

ВЕЛИКИ ТИПИК

(УСТАВ ЦРКВЕНИ – ЗА ПАРОХИЈСКУ УПОТРЕБУ)

ПРИРЕДИО И САСТАВИО

ИПОЂАКОН ЗОРАН БОБИЋ

ПО

ВЕЛИКОМ ТИПИКУ ОД ПРОТОЈЕРЕЈА ВАСИЛИЈА НИКОЛАЈЕВИЋА

ПРВО ИЗДАЊЕ, ЗЕМУН 2015

ГЛАВА ПРВА – Звона и Клепало

О црквеним звонима

Важно обележје православних храмова данас представљају звона, која се постављају или на кров храма, у торњевима купола, или код улаза у цркву, у посебним звонцима, или у близини храма, у нарочитом здању подигнутом за њих који се назива звонара.

У периоду гоњења древни хришћани се, наравно, нису сабирали звоњавом звона као данас, него или по претходном договору, или помоћу личног обавештавања, за шта су служили посебни гласници. Од четвртог века, када су хришћани добили право да јавно обављају богослужење, код њих су почели да се појављују и јавни начини за сазивање верних на молитву. У египатским и неким палестинским манастирима за то су употребљавали трубе, у другим палестинским манастирима чекић којим су ударали у врата келије сваког монаха.

Звона су се прво појавила на Западу. Тако су између седмог и осмог века била већ широко распрострањена у Француској, Италији, Немачкој и Шпанији. То се не може рећи за Исток. Тамо видимо само појединачне случајеве употребе звона: тако, на пример, у споразуму Омара са Јерусалимским патријархом Софронијем, после опсаде Јерусалима 628. године, постављен је услов да се не употребљавају звона. У деветом веку венецијански војвода Урсус Патрикије, на молбу византијског цара Василија Македонца, послао је у Константинопољ дванаест великих бронзаних звона за једну поново подигнуту цркву. Грчки пак писци, када говоре ? начинима за сазивање верних на молитву, указују само на "клепала". Постојале су три врсте клепала: велико и мало дрвено клепало, и "агиосидирон" (σίδηρον), гвоздено клепало које је прављено у виду савијене, попут дуге, гвоздене или бронзане шипке. Звона су се на Истоку раширила вероватно тек са доласком крсташа, и добила су назив "кампане" (сатрапа), вероватно зато што су прво почели да их производе у италијанској области Кампанији у седмом веку. Након што су Константинопољ заузели Турци, који су мрзели звук звона, она поново излазе из употребе на Истоку, али се зато широко распрострањују код нас у Русији. Може се рећи да употреба звона нигде није доживели тако широк развитак и примену у богослужбеној пракси као у Русији. Руски народ, који се по природи одликује великом музикалношћу, уложио је у звоњаву звона сву силу свог религиозног осећања, створивши необично богатство разних врста и нијанси звоњаве, која дубоко дира душу изазивајући у њој различита молитвена осећања и доживљаје.

Данас звона у нашој Цркви не служе само да би *"најавила"* то јест дала знак да у храму предстоји богослужење, него и зато да објаве победу Цркве, да оне који нису у храму обавесте томе да је наступио одређени тренутак богослужења подстичући их на тај начин да своје молитве сједине са онима који се моле у храму.

У црквеним богослужбеним књигама, звона се означавају следећим речима и изразима: *"било"* *"клепало"*, *"кампан"* *"тешка"* и *"звона"*. Није тешко видети да су први међу тим називима сачувани још из времена када звона није било, него су верни на богослужење сазивани помоћу даске или шипке у коју се ударало чекићем или палицом. Постојало је и камено клепало. Међутим, и након увођења звона понегде су сачувана и клепала, која се користе у одређеним случајевима, посебно у посту и на Страсну седмицу. Цркве обично имају неколико звона, различите величине и јачине звука.

У великим храмовима разликују се следећа звона:

- 1) празнично;
- 2) недељно;
- 3) полијелејно;
- 4) свакодневно;
- 5) мало звоно;

При томе постоји још неколико мањих звона различите величине.

Сам звук звона у различитим периодима богослужбене године није једнак. Звона звоне на један начин за празничну службу, на други за свакодневну, на трећи за великопосну, а на четврти за заупокојену службу.

Пре свега разликују се два начина звоњава: први се назива "благовест", а други звоњава у ужем смислу речи. "Благовешћу" се назива звоњава када се удара у једно звоно, или у неколико звона, али не заједно, него редом у свако од њих. У овом последњем случају "благовест" се назива још и "пребирањем". Звоњавом у ужем смислу речи назива се она звоњава при којој се удара у два или више звона истовремено. Када се звони у неколико звона на три замаха, онда се то назива "тризвоном". Уочи мање свечаних служби звони се само благовест, а уочи свечанијих служби након благовести следи и тризвон. За обележавање нарочитог славља у Цркви тризвон се звони и после богослужења: тако бива у све дане Васкрса (Пасхе) и у све недељне дане после Божанствене литургије. Звони се и на литијама. За време Литургије звони се у једно звоно приликом њеног најважнијег дела, такозваног канона Евхаристије, то јест од певања "Достојно и праведно јест, поклањатисја Оцу и Сину и Свјатом Духу" до певања "Достојно јест јако воистину", због чега се ово звоно обично назива звоном на "Достојно"

"Пребирање" бива:

- приликом читања васкршњег Јеванђеља на Литургији у први дан Васкрса, а по окончању читања завршава се "тризвоном";
- на јутрењу Воздвижења, Крстопоклоне недеље и 1. августа, на крају Великог славословља, када се износи крст;
- на Велики Петак приликом изношења Плаштанице и Велику Суботу приликом ношења Плаштанице око храма;
- приликом изношења упокојених, опела и сахране.
- Нешто другачији карактер има "пребирање" уочи освећења воде у дане храмовних празника, а такође и приликом посвећења за епископа.

Звоњава за службе разликује се и по своме тону: понекад она звучи веселије, понекад тужније. Звоњава током Великог поста бива "лагана", то јест спора и отегнута. Насупрот томе радосна звоњава се у Типику назива "звоњавом у светле (дане)".

Дужина звоњава се за звонара одређује тиме што према пропису треба у себи да прочита или "непорочне" (17. катизму), или 50. псалом.

Прописано је да се током Великог поста уочи часова удара у звоно: пре трећег часа три пута, пре шестог часа шест пута, пре деветог часа девет пута, пре повечерја дванаест пута.

Осим наведе намене црквена звона су код нас употребљавана и за упозорење пожару, што је називано "звоњавом на узбуну", као и за време снежних мећава како би се помогло путницима да се оријентишу на путу.

Када и како звонити?

Мало Звоно (свакидашње)

- На вечерње;
- На јутрење (за време јутрења и о деветој песми);
- На часове по једанпут;
- Недељом и празником у три маха, у размаку од једне четврти часа;
- На вечерње после свршенога деветога часа;
- Пред јутрењем, после полуноћнице;
- Пред литургијом после 3. и 6. часа;

Велико Звоно

- Недељом и на празнике светих;
- Први пут на вечерње, јутрење и литургији;
- Други пут после четврт часа (сва звона);
- На јутрењу кад се поји *Ўнгелики Собор*; или када се поју степена гласа; ако има полијелеј, звони се када се поје *Хвалите Имя Господне*, и о 9. Песми, када се поји *Чтнѣишю хрѣвмз*;

Сва Звона

- На јутрењу на Крстовдан (14 Септембра);
- Трећа недеља великог поста;
- 1 Август, после отпојаног великог славословија, када се износи Часни Крст из олтара, при појању *Трнѣвѣго*;
- На Васкрсеније на јутрењу, при обилажењу око цркве и појању песме *Воскресеніе Твоје Христе Спасе*;
- На Литургији недељној и на празнике светих;
- Пред читањем апостола (на литургији);
- На литургији: *дѣтѣи* (или ирмос);
- Када се служи благодареније на дан рођења;
- На имендан владоаца;
- По одржаној победи;
- При призивању Св. Духа;
- Приликом отварања Св. Синода (или Сабора);
- Почетак школске године;
- По наредби надлежног Епископа;
- Када се литијом обилази око цркве;
- На дан храма цркве;
- Када се носи литија на њиве (винограде);
- Богојављење;
- При великом водоосвећењу, када се пева: *Гли Господѣи*;
- На празнике господње и богородичне (свих 12 великих празника);
- Васкрс;
- Недеља Антипасхе;
- Томину недељу;
- Понедељак Св. Духа;
- На Св. Саву;

Специфично звоњење

- Када се поји: *Н Молитниџа Божџа Наш* – једно звоно велико, са застајањем и трипут, а када се почне појати *Догтојно њ прљвџдно џџтџ*, исто звоно подуже;
- При посвећењу Епископа: звони се први, други и трећи пут сва звона, почињајући с малим, затим средњим, великим, већим и највећим.

Клепало

- Велики Четвртак, после подне на вечерње и на бденије уочи Великог Петка;
- Велики Петак пре подне и на вечерње;
- Велика Субота јутрење;
- Ако би хришћанин (-ка) преминуо (-ла) на Велики Четвртак после подне или на Велики Петак, смрт ће се огласити клепалом, које ће га-њу и до гроба испратити;

Напомене:

- *Звони се на литургију обично у 8, 9 или 9:30 часова пре подне;*
- *За смрт умрлог хришћанина трипут;*
- *За смрт умрлу хришћанку двапут;*
- *Смрт владоаца и рахијереја се оглашује највећим звоном и звони се у спомен њихов, по наредби дотичног архијереја, три или више дана по трипут на дан и то у 8, 12 и 16 часова;*
- *Ако би хришћанин (-ка) преминуо (-ла) на Велики Четвртак после подне или на Велики Петак, смрт ће се огласити клепалом, које ће га-њу и до гроба испратити;*

ГЛАВА ДРУГА – Свеће и Кандила

Када се пале и гасе свеће и кандила?

Паљење свећа

Свеће и светиљке су на богослужењу употребљаване још у Старом Завету; у Новом Завету појавиле су се од самог настанка Цркве Христове. Нужда која је прве хришћане приморавала да се на богослужења састају увече или ноћу, била је први повод за употребу светиљки. Но, несумњиво је да су светиљке веома рано почели да употребљавају не само из нужде, него и због свечанијег изгледа богослужења, као и због њиховог симболичког значења (Дап. 20,7-8). Правила Цркве прописују употребу светиљки приликом савршавања Свете Тајне Евхаристије, приликом крштења и погребља, чак и када се савршавају уз сунчеву светлост.

Светиљке се употребљавају:

1. Знак тога да нас Господ, Који живи у неприступној светлости, просветљује познањем славе Божије у лицу Исуса Христа (2.Кор. 4,6). И свети угодници Божији су светиљке које горе и светле, како је Господ рекао за Јована Крститеља (Јн. 5,35). Светиљке на богослужењу означавају такође
2. Да срца верујућих горе пламеном љубави према Богу и Његовим светима (1.Сол. 5,19) и, на крају,
3. Ради представљања духовне радости и славе Цркве (Ис.60,1).

Одређено је да се за светиљке употребљавају уље и восак које као жртву у храм доносе верујући. Уље и восак, као најчистије горивне материје означавају чистоту и искреност приношења које се чини ради прослављања имена Божијег (3. Апостолско правило). Јелеј означава усрдност људи, попут усрдности мудрих девојака које су узеле уље са светиљкама својим како би изашле у сретане женику (Мт. 25,3-4), то јест означава жељу хришћана да угоде Богу својим добрим делима. Употребљава се биљно уље. Восак, који се сабира са миомирисних цветова, означава духовни миомирис приношења, веру и љубав оних који приносе. Електрика, као мртви огањ, ни у ком случају не може да замени живи огањ светиљки које је новозаветна Црква прихватила још од старозаветне. И Сам Господ је у Старом Завету заповедио Мојсију да у скинији треба да стоји златна светиљка у којој ће увек да гори чисто уље (Изл. 27,20), због чега су синови Израиљеви били дужни да приносе чисто цеђено маслиново уље. Горивна материја, као и сваки други дар Богу, треба да буде најбољег квалитета.

Неке светиљке у храму су непокретне, док се друге преносе са места на место. На Престолу и Жртвенику увек се пале свеће, које се стављају на свећњаке. Пред иконама се пали уље у посудама које се зову кандила, као и свеће на свећњацима. Кандила која имају од седам до дванаест чаша (светиљки) називају се поликандилима. Седам чаша означава седам дарова Духа Светога; дванаест чаша означава збор апостола. Кандила која имају више од дванаест чаша називају се паникандилима.

Паљење светиљки у храму усклађује се са песмама и свештеним радњама богослужења. Што је свечаније богослужење, то се више светиљки пали. Тако, на пример, за време читања Шестопсалмија гасе се готово сва светла у храму, док се за време певања Полијелеја сва светла пале. Прописано је да се на Литургији, као на најсвечанијем богослужењу, пале пре свега свеће. Свеће у храму и олтару, осим на Престолу и Жртвенику, пали црквењак. За свеће на Престолу и Жртвенику одређено је да их пали и гаси само јереј или ђакон. Приликом освећења храма свећу у олтару први пут пали сам архијереј. Верујући који долазе у цркву сами пале свеће пред оним иконама које изаберу. То је израз вере и пламене љубави према светитељу пред чију икону стављамо свећу.

а. Где:

- На престолу (трапези);
- На жртвенику (проскомидији);
- Кандила: Пред престоним и другим иконама и иконостасу;

б. Паљење:

- Вечерњем свакидашњем пред иконом Христа Спаситеља, Пресвете Богородице и пред иконом храма; када се почне појати Господи Возвѡх упали се и свећа пред налоњем, пред иконом Спаситеља и у олтару на престолу;
- На вечерњем уочи недеље и празника светих пале се те свеће када се поји Ближен Муж;
- На малом вечерњем уочи празника Христових, Богородичних и светих с бденијем (осим побројаних свећа и она свећа пред налоњем; на крају се обично поставља икона празника или светог;
- На великом вѡчерњу, на споменуте празнике, пре него што ће свештеник кадити, пале се свеће у почетку пред иконом Спаситеља, Богородице, храма на налоњу, а после првог антифона прве катизме; и када се поје Господи Возвѡх, пале се остале свеће;
- На повечерју, полуноћници и часовима самп пред иконама Спаситеља и Богородице;
- На јутрењу (у почетку) исто као и на вечерњу;
- На Бог Господ пред иконама на налоњу и на табли (тј. Део иконостаса што је над царским дверима);
- Ако се поје полијелеј, онда на почетку Хвѡлитѡ Нмѡ Господѡѡ пале се све свеће; - а на трећој песми се све гасе; (погледај напомену такође)
- На литургији:
  1. Прво на жртвенику;
  2. Када се свештеник облачи запале се свеће на престолу;
  3. Потом све остале;
  4. Пред читањем јевађеља пале се свеће и горе до заамвоне молитве, потом се гасе све, осим оне на жртвенику, која се гаси после употребе светих дарова;

Напомена:

- *После отпуста на вечерњу погасе се свеће.*
- *Ако има више полијелеја, те се обично, на велике празнике пале свеће у свима, иначе само у једном (или како свештеник нареди). На осмој песми пале се опет и горе тако све до завршетка великог славословија;*
- *Свеће пале и гасе црквењаци, који се такође брину о чистоти храма и олтара;*
- *О престолу и жртвенику брину се ипођакони, ђакони и свештеници;*

в. Специјалне прилике:

- При крштењу, обично три у знак св. Тројице, у име чије и бива крштење;
- Запаљене свеће се дају младожењи и невести при обручењу (као знаци чистоте њихова живота, који треба да светли светлошћу врлина);
- При јелеосвећењу пале се седам свећа, (које представљају седам дарова Духа Светог);
- На погребу;
- На парастосу;
- На великом и малом водоосвећењу;
- При молебану;

ГЛАВА ТРЕЋА - Одежде

а. Увод

Ако за светске послове у важним и свечаним приликама људи не облаче обична свакодневна одела, него у другачија, боља (Мт. 22,11-12), онда је тим пре природно да се приликом служења Господу Богу свештенослужитељи и црквенослужитељи облаче у нарочите одежде, које треба да одвоје њихов ум и срце од свега земаљског, и да их узнесу горе, ка Богу. Посебне богослужбене одежде за свештенослужитеље уведене су још у Старом Завету. Било је строго забрањено улазити ради служења у скинију и у Јерусалимски храм без нарочитих хаљина, које су служитељи приликом изласка из храма морали да свуку и оставе, облачећи своју уобичајену одећу (Језек. 44,19). И у данашње време свештенослужитељи и црквенослужитељи за време обављања црквених служби облаче посебне свештене одежде, које се, према три степена црквене јерархије, деле на ђаконске, свештеничке и епископске. Црквенослужитељи носе неке од ђаконских одежди.

Према учењу Цркве, сваки виши степен црквене јерархије садржи у себи благодат, а уједно и права и почести нижих степени. Ова мисао се очигледно изражава тиме што свештене одежде које су својствене нижим степенима, припадају и вишим. Стога је и редослед облачења такав: најпре облаче одежде које припадају нижем чину, а потом оне које припадају вишем. Тако епископ облачи најпре одежде ђакона, потом одежде јереја и тек потом одежду која му припада као епископу; јереј такође прво облачи ђаконску одежду, и тек потом јерејску.

Разматрање о свештеним одеждама започећемо од одежде чтеца или појца. То је кратак фелон, који се у данашње време на чтеца облачи само приликом његовог посвећења. Он изгледа као свештенички фелон, али се разликује по томе што је веома кратак, тако да једва покрива плећа. Ставља се на врат онога ко се посвећује, као знак да он долази под јарам свештенства и да се посвећује служењу Богу. Своје служење чтец данас обавља у другој одећи, која се назива "стихар".

б. Ђакон

Стихар

Стихар - то је дугачка и равна хаљина широких рукава. Пошто јереј и архијереј носе стихар испод других риза, њихов стихар има мало другачији облик и назива се "подризник". Стихар се прави углавном од белог или светлог материјала, како би подсећао свештенослужитеља који га носи на чистоту живота коју од њега захтева његово служење. Стихар такође означава "ризу спасења и одећу весеља", то јест спокојну савест и духовну радост у Господу која из ње проистиче. Ето због чега се приликом облачења стихара на Литургији произносе речи: "Зарадоваће се душа моја Господу, јер ме обуче у ризу спасења и одећом весеља одену ме, као женику метну ми венац, и као невесту украси ме красотом".

Одећу ипођакона, осим поменуте, чини још и орар.

Орар

Орар - то је нека врста дугачке и широке траке, којом се ипођакон опасаваше у виду крста, док је ђакон углавном носи преко левог рамена. Опасивање ораром означава да ипођакон смирењем, целомудреношћу својих бедара и чистотом срца треба да задобије одежду чистоте. Стога ипођакони након посвећења у орар више не могу да ступе у брак.

Приликом посвећења ипођакона за ђакона, ораp се одвезује и архијереј га полаже на лево раме новопосвећеног ђакона. Само на Литургији, после молитве "Оче наш", и ђакон опасује ораp крстолико, припремајући се тако за причешћивање Светим Тајнама Тела и Крви Господње. Он ораp обично носи на левом рамену, а приликом изговарања јектенија и других возгласа подиже његов крај, држећи га са три прста десне руке, чиме појцима и самом јереју даје знак да је време за ову или ону свештену радњу. У старини ђакон је ораром отирао уста причесника. Реч "ораp" потиче или од латинског "оро" "молим", "молим се", или од грчког "ωρα" "време", или пак од латинског "об" "уста". Ораp представља анђелска крила, јер ђаконско служење симболизује служење анђела код Престола Божијег. Стога су на орару понекад извезене речи анђелске песме: "Свети је, Свети, Свети". Приликом полагања орара на себе, ђакон ипак не чита никакву молитву.

Наруквице

У ђаконску одежду спадају још и наруквице. Оне се употребљавају зато да би стегнуле крајеве рукава доње одежде, чиме као да ојачавају руке, чинећи их спремнијим за свештенослужење. Наруквице подсећају свештенослужитеља како не треба да се узда у своје силе, него у десницу Господњу, у Његову силу и помоћ. Зато се приликом стављања наруквица на десну руку говори молитва: "Десница Твоја, Господе, прослави се у сили; десна рука Твоја, Господе, сруши непријатеље, и обиљем славе своје сатро си противнике". Навлачећи је пак на леву руку говори: "Руке Твоје створише ме и саздаше ме; уразуми ме, и научићу се заповестима Твојим". Наруквице подсећају на оне узе којима су биле везане пречисте руке Господа.

в. Јереј

Епитрахиљ

Епитрахиљ (од еπι - на, τράχηλος - врат), "навратник - део одежде који се ставља око врата и преко груди се спушта на доле. Епитрахиљ није ништа друго до ђаконски ораp, стављен око врата, тако да се оба његова краја спуштају напред. У старини приликом посвећења ђакона за јереја епископ је, уместо да на њега положи епитрахиљ, само пребацивао задњи крај орара на десно раме, тако да оба краја висе са предње стране. На то указује и сам облик епитрахиља, који као да представља надвоје пресавијен ораp. Епитрахиљ означава двоструку благодат свештенства која је дарована јереју. Приликом стављања епитрахиља произноси се молитва "Благословен Бог Који излива благодат Своју на свештенике Своје као миро на главу, које се слива на браду, браду Аронову, које се слива на skut од хаљине његове" (Пс. 132,2). Јереј без епитрахиља, као и ђакон без орара, не обавља ни једну службу. Мање свечане службе он служи само са епитрахиљем.

Наруквице

У ђаконску одежду спадају још и наруквице. Оне се употребљавају зато да би стегнуле крајеве рукава доње одежде, чиме као да ојачавају руке, чинећи их спремнијим за свештенослужење. Наруквице подсећају свештенослужитеља како не треба да се узда у своје силе, него у десницу Господњу, у Његову силу и помоћ. Зато се приликом стављања наруквица на десну руку говори молитва: "Десница Твоја, Господе, прослави се у сили; десна рука Твоја, Господе, сруши непријатеље, и обиљем славе своје сатро си противнике". Навлачећи је пак на леву руку говори: "Руке Твоје створише ме и саздаше ме; уразуми ме, и научићу се заповестима Твојим". Наруквице подсећају на оне узе којима су биле везане пречисте руке Господа.

Појас

Појас је врста траке којом се јереј опасује преко стихара и епитрахиља, како би био комотнији за свештенослужење. Овај појас подсећа на то како се Господ Исус опасао уочи Тајне Вечере; он знаменује силу Божију, која даје снагу јереју и архијереју за њихово узвишено служење Богу, и истовремено њихову

спремност за то служење. Приликом опасивања појаса говоре се речи: "Благословен Бог Који ме опасује силом и учини беспрекорним пут мој, Који ми укрепљује ноге као јелену и на висину ме поставља".

Набедреник и палица

Набедреник и палица то су делови одежде које јереј добија као награду, при чему је набедреник прва јерејска награда, док палица већ спада у архијерејску одежду, али се даје такође архимандритима и игуманима, и у виду награде неким протојерејима. Набедреник представља четвороугаоно издужено платно које се качи на бедро свештенослужитеља, чија су два краја повезана дугачком траком која се пребацује преко рамена, док је палица четвороугаоно равнострано платно које се прави у виду квадрата или ромба и које се једним крајем веша на десно бедро. Палица се у богослужбеним књигама назива "епигонат" (επιγονάτιον), што буквално значи "наколеник". И набедреник и палица симболизују духовни мач, духовно оружје - реч Божију којом се пастир наоружава против непријатеља људског спасења. Набедреник је награда која је уведена у Руској Цркви. На Истоку је позната само палица. Приликом стављања палице произноси се молитва: "Опаши мач твој око бедара својих, силни, красотом својом и добротом својом; и шири се и успевај и царуј ради истине, кротости и правде, и водиће те дивно десница твоја, свагда, сада и увек и у векове векова" (Пс. 44,4-5). Палица је искривљени назив "полица", мала "пола" (рус. пола хаљине, скут), део одежде. Набедреник се ставља на десно бедро, а када се даје палица, онда се набедреник премешта на лево бедро, док се палица ставља на десно. У данашње време палица представља обавезан део одежде не само архијереја, него и архимандрита, а понекад и игумана. Протојерејима се даје као висока награда.

Фелон

Фелон - критска реч која означава одећу која покрива читаво тело. То је дугачка и широка одежда без рукава, која има отвор за главу. Фелон се облачи преко других делова одежде и покрива их. Будући (да може да буде) украшен многим крстовима, фелон се назива још и "полиставрион" (од грчког πολύς - многи, σταυρός - крст), или "крстава риза". Древни облик фелона, који је до данас сачуван у Грчкој, код нас (тј. у Русији) је мало измењен: на предњој страни део материјала је одсечен, тако да се не може испунити пропис Типика ? томе да јереј у одређено време фелон треба да држи спуштен. Свето Јеванђеље јереј такође не треба да држи просто рукама, него у фелону. Фелон симболизује онај плашт у који су Господа обукли војници који су Му се ругали, и подсећа јереја да служећи представља Господа Који је Себе принео за жртву за оправдање људи, те стога у сваком свом делу треба да се облачи у правду и да се радује у Господу. ? томе говоре и речи псалма које јереј изговара приликом облачења фелона: "Свештеници Твоји, Господе, обући ће се у правду, и преподобни Твоји обрадоваће се радощу" (Пс. 131,9).

Јереј облачи фелон приликом свечанијих богослужења. При томе, јереј се за време богослужења неколико пута облачи и поново свлачи, но тај се пропис данас у парохијским храмовима често не примењује, услед различитих скраћења која су уведена у богослужење.

Фелон се облачи само у најсвечанијим тренуцима богослужења, као што је на пример мали вход на вечерњу, полијелеј, читање Јеванђеља, Велико Славословље.

За поједина богослужења јереј треба да обуче не само фелон, него читаву одежду. Сви јереји, ма колико да их служи, увек морају да носе комплетну одежду приликом савршавања Божанствене литургије и приликом служења јутрења на дан Свете Пасхе.

Само настојатељ се у комплетну одежду облачи:

- Приликом служења вечерња на први дан Васкрса,
- Приликом изношења крста на празник Воздвижења, у крстопоклону недељу и 1. августа,
- На Велики Петак приликом изношења Плаштанице и на Велику Суботу приликом литије са Плаштаницом и
- приликом великог освећења воде на Богојављење.

г. Архијереј

Код архијереја, осим свештеничке одежде - епитрахиља, стихара (или подризника), појаса и наруквица, данас уместо фелона постоји сакос, карактеристична одежда и символ архијерејског достојанства, затим омофор, митра, крст и панагија.

Сакос

Сакос - јеврејска реч која означава кострет, као одећу туге, смирења и покајања (Јер. 48,37). То је горња архијерејска одежда која по облику личи на стихар, али је краћа од њега, нешто шири и украшена звонцима. Сакос има исто значење као и фелон, стога се приликом његовог облачења произносе исте молитвене речи псалма 131, 9. У старини само су неки архијереји облачили сакос, док су остали носили фелон. Звонца на сакосу симболизују блавест речи Божије, која излази из уста епископа.

Омофор

Омофор (од $\omega\mu\acute{o}\varsigma$ - раме и $\phi\acute{\epsilon}\rho\omega$ - носим), то је део одежде који архијереј носи на плећима, на раменима, "нараменик". Реч је ? дугачком и широком платну које подсећа на ђаконски орар и свештенички епитрахиљ, само што је шире и дуже, и ставља се преко сакоса, тако да се једним крајем спушта напред на груди, а другим натраг на леђа епископа. Без омофора архијереј не обавља ни једну службу. Раније је омофор прављен од вуне, јер означава заблуделу овцу, то јест грешни људски род. Архијереј са омофором симболизује Доброг Пастира Христа Спаситеља који на Својим плећима носи заблуделу овцу. Стога се приликом облачења у омофор изговарају речи: "На рамена, Христе, узевши заблуделу природу, вазнео си се и привео је Богу и Оцу". Услед таквог значења омофора, он се за време служења Литургије неколико пута скида и поново ставља. У оним тренуцима када сам архијереј симболизује Христа, он је у омофору, а када се чита Јеванђеље, обавља Велики вход или савршава претварање Светих Дарова, омофор са архијереја се скида, јер се у Јеванђељу и Светим Даровима онима који се моле јавља сам Христос. Обично после првог скидања омофора са архијереја, њему се ставља други, мањи, који се за разлику од првог, "великог", назива "малим" омофором. Мали омофор се са оба краја спушта напред на груди архијереја и по дужини је знатно краћи. Према истраживањима проф. Дмитријевског, за најстарији облик епископског омофора треба сматрати управо тај мали омофор.

Митра

Митра, од грчке речи $\mu\acute{\iota}\tau\rho\omega$ ("митроо"), свезујем, буквално значи "повез", "дијадема", "венац". У богослужбеним књигама митра се назива и "капом". То је царски украс који се архијереју дарује зато што он на служби представља Цара-Христа. Митра уједно служи и као знак архијерејске власти. Самог архијереја она треба да подсећа на венац од трња који су војници положили на Христову главу, а такође и на убрус којим је била обавијена глава погребеног Спаситеља. Приликом стављања митре произносе се речи: "Господ је на твоју главу ставио венац од драгог камења, живота си тражио од Њега, и дао ти је дужину дана у век века".

У Руској Цркви митра се даје такође архимандритима и неким протојерејима. У одређеним тренуцима богослужења митра се скида.

Архијереј скида митру за време великог входа, уочи Символа вере за све време када воздухом веју над Светим Даровима, од речи "Ѹзмигѣ, ѿдигѣ" до претварања Светих Дарова, за време причешћивања Светим Тајнама, а такође и када сам чита Јеванђеље (али не и када слуша читање). Архимандрити и протојереји је скидају увек када Типик уопште прописује да треба стајати откривене главе, то јест онда када је скида и архијереј, а уз то још и "**приликом слушања светог Јеванђеља**", када се пева "Доброуно ѿвѣст", "Оче наш" и приликом појављивања Светих Дарова на крају Литургије.

Крст - на крштењу сваки хришћанин добија крст. Но, тај крст се носи испод одеће. Архијереј пак носи крст преко одеће. Архијерејски крст је обично од злата, украшен драгим камењем. Приликом стављања крста изговарају се речи Јеванђеља: "Ако хоће ко за Мном ићи, нека се одрекне себе, вели Господ, и узме крст свој и за Мном иде".

Исти такав крст даје се и архимандритима. Он на врху обично има малу круну, а испод viseћи украс. Сличан крст, али без круне и привеска, даје се, као веома висока награда, неким игуманима и протојерејима.

У Руској Цркви постоји још и златни крст без украса, који се од времена цара Павла даје свим протојерејима и неким јерејима у виду награде. Од времена цара Николаја Другог у Руској Цркви свим новорукоположим јерејима даје се сребрни осмокраки крст. На истоку не знају за ове крстове. Тамо постоји само крст са украсима као одличје архијереја, архимандрита и неких протојереја, који се због тога и зову "ставрофори", то јест "крстоносни протојереји".

Панагија

Панагија (од грчког παν - све, и αγία - света), то јест "Свесвета". Панагија се другачије назива εϋκολληιον - "енколпион". То је невелика округла икона са ликом Спаситеља или Мајке Божије, која се носи на недрима, то јест на грудима архијереја и неких архимандрита. Панагија је раније прављена у виду медаљона који се отвара, који је са једне стране имао икону Мајке Божије, а са друге икону Спаситеља или Свете Тројице, онако како се прави трпезна панагија, која се другачије назива "панагијар" и у коју се ставља частица из просфоре у част Мајке Божије (и сама частица назива се "панагија"). У манастирима се до данас обавља чин "узношења панагије" у спомен на јављање Мајке Божије Апостолима након Њеног Вазнесења на небо. Понекад су у панагију полагали и мошти светих. Неки епископи, на пример патријарси и уопште они који стоје на челу аутокефалних, то јест самосталних помесних Цркава, носе две панагије. Код нас су две панагије, осим патријарха, носили кијевски митрополити, у спомен на то да су у прошлости они стајали на челу Руске Цркве.

Осим горе поменутих делова одежде за време архијерејског богослужења употребљавају се још: мантија, жезло и орлец.

Мантија

Мантија (μανδυιον - "мандион"), или другачије "палиум" (лат. pallium) - горња одежда, монашка, која покрива читаво тело осим главе. Својим слободним ширењем она као да изображава крила анђела, због чега се и зове "анђелска одежда". Обухватајући читаво тело мантија симболизује свепокривајућу силу Божију, а такође и строгост, побожност и смирење монашког живота, и то да код монаха ни руке, ни други удови не живе за светска и греховна дела, нити су способни за таква дела, него су потпуно мртви за њих. Приликом обављања богослужења монаси су дужни да носе мантију (Законоправило, 18. правило светог Никифора). Обична монашка мантија је црне боје и на себи нема никакве украсе. Архијерејска мантија се разликује по томе што је светлољубичасте боје и што су на њу нашивене такозване таблице, и што се спреда

доле закопчава са два дугмета. Таблице и копче постоје и на црној мантији архимандрита. Ове таблице су четвороугаона платна, обично тамноцрвене боје (код архимандрита још и зелене), која се нашивају на горње и доње крајеве мантије по два. Таблице представљају Стари и Нови Завет, одакле свештенослужитељи треба да црпе своје учење. На таблице се понекад још нашивају крстови или иконе, извезени златом или другим концем у боји. Осим таблица на архијерејској мантији постоје још и "источници". То су траке разних боја, углавном беле и црвене, које се нашивају дуж мантије, представљајући струје учења која теку из уста архијереја. На архијерејској мантији постоје још и звонца, попут оних на горњој одежди јудејског првосвештеника. Према обичају у неким помесним Црквама поједини архијереји, као на пример патријарси и митрополити, носе мантије зелене и плаве боје. Сви монаси, па и архијереји, служе у мантији у свим оним случајевима када Типиком није прописано да облаче потпуну одежду.

Жезал или палица

Жезал или палица, то је знак пастирске власти над паством и очинске бриге њој. Зато се назива још и πατερῆσσα ("патерица") од πατήρ ("патир") - отац. Жезал се архијереју уручује као знак тога, да треба да напаса Цркву Христову. У манастирима жезал се такође даје архимандриту и игуману, у знак њихове духовне власти над монашком обитељи којој су постављени за старешине. Жезал се прави са попречном, нешто извијеном пречком на врху. Понекад се уместо ове пречке представљају змијске главе, које означавају мудрост пастирске власти (Будите мудри као змије, Мт. 10,16). Врх жезла се овенчава крстом. На архијерејској палици, а понекад и на архимандритској, код рукохвата се веша невелико златоткано платно, којим се обавија врх жезла ради украшавања. Архијереј улази и излази са жезлом у рукама, док остало време жезло држи чтец који се зове "жезлоносац". Док држи жезло он нема права да се ослања на њега, него је дужан да га држи "обема рукама, мало подигнуто". За време малог и великог входа на Литургији жезло се носи напред. Остало време држи га чтец, стојећи обично покрај Спаситељеве иконе на солеји.

Орлец

Орлец - тако се називају мали округли ћилими на којима је представљен орао како лети над градом. Приликом посвећења, онај ко је изабран за епископа доводи се на орлец, да би га затим користио за време сваког богослужења. Град представљен на орлецу означава епископство у одређеном граду, а орао означава чистоту правога учења, по угледу на орла који се изображава са апостолом и јеванђелистом Јованом Богословом. Ради изражавања ове мисли орао има зраке који као да показују светлост богословских знања и благодатних дарова. Орлец се током богослужења ставља под ноге епископа и подсећа га на то да је дужан да својим мислима и делима буде изнад свега земаљског, и да попут орла стреми ка небу.

д. Значење свештених одежди, њихово украшавање и боја

Свештене одежде симболизују углавном унижено стање Христа Спаситеља, но и поред тога света Црква их украшава сребром, златом и драгим камењем. Тиме она показује да за њу ништа није драгоценије и славније од тих страдања Господа. И крст на коме је Господ поднео најтежа страдања и муке, света Црква ставља на сваку црквену одежду, као знак победе Господа над грехом, смрћу и адом, чиме сугерише да ничим другим неће да се хвали, осимкрстом Господа Исуса (Гал. 6,14).

Одежде могу да буду разних боја. Постао је обичај да се за дане празника употребљавају светлије боје, а за дане поста тамније. Данас је прихваћено да се у недељне дане облаче одежде златне боје, у дане спомена светих апостола и мученика црвене боје, у дане празника у част Пресвете Богородице плаве боје, у дане спомена пророка зелене боје, током Великог поста у седмичне дане и током Страсне Седмице, осим на Велики Четвртак и Велику Суботу црне боје. Од Васкрса до Педесетнице, од Божића до Богојављења и на Преображење Господње беле боје. На Велику Суботу, одмах после читања Апостола у време певања

“Васкрсни Боже” црна одежа се мења у светлу. На Васкршњем јутрењу одежа се мења приликом сваког новог изласка ради кађења читавог храма, што симболизује нарочито славље у Цркви. Света Тајна крштења се савшава у белој одежди, а опело, осим у периоду Педесетнице, у тамној одежди.

Док монаси носе нарочита покривала за главу као што су клобук, камилавка и скуфија црне боје, жењеним свештеницима се као награда даје скуфија, а затим камилавка љубичасте боје. Назив “скуфија” потиче од скифос – чаша, јер својим обликом подсећа на чашу. Назив камилавка потиче од материјала од кога је раније на Истоку прављена ова капа – од длаке са врата камиле (κάμηλος – камила и αυχην – врат).

ђ. Улазак свештеника у храм

- Испред иконе храма стане, поклони јој се, прекрсти се, и и прочита у себи **Оче Наш**, целива икону и улази у олтар на јужне двери;
- У олтару целива часну трпезу и јеванђеље;

е. Епитрахил и Фелон

- Св тајна Крштења и миропомазања;
- Св. Тајна Брака;
- Св. Тајна јелеосвећења;
- При сваком погребу, спроводу и опелу, молебну, благодарењу, призивању итд.
- Велико вечерње отпочиње се у Епитрахилу;
- На **Господи Возвах** облачи се Фелон;
- Јутрење недељном и празничном облачи се Фелон кад се поје **Ангелски Соборх** или **Хвалите Имја Господње**;
- На царским часовима 24 децембра; 5 јануара и на Велики Петак;
- На часовима на Велики Понедељак, Велики Уторак, Велику Среду и пред читањем св. Јеванђеља.
- На бденију Епитрахил и Фелон, а после возгласа **Слава Свјатији** свлачи се Фелон и у Епитрахилу пред дверима читају се светилничне молитве;

ж. Потпуно одјејаније

- Света литургија;
- Јутрење први дан Васкрсенија;
- Вечерње први дан Васкрсенија;
- Крстовдан 14 септембра при износу Крста;
- 3 недеља великог поста;
- 1 Август (почетак Госпојинског поста);
- Велика Субота, при изношењу и обносу плаштанице на јутрење око цркве;
- Велико водоосвећење у очи Богојављања – после литургије или вечерњ (у суботу и недељу);

з. Боје одежди

- недељне дане облаче се одежде златне боје;
- у дане спомена светих апостола и мученика црвене боје;
- у дане празника у част Пресвете Богородице плаве боје;
- у дане спомена пророка зелене боје;
- током Великог поста у седмичне дане и током Страсне Седмице, осим на Велики Четвртак и Велику Суботу црне боје;
- Од Васкрса до Педесетнице беле боје;
- Од Божића до Богојављења беле боје;
- Преображење Господње беле боје;

- На Велику Суботу, одмах после читања Апостола у време певања "Васкрсни Боже" црна одежда се мења у светлу;
- На Васкршњем јутрењу одежда се мења приликом сваког новог изласка ради кађења читавог храма, што симболизује нарочито славље у Цркви;
- Света Тајна крштења се савшава у белој одежди;
- Опело и погребни, осим у периоду Педесетнице у тамној одежди;

Напомене:

- *Горе наведен улазак свештеника је ма којим поводом он дошао у свети храм.*
- *Ако више свештеника служе, најстарији се облачи у потпуно одјејаније а остали имају само Епитрахил и Фелон;*
- *Опело и погребни, у периоду Педесетнице тј. од понедељка Томине Недеље па све до Спасовдана се обављају у светлим одеждама;*

ГЛАВА ЧЕТВРТА - Завеса

а. Кад се свлачи и навлачи завеса?

Преко царских двери, унутар олтара, качи се завеса, грчки *καταπέτασμα* [катапетазма], која се у богослужбеним књигама, у односу на царске двери као спољашње, понекад назива *“унутрашњом завесом”*, односно *“горњим дверима”*, или *“унутрашњим дверима”*. Склањање завесе означава откривање свету тајне спасења, као што отварање самих царских двери означава отварање људима улаза у Царство Небеско.

б. Не свлачити завесу на:

- Мало Вечерње;
- Повечерије;
- Полуноћница;

в. Свлачити и навлачити завесу на:

- Свлачити завесу на вечерње свакидашње, недељном, празничном;
- На Јутрењу одмах на почетку а навући после отпуста;
- На часовима када се свршују осим литургије, свлачи се завеса пре него ће се читати апостол и св. Јеванђеље и стоји тако до отпуста;
- На литургији св. Јована и св. Василија пре возгласа: *Благоговено Царство* и стоји тако све до великог Входа; затим се навлачи а на возглас *Двери, Двери* свлачи се и стоји тако до возгласа *Свѣтѣ! Свѣтѣ!* где се навуче; после обављеног причешћа у олтару, свлачи се и после отпуста се навлачи;
- На Пређеосвећеној литургији свлачи се у самом почетку и тако стоји до великог Входа; после Входа се навлачи; **напоменућемо овде да Типици у прошлости, ништа не говори о свлачењу и навлачењу завесе на овој литургији, али у нашој Српској Православној Цркви овако се практикује; такође после великог Входа, завеса се само навуче до половине и тако стоји до *Вонмем, Преждеосвѣщенїа Свѣтѣ! Свѣтѣ!***
- На молебан, тј., када се поји, свлачи се у почетку а на свршетку се се навлачи;

ГЛАВА ПЕТА – Царске Двери

а. Када се отварају и затварају царске двери?

На иконостасу, као и на самој олтарској огради, праве се троја врата, од којих се средња, шира, називају “светим” или “царским” (зато што кроз њих, у Светим Даровима, улази Цар Славе Христос) и нешто ужа северна и јужна, која се називају ђаконским, зато што кроз њих за време богослужења стално улазе и излазе ђакони. Кроз царске двери, или “врата”, обављају се само најсвечанији изласци.

Олтар је место само за свештенослужитеље, који попут небеских бестелесних сила служе пред Престолом Цара Славе. Лаицима [мирјанима] је улазак у олтар забрањен (69. Правило Шестог Васељенског сабора, 44. Правило Лаодикијског сабора). Тамо могу да уђу само лица која помажу приликом обављања богослужења.

Женама је улазак у олтар безусловно забрањен. Једино у женским манастирима улазак у олтар допушта се постриженој монахињи ради спремања и прислуживања.

Као што показује и сам његов назив (alta ara – високи жртвеник), олтар је издигнут у односу на друге делове храма за степеницу или две, а понекад и више. Тако он постаје видљивији за оне који се моле и очигледно оправдава своје симболичко значење “горњег света”. Онај ко улази у олтар обавезан је да учини три земна поклона у обичне дане и Богородичине празнике, а у недељне дане и Господње празнике три појасна поклона.

б. Свеноћно бденије

Отворити одмах на почетку, кад свештеник кади, а после возгласа СЛАВА СВЈАТИЈИ затворити;

в. На вечерње

- Када се на Господи Возвах запоји Слава, а после Входа при појању прокимена се затварају, а ако се читају паримеји онда се затварају на последњем читању;
- Пре опуста, када свештеник каже Премџдрост се отварају а после опуста се затварају;

г. На јутрењу

- Отворити пред читањем св. Јеванђеља, при речима Премџдрост, Простн ѿ слншнмїа....;
- Затворити после возгласа Многочїѣ Н Шедротамнїи;
- Ако се поје полијелеј онда отворити при појању 135 Псалма код речи Раздїѣшемѣ Чермноїѣ Морѣ, а затворити по уласку свештеника у олтар, при појању сједална по полијелеју;
- Пред опуст се отварају а по опусту се затварају;

д. Велика Субота – Јутрење

- Пред почетак Христовог опела; (свештеник и ђакон излазе кроз њих са свећом у руци и стану пред Гробом одпочињајући опело, те овако двери стоје отворене до свршетка опела);

ђ. Велико славословије

- За време појања, отварају се двери и свештеник излази кроз њих до гроба, ради обноса плаштанице; после свршеног обноса и прочитаног св. Јеванђеља свештеник улази у олтар, а двери се затварају после отпуста;

е. Пета недеља поста – Субота

- Двери се отварају при читању Акатиста;

ж. Часови

- Двери се отварају пред читањем апостола и св. Јеванђеља;
- На царским часовима, 24 децембра и 5 јануара и на Велики Петак двери се отварају у почетку, а затварају се после отпуста;
- На велики Понедељак, Велики Уторак и Велику Среду двери се отварају ради читања св. Јеванђеља;

з. На Литургијама

- Св. Јована и Св. Василија отварају се када се поји *Блажени Ћете*, или ако је Христов празник када се поји трећи антифон; затварају се после прочитаног св. Јеванђеља;
- На обе литургије које почињу са вечерњем, отварају се двери о *Слава на Господи Возвх*, а затварају се после прочитаног св. Јеванђеља.
- За време појања херувимске песме двери се отварају (ради великог ВХОДА), по завршетку ВХОДА се затварају;
- После обављеног причешћа у олтару, отварају се и стоје отворене све до отпуста;

Напомена:

Ако се по заамвној молитви свршава благодарење или призивање или други молебан, двери стоје отворене и тек после отпуста се затварају;

и. Пређеосвећена Литургија

- На литургији пређеосвећеној отварају се кад почне да се поји *Слава на Господи Возвх*, а затварају се после отпојаног последњег *Дл Исправитѣл*, или ако се чита св. Јеванђеље;
- О великом входу, када се поје *Нѣнѣ Силн* отварају се;
- После ВХОДА се затварају;
- По обављеном причешћу у олтару се отварају и стоје отворене до отпуста;

ј. При архијерејској служби на литургијама

- На литургији Св. Јована или Св. Василија двери се отварају пре почетка литургије, а затварју се пред возгласом *Свѣтѣи Свѣтѣи*;
- После причешћа у олтару се отварају;
- После отпуста се затварају;
- На Пређеосвећеној Литургији отварају се у почетку, а при читању Псалма 103 се затварају; када се јектеније говоре отварају се и остају тако до возгласа: *Преждеосвѣщенїи Свѣтѣи Свѣтѣи*; по обављеном причешћу у олтару се отварају, а после отпуста се затварају;

к. Специјални празници

- На Васкрсеније на јутрењу царске двери се отворе кад свештеник полази Гробу по плаштаницу и остану тако отворене целе Светле Седмице;
- У току Светле Седмице северне и јужне двери су отворене;
- Од Томине Недеље до Спасовдана на свакој литургији када се поји *Христосъ Воскресе* трипут, царске двери су отворене;
- За време велико освећења воде уочи Богојављања и на само Богојављење; и при оброчењу и венчању двери су отворене;

ГЛАВА ШЕСТА - Кађење

Кад се и како кади?

Кадионица - посуда која се састоји од две полукружне чашице које су отворима окренуте једна према другој, окачене на три ланца, а употребљава се за кађење тамјаном или измирном (смирном) у одређеним тренуцима богослужења.

Кађење пред светим иконама изражава наше поштовање према светима који су на њима представљени, док кађење верујућих изражава жељу да се они испуне Духом Светим и да својим добрим делима миришу пред Господом попут тамјана.

Дим из кадионице обавија оне који се моле, симболишући благодат Божију која нас окружује.

Кађење уопште изражава жељу оних који се моле да се њихове молитве узнесу ка престолу Божијем као што се дим тамјана подиже ка небу, и да буду пријатне Богу као што му је пријатан миомирис тамјана.

Кађење се увек сједињује са молитвом; њу произноси архијереј или јереј, који благосиља кадионицу уочи кађења. У тој молитви садржана је прозба Богу да прими то кађење као духовни миомирис, то јест да људи који су присутни и моле се буду духовно угодни миомирис Христу (2.Кор. 2,15), како би Господ, примајући кађење у свој наднебески Жртвеник, ниспослао благодат Пресветог Духа Свога. За кађење се употребљава кадионица на малим ланцима, ручна кадионица, као и посуде за тамјан које се постављају на одређеним местима у храму да би га испуниле миомирисом, како Типик указује да треба чинити на Васкршњем јутрењу.

Тамјан представља миришљаву дрвну смолу коју производе неке врсте дрвета; понекад се добија и вештачким путем од разних миришљавих материја.

Кађење обављају у различитим моментима богослужења понекад један јереј, понекад јереј са ђаконом, а понекад сам ђакон. На архијерејској служби кађење понекад обавља и сам архијереј.

Онај ко кади по правилу дужан је да при сваком замаху кадионицом чини знак крста, при чему се клања оном лицу или икони коју кади. Када каде јереј или архијереј ђакон иде испред њих са свећом у рукама. Испред архијереја који кади, осим ђакона са свећом, иду и ипођакони са дикиријом и трикиријом.

Постоје разне врсте кађења: понекад се кади само одређени део храма или одређени предмет, на пример аналој са иконом, или крстом, или Јеванђељем.

Чин кађења детаљније

Потпуно кађење читавог храма почев од олтара обавља се овако:

- најпре са све четири стране каде Престо;
- потом Горње место и Жртвеник (ако су на Жртвенику припремљени Свети Дарови, онда најпре Жртвеник) и читав олтар;
- Затим онај ко кади излази кроз северне двери на амвон, кади царске двери;

- затим иконе на јужној страни иконостаса, почев од иконе Спаситеља, па иконе на северној страни иконостаса, почев од иконе Мајке Божије, затим десни и леви збор, односно певнице, и све који стоје у храму;
- Даље, пролазећи храмом са јужне стране кади иконе по читавом храму;
- затим улази у припрату, кади улазна врата, а излазећи из припрате креће се према олтару северном страном, кадећи све иконе на тој страни храма, враћа се до царских двери, кади њих, икону Спаситеља, Мајке Божије и улази у олтар на јужне двери, после чега стаје испред Престола и кади га спреда.

Напомена:

Ако су царске двери отворене излази на амвон и враћа се у олтар кроз њих.

- Приликом непотпуног кађења, са амвона се кади иконостас, певнице и народ, а онда се онај ко кади окреће, поново кади царске двери, иконе Спаситеља и Мајке Божије и улази у олтар.

Понекад кађење почиње од средине храма, од аналоја на коме стоји икона празника. Тада најпре са све четири стране каде ову икону која лежи на аналоју, затим улазе у олтар на царске двери, каде олтар, излазе из њега на царске двери и даље се кађење читавог храма одвија уобичајеним редоследом, након чега се од царских двери не враћају у олтар, него опет до аналоја са иконом на средини храма. Понекад кађење обављају двојица ђакона одједном: у том случају они се разилазе, па један кади јужни део храма, а други северни, да би се потом опет састали и кадили заједно у исто време.

а. Кађење читавог храма (које почиње од олтара)

- током вечерња на почетку свеноћног бденија, када се пева "Господи возвах";
- затим на почетку јутрења, приликом певања "непорочних", приликом певања полијелеја, а такође и на 8. и 9. песми канона;
- на Литургији приликом окончања проскомидије и читања часова;

б. Кађење читавог храма (које почиње на средини храма)

- на празничном јутрењу после певања величанија;
- на јутрењу Великог Петка, када се на средини храма чита 12 Јеванђеља;
- на Царским часовима на Велики Петак;
- уочи Божића и Богојављења када се читају Јеванђеља;
- на јутрењу Велике Суботе приликом певања надгробних похвала;

в. Кађење само олтара и иконостаса

- На Литургији за време читања Апостола (за време певања "Алилуја" после Апостола);
- за време певања Херувимске песме;
- На архијерејској Литургији сам архијереј кади још и одмах после малог входа.

г. Кађење престола или жртвеника

- на литургији кади само свештеник или архијереј;

На проскомидији:

1. Свештеник окадивши звездицу и покрове, кади предложeње говорећи: БЛАГОСЛОВЕН БОГ НАШ. (ако ђакон служи он овде узме кадионицу и говори: **О Предложенијих Чистијих Дарје**);
2. после отпуста кади предложeње, св. Трапезу унакрст, сав олтар и сав храм и повративши се у олтар окади св. Трапезу и свештеника;

На литургији:

1. Пред великим входом свештеник кади **Свѣтѣа** говорећи у себи: **Боже Очисти Мѣ Грѣшнога**;
2. После великог входа, свештеник кад постави на престо св. Даре, окади их трипут;
3. При архијерејском служењу, архијереј, пре но што прими дискос, окади га трипут, а пре но што прими путир, окади га једанпут;
4. На пређеосвећеној литургији архијереј, стојећи на царским дверима, кади **Свѣтѣа** **Тѣи** трипут, а путир не, само га прими по обичају, ставља на св. Трапезу и покривши ваздухом, кади само **Свѣтѣа**, поклони се трипут и преда кадионицу не кадећи никога;
5. При изговарању речи: **Издано ѓ Преѣвѣтнѣи** јереј или архијереј кади св. Даре, а после ђакон кади св. Трапезу унакрст;
6. После возгласа **Спаи Боже Мѣди Твоѣи** кади јереј или архијереј **СВѢТАЈ**, говорећи у себи **Вознесѣи На Небеса** и преда кадионицу ђакону;

д. Паперта (или женска црква)

Кади се само притвор на литији, на вечерњу или на свеноћном бденију. Свештеник и ђакон излазе на северне двери, иду у паперту и тамо ђакон кади иконе и народ. Пре благослова хљебова у храму, кади ђакон около стола, на ком је петохљебница. Затим настојатеља и свештевика који служи и опет хљебове само спреда.

ђ. Цвети и Преображење

Тако се окади и Врбица на Цвети на јутрењу, само тада не кади ђакон но свештеник; тако кади ђакон и кољиво, које се доноси у част светих на дан храма или свечарства појединаца, и грожђе о Преображењу.

е. Часни Крст и Крстопоклона недеља

Кад и се и Часни Крст на јутрењу на Крстовдан 14 септембра, 1 августа, и у Крстопоклону Недељу. Док се поје велико славословије свештеник кади Часни Крст на св. трапези унакрст. Тако се кади на 1. часу у понедељник и среду и на 9. часу у петак Крстопоклоне седмице кад се свршује поклоњење Часном Крсту.

ж. Плаштаница и Велика Субота

Кади се тако и плаштаница на Велики Петак на вечерњу унакрст, и на Велику Суботу на јутрењу, у време великог славословија, пре но што ће се плаштаница обносити.

з. Свето Јеванђеље

Св. еванђеље се кади на налоњу унакрст на 3. и 6. часу на царским часовима уочи Божића, Богојављења и на Вел. Петак, а на 6. часу на Вел. Понедељак, Вел. Уторак и Вел. Среду ђакон кади еванђеље, иконе, настојатеља и појце.

и. Јутрење Великог Петка

На јутрењу на Вел. Петак (на бденију) кади ђакон или свештеник до 7 јеванђеља св. трпезу олтар, појце и народ.

ј. Крштење

При крштењу свештеник иде до купјли и кади унаоколо.

к. Водоосвећењу

При малом и великом водоосвећењу кади свештеник поду унакрет.

л. Јелеосвећењу

При јелеосвећењу (свештању масла) узме први свштеник кадионицу и кади унакрст сто, на ком је уље, и сву цркву или дом и људе.

љ. Обручењу

При обручењу свештеник, водећи младожењу и невесту у храм, кади унакрст.

м. Опело и сахрана

Кади се на опелу и тело умрлог и све присутне.

н. Изношење Часног Крста и Плаштанице

Најпосле ђакон кади, идући пред свештеником при износу Часног Крста и плаштанице.

њ. Дочеку архијереја

Ђакони каде и при дочеку архијереја на уласку у храм, кад долази да служи.

Напомена:

Треба знати да на Литургији после кађења читавог олтара не каде одмах свештенослужитеље и црквенослужитеље који се налазе у њему, него најпре излазе на царске двери, каде иконостас, након чега се враћају у олтар, каде оне који се налазе у њему, опет излазе кроз царске двери на амвон, и тек онда каде народ који стоји у храму, почев од певница. По повратку у олтар, након кађења Престола увек на крају каде архијереја или предстојатеља. Архијереја први пут каде три пута, то јест чине не један, него три крста кандилом. Кађење само Престола или Жртвеника на Литургији обавља се по окончању проскомидије, уочи Великог входа, након Великог входа, уз речи "Изрјадно ? Пресвјатје..." ("Нарочито за Пресвету...") и после возгласа: "Спаси Боже људи Твоја..." ("Спаси Боже народ Твој...").

ГЛАВА СЕДМА – Камилавка и ћелепуш

Кад се скида камилавка и ћелепуш?

- На малом вечерњу, повечерију, полуноћници и часовима (осим ако се на њима чита св. еванђеље), не скидају се никад;
- На великом вечерњу скидају се о Входу; и на молитву Господи Небже на литији;
- На недељном и празничном јутрењу скидају се при читању св. Јеванђеља и при целивању св. јеванђеља или иконе;
- На литургији скидају се на малом входу; за време читања св. јеванђеља; на херувимској песми о великом входу; на речи Христове : Примити Иднче... и Пнче От Неџа... не међу се док се не отпоје Достојно или ирмос;
- Скидају се кад се чита Отче Наш... и при појави св. тајне на речи: Со Страхом Божњим...
- При уласку у олтар и целивању свете трапезе увек се скидају и камилавка и ћелепуш.
- Кад служи свештеник или јеромонах не међу никад на главу ћелепуш, или камилавку осим на опелу, водоосвећењу итд.
- Јеромонаси међу камилавку на Литургији само при речма: Благословенїе Господње На Кле и кад говоре отпуст;

Љ ШКРОВЕНІН ГЛАВЪ.

Вѣдомо же еѣди, ѿкѡ на литургиѣ шкрываемъ главы сво на вхѡдѣ, ѡ на слышанїи сѡго ѡвѣла, ѡ на херувимској пѣснн великаго вхѡда, ѡ на слова хрѣтѡва, ѡ на достојно ѡтче, ѡ на Оче нашѣ, ѡ во ѡвлѣнїе стѣхъ т ннѣ, ѡ на вхѡдѣ на вечерни.

ГЛАВА ОСМА - Антифони

Називи променљивих молитвословља и Антифона

У зависности од тога који је празник, или дан спомена светог, на богослужењу се читају ови или они одломци из Светог Писма Старог и Новог Завета. Они носе назив по књизи из које су узети.

Осим тога сваком датом празнику и светоме који се прославља певају се посебне песме које носе следеће називе:

Тропар (грч. τροπαιον, од τρόπος - нарав, образац, или τρόπαια - трофеј, знак победе, или τρέπω - обраћам) песма која у кратким, али упечатљивим, цртама представља догађај празника или живот светог, на пример "Рождество Твоје, Христче Боже наш..."

Кондак (од грчке речи κονδακιον - карактер, или од κονδαξ - деминутив од "копље", али вероватније од κονδος - штап на који се намотава свитак пергаментa, или од κονδακια - сам свитак пергаментa исписан са обе стране) - то је кратка песма која, попут тропара, представља суштину догађаја који се празнује или црте карактера светог који се прославља. Разлика између тропара и кондака састоји се углавном у месту које они заузимају у богослужењу. Тропари се певају на крају вечерња, на почетку и на крају јутрења, а кондак увек у средини јутрења, одмах после шесте песме канона. Осим тога, тропар представља догађај који се прославља првенствено са спољашње стране, док кондак указује на његову унутрашњу суштину и значај. Најпознатији кондаци су "Дјева дњес Пресушчественаго раждајет..." ("Дјева данас Надсуштaственoгa рађа...") и "Взбраној Војеводје побједитељнаја..." ("Теби, Избраној Војвоткињи...").

Величаније - песма која садржи прослављање празника или светог, која се пева на свеноћном бдењу или празничном јутрењу пред иконом празника или светог, најпре свештенослужитељи на сред храма, а потом је неколико пута понављају појци у певницама.

Стихира (од грчког στιχηρα - многостиховна) песма која се састоји од многих стихова написаних у једном песничком метру (на грчком, јер се у словенском преводу тај метар изгубио), и пред собом углавном има стихове из Светог Писма, и то из псалама. У свакој стихири садржана је једна иста главна мисао, која се на различите начине и веома поетично, кроз живе слике и поређења, открива у свим стиховима. На сваком богослужењу пева се много стихири, али оне носе различите називе. Ако се стихири певају после стихова псалма "Гди воззвѣхъ", онда се називају "стихирама на Господи возвах"; ако се певају после стихова псалма "Вѣлакоѣ дхлннѣ да хвалитъ Господи", онда се називају "стихирама на хвалите". На крају вечерња и на крају свакодневног јутрења постоје још и стихири које се називају "стихирама на стиховње". Осим тога постоје још и литијске стихири, које се певају приликом изласка свештенослужитеља у припрату на литију.

Богородичан (Θεοτοκιον) - то су песме посвећене Мајци Божијој. Тако се назива закључна стихири сваке од поменутих група стихири, која се увек пева после "Слѣва, ѿ нѣнѣ" и садржи прослављање Мајке Божије. Само у дане великих празника уместо богородична на "Слѣва, ѿ нѣнѣ" пева се стихири празника. Богородичан заједно са прослављањем Богомајке садржи и излагање догмата о ваплоћењу од Ње Сина Божијег, или пак говори о несливеном и нераздељивом сједињењу две природе у Исусу Христу, Божанске и људске, или саопштава нешто друго о Богочовештву Христовом назива се Догматик, грчки δογματικον и означава одредбу, учење, догмат. Такав назив носи обично богородичан којим се завршавају стихири на "Гди воззвѣхъ" на малом и на великом недељном вечерњу које се служи у суботу увече. За аутора

"Догматика" сматра се преподоби Јован Дамаскин. Укупно их је осам, према броју гласова. Број стихира је различит, у зависности од степена свечаности празника: десет, осам, шест и четири. Ово се у богослужбеним књигама означава специјалним изразом "стихире на 10, стихире на 8" итд. Указивање на ове бројеве има важан практични значај за правилно уређење богослужења, јер одређује број стихова псалама који треба да се певају са стихирама, претходећи свакој од њих. Најпре се пева одговарајући стих псалма, а за њим сама стихира. При томе, ако стихира нема довољно, оне могу да се понављају свака по два или чак по три пута, што је понекад директно означено у богослужбеним књигама речима "два пута" или "три пута" које стоје после-стихире.

Акатист, грчки ακάθιστος - "несједален", богослужење за време кога се не седи. То је нарочито похвално појање у част Господа, Мајке Божије или светог које се састоји од дванаест кондака и дванаест икоса. У богослужбеном Типику је прописано да се Акатист Мајци Божијој чита у пету суботу Великог поста на јутрењу. За аутора овог акатиста сматра се Константинопольски патријарх Сагије (610-638), али неки указују на ауторство Георгија Писидијског, док други претпостављају да га је саставио патријарх Фотије. Акатисти се данас употребљавају за домаће и келијно правило, а такође их читају свештенослужитељи када се припремају за обављање богослужења.

Икос од грчког οἶκος, што значи: дом, здање, одељење, спремште. Историјски сматра се да су кондаци сиријског порекла, а на сиријском "deth" дом, може да значи и "строфа"; баш као што и на италијанском "stanza" значи и строфа и соба. Икос следи обично након шесте песме канона на јутрењу непосредно за кондаком и као да представља потпуније развијање мисли кондака, а завршава се увек истим речима као и кондак.

Сједален (κάθισμα) - као што показује сам назив, тако се назива песма за време чијег певања је онима који се моле дозвољено да седе. Ово стога што је непосредно након певања сједална Типиком прописано читање поучних дела светих Отаца, која се слушају седећи. Сједалних има на јутрењу, по један после сваке катизме, то јест свега сва или три сједална, пошто се на јутрењу обично читају две или три катизме, а такође и после треће песме канона.

Ипакион [ипакој], од грчког υπακουειν, што значи одговарати, пратити певајући - песма коју је у старини за чтецом или појцем певао народ; или од друге грчке речи υπακοή, која означава послушање, пажњу, јер је пре читања Јеванђеља које прича о Васкрсењу Христовом од верујућих захтевано да посебно пазе на себе. У данашње време овај чисто условни назив одређује само место те песме у богослужењу. Она је смештена обично на недељном јутрењу, после васкрсних тропара "Ангелскиј собор" и мале јектеније која следи након тих тропара. Тај ипакион одређен је и за недељну полуноћницу.

Антифони (од грчке речи φωνή - глас) - "противгласје", наизменично певање две певнице. Такви су "Јутарњи антифони", који се певају на недељном јутрењу уочи читања Јеванђеља. Антифони другачијег садржаја певају се на почетку Литургије радним данима и на Господње празнике.

Прокимен - (од προκειμενος καννα - онај који лежи напред) - стих који изговара чтец, а понављају појци уочи читања паримеја, Апостола и Јеванђеља. Прокимен служи као предговор за читање Светог Писма и изражава суштину догађаја који се празнује или карактеристику светог који се слави.

Канон, грчки κανών (може бити у сродству са καννα - трека, односно прав штап који је служио за мерење); за црквене писце то значи "правило", по чијем се обрасцу, плану, састављају канони. Канон се састоји од низа свештених песама у част празника или светог, које чине централни део сваког јутрења. Дакле, канон то је врста црквене песме са најдоследније одређеном литерарном формом. Канон се састоји од девет делова који се називају "песме". Свака песма састоји се од такозваних ирмоса и тропара. Ирмоси се певају, а тропари се сада обично читају. Ирмос (грчки εἰρμός - "веза") служи као веза за тропаре. Сваки канон има

свој одређени предмет и једну одређену тему која се развија у свим песмама. На пример, у једном канону прославља се Васкрсење Христово, и зато се такав канон назива васкреним, у другом Васкрсење Христово у вези са кретом Христовим, такав се назива кретоваскреним, док се у трећем прославља Пресвета Богородица, па се назива Богородичиним. Сходно главном предмету пре сваког тропара канона произноси се нарочит припев: "Слава, Господе, Васкрсењу Твоме" или "Слава, Господе, Крсту Твоме часном и Васкрсењу", или "Пресвета Богородице, спаси нас". Ако је канон, на пример, светом Николају, онда "Светитељу оче Николаје, моли Бога за нас" итд. Број тропара може да буде различит. Зато се и каже: Канон на десет, на осам, на шест, на четири. Као образац за канон служи девет песама Светог Писма, које се штампају у Поретку Псалтира и Ирмологиону, а такође и у обичном малом Псалтиру. Ове песме, као "химне" - грчки $\omega\delta\alpha\iota$, од давнина су употребљаване на богослужењу. Образац за прву песму представља песма Мојсијева приликом проласка Јевреја кроз Црвено море (Изм. 15,1-9), услед чега се у свим канонима, у овој или оној варијацији, увек подсећа на тај догађај. Друга песма Мојсијева (Зак. пон. 32,1-43) употребљава се само током Великог посту. Трећа је песма свете пророчице Ане (1.Цар,2,1-10). Четврта је песма пророка Авакума (3, 1-19). Пета је песма пророка Исаије (26,9-19). Шеста је песма пророка Јоне (2,3-10). Као образац како за седму (Дан. 3, 26-56), тако у за осму песму (Дан. 3,67-88) служи песма тројице младића у вавилонској пећи, па се у ирмосима седме и осме песме увек на овај или онај начин спомињу та тројица младића или се наводе речи њихове песме. Између осме и девете песме готово читаве године (осим на дванаест празника) пева се песма Пресветој Богородици "Честњејшују" (Лк. 1,46-55), која садржи прослављање Мајке Божије. Девета је песма светог праведног Захарије, оца светог пророка Тована Претече, коју наводи свети јеванђелист Лука (1,68-79). Према Типику тропари канона треба да буду праћени читањем стихова ових песама, при чему је указано на поредак тог сједињавања за радне дане, за празнике и за Велики пост. Ипак, данас је такво сједињавање готово напуштено и употребљава се само у оним црквама које се најстроже држе Типика и то само током Великог поста. Горе поменути припеви за тропаре (који се данас употребљавају) истиснули су старозаветне стихове ових песама.

Након читања свих тропара сваке песме, ирмос сваке песме певају обе певнице тако што појци заједно сиђу у средину храма и то заједничко певање закључних ирмоса назива се "катавасија" ($\kappa\alpha\tau\alpha\beta\alpha\sigma\iota\alpha$, од грчког $\kappa\alpha\tau\alpha\beta\alpha\iota\nu\omega$ - спуштати се, силазити), то јест "силажење", када два хора силазе на средину храма где певају "покривајући", или закључни ирмос. Која се катавасија пева у ком периоду године, детаљно је указано у Типику. Током већег дела година као катавасија служе ирмоси Богородичиног канона "Отверзу уста моја..." Како словенски, тако и други преводи канона, на жалост, не омогућују да се увиди велика уметничка лепота тих канона, који би се по обиљу материјала и вештини његовог излагања могли назвати духовним поемама. Покад су канони непотпуни: састоје се из две, три или четири песме, и тада се називају двопјесници, тропјесници, четворопјесници. Таквих је нарочито много у Поеном и Цветном триоду.

Литургичари сматрају да је темељ канону као новој форми црквене поезије положио светитељ Андреј Критски (650-726) који је саставио "Велики канон" који се чита у четвртак пете седмице Великог поста. До седмог века нема никаквих података о црквеним канонима. Као прво сведочанство може да послужи опис Синајског јутрења из тог времена. У њему се спомињу "тропари" који се припевају на осму библијску песму. Професор М. Н. Скабаланович претпоставља да је првобитна форма канона био једнопјеснец, а да је потом постепено растао до двопјеснеца, кроз присаједињење девете песме осмој. Касније су почели да тропаре придодају и обичној песми дана, па се тако појавио трипјеснец. Тако се ово развило у читав канон. Овај нови облик црквене поезије веома брзо је нашао подражаваоце. После преподобног Андрије Критског на том попришту почели су да се подвизавају преподобии Јован Дамаскин, Косма Мајумски, Стефан Саваит, Теодор Студит, Јосиф Песмописац и многи други.

Светилан или **Ексапостилар** - тако се назива песма која најутрењу следи непосредно након канона (и мале јектеније која се произноси одмах после његове девете песме). Светилни се тако зову зато што се у њима

обично говори о просвећењу душе свише, небеском благодаћу. Светилни се певају на обичним службама, док се на васкреним (недељним) певају васкрсни светилни, то јест експостилари. Експостилар (грчки εξαποστειλαριον од εξαποστειλλω - шаљем) - овај назив можда потиче одатле што се у васкреним експостиларима говори о слању Духа Светога апостолима и о њиховом слању на проповед Јеванђеља; или пак одатле што се ради њиховог певања појац (канонарх или "псалт") "шаље" на средину храма, како то и данас бива у манастирима, када, на пример, канонарх на Страсној седмици пева "Чертог Твој вижду, Спасе..." или "Разбојника благоразумнаго...". Експостилари се певају на васкршњем јутрењу и на Господње празнике.

Причасни стих, или **киноник** (κοινωνικον) пева се на Литургији за време причешћивања свештенослужитеља у олтару.

Антифони

Антифони (од грч. αντί и φωνέω, звук, глас, што означава наизменично поајње, или појање у два хора/певнице, букв. «против-гласник») — древно поимање литургијске праксе, одражавајуће начин појачког извођења ових или оних псалама или химни, кад се поју наизменично по стиховима од стране два хора/певнице.

Осим овог значења, као начина појања, реч "антифон" се у литургији користи и за означавање посебних песама или делова појачког материјала.

Ово су главни случајеви употребе овог термина.

1. Антифони Псалтира

Прва катизма Псалтира, подељена, као и остале, на три славе, које се, на језику нашег Типика, називају "антифонима". Ово се објашњава тиме што се или цела катизма, или њена прва слава (први антифон) поју у одређене дане антифонски.

2. Антифони изобразитељни, или свакодневни

Одређени стихови псалама, употребљавани у наизменичном појању на Литургији оглашених, на самом њеном почетку, добили су назив или антифона изобразитељних, или антифона свакодневних, којима се присаједињује химна "Јединородни Сине...".

3. Степени антифони

Део торжественост полијелејног јурења – они су подражавања тзв. степених псалама, тј. 119-133, или "песама степеница" (за пењање ка Храму). Те су се песме појале од стране ходочасника при усхођењу на степениште Јерусалимског храма. Ови псалми су послужили као тема нашим степеним антифонима. Степених антифона, по броју гласова је 8. Сваки је састављен из три дела за сваки глас, осим 8-ог, где су четири степена. То су песме аскетског садржаја, у њима се говори о очишћењу и исправљању душе од страсти и греха. Поју се на особити напев. Сваком степену је на крају присаједињено прослављање Светог Духа. Аутором се сматра не св. Јован Дамаскин, а пре св. Теодор Студит, или његов брат Јосиф, архиепископ Солунски. По свом аскетском садржају они заиста више одговарају духу студијског правца у нашој химнографији.

4. Празнични антифони

Празнични антифони на Литургији су састављени од стихова разних псалама, у складу са садржајем празника. Ови псаламски стихови череде се или са особитим припевима, «Молитвама Богородици» и «Спаси ни, Сине Божји», или с тропаром самог празника.

Антифони се у данашње време поју на празничном вечерњем, празничном или недељном јутрењу, на Литургији Јована Златоустог и Василија Великог (а такође на изобразитељној). На вечерњем, као антифони служе стихови из 1., 2., и 3. псалма. На јутрењу се поју тзв. степени антифони, за чију су тему послужили степенични псалми 119-133.

На Литургији антифони су: обичним данима: стихови 9., 92., 94. псалама, у недељне и празничне дане тзв. изобразитељни антифони: 102., 145. псалм и блажена (Мт. 5 : 1-12), у празничне дане посвећене Исусу Христу – особити, празнични антифони.

У данашње време, антифоно појање у парохијским храмовима се ретко држи (углавном зато што на служби поје један хор/певница). Осим песама изравно у уставу указаних као антифоних, постоји још неколико, које се поју антифоно по традицији (кад на служби има два хора/певнице). Нпр. 33. псалм, васкрсни тропари по Непорочнима (“Благословен њин, Господи - Ангелики собор”), песма Богородице (“Величит дѹша моја Господа”), Полијелеј (“Хвалите Имя Господѹе”), избрани псалм (састављен од стихова разних псалама за сваки празник са величанијем, подељен у два дела, сваки закључан са величанијем празника, поје се после полијелеја - у српској богослужбеној традицији, после првог појања величанија од стране свештенослужитеља пред празничном иконом на средини храма), и велико славословље (на крају јутрења, кад се поје - “Слава Тебѹе, показавшемѹ нам свѣт - слава во вѣшнихъ Богѹ...”).

ГЛАВА ДЕВЕТА – Вечерње службе

Мало Вечерње

Пошто свеноћно бденије започиње Великим вечерњем одмах после заласка сунца, онда се пре заласка сунца, да тај период дана не би остао без црквене молитве, служи се такозвано Мало вечерње. Главну карактеристику Малог вечерња представља одсуство јектенија уобичајених за свако друго вечерње, изузев кратке закључне јектеније, и то што се она у целини обавља уз затворене царске двери и навучену завесу.

Малом вечерњу претходи читање Деветог часа, који је са њим нераскидиво повезан. Поредак Деветог часа изложен је у Часослову. Пошто се Девети час односи на дан који пролази, читају се тропар и кондак тог дана. По окончању деветог часа, без отпуста, јереј говори почетни возглас: "Глаголовѣнъ бѣхъ нѣшъ" и даље Мало вечерње следи овим редом:

- Прїидїте, поклонїма (Ходите, поклонимо се...) 3 пута.
- Предначинатељни (Почетни) псалом 103, Слава, њ њѣнѣ, ѡмлаѡїа (Трїждѡ)
- "Гдї въззвѡхъ" (Господе, Тебе зовем) на глас дате недеље или стихира.
- Стихире на "Гдї въззвѡхъ", 4 стиха (на 4), васкрсне или празника (види Мало вечерње у Осмогласнику или Минеју).
- Слава, њ њѣнѣ (Слава, и сада).
- Богородичан или стихира празника.
- Свѣтѣ тїхїѡ (Светлости тиха) - чита се, а не пева.
- Прокимен дана, при чему се велики прокимен: "Гдѣ воцрїма" (Господ се зацари) уместо 4,5 пута пева само 2,5 пута.
- "Сподобн гдї" (Удостој нас Господе).
- Стихире стиховње.
- Слава, њ њѣнѣ.
- Богородичан или стихира празника.
- Нѣнѣ ѡпѡмѡшн (Сада отпушташ).
- Трїстѡе. По Оѣе нѣшъ: тропарь
- Слава, њ њѣнѣ. Богородичан (ако није Христов или Богородичин празник), а ако је празник Христов или Богородичин, онда тропар празника.
- Кратка Сугуба ѡктенїа глаголетма ѡ цїенника, као на почетку јутрења.
- Возглас: "Гдѣ мнѡстївѡ ѡ члѡвѡколюбѡвѡ бѣхъ ѡнѡ..." ("Јер си милостив и човекољубив Бог...")
- Слава Теби, Христѣ Боже: Мали отпуст.
- Многољетствије (Спаси Христѣ Боже).

Свакодневно Вечерње

Свакодневно вечерње служи се у оне дане када нема ни великог, ни средњег празника; оно се служи у радне дане, а такође уочи малих "шестиричних", а донекле и уочи малих "славословних" празника.

Поредак свакодневног вечерња је следећи:

- Пре њега увек се служи Девети час, после кога нема отпуста, него јереј, повукавши завесу са Царских двери, излази кроз северне двери на амвон, и ту, сачекавши крај закључне молитве Деветог часа, возглашава: " **Бл҃гословѣнъ б҃гъ нашъ**".
- Чтец: "И҃мни", "Прѣидѣте, поклонѣмъ" три пута, и чита Предначинатељни **псалм 103**;
- За време кога јереј, стојећи пред Царским дверима, откривене главе тајно чита светилничне молитве;
- По окончању псалма, ђакон, (а ако ђакона нема онда сам јереј) ту пред Царским дверима произноси Велику јектенију;
- После велике јектеније чита се редовна катизма (чији је поредак читања дат на почетку Псалтира). При томе треба имати на уму да се на вечерњу никада не стихослови више од једне катизме, а да на вечерњу "у недељу (то јест уочи понедељка) стихословља катизме никада нема". Такође, и на вечерњима дванаест празника, када је уочи празника служено Свеноћно бденије, уобичајена катизма на вечерњу се изоставља;
- После катизме следи Мала јектенија са возгласом " **И҃кѡ тѡбѡ державѡ...**";
- Даље се пева "Г҃ди възвѣхъ" и јереј по обичају кади олтар и храм;
- По окончању певања стихира (из Октоиха 3, из Минеја 3) пева се **Слѣва, ѿ њѣнѣ**, богородичан, или крстобогородичан ако се вечерње служи уочи среде или петка. Сви ови богородични сабрани су у посебном одељку на крају Минеја под насловом: "Богородични у осам гласова, који се певају када је у Минеју слава светоме". Када у Минеју има стихира светоме на " **Слѣва**", онда се на " **ѿ њѣнѣ** " пева богородичан истог гласа, то јест по гласу " **Слѣва**".
- "Свѣтѣ тѣхѣ" се чита, при чему нема ни отварања Царских двери, ни входа са кадионицом;
- Такође, јереј пред Царским дверима возглашава *прокимен* дана, на који се, за сваки дан седмице, указује у служебнику и часослову;
- После прокимена чита се "Сподѡби г҃ди" ("Удостој нас, Господе"). До молитве "Сподѡби г҃ди" молитве Вечерња односиле су се донекле и на крај дана који пролази; а од молитве "Сподѡби г҃ди" оне већ припадају наступајућем дану. Зато у посту после "Сподѡби г҃ди" нема више поклона ако је следећи дан празнични, и обратно почињу поклони ако од следећег дана почиње пост;
- Даље следи Прозбена јектенија "И҃спѡлнимъ вечернюю мѣтѡу нашѡ" ("Допунимо вечерњу молитву...") са њеним закључним возгласом: "И҃кѡ б҃гъ ѿ челоѡколюбецъ б҃гъ с҃и" ("Јер си благ и Човекољубац Бог...");
- Затим јереј предаје "Миръ брѣмъ", појци одговарају: "И҃ дхѡви тѡе мѡ" ("И духу твоме"), ђакон: "Глѡви наша Господѡви приклоним" ("Главе своје Господу приклонимо"), и јереј тајно чита Молитву главоприклоњења, завршавајући је наглас, возгласом "К҃ди держава Царствѣнѣ Тѡеѡго бл҃гословѣна..." ("Нека је благословена сила Царства Твога...");
- Затим се певају Стихире стиховње из Осмогласника, са припевима који су наведени у Часослову;

- Ако је претпразништво или попразништво, онда се певају стихире претпразништва или празника из Минеја;
- Затим Слава, стихира из Минеја ако је има, и њинѣ, богородичан или крстобогородичан уочи среде и петка, или пак стихира претпразништва или празника из Минеја;
- Затим следи Молитва светог Симеона Богопримца "Њинѣ ѿпѹцѹиши..." ("Сада отпушташ"), Трѣтбѣ. Оѹче наѡшз, после чега јереј: "Гко Твоје ѣст Царство..." и пева се Тропар, Слава, и њинѣ, богородичан или у дане попразништва тропар празника;
- Сугуба јектенија "Гди вєдержителю, бже..." завршава се возгласом јереја: "Гкѡ мѡлостивѡ и члѡколѡбєцѡ...";
- Возглас ђакона: "Премѡдростѣ" на шта појци певају "Глгословн!" а јереј возглашава "Гнї благословен Христос Бог наш..." ("Благословен је Онај Који Јесте, Христос Бог наш...");
- Појци певају "Гмни" и "Утверди, Боже, свѣтѹѹ православноѹ вѣрѹ..." ("Утврди, Боже, свету православному веру...");
- Јереј возглашава: "Прєсвѣтѡи Богородице, сплн нас!" и даље велики отпуст;
- После отпуста свакодневног вечерња, као и после отпуста малог и великог вечерња поје се многољетствије.

Напомена:

У току године катизме на јутрењи и вечерњу иду:

1) Од недеље Томине до Оданија Крстовдана: У понедељак на јутрењу катизма 4. и 5.; на вечерњу 6. У уторак 7. и 8.; 9; У среду 10.ull.; 12; У четвртак 13. и 14.; 15; У петак 19. и 20.; 18; У суботу 17. и 18.

2) Од Оданија Крстовдана (22. септ./5. окт.) до предпраз. Божића (20. дец.12 . јан.): На вечерњу се чита 18. катизма а на јутрењу по три катизме.

3) Од 20. дец.12.јан. до 15./28. јануар: Говоре се катизме као у периоду од Томине недеље до Оданија Крстовдана. По две катизме на јутрењу, а на вечерњу трећа редовна.

4) Од 15./28. јануара до суботе уочи недеље Блуднога сина : На јутрењу се говоре три катизме а на вечерњу 18. катизма.

Празнично Вечерње

Глгословѣнѡ бгѡ наѡшз...

Прїдїте, поклонїмѡ... и 103 псалам.

Велика јектенија (пред царским дверима а ђакон са амвона).

Блажен мѡж ...

Мала јектенија.

Гди воззвѡх... по гласу минеја и стихире (број стихира је одређен код сваког празника).

Ако је празник светога, онда на Слава: стихира светога, а на њинѣ: богородичан.

Ако је празник Богородичан или Христов, онда Слава, и њинџ: стихира празника.

За време појања стихире на Слава врши се вход са кадионицом.

Премџдрост, прости.

Свџте тихџй...

Конмен. Мир вџем ...

Прокимен дана (3 пута).

Паримије (3 празника).

Паримије се читају овако:

По свршетку прокимена ђакон или свештеник каже: Премџдрост, а чатац наслов књиге из које је узета паримија н.пр. Битија чтеније, ђакон или свештеник: Конмен, а чатац чита паримију. Овако се поступа код сваке паримије.

Сугуба јектенија: Рцем вси . . . (ђакон са амвона, свештеник у олтару).

Сподови Господи во вечер сеџ ...

Прозбена јектенија: Нџполнимџ вечернџю мџтвџ нашџ... (ђакон са солеје, свештеник у олтару).

Иза главоприклоњења: Литијске стихире.

Ако свети нема литијских стихира (н.пр. Преподобна мати Параскева, .св. Кирило и Методије итд.) онда се на овом месту узимају литијске стихире храма или хвалитне светог. У Господњем и Богородичином храму за прву литијску стихиру узима се прва литијска стихира храма.

По свршетку ових стихира, говори ђакон или свештеник:

Спаси Боже џди Твоџ . . . (Господи помилуј 50 пута).

џшче молнимџ о свџтџџшем (или преосвјашчењејшем) (Господи помилуј 50 пута).

џшче молнимџ о благовџрџем . . . (Господи помилуј 30 пута).

џшче молнимџ о џже сохрџнџнџ . . . (Господи помилуј 30 пута).

џшче молнимџ о џже џланшџнџ . . . (Господи помилуј 3 пута).

Затим свештеник:

џланши ни Бож ...

Мир вџем ...

Главн нашџа Господевн приклоним.

Владико многомилостиве ...

Ако се литија врши на солеји или на средини храма, онда свештеник стане са горње стране петохљебнице и чита ову молитву окренут лицем ка западу.

Стиховне стихире.

Нџџе отпџшџџешн ...

Трисвѣтлої и по возгласу:

Тропари:

Ако је празник светога онда тропар светога 2 пута, а трећи пут Богородице Дѣво . . .

Ако је празник Богородичан или Христов, онда тропар празника 3 пута. (За то време ђакон или свештеник кади само петохљебницу унакрст три пута).

Господѣ помолнѣмъ ... (Узима један хлеб и чини њиме знак крста над осталим хлебовима).

Господи Исусе Христе Боже наш . . . (Код речи: хлѣби гни, пшеницѣ, вино и љелѣї, свештеник показује имјанословно сложеним прстима поменуће ствари).

Овако се практикује у нашој цркви:

Бѣди ѿ ма гдѣне... 3 пута

Благословеніе Господѣ на вас ...

Богатнѣ обншчаша ...

Премѣдрост.

Снѣ благословен... и даље до краја као и на недељном вечерњу.

Вечерње Када Се Поје Алилуја

- Благословѣнъ бѣхъ нѣшъ...
- Прїидїте, поклонїмъ... и 103 псалм. и сви чине 3 поклона, па свештеник, пред дверима, чита светилничне молитве;
- По псалму Слава, ѿ нѣнѣ 3, и 3 поклона;
- Велика јектенија;
- Катизма редовна, и по свакој слави Алилуја 3, и поклона 3;
- Мала јектенија;
- Гдѣ воззвахъ... на глас Минеја, а свештеник кади олтар и сав храм. На Господи Возвах стихире на 6, Богородици 3, и светоме 3: Слава, светоме, ако има, ако нема Слава, ѿ нѣнѣ богородичан подобан стихирама Минеја.
- У среду или петак Крстобогородичан. Свѣтѣ тїхїи по овоме у недељу прокимен: Се Ѡнѣ Благословїте у остале дане: место прокимена дневног, поје се Ѡнѣ гл. 6. са стиховима;
- У понедељник увече: Господи дне Ѡрогнїѣ: Ѡнѣ, стих: Н во вѣки вѣковъ ми **Алилуја** (Овако се поје свагда, кад се поје Ѡнѣ).
- У уторак и четвртак увече: Возогнѣ Госпа Богл:
- У среду увече: Во Снѣ Земѣ:
- Сподовн Господн: и метанија 3;
- Нполннм вѣрнїѣ: после возгласа на стиховѣ стихире из Октоиха, Слава, ѿ нѣнѣ: богородичан ако је среда или петак Крстобогородичан;
- Нѣнѣ ѿпѣшн: Трисвѣтѣ: По возгласу свештеник навуче завесу;
- Тропар гл. 4. Бѣ дѣо: и поклон 1, Слава: Крѣтїтелю хрѣтовъ, поклон 1 и ѿ нѣнѣ: Молїте за ны: и поклон 1. Подъ твоѣ блгословїте: без поклона. Гдѣ помнѣмъ и 40 пута тихо, Слава, ѿ нѣнѣ: Чтївейшю хрѣвмъ: Ѡменемъ гдѣнмъ: свештеник: Снѣ блгословѣнъ: Нѣнѣ црѣ: и 3 велика поклона говорећи у себи молитву Гдѣ ѿ вѣко: и осталих 12 поклона, говорећи у себи: Бѣе, ѿчїстї мѣ грѣшнаго: и мало

час наведену молитву и 1 поклон; Трѣтѣе: с 3 поклона, после молитве: Небесній Царѣ: 3 велика поклона, а осталих 12 не, нити се говори последње Трѣтѣе, но свештеник Слава Тебѣе Христѣе Боже: и отпуст.

Вечерње Недељно

Држи се у суботу после 9. часа (3 сата после подне).

- Благословѣнъ бѣъ нѣшъ...
- Прїидѣте, поклонѣмъ... и 103 псалом
- Благослови Душе Моѣа Господа: свештеник светилничне молитве пред дверима;
- Велика јектенија;
- После возгласа свештеник улази у олтар на јужне двери и катиама 1;
- Затим мала јектенија;
- потом кади ђакон (или свештеник (у Фелону)) олтар и сав храм;
- Појци Гдѣи воззвахъ на глас Октоиха, који је на реду, на 10, и поју се стихире васкрсне гл. 3, источне 4, светога из Минеја 3, Слава, светога, ако има ако нема Слава, и њѣнѣ богородичан владајућег гласа;
- Свештеник обуче Фелон;
- Кад за поју Слава: отвара свештеник двери с ђаконом;
- Ђакон узме кадионицу, (ако нема ђакона, сам свештеник), и обилазећи заједно трапезу и клањајући се на све стране, излазе на северне двери олтара, стану на долеји према дверима и сагнувши се, свештеник, који се и сам до ђакона сагне на речи ђаконове Гдѣи помолѣмъ, говори тајно молитву входа;
- После изговорене маолитве рекне ђакон свештенику, држећи с три прста орар, којим показује на исток: Благословѣнъ, влѣко, ѡнѣи вхѣдъ:
- Свештеник благосиљајући исток говори: Благословѣнъ вхѣдъ:
- Ђакон окади архиерејски сто и стане близу пред св. Двери;
- Кад се појање сврши, начини ђакон с кадионицом крст говорећи: Премѣдростъ, прѣбѣти;
- Појци Свѣтѣе тихѣи:
- Ђакон уђе у олтар и окади свету трапезу;
- Свештеник се поклони и сам, и улази кроз двери у олтар.
- Ђакон: Кѣнѣмъ;
- Свештеник Миръ вѣѣмъ;
- Ђакон Премѣдростъ, Кѣнѣмъ;
- Појци прокимен дана гл. 6. Гдѣи воцрѣмъ са стиховима;
- И двери се затварају;
- Ђакон излази на северне двери, стане на амвон и јектенија Рѣѣмъ вѣи: (ако нема ђакона, говори свештеник у олтару).
- Чатац: Сподѣнъ гдѣи:
- Ђакон пред дверима Исполнимъ вечернюю;
- После возгласа Гдѣи держава:
- Ђакон улази на јужне двери у олтар;

- Стихире васкрсне на стиховње с припевима: Гдѣ воцрѣна: 2, Нбо оутверди: 3 Домѣ Твоѣмѣ: Слава светоме ако нема Слава, њ њинѣ: богородичан;
- Ниѡе Отпѣшчѣшчи: Трнѣтѡе, возглас, тропар васкрсан, Слава светога, њ њинѣ: богородичан васкрсан по гласу тропара;
- Ако нема свети тропара, Слава, њ њинѣ: богородичан васкрсан владајућег гласа;
- Бакон изишавши из олтарѣ стане на амвон и рекне: Премѣдростъ:
- појци: Блѣгословн;
- Свештеник, отворирши двери Сѡй блѣгословѣнз:
- Бакон сишавши с амвона улази на јужне двери у олтар;
- Чатац Ѥтверди Боже:
- Свештеник Пресвѣтѣѡѡ Богородице:
- Чатац Чтѣнѣншѡю херѡвмз:
- Свештеник Слава тѣбѣ, хрѣтѣ бже, оупованіе наше, слава тѣбѣ:
- Чатац Слава, њ њинѣ, Гдѣ помнѣнъ 3, блѣгословн, Ѧтче:
- Свештеник, стојећи на дверима лицем према Западу говори отпуст по дану Хрѣтѡвз ѡчтнннѡѡ блѣг наше споминујући онога светитеља коме је посвећен храм и светога, кога се дан слави;
- Затвори двери и навуче завесу, а појци поју многољетство. тј. Сплии Хрѣтѣ Боже а после тога мало повечерије.

Празнично Вечерње

(кад празник светога или пресв. Богородице падне у недељу)

Ово вечерње почиње као и недељно и празнично. Разлика настаје касније.

Господи возвах ... се поји по владајућем гласу.

Стихире по владајућем гласу васкрсне, Анатолијево, светоме односно празнику Пресвете Богородице.

Слава: светоме, њ њинѣ: догматик владајућег гласа.

Ако је празник Пресвете Богородице, онда: Слава, њ њинѣ: празника. Врши се вход са кадионицом.

Премѣдростъ, прѡстн.

Сѡѡтѣ тихи ...

Прокимен дана (3 пута).

Паримије 3 светога, односно празника.

Сугуба јектенија: Рцѣм вѡн ...

Сподѡвн Господи ...

Прозбена јектенија: Нѡполним вечерѡѡѡ ...

Литијске стихире храма и светога, Слава: светога, њ њинѣ богородичен по гласу стихире светога од васкрсних стиховних. (На пр. ако је стихира на славу светога 1 глас, онда ће се на и ниње појати: Сѡ ѡполннѡѡ ...).

Ако је празник Пресвете Богородице, онда само стихире празника.

Стиховне стихире васкрсне, Слава светог, и њинѣ: богородичан васкрсних стиховних по гласу стихире на слава.

Ако је празник Пресвете Богородице, стихире васкрсне, Слава, и њинѣ: стихира празника.

Њинѣ отпѣшчашеш ...
Трисвѣтѣ.

Тропари:

Ако је празник светог с Великим славословљем и полијелејем: Богородице Дјево ... 3 пута. Ако је свети с бденијем : Богородице Дјево ... 2 пута, а трећи пут тропар светог, ако је празник Пресвете Богородице, онда тропар празника 3 пута. Иза тропара долази освећење хлеба и завршетак као што је речено код празничног вечерња.

Напомена:

У предпразнству : ако је свети с Великим славословљем и полијелеј ем: Богородице Дјево ... 2 пута, а трећи пут тропар празника.

Ако је свети с бденијем: Богородице Дјево ... 2 пута, а трећи пут светог.

Ако је Христов празник (Воздвижења Часног Крста, Божић, Богојављење и Преображење) падне у недељу изоставља се служба васкрсна и поји се само служба празника.

Мало Повечерје

После свакодневног вечерња, као и после великог вечерња, када није одређено свеноћно бденије, служи се Мало повечерје (у манастирима оно бива обично после вечерње трпезе, пред одлазак на починак, и спаја се са читањем молитава пре спавања).

Мало повечерје се служи готово током читаве године; само у обичне дане Великог поста, изузев среде и петка пете седмице, као и уторка и четвртка сирне седмице, уместо малог служи се Велико повечерје.

- "Благословен Бог наш..."
- "Слава Тебје, Боже наш, слава Тебје", Царѣ небесни, Трисвѣто и Оче наш. "Господи, помилѣ" дванаест пута, Слава, И ннѣ, "Придите поклонимѣ" три пута, 50. Псалам: "Помилѣ мѣ, Боже, по величїи милости Твојѣ..." (Помилуј ме, Боже, по велико милости Твојој...), 69. Псалам: "Боже, в помошїи мојѣ конми..." (Боже, похитај ми у помоћ...), 142. Псалам: "Господи, љлиши молнтвѣ мојѣ, вѣдши мољенїе моје..." (Господе, услиши молитву моју, чуј мољење моје...).
- Славословље: "Слава в вшїѣх Богѣ..." ("Слава на висини Богу..."), као на обичном јутрењу.
- Символ вере: "Вѣрѣѣ во Ѣдиного Бога Отца Вездригѣла..."
- Канон Пресветој Богородици из Октоиха.
- "Догтоїно ѣст".
- Трисвѣто. Оче наш.

- Тропар дневном светом, храму или претпразништву.
- Тропар "Боже отец наших..." ("Боже отаца наших..."), "Нже во вѣѣм мире..." ("Црква Твоја по свему свету...").
- Слава, "Со свѣтими упокој..." ("Са светима упокој..."),
- И њинѣ, "Молитвами, Господи, свѣх свѣтних..." ("Молитвама, Госпoде, свих светих...").
- "Господи, помилѡи" четрдесет пута.
- Молитва: "Нже на вѣакоѣ времѡи и на вѣакиѣ час..." ("Христе Боже, Коде се у свако време и на сваки час клањају...").
- "Господи, помилѡи" три пута, Слава, и њинѣ, Четвѡвейшѡѡ херѡвни". "Именем Господѡним благослови, отче!" ("Именом Господѡним благослови, оче!").
- Возглас јереја: "Молитвами свѣтних отец наших, Господи Исѡе Христѣ Боже наш, помилѡи нас!"
- Потом следе молитве "Неквернѡа, неблазнѡа..." ("Нескверна, Беспрекорна..."), "И джд нам, Владико, на сон грѡдѡшчим..." ("И дај, Владико, нама, који одлазимо на спавање..."), "Преславна приснодѡво..." "ѡпованнѡе моѡе Отец, прибежиште моѡе Син..." ("Надање је моје Отац, прибежиште моје Син...").
- "Слава Тебѣ, Христѣ Боже, ѡпованнѡе наше, слава Тебѣ!" Слава, и њинѣ, "Господи, помилѡи" три пута, "Благослови!"

Отпуст мали.

Потом следи тражење опроштаја од свештеника и посебна јектенија повечерја.

Значај повечерја објашњен је у упутству које се налази у Службнику. Тамо стоји:

"Јереј који повечерје и молитве пре спавања чита, нека побожно размишља: како је пресвета душа Спаситељева, сједињена са Божанством, сишавши у ад силно свезала кнеза таме, покорила његово царство, а душе праведника који су од века тамо пребивали ослободила његове тираније, узвела са Собом, и, чак и пре Свог преславног вазнесења, у рај их уселила. Тако, благодарећи Му за сва добротина, која је Својим спасоносним страдањима и животворном смрћу учинио људском роду, он Га усрдно моли да и сва његова сагрешења њих ради очисти, да га избави од вечних мука и удостоји Царства Свога; а Пречисту Богородицу, Која је присуствовала страдањима и смрти Свога Сина, усрдно моли да му још у овом животу буде заступница и у свим врлинама помоћница, а у дан исхода душе од тела да га Својим моћним заступништвом избави од сваке ђавоље замке и усели у Царство Сина Свога".

Повечерје је, као што видимо, и састављено у складу са оваквим мислима.

- У дане претпразновања Рождества Христовог од 20. до 24. децембра, а такође претпразновања Богојављења од 2. до 5. јануара, канон Богородици на повечерју замењује се нарочитим трипјесницима и канонима из Минеја.
- Исто бива и 5. августа, ако падне у недељу.
- У дане попразништва Рождества Христовог и Богојављења повечерја су сасвим без канона.
- Током Страсне седмице за повечерја су такође одређени нарочити трипјесници из Посног Триода.
- У дан Педесетнице уместо канона Богородици, узима се посебан канон Духу Светоме из Цветног Триода.

бл҃гопотребно кз твоёмѹ славолюбїю, ѿкѡ ѓднїз бл҃гз н чл҃вѣколѡбевцз; и стих: Прїзри, н оубльшн мѧ, гд҃н бж҃е мой: ѿкѡ ст҃рашенз ѓдз твоѡ гд҃н, ѿг҃лѡмз предстѡлцымз, челоѡвѣкѡмз вбоднмьмз, кнїгамз разнел҃смымз, дѣлѡмз испытѹемьмз, помьслѡмз н҃тѡзѡемьмз: кїн ѓдз бѡдетз мнѣ зчѧтѡмѹ во грѣсѣхз; ктѡ ми пламень оублїетз; ктѡ ми тьмѹ провѣтїтз; ѡце не ты гд҃н, помнл҃дешн мѧ, ѿкѡ чл҃вѣколѡбевцз. Слаѡа: Слазы мн дѧждь бж҃е, ѿкоже нногдѧ женѣ грѣшницѣ: н сподѡбн мѧ ѡмочнїти нѡзѣ твоѡ, ѿже мѧ ѡ пѡтн прелестн свбоднѡшыѧ, н мѹро бл҃гоуханїѧ тебеѣ прнносн҃тн, жн҃тїе чн҃сто, поклѡнїемз мн҃ создѧнное, да оубльшѹ н ѡзз желѡемый твоѡ гл҃аз: вѣра твоѡ сп҃се тѧ, ндн вз мнрѣ. Н нынѣ, богородичан: Непостыднѡю, вѣе, надѣждѹ твоѡ нмѣѧ, спасѣѧ, предстѡтельство твоѡ стѡжѡвз, пречїтѧѧ, не оубѡвѡа: поженѹ врагн мо, н повѣждѹ ѧ, во ѓдннз ѡболкнїѧ, ѿкѡ вз бронѧ крѡвз твоѡ, н всемогѹщнѡ твоѡ пѡмощь, молѡѧ вѡпїю тн: вл҃цце, сп҃сн ма мл҃твѡмн твоїмн, н возрѡбн мѧ ѡ мрѧчнѡгѡ нѧ кз твоёмѹ славолюбїю, слѡю нз тебе вѡплѡтнѡшѡгѡѧ снѧ бж҃їѧ. Гд҃н помнл҃дн, 40. Слаѡа, н нынѣ: Чтнѣншѹ херѡвмз: Нменемз гд҃ннмз бл҃гословн, ѡтче. Свештеник: Мл҃твѡмн сыхз ѡтѣцз нѡшнхз, гд҃н н҃се хр҃тѣ бж҃е нѡшз, помнл҃дн нѡсз, ѡмннѡ, и молитѡа: **(Н мл҃тѡѹ сїѡ велїкагѡ велїїѧ):** Гд҃н гд҃н: Прїндн҃те, поклонїмѡа: трипут. Псалм 3, 50 и 101. Гд҃н, оубльшн молн҃тѡѹ моѡ; Гд҃н введержн҃телю; Трнстѡе. Поклѡны трн. Престѡлѧ тѣе: ѡче нѡшз: Возгл҃аз: ѿкѡ твоѡ ѓсть цр҃тѡ: трѡпарн глас б: Помнл҃дн нѡсз гд҃н, помнл҃дн нѡсз: вѡкагѡ во ѡвѣтѧ недѡмѣюще, сїѡ тн молн҃тѡѹ ѿкѡ вл҃цѣ грѣшнн прнноснмз: помнл҃дн нѡсз. Слаѡа: Гд҃н, помнл҃дн нѡсз: на тѧ во оупѡвѡхомз, не прогнѣѡѡѧ на ны сѡлѡ, ннже поманн беззакѡннн нѡшнхз: но прїзри н нынѣ ѿкѡ бл҃гоѡтробенз, н нзѡбн ны ѡ вргз нѡшнхз: ты бо ѓн бл҃гз нѡшз, н мѡ лѡдїе твоѡ, всн дѣлѧ рѡкѹ твоѡсѡю, н нма твоѡ прнзѡвѡемз. Н нынѣ: Мнлѡсѣрдїѧ двѣрн ѡвѣрнн нѡмз бл҃гословѡннѡѧ вѣе, надѣющнѡѧ на тѧ да не погнбнемз, но да нзѡбнмѡа тоѡѡѡ ѡ бѣдз: ты бо ѓн сп҃сенїе рѡдѧ хр҃тїѡнскагѡ. Гд҃н помнл҃дн, 40, Слаѡа, н нынѣ: Чтнѣншѹ херѡвмз: Нменемз гд҃ннмз бл҃гословн, ѡтче. Свештеник: Молн҃твѡмн с сыхз ѡтѣцз нѡшнхз, гд҃н н҃се хр҃тѣ, бж҃е нѡшз, помнл҃дн нѡсз, ѡмннѡ. И молитѡа: Вл҃ко бж҃е ѡче введержн҃телю, Прїндн҃те, поклонїмѡа: трипут. И псалм 69: Бж҃е, вз пѡмощь моѡ коннн; 142: Гд҃н, оубльшн мл҃тѡѹ моѡ; и Слаѡа вз вѡшннхз бгѹ; **(На свеноѡнѡм бденнѡ о велїкнм прѡзннцнмѡ почнѡе одавде лнѡнѡ)** канѡн редѡвнѡм свѡтѡм нлн богороднцн; и поѡе се на глас б: Гд҃н снѡз сз нѡмн бѡдн, ннѡгѡ во рѡзѡѣ тебеѣ пѡмѡщннкѧ вз скѡрѡевхз не нмамы: гд҃н снѡз, помнл҃дн нѡсз сѧ стнхѡвнмѡ **(оснм петкѧ Велике Четрдесетннцѡ)** Слаѡа: Гд҃н, ѡце не вѡхомз сыѧ тво нмѣѧ мл҃твенннкн, н бл҃гѡстнннѡ твоѡ мнлѡющнѡ нѡсз: кѡкѡ смѣѧн вѡхомз сп҃се, пѣтн тѧ, ѓгѡже славолюбѡвѡтз непрестѡннѡ ѿг҃лн; сѣрдцевѣдче, поцлѡдн дѡшы нѡшѡ. Н нынѣ: Мнѡглѡ мнѡжсѣтѡа моѡхз вѣе прегрѣшенїн, кз тебеѣ прнѣтѡгѡхз н҃стѡѧ, сп҃сенїѧ трѣѡѡѡ. погѣтн немощтѡѡющнѡ моѡ дѡшѹ, н молн снѧ твоѡѡ н бгѧ нѡшего, дѧтн мн ѡстѡвлѡнїе, ѿже содѣѡхз лѡтѡхз, ѓднѡ бл҃гословѡннѡѧ. Вспрѡлѧ вѣе, во врѣмѧ жнѡтѧ моѡгѡ не ѡстѡбн менѣ, челоѡвѣчскѡмѹ предстѡтельствоѹ не вѣрн мѧ: но самѧ зѡстѡпн, н помнл҃дн мѧ. Кїе оупѡвѡнїе моѡ на тѧ возлѡгѡю, м н бж҃їѧ, сохрѡнн ма пѡд крѡѡвѡмз твоїмз. Гд҃н помнл҃дн, 40, Нже на вѡкѡе врѣмѧ н на вѡкнїй чѡсз, на нѣсн н на землн поклѡнѡемый н слѡбнмый хр҃тѣ бж҃е, долготѣрпѣлнѡе, мнѡгомл҃тнѡе, мнѡгобл҃гоѡтробнѡе, нже прѡвѣднѡѧ лѡѡѧн н грѣшнѡѧ мнлѡѡн, нже вс зѡвнн кѡ сп҃сенїю ѡѡѡнѡнѡ рѡдн бѡдѡщнхз бл҃гз. Слѡмз гд҃н, прнмнн н нѡшѡ вз чѡсз сѣн мл҃тѡѡ, н нспрѡбн жнѡтѡтз нѡшз кз зѡпѡвѣдемз твоїмз: дѡшы нѡшѡ ѡѡѡтн, тѣлѣѡ ѡчнстн, помьслѣнїѧ нспрѡбн, мьслн ѡчнстн, н нзѡбн нѡсз ѡ вѡкнѡ скѡрѡн, сѡлз н болѣзней: ѡгрѡдн нѡсз с ѡмн твоїмн ѿг҃лѡ, да ѡполчѡнемз нхз соѡлѡдѡемн н настѡѡлѡемн, дѡстн҃гнемз вз соѡдннѡнїе вѣрѡ, н вз рѡзѡмз непрнстѡпнѡѧ твоѡѡ слѡѡѡ: ѿкѡ бл҃гословѡнз ѓн во вѣкн вѣкѡѡѡ, ѡмннѡ. Гд҃н помнл҃дн, трипут. Слаѡа, н

нынѣ: Чтнѣишю херѣмз: Именем гдннмз блгоговн, Отче: свештеник: Бже, оцедри ны: и поклони с молитвом: Гдн н влко жнкотл моегѡ, дѣх прлзднотн, оунынїа, любоначлїа н прлзднелобїа не дїждь мн. Поклонз. Дѣх же цѣломѣдрїа, смнреномѣдрїа, терпѣнїа н любвѣ, дїрѣи мн рлѣѣ твоемѣ. Поклонз. Ёи гдн црїю, дїрѣи мн зрѣти мо прегрѣшснїа, н не ѡдждлти брлта моегѡ: їакѡ блгословѣнз сн во вѣкн вѣкѡвз, лмїнь. Поклонз. Трїстѡе. И поклонл 3, по возгласу Гдн помнлїи, 12, и молитва: Нескѣрнаа, неблзрнаа, нечлѣннаа, прѣчлла, чгла дѣо, бгоневѣсто влчце, їакѣ бгл глѡва челоѡѡкѡмз преллбнмз твоїмз рїѣтѡмз соедннївшл, н ѡрїндѡшесл сстертѡ рѡдл нлшегѡ нѣнмз соковѣплшл: їакѣ ненадѣжнмз сдїна надѣждл, н корїмнмз помѡце, готѡѡе злстѣплїе кз тѡѣ прїтѣаїущнхз, н всѣхз хрїтїанз прнѡѡжнце. не гнѡшлїсл менѣ грѣшнлгѡ, скѣрнлгѡ, скѣрнмн помысл, н словесл, н дѣлнмн всегѡ сеѣ непѡтребн сотѡоршл, н рлзѡмомз лѣнотн слстїи жнтїа рлѡ бївшл: но їакѡ члѡѡколѡбнлгѡ бгл мн, челоѡѡколѡбнѣ оумносерднел ѡ мнѣ грѣшнѣмз н блднѣмз, н прїмнї моѣ, сже ѡ скѣрнмз оутѣнз прнносїмоѡ тѡѣ молїнїе: н твоегѡ сїа, н нлшегѡ влкѣ н гдл, млтернее твоѡ дерзновїнїе оупѡтреблїущн, молн, да ѡѡерзетз н мнѣ члѡѡколѡбнл оутрѡѡѡы своѡ блгѡстн, н прерзѣвз мо безчїелсннл прегрѣшснїа, ѡѡратнїтз мл кз поклннїю, н своїхз злповѣдї дѣлтелл нскѡнл їавнїтз мл. н прѡстлнн мнѣ прїснѡ, їакѡ млчнвлл, н мнлсердлл, н блголѡбнвлл, вз настѡащїемз оѡѡ жнтїи тѣплл прѡстлтелннцї н помѡщннцї, сопротївнмз нлсстїа ѡгонлїущн, н ко сїсїнїю настлвллїущн мл: н во врѣмл нсхѡдл моегѡ ѡклннїю моѡ дѡшл соѡлїдлїущн, н тѣмнл зрлкн лѡклвмз бѣѡѡѡвз длїеѡ ѡ нел ѡгонлїущн: вз стрлшнн жѡ дѣнь сдл вѣчнл мл нзлвллїущн мѡкн, н нензрѣчїннл сллѡѡ твоегѡ сїа н бгл нлшегѡ нлслѣдннкл мл поклзѡщн. їже н да оулчл влчце моѡ, прѡстлл вцї, твоїмз хѡдлїтѡѡмз н злстѣплїемз блгодлїїю н члѡѡколѡбїемз сдннорѡднлгѡ сїа твоегѡ, гдл н бгл н сїсл нлшегѡ їнл хрїтл: сдїже подѡблїтз вслклл сллѡ, чѣстї н поклонїнїе, со безнлчлмнмз сгѡ оцїемз, н прѡѡ ымз, н блгїмз, н жнкотѡорлщнмз сгѡ дхѡмз, нынѣ н прїснѡ, н во вѣкн вѣкѡвз, лмїнь. Н дїждь нлмз влко, нл сѡнз грлдѡщнмз покѡн тѡлл н дѡшн, н сохрлнн нлсз ѡ мрлчнлгѡ нл грѣхѡбнлгѡ, н ѡ вслклгѡ тѣмнлгѡ н ноцнлгѡ слдѡстлрїтїа: оукротн стрѡлснїа стлстїи, оуглн рлзжжсннл стрѣлѡ лѡклвгѡ, їакѣ нл нл лѡстїнѡѡ двнжнмл: плѡтн нлшел вѡстнїа оутѡлн, н вслкоѡ зѡмнѡѡ н вѡсїертѡѡннѡ нлше мѡдрѡвнїе оупн. н дїрѣи нлмз бже, бѡдрз оїмз, цѣломѣдрз помысл, сїрдцї трѡзѡлцїесл, сѡнз легѡкз н вслклгѡ слтлнннл мѡчлнїа нзмѣнѣнз. возстлвн жѡ нлсз во врѣмл млтѡѡ оутѡѡрждснл вз злповѣдїхз твоїхз, н плмлчт сдѣѡѡ твоїхз вз сеѣ тѡѡрдл нмѡцл: вїенѡщнѡѡ слѡѡсѡбїе нлмз дїрѣи, во сже пѣтн н блголѡвнчн н сллвнчн прѡчїнѡѡ н вѡнколѡпѡѡ їмл твоѡ, оцл, н сїа, н стлгѡ дхл, нынѣ н прїснѡ, н во вѣкн вѣкѡвз, лмїнь. Преллвнл прннѡдѡ, мн хрїтл бгл, прннесн нлшл млтѡѡ снл твоемѣ, н бгѡ нлшемѣ, да сїсїтз твоѡю дѡшл нлшл. Оупѡвнїе моѡ оцз, прнѡѡжнцї моѡ снз, покрѡѡѡ мѡн дхз сїи, трїце стлл, сллѡ тѡѡѣ: чѡѡ; сллѡ, н нынѣ: Гдн помнлїи, **трипут.** Блгоговн: и свештеник се окрене лицом народу и чита молитву: Влко многмлчнѡѡ, гдн їнѡ хрїтѡ бже нлшз, млтѡѡмн вїепрѡчїтлѡѡ влчцї нлшел вцї, н прннѡдѡѡ млрїн: Снлѡю чїтнлгѡ н жнкотѡорлщлгѡ крїтл: Прѡстлтелствл чїтнмз нѣнмз снлз безплѡтнмз: чїтнлгѡ сллвнлгѡ прѡрѡкл, прѡтѣчн н крїтнтелл їѡннн: Стїхз сллвнмз н всѡхлльнмз лїлз: Слїхз сллвнмз н дѡѡрѡѡѡѡднмз мѡчїннкѡѡѡ: Прїѡнмз н бгонѡнмз отѡсцз нлшнхз: Слїхз н прлѡѡднмз бгѡотѡсцз, їѡкїлмл н лннн, н всѣхз твоїхз слїхз, Блгѡпрлчнл сотѡорн млтѡѡ нлшл. Дїрѣи нлмз ѡстлвлїнїе прегрѣшїнїи нлшнхз. Покрїнн нлсз крѡѡѡмз крлнл твоѡѡ. ѡженн ѡ нлсз вслклгѡ врлгл н сопѡртлтл. Оумнрн нлшл жнзнь. Гдн, помнлїи нлсз, н мїрз твоїн, н сїпн дѡшл нлшл, їакѡ блгз н члѡѡколѡбїеѡѡ; нлрѡд зл врѡѡе члтлнлѡ плдл нчнцїѡ дѡлѡ. Послѡ молїтѡѡ сѡи устлїу,

и свештеник, окренут лицем дверима говори: Помобнимга: појци тихо: Гди помилуй, на сваки стих, и свештеник заврши с Милтвами пречтыа влщцы нашеа бцы, и принодбы мрин, и врьхз твоихз сыхз. Ыкв блгословенз сн во вькн вькьвз, аминь. Конецз великаго повечеря.

Процѣніе снце глаголетга:

Прості ма, Отче сын, и блгословн, снлка согрѣшнхз во вс дни животѧ моего, и вѧ снй дѣнь безъ числа согрѣшнхз, дшшо и тѣломз, инѧмз и лѣнотѣю, помрачѣніемз вѣсѣвкнмз, вѧ мьслехз нечнстыхз, вѧ забьтн оумѧ, и во ѡсѣжденіи: согрѣшнхз срдцемз, и врьмн моимн чьвртбы, слухомз и вѣдомз, вѡлею и невѡлею: и несть тогѡ грѣхѧ, снгоже не сотвори хз, но ѡ врьхз кнѡга, прості ма, Отче с сын, и блгословн, и помолнса ѡ мнѣ грѣшнѣмз.

Свеноћно Бденије Уочи Недеље

Читање Предначинатељног псалма.

Свеноћно бденије по започиње одмах након заласка сунца. Најпре се споро звони у једно звоно (благовест), а потом у сва звона (трезвон).

Почетак свеноћног бденија је посебно свечан, чиме се оно разликује од сваког другог вечерњег богослужења.

- Јереј ставља на себе епитрахилъ и фелон (на парохији, а јеромонах у манастиру само епитрахилъ), узима кадионицу, стаје пред свету Трпезу, полагае тамјан у кадионицу и тајно говори молитву: "Кадило Тебје приносим..." (Ова молитва се увек чита приликом благосиљања кадионице).
- Отварају се царске двери, свештеник и ђакон у тишини кади читав олтар, при чему се пале светиљке у храму (кандила и свеће, а полијелеји не);
- Након тога ђакон, излазећи на отворене царске двери са свећом у рукама, гласно објављује: "Востаните!" ("Устаните!"), а затим "Господе, блгослови!" (Када је присутан Архијереј, онда: "Владико, блгослови!");
- Стојећи пред Престолом свештеник кадионицом чини знак крста и започиње богослужење прослављањем Свете Тројице: "Слава свѣтѣи..." ("Слава Светој и Јединосушној и Животворно и Нераздељивој Тројици, свагда, сада и увек и у векове векова!");
- Појци одговарају: "Амин";
- После овога свештеник и ђакон четири пута (уместо уобичајеног три пута) позивају верујуће да дођу и поклоне се Христу, Пару и Богу нашем, и излазе из олтара обављајући кађење читавог храма. Као да одговарају на свештениково прослављање Свете Тројице и његов позив на поклоњење Христу, појци посебно свечаним, отегнутим напевом певају такозвани "предначинатељни" Псалм 103, у коме се представља премудрост Божија и величанство Бога као Творца света. Псалм се пева (у пракси, данас се певају само изабрани стихови, мада је одређено да се пева псалм у целини) са посебним припевима, као што је на пример "Блгословен ѣси, Господе!", "Дивна су дела Твоја, Господе!" "Слава Теби, Господе, Који си створио све!"
- По завршетку појања предначинатељног псалма, ђакон излази на амвон и започиње Велику Јектенију (ако не служи ђакон, онда ову јектенију изговара сам јереј).
- Јереј закључује јектенију возгласом: "Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова",

- Појци ово потврђују речју: **Амин**,
- **Катизма**. После велике јектеније на свеноћном бденију уочи недеље увек се пева (у пракси сада се певају само изабрани стихови) или чита цела прва катизма, која почиње речима: **Блажен муж који не иде на веће безбожника**.

На свеноћном бденију уочи празника у част Богородице и великих светих, **ако не падају у недељу, пева се само први антифон (или прва слава) те катизме**.

И, коначно, на свеноћном бденију уочи великих Господњих празника уопште се не пева та катизма, изузев у случају ако Господњи празник пада у недељу или понедељак.

Ако Господњи празник падне у недељу, у суботу увече се пева цела прва катизма; ако падне у понедељак, онда се у недељу увече пева само њен први антифон.

- **Мала јектенија**. Када се на свеноћном бденију пева прва катизма, после ње се увек произноси мала јектенија.
- Ако се пева само први антифон, онда је и мала јектенија једна;
- Ако се пак певају сва три антифона, онда бивају и три мале јектеније, по једна после сваког антифона.
- **После прве јектеније** (то јест после првог антифона) - "Т^ако Т^{во}ја др^жава, и Т^{во}је љ^ест^во цар^ство и сила и слава..." ("Јер је Твоја моћ, и Твоје је царство и сила и слава...");
- **После друге јектеније** - "јако благ и човекољубец Бог јеси..." ("Јер си благ и човекољубив Бог...");
- **После треће** - "Јако Ти јеси Бог наш..." ("Тер си Ти Бог наш...").
- После мале јектеније певају се стихови 140. псалма - Господи возвах: **Господе, Тебе зовем, услиши ме. Услиши ме, Господе. Господе, Тебе зовем, услиши ме; чуј глас мољења мога, када вапим Теби. Услиши ме Господе. Да се уздигне молитва моја, као кађење пред лице Твоје; подизање руку мојих, жртва вечерња. Услиши ме Господе**. А затим се певају или читају стихови из псалама 141, 129. и 116. уз које се припевају такозване "стихире", то јест посебне песме већ новозаветног садржаја у којима се прославља празник или свети у чију се част служи бденије.
- Док се то пева, ђакон (или сам јереј, ако нема ђакона) врши кађење олтару и читавог храма.

Ове стихире се тако обично и називају "стихире на Господи возвах".

На недељном бденију стихира на Господи возвах увек има десет (то се зове "на 10 стихире"), за друге празнике осам ("на 8 стихире").

У Часослову налазимо одговарајуће указивање на место где се убацују ове стихире. Тачније: испред десетог стиха од краја ("Изведе из т^лм^нце д^лш^л мо^лш") стоји напомена "на 10 стихире"; испред осмог стиха од краја ("Из дубине вичем Теби...") стоји напомена "на 8 стихире" итд. Ово значи да када се дође до тог стиха, сваком следећем, почев од њега, треба додати по једну стихиру, при чему су васкрене стихире штампане у Осмогласнику, а празничне у Минеју, или у Триоду, Посном и Цветном.

У недељне дане, кад нема ни празника, ни светог који се празнује, узима се 7 стихира из Осмогласника и 3 стихире из Минеја светитељу који се слави тог дана.

Ако су свете у Минеју одређене стихире на шест, онда се из Осмогласника узима 6 васкрених стихира, а четири свете.

Ако у недељу падне претпразништво или попразништво или оданије празника, онда се певају само четири васкрене стихире, а осталих шест из Минеја, при чему три претпразништву или попразништву, а три дневном светом; а у случају оданија празника 6 празнику.

Ако је претпразништво или попразништво и свети са полијелејем, онда се певају само три васкрене стихире, три стихире претпразништва или празника и четири стихире сведу коју има полијелеј.

На свеноћном бденију никада нема више од десет стихира.

У периоду Посног и Цветног Триода уместо стихира дневном светом додају се стихире Триода којих је обично три или четири. Ако се у том периоду буде свети са полијелејем, онда му се додају три (или четири) стихире на рачун васкрених стихира из Осмогласника.

При томе треба знати да васкрене стихире из Осмогласника у периоду Цветног Триода нису уобичајеног гласа, него онога који је указан за дату недељу, а штампају се тамо где им је место у самом Триоду.

У свим случајевима недоумица разрешење треба потражити у такозваним "Марковим главама" које се налазе у 48. глави Типика, у такозваном "Месецослову", а штампају се и у Минејима и на крају Посног и Цветног Триода. "Марковим главама" се називају чланци иеромонаха Марка који је живео у другој половини IX века у обитељи Преподобног Саве Освећеног, близу Јерусалима. Ови чланци показују како се саставља богослужење у случају да празник Богородице, или попразништво, или оданије празника падне у недељу, и у другим сличним случајевима поклапања. "Маркове главе" су обележене великим словом "М".

Вечерњи вход.

- Стихире на Господи возвах завршавају се певањем "Слава Оцѣ и Сину и Свѣтломъ Духу, њ њѣнѣ, и прино, и во вѣки вѣковъ, амин", после чега се у недељне дане и дане спомена светих пева стихира која се назива "богородичан", или "догматик", јер је посвећена прослављању Мајке Божије и у њој се излаже догмат ваплоћења Сина Божијег од Ње.

Таквих догматика има укупно осам, према броју гласова, и штампају се у Осмогласнику, а осим тога на крају Минеја и у Часослову.

О дванаест великих празника на " Слава, њ њѣнѣ " пева се стихира у којој се прославља дати празник. А понекад се пре ове последње стихире пева се још једна уметнута стихира на " Слава". Тада, у дане спомена светих, богородичан се пева по гласу ове стихире на Слава.

За време певања догматика или последње празничне стихире на " њ њѣнѣ " обавља се такозвани "Вечерњи вход".

- Царске двери се отварају, свештеник и ђакон, обилазећи Престо са десне стране, излазе из олтара на северне двери и пролазећи преко солеје заустављају се пред царским дверима.

- Ђакон носи кадионицу, а испред њих носе се две свеће (Типик, гл. 2).
- Прилазећи царским дверима свештеник стаје директно наспрам њих.
- Ђакон стаје са десне стране свештеника, мало иза њега и сагнувши главу тихо, да га само свештеник чује, говори: Господу се помолимо.
- А свештеник тајно изговара молитву входа (у пракси, ако свештеник не зна напамет ову молитву, онда је чита пре входа из Службеника).
- Затим ђакон, окадивши иконе и јереја, показује ораром на Исток и говори свештенику: "**Благослови, владико, свети вход**".
- Свештеник крстообразно благосиља руком ка Истоку и тихо говори: "Благословен вход светих твојих, свагда, сада и увек, и у векове векова".
- Ђакон за себе тихо каже: "**Амин**", па окадивши јереја одлази, стаје на пређашње место, где кади икону Пресвете Богородице, а ако је празник Господњи икону Спаситеља, и чека крај певања стихире.
- По окончању певања, изобразивши кадионицом крст посред царских двери, ђакон гласно објављује: "**Премудрост, прогн**" и улази у олтар, а за њим улази и јереј, целивајући иконе са обе стране царских двери и благосиљајући руком свећеносце (а не оне који се моле, како то неки погрешно мисле).
- Као одговор на то појци певају умилну песму у част Сина Божијег "**Светлости тиха**": "Светлости тиха, свете славе бесмртног Оца Небеског, Светог, Блаженог; Исусе Христе! Ми који смо дошли на залазак сунца, видевши светлост вечерњу, певамо Оца, Сина и Светог Духа, Бога. Ти си достојан да Те су свако време опевају гласови преподобних, Сине Божији, Који живот дајеш: зато те свет слави".

Ушавши у олтар ђакон кади Престо и горње место. Јереј је, како смо горе рекли, целивао иконе на обе стране, благословио руком свећеносца и ушао у олтар. Поклонивши се светом Престолу, обојица, свештеник и ђакон, одлазе ка горњем месту и окрећу се лицем ка Западу.

- Ђакон возглашава: **Пазимо**.
- Јереј: **Мир свима** (истовремено, десницом благосиља народ),
- Ђакон изнова: **Премудрост**.

Прокимен и "чтенија" или Паримеји. Прокимен возглашава монах који је за то одређен, или чтец, или канонарх, а у данашње време углавном сам ђакон непосредно након што каже "Премудрост" (или сам свештеник, ако не служи ђакон).

- На свеноћном бденију уочи недеље (субота увече) увек се пева прокимен "Господ воцариѣа, в љепотѣ облечеѣа" ("Господ се зацари, у красоту се обуче...") четири и по пута, узет из 92. Псалма.
- На бденијима пред велике и друге празнике пева се прокимен дана (сваки дан у седмици, како на Литургији тако и на вечерњу, има свој нарочити прокимен).
- **Ако Господњи празник падне у суботу, на бденију се не пева прокимен дана, него онај велики прокимен који би требало да се пева на вечерњу на сам дан празника, јер се прокимен "Господ се зацари" никада не избацује и не замењује другим, него се обавезно пева на сваком недељном вечерњу (у суботу увече).**

После прокимена на свеноћном бденију пред велике и друге празнике у част светих бивају и такозвана "чтенија" углавном из Старог Завета. Ови текстови се називају још и "паримејима" од грчког παροιμία, што значи прича (лат. proverbium, parabola).

- На свеноћним бденијима уочи недеље паримеја углавном нема, изузев у оне недељне дане када се спомињу свети Оци;
- У очи Рождества Христовог;
- У седму недељу после Васкрса - свети Оци Првог Васељенског сабора;
- У најближи недељни дан око 16. јула - свети Оци првих шест Васељенских сабора;
- У најближи недељни дан око 11. Октобра - свети Оци Седмог Васељенског сабора;
- На бденију уочи недеље паримеји се читају и онда када у недељни дан пада спомен било ког светог за кога су паримеји Типиком одређени;
- На свеноћном бденију обично се читају само три паримеја; једино у врло ретким случајевима када се поклопе два празника, чита се шест паримеја;
- Пре читања сваког паримеја ђакон позива верне да пазе на читање, возласима "Премудрост" и "Пазимо";
- За време читања паримеја царске двери се затварају, а јереј седи на горњем месту са десне стране Престола;

Јектенија и "Сподоби, Господи". Одмах после прокимена, ако нема паримеја (као на обичном недељном бденију, кад нема другог празника), или после паримеја, ако их има, ђакон излази на амвон и произноси такозвану "**Сугубу јектенију**", која се у богослужбеним књигама назива "*приљежним мољењем*".

Сугуба јектенија се увек завршава једним истим возгласом јереја: "Іако мнлостив и човекољубец Бог їен..." ("Јер си милостив и човекољубив Бог...").

После сугубе јектеније на свеноћном бденију чита се молитва: "Сподоби, Господи, в вечер сеї без грїхл сохранигїиѧ нам..." ("Удостој нас, Господе, да се ове вечери сачувамо без греха..."). Она као да представља продужетак славословља Троједном Богу које се узноси у вечерњој песми "Светлости тиха", па се и сама завршава славословљем Пресвете Тројице: "Тебїе подобїет хвала, Тебїе подобїет пїенїе, Тебе слава подобїет, Оцї, и Снїи, и Свїатомї Дїхї, и нїнїѧ и прино, и во вїеки вїеков, амин" ("Теби приличи хвала, Теби приличи песма, Теби слава приличи...").

Након молитве "Сподоби, Господи" следи такозвана "прозбена јектенија" која започиње речима: "Нїполним вчерїиѧ молнтвї нашї Господїи" ("Допунимо вечерњу молитву своју Господу"). После тог позива следи прозба: "Заштїи, сплїи, помнїи и сохрани нас, Боже, Твоїї благадатїи" ("Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу Твојом"). На први позив и на ову прозбу појци одговарају певајући "Господї, помнїи" по једном, а затим следи шест прозби и на сваку од њих одговарају "Подїї, Господї" у складу са закључним речима сваке од ових прозби: "...молимо од Господа", услед чега се и сама јектенија назива прозбеном.

Јереј закључује јектенију возгласом: "Іако благ и човекољубец Бог їен..."

Непосредно после овог возгласа јереј, остајући и даље пред Престолом, окреће се лицем ка народу и благосиља га руком говорећи: "**Мир свима**".

Ђакон затим возглашава: "Глвнї нашїѧ Господїи приклоним" ("Главе своје Господу приклонимо"), а јереј, док појци певају отегнуто "**Теби, Господе**", чита тајну молитву, такозвану "*молитву главоприклоњења*".

Закључни возглас те молитве је "Бѹди держава Царствѣи Твоѣго благословена и препрослављена..." ("Нека је благословена и препрослављена сила Царства Твога") јереј изговара наглас.

Литија.

После тога на свеноћном бденију следи литија, (коју код нас уочи недеље данас углавном изостављају, а савшава се само током бденија уочи великих празника.

Литија започиње изласком свештенослужитеља, испред којих иду два свећеносца, из олтара у припрату, и то на северне двери, док су свете двери затворене (види Типик, гл. 2). Пошто стане у припрати ђакон тамо кади свете иконе, настојатеља и остале по чину. За то време певају се "стихире на литији").

На литији се пева, пре свега, стихира храму, то јест стихира која је одређена за литију на дан храмовног празника. Изузетак представљају доле набројани дани, када се стихира храму не пева:

- Свих дванаест великих празника;
- Њихова попразништва и оданија у недељу;
- Претпразништво Рождества Христовог (20-23. децембар) кад падне у недељу;
- Цвети, Апостола Томе, Жена Мироносица, Светих отаца (седма недеља након Васкрса) и Педесетница;
- Свети Апостоли Петар и Павле 29. Јуна;
- Усековање главе светог Јована Крститеља 29. Августа;
- *У све ове дане певају се само стихире датог празника или светих;*

У осталим случајевима на првом месту пева се стихира храму, затим стихира светом, а на "Слѣва, ѿ ѿбѣи " - или претпразништва, или празника, или богородичан.

Стихире на литији увек су наведене на свом месту у Минеју или Триоду.

Ако је пак недеља, онда се после стихира на литији, на "ѿ ѿбѣи" пева богородичан, а не стихира празника, и то "богородичан стиховни, који се пева у недељу" (Типик, гл. 3), или богородичан први, по гласу светога (Типик гл. 4).

Када се заврши певање ових стихира, ђакон произноси нарочиту литијску јектенију са пет по садржају веома опширних прозби, а појци на сваку од њих *многу пут* певају "Господи, помилуј": најпре 40 пута, па 30 пута, затим 50 пута и на две последње прозбе по три пута. Ова јектенија започиње речи "Спаси, Боже, ѿбѣи Твојѣи и благослови достојаннѣи Твојѣ..." ("Спаси, Боже, народ Твој и благослови наслеђе Твоје...").

Литијска јектенија се завшава возгласом јереја: "Услѣши нас, Боже, Спасаице ѿ нас..." Затим јереј, благосиљајући оне који се моле руком, предаје Мир свима, а ђакон их позива да приклоне главе.

Јереј чита наглас молитву "Владико Многочтѣни" која представља отпуст литије.

Стихире на стиховње.

По завршетку литије свештенослужитељи улазе у храм и заустављају се на средини. За то време певају се "стихире на стиховње". При томе прва стихира уопште нема стих испред себе. Приликом поклапања два празника у једном дану Стихире на стиховње певају се обично *само једном празнику*. Једино последња стихира на "Слава и ниње" посвећена је другом догађају који се празнује. У обичне дане на *Слава, и ниње* увек се пева богородичан, а ако је то период претпразништва или празника, онда се на *Слава, и ниње* пева стихира претпразништва или празника.

"*Ниње отпушчајеш*", *благославље хлебава и краљ Вечерња*. После стихира на стиховње: "*ниње отпушчајеш раба Твојега, Владико, по глаголѣ Твојемѣ с миром...*" ("Сада отпушташ слугу Свога, Владико, по речи Својој, у миру..."). Ова се молитва чита, а никако пева, како је то у последње време постало уобичајено у парохијским храмовима.

Даље се чита Трисвето; Слава Оцу, и Сину, и Светоме Духу, сада, и увек, и у векове векова, амин; Пресвета Тројице, помилуј нас... Господи, помилуј: три пута, и опет: Слава, и сада, а затим Молитва Господња: Оче наш.

После молитве Оче наш и возгласа јереја: "*Їко Твоје ѿст Царство...*" ("Јер је Твоје Царство...") пева се такозвани отпустителни (отпусни) тропар у коме се кратко излаже суштина догађаја који се празнује или похвала светоме.

На свеноћном бденију ти тропари се певају овако:

- На бденију уочи недеље, кад нема никаквог другог празника пева се тропар "*Богородице Дјевко, радѣија*" - три пута;
- На бденију уочи дванаест великих Господњих или Богородичиних празника пева се тропар тог празника - три пута;
- На бденију уочи празника у част светога пева се тропар тог светога два пута и "*Богородице Дјевко, радѣија*" – једном;
- На бденију уочи недеље које се поклапа са попразништом или оданијем празника пева се "*Богородице Дјевко, радѣија*" - два пута, и тропар празника – једном;
- На бденију уочи недеље која се поклапа се даном спомена светога коме је одређено бденије или полијелеј, пева се: "*Богородице Дјевко, радѣија*" - два пута и тропар светога једном;

Пре певања тропара на средини храма поставља се *тетрапод* (тетраподион) или *четвороножац*, то јест сточић (столац) на четири ноге, на коме стоји тањир са пет хлебова и посудама са вином и уљем, и са пшеницом (тзв. петохлебница).

По окончању литије, свештенослужитељи из припрате улазе у храм и заустављају се у средини пред тим тетраподом, који се унапред припреми.

Када запевају тропар, ђакон узме благослов од јереја, те кади око стола (три пута) и служитеље. Такође возглашава: "**Господу се помолимо**", а јереј чита молитву: "**Господе Исусе Христе, Боже наш, Који си**

благословио пет хлебова и пет хиљада нахранио" у којој се од Господа моли да благослови те хлебове, пшеницу, вино и уље, да их умножи у читавом свету, и да освешта верне који једу од њих.

Пре читања ове молитве јереј подиже један хлеб и њиме крстосику осењује друге, а приликом читања молитве, код речи "**Сам благослови и хлебове ове, пшеницу, вино и уље**" десном руком указује на сваку од тих материја чинећи знак крста.

После благосиљања хлебова појци певају: "Бѹди Имя Господѹе благословено отъ нынѣ и до века" ("Нека је благословено Име Господње од сада и до века") три пута;

Чтец чита **Псалм 33**: *Благосиљају Господа у свако време, али не читав, него само до речи: неће се лишити ни једнога добра.*

Отишавши са места где је обавио благосиљање хлебова, јереј стаје пред царске двери "гледајући на Запад" (види: Типик, гл. 2), и благосиља оне који се моле руком, говорећи "**Благословеннѣе Господѹе на вас, Того благодатнѣи и челоуѣкоуѣвнѣем, всегда, нынѣ и присно и во вѣки вѣков**".

Појци певају: **Амин**, и тиме се завршава први део свеноћног бденија, који се састоји из великог вечерња.

- Свештеник улази у олтар на северне, ђакон на јужне двери;
- Чатац чита шестопсалмије: Слава во вшшѹхъ Богѹ 3, Господи ѹггнѣи мойъ 2 и шестопсалмије; после 3 Псалма Слава, ѣ нынѣ, мнѣи 3; Господи помнѣи 3 Слава, ѣ нынѣ; Господи Боже сплснѣи:
- Свештеник у Епитрахилу излази на северне двери, стане пред царске, и чита молитве јутрењске;
- После шестопсалмија излази ђакон, на северне двери на амвон, и говори велику јектенију, а свештеник улази на јужне двери у олтар, (ако нема ђакона велику јектенију говори свештеник пред дверима).
- После возгласа свештеник (или ђакон) каже **Бог Господ** и стихове: Нисповѣдантѣиѣ господевн: Отѣшешѣотѣнѣдоша мѣ; Не ѹмрѹ но живн бѹдѹ: Камен ѣгоже не брегѹша зндѹши;
- Појци Бог господ: 4, на владајући глас и тропар васкрсан 2, Слава светѹга, ѣ нынѣ богородичан по гласу тропара светѹга, а васкрсан богородичан поје се после првог сједална на Слава, ѣ нынѣ;
- **Ако свети нема тропара, Слава, ѣ нынѣ богородичан владајућег гласа;**
- Затим чатац: Господи помнѣи 3, слава и ниње: и катизма.
- После ње свештеник у олтару или ђакон пред дверима мала јектенија;
- После возгласа сједалан васкрсан, и припев Воскрснн Господн: и 2. сједалан, Слава, ѣ нынѣ: богородичан;
- потом катизма и мала јектенија, после возгласа сједален
- Други, и припев: Нисповѣмѣи чѣкѣ господн: Слава, ѣ нынѣ: богородичан његов; и поју се непорочни на гл. 5. и ангелики собор:

Ако свети који се слави има полијелеј, поје се пс. Хвалнтѣ имя господѹе и други и нисповѣдантѣиѣ господевн: свештеник с ђаконом при појању стиха: Рздѣлшемѹ: отвара царске двери и износи, идући кроз двери, икону

празничну; - а ђакон носећи свећу,- на средину цркве и ту, на постављену налоњу, остави икону и стану пред њу држећи свећу у руци.

Кад се сврши псалам поје обично свештеник величаније празника, затим појци изабрани псалам Слава, и њинѣ но одмах ангелики собор;

За време појања истих кади свештеник икону на налоњу унакрст, затим сав олтар, храм и паперту, и вративши се натраг, окади двери икону Спаситељеву и Богородице и икону на налоњу;

- Мала јектенија, ипак ој Гласа (или сједалан по полијелеју), степени гласа;
- После њих ђакон из олтара: Конмем, премџдростн;
- Појци прокимен гласа, 3, ђакон Господџ помолнмџл;
- Свештеник Иако свѣтѣт ѣси:
- Појци Ямин и свѣтѣтѣ днхннѣ: и стих;
- Ђакон: И отч сподобнчнѣ нам:
- Појци Господн помнѣџ 3, молбано;
- Ђакон Премџдрост прѣстн Яланшнм:
- Свештеник: Мир всѣм
- Појци И дџховн тѣвоѣмџ
- Свештеник Ѡ (нмѣрек) свѣтѣтѣго Явангелнѣ чтеннѣ;
- Појци: Слава тѣвѣтѣ господн,
- Ђакон Конмем
- Свештеник чита редовно васкрсно јеванџеље.
- После јеванџе појци Слава тѣвѣтѣ господн:
- Затим се чита вокресеннѣ христовѣ: и пс. 50.;

Док се псалам чита свештеник износи св. Јеванџеље и оставља га на налоњу ради целивања.

Ако је било величаније, ставља јеванџеље на налоњу до празничне иконе с десне стране и целива јеванџеље - ако је и икона ту, целива најпре јеванџеље, затим икону, најпре сам свештеник и ђакон, затим остали народ, све двоје по двоје.

- Појци Слава: Молнчѣамн апѣстѣлѣѣх: и њннѣ; Молнчѣамн Богороднчн: и Помнѣџ мѣа Боже па стихира васкрсна гл. 6. Вскрес Нсѣс отч грѣла:
- Ђакон на обичном месту молитву: Спашн Боже ѣџдн тѣвоѣ;
- Појци Господн помнѣџ 12,
- Свештеник возглас и затвара двери.
- Појци канон васкрсан са ирмосом на 4 и крстоваскрсан на 3, Богородици на 3, и Минеја на 4; к првом тропару припев Слава господн свѣтѣтѣмџ вокресеннѣмџ тѣвоѣмџ, и припеви песама васкрсних писаних у Ирмологији;
- Катавасија по уставу;
- По 3 песни мала јектенија;
- Затим кондак и сједалан светога из Минеја.
- По 6. песни мала јектенија, кондак васкрсан, икос и пролог.

- После 8. песме ђакон кади св. трапезу и каже: Богородицѣ и матер свѣта в пѣснѣх възбелчнм;
- Појци 9. песму: Величнѣ дѣла моѣ гогода: и Четвѣтѣ ѡдѣшѣ херѣвнм
- Свештеник или ђакон кади св. олтар и сву Цркву;
- по 9. песми, вративши се натраг, ђакон преда кадионицу и изавши на северне двери пред царским дверима говори малу јектенију;
- по возгласу: ђакон Свѣт гогод Бог наш;
- Појци: Свѣт гогод Бог наш на владајући глас 3 са стиховима:
  - 1.) Нако свѣт гогод Бог наш
  - 2.) И над вѣемн ѡдѣнѣ Бог наш и свѣтилан васкрсан, слава, светога, и нынѣ богородичан васкрсан.
- На хвалите: Вѣакоѣ днхннѣ на глас дана, на 8, стихире васкрсне, Октоиха 4, Источне 4, са стиховима (или васкрсне 4, и светога 4), Слава стихира еванђелска., на реду, и нынѣ: богородичан: Превлаговлѣна їен; славословијевелико; и тропар васкрсан, према гласу парном или непарном,;
- Ђакон изишавши на северне двери јектенија Помилѣ нас Боже: на амвоиу (или свештеник у олтару).
- После возгласа ђакон силази са амвона, стане пред двери и: Исполнм ѡтгѣтѣ ѡдѣ: до краја.
- Ђакон Премѡдрѡст;
- Свештеник отвара двери;
- Појци благослови;
- Свештеник: Снн благослови;
- Ђакон улази на јужне двери у олтар;
- Ѥтверди Боже;
- Свештеник Превѣлчлѣ Богородице испи нас;
- Чтац: Четвѣтѣ ѡдѣ: Слава чтебѣе Христѣ Боже; Слава, и нынѣ; Гогоди помилѣ 3, благослови;
- Свештеник, стојећи на днерима, окренут лицем народу, отпуст недељни: вокрси из мертвнх;
- Појци многољетство;
- Свештеник поклонивши се, затвори двери и навуче завесу.

Затим први час

После отпуста јутрења на свеноћном бденију у недељне и празничне дане прописано је да се излази у припрату уз певање самогласне стихире (то јест литијске стихире храма), а када јеванђелска стихира није певана на свом месту - на Славу после хвалитних стихира - онда се на Славу И ниње пева јеванђелска стихира.

После тога одређено је да се чита поука за оглашене преподобног Теодора Студита, а по окончању читања пева му се тропар: "Православија наставниче", и затим Час први.

У данашње време, нарочито у парохијским храмовима, нема овог изласка у припрату, него се одмах након отпуста јутрења, ту, у храму, чита Час први.

Први час почиње читањем "Приднѣте, поклонимѣ Царевн нашемѣ Богѣ" ("Ходите, поклонимо се Цару нашем Богу") три пута, и састоји се из три псалма: петог - "Глаголи моѣ вѣшн, Гогоди..." (Речи моје чуј, Господе...), осамдесет деветог: "Гогоде, прибѣжишче бнл їен нам..." (Господе, уточиште си нам био...) и стотог: "Многѣт

стихире празника, или ако нема празнику, храма, Слава, празника, њ њинѣ: богородичан, (ако је празник Владични или Богородични Слава њ њинѣ: празника и молитва Спаси Боже люди твоѣ:)

На стиховње

На стиховње стихире светог или празника с припевима, Слава светоме, њ њинѣ: богородичан (или Слава њ њинѣ: празника). На Благоговениѣ хлѣвѣвѣ: тропар светоме 2 и Богородице дѣво. (Ако је празник Христов или Богородичин, тропар празника 3.)

На јутрењу

На јутрењу на Їгъ гдѣ: тропар светог 2, Слава њ њинѣ богородичан васкрсан по гласу тропара. (Ако је празник Христов или Богородичин тропар празника 3.) Катизме, сједални светог или празника, затим бива све оно, што је на бденију речено. По возгласу појци сједалан по полијелеју светог или празника, затим степени гл. 4. Прокимен празника, великоѣ дѣхлѣ гл. 4. и еванђеље празника, и пс. 50. Слава, Молитвами (име) многотвѣ: њ њинѣ: Молитвами Богородици: (На Божић, Богојављење и Преображење: Величкѣ днес: на Цвети: Днесъ Христоу: а на Ваведеније: Днесъ храмъ); Помилѣи насъ бже: и стихира празника. Молитва Спаси Боже люди твоѣ: после возгласа канон и катавасија по уставу. По 3. песми јектенија, сједалаи празника, Слава њ њинѣ: празника или богородичан. По 6. песм јектенија и кондак светог или празника и икос. На 9. песми ако ја празник Христов или Богородичан не поје се Чтѣишю херѣвѣмъ: но припеви празника и ирмос ако је светоме - ѣакон рекне: Богородицѣ и матеръ свѣтѣ: и појци: Величкѣ дѣша моѣ: Чтѣишю херѣвѣмъ: и ѣакон или свештеник кади олтар и сву цркву. После 9. песме мала јектенија. после возгласа: свѣтилан светоме или празника, Слава њ њинѣ: богородичан.

На хвалите

На хвалите стихире на 4. светоме или празника Слава светоме њ њинѣ богородичан, или Слава њ њинѣ: празника.

Славословије

Славословије велико, и тропар светог 1., Слава њ њинѣ: богородичан васкрсан по гласу тропара; ако је празник Христов или Богородичин тропар празника 1. Јектенија и остало све као што је наведено: под бденију; отпуст празнични или Христоу истинити Бог нашъ: По 3. песми обично излази свештеник из олтара на сред цркве, стане пред налоњ, на ком стоји икона, поклони се и прекрсти двапут, целива икону и помаже себе по челу стручком умоченим у уље, што је на бденију благословено, правећи струццем крст на челу, прекрсти се и поклони пред иконом, и стане с десне стране до налоња. Затим долази народ, све двоје и двоје, клањајући се и целивајући икону, а свештеник помазује стручком умоченим у уље свакога по челу правећи мали крст и говорећи Ко имѣ отца и сына и свѣтѣго Дѣха уз одговор: амин. Недељом кад стоји и еванђеље поред икене (десно од иконе) целива. се најпре св. еванђеље затим икона и потом се врши миросање.

ГЛАВА ДЕСЕТА – Полуноћнице и Јутрење

Полуноћница Свакидашња

Начало полуноћнице

У поноћ, или уопште ноћу, пре почетка јутрења, одређено је да се обавља богослужење које се назива "полуноћница". Постоје три облика полуноћнице: свакодневна, која се служи обичним данима, од понедељка до петка, суботња и недељна. Свакодневна и суботња су дуже и састоје се из два дела, а недељна само из једног.

На недељној полуноћници чита се молитва "Ксеомогџшчаїа и Животворїашчаїа Свїаџаїа Тр оїице" отпуст мали и уобичајени опроштај.

Други део полуноћнице (свакодневне и суботње) састоји се од псалма 120 "Козведох очн моїн в гори..." (Уздигох очи моје ка горама...) и псалма 133 "Се нїнїџ благоловїте..." (Ево сада благосїлајте...), затим Трисвете песме, Оче наш, заупокојених тропара и заупокојене молитве "Помени, Господе..."

Све три полуноћнице завршавају се мали отпустом, уобичајеним опроштајем и посебном јектенијом, истом онаквом каква бива и на крају повечерја.

Према светогорском Типику на крају свакодневне и суботње полуноћнице певају се тропари: "Помнїџ нас, Господи, помнїџ нас!" Слџба: "Господи, помнїџ нас..." и нїнїџ: "Милосердїїа дверн отверзи нам..." ("Милосрђа двери отвори нам...") и прозбена јектенија која се састоји од две прозбе: "Помнїџ нас, Боже, по велицїїи милостн Твоїї..." ("Помилуј нас, Боже, по великој милости Твојој..."), на коју се пева "Господи, помилуј" три пута, и "їешче молнїїа о їеже сохрїнїтнїїа свїаџїї обнїтеїн сеї и градџ семџ..." ("Још се молимо да се сачува град овај, и света обитељ ова..."), на коју се пева "Господи, помилуј" четрдесет пута, после чега следи возглас "їланшн нн, Боже, Спаснїтеџ наш..." ("Услиши нас, Боже, Спаситељу наш..." азатим "Слџва Тебе, Хрїсте Боже, їповлнїїе наше..." ("Слава Теби, Христе Боже, надо наша...") и отпуст са уобичајеним опроштајем.

Сврха полуноћнице, јесте да:

1. Подсећа верујуће на то како се Господ наш, одлазећи на добровољна страдања, у поноћ у врту молио тако усрдно да је Његов зној био као капи крви које капљу на земљу;
2. Подстакне верујуће да буду увек спремни за дан последњег Страшног суда, који може да дође као женику поноћ;
3. Научи верујуће да подражавају будност Анђела, који неуморно поју: "Свети је, свети, свети!"

Од среде Страсне седмице до Томине недеље полуноћница се не служи у храму, него по келијама.

У празничне дане, као на пример 9. септембра, 26. децембра, 7. јануара, у Духовски понедељак, у оданије Васкрса, одређено је да се након прве Трисвете песме уместо "Се Женик грядѣт в полѣношчи" ("Ево Женик долази у поноћ") пева тропар празника, а после друге Трисвете песме, уместо заупокојених тропара кондак празника. Тада се не говори заупокојена молитва: "Помѣни, Господи, в надеждѣ воскресенїа..." ("Помени, Господе, уснуле у нади васкрсења...").

Поредак

Свештеник: Бѣгословѣнъ бѣъ нѣшъ: чтецъ: Слава тебѣ бже нѣшъ, слава тебѣ. Црѣно нѣннѣи, оутѣшителю, дшѣ истиннѣи, ѣже вездѣ сѣи и всѣ исполнѣаи, сокровѣнице бл҃гнѣхъ и жнзни подѣтелю, прїиди и вселѣса вѣ ны, и ѡчнѣти ны ѡ всѣхъ сквернѣхъ, и спїси бл҃же дшѣи нѣшѣ. Сѣи бже, сѣи крѣпкѣи, сѣи безсмертнѣи, помнѣи нѣсѣ. Трїждѣ. Слава Ѡцѣ, и снѣ, и сѣ оумѣ дхѣ, и нѣнѣи и прїиснѣ, и во вѣки вѣкѣвѣ. ѡмнѣи. Престѣла трѣце, помнѣи нѣсѣ: гдѣи, ѡчнѣти грѣхѣи нѣшѣ: вѣко, прѣстѣи беззакѣнїа нѣшѣ: сѣи, прѣстѣи и исцѣлѣи немѣщнѣи нѣшѣ, ѣмене твоегѣ рѣднѣ. Гдѣи помнѣи, трїждѣ. Слава, и нѣнѣи: Ѡче нѣшѣ, ѣже сѣи на нѣсѣхъ, да свѣтитѣа ѣма твоѣ, да прїидѣтѣ црѣтѣе твоѣ: да вѣдѣтѣ бола твоѣ, ѣкѣ на нѣсѣи и на землѣи. хлѣбѣз нѣшѣи наѣщннѣи дѣждѣ нѣмѣи днѣи, и ѡстѣви нѣмѣи долги нѣшѣ, ѣкоже и мѣи ѡстѣвлѣемѣи должннѣкѣмѣи нѣшѣмѣи: и не ввѣди нѣсѣи во искѣшенїе, но и вѣбѣви нѣсѣи ѡ лѣкѣбѣгѣ. Свештеник: Укѣ твоѣ сѣтѣ црѣтѣе: Гдѣи помнѣи, 12; Слава, и нѣнѣи: Прїидѣтѣ, поклонѣмѣа 3 с 3 поклона и псалм 50 Помнѣи мѣ бже; потомъ катизма 17. (у велики Пост после сваке славе поклона 3); и вѣрѣю во сѣднѣаго бѣа Ѡцѣ: Трїстѣе; поклона 3, по възгласу: тропар гл. 8: Се женѣхъ грядѣтѣ в полѣношчи: Слава: Дѣнѣ Ѡнѣ стѣрашннѣи помышлѣющнѣи дшѣи моѣ: И нѣнѣи, богородичан: Тебѣ неѡборѣмѣю стѣнѣи, спїсѣнїа оутѣверждѣнїе: Гдѣи помнѣи, 40; Уже на всѣкое вѣрема: Гдѣи помнѣи, 3; Слава, и нѣнѣи: Чтѣнѣишѣю херѣвнѣмѣи: ѣменемѣи гдѣннѣи бѣгословнѣи, Ѡтѣе. Свештеник: Уже оутѣдрнѣ ны (и ако је ѡмнѣи поклона 3, и молитва Гдѣи и вѣко жнвотѣ моегѣ и поклон: дхѣ же цѣломѣдрїа: поклон: бѣи гдѣи црѣи: поклон и 12 малѣи, говореѣи на сваки поклон: бже, ѡчнѣти мѣ грѣшнѣаго и опет молитву: Гдѣи и вѣко жнвотѣ моегѣ: поклон 1, и молитва: вѣко бже Ѡче всѣдержѣтелю: ако нѣје ѡмнѣи оставѣа се молитва Гдѣи и вѣко жнвотѣ моегѣ: и поклони и говори се само вѣко бже Ѡче всѣдержѣтелю: и ове молитве, које се говоре од 22 септембра до Цвети: Гдѣи всѣдержѣтелю, бже нѣшѣи и всѣхъ плѣтнѣи: затимъ подигне свештеникъ руке говореѣи: Тѣа бѣгословнѣи бѣишнѣи бже: Прїидѣтѣ, поклонѣмѣа: трипутъ с 3 поклона и псалми: Возвѣдохъ Ѡчи моѣ въз гѣри: Се, нѣнѣи бѣгословнѣте гдѣ: Слава, и нѣнѣи: Трїстѣе; поклона 3, по възгласу тропари гл. 2 Помнѣи гдѣи: Глѣбннѣоу мѣдрѣстнѣи члѣвѣколѣбнѣи всѣ стѣрѣи: Слава, кондакѣ: Со стѣмнѣи оупокѣи хрѣтѣе: И нѣнѣи, богородичан: Бл҃жннѣи тѣа всѣ рѣднѣ: Гдѣи помнѣи 12, Помнѣи гдѣи: Прѣслѣбнѣа прїиснѣдѣо: Оупѣвѣнїе моѣ Ѡцѣ: Слава, и нѣнѣи: Гдѣи помнѣи 3, Бѣгословнѣи, отпустъ хрѣтѣеи истнннѣи бѣи: свештеникъ: Помѣнѣмѣа: појци: Гдѣи помнѣи често. Свештеникъ: Млѣтѣвѣи сѣи хѣи Ѡтѣсѣи нѣшѣхъ: ѡмнѣи.

Полуноћница Суботња

Начало полунощницы субботы

Свештеник: Ђлгословѣнз бѣз насъз: чтец: Слава тебе бже нашз, слава тебе. Црѣо нѣный, оутѣшителю, дше истинны, иже вездѣ сый и вс исполнаѣи, сокровнице блгнхъ и жизни подателю, прїиди и вселїса въ ны, и ѡчїстї ны ѡ всѣхъ скверны, и спїи блже дшвы нашѣ. Сый бже, сый крѣпкїи, сый безмертвый, помїлди насъ. Трїжды. Слава оцѣ, и снѣ, и с оумъ дхѣ, и нынѣ и прїисно, и во вѣки вѣкѡвъ. ѡмїнь. Престѣла трѣце, помїлди насъ: гдїи, ѡчїстї грѣхї нашѣ: блго, протїи беззакнїиѣи и ша: сый, посѣтї и ѡцѣлї немощїи нашѣ, имене твоегѡ радїи. Гдїи помїлди, трїжды. Слава, и нынѣ: Оче нашз, иже єси на небѣхъ, да свѣтитѣ ѡма твоє, да прїидетѣ црѣтѣе твоє: да бѣдетѣ вола твоѣ, ѡкѡ на небїи и на землїи. хлѣбъ нашъ насѣщный дѣждь намъ днесь, и ѡстаѣн намъ долги нашѣ, ѡкоже и мы ѡстаѣлѣмъ должникѡмъ нашимъ: и не введї насъ во ѡскѡшенїе, но ѡбѣлї насъ ѡ лѣкѡвагѡ. Свештеник: Ђкѡ твоє єсть црѣтѣо: Гдїи помїлди, 12; Слава, и нынѣ: Прїидїте, поклонїмѣи и псалм 50 Помїлди мѣ бже; потомъ катїзма 9. Вѣрѣю во єдинагѡ бга оцѣ: Трїгѣо; свештеник: Ђкѡ твоє єсть црѣтѣо: и тропар гл.2 Негодѣнное єстество: Слава: Вѣшнїѣ силы подражающе на землїи: И нынѣ: Ѡ одрѣ и сна воздвїглъ мѣ єси гдїи: Гдїи помїлди 40; Иже на всѣкое время: Гдїи помїлди 3; Слава, и нынѣ: Чтїишю херѡвїмъ: Именемъ гдїимъ блгословїи, Ѡтче. свештеник: Бже, оцѣдрї ны, и блгословїи ны: блго бже Оче вседержїтелю: и молитва: Величїѣ величїю тѣ гдїи: Прїидїте, поклонїмѣи 3 Возведѡхъ Ѡчи моїи въ горы: Сѣ, нынѣ блгословїте гдѣ: Слава, и нынѣ: Трїгѣо. Престѣла трѣце: Оче нашз: Ђкѡ твоє єсть црѣтѣо: и тропари: Поманї гдїи, ѡкѡ блгъ рабѣи твоѣ: Глѣбною мѣдротїи члѣвѣколюбенѡ всл стрѡбѣи: Слава, Со стѣмнї оупокѡи хрѣтѣ: И нынѣ, богородичан: Блжїмъ тѣ всї роди: Гдїи помїлди, бл. И мѣтѣлї ѡл: Поманї гдїи: и остало као код свакидашње полунощнице.

Полуноћница Недельна

Начало полунощницы воскресна

Свештеник: Ђлгословѣнз бѣз насъз: чтец: Слава тебе бже нашз, слава тебе. Црѣо нѣный, оутѣшителю, дше истинны, иже вездѣ сый и вс исполнаѣи, сокровнице блгнхъ и жизни подателю, прїиди и вселїса въ ны, и ѡчїстї ны ѡ всѣхъ скверны, и спїи блже дшвы нашѣ. Сый бже, сый крѣпкїи, сый безмертвый, помїлди насъ. Трїжды. Слава оцѣ, и снѣ, и свтѡмъ дхѣ, и нынѣ и прїисно, и во вѣки вѣкѡвъ. ѡмїнь. Престѣла трѣце, помїлди насъ: гдїи, ѡчїстї грѣхї нашѣ: блго, протїи беззакнїиѣи и ша: сый, посѣтї и ѡцѣлї немощїи нашѣ, имене твоегѡ радїи. Гдїи помїлди, трїжды. Слава, и нынѣ: Оче нашз, иже єси на небѣхъ, да свѣтитѣ ѡма твоє, да прїидетѣ црѣтѣе твоє: да бѣдетѣ вола твоѣ, ѡкѡ на небїи и на землїи. хлѣбъ нашъ насѣщный дѣждь намъ днесь, и ѡстаѣн намъ долги нашѣ, ѡкоже и мы ѡстаѣлѣмъ должникѡмъ нашимъ: и не введї насъ во ѡскѡшенїе, но ѡбѣлї насъ ѡ лѣкѡвагѡ. Свештеник: Ђкѡ твоє єсть црѣтѣо: Гдїи помїлди, 12; Слава, и нынѣ: Прїидїте, поклонїмѣи псалм 3 и псалм 50 Помїлди мѣ бже; и одмахъ канонъ троїчнїи владајућегъ гласа, и по њему: Достѡно єсть ѡкѡ конїстїннѣ: и остали тропари. Затїмъ Трїгѣо: возгласъ ипакој гласа, Гдїи помїлди 40, Слава, и нынѣ: Чтїишю херѡвїмъ: возгласъ: Бже оцѣдрї ны: и чита предъ дверїма окренутъ лицемъ народу, ову молитву: Всемошїиѣ, и животворѣиѣи стѣла трѣце: Слава, и нынѣ: Гдїи помїлди, трипутъ, Ђлгословїи.

свештеник: Хрѣтоу истинный бгъ: и отпуст мали: Хрѣтоу истинный бгъ: и окренувши се лицем дверима говори: Помолнма: појци тихо: Гдн помилѡи, док свештеник не заврши речима: Млтвами стѣху отѣцз нашнх, гдн иже хрѣте бже нашз, помилѡи нас, аминь.

Јутрење Свакидашње Начало оѣтрени.

Благословен Бог наш ... Придите поклоннма . . . и псалми 19. и 20. Слава, и њинѣ, трнвѣтѡе. Тропари: Спаси Господи ... слава: Вознесенїа на крест ... и њинѣ: Предстателство. Мала или кратка сугуба јектенија (4 прозбе). По возгласу: Именем Господѡм благослови, отче.

Напомена:

Овај део јутрења зове Царски и не служи се од Васкрса до оданија Васкрса. (среда уочи Спасовдана).

За ово време свештеник врши велико кађење. Слава свѣтїи ... Шестопсалмије. Велика јектенија (пред царским дверима). По возгласу: Бог Господ . . . 4 пута, по гласу тропара светого, затим: Тропар светого 2 пута, слава и ниње: богородичан по гласу тропара светого и по дану.

Ако су два света и сваки има тропар, поји се тропар првог светог 2 пута, слава: тропар другог светог, и ниње: богородичан по гласу тропара другог светог и по дану.

У суботу на јутрењу поји се на и ниње : богородичан васкрсни по гласу тропара светого; а ако у суботу падне свети који има бденије или полијелеј или Велико славословље поји се богородичан владајућег гласа. На 12 великих празника: тропар празника 2 пута, Слава: (светог ако има), и њинѣ: празника. У пред-попразнству: тропар празника 2 пута, Слава: (светого ако има), и њинѣ: празника. **Ако су два света са тропарима у пред-попразнству: тропар празника 1 пут, светого 1 пут, Слава: другог светог и њинѣ: празника.** Господи помилѡи 3 пута, Слава и катизма редовна, па Сједален први из октоиха. Господи помилѡи 3 пута, слава и катизма редовна па Сједален други из октоиха. Господи помилуј 3 пута, Слава, и њинѣ, Псалам 50.

Напомена:

На свакидашњој, малој јутрењи 50. псалм треба читати са уводом: Господи помилѡи, 3 пута, Слава, и њинѣ. На великој јутрењи, где овај псалам долази после јеванђеља и химне Воскресеније Христово . . . , треба га узимати непосредно, без тога увода. Исто тако, без увода треба се узимати на малој јутрењи у попразништву Васкрса, јер се пред њим чита Воскресеније Христово ...

Канон из октоиха и минеја. После 3 песме мала Јектенија и сједален светого, Слава, и њинѣ: богородичан (у среду и петак крстобогородичан). По 6 песми мала јектенија, кондак светого и икос. **Ако свети нема кондак узима се општи према лику. Ако су два света, по 3 песми кондак и икос првог, сједални оба света с богородичним или крстобогородичним , а по 6 песми кондак и икос другог светог.** Пред 8 песмом поји се: Хвалнм, благословнм, поклѡлѡемїа Господѡм, поѡшче и превозноїшче во вїа вїекн. Иза 8 песме: Богородицѡ и матер свѣта ... (говори свештеник пред часном трпезом кадећи). Величи душа моја . . . и Четвѡишѡ ... по

гласу првог канона (владајућем). (За то време свештеник кади цео храм). Ирмос 9 песме: Ђогтоіно ... по гласу првог канона (владајућем). Ђогтоіно на јутрење узима се кад у седмичне дане, ван поста и уз пост, падне свети који има Мало славословље, а није ни предпразништво ни попраздништво. Не узима се недељом, на Христове и Богородичине празнике, на њихова пред и попразнства, као и на празнике с бденијем, полијелејем и Великим славословљем, нити кроз целу Педесетницу.

Напомена:

У седмичне дане, кад се поји октоих поју се само ирмоси 3, 6, 8 и 9 песме последњега канона, и по томе: од понедељка до петка из минеја . У суботу (од недеље свих светих до месопусне) из октоиха. У току пак посног триода: из триода и минеја.

Мала јектенија. Свјетилен октоиха, Слава: светог (ако има) и њинѣ: богородичан његов, средом и петком крстобогородичан октоиха. Ако свети нема свјетилна, онда Слава, и њинѣ: богородичан или крстобогородичан октоиха. Ако су два света: свјетилен октоиха, светог, Слава: другог светог, и њинѣ: богородичан његов (или крстобогородичан октоиха). Затим хвалитни псалми: Хвалите Господа с небес ... (псалам 148). Хвалите њега вси ангели њего ... Воспојте Господевн ... (псалам 149). (Ако свети има хвалитне стихире, певају се оне). Мало славословље: Тебје слава подобје. Сподоби Господи в ден сеј ... Прозбена јектенија: Исполним Штрениѣ . . . (пред царским дверима). Иза главопоклоњења. Стиховње стихире из октоиха са сталним припевима: Исполнихомѣя зѣтра ... и Бѣди свѣтлост ... Слава, и њинѣ: богородичан или крстобогородичан. У суботу кад је Бог Господ, мали свети: три мученична с хвалитних стихира са обичним припевима, слава (светог ако има, и њинѣ: по гласу славе с краја Минеја), и ниње: богородичан хвалитних стихира октоиха. Благо ѣст неповѣдатниѣ ... Триствѣтоје. Иза возгласа: Тропарѣ: Тропар светог, Слава, и њинѣ: богородичан по гласу тропара светог и по дану. Суботом богородичан владајућег гласа, но не васкрсан него дневни, са краја часослова или минеја. Сугуба јектенија: Помилѣ нас ... (пред царским дверима). Премѣдрост. Благословн. Снѣ благословен ... Утверди Боже . . . и одмах први час. (Отпуст јутрење се не говори).

Пред завршетак првог часа:

Господи помилѣ 40 пута. Није на вѣакоје времѣа ... Господи помилѣ 3 пута, Слава, и њинѣ: Четвѣишѣѣ Херѣвнн . . . Именем. Господѣм благослови отче. Боже Шгчедн нн ... Христе сејете истиннѣ ... (чита свештеник). Возбраної воїеводїе повїеднтелнѣнѣя, ѣако избѣвѣлшеїѣ от злѣх, блѣроднствѣнѣя воспнѣїем ти, рѣн твонѣ Богородице: но ѣако нмѣшчѣя держѣвѣ непобїеднлѣѣ, от вѣлнѣх нас вїед свободн да зовем ти: радѣїѣя некїеѣто ненеѣвѣртнѣя. Слава Тебје Христе Боже . . . Слава, и њинѣ: Господи помилѣ 3 пута. Отче благослови. Отпуст велики.

Јутрење Свакидашње - кад је свети са великим славословњем

Царски део јутрење остаје непромењен. Слава свѣтїїѣ... Шестопсалмије. Велика јектенија (пред царским дверима). Бог Господ . . . 4 пута по гласу тропара светог, тропар светог 2 пута, Слава, и њинѣ: богородичан васкрсан по гласу тропара светог. Суботом богородичан васкрсан владајућег гласа. Катизме. Иза катизама

мала јектенија. Сједални светога, из минеја. Псалам 50. Катавасија владајућа. После 3 песме мала јектенија, сједален светога с богородичним, а по 6 песми мала јектенија, кондак и икос. Иза 8 песме:

Богородицѣ и матеръ свѣта ... (Свештеник говори кадећи и врши велико кађење). Величитъ дѣша ... и Четвѣишѣ ... по гласу првог канона (владајућег). Ирмос 9 песме. Малај ектенија. Свјетилен светога, Слѣва, њ њѣнѣ: богородичан. Хвалитне стихире светоме; Слѣва: светоме, њ њѣнѣ богородичан. У пред-попразнство, а свети је са великим славословљем: светога 4 (или: из Минеја празника стиховње тог дана 3 и светога 3), Слѣва: светога, њ њѣнѣ: празника. Славословље велико. Велико славословље се пева по гласу и ниње хвалитних стихира. Ово правило важи свагда у недељне дане и друге дане кад Типик прописује Велико славословље, сем на 12 великих Господњих и Богородичних празника, као и на храмовног светога, кад се узима напевом свечаног 6 гласа, без обзира на глас стихире на њ њѣнѣ. Тропари: Тропар светога, слава и ниње: Богородичан васкрсан по гласу тропара светога. Суботом богородичан васкрсан владајућег гласа. Сугубајектенија: Помилѣи нас ... (у олтару).

Прозбена јектенија: Исполним (у олтару). Иза главоприклоњења, отварајући царске двери, свештеник говори: Премѣдростъ. Благослови. Даље све као на свакидашњем вечерњу и завршује се великим отпустом. Први час. Свршетак првог часа као и код свакидашњег јутрења и: Отпуст мали.

Свакидашње Јутрење (у пред и попразнству христових или богородичних празника)

Царски део као и почетак јутрења остају непромењени. Бог Господ 4 пута по гласу тропара претпразнства или празника у попразнству затим: Тропар претпразнства односно празника 2 пута, Слѣва: тропар светога, њ њѣнѣ: тропар претпразнства, односно празника **Ако су 2 света и сваки има трапар онда : тропар предпразнства односно празника 1, тропар првог светога, Слѣва: тропар другог светога, њ њѣнѣ: тропар претпразнства, односно празника.** У недељу: 2 пута васкрсан, Слѣва: светога (ако има), њ њѣнѣ: празника. Катизма. Иза катизама мала јектенија. Сједални празника. Псалам 50. Канони из минеја. Катавасија владајућа. Иза 3 песме мала јектенија, кондак с икосом празника, Слѣва: Сједален светога, њ њѣнѣ: празника. По 6 . . . песми мала јектенија, кондак и икос светога. Иза 8 песме: Богородицѣ и матеръ ... (свештеник говори кадећи, и врши велико кађење). Величитъ дѣша моѣ ... и Четвѣишѣ ... по гласу првог канона. Ирмос 9 песме. Доготоно ѣст ... не узима се. Мала јектенија. Свјетилен светога Слѣва, њ њѣнѣ празника. Недељом: свјетилен васкрсан, Слѣва: (**светога ако има**), њ њѣнѣ: празника. Хвалитне стихире. Мало славословље: Тебѣ слава подобѣет ... Сподоби Господи в ден ѣѣ ... Прозбена јектенија: Исполним . . . (пред царским дверима). Стиховње стихире из минеја. Блго ѣст ... Трисѣлтоѣ. Тропари: Тропар светога, Слѣва, њ њѣнѣ: претпразнства, односно празника. Ако су 2 света и сваки има тропар онда: тропар првог светога, Слѣва: 2 светога, њ њѣнѣ: тропар претпразнства, односно празника. Сугуба јектенија: Помилѣи нас ... (пред царским дверима). Премѣдростъ. Благослови. Даље завршетак као на свакидашњем, Јутрењу заједно са првим часом.

Јутрење Недељно

Царски део као и почетак самога Јутрења остаје непромењен.

Бог Господ ... 4 пута по владајућем гласу и тропар васкрсан владајућег гласа 2 пута, Слѡва: тропар светога, њ њѡнѣ: богородичан васкрсни по гласу тропара светога. Богородичан велики владајућег гласа долази на Слѡва, њ њѡнѣ: иза првог сједална.

Ако су 2 света и сваки има тропар, онда се тропар васкрсни поји Једанпут, затим тропар првог светога, Слѡва: тропар другог светога, њ њѡнѣ: богородичан велики по гласу тропара другог светога. Ако свети нема тропара, онда се на Слѡва, њ њѡнѣ: поји богородичан владајућег гласа. Ако је пред или попразнство Христовог- или Богородичног празника, онда се уместо богородичног поји њ њѡнѣ: на тропар претпразнства, односно празника. Затим: катизма и мала јектенија, па: Сједален први (има 3 песме) . Затим: катизма и мала јектенија, па: Сједален други (има 3 песме). За овим катизма 17. И непорочни тропари: Благословен љеси . . . ангелски љобор . . . . мала Јектенија ипакој, па: двери). Степена владајућег гласа. Конмен, премѡдрост. Прокимен гласа (3 пута). Господѡ помолниѡ. Йако свѡ ат љен Боже наш ... Ыѡкоѡе диханиѡ . . . по владајућем гласу (3 пута). Н о сподобитиѡ нам ... (отварају се царске двери) Премѡдрост, протчи ѡслиши . . . Отч (нѡѡрек) свѡтаго ѡнгелниѡ чтениѡ. Свештеник чита једно од васкрсних јутарњих јеванђеља које је на реду и то на светој трпези.

По светом јеванђељу:

Воскресеније Христово видјевше, поклонимсја свјатому Господу Исусу, јединому безгрјешному. Кресту твојему поклањајемсја Христе, и свјатоје воскресеније твоје појем и славим, ти бо јеси Бог наш, развје тебје инога не знајем, имја твоје именујем. Придите вси вјерни, поклонимсја свјатому Христову воскресенију: себо пријиде крестом радост всему миру, всегда благословљашче Господа, појем воскресеније јего: распјатије бо претерпјев, смертију смрт разруши.

Псалам 50. Свештеник износи свето јеванђеље кроз царске двери на средину храма, поставља га на налоњ и целива свето јеванђеље он и народ за њим. Слѡва: Молитвѡми апостолов . . . Н њѡнѣ: Молитвѡми Богородици . . . Помниѡ мѡа Боже . . . Воскрес Нѡѡс от гроба . . . Спѡси Боже ѡѡди Твоѡи. (Господи помилуј 12 пута). Катавасија - владајућа. Иза 3. песме: мала јектенија, кондак, икос исједалан с богородичним светога, Иза 6. песме: мала јектенија, кондак и икос васкрсни . Иза 8. песме : Богородицѡ и матер свѡта . . . (ђакон или свештеник кадећи пред светом трпезом). Величи дѡша . . . Четѡвѡишѡѡ . . . по гласу првог канона (владајућег) - (кади се цела црква). Ирмос 9. песме. Мала јектенија . Свѡт Господ Бог наш (3 пута). Егзапостилар, Слѡва: светога (ако има) њ њѡнѣ: богородичан егзапосилара. **Ако је пред-попразнство на њ њѡнѣ: Сјетилен празника.** Хвалитне стихире, Слѡва: јеванђелска стихира редовна, њ њѡнѣ: Преплагословена јеси ... по владајућем гласу. Славословље велико по владајућем гласу. Тропар васкрсни по владајућем гласу и то, ако је владајући глас 1, 3, 5 и 7, онда: **Днес спѡсениѡ мнѡѡ . . . Ако је владајући глас 2, 4, 6 и 8.**

Воскрес из гроба ... (у осмогласнику бр. 35.) Сугуба јектенија. Помилуј нас. (свештеник у олтару, ѓакон са амвона). Прозбена јектенија: Нсполним. (свештеник у олтару, ѓакон са долеје). Премудрост ... (отварајући царске двери) . Отче благословн. Снѡ благословн. Даље као на вечерњу. Отпуст велики са: **Воскресни из мертвнх Христос** ... Први час . Свршетак првог часа као и код свакидашњег Јутрења Отпуст мали.

Празнично Јутрење

Царски део , као и почетак самога Јутрења остајене промењен. Бог Господ .. . 4 пута, по гласу тропара празника.

Ако је празник Христов или Богородични онда:

Тропар празника 2 пута, Слава, и њиње: опет тропар празника.

Ако је празник светитељски:

Тропар светога 2 пута, Слава, и њиње: Богородичан васкрсни по гласу тропара светога .

Ако је тај дан субота, онда:

Богородичан владајућег гласа.

Катизма; Мала јектенија. Сједален први из Минеја. Мала јектенија. Сједален други из Минеја. Полијелејни псалми (134. и 135). Величаније (обично поји свештеник). Псалам избрани. Слава, и њиње: Алилуја (3 пуга). Мала јектенија. Сједални по полијелеју. Степена 4. гласа. Само први антифон. На Слава: трећи стих првог антифона, а на њиње: трећи стих другог антифона. Конмен, премџдрост. Прокимен празника (3 пуга). Господџ помолнмџа. Ђко свѣ ат ѣси .. . Вѣскоѣ днџннѣ . . . (4 гласа). Јеванђеље (на царским дверима). Псалам 50.

По псалму, ако је празник Христов:

Слава: глас 2. и одређена песма и њиње: глас 2. и одређена песма.

Помнџџ мџа Боже ... и стихира по гласу, који је тамо наглашен (обично је 6. глас).

Ако је празник богородични:

Слава: Молитвама Богородици . . . и њиње: Молитвама Богородици . . . , а могу бити и друге песме као на пример на Ваведење. Помнџџ мџа Боже ... и стихира (као горе).

Ако је празник светом:

Слава: Молитвама свѣтаго (име) и њиње: Молитвама Богородици . . .

Помнџџ мџа Боже . . . и стихира (као горе).

Слава Боже џдн Твоџа ... (Господи помилуј 12) Катавасија владајућа , као и код недељног јутрења.

Ако је празник Христов или Богородичин , онда се иза 8. песме не поји Величнџ ... и Четвѣшџџ ... , него тропари 9. песме са нарочитим прип евима и у том случају не говори свештеник или ђакон: Богородицџ и матер ...

Ако је празник светога: Величн џџша моџа Господа ... по гласу првог канона.

Ирмос 9. песме. Мала јектенија. Свѣтилен празника 2 пута, слава и ниње: песма празнику која је додата свѣтилну, ако правило за поједине Христове и Богородичне празнике не одређује другачије.

Ако је празник светога:

Свјетилен светог, Слѡва, њ њѡнѣ: његов богородичан. код неких светитељских празника свјетилен 2 пута, (на пример Петровдан).

Хвалитне стихире, Слѡва, њ њѡнѣ: празника.

Ако је празник светитељски онда:

Слѡва: светога њ њѡнѣ: богородичан.

Славословље велико (обично 6. глас) и тропар празника једанпут.

Ако је празник светога онда:

Тропар: Тропар светог, Слѡва, њ њѡнѣ: богородичан васкрсни по гласу тропара светога.

Ако је тај дан субота, онда на њ њѡнѣ: богородичан васкрсни владајућег гласа.

Сугуба и прозбена јектенија и даље све заједно са првим часом као и на недељном Јутрењу.

Празнично Јутрење (кад празник светога или пресв. богородице падне у недељу)

Царски део, као и почетак самог јутрења остаје непромењен. Бог Господ ... 4 пута по владајућем гласу па:

Тропар: Тропар васкрсни владајућег гласа 2 пута, Слѡва: тропар светога њ њѡнѣ: богородичан васкрсни по гласу тропара светога. Богородичан владајућег гласа поји се на Слѡва, њ њѡнѣ, после првог сједална.

Ако је празник Пресв. Богородици, онда на Слѡва, њ њѡнѣ: тропар празника.

Катизма и мала јектенија, затим, Сједален први - васкрсни са својим богородичним. Катизма и мала јектенија затим, Сједален други - васкрсни са својим богородичним. Полијелејни псалми (134. и 135). Величаније. Псалам изабрани (без Слѡва, њ њѡнѣ: алилуја) и одмах непорочни тропари: Благословен њси . . . Ангелики гбор . . . малајектенија. Сједални полијелејни. Степена владајућег гласа. Прокимен владајућег гласа; ако је празник Богородични, онда прокимен празника. Всакоје диханије ... по владајућем гласу. Јеванђеље васкрсно.

Ако је празник Богородични, јеванђеље празника (Лука зач. 4).

По јеванђељу:

Воскресеннѣ Христово видѣвше, поклонимѣ свѣтѡмѣ Господѣ Нѣсѣ, ѣдинѡмѣ безгрѣшнѡмѣ. Врестѣ твоѣмѣ поклѡвѣмѣ Христе, н свѣтѡѣ воскресеннѣ твоѣ поѣм н славим, ти бо ѡси Бог наш, развѣ тебе нного не знаѣм, нмѣ твоѣ именѣм. Приидите ви бѣрни, поклонимѣ свѣтѡмѣ Христовѣ воскресеннѣ: себо прииде крестѡм радост всемѣ мнрѣ, всегда благословѣшче Господа, поѣм воскресеннѣ ѡго: распѣчнѣ бо претерпѣв, смертнѣ смерт разрѣши.

Псалам 50. Слѡва: Молитвами апостолов . . . њ њѡнѣ: Молитвами Богородици . . . Помилѣ мѣ Боже ... Воскрес Нѣсѣ от грѡба ... Ако је празник Богородични онда Слѡва: Молитвами Богородици . . . њ њѡнѣ: исто, или

нарочите песме за то одређене (види Вавадање). Помилѡи мѡа Божје ... и стихира празника. Спаси Божје . . . (Господи помилуј 12 пута). Катавасија владјућа (као напред). Богородицѡ и мачер ... Величнѡ дѡша . . . и Четвѡршѡдѡ . . . по гласу првог канона. Ирмос 9. песме. Мала јектнѡја. Свѡтѡ Господ Бог наш ... (3 пута) . Егзапостилар, Слѡва: свѡтилен светога, ѡ ѡбнѡѡ: богородичан егзапостилара васкрсног.

Ако је празник Богородични, Слѡва, ѡ ѡбнѡѡ: свѡтилан празника.

Хвалитне стихире васкрсне и празника. Слѡва: јеванђелска стихира која је на реду, ѡ ѡбнѡѡ: Прѡблагословѡна: по владајућем гласу.

Ако је празник Богородчин, онда на слава: стихира празника, на ѡ ѡбнѡѡ: Прѡблагословѡна ...

Славословље велико по владајућем гласу. По славословљу: Тропар васкрсан: Днес спасѡнѡи: или Воскрѡс од грѡба: Сугуба јектнѡја и даље све заједно са првим часом као и на недељном Јутрењу.

Бденије

Бденије спада у празнично богослужење, а може се вршити и уочи недеље. Оно се углавном састоји из празничног вечерња и презничног јутрења. Поредак богослужења на бденију је следећи : Свѡштеник стави на себе епитрахил и фелон, отвори царске двери и узме у десну руку кадионицу пошто ју је предходно благословио, а у леву руку свећу. Ако и ѡјакон служи, онда он носи свећу. Сад свѡштеник окади свету трпезу унакрст (ѡјакон се при том клања са супротне стране) жртвеник, горње место и излази са ѡјаконом кроз царске двери кроз долеју. Са долеје кади иконостас и каже:

Воскрѡснѡѡ. Ако служи и ѡјакон, онда он то каже.

Затим се врши велико кађење. На повратку из припрате дођу пред царске двери и свѡштеник кадећи пред царским дверима каже: Господи благослови.

Сад окади икону Спаситељеву, Пресвете Богородице, трон Пресвете Богородице (ако га има) и архијереја, односно икону на ѡеговом столу и ушавши у олтар кроз царске двери, кади пред светом трпезом и говори: Слѡва свѡтѡѡи ... и затвори царске двери.

Даље иде све како је речено у празничном, односно недељном вечерњу.

Иза песме: Богѡтнѡи ѡбнѡшчѡша . . . чита се одмах: Шѡстѡпсалмије.

Даље се наставља јутрење како је то изложено у правилу за празнично, односно недељно јутрење.

ГЛАВА ЈЕДАНЕСТА – Часови и Изобразительна

Часова има сакидашњих, великопосних и Царских. Неки су без псалмова и имају само песме црквене и зову се пасхални.

Велико посни часови се разликују од свакидашњих тиме, што се великопосни часови 3, 6, и 9. свршавају обично заједно; што се на њима читају катизме; што се на 6. часу чита паримеј; што се поју тропари и кондаци свакога часа, а не светоме и што се на њима чине велики полони.

Царски часови имају ту особеност, што се 1 3. 6. и 9 час увек свршују заједно (осим кад падну Благовести на Вел. Петак, први час се свршава с јутрењем; што се на сваком часу чита паримеј, апостол и еванђеље, и особита три тропара по двапут на сваком часу, и што се на сваком часу читају нарочити псалми.

Царски часови се врше 24 дец., 5. јануара и на Велики Петак, а пасхални на Васкресеније и целе Светле Недеље.

Сваки од ових "часова" служи се у спомен на неке догађаје који су били спасоносни за нас.

Први Час Часъ первыи.

Детално о томе говори поучно упутство које се налази на крају служебника. Први час, који по нашем рачунању пада у 7 сати ујутро, подсећа нас на то како је Господ Исус Христос био вођен од Кајафе Пилату, "као злочинац, Добротвор свезан... Судија читавог света од безаконих првосвештеника и старешина јудејских би оклеветан, и од неправедног судије осуђен". Први час је, по мишљењу професора М. Скабалановича, био установљен у четвртном веку у палестинским манастирима.

Прѣидѣте, поклонѣте: **трижды.**

И поклонѣ три.

Глаголы* мо вѣдѣши гдѣ, разумѣи званіе мое. Конми глаголю молѣніа моего, црѣю мою и еже мою, ѣкѣ къ тебѣ помолѣа гдѣ. Завтра оубо глаголю мой, завтра предстанѣ ти, и оубо види мѣ. Ўбо не хотѣи беззаконіа, ты еси: не приидѣте къ тебѣ лѣкѣи, ниже предѣлѣте беззаконіицы предѣ очима твоима. Возненавидѣа еси всѣ дѣлающыа беззаконіе, погубѣши всѣ глаголющыа лжѣ: мѣжа кровей и лѣстѣиа гдѣ. ѣз же

множествомъ мѣти твоѣа, видѣа въ домъ твоѣи, поклонѣа ко храмѣ е оубо твоѣмъ въ стѣнѣ твоѣи. Гдѣ, настѣи мѣ правдою твоѣю, въ гдѣ моѣхъ радѣи исправѣ предѣ тобою пѣти моѣ. Ўбо несть во оубоу ѣхъ истинны, ердце ѣхъ сѣтно, грѣбѣ ѣверѣтъ горѣи ѣхъ, ѣзыки своѣи лѣщахѣ. Сздѣи мѣ еже, да ѣпадѣтъ ѣ мѣслей своѣхъ: по множествѣ нечѣстѣи ѣхъ изрѣни ѣ, ѣкѣ прѣгорѣшиа тѣа, гдѣ. И да возвѣлѣа еси оубоуцѣи на тѣа, во вѣкѣхъ возрѣдѣа, и вѣлѣшиа въ нѣхъ: и похвалѣа ѣ тебѣ лѣбѣица ѣма твоѣ. Ўбо ты блгоговѣши праведника гдѣ, ѣкѣ оубо жѣмъ блговоленіа вѣнѣа еси насѣ. Гдѣ,* приѣжѣице бѣа еси намѣ въ родѣ и родѣ. Прѣжде даже горѣи не бѣти, и создѣаа землѣи и вселѣннѣи, и ѣ вѣка и до вѣка ты еси. Не ѣвратѣи чѣловѣка во смѣрѣніе, и рѣкѣ еси: ѣвратѣаа сынове чѣловѣчѣстѣи. Ўбо ты ѣлѣа лѣтъ предѣ

Очи́ма твои́ма гдѣ, ѿ́къ дѣнь вчерашнѣй, ѿ́же мнѣмо́де, и́ стра́жа но́щнаѧ. Оу́ничже́нїѧ ѿ́хъ лѣ́та бѣ́дѣтъ: оу́тѣрѣ ѿ́къ тѣ́ла мнѣмо́детъ. Оу́тѣрѣ процвѣ́тетъ и́ прѣ́детъ, на вѣ́черѣ ѿ́падѣтъ, ѿ́жестѣ́етъ и́ ѿ́зрѣнетъ. ѿ́къ ѿ́чезо́хомъ гнѣ́вомъ твои́мъ, и́ ѿ́рогѣ́ю твоѣ́ю смѣ́тїхомъ. Положи́хъ ѣ́и беззако́нїѧ и́ ша прѣ́дъ тобо́ю: вѣ́къ на́шъ въ про́свѣщенїе́ лицѧ́ твоегѡ́. ѿ́къ всѣ́ днѣ́ на́ши ѿ́кда́ѣша, и́ гнѣ́вомъ твои́мъ ѿ́чезо́хомъ. Лѣ́та и́ ша ѿ́къ па́чїна по́дчїхѣ́а: днѣ́ лѣ́тъ на́шихъ, въ нѣ́же ѣ́дмьде́атъ лѣ́тъ, ѧ́ще же въ сї́лахъ, ѿ́смьде́атъ лѣ́тъ, и́ мнѡ́же ѿ́хъ тѣ́дѣ и́ болѣ́знь: ѿ́къ прѣ́де кро́тость на ны́, и́ нака́жемъ. Кто́ вѣ́сть держа́вѣ́ гнѣ́ва твоегѡ́, и́ ѿ́ стра́ха твоегѡ́ ѿ́рогѣ́ть твоѡ́ ѿ́честї́; Де́снїцѣ́ твоѡ́ тѧ́къ и́кажи́ ми, и́ ѿ́ков ны́ѧ ѣ́рдцемъ въ мѣ́дрогѣ́. ѿ́братї́ѧ гдѣ́, доко́лѣ; и́ оу́моленъ́ бѣ́ди на раба́ твоѡ́. Исполни́хомъ за́вѣтра мѣ́тї твоѡ́ гдѣ́, и́ возра́довахомъ, и́ возведе́ихомъ. Во всѣ́ днѣ́ на́ша возведе́ихомъ, за днѣ́ въ на́же смѣ́рихъ ны́ ѣ́и, лѣ́та въ на́же вѣ́дѣхомъ ѧ́ ѧ́. И́ прї́зри на раба́ твоѡ́, и́ на дѣ́ла твоѡ́, и́ нагѣ́ви сы́ны ѿ́хъ. И́ бѣ́ди свѣ́тлостъ гдѣ́ бѣ́а на́шегѡ́ на ны́, и́ дѣ́ла рѣ́къ на́шихъ ѿ́прави́ на ны́, и́ дѣ́ла рѣ́къ на́шихъ ѿ́прави́. Мѣ́тъ* и́ бѣ́дъ во́пою тебѣ́, гдѣ́: Пою́ и́ раздѣ́лю въ пѣ́тї непоро́чнѣ́, когда́ прѣ́идеши́ ко мнѣ́; прѣ́хожда́хъ въ несло́бїи́ ѣ́рдца моегѡ́, по́редѣ́ до́мъ моегѡ́. Не прѣ́лага́хъ прѣ́дъ Очи́ма мои́ма вѣ́щь зако́нопрѣ́стѣ́пнѡ́, тѣ́вора́щїѧ прѣ́стѣ́плѣ́нїе возненавѣ́дѣхъ. Не при́ягѣ́ мнѣ́ ѣ́рдце стѣ́пнѡ́, оу́клона́ющагѡ ѿ́ мене́ лѣ́вагѡ не позна́хъ: ѿ́клеветѧ́ющагѡ тѧ́и ѿ́крѣ́ннагѡ своегѡ́, вѣ́дѡ ѿ́згона́хъ: го́рдїмъ ѿ́комъ и́ несѣ́тїмъ ѣ́рдцемъ, ѧ́ сї́мъ не ѧ́да́хъ. Очи́ мои́ на вѣ́рныѧ землѣ́, полага́ти ѧ́ со мнѡ́ю: хо́даи́ по пѣ́тї непоро́чнѣ́, ѣ́и мнѣ́ слѣ́жаше. Не живѣ́аше по́редѣ́ до́мъ моегѡ́ тѣ́вораи́ го́рдїннѡ́: глаго́лаи́ непѣ́рѣ́днѡ́, не ѿ́права́ше прѣ́дъ Очи́ма мои́ма. Во оу́тѣ́рѣ ѿ́зена́хъ въ грѣ́шныѧ землѣ́, ѣ́же потре́бїти ѿ́ гра́да гдѣ́ѧ въ дѣ́лающїѧ беззако́нїе́.

Сла́ва, и́ ны́нѣ́:

ѿ́лнлѣ́ѧ, ѿ́лнлѣ́ѧ, ѿ́лнлѣ́ѧ, сла́ва тебѣ́ вѣ́е. **Три́жды. Покло́ны ѿ́.**

Гдѣ́ помина́ѧ, **три́жды.**

И́ ѧ́ще оу́бѡ бѣ́тъ гдѣ́ поѣ́тѣѧ, глаго́лемъ: Сла́ва, тропѧ́рь днѣ́. И́ ны́нѣ́: Чтѡ́ тѧ́ наре́чемъ:

ѿ́ще же ѿ́лнлѣ́ѧ, глаго́лемъ тропѧ́рь, во гла́зъ ѣ́:

За́вѣтра оу́слы́ши гла́зъ мои́х, цѣ́рю мои́х и́ вѣ́е мои́х.

Стї́хъ ѧ́: Глаго́лы мо́и вѣ́дшїи́ гдѣ́, раздѣ́лѣ́и зѡ́нїе́ моѡ́.

Стї́хъ бѣ́: ѿ́къ къ тебѣ́ помолї́ѧ,

Сла́ва, и́ ны́нѣ́, вѣ́ро́днченъ:

Чтѡ́ тѧ́ наре́чемъ, ѡ́ бѣ́годѧ́тнѡ́; нѣ́о, ѿ́къ возѣ́ала ѣ́и сї́нце пра́вды: ра́и, ѿ́къ прозѡ́блѣ́ ѣ́и цѣ́ѣтъ негѣ́лнїѧ: дѣ́лѣ́, ѿ́къ прѣ́вѣ́ла ѣ́и негѣ́лннѡ́: чї́стѡ́ м рѣ́, ѿ́къ ѿ́мѣ́ла ѣ́и на сѣ́хъ твои́хъ ѡ́бѣ́тїѧхъ сї́ѧ, вѣ́ѣхъ бѣ́ѧ. тогѡ́ мои́нѣ́ сї́стнѣ́ѧ дѣ́шїѧмъ на́шїмъ. Стѡ́пы* мо́и напра́ви по сло́вѣи́ твоѡ́мѣ́: и́ да не ѡ́блада́ѣтъ мнѡ́ю всѧ́кое беззако́нїе́. И́збѣ́ви мѧ́ ѿ́ клеветѣ́и чело́вѣ́чїѧ, и́ сохрани́ за́повѣ́ди твоѡ́. Ли́це́ твоѡ́ про́свѣ́тї на раба́ твоегѡ́, и́ на́дчи́ ма ѡ́права́нїѣ́мъ твои́мъ.

Да испо́лнѧ́тѣѧ оу́тѣ́ѧ мо́и хѡ́лаїѧ́ твоегѡ́ гдѣ́, ѿ́къ да во́пою сла́вѣ́ твоѡ́, вѣ́еъ дѣ́нь велнко́лѣ́пїѣ́ твоѡ́.

Сї́н стї́хї въ четы́редѣ́сѧтнїцѣ́ кѧ́къ пою́тѣѧ, пи́сано ѣ́тъ въ трї́ѡди.

Три́стѡ́ѣ. По ѿ́че́ на́шъ:

Сѣ́ѣннїкъ: ѿ́къ твоѡ́ ѣ́тъ цѣ́рѣ́во:

ѿ́ще нѣ́сть четы́редѣ́сѧтнїца, глаго́лемъ конда́къ сѣ́ѣгѡ, и́ли́ при́дчи́вшагѡ пра́здннїка.

ѿце же ѣсть четыредеаѳтница: ѿнъ кондака нѣсть, въ понедѣльникъ оубо и во вторникъ, и въ четвертокъ глаголю нартоаѳцїи бѣорѳдиченъ:

Прелавнѣю вѣю мрь, и сь бѣхъ агглы сѣишѣю, немолчнѣво воепоэмъ сѣрдцемъ и оубѣты, вѣѣ сїѳ исповѣдающе, ѿкъ конѣтннѣ рѳждашѣю бѣа воплощенна, и молавшѣюа непретаннѣво дѣшавъ нашинъ.

Въ срдѣѣ же и паѳтокъ глаголю сїѣ:

Скорѣво предварѣи, прѣжде даже не порабѣтнмѣа врагѣмъ хѣлащымъ тѣа и претѣщымъ намъ, хрѣтѣ бѣже нашъ: погѣвѣи крѣгомъ твоимъ ворушымъ насъ, да оубраѣмѣютъ, какъ мѳжетъ православныхъ вѣра мѣтвѣами бѣы, ѣдинѣ чѣвѣколюбѣе.

Въ сѣвѣотѣ сїѣ:

ѿкъ начѣткѣ ѣстествоа, наладѣтелю тѣари, веленнаа приносѣтъ тѣи гдѣи, бѣонѣныа мѣченики: тѣхъ молѣтвѣами въ мѣрѣ глѣбѣѣ црѣковѣ твоѣ, жѣтельство твоѣ бѣю собаудѣи, многомѣтнѣе.

Въ недѣлю же глаголемъ ѳпакоѳ прилѣчѣвшавѣа глаѣа.

Гдѣи помѣлаѣи, мѣ.

ѿже на всѣкое вѣрѣма, и на всѣкѣи чѣсѣ, на небѣи и на землѣи поклонѣемый и глѣвнмый, хрѣтѣ бѣже, долготѣрпѣливѣе, многомѣтнѣе, многобѣгѣотрѣбнѣе, ѿже правѣдныа любѣаи, и грѣшныа мѣлаѣи, ѿже всѣ зовѣи ко сѣсѣнїю ѣвѣшѣи нѣа радѣи бѣдѣшнѣхъ еа гѣ. сѣмъ гдѣи, приимѣи и нашаа въ чѣсѣ сїѣи мѣтѣы, и исправѣи жнѣѣтѣ нашъ къ заповѣдемъ твоимъ: дѣшы нашаа ѣвѣаѣтѣи, тѣелѣа ѣчѣнѣтѣи, помышлѣнїа исправѣи, мѣслѣи ѣчѣнѣтѣи, и ѿзѣавѣи насъ ѣ всѣкѣа скорѣи, сѣѣа и колѣзненѣ: ѣградѣи насъ сѣ бѣмѣи твоимѣи агглы, да ѣполчѣнѣемъ ѿхъ собаудѣемѣи и наставлѣемѣи, дортѣгнѣемъ въ соеднѣнїѣе вѣры, и въ рѣзѣмъ непрѣстѣпныа твоѣа глѣвы: ѿкъ бѣгословѣнъ сїѣи во вѣкѣи вѣкѣѣѣ, аминѣ.

Гдѣи помѣлаѣи, трѣжды.

Слава, и нынѣ:

Ѵтнѣишѣю херѣѣ мѣ:

ѿменѣмъ гдѣннѣмъ бѣгословѣи, ѳтѣе.

Сѣѣннѣмъ возгласѣ: бѣже, оубѣдѣи ны:

ѿ ѿце ѣсть четыредеаѳтница, тѣворимъ трѣи великѣа поклѣны, глаголюще предпѣсаннѣю мѣтѣѣ:

Гдѣи и вѣко жнѣѣтѣа моѣгѣѣ:

Подѣбнѣ и дрѣгнѣхъ малыхъ, бѣ. Тѣже и конѣчныи. Бывѣаѣтѣ вѣѣѣ, ѣи.

Тѣже, Трѣи ѳѣ. Прѣе аѣа трѣѣе: ѳѣе нашъ: Гдѣи помѣлаѣи, бѣ.

ѿ нартоаѳцѣю мѣтѣѣѣ:

Хрѣтѣ свѣтѣе ѣстиннѣи, просѣѣщѣаѣи и ѣвѣаѣщѣаѣи всѣакого чѣловѣка градѣцаго въ мѣрѣ, да знаменаѣтѣа на насъ свѣтѣѣ лиѣа твоѣгѣѣ, да въ нѣмъ оубрѣннѣмъ свѣтѣѣ непрѣстѣпнѣи: и исправѣи стѣпы нашаа къ дѣланїю заповѣдѣи твоѣхъ, мѣтвѣами прѣѣтѣыа твоѣа мрь, и всѣхъ твоѣхъ сѣ бѣхъ, аминѣ.

Слава, и нынѣ:

Гдѣи помѣлаѣи, трѣжды. Бѣгословѣи.

ѿ бывѣѣтѣ ѣпѣѣтѣѣ.

Конѣцъ пѣрѣагѣѣ чѣа.

Трећи Час Часъ третій

Приликом служења Трећег часа, који одговара нашем 9 ујутро, сећамо се како је Спаситељу судио Пилат, како је тамо претрпео безбројне поруге, шамаре, бичевање и крунисање трновим венцем. Уједно, сећамо се и великог догађаја који се, према сведочанству књиге Дела апостолских, збио у тај час - силаска Духа Светога на апостоле. У складу са тим изабрани су и одговарајући псалми: Пс. 16: "Успашн Господи правдѣ моѣ", Пс. 24: "Къ Тебѣ Господи воздвигохъ душѣ моѣ..." и Пс. 50: "Помилѣ мѣ Боже, по величїи многотн Твоїи..." У њима се, заједно са мољењем за то да нас Господ научи да ходимо стазама Његовим, представља страдалнички пут земаљског живота Спаситељевог међу Његовим непријатељима, Његов молитвени вапај, кривица људи пред Богом и кајање због грехова, а такође и молитва за слање Духа Светога. У древним Часословима, почев од познатог Часослова из Синајске библиотеке (VIII век), за Трећи час указује се на данашње псалми, као и тропаре.

По љже блгословити сцїенникѣ, глаголемъ: ѿмїнь.

Слава тебѣ бже нашъ, слава тебѣ.

Црѣ нѣнѣи, оутѣшителю, дше истинны, ѿже бездѣ сїи, и вс исполнѣи, сокровище блгнѣхъ и жїзни подателю, прїиди и вселїса въ ны, и очїстї ны ѿ всѣхъ скверны, и спїи блже, души нашѣ.

С бїи бже, с бїи крѣпкїи, с бїи беземертнїи, помилѣ насъ.

Трижды.

Слава оцѣ, и сїи, и с ому дхѣ, и нынѣ и прїсно, и во вѣки вѣкѣмъ, ѿмїнь.

Прес ѿа трїце, помилѣ насъ: гдїи, очїстї грѣхї нашѣ: вѣко, протї беззакѣнїа нша: с бїи, погѣтї и ищїлїи нѣмшци нашѣ, ѿмене твоегѣ рдїи.

Гдїи помилѣ, **трижды.**

Слава, и нынѣ:

Оче нашъ, ѿже сїи на нѣрѣхъ, да свѣтитѣ ѿма твоє, да прїдетѣ црѣкїе твоє, да вѣдетѣ вола твоа, ѿкѣ на нѣсїи и на земли. хлѣбъ нашъ надѣиный дждѣ намъ днѣсь, и ѡстаѣнїи намъ долги нашѣ, ѿкоже и мы ѡстаѣлѣмъ должникѣмъ нашимъ: и не введи насъ во искушенїе, но избави насъ ѿ лѣваго.

Сцїенникъ: ѿкѣ твоє сїи црѣкѣ:

Тѣже, Гдїи помилѣ, бї.

Слава, и нынѣ:

Прїидїте, поклонїмѣ црѣкїи нашемѣ бгѣ.

Прїидїте, поклонїмѣ и припадѣмъ хрѣтѣ, црѣкїи нашемѣ бгѣ.

Прїидїте, поклонїмѣ и припадѣмъ самомѣ хрѣтѣ, црѣкїи и бгѣ нашемѣ.

Тѣже ѿамы:

Оубышн^о гдїи, правдѣ моѣ, вонмїи моленїю моемѣ, видшїи мѣтѣ моѣ не во оутѣхъ льстївыхъ. ѿ лицѣ твоегѣ вѣдѣла моа изыдетѣ, очїи мої да виднѣтѣ правотѣ. Искушенїа сїи сѣрдце моє, погѣтїлїа сїи нѣщїю, искушенїа мѣ сїи, и не ѡбѣтѣла во мнѣ неправда. ѿкѣ да не возглаголетѣ оутѣ мо дѣлаз чловечїескїхъ, за словеса оутѣнѣ твоїхъ, ѿз сохранихъ пѣтїи жєтѣокн. Совершїи стѣпы мо во стезѣхъ твоїхъ, да не подвижѣтѣ стѣпы мо. ѿз воззвѣхъ, ѿкѣ оубышлѣ мѣ сїи бже, приклонїи охѣ твоє мнѣ, и оубышн

глаголы мо . Оудивнѣ мѣти твоѣ , спѣлаи оуповающе на тѣ ѿ противашихъ деиствѣ твоѣи . Сохрани ма гдѣи , ѣкѡ зѣнищѣ ѿка : въ кровѣхъ криль твоѣхъ покрѣеши ма , ѿ лица нечестивыхъ ѡтвратѣшихъ ма . врази моѣ дѡшѡ моѣ ѡдержаша , тѡкъ своѣи затвориша : оугтѣ ѣхъ глаголаша гордыню . Изгонѣши ма нынѣ ѡбыдоша ма , ѿчи своѣи возложиша оуклонити на зѣмя . ѡбѣаша ма ѣкѡ лѣвъ готѡвъ на лѡвъ , и ѣкѡ скѡменъ ѡбѣтаи въ тайныхъ . Воскрѣни гдѣи , предвари ѣ , и запиши ѣмъ : иже лѣви дѡшѡ моѣ ѿ нечестиваго , ѡрѡжѣе твоѣ ѿ въ гъ рѡкѣ твоѣи . Гдѣи , ѿ малыхъ ѿ земли , раздѣли ѣ въ животѣхъ ѣхъ , и сокровѣнныхъ твоихъ исполниша чрево ѣхъ . Насытиша сѡ сыновѣхъ , и ѡтѣвѣши ѡтѣнки младѣнцѣмъ своимъ . ѣзъ же правдою ѡблѡча лица твоѣи , насыщѣша , внигда ѡбѣти ми сѡ славѣ твоѣи .

Къ тебѣ гдѣи , воздвигѡхъ дѡшѡ моѣ . бѣе моѣ , на тѣ оуповахъ , да не постыждѣа во вѣкѣхъ , ниже да поемѣютъ ми сѡ врази моѣ : Нбо вси терпѣши тѣ не постыдѣтѣ . да постыдѣтѣ беззаконнѡщѣи вѡтцѣ . Пѡти твоѣ гдѣи , икажи ми , и стезѡмъ твоимъ нади ма . Настѣви ма на истины твоѣи , и нади ма : ѣкѡ ты ѣси бѣгъ спѣсѡ моѣ , и тебѣ терпѣхъ вѣе дѣнь . Помани щедрѡты твоѣ гдѣи , и мѣти твоѣ , ѣкѡ ѿ вѣка ѣсть . Грѣхъ ѡночи моѣ , и невѣдѣнѣа моѣ не помани : по мѣти твоѣи помани ма ты , радѣи елѡгѣи твоѣи , гдѣи . Бѣгъ и правѣ гдѣи , сѣгѡ радѣи законоположитѣ согрѣшѡщымъ на пѡти . Настѣвѣтихъ крѡтѣкѣа на сѡдъ , надиитѣ крѡтѣкѣа пѡтѣмъ своимъ . Вси пѡтѣ гдѣи мѣти и истина , взыкающимъ завѣта ѣгѡ и свидѣнѣа ѣгѡ . Радѣи ѣмене твоѣгѡ гдѣи , и ѡчиити грѣхъ моѣ : многѡ во ѣсть . Ктѡ ѣсть человекѣхъ боѡнѣа гдѣи ; законоположитѣ ѣмѡ на пѡти , ѣгѡже иже болѣ . Дѡшѡ ѣгѡ во елѣгахъ водвориша , и сѣмѡ ѣгѡ наслѣдитѣ зѣмя . держѡва гдѣи боѡщихъ ѣгѡ , и завѣтѣхъ ѣгѡ ѡбѣтѣхъ ѣмъ . Очи моѣ бышѡ ко гдѣи , ѣкѡ тѡи исторгнетѣ ѿ сѣчи нѡзѣ моѣ . Призри на ма , и помилѡи ма , ѣкѡ ѣднорѡдъ и нищѣ ѣемъ ѣзъ . Скѡрѣи сѣрдѣа моѣгѡ оумножиша , ѿ нѡждѡ моѣхъ иже веѣ ма . Вниждѣ смиренѣе моѣ и тѣрѡдъ моѣ , и ѡтѣви въ грѣхѣи моѣ . Вниждѣ врагѣи моѣ , ѣкѡ оумножиша , и ненавѣдѣнѣемъ неправѣнымъ возненавѣдѣша ма . Сохрани дѡшѡ моѣ , и иже лѣви ма , да не постыждѣа , ѣкѡ оуповахъ на тѣ . Неслѡбѡви и правѣи прилеплѡхъ ма мнѣ , ѣкѡ потерпѣхъ тѣ гдѣи . Иже лѣви бѣе , ила ѿ вѣхъ искорѣи ѣгѡ .

Помилѡи ма бѣе , по величѣи милѡсти твоѣи и по множествѣ щедрѡтѣхъ твоихъ ѡчиити беззаконѣе моѣ . Нипѡче ѡмыи ма ѿ беззаконѣа моѣгѡ , и ѿ грѣхѡ моѣгѡ ѡчиити ма . ѣкѡ беззаконѣе моѣ ѣзъ знаю , и грѣхъ моѣ предѡ мною ѣсть бышѡ . Тебѣ ѣдиномѡ согрѣшихъ , и лѡкавое предѡ твоѡи сотворихъ , ѣкѡ да ѡправдишиа во словесѣхъ твоихъ , и побѣдиши , внигда сѡдѣити ти . Сѣ бо въ беззаконѣихъ зачатѣ ѣемъ , и во грѣсѣхъ роди ма мати моѣ . Сѣ бо истины возлюбилъ ѣси , безвѣстнаа и тѣ йнаа премѡдрѡсти твоѣи ѡблѡчи ма мнѣ . ѡкропиши ма ѡчищѡмъ , и ѡчищѣа : ѡмыеши ма , и плѣе снѣга оубѣлаша . Слѡхѡ моѣмѡ дѣи радѡсть и весѣлѣе , возрадѡшѣа кѡрѣи смиренныа .

ѡбрати лице твоѣ ѿ грѣхъ моихъ , и въ беззаконѣа моѣ ѡчиити . Сѣрдѣе чисто созижди во мнѣ бѣе , и дѡхъ правѣ ѡбнови во оутѡрѡбѣ моѣи . Не ѡвержи мене ѿ лица твоѣгѡ , и дѡхѡ твоѣгѡ сѡгѡ не ѡими ѿ мене . Воздѡжди ми радѡсть спѣсѣнѣа твоѣгѡ , и дѡхѡмъ влѣчимъ оутѣрѣди ма . Нади беззаконныа пѡтѣмъ твоимъ , и нечестивѣи къ тебѣ ѡбратѣтѣа . Иже лѣви ма ѿ кровѣи бѣе , бѣе спѣсѣнѣа моѣгѡ , возрадѡшѣа ѡзыкъ моѣ правѣ твоѣи . Гдѣи , оугтѣ моѣ ѡверзешѣи , и оугтѣ моѣ возвѣтѣтѣхъ хвалѡ твоѣи . ѣкѡ ѡце бы вохотѣлъ ѣси жѣртѣи , дѡлъ быхъ оубѡ : вееожѣнѣа не елѡволиши . Жѣртѣа бѣ дѡхъ сокрѡшенѣа : сѣрдѣе сокрѡшенѣо и смиренѣо бѣ не оумножитѣ . Оубѣжи гдѣи , елѡволенѣемъ твоимъ ѡбѡна , и да созиждѣтѣа стѣны иерѡслима . Тогда елѡволиши жѣртѣи правѣи , возношенѣе и вееожегѣама : тогда возложѣтѣ на ѡлѣрѣ твоѣи тельца .

Слава, и нынѣ:

Аллилуѣа, аллилуѣа, аллилуѣа, слава тебе бже. **Трижды.**

Гдн помилди, **трижды.**

И аще оубо бгъ гдъ поетъ, глаголн: Слава, дне тропарь. И нынѣ: Бже, ты сн лоза истинна:

Аще же аллилуѣа, глаголн настоѣщй тропарь, во гласъ ѿ:

Гдн, иже прес аго твоегò дха, въ третй члсз апломъ твоимъ низпославн: тогò блгн, не шнмн ш насъ, но ѡбновн насъ молѣщнхъ ти еа.

Стѣхъ а: Сердце чисто созидан во мнѣ бже, и дхъ правъ ѡбновн во оубрѣе моей.

Стѣхъ б: Не ѡбръжи мене ш лица твоегò, и дха твоегò с агь не шнмн ш мене.

Въ снмъ же стѣхѡмъ припеваемъ:

Гдн, иже прес аго твоегò дха: **весь до конца, и поклоняема по сдиножды. Таже, Слава, и нынѣ, бгородиченъ:**

Бже, ты сн лоза истинна, возрастншаа намъ плодъ животъ, тебе молнма, молима влче со с бимн аплы, помилвати души наша.

Гдъ бгъ блгословенъ, блгословенъ гдъ день дне, поспешитъ намъ бгъ спеннй нашнхъ: бгъ нашъ, бгъ спсати.

Тристе. По Оче нашъ: **Кондакъ дне с агь, илн праздника. Аще же поетъ, с глаголемъ тропарн, гласъ и:**

Блгословенъ сн хрте бже нашъ, иже премды ловцы гвлей, низпославъ имъ дха с аго, и чблн оубленъ велееню, члвкѡлюбче, слава тебе. **Слава:** Скорое и незбегное дждь оубтшенне рабѡмъ твоимъ иже, внегда оубывати дхѡмъ нашимъ, не разлчймъ ш душъ нашнхъ въ скорбехъ, не оудладемъ ш мыслей нашнхъ во ѡбстоаннхъ: но приеш насъ предварн. приближнма намъ, приближнма вездѣ сн, таже со аплы твоимн внегда сн: иже и тебе желѡущимъ соединн себе цедре, да совокзплени тебе поемъ и словогѡвнмъ вее аго дха твоегò.

И нынѣ: Надежда и предстательство и пренежнице хртанъ, неворнмаа стбна, незмогѡущимъ прстанице недрное, ты сн бже прчтла: но тжкъ мръ спсѡщаа непрстанноу твою млтвою, помани и насъ дбо вепчтла. Гдн помилди, **ми.**

Иже на всѡкое время, и на всѡкй члсз, на небн и на землн поклоняемн и славимн, хрте бже, долготерпелнче, многомлчнче, многоблгодтробне: иже правсдныа любѡи и грешныа милдѡи, иже вс зовнн ко спенню, ѡбщаннѡ радн бдщнхъ еа гъ. сѡмъ гдн, прнмн и наша въ члсз сн млтвы, и испрѡви живѡтъ нашъ къ заповѣдемъ твоимъ. души наша ѡбвѡти, чблелѡ вчнстн, помышлснѡ испрѡви, мысли вчнстн, и незбвн насъ ш всѡкѡа скорбн, сѡлз и болѣзней, ѡградн насъ с бимн твоимн аглы, да ѡполченемъ ихъ соблюдемн и наставаемн, достннемъ въ соединенне вѣры, и въ радѡмъ непрстѡпныа твоеа савы: тжкъ блгословенъ сн во вѣки вѣкѡвъ, аминь. Гдн помилди, **трижды. Слава, и нынѣ:** Чтнчншю хрѡв мз: Именемъ гднимъ блгословн, Отче. **Сщеникъ:** Млчвѡмн с бхъ Отсцъ нашнхъ, гдн иже хрте бже нашъ, помилди насъ. **Аминь. И аще сѣтъ четыведеѡтннца, творимъ поклѡны, таже предпнма. По скончанн же поклѡнѡвъ, глаголемъ млтвѡ сн с агь мардарѣа:**

Влко бже Оче вседержителю, гдн ие сдннородннй иже хрте, и с бн дше, сдино бжество сдина сила, помилди ма грешнаго, и имже вѣн сдблѡмн, спн ма недостѡйнаго раба твоегò: тжкъ блгословенъ сн во вѣки вѣкѡвъ, аминь.

Шести Час Часъ шестый

Код Шестог часа, што је по нашем рачунању подне, сећамо се распињања Господа на крсту између двојице разбојника које се догодило у тај час, изругивања војника и пролазника Господу Који је страдао, и таме која је тада покрила земљу. Сходно томе за читање су одређени псалми: Пс. 53: "Боже, во Имя Твое спаси мя" (Боже, у Име Твоје спаси ме), Пс. 54: "Видши, Боже, молитву мою..." (Чуј, Боже, молитву мою) и 90: "Живни в помощни Кншѡго..." (Који живи у помоћи Вишњега). У њима се приноси молитва Господу са надом на помоћ Његову и пророчки се указује на Јудино издајство, на мржњу Јудејаца који су тражили смрт Господа, на Спаситељева душевна и телесна страдања, као и на мрак који је покрио земљу од шестог до деветог часа, а затим се изображава срећа људи који траже помоћ од Бога. У најстаријим рукописним Часословима псалми шестог часа подударују се са данашњим, као што је то горе речено за Трећи час.

Приндите, поклонимса: **Поклоны три.**

Бже,* во имя твоє спси мя, и въз силѣ твоѣи рди ми: бже, оубыши млтвѣ мою, видши глаголы оустъ моихъ. Иакъ чжди восташа на мя, и крѣпцынъ възикаша дшѣ мою, и не предложша еѣ предъ собою. Се бо еѣ помогаетъ ми, и гдѣ заступникъ дши моеѣ. Обратитъ сл а врагомъ моимъ, истинноу твоєю потребѣ ихъ. Волю пожрѣ тебе, и повѣмса имени твоємъ гди, иакъ блго. Иакъ ѡ вѣкиа печали избавиши мя си, и на враги мо възрѣ око мое.

Видши бже млтвѣ мою, и не презри моления моего. Вонми ми, и оубыши мя: возкоробѣхъ печалию моею, и сматочеса ѡ гласъ вѣща и ѡ стуженіа грѣшника. Иакъ оуклониши на мя беззаконіе, и во гнѣвѣ враждовѣхъ ми. Сердце мое сматѣа во мнѣ, и боазнь смертн нападе на мя. Страхъ и трепетъ приде на мя, и покры мя тьма. И рѣхъ: кто дастъ ми крилѣ иакъ голубинѣ, и полецу и почи; Се оудалихса бѣгла, и водворихса въ пустыни. Члахъ еѣ, спѣюцагѡ мя ѡ малодшїа и ѡ вѣри. Почопи гди, и раздѣли языки ихъ, иакъ видѣхъ беззаконіе, и прерѣканіе во градѣ. Днѣмъ и ноцию обидетъ и по стѣнамъ егѡ: беззаконіе и трѣдъ посредѣ егѡ, и неправда: и не оидѣ ѡ стогнъ егѡ лиха и лѣтъ. Иакъ ѡце бы врагъ поносиа ми, претерпѣа быхъ оубо: и ѡце бы ненавидѣа мя на мя велерѣчевла, оукрыа быхъ са ѡ него. Ты же человекѣ равнодшне, владыко мой, и знаемый мой: Иже кзпнѡ наслаждалса си со мною крашенъ, въ домѣ бѣи ходихомъ единомышленіемъ. Да придетъ же смертъ на тѣ, и да снѣдѣтъ во ѡдъ живн: иакъ лѣкѣство въ жилищахъ ихъ, посредѣ ихъ: ѡзъ къ еѣ възвахъ, и гдѣ оубыши мя. Вечеръ и зѡтра и полдне повѣмса, и возвѣщѣ, и оубышитъ гласъ мой. Избавитъ миромъ дшѣ мою ѡ приближающа мнѣ: иакъ во мнозѣ бѣхъ со мною. Оубышитъ еѣ, и смиритъ ѡ, сынъ прежде вѣкъ: нѣсть во имъ измѣненіа, иакъ не оубоашаса еѣ. Прострѣ рѣкѣ своѡ на воздани, оикверниша звѣтъ егѡ. Раздѣлишаса ѡ гнѣва лица егѡ, и приближншаса сердца ихъ: оумѡкнѣша словеса ихъ паче сѣла, и тѣ сѣтъ стрѣлы. Возвѣрзи на гдѣ печаль твоѡ, и тоѡ тѣ препитаетъ, не дастъ въ вѣкъ молвы прѣбедникѡ. Ты же бже, низведеши ѡ въз стѣнеца истлѣниа. Мѡже крове и льстн не преполоватъ днѣи своихъ: ѡзъ же гди оубоаю на тѣ.

Живни* въ помощнъ вышнагѡ, въ кровѣ еѣ неагѡ водворитса. Речѣтъ гдѣви: заступникъ мой си, и прикѣжнице мое, еѣ мой, и оубоаю на него. Иакъ тоѡ избавитъ тѣ ѡ стѣн лѡвчи, и ѡ словеса мѡтежна. Плещма своиа оиѣнитъ тѣ, и подъ крилѣ егѡ надѣшнса. Обжѣмъ обидетъ тѣ истина егѡ, не оубошнса ѡ стѣла ноциагѡ, ѡ стрѣлы летѡциа во днѣ, ѡ вѣци во тьмѣ прѣходѡциа, ѡ вѣща и вѣща полденнагѡ.

Падѣтъ ѿ страны твоєѧ тысаща, и тьма ѡдеснѹ тебе, кз тебе же не приближитѣ. Обаче очима твоима смотриши, и воздадѣе грѣшникѡвз ѡзриши. Їѡкѡ ты гдѣ, ѡпованіе моє, вышнаго положилъ єси приебѣжце твоє. Не приидетъ кз тебе зло, и рана не приближитѣ тебеи твоємѹ. Їѡкѡ аггломъ своимъ заповѣсть ѡ тебе, сохранити тѧ во вѣхъ пѹтѣхъ твоихъ. На рѣкѧхъ вѡзмѹтъ тѧ, да не когда преткнѣши ѡ камень ногѹ твою. На ѡпѣда и вайлика настѹпиши, и попереши львѧ и зміѧ. Їѡкѡ на мѧ ѡповѧ, и ѡзбѧвлю ѣ: покрѹю ѣ, ѡкѡ позна ѣма моє: воззовѣтъ ко мнѣ, и ѡслышѹ єго: єз нѣмъ єсмь вь ікорѣн, ѡзмѹ єго: и прозбѧвлю єго: долготѡю днѣй исполню єго, и збѧвлю ємѹ спсѣніе моє.

Слѧва, и нынѣ:

Ѳлнлѡдѧ, ѡлнлѡдѧ, ѡлнлѡдѧ, слѧва тебе бже. **Трижды.**

Гдѣ помѧлѡи, **трижды.**

И ѡце поѣтѣа, бгѡ гдѣ, глаголемъ: Слѧва, тропѧрь днѣ. Ѳце же ѡлнлѡдѧ, глаголемъ настоѡщѣй тропѧрь, во глѧзѣ:

Иже вь шестѣй дѣнь же и чѧсѣ, на крѣтѣ пригвожденъ вь ран дерзновѣнный ѡдѧмовъ грѣхъ, и согрѣшеній нашинъ рѡкопсѧніе раздѣри хрѣтѣ бже, и спсѣи насѣ.

Стѣхъ ѡ: Внѡши бже, млчѣѹ моѹ, и не презри молѣнѧ моєгѡ.

Стѣхъ б: Ѳзъ кз бгѹ воззвѧхъ и гдѣ ѡслыша мѧ.

Слѧва, и нынѣ, єгорѡдиченъ:

Їѡкѡ не ѣмамы дерзновѣнѧ за премнѡгѧ грѣхѣи наша, ты иже ѿ тебе рѡждашагоѧ молѣи єще дѣо: многѡ бо мѡжетъ молѣніе м рнее ко бѧгосѣрдѣю вѧкн. не презри грѣшныхъ мольбы вѣчѣтѧ, ѡкѡ млчѣхъ єсть, и спсѣти мѡгѣи, иже и страдѣти ѡ насѣ ѡзвѡлѣхъи.

Ікорѡ да предвѧрѧтъ ны щедрѡты твоѧ гдѣ, ѡкѡ ѡбнѣнѣхомъ єфѧѡ: помози намъ бже спсѣи насѣ, слѧвы рѧдн ѣмене твоєгѡ гдѣ, ѡзбѧви насѣ, и ѡчѣсти грѣхѣи наша, ѣмене рѧдн твоєгѡ.

Трис ѡе. **По Ѳче насѣ:**

Конѡкѣ днѣ є агѡ. Ѳце поѣтѣ, глаголемъ тропѧри єѣ, во глѧзѣ б:

Спсѣніе содѣлалъ єси покредѣ землѣи хрѣтѣ бже, на крѣтѣ пречѣстѣн рѡцѣ твоѣи прогѣрѧхъ єси, собирѧа вѣ гѧзыкии зовѣщыѧ: гдѣ, слѧва тебе.

Слѧва:

Пречѣстѡмѹ ѡбразѹ твоємѹ поклонѧемѣа бѧгѣи, прогѧще процѣнѧ прегрѣшеній нашинъ, хрѣтѣ бже: болен бо бѧговолилъ єси плѡтѣю взыти на крѣтъ, да ѡзбѧвиши, ѡже создѧлъ єси, ѿ работы вѧжѣѧ. тѣмъ бѧгодарѣтѣвеннѡ вопѣемъ ти: рѧдѡсти исполнилъ єси вѣ, спсѣи насѣ, пришедѣй спсѣти мѣрѣ.

И нынѣ:

Мѧрдѧ єдѣи ѣстѡчникъ, млчѣи спѡдѡбѣи насѣ єще, призри на людѣи согрѣшившыѧ, ѡвѣи ѡкѡ приєнѡ силѹ твою: на тѧ бо ѡповѧюще, рѧдѡнѣа, вопѣемъ ти, ѡкоже ѣногда гвѣрѣѧа, безплѡтныхъ архѣтрѧтѣнѣ.

Єѣи глаголетѣа вь понедѣльникѣ, во вѣторникѣ и четѣртѡкѣ.

Послѣдѡщѣй же глаголетѣа вь єрѣдѣ и пѧтѡкѣ, вѣчѣстѡ: Мѧрдѧ

єдѣи:

Глѧзѣ б, крѣтѡєгорѡдиченъ:

Препрославлена єси єще дѣо, поэмъ тѣ: крѣтомъ бо єиѣ твоєгѣ ннзложнѣа љдѣ, њ смѣрть оумертвѣнѣа, оумертвлѣннѣи востѣхомъ, њ жнвотѣ iPodбнхомѣа, рѣи вострѣхомъ дрѣбнѣе наслаждѣнѣе. Тѣмъ блгодарѣцѣ, славослѣбнмъ ѣакъ держѣвнѣаго хрѣтѣа єгѣ нашѣаго, њ єднѣаго многѣмѣтнѣаго.

Гдѣ помнѣи, мѣ.

Мѣтѣа: Ѣже на всѣакоє врѣмѣа:

Посѣмъ: Гдѣ помнѣи, трѣждѣ.

Слава, њ нынѣ:

Чтнѣишѣю херѣв мѣ:

Ѣменемъ гдѣннмъ блгослѣвнѣ, Отчѣ.

Сѣѣнннкъ: Мѣтѣамн ѣ ѣхъ Отѣцѣ нашнхъ, гдѣ иѣе хрѣтѣе єже нашѣ, помнѣи насѣ.

Ѣ поклѣны, ѣакъ речѣа, ѣцѣ єсть поѣтѣ. Тѣже мѣтѣа ѣ агѣ велѣкагѣа васѣлѣа:

Ѣже њ гдѣ єнѣа, њ всѣа тѣвѣрн гѣдѣтелю, Ѣже за мѣрдѣе вѣспрнклѣднѣа мѣтн тѣвѣа, єдннорѣднѣаго єиѣ тѣвѣаго, гдѣ нашѣаго иѣе хрѣтѣа, ннзполѣвнѣи на єпѣенѣе рѣдѣа нашѣаго, њ чтнѣмъ єгѣ крѣтомъ рѣкопнєнѣе грѣхъ нашнхъ рѣстѣрѣвнѣи, њ побѣднѣвнѣи тѣмъ нач лѣ њ вѣ стн тѣмъ: єлѣмъ вѣко чѣвѣколѣбѣчѣ, прѣнмѣи њ насѣ грѣшнхъ блгодѣрѣтѣвннѣа єи њ молѣбнѣа мѣтѣа, њ Ѣвѣбн насѣ ѣ всѣагѣа вѣсѣбнѣтѣлѣнѣагѣа њ мрѣчнѣагѣа прѣгрѣшѣнѣа, њ вѣхъ ѣслѣбнѣтн насѣ Ѣцѣшнхъ, вѣднмѣхъ њ невѣднмѣхъ вѣ гѣ. прнговѣдн стѣрѣхѣ тѣвѣмѣ пѣлѣтн нашѣа, њ не оумклѣннѣ єрдѣцѣ нашнхъ вѣ слѣвѣа Ѣлѣ помѣшлѣнѣа лѣкѣвѣтѣвѣа: но лѣвѣбѣю тѣвѣю оумѣзвѣ дѣшѣа нашѣа, дѣ кѣ тѣвѣе вѣсѣдѣ вѣзрѣающѣе, њ єже ѣ тѣвѣе вѣѣтѣомъ начѣвлѣбемн, тѣвѣе прнѣтѣвнѣаго њ прннѣосѣцнѣаго зрѣцѣ вѣѣтѣа, прнѣрѣтѣннѣе тѣвѣе Ѣповѣдѣннѣе њ блгодѣрѣннѣе вѣзылѣемъ, вѣзнѣчѣлѣннѣомѣ Отѣцѣ єа єдннорѣднѣмъ тѣвѣомъ єнѣомъ, њ вѣсѣ єлѣмъ, њ блгѣмъ, њ жнвѣтѣвѣрѣцнѣмъ тѣвѣомъ дѣхомъ, нынѣ њ прнѣнѣа, њ вѣ вѣкн вѣкѣвѣа, ѣмнѣ.

Ѣ ѣцѣ оумѣа Бгѣа гдѣ пѣѣтѣ єсть, Ѣзѣвѣрѣзнѣтѣлѣнѣаа глаголѣмъ зѣѣ. Ѣцѣ же ѣлнѣдѣа, глаголѣн ѣ по дѣвѣтѣомъ чѣстѣ, ѣ дѣвѣтѣн чѣсѣ по шѣстѣомъ начннѣетѣа єнѣ:

С ѣи єже: По Отѣ нашѣ: Гдѣ помнѣи, єи.

Слава, њ нынѣ: Прнѣдѣтѣе, поклѣннѣмѣа: трѣждѣ.

Ѣ ѣлѣмъ, њ прѣчѣа.

Вѣѣдомѣ єдн, ѣакъ вѣ єѣн гѣрѣ ѣдѣннѣа, њ вѣ прѣчнхъ мѣнѣстѣрѣхъ, вѣ чѣстѣа глаголѣтѣа вѣсѣдѣ вѣмѣстѣа конѣкѣ прѣдпнєлннѣа трѣпарнѣ на рѣдѣ, єнѣѣѣ: Блгослѣвнѣа єси, хрѣтѣе єже нашѣ: њ прѣчѣа.

Ѣ конѣкѣа глаголѣтѣа тѣомъ на Ѣзѣвѣрѣзнѣтѣлѣннѣахъ, крѣмѣ вѣчннхъ прѣздѣннѣкѣвѣа њ є ѣхъ, єгдѣ пѣѣтѣа полѣелѣнѣ њ велѣнѣеє славослѣбѣе: тѣгдѣ вѣ глаголѣтѣа вѣзѣѣ конѣкѣа.

Девети Час ЧАСЪ ДЕВѢТЫЙ

Девети час нас подсећа на Спаситељевоу смрт на крсту, земљотрес, устајање мртвих из гробова и пробадање ребра Господњега копљем. У вези са тим читају се псалми: Пс. 83: "Колъ воздѣлаена геленїа Твоѣа, Господи сил..." (Како су дивна насеља Твоја, Господе над војскама...), Пс. 84: "Благословилъ їси, Господи, землѣ Твоѣ..." (Благословио си Господе земљу Твоју...) и Пс. 85: "Приклонн, Господи, Ѹхо Твоѣе и Ѹслиши мѣ..." (Приклони, Господе, ухо Твоје, и услыши ме...). У њима се представљају обитавалишта Господа над војскама и ватрена жеља да се у њих уђе, излаже се пророштво о томе како је Господ искупио људе и говори се о силаску Спаситеља у ад. Време настанка Деветога часа, баш као и других Часова, низ црквених писаца везује за период од четвртог века, што се може видети и по сачуваним споменицима.

Сва четири часа (први, трећи, шести и девети) састављена су према потпуно истом плану: прво иду три псалма, која се завршавају трократним "Гл҃ава Твѣѣ Боже", затим следи тропар часа који се употребљава само током Великог поста, док се обично уместо њега чита тропар празника или светог дана, а затим на "и њнѣ" богородичан часова, па Трисвето, Оче наш, посебни тропари који се такође читају само у време Великог поста, а обично се замењују кондаком празника или светог дана, 40 пута "Господи, помилѡи" и завршна молитва која је заједничка свим часовима, повечерју и полуноћници. "Иже на всѣакоѣ время и на всѣакѣ час..." ("Христе Боже, Кома се у свако време и на сваки час..."), опет три пута "Господи, помилуј", "Чертѡѡшѡѡ Херѡвил", "Именем Господѡним благоговни, отче" и възглас јереја "Боже, Ѹшчедри нн..." ("Боже, смилуј се на нас...") или "Молитвѡамн Свѣитнх Отец нашнх..." ("Молитвама Светих Отаца наших..."). На крају сваког часа чита се нарочита молитва, која је различита за сваки дати час. Први час се готово увек спаја са јутрењем, трећи и шести се заједно читају пре Литургије, а девети час, којим се дан завршава, чита се пре вечерње.

Понекад бива и други поредак читања часова. Тако се три пута годишње читају такозвани Царски часови: на Велики петак, у навечерје Рождества Христовог и у навечерје Богојављења (или у петак уочи ових празника, ако навечерје пада у суботу или у недељу). Царски часови имају ту особеност, да на њима два од три псалма имају нарочит, пророчки садржај, да се после богородична на сваком часу певају посебне претпразничне стихире, да се възглашава прокимен, да се читају паримеј, Апостол и Јеванђеље, и да се сви ови часови читају редом - први, трећи, шести и девети - чинећи једну службу, заједно са изобразитељном која следи.

О Великому посту и у свим случајевима када се вечерње спаја са Литургијом, један за другим следе часови: трећи, шести и девети, а потом изобразитељна (види ниже).

По Бл҃гословѣнѣ бг҃ѣ нашь:

Сл҃ава твѣѣ, бже нашь, сл҃ава твѣѣ. Цр҃ѣ њнѣнѣ: Трис бѣ. Престѡлѣ тр҃це: Оче нашь. **Возглас:** Г҃ако твое ѡртѣ цр҃тво: Г҃и помилѡи, **бѣ.**

Сл҃ава, и њнѣ:

Прїидїте, поклонїмса: **трїжды.**

Таже ѿламы:

Коль воздѣлаена геленїа тво , г҃и илз; Желѣтѣ и икончѡветѣ дѡша моѡ во дворѣ г҃ни. Сѣрдце моѡ и плѡть моѡ возрѡдовѡтѣса ѡ бзѣ жнѣѣ. Ико птица ѡверѣтѣ себѣ хр҃амннѡ, и горница гнѣздѡ себѣ, и дѣже

Иже въ девѣтый часъ насъ ради плотию смертъ въдѣнъи, оумертвъи плоти нашеѧ мѡдрова́нїе хрѣте бже, и спси насъ.

Стїхъ ѿ: Да приближитѧ мѡтва моѧ предъ тѧ гдн, по словеси твоємѡ вразѡмн ма.

Стїхъ ѳ: Да внидетъ прошенїе моѧ предъ тѧ гдн, по словеси твоємѡ ижебви ма.

Слава, и нынѣ, вѣтородиченъ:

Иже насъ ради рождѣнѧ ѡ дѣвы, и распѡтїе претерпѣвъ елгїи, испробѣргїи смертїю смертъ, и воскрѣнїе ѡблѣнїи ѡакъ бгъ, не презри, ѡже создѡвъ єи рѡкою твоѡи: ѡвн члѣвколюбїе твоѧ мѡтнве, прїимн рѡждшю тѧ бгѡ молѡщюса за ны, и спси спсе насъ, лѡдн ѡч анныѧ.

Не предаждь насъ до конца, имене твоегѡ ради, и не разори завѣта твоегѡ, и не ѡстѡви мѡтн твоѧ ѡ насъ, ѡбрама ради возлюбленнагѡ ѡ тебе, и за ѡлака раба твоегѡ, и ина е ѡго твоегѡ.

Трїстѡе: **И по Оче** насъ:

И ѡце оубо єсть праздникъ, глаголн конѡкъ єгѡ. ѡце же нн, єї, гласъ и:

Вїдѡ разбѡйникъ начѡлннка жнзни на крѣтѣ вѣсаца, глаголаше: ѡце не бы бгъ бызъ воплѡщѧ, иже єз нами распнѣнѧ, не бы солнце лчы сво потѡло: ниже бы землѡ трепѣщнн траєлаѧ, но єс терпѡн, поманн ма гдн, во црѣтѣи твоѡмъ.

Слава:

Посредѣ двѡхъ разбѡйникѡ, мѣрило праведное ѡбрѣтѧ крѣтъ твоѡ: ѡвомѡ оубо низводнмѡ во ѡдъ тѡгѡтѡю хѡленїѡ: дрѡгомѡ же легѡщѧ ѡ прегрѣшенїи, кз познѡнїю бгѡсловїѡ: хрѣте бже, слава тебѣ.

И нынѣ:

ѡгнѡ, и плѣтыра, и спса мїра, на крѣтѣ зрѡщи рѡждшаѧ тѧ, глаголаше слезѡщи: мнрѡ оубо радѣтѧ, прїемла ижебвенїе: оубѡба же моѧ горнтъ, зрѡщи твоѧ распѡтїе, єже за вѣхъ терпнши, спсн и бже мѡн.

Гдн помнѡнн, **мѡ.**

Иже на всѡкое врема, и на всѡкїи часъ, на нѣбн и на земн поклонѡемый и славымый хрѣте бже, долготерпѣлнве, многомѡтнве, многоблѡгѡтѡрѡне, иже правѣдныѧ любѡн, и грѣшныѧ мнѡнн, иже єс зѡвнн ко спсѣнїю ѡбѣщѡнїѡ ради бѡдщнхъ бл гз: сѡмъ гдн, прїимн и насъ въ часъ єи мѡтвы, и испрѡви жнвѡтъ насъ кз заповѣдемъ твоимъ: дѡшы насъ ѡбѡчн, тѣлеѧ ѡчнстн, помышлѣнїѡ испрѡви, мыслн ѡчнстн, и ижебви насъ ѡ всѡкѡ икѡрѣн, сѡлзъ и болѣзней: ѡградн насъ е ѡмн твоимн ѡглы: да ѡполчѣнемъ ихъ соблѡдѣемн и настѡвлѣемн, достнгнемъ въ соединѣнїе вѣры, и въ рѡзѡмъ непрнстѡпныѧ твоѧ славы, ѡакъ блгѡсловѣнъ єи во вѣкн вѣкѡвъ, ѡмннъ.

Гдн помнѡнн, **трїжды.**

Слава, и нынѣ: Чтнѣншю хрѡв мз:

Именемъ гдннмъ блгѡсловн, ѡтче.

Сщѣнникъ: Бже, оубѡдрн ны:

И ѡце єсть поѡтъ хрѡва рѡтѡвѡ, илн е ѡхъ ѡплъ, ижебвеннѡ єи поклѡны за єже пѣтн междѡчїе. Во е ю же и великю мѡцѡ тѡкмѡ трн великѡ поклѡны подѡбѣтъ творннн. ѡце же нн, по возглѡвѣ мѡтѡвѡ єи великагѡ васїлїѡ:

Блго гдн, иже хрїте бже нашз, долготерпѣвый ѿ нашихъ согрѣшенїихъ, и даже до нынѣшняго часа прїведый насъ, боиже на животворѣщемъ дрѣвѣ вїса, блгоглаголомъ разбойникъ, иже въ рай прѣсочетворилъ єси вхѣдъ, и смѣртїю смѣртъ разрѣшилъ єси, ѿчїсти насъ грѣшныхъ и недостѣнныхъ ръкъ твоихъ. согрѣшихомъ бо и беззаконновахомъ, и нечелмы достѣннїи возвертнѣ очеса нша и воззрѣти на высотѣ нбнѣ: занѣ ѿстѣпихомъ прѣтъ прѣбды твоеѧ, и ходїихомъ въ болахъ сердець нашихъ. но молнмъ твоѣмъ безмѣрнѣ блгостъ, пощадї насъ гдн, по множествѣ млчїи твоеѧ, и спїи насъ имене твоегѡ радн с агѡ, ѣкѡ ичезѡша въ сѣтѣ днїе наши, и змнѣ насъ и з рѣкнѣ сопрѣтнагѡ, и ѿстѣпнѣ намъ грѣхнѣ нашѡ, и оумертвнѣ плѣтїкѡе наше мдрѡванїе, да вѣтхѡго ѡложївшѣ челѡвѣка, въ нѡбѡго ѡблечѣмѡ: и твѣбѣ пожнѣмъ нашѣмъ блцѣ, и блгодѣтелю, и тѣкѡ твоимъ послѣдѡюще повелѣнїемъ, въ вѣчннѣ покое достїгнемъ, и дѣже єсть всѣхъ вевелѣнїихъ жнїлицѣ, ты бо єси вѡнїтннѣ истннѡе вевелїе и радѡсть лѡбѡщнхъ тѡ хрїте бже нашз, и твѣбѣ слава возымлѣемъ, со безначальнымъ твоимъ ѡцѣмъ, и прѣемъ, и блгнмъ, и животворѣщнмъ твоимъ дхѡмъ, нынѣ и прїенѡ, и во вѣкн вѣкѡвъ, аминь.

Слава, и нынѣ: Гдн помїлѡи, трїжды. Блгоглаголн. И ѡпѣетъ.

Вѣдомо єдн, ѣкѡ во адѡнїкѡй горѣ, и въ прочнхъ монастырѣхъ, девѡтнѣ часъ въ папертн глаголютъ.

Меѣучасје

После сваког часа следи нарочит чин који као да представља његов продужетак и назива се "меѣучасје", или "почасје". Свако меѣучасје, баш као и час, састоји се из читања уводних молитава, три псалма, Трисвете песме, Оче наш, тропара, "Господи, помилуј" 40 пута, Честњејшују", возгласа свештеника и закључне молитве. Нема само молитве "Иже на всјакоје времја". Молитвословља меѣучасја налазе се у Поретку Псалтира и јерејском Молитвослову. Према Типику меѣучасја се читају само у седмичне дане, и то обичне. Изостављају се у периоду празновања Рождества Христовог и Богојављења од 20. децембра до 14. јануара, током месопусне и сирне седмице, током Страсне и Пасхалне седмице, а такође и у седмици која следи након Педесетнице.

У данашње време меѣучасја су готово свуда изашла из употребе.

Изобразительна Начїло и зѡбразїтельныхъ

У оне дане када се по Типику Литургија спаја са вечерњем, као и у дане када се Литургија из овог или оног разлога уопште не служи, бива посебан чин који носи назив "Изобразительна". Ако се чин Изобразительне служи уместо Литургије изван поста, онда се то чини непосредно после службе Шестог часа; а у дане поста чин Изобразительне служи се после Деветог часа.

Изобразительна почиње са два псалма која обично улазе у састав првог дела Литургије: Пс. 102 "Блгоглаголн дшше моїм Господѡ..." (*Благослови, душо моја, Господѡ...*) и Пс. 145: "Хвали дшше моїм Господѡ" (*Хвали душо моја Господѡ*). Затим се као на Литургији пева песма која слави ваплоћеног Господа: "Їдинородннї Снне и Слове Божїї..." ("Јединородни Сине и Логосе Божији"), онда следе заповести Блаженства, после којих се, ако је Изобразительна уместо Литургије, читају Апостол и Јеванђеље. Потом се, после трократног "Помїлнн нас, Господн", узноси анђелско славословље Троједном Богу: "Свїат, Свїат, Свїат" ("Свети је, Свети, Свети"), чита

и нашего ради спасенияшедшаго из неба, и воплотившагося во дха е а и мри дбы, и вочеловчшася. [А] Распятаго же за ны при понтийцѣмз пилатѣ, и страдавша, и погребена. [Б] И воскресшаго в третий день, по писаниѣмз. [С] И возшедшаго на небо, и седавша десну оца. [З] И пакн грядущаго со славою седити живымз и мертвымз, егуже црствю не будетъ конца.

Второгу собора:

[И] И в дха е аго, гда жвотворашаго, иже во оца неходашаго, иже со оцемз и номз спокланяема и славама, глаголавшаго пророки. [Л] Во едину е ду, соборную и аплькскую црковь. Исповядую едино крщение, во отставление греховъ. [М] Члю вокрениа мертвыхъ: [В] И жизни будущаго века, аминь. Услави, отстави, прости еже прегрешениа наша, вольнаа и невольнаа, иже в слобѣ и в дѣлѣ, иже в вѣдѣнии и не в вѣдѣнии, иже во дни и в ночи, иже во оумѣ и в помышлении: в намз прости, иакъ блгз и члвкколюбецъ.

Оче наш:

И аще оубо есть влчнй празникъ глаголемъ егво кондакъ. Аще же приидитца и е агу празнумагъ в немз, глаголетца первѣ е агу. Слава, и нынѣ, празника. Аще же алава пѣто, или несть влчнй празникъ, нияе е агу празнумагъ, глагол первѣ прераженіа, таже дне и храма: Аще же есть храмъ гдскій, глагол первѣ храма, таже дне и е агу радовагу.

Слава: Со стыми оупокон:

И нынѣ: Предстательство хртїанъ: или храма бцы:

В понедельник, безплотныхъ, такожде во вторникъ пртечи, и по чинъ.

Прераженіа:

На горѣ преразилца еси, и иакоже вмещалъ оутинцы твои, слава твою хрте еже внадеша: да егда та оузратъ распинаема, страданіе оубо оуразумяютъ больное, мирви же проповѣдатъ: иакъ ты еси воинствнй Отецъ силнй.

В понедельник кондакъ безплотныхъ, гласъ б:

Архитратизи ежн, слажителіе ежественныа славы, аггловъ нач льницы и челоуекъвъ настъ вницы, полезное намз просите, и велию млатъ, иакъ безплотныхъ архитратизи.

Во вторникъ пртечи кондакъ, гласъ б. Подобенъ: Вышнихъ ица:

Прроце ежн, и пртече блгодати, гласъ твою иакъ шипокъ цпеннѣшій во землн оверѣтше, ицѣлениа вегда прїемлемъ: ибо пакн, иакоже прежде в мирѣ, проповѣдешн покланіе.

В ерадъ и пачокъ, гласъ д:

Вознесица на кртъ болену, тезонменитомъ твоёмъ новомъ жительствѣ щедроты тво дрдн, хрте еже: возведели насъ силою твоєю, побѣды дла намз на оюстатты, побое и мщцымъ твоє ордже мїра, неповѣдимую повѣдъ.

В четвертокъ е ыхъ апловъ, гласъ б:

Твердыа и говѣщныа проповѣдателн, верхъ оученикъ твоихъ гдн, прїалъ еси в наслаженіе блгнхъ твоихъ и покой, болѣзни во онѣхъ и смертъ прїалъ еси, паче всакагъ бесподїа, еднне свѣдый сердечнаа.

В тояже день е агу николаа, гласъ г:

В мурѣхъ е е иценнодѣйствитель показале еси: хртово бо, прїбене, евліе исполнвз, положилъ еси дшъ твою во людехъ твоихъ и спсав еси неповинныа во смерти. егво ради оевачила еси, иакъ великїй чинникъ ежн блгодати.

Въ ѿбѣвѣтѣ, ѿгда глаголемъ, Слава: Со е ѿмин: Н нынѣ, нарстоащій мѣччезъ, гласъ и:

Іакъ начатки ѿречетѣ наладителю тѣари, вселеннаа принобитъ тѣ гдѣ, бѣгонѣныа мѣчки: тѣхъ мѣтѣамн въ мѣрѣ глѣбѣцѣ црковѣ твоѣ, житѣльство тѣоѣ, бѣею соблудн, многомѣтѣе.

Сіе же глаголетѣ на кѣждо дѣнь, кромѣ ѿбѣвѣты:

Предстѣтельство хрѣтіанъ непостыдѣное, ходѣтайство ко творцѣ непрелѣжное, не прѣзри грѣшныхъ молѣній гласы: но предварѣ іакъ блгаа на помоць насъ, вѣрнъ зовѣщихъ тѣ: оуѣкорѣ на мѣтѣвѣ, и потщѣса на оумолѣніе, предстѣтельствощи приенъ бѣе, чтѣщихъ тѣ.

И ѿце ѿстѣ четѣредеѣтѣнница:

Гдѣ помнѣдѣ, мѣ.

Слава, и нынѣ:

Чтѣнѣишдѣо херѣвнмъ:

Именемъ гдѣнмъ блгоговѣн, ѿтѣе.

Сщѣнникъ: Бже, оуѣдѣри ны:

И ѿзѣражѣнныа поклоны ѿ, въ мѣтѣоу е агѣ ѿфрѣма. И по ѿже востѣти намъ, начинѣетъ предстоѣтель вечерню:

Прѣидѣте, поклонѣмса: **трѣжды. И предначинѣтельный ѿслобъ:**

Блгоговѣн дѣшѣ моѣ гдѣ:

ѿце же нѣстѣ мѣца, по кондакѣхъ:

Гдѣ помнѣдѣ, бѣ. **И мѣтѣвѣ:**

Вее ла трѣце, ѿднноѣщнла державѣо, нераздѣльное црѣтво, вѣхъ блгнхъ винѣ, блговоли же и ѿ мнѣ грѣшнѣмъ, оутѣвердѣ, вразѣмн гѣрдѣце моѣ, и вѣю моѣ ѡнмн икѣернѣ. просѣтѣи моѣ мѣыслѣ, да вѣнѣ слѣблю, поѣ и покланѣнѣса, и глаголю: ѿдннъ е зъ, ѿдннъ гдѣ, иѣз хрѣтѣозъ, во слѣвѣ бѣа ѿца, ѿмнѣ.

ѿце же лѣтѣргѣа, глаголемъ: ѿминѣ.

Да испѣланѣтѣа оуѣтѣа и ша хвалѣнѣа тѣоегѣо гдѣ, іакъ да поѣмъ слѣвѣ тѣоѣ: іакъ сподѣбнлз ѿнѣ насъ причѣстѣнѣса е ѿмнъ тѣоимъ вѣѣтѣвѣннмъ, беземѣртнмъ и жнвотѣорѣщнмъ тѣннмъ, соблудн насъ во тѣоѣй е ѿнн, вѣѣ дѣнь поѣчѣнѣа прѣвѣтѣ тѣоѣй: ѿлнлѣа, ѿлнлѣа, ѿлнлѣа.

Бздѣн ѿма гдѣне блгоговѣѣно ѡ нынѣ и до вѣка. **Трѣжды.**

Слава, и нынѣ:

Блгоговѣнѣо гдѣ на вѣакоѣ вѣрема, вѣнѣ хвалѣ ѿгѣо во оуѣтѣхъ моѣхъ. Ѱ гдѣѣ похѣланѣтѣа дѣшѣ моѣ, да оуѣлышѣтѣа крѣотѣын, и возвеедѣтѣа. Возвѣнѣчѣте гдѣ со мноѣо, и вознеѣемъ ѿма ѿгѣо вѣдѣѣ. Взыкѣахъ гдѣ, и оуѣлышѣа мѣа, и ѡ вѣхъ икорѣѣн моѣхъ ѿзѣавн мѣа. Пристѣпѣте къ немѣ, и просѣтѣнѣтѣа, и лѣца в ша не постыдѣтѣа. Сеѣн нѣцѣнѣи воззѣвѣ, и гдѣ оуѣлышѣа иѣ, и ѡ вѣхъ икорѣѣн ѿгѣо спѣѣ иѣ. Ѱполнѣтѣа ѿгѣаз гдѣнѣ ѿкрѣтѣа боѣщнхъ ѿгѣо, и ѿзѣавнѣтѣа иѣхъ. Вѣдѣнѣте и вѣднѣте, іакъ блгъ гдѣ: блжѣнъ мѣжъ, иже оуѣповѣтѣа нѣнѣ. Поѣнѣтѣа гдѣ вѣн е ѿн ѿгѣо, іакъ нѣстѣа лншѣнѣа боѣщнмъ ѿгѣо. Богѣтѣн ѡеннѣаша и вѣалѣаша, взыкѣоуѣнѣи же гдѣ не лншѣтѣа вѣакагѣо блга. Прѣидѣте ч да, поѣлѣшѣнѣте менѣ, стѣрѣхѣ гдѣню наѣчѣ вѣсъ. Ктѣо ѿстѣа чѣловѣкъ, хотѣнѣ жнвѣтѣа, любѣнѣ днѣ вѣдѣтѣн блгн: Оудѣржѣн ѿзѣкъ тѣоѣ ѡ слѣа, и оуѣтѣнѣ тѣоѣ ѿже не глаголатѣа льстѣн. Оуѣклонѣса ѡ слѣа, и сотѣорн блго: взыщн мѣра и поженн иѣ. Ѱчн гдѣнн на прѣвѣднмъ, и оуѣшн ѿгѣо въ мѣтѣвѣ иѣхъ: Лнцѣ же гдѣне на тѣорѣщнмъ слѣа, ѿже потрѣбнѣнѣ ѡ землѣ пѣмѣтѣа иѣхъ. Воззѣаша прѣвѣднн, и гдѣ

оубльша ихъ, и ѿ вѣхъ скорбей ихъ избави ихъ. Близи гдѣ скорбѣнныхъ сердцемъ, и смиренныа дѣломъ
спѣетъ. Мнози икоури праведныи, и ѿ вѣхъ ихъ избавитъ а гдѣ. Хранитъ гдѣ всѣ крѣсти ихъ, ни едина ѿ
нихъ скорбѣнетъ. Смерть грѣшниковъ люта, и ненавѣдѣтии праведнаго прегрѣшитъ. Избавитъ гдѣ души рѣ
звонихъ, и не прегрѣшитъ всѣ оуповающѣи на него.

Слава, и нынѣ: и бывлетъ ѿпѣетъ.

Пуно Или Продужно Изобразително

Чим настојатель доврши молитву шестог часа: Боже и Господи ил... свештеник стојећи у Олтару пред Св.
Престолом, говори велику јектенију: Миром Господѣ помолнмѣа, коју
завршава узгласом: Їко подобиетъ Тебѣ свѣтлаа слава четъ и поклоненїе, Отцѣ и Снѣ и Свѣтломѣ Дѣхѣ, и
нынѣ Певачи: Ямин а затим одмах певају псалам (Изобразителни): Благослови дѣше моѣа Господа, благословен
їси Господи... Дакле цео псалам певају певачи на обема певницама наизменце тј. први стих (од тачке до
тачке) певају певачи за десном, други - за левом.

Напомена:

*Где нема довољно певача, може се овај псалам читати до Славе но Слава са завршетком: Благослови
душе моја Господа. . . . и остало треба непремјено певати.*

Затим певачи за десном певницом Слава Отцѣ и Снѣ и Свѣтломѣ Дѣхѣ, и нынѣ... Благослови дѣше моѣа
Господа и вѣа вѣдѣтѣа моѣа, имѣа свѣтоїе Їго. Благословен їси Господи... Свештеник говори малу јектенију:
Пакн и пакн... коју завршава узгласом: Їко Твоѣа держава. Певачи: Ямин. За овим певачи за десном
певницом почињу певати: Слава Отцѣ и Снѣ и Свѣтломѣ Дѣхѣ, Хвали дѣше моѣа Господа. Возхвадѣ Господа
в животѣе моѣем, поѣ Богѣ моѣемѣ дондеже їсам. За левом - Ненадѣтѣиѣа на кѣзѣи и на сини челоуѣчѣкиѣа, в
них же ѿбѣт спасенїѣа... и даље се пева цео тај псалам, тако на изменце, по стиховима, кога певачи за десном
певницом закљују стихом: Ко царитѣа Господ во вѣк Бог твоѣ Сионе в род и род. Певачи за левом певницом:
и нынѣ и прино и во вѣки вѣков - Ямин. Їдинородни Снѣ и Слове Божїи бѣмертен си. Свештеник говори
малу јектенију: Пакн и пакн... коју завршава узгласом: Їко благ и челоуѣкоуѣбец Бог їси... Певачи: Амин,
затим одмах певају: Блажена. Узимају се кад на 6 (од блаженн мнотворци) и то у празничне дане, иначе на 4
(од блаженн мнотворци). Стихире уз Блажена, узимају се обично из Октоиха и Минеја, или Пентикостара, ако
он влада. Чим се доврши певање последње стихире на и ниње свештеник се окрене Царским Дверима,
повуче завесу и говори гласно: Премѣдрост.

Напомена:

За време певања њеног свештеник обуче одежду - фелон.

Чтец: Їа Коринтїаном втораго посланїѣа, свѣтаго апостола Павла - чтенїе. Свештеник - Конмем. Чтец чита
Апостол дана, или свецу, који се празнује. Но обично се чита зачало 182. Свештеник узевши кадионицу, кади
Св. Престо, Олтар, изиђе на Северне Двери пред Царске, те с места кади по обичају. Враћа се у Олтар на
Јужне Двери. Кад Чтец доврши читање Апостола, свештеник отвори Царске Двери и говори гласно.
Премѣдрост прѣти Ѹслиши свѣтаго Ївангелїѣа - Мир вѣвѣм (којом приликом благосиља народ). Певачи: И

Духови твојемъ. (црквењак намести налоњу на праг Царских Двери).Свештеник узевши Св. Јеванђеље са Св. Престола стави на налоњу отвори и гласно говори: От Матѣѣ (или кога бѣде) Свѣтлаго Ївангелїѣ - чтенїѣ. Певачи: Слава Тебѣ Господи, слава Тебѣ.

Свештеник - вонмем, и чита Јеванђеље дана или празника. Но обично се чита од Матеја зачало 43 или од Јована зачало 23. Прочитавши Јеванђеље целива га, склопи и остави на Св. Престо, а затим одмах затвори Царске Двери, но завесу не навлачи. Певачи поново певају: Слава Тебѣ Господи, Слава Тебѣ.Свештеник говори сугубу јектенију: Рцемъ ви отъ всѣхъ душъ и отъ всего помншленїѣ нашего рцемъ. Певачи: Господи помилѣ. (једанпут) Сврштеник даље продужава ову јектенију, коју заврши узгласом: Їако милостивъ и человеколюбивъ Богъ ѣси... Певачи - **Амин**. Чтецъ чита: Помїани насъ Господи, ѣгда придеши во царствѣ Твоѣмъ. Анкъ небесни поѣтъ Тїа... и даље. Слава: Анкъ свѣтлѣхъ Ангелъ и Архангелъ... Настоятель: ѣ нынѣ и присно и во вѣки вѣковъ и чита Символъ вере: Вѣрѣмъ во ѣдинаго Бога Отца... Чтецъ: Облаки, облаци, прости Боже прегрѣшенїѣ наша... Свештеник говори: **просителну јектенију**: Исполнимъ молитвѣ нашѣ Господеви. Певачи: Господи помилѣ. Свештеник: Застѣпи, спаси, помилѣ и сохрани насъ Боже Твоѣмъ благодатнѣмъ. Певачи: Господи помилѣ. Свештеник: Дне всего совершена, свѣтла мирна и безгрѣшна Ѹ Господа просимъ.

Певачи: Подѣѣ Господи. Свештеник даље говори ову јектенију, коју заврши узгласом: Їако Богъ милостивъ и щедротъ и человеколюбивъ ѣси и Тебѣ слава возсияемъ... Певачи: **Амин**. Чтецъ чита молитву Господњу: Отче нашъ ѣси на небесехъ... Свештеник: Їако Твоѣ ѣстъ царство... Певачи: **Амин**.

Чтецъ чита или певачи певају кондаке (и то ове и овимъ редомъ):

1. Ако је празникъ Рождества Христова, Богојављења, Преображења и Крстова - дне, онда се чита само кондакъ тога празника и ништа више.
2. Но, ако је пао у недељу који други празникъ, Господски или Богородичан, онда се чита кондакъ воскресан, слава и ниње - празника.
3. У друге дане - кондакъ храма - ако је храмъ посвећенъ Христову или Богородичну празнику.
4. Ако је предпразновање или попразновање, па се деси тада и велики свети, онда прво кондакъ светоме, слава и ниње - празника.
5. Ако није ни Господски празникъ, нити празникъ великогъ светогъ, онда се чита прво кондакъ Преображења затимъ кондакъ дана и кондакъ храма; Слава со свѣтими; и ниње - Престателство.
6. Ако је храмъ Господњи онда: кондакъ храма, затимъ кондакъ дана и светогъ по Минеју. Слава - со свѣтими; и ниње престателство.

Затимъ Чтецъ чита: Господи помилѣ (12 пута), а настоятель молитву: Всевѣтлїѣ Тронце, ѣдинобшчнїѣ державо...За овимъ: Бѣди нїѣ Господне, благословено отъ нїѣ и до вѣка (три пута). Чтецъ: Слава Отцу и Сину и Свѣтлѣму Духу, ѣ нынѣ... и чита цео псаломъ: Благословѣмъ Господа на вѣкоѣ вѣмїѣ...Потомъ свештеникъ говори: Премудротъ. Певачи певају: Достоїно ѣстъ ѣако во истинѣ, блажити тїѣ Богородицѣ...Кадъ певачи доврше певање, свештеникъ отвори двери и окренувши се Св. Престолу говори: Превѣтлїѣ Богородице спаси насъ. Чтецъ: Четѣвѣшѣмъ херувимъ...Свештеникъ: Слава Тебѣ Христе Боже, Упованїѣ наше Слава Тебѣ. Чтецъ: Слава, ѣ нынѣ - Господи помилѣ (три пута) Отче Благословенъ. Свештеникъ с прага Царскихъ Двери говори мали отпустъ (часовски).

ГЛАВА ДВАНАЕСТА - Свете Литургије

Литургија св. Јована Златоустог

Увод

Литургија светог Јована Златоуста је, најчешће употребљавана Литургија у нашој цркви.

Литургија - Источне Цркве представља једно велико, складно и деловито богослуженије, које је, по заповеди Исуса Христа, од почетка до краја прожето успоменом на Њега. Но, ова јединствена целина, са своје стране, по спољашњој форми може да се подели на три главна дела:

1. Проскомидију,
2. Литургију оглашених и
3. Литургију верних.

Дакле, Литургије светог Василија Великог и светог Јована Златоустог деле се на три дела, а то су:

1. Проскомидија (што, према грчком пореклу речи проскоμιδῆ, од проскоμιζω - "приносим", значи "приношење"), на којој се од дарова које су донели верујући, хлеба и вина, припрема материја за савршавање Свете Тајне;
2. Литургија оглашених, састоји се од молитвословља, читања и певања који служе као припрема за савршавање Свете Тајне; тако се назива зато што је на њој дозвољено присуство "оглашених", то јест оних који још нису крштени, него се само спремају за примање крштења;
3. Литургија верних на којој се савшава сама Света Тајна; њој могу да присуствују само "верни", то јест крштени, они са правом да приступају Светој Тајни Причешћа.

Припрема за служење Литургије:

Свештенослужитељи који намеравају да служе Литургију, претходног дана треба да учествују и да се моле на свим богослужењима дневног круга. Уколико из неког разлога немају могућности да присуствују тим службама, онда је неопходно да их све прочитају. Дневни круг почиње од Деветог часа, затим иду Вечерње, Повечерје, Полуноћница, Јутрење, Први, Трећи и Шести час. Свештенослужитељи су обавезни да присуствују свим овим службама. Осим тога, свештенослужитељи који служе Литургију дужни су да се на њој обавезно причесте Светим Христовим Тајнама, те су стога обавезни да претходно прочитају "Молитвено правило пред Свето Причешће". На крају Службеника обично се налази Упутство које указује како на састав овог правила, тако и на друге услове чије је испуњавање неопходно за достојно савршавање Литургије. Сваки свештенослужитељ треба да буде добро упознат са садржајем ових за њега изузетно важних упутстава. Осим читања "Правила", свештенослужитељ треба да приступа Светој Тајни у чистоти душе и тела, удаљивши од себе све духовне препреке за савршавање овако велике и страшне Тајне, то јест разлоге за грижу савести, непријатељство и чамотињу; такође, он треба да буде измирен са свима; још од вечери неопходно је да се уздржава од непотребног узимања хране и пића, а од поноћи апсолутно ништа да не једе и не пије, јер по канонским правилима наше Цркве Литургију треба да савшавају "људи који ништа нису јели".

Када дођу у храм ради служења Литургије, свештенослужитељи се, пре свега, припремају молитвама. Они стају пред Царске двери и читају такозване "Улазне молитве", не облачећи на себе још увек никакве свештене одежде. Те молитве се састоје од уобичајеног почетка - *Благословен Бог наш, Царѣ Небесниі, Трисвѣто, Оче наш* - и покајних тропара: *"Помилѣ нас, Господи, помилѣ нас", "Слава... Господи, помилѣ нас" и њиѣ...* *"Милосердїи двери отвори нам..."* ("Отвори нам двери милосрђа"). Потом се свештенослужитељи клањају пред иконама Спаситеља и Мајке Божије, целивају их и говоре тропаре: *"Пречистомѣ образѣ Твоѣмѣ поклѣѣмїа Благї..."* ("Клањамо се пречистом лику Твоме, Благї...") и *"Милосердїа ѣшчи Нечочник, многѣ сподоби нас, Богородице..."* ("Богородице, Ти си извор милосрђа, удостој нас самилости...").

У дане празника или попразништва клањају се обично још и пред иконом празника, изговарајући празнични тропар. Затим свештеник непокривене главе тајно чита пре Царским дверима молитву у којој тражи од Господа да Он пружи руку Своју са висине светога станишта Свога и да га укрепи за предстојећу службу. После тога свештенослужитељи се клањају један другоме, тражећи узајамно опроштај, клањају се појцима и народу и улазе у олтар, читајући у себи стихове 5. псалма, од осмог до тринаестог: *Ући ћу у дом Твој, поклонїћу се са страхом храму Твоме светоме...* Ушавши у олтар они чине три поклона пред светим Престолом и целивају га. После тога скидају са себе расе и камилавке, или клобуке, и почињу да облаче свештене одежде које одговарају њиховом чину.

Облачење пре Литургије

Ово облачење обавља се свечаније него пред било коју другу службу, јер је праћено читањем нарочитих молитава над сваким делом одежде. Док обично свештеник само благосиља своју одежду и при томе облачи само епитрахиљ и наруквице, а у свечанијим тренуцима још и филон, пре Литургије он се облачи у комплетну одежду, која се састоји од стихара, епитрахиља, појаса, наруквица и фелона, а ако је награђен набедреником и палицом, онда облачи и њих.

У потпуно одјејаније свештеник се облачи још и:

1. На Васкршњем јутрењу ("најсвечаније, потпуно одјејаније", како се каже у Цветном Триоду),
1. На вечерњу за први дан Васкрса,
2. На вечерњу Великог петка и
3. На три јутрења у години пред изношење крста: на Воздвижење Крста Господњег 14. септембра, затим 1. августа, и у недељу Крстопоклоњу.

Али у свим овим случајевима свештеник само благосиља делове одежде и ћутке их облачи.

Пре Литургије он за сваки део одежде произноси нарочите молитвене речи, на које се указује у служебнику.

Ако са свештеником служи и ђакон, онда обојица узимају у руке своје стихаре и чине три поклона ка истоку изговарајући речи *"Боже, многѣ бѣди мени грешном"*, након чега ђакон узима од свештеника благослов да се обуче, целива му руку и крст на стихару, и облачи се, изговарајући молитву која је одређена у Служебнику.

Свештеник пак облачећи се узима у леву руку сваки део одежде, десном га благосиља, изговара одговарајућу молитву, па га целива и облачи.

Када се обуку, свештеник и ђакон умивају руке, изговарајући 25. псалам, од 6. до 12. стиха: "Умији мнѣ њ неповиннихъ рѣцѣи мои..." (Умићу са невинима руке своје...). Ово симболизује очишћење себе од сваке прљавштине тела и духа. Затим ђакон на Жртвенику припрема све што је неопходно за служење: ставља свештене сасуде - дискос лево, а путир десно, поред њих ставља звездицу, копље, сунђер, покриваче и воздух, пали свећу или кандило, ставља просфоре и вино разблажено невеликом количином воде. Ове просфоре и вино ни у ком случају не могу бити исти они који су били освештани на свеноћном бденију после литије, јер то строго забрањује нарочито "упутство" служебника.

Приликом саборног служења целу проскомидију од почетка до краја савршава самоједан свештеник и при томе, како је прихваћено, најмлађи од оних који служе.

Проскомидија се обавља тајно у олтару, уз затворене Царске двери и навучену завесу.

За певницом се у то време читају Трећи и Шести час.

Прилазећи Жртвенику на коме се савршава проскомидија, свештеник и ђакон пре свега прегледају матерку за Свету Тајну: просфоре и вино.

Просфора треба да буде пет.

Оне треба да буду добро испечене, од чистог пшеничног брашна, умешеног са чистом, природном водом, а не са млеком, не треба да буду премазане маслом или јајима, не треба да буду од плеснивог или ужеглог брашна, и не треба да буде "многа тврда и стара". Тесто треба да буде заквашено квасцем, јер хлеб за Свету Тајну треба да буде квасан, какав је благословио Сам Господ на Тајној Вечери, и какав су употребљавали свети Апостоли (грчки: артос, "артос" - подигнути хлеб, од αρειν или αρειν - подизати горе, то јест квасни, - ускисли хлеб).

На просфоре се ставља печат у виду крста са словима **HC XC NH KA**.

Вино треба да буде чисто, од грозђа, црвене боје попут крви и не сме се мешати да било каквим другим пићем. За проскомидију се не сме употребљавати сок од јагода или поврћа. Вино не треба да буде кисело, претворено у сирће, или плесниво.

а) Проскомидија

Пошто су припремили и прегледали све што је неопходно, свештеник и ђакон чине пред Жртвеником три поклона, говорећи: "Боже, милостивъ буди мени грешном и помилуј ме", а затим читају тропар Великог петка: "Искупи нас од клятви законне..." ("Искупио си нас од клетве законске..."). Ђакон тражи благослов речима: "Благослови, владыко", а свештеник започиње проскомидију возгласом: "Благословен Бог наш..." Држећи затим левом руком просфору (која треба да буде дводелна, као слика две природе у лицу Исуса Христа), а десном свето копље, он њиме три пута чини крени знак над печатом просфоре и при томе говори: "У спомен Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа..." Потом забадајући копље вертикално реже просфору са све четири стране, произносећи при томе пророчке речи светог пророка Исаије о страдању и смрти Господа (Ис. 53,78).

Овде треба имати у виду да се десна и лева страна на које се у служебнику указује одређују у односу на просфору, а не у односу на свештеника.

Ђакон, гледајући побожно на овај чин и држећи орар у руци при сваком резању говори: **"Господу се помолимо"**. Затим каже: **"узми, владико"**, а свештеник, забадајући свето копље косо, с десне стране просфоре, вади свети Хлеб (део просфоре изрезан у облику коцке), изговарајући речи: **"Јер се узима од земље живот Његов"**, чиме се указује на насилну смрт Господа.

Овај део просфоре правилног коцкастог облика носи назив "Агнец" ("Јагње"), јер представља слику страдајућег Исуса Христа, као што Га је у Старом Завету представљало пасхално јагње. Остатак те прве просфоре назива се "Антидор", од грчког *αντί* (анти), што значи "уместо" и *δωρον* (дорон), што значи "дар". Антидор се ломи на две делове и свештеник га на крају Литургије дели верујућима који нису приступили Светој Тајни Причешћа, као какву замену за причешће, услед чега антидор (нафору) могу да узму само они који ништа нису јели.

Агнец (или "свети Хлеб") извађен из просфоре, свештеник полаже на дискос са печатом на доле, док ђакон говори: **"Жртвуј, владико"**. Свештеник га копљем крстолико расеца, представљајући тиме закључавање - смрт Спаситељевог на крсту. Агнец се расеца са меке стране све до корице, тако да се не распадне на четири дела, а да на крају Литургије буде лако да се преломи на четворо. При томе свештеник произноси: **"Жртвује се Јагње Божије, које узима грех света, за живот и спасење света"**. Затим свештеник полаже Агнец на дискос тако да стоји печатом на горе и кад ђакон каже: **"Прободи владико"**, пробада копљем горњи десни део светог Хлеба (Агнеца), испод самог натписа ИС, изговарајући јеванђелске речи: **"Један од војника прободу Мученику ребра копљем, и одмах изиђе крв и вода, и онај што виде посведочи, и сведочанство је његово истинито"**. Ђакон на делу показује догађај кога се сећамо: узевши благослов свештеника, он улива у свети путир вино помешано са веома малом количином воде. У том тренутку, и касније по освештању дарова, уочи причешћа, воде треба уливати толико "да се вино својствени укус не измени у водени" (види Упутство из Службеника).

Даље свештеник наставља проскомидију без учешћа ђакона, који за то време може да припрема читање јеванђеља и спискове за помињање, а поново прикључује тек при крају проскомидије.

Припремивши тако Агнец, свештеник вади частице из преостале четири просфоре. Једне частице се узимају "у част и спомен" оних људи који су се креним заслугама Господа удостојили да стану поред Јагњетовог престола. Друге частице се ваде зато да би се Господ сетио живих и упокојених.

Пре свега из друге просфоре вади се троугаона частица **"У част и спомен преблагословене славне Владичице наше Богородице и Приснодјеве Марије..."** Ова частица се ставља "одеснују Агнца" ("са десне стране светог Хлеба").

Затим свештеник узима трећу просфору и вади из ње девет троугаоних частица у част девет зборових светих који су се удостојили небеских обитавалишта, попут девет анђеоских чинова. У част Анђела частица се не вади, јер они, будући да нису сагрешили, нису имали ни потребе за испуљењем Крвљу Христовом. Ових девет частица полажу се са леве стране Агнеца у три реда: у првом реду прва частица је у име Јована Претече, друга испод ње у име Пророка, трећа још ниже, испод друге, у име Апостола; у другом реду прва у име Светитеља, друга испод ње у име Мученика, а трепа у име Преподобних; у трећем реду прва у име Бесребреника, друга испод ње у име Богоотаца Јоакима и Ане, светога коме је посвећен храм, светога који се слави тог дана и свих светих, и на крају трећа и последња у име састављача Литургије, у зависности од тога чија се Литургија служи, светог Јована Златоустог или светог Василија Великог.

Дакле, друга и трепа просфора посвећене су светима.

А четврта и пета просфора посвећене су свим осталим грешним људима којима је потребно омивање њихових грехова пречистом Крвљу Христовом, при чему се из четврте просфоре узимају частице за живе, а из пете - за упокојене.

Најпре се ваде частице за духовне и светске власти, а затим за остале верујуће. Све ове частице полажу се испод Агнеца, најпре за живе, а потом за упокојене. Код сваког имена, вадећи частицу, свештеник каже: **"Помени Господе слугу Божијег (име)"**. При томе, прихваћено је да свештеник прво треба да помене архијереја који га је рукоположио. Свештеник овде такође помиње (то јест вади частице из просфора) за здравље и за покој душе. На крају проскомидије, из просфоре која је намењена за помињање живих свештеник вади частицу за самога себе, уз речи: **"Помени, Господе, и моју недостојност, и опрости ми свако сагрешење хотимично и нехотимично"**.

Са окончањем проскомидије требало би да се заврши вађење частица, и на Истоку се тога строго придржавају. Али код нас је, на жалост, постао обичај да мирјани који закасне на почетак Божанствене литургије дају спискове за помињање са просфорама и онда када се проскомидија већ заврши, често и до саме Херувимске песме, па свештеник наставља са помињањем и вађењем частица, одлазећи за време саме Литургије од Престола ка Жртвенику, иако то, строго говорећи, више не би требало да се чини, јер проскомидија је окончана и неправилно је поново се враћати на њу након што је произнесен отпуст; осим тога, одласци свештеника који служи од Престола ка Жртвенику и натраг за време трајања Литургије уносе непожељни неред и пометњу, нарочито ако се доноси много просфора, што свештеника узнемирава и одвлачи његову пажњу.

Учешће у вађењу частица свештеника који не служи, него је само присутан у олтару, потпуно је неправилно и никако се не би смело допустити. У сваком случају, било какво вађење частица мора безусловно да се прекине после херувимске песме и преношења Светих Дарова на Престо.

Напомена:

На архијерејској Литургији архијереј који служи савшава још проскомидију за себе, помињући кога хоће у време Херувимске песме, уочи самог Великог входа.

Издадивши из просфора све предвиђене частице свештеник покрива дискос и путир покривачима, окадивши их претходно тамјаном над кадионицом коју му приноси ђакон, а ако нема ђакона онда прислужник.

Пре свега тога благословивши кадионицу која му је принесена свештеник говори молитву: **"Кад тамјана Ти приносимо..."** а затим над кадионицом кади звездицу и поставља је на дискос, изнад дарова, како да би придржавала покривач над њима, тако и ради представљања оне звезде која се јавила приликом Спаситељевог Рођења. У знак тога свештеник говори: **"И звезда дошавши стаде над местом где беше Дете"**. Затим свештеник кади тамјаном покривач и њиме покрива дискос, изговарајући речи псалма: **"Господ се зацари, у красоту се одену..."** Потом кади други покривач и њиме покрива путир, произносећи речи: **"Врлина Твоја, Христе, покри небеса..."** И на крају, окадивши велики покривач који се назива "воздух" полаже га одозго на дискос и путир заједно, уз речи: **"Закрили нас, Господе, окриљем крила Твојих..."**

Приликом ових радњи ђакон који држи кадионицу говори: **"Господу се помолимо"** и **"Покриј, владико"**. Покривши свети дискос и путир свештеник узима из ђаконових руку кадионицу и три пута их кади, произносећи при томе три пута хвалу Господу због установљења ове велике Тајне: **"Благословен Бог наш, који је тако благоволео; слава Ти"**. Ђакон пак сва три пута додаје: **"Свагда, сада и увек и у векове векова. Амин"**. При томе се обојица три пута клањају пред светим Жртвеником. Затим ђакон, узевши од свештеника кадионицу, позива га да се помолe над предложением часних Дарова, на шта свештеник чита такозвану "Молитву предложена" која почиње речима: **"Боже, Боже наш, Који си послао Небесни Хлеб..."**

Проскомидија се завршава обичним отпустом на коме се спомиње свети чија се Литургија служи. После отпуста ђакон кади свето предложение, повлачи завесу са Царских двери, кади око светог Престола, затим кади олтар и читав храм, говорећи (у себи) васкрсне тропаре: **"У гробу телесно..."** и **50. псалм**.

Вративши се у олтар поново кади Престо и свештеника, након чега одлаже кадионицу.

Као што видимо, проскомидија симболизује Рождество Христово. Просфора из које се узима свети Агнец означава Пресвету Дјеву "из Које се роди Христос", Жртвеник представља пећину, дискос јасле у које је био положен младенац Исус, звездаца представља звезду која је мудраце довела у Витлејем, а покривачи - пелене у које је повијен Новорођени Младенац. Чаша, кадионица и тамјан подсећају на дарове које су донели мудраци: злато, тамјан и смирну. Молитве и славословља представљају поклоњење и славословље пастира и мудраца. Поред пророчких речи о Христовом рођењу, присећамо се и Његових крсних страдања и смрти.

У данашње време код нас се готово сасвим изгубило оно због чега се први део Литургије назива "проскомидијом", то јест доношење од стране верујућих свега што је неопходно за савршавање Божанствене литургије. Све се то сада купује за црквени новац. А просфоре за помињање живих и умрлих парохијани купују у киоску за свеће. Но, на Истоку се све до данас донекле сачувао древни обичај да верујући сами пеку просфоре и доносе их на Литургију, баш као што доносе и вино, уље за кандила, и тамјан, предајући све то уочи Литургије свештенику, за здравље и покој душа својих сродника и ближњих. У старини ово није доношено у олтар, него у посебну просторију у храму која се звала "протхесис" (προθησις), што значи "предложение", где су то распоређивали ђакони, који су најбоље од донетог одвајали за савршавање Божанствене литургије, док је остало употребљавано на такозваним "агапама" или "вечерама љубави" - братским трпезама древних хришћана. Древни хришћани су агапе (од грчког ἀγάπη - љубав), односно "вечере љубави", приређивали у спомен на Тајну вечеру, и на њима су савршавали Свету Тајну Евхаристије. Касније су се агапе претвориле у гозбе на којима је понекад долазило до нереда, па је Картагински сабор из 391. године донео одлуку о издвајању Евхаристије из агапа, а низ других сабора забранио је одржавање агапа у храмовима (види на пример 74. правило Трулског сабора). Тако су агапе постепено ишчезле.

Литургија Оглашених

Други део Литургије, који се већ савршава јавно пред народом присутним у храму, назива се "литургијом оглашених", пошто је на њему било дозвољено присуство "оглашених" то јест оних који су се тек припремали за примање Христове вере, али још увек нису били крштени.

Завршивши кађење, ђакон заједно са свештеником стаје пред Престо.

Обојица се клањају три пута и моле да им свише буде послата благодат Духа Светога за достојно обављање величанствене службе.

Подигавши руке увис, свештеник чита **"Царе Небесни"**, док ђакон стоји десно од њега, са подигнутим ораром. Свештеник се затим осени креним знамењем и поклони се, па исто тако два пута чита песму коју су певали анђели приликом Рождества Христовог: **"Слава на висинама Богу..."** и на крају, трећи пут **"Господе, отвори уста моја..."** Након тога свештеник целива Јеванђеље, а ђакон свети Престо. Потом се ђакон три пута обраћа свештенику, подсећајући га да је наступио тренутак за започињање свештенодејства и тражећи благослов за себе.

Када добије благослов, ђакон излази кроз северне двери олтара на амвон, стаје напрам Царских двери и три пута говори у себи клањајући се: "Господе, отвори *Угне моје...*" а затим возглашава: "Благослови, владико".

Свештеник започиње Литургију свечаним прослављањем благодатног царства Свете Тројице, указујући тиме да Евхаристија отвара улаз у ово царство: "**Благословено Царство Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова**". Појци певају: "Амин".

Напомена:

Истим свечаним возгласом започињу још само Свете Тајне Крштења и Венчања, што указује на њихову везу са Литургијом у старини. На Истоку је уобичајено да се при том возгласу скидају клобуци и камилавке. Произносећи овај возглас, свештеник подиже престоно Јеванђеље, чини њиме знак крета над антимином и након што га целива, полаже га на пређашње место. Даље се Литургија оглашених састоји од смењивања јектенија, певања углавном псалама, и читања Апостола и Јеванђеља. Њен општи карактер је дидактички, поучни, док Литургија верних има светотајински, мистични карактер. У старини, осим Апостола и Јеванђеља, на Литургији оглашених читане су још и старозаветне књиге, али ово је постепено изашло из употребе: паримеји са сада на Литургији читају само онда када се она, у одређене дане током године, спаја са вечерњем које јој претходи. Друга карактеристична црта Литургије оглашених, у поређењу са Литургијом верних, јесте та, да се она одликује већом променљивошћу свога садржаја: у њен састав улазе антифони, тропари, кондаци, читање Апостола и Јеванђеља, и још неке песме и молитвословља - дакле, саставни делови који нису увек исти, него се мењају у зависности од празника и дана у који се Литургија савршава. После почетног возгласа следи велика (или "мирна") јектенија, којој се понекад, у зависности од ове или оне потребе, додају посебне прозбе (и то обично после молитве "за оне који плове").

Ова јектенија завршава се тајном молитвом свештеника, која носи назив "Молитва Првог антифона", и возгласом свештеника: "**Јер Теби приличи свака слава...**"

Затим следе три антифона, односно два изобразитељна псалма и "блажена", међусобно раздвојени двема малим јектенијама, на Чијем се крају читају тајне молитве, које носе назив "Молитва другог антифона" и "Молитва трећег антифона".

Прва мала јектенија завршава се возгласом свештеника: "**Јер је Твоја моћ, и Твоје је Царство, и сила, и слава...**" а друга: "**Јер си благ и човекољубив Бог...**" Антифонима на Литургији и томе када се који антифон пева посвећена је посебна глава Типика (гл. 21).

У све обичне дане, када нема никаквог празника, певају се такозвани "свакодневни антифони", који почињу речима: први - "**Добро је исповедати се Господу...**" са припевима: "**Молитвама Богородице, Спасе, спаси нас**"; други - "**Господ се зацари, у лепоту се обуче...**" са припевима: "**Молитвама светих Твојих, Спасе, спаси нас**"; и трећи - "**Ходите, обрадујмо се Господу...**" са припевом: "**Спаси нас, Сине Божији, дивни у светима, нас који Ти певамо: Алилуја**".

У дане шестиричних празника, празника са славословљем, полијелејем и бденијем, укључујући и дванаест Богородичиних празника, певају се такозвана такозвана "Изобразитељна" и "Блаженства", то јест:

1. Псалам 102: "**Благослови, душо моја, Господа**",
2. Псалам 145: "**Хвали, душо моја, Господа**" и
3. Заповести Блаженства, које почињу молитвом благоразумног разбојника: "**У Царству Твоме помени нас, Господе**", уз додатак тропара.

Ови тропари штампају се у Осмогласнику и носе технички назив "Блажени", при чему се указује после које заповести блаженства почиње њихово певање: "Блажени на 6, или на 8". У Осмогласнику то су посебни тропари, но у Минеју посебних тропара нема, већ се позајмљују постојећи, при чему се на одговарајућем месту увек каже одакле тачно треба узети ове тропаре.

На дванаест Господњих празника: Рождество Христово, Богојављење, Преображење, Улазак Господњи у Јерусалим, Васкрс, Вознесење, Педесетницу и Воздвижење Часног Крста певају се нарочити празнични антифони у виду стихова из псалама који садрже пророштва или наговештаје о датом празнику. При томе је првом антифону припев увек: **"Молитвама Богородице, Спасе, спаси нас"**, другом: **"Спаси нас, Сине Божији, рођени од Дјеве, или: преображени на гори, или: телом распети - нас који Ти певамо: Алилуја"**. Трећи антифон представљају стихови из псалама који се смењују са певањем празничног тропара.

У свим горе наведеним случајевима после првог антифона, на " *Слѡва, њ њѡнѣ* " увек се пева свечана химна Ваплоћеном Сину Божијем, коју је по предању саставио цар Јустинијан: **"Јединородни Сине и Речи Божија, бесмртан си, а изволео си да се ради нашег спасења ваплотиш од Свете Богородице и Приснодјеве Марије, и непроменљиво постао си човек; био си распет, Христе Боже, смрћу си смрт сатро; Ти си један од Свете Троице, прослављан са Оцем и Светим Духом, спаси нас"**.

Ђакон све јектеније говори пред Царским дверима, при чему по окончању велике и прве мале јектеније не улази у олтар, него се за време певања антифона помера мало у страну и стаје испред иконе Христа Спаситеља (постоји и таква пракса да после велике јектеније ђакон стаје код Спаситељеве иконе, а после прве мале јектеније код иконе Мајке Божије).

После друге мале јектеније он улази у олтар, осени се креним знамењем и поклони према горњем месту, а затим се поклони свештенику.

Ради правилног разумевања израза "тајна молитва" треба знати да се оне називају "тајним" не зато што њихов садржај треба да буде скривен од мирјана - никако, јер у нашој Цркви, сходно самој идеји богослужења, народ који се моли узима најактивније учешће у богослужењу, и у старини су ове молитве често изговарали наглас - него зато што је сада постао обичај да се ове молитве не читају гласно, да народ чује, него тихо, за себе. У нашој Цркви постоје Свете Тајне, али нема тајни, које би требало да се од било кога скривају.

Мали вход

По окончању другог антифона и друге мале јектеније за њим, отварају се Царске двери ради обављања входа са Јеванђељем, или такозваног "малог входа". Сам мали вход одвија се за време певања трећег антифона, и треба да крене тако, да би се окончао до краја певања трећег антифона.

Пре входа свештенослужитељи чине три поклона пред светим Престолом. При томе, постоји обичај да свештеник целива Јеванђеље, а ђакон свети Престо. Свештеник предаје Јеванђеље ђакону, који, узевши га обема рукама, целива свештеникову десну руку. Обојица обилазе свету Трпезу са десне стране, пролазе покрај горњег места, излазе на северне двери и заустављају се пред Царским дверима. Испред њих иде свећеносац. Ђакон носи Јеванђеље обема рукама "уз прса" и иде напред, а свештеник га прати позади. Ђакон обично још код Престола, или док иду, произноси: **"Господу се помолимо"**, на шта свештеник чита **"Молитву входа"**: **"Владико Господе, Боже наш..."**

Прислонивши затим Јеванђеље на груди и показујући десном руком којом држи орар ка истоку, ђакон тихим гласом говори свештенику: **"Благослови, владико, свети вход"** Свештеник као одговор благосиља руком на исток, говорећи: **"Благословен Вход Светих твојих, свагда, сада и увек и у векове векова"**. Ђакон

Каже: "Амин". Затим ђакон прилази свештенику, дајући му да целива Јеванђеље, а сам за то време целива десну руку свештеника. Окренувши се ка истоку и сачекавши крај певања, ђакон подиже Јеванђеље и, изображавајући њиме знак крста, возглашава: "Премудрост, смерно стојмо!" након чега први улази у олтар и полаже Јеванђеље на Престо, док свештеник прво целива Спаситељево икону, затим благосиља свећеносца, па целива икону Мајке Божије и тек тада улази за ђаконом. Ушавши у олтар обојица целивају Престо.

Напомена:

О великим празницима, када се певају празнични антифони (и на Сретење, а такође и на духовски понедељак), после возгласа "Премудрост, смерно стојмо" ђакон изговара још и "Входноје" или "Входни стих", који се узима из псалама и тиче се догађаја који се празнује.

У недељне и обичне дане, као и о Богородичиним празницима, када се не певају празнични антифони, као "входни стих" служи песма која се онда и пева одмах после ђаконовог возгласа "Премудрост, прости": "Приђите, поклонимо се и припаднимо Христу..." чему се придодаје припев антифона који одговара дану - радним данима: "Спаси нас, Сине Божији, дивни у светима, нас који Ти певамо: Алилуја", на Богородичине празнике: "Спаси нас, Сине Божији, молитвама Богородице, нас који Ти певамо: Алилуја", а у недељне дане: "Спаси нас, Сине Божији, васкрсли из мртвих, нас који Ти певамо: Алилуја". Ако постоји входни стих, онда у таквом случају појци одмах певају тропар празника (Уколико је реч о архијерејској служби, архијереј стоји на катедри, а почев од малог входа улази у олтар и даље учествује у служењу Литургије).

Певање тропара и кондака. Одмах након входа и входног стиха почиње певање тропара и кондака, према посебном поретку на који се указује у Типику, посебно у 52. глави. Ово место, готово јединствено на Литургији, посвећено је спомену дана. Трупа тропара и кондака треба да обухвати све спомене везане за дан савршавања Литургије, у знак тога што се Литургија савршава за све и сва. Стога се обичним данима на Литургији певају тропар и кондак дана у седмици, који се не певају ни на вечерњу, ни на јутрењу, ни на часовима. Осим тога, на овом месту певају се тропар и кондак храма, који се такође не певају на другим дневним службама.

Тропари и кондаци певају се овим редом:

1. Најпре се певају сви тропари, а потом за њима сви кондаци.
2. Пре претпоследњег кондака увек се пева "Слава",
3. А пре последњег кондака пева се "и њинѣ".
4. На крају се увек пева кондак Богородичан, или пак кондак претпразништва или празника.

Поредак овог певања је следећи:

1. На првом месту пева се тропар у част Господа; јер тамо где је храм посвећен Господу, говори пре свега тропар храма, који се у недељне дане замењује васкрсним тропаром, у среду и петак - тропаром крста: "Сплн Господи љди Твои..." а у дане претпразништва и попразништва Господњих празника - тропаром претпразништва или празника.
2. Након тропара у част Господа следи тропар у част Пречисте Мајке Божије. Ако је храм посвећен Богородици, онда се пева тропар храма, ако је претпразништво или попразништво Богородичиног празника, онда се пева тропар претпразништва или празника. После тропара у част Мајке Божије пева се тропар седмичног дана - понедељка, уторка итд.
3. Након дневног тропара пева се тропар светоме чији се спомен слави тога дана. У суботу се најпре пева дневни тропар - свим Светима, а потом светоме дана.

Кондаци се певају по истом редоследу као и тропари, с том разликом што се они завршавају или, према изразу Типика, "покривају" богородичним: "Предстателство христини непорочноје..."

У храму који је посвећен Господу уместо овог богородична пева се кондак храма, а исто тако у храму који је посвећен Пресветој Богородици пева се кондак храма, док се у дане претпразништва или попразништва увек пева кондак претпразништва или празника.

Радним данима, када је обична служба, на Славу се увек пева кондак "Со свѣтими Ѹпокої..." У суботу се на крају обично пева кондак: "Іако начатки їертегѣва...".

Ипак, треба знати да се ни изблиза не певају увек, свакога дана у години, сви горе набројани тропари и кондаци.

Храмовни тропари и кондаци не певају се чим је у другим тропарима и кондацима, који падну у тај дан, садржано исто прослављање као и у храмовним.

Тако, у уторак "не певамо кондак храма Претече, јер се пева кондак дана, такође Претечин".

Где је храм посвећен Апостолима, тамо им у четвртак не певамо (храмовни) тропар и кондак.

У суботу не певамо храмовне тропаре и кондаке где је храм посвећен светоме, јер су сви свети споменути у тропару дана.

У среду и петак се не пева тропар храму Господњем, јер се пева тропар Спаситељу: "Сплин, Господи, ѿ Ѹди Твої..."

Недељом се не певају тропари храму Христовом, "пошто претходи васкрсан", то јест пева се васкрсни тропар, у коме се такође прослава Христос.

Исто тако тропар храма Христовог не пева се у дане претпразништва и попразништва Господњих празника, баш као ни кондак.

На претпразништво и попразништво Богородичних празника не пева се тропар храма Богородици и кондак храма.

Тропари и кондаци храмова посвећених светима не певају се када спомен светога који има бденије (али не полијелеј), падне у недељни дан и у седмичне дане.

Дневни тропари и кондаци певају се по један свакога дана изузев четвртка и суботе.

У четвртак се певају два дневна тропара - Апостолима и светитељу Николају Чудотворцу, а суботом Свима Светима и за покој.

Но, дневни тропари и кондаци се уопште не певају, ако се не пева Осмогласник.

У дане претпразништва и попразништва уместо дневних тропара певају се тропари и кондаци претпразништва, празника или светога са бденијем или полијелејем.

Тропари и кондаци за покој не говоре се недељом и седмичним данима, осим суботом, ако се слави спомен светога који има славословља, полијелеј или бденије. Заупокојни тропар "Помілни, Господи..." пева се у суботу само онда када нема тропара обичном светом.

Трисвета песма

За време певања тропара и кондака свештеник тихо говори "Молитву Трисвете песме", завршавајући је, по окончању певања последњег кондака, возгласом: **"Јер си свет, Боже наш, и у светима обитаваш, и Теби славу уносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек"**.

Непосредно уочи овог завршног возгласа ђакон узима благослов од свештеника и излази кроз Царске двери на амвон, где чека крај возгласа: "и њинѣ ", после чега возглашава, показујући ораром ка икони Христовој: "Господи, спаси благочестивіи и ѹлиши ни" ("Господе, спаси благочестиве и услыши нас").

Појци понављају ове речи. Затим се ђакон окреће са ораром, показујући ка народу, лицем окренут западу, и довршава возглас свештеника, громогласно објављујући: **"И у векове векова"**, након чега улази на Царске двери у олтар. Возглас: "Господи, спаси благочестивіи"

Напомена:

Ако свештеник служи без ђакона, онда не возглашава "Господи, спаси благочестивија", него одмах закључује возглас.) Као одговор на возглас: "и у векове векова", пева се Трисвета песма, то јест: "Свјатиј Боже, Свјатиј Крјепкиј, Свјатиј Бесмертниј, помилуј нас" ("Свети Боже, Свети Силни, Свети Бесмртни, помилуј нас").

Трисвета песма се на обичној Литургији пева три пута, а затим се пева "Слава Отцѹ и Сину и Свјатомѹ Дѹхѹ, и њинѣ и присно и во вѣки вѣков, мнин. Свјатнї бесмертнї, помилѹ нас". И у закључку се још једном пева у целини, повишеним гласом.

Напомена:

На архијерејској Литургији Трисвета песма се пева укупно седам и по пута, и то наизменично од стране појца и свештенослужитеља у олтару, при чему после трећег пута архијереј излази на амвон са дикиријом и трикиријом у рукама, и произноси нарочиту молитву за присутне у храму: "Призри с небесе, Боже, и вижд, и посјети виноград сеј и утврди и, јего же насади десница Твоја" ("Погледај с небеса, Боже, и види, и посети виноград овај, и утврди га, њега кога засади десница Твоја") и на три стране осењује дикиријом и трикиријом оне који се моле, након чега се враћа у олтар.

Неким данима црквене године певање Трисвете песме замењено је певањем других песама.

- 1. Тако се у дане изношења крста на празник Воздвижења 14. септембра и у трећу недељу Великог поста која се назива Крстопоклоном на Литургији уместо Трисвете песме пева: "Крсту Твојему поклањајемсја, Владико, и свјатоје Воскресеније Твоје славим" ("Крсту се Твоме клањамо, Владико, и свето Васкрсење Твоје слаavimo").*
- 2. На празник Рождества Христовог, Богојављења, у Лазареву суботу, у Велику суботу, током свих седам дана празновања Васкрса и у први дан празника Педесетнице, уместо Трисвете песме пева се стих: "Јелици во Христа крестистесја, во Христа облекостесја. Алилуја" ("Ви који се у*

Христа крстите, у Христа се обукосте. Алилуја"), у спомен на то да је у ове дане у старини обављано крштење оглашених.

Молитва Трисвете песме, међутим, остаје једна иста.

Напомена:

На архијерејској Литургији "Јако свјат јеси, Боже наш" први је возглас архијереја, који догле ћути.

Прочитавши Молитву Трисвете песме, свештенослужитељи приликом последњег певања "Свјатиј Боже" од стране појаца одлазе на Горње место иза Престола. Ђакон се обраћа свештенику речима: "Зповеди, владико". Свештеник целива Престо и одлази са десне стране Престола ка Горњем месту, изговарајући речи: "Благословен грѣднїи во имѣ Господѣе" ("Благословен који долази у име Господње"). Ђакон такође целива Престо и иде нешто испред свештеника. Прилазећи Горњем месту ђакон се обраћа свештенику речима: "Благослови, владико, Горѣе мѣсто", на шта свештеник благосиља Горње место речима: **"Благословен си на престолу славе Царства Твога, Ти Који седиш на Херувимима, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин"**.

Напомена:

На само Горње место свештеник нема права да седне, јер оно првенствено представља место где седи епископ, него седа на "сапрестоље", "поред Горњег места, са јужне стране", то јест са десне стране, ако се гледа спреда, док ђакон стаје са леве.

Читање Светог Писма

Одлазак на Горње место обавља се ради слушања Светог Писма, што представља најважнији тренутак Литургије оглашених. Из Светог Писма чита се Апостол, коме претходи певање Прокимена, и Јеванђеље, коме претходи певање Алилује.

На крају певања Трисвете песме на средину цркве излази чтец, који стаје пред Царске двери и чини поклон, држећи Апостол "затворен".

Ђакон прилази Царским дверима, окреће се према чтецу и показујући ораром ка њему возглашава: **"Пазимо!"** то јест: "пажљиво слушајмо читање прокимена које претходи Апостолу, а одмах потом и читање самог Апостола".

Свештеник са Горњег места предаје **"Мир свима"** на шта му чтец у име свих присутних одговара: **"И духу твоме"**.

Ђакон возглашава: **"Премудрост"**, чтец говори: **"Прокимен, глас..."** и произноси стих, а појци поново певају речи прокимена. Затим чтец произноси прву половину прокимена, а појци довршавају другу половину. Када се поклопе два празника, произносе се два прокимена: најпре чтец произноси први прокимен, а појци га певају; затим се произноси стих, а појци опет понављају прокимен; потом чтец произноси други прокимен у целини, без стиха, а појци га читавог певају једном. Више од два прокимена се не пева, чак ни када се поклопе три или више празника у једном дану.

Прокимени се певају по следећем правилу:

1. У обичне дане, ако се чина један обичан Апостол, пева се један прокимен дана, то јест понедељка, или уторка, или среде итд.
2. Ако се обичним даном чита и други Апостол, свецу, онда се, осим суботом, пева најпре прокимен дана, а потом прокимен светоме.
3. У суботу ту бива обрнутим редом: прво прокимен светом, а потом прокимен дана (види Типик, 12. и 15. глава).
4. У дане попразништва (али не и претпразништва, када се прокимен дана не изоставља) уместо прокимена дана пева се прокимен празника три пута, док се прокимен дана сасвим изоставља, и тако се чини све до оданија празника.
5. Ако је у дане попразништва одређено посебно читање светоме, онда се пева најпре прокимен празника, а потом прокимен светоме.
6. На сам дан великог празника пева се само прокимен тог празника, као и у дан оданија.
7. Недељом се пева нарочити прокимен васкрсни гласа (укупно их је осам, према броју гласова), а на другом месту - ако има другог прокимена - прокимен празника Богородице или светог који падне у тај недељни дан.
8. Ако у недељу падне оданије некога од дванаест великих ' празника, свеједно Господњег или Богородичиног, онда се пева најпре прокимен васкрсни, а затим празника.

После прокимена ђакон опет возглашава: "**Премудрост**", то јест објављује да ћемо сада чути велику мудрост.

Чтец саопштава из које ће Апостолске посланице или Дела апостолских читати: "**Читање Саборне посланице Јаковљеве**", или "**Читање Посланице Римљанима светог апостола Павла**", или **Читање Дела светих апостола**".

Ђакон возглашава: "**Пазимо!**" и чтец почиње да чита.

Док се чита Апостол, свештеник седи са десне стране Горњег места, показујући тиме равноправност свог чина са светим Апостолима, који су проповедали Христово учење по читавом свету; ђакон пак кади читав олтар, иконостас и народ са амвона, при чему кађење тамјаном симболизује ширење апостолске проповеди.

Напомена:

У старини кађење је обављано непосредно након читања Апостола, за време певања "Алилује". До промене је дошло зато што су "Алилују" почели да певају скраћено и брзим темпом, па за кађење више није остало довољно времена.

Уосталом, наш службеник прописује кађење само "свете Трпезе, читавог олтара и свештеника" пре читања Јеванђеља, а сада је постало уобичајено да се то чини за време певања прокимена.

Архијереј, у знак смирења пред јеванђелским речима Самог Христа, скида са себе омофор, који се носи пред Јеванђељем, док се оно износи на амвон уз певање "**Алилује**".

Читање Апостола симболизује апостолску проповед.

Који се апостол чита ког дана, указано је на крају богослужбене књиге Апостол.

Једно упутство дато је по недељама и данима седмице, почев од Недеље Свете Пасхе, док друго представља Месецослов, који указује на читање апостола у празничне дане и дане спомена светих, према датумима и месецима у години.

Када се поклопи неколико празника, читају се један за другим неколико апостола, али не више од три, при чему се два читају "под зачало".

Након читања Апостола свештеник говори чтецу: "**Мир ти, читачу**", а овај одговара: "**И духу твоме**".

Онда ђакон возглашава: "**Премудрост!**", на шта чтец говори: "**Алилуја**" у одговарајућем гласу.

Појци три пута певају: "**Алилуја**".

Чтец изговара стих који се назива "Алилујар" појци поново певају "**Алилуја**".

Чтец произноси други стих, а појци трећи пут певају трократно "**Алилуја**".

Напомена:

*На Велику Суботу се уместо Алилује пева нарочита песма: "**Воскресни Боже**", са стиховима 81. псалма.*

За време певања Алилује свештеник чита тајну "Молитву пред Јеванђеље".

Даље свештеник, клањајући се са ђаконом светом Престолу, целива Јеванђеље и предаје га ђакону, а ђакон са Јеванђељем обилази Престо поред Горњег места и излази кроз Царске двери на амвон, где полаже јеванђеље на аналој и громогласно произноси: "**Благослови, владико, благовесника светог апостола и јеванђелиста** (име јеванђелисте чије се Јеванђеље чита)" Име јеванђелисте треба да се изговори у генитиву (нпр. Луке), а не у акузативу (нпр. Луку), како неки по неразумевању чине. Свештеник, или архијереј, благосиља (осењује креним знамењем) ђакона, уз речи: "**Бог, молитвама светог славног Апостола и Јеванђелиста (име), нека теби, благовеснику, да реч с великом силом, на испуњење јеванђеља љубљеног Сина Његова и Господа нашег Исуса Христа**". Ђакон одговара: "**Амин**".[4]

Пред Јеванђељем стоје упаљене свеће, које горе све време његовог читања, симболизујући божанску светлост која се њиме распростире. Обраћајући се народу свештеник возглашава: "**Премудрост, прости, услишим свјатаго Евангелија; мир всјем**" ("Премудрост, смерно стојмо, чујмо свето Јеванђеље; мир свима").

Појци одговарају: "**И духу твоме**".

Тада ђакон објављује које ће се Јеванђеље читати: "**Читање светог Јеванђеља по Матеју (или име другог јеванђелисте)**".

Појци свечано певају: "**Слава Теби, Господе, слава Теби**".

Свештеник говори: "**Пазимо!**"

Ђакон почиње са читањем светог Јеванђеља, на које сви пазе, сагнувши главе.

Напомена:

Ако у служењу учествују два ђакона, онда возгласе "Премудрост, смерно стојмо..." и "Пазимо" произноси други, млађи ђакон, који обично чита и Апостол, док старији чита Јеванђеље.

Правила о читању Јеванђеља, као и Апостола, излажу се у самом богослужбеном Јеванђељу, у нарочитим таблицама, по недељама и данима седмице, почев од празника свете Пасхе, и у Месецослову по датумима и месецима у години.

За богослужбену употребу и Апостол и Јеванђеље подељени су на нарочите одељке, који се називају "зачала". Јеванђеље сваког јеванђелисте има своје сопствено рачунање зачала, док Апостол има заједничко рачунање, како за Дела апостолска, тако и за све Апостолске посланице. Читање ових зачала је тако распоређено, да током године буду прочитани цело Четворојеванђеље и читав Апостол.

Постоји двојак поредак читања ових зачала:

1. Читање током готово свих дана године оним редом којим зачала следе у свештеним књигама - то је такозвано "обично" или "дневно" читање: "Јеванђеље дана", или "Апостол дана";
2. Читање за одређене празничне дане или дане спомена светих - то је "Јеванђеље или Апостол празника или светог". Читање Јеванђеља почиње у саму Недељу Пасхе (Васкрс), при чему се до Педесетнице прочита цело Јеванђеље по Јовану, затим се чита Јеванђеље по Матеју, до петка после Воздвижења Часног Крста (чиме је показана само граница пре које се читање Јеванђеља по Матеју не завршава). Али може се догодити да се зачала Јеванђеља по Матеју читају и после Воздвижења, кад Васкрс падне касно. Детаљно се о свему томе говори у Упутству које се налази на почетку богослужбеног Јеванђеља. Јеванђеље по Марку чита се обичним данима од једанаесте до седамнаесте недеље (по Духовима); после Воздвижења следи читање Јеванђеља по Луки, а затим се суботом и недељом током свете Четрдесетнице дочитава преостали део Јеванђеља по Марку.

Црквена година, онако како је прихваћено у распореду обичних читања, почиње на дан Васкрса и траје све до следећег Васкрса. Али пошто Васкрс из године у годину пада у различито време, и најраније бива 22. марта, а најкасније 25. априла, црквена година не траје увек једнако: некад има више недеља и седмице, а некад мање. Грађанска година има увек 365 дана (преступна 366), а црквена година, кад један Васкрс падне рано, а следећи касно, може да има значајно више дана, или обрнуто, кад један Васкрс буде касно, а следећи рано, може да има знатно мање дана. Први случај у Типику носи назив "Вње Пасха", а други "Внутр Пасха". Када се догоди "Вње Пасха", онда може недостајати обичних читања Апостола и Јеванђеља, и тада бива такозвани "Одступ", то јест треба се вратити на већ прочитана зачала и понављати њихово читање. Овај недостатак се примећује само у погледу обичних дана. Што се пак тиче недеља, недостатак се надокнађује тако, што постоје недеље за које су одређена посебна читања. Јер у години постоје: 1. недеље у које се читају посебна зачала, док се обична уопште не читају, и 2. недеље за које су посебна зачала одређена упоредо са обичним. Када дође до одступа, читају се само посебна зачала, а обична се изостављају.

Обична зачала се никада не читају:

1. у Недељу Светих Праотаца,
2. у Недељу Светих Отаца пред Рождество Христово и
3. у Недељу у коју падне Рождество Христово или Богојављење.

Посебна зачала имају:

1. Недеља по Рождеству Христовом,
2. Недеља пред Богојављење и
3. Недеља по Богојављењу.

У ове недеље читају се два Јеванђеља - празника и обично, али само у случају када нема одступа. Када пак има одступа, онда се обична Јеванђеља тих недеља читају у дане у које пада одступ. А код највећег одступа, када се појави недостатак једног јеванђелског читања, увек се чита 62. зачало Јеванђеља по Матеју, о Хананејки, и то тако да се ово Јеванђеље чита обавезно у недељу која претходи оној за коју је одређено да се чита Јеванђеље о Закхеју (пре Недеље о Митару и Фарисеју).

Треба имати на уму да се пре Недеље о Митару и Фарисеју увек чита Јеванђеље о Закхеју (Лк. зч. 94). У таблици читања Јеванђеља оно се везује за 32. недељу по Духовима, али може да падне и раније или касније, у зависности од тога да ли ће бити "Пасха вње" или "Пасха внутр".

Читав круг читања обичних зачала из Апостола и Јеванђеља у Типику се назива "Столпом".

Посебан положај има Недеља Светих Праотаца. За ту недељу прописано је да се увек чита само једно Јеванђеље, и то управо оно које је одређено за двадесет осму недељу по Духовима: Јеванђеље по Луки, 76. зачало, о позванима на вечеру. Уколико ова недеља заиста буде двадесет осма после Педесетнице, онда се поредак читања Јеванђеља ничим не нарушава, но ако Недеља Светих Праотаца не падне у двадесетосму недељу по Педесетници, него у двадесет седму, двадесет девету, тридесету или тридесет прву недељу, онда се ипак чита 76. зачало Јеванђеља по Луки, јер се оно тиче празновања спомена светих Праотаца, док се у двадесет осму недељу тада обично чита зачало које је на реду двадесет седме, или двадесет девете, или тридесете, или тридесет прве недеље. Иста таква замена догађа се и са читањем Апостола, јер је за Недељу Светих Праотаца прописано да се увек чита Апостол одређен за двадесет девету недељу.

Упутства за читање посебних зачала у недељу после Рождества Христовог, у недељу пре Богојављења, а такође у суботу после Рождества Христовог и суботу пре Богојављења, услед тога што између Рождества Христовог и Богојављења има 11 дана, током којих могу да падну два недељна дана, и две суботе, а понекад и само један недељни дан и једна субота. У зависности од тога, нарочита упутства како да се уједном или другом случају читају Апостол и Јеванђеље. Неопходно је да се ово увек унапред установи, како не би долазило до грешака приликом читања.

О великим Господњим и Богородичиним празницима, као и о празницима светих за које одређено да се служи бденије, не читају се обични Апостол и Јеванђеље, него само Апостол и Јеванђеље датом празнику или светоме. Али ако велики Богородичин празник или празник светога са бденијем падне у недељу, онда се читају најпре обични васкрсни Апостол и Јеванђеље, па тек потом Апостол и Јеванђеље празника или светог. Обични Апостол и Јеванђеље се ипак сасвим не изостављају ни у дане великих празника и светих са бденијем: читају се у навечерје празника "под зачало" Црква жели да током године буде прочитан читав Апостол и читаво Јеванђеље, без икаквог изостављања.

За дане оданија Господњих празника није предвиђено да се чита нешто посебно, него је одређено да се чита исти Апостол и исто Јеванђеље које се чита и на сам дан празника.

У седмичне дане, осим суботе, читају се увек најпре обични Апостол и Јеванђеље, а затим посебни, одређени за светога чији се спомен тог дана празнује. Тако бива и у дане оданија Богородичиних празника: тада се читају прво обични дневни Апостол и Јеванђеље, а потом Богородици. Истим редом се Апостол и

Јеванђеље читају и суботом, од Недеље о Митару и Фарисеју до Недеље Свих Светих. А суботом од Недеље Свих Светих до Недеље о Митару и Фарисеју читају се најпре Апостол и Јеванђеље светом, а тек потом обични, дневни Апостол и Јеванђеље.

Недељом прво иде све васкрсно. Али оних недеља, као и субота, за које су одређена посебна читања, на пример у суботу и недељу пре Воздвижења, у суботу и недељу после Воздвижења, у суботу и недељу пре и после Рождества Христовог, најпре се чита то што је посебно одређено за дати дан, па тек онда оно што се обично чита, и што се чита за спомен светога или за Богородичин празник. А у Недеље Светих Отаца у јулу и октобру (спомен Васељенских сабора) бива прво обично читање, па тек потом оно које је одређено за Свете Оце.

За све дане седмице осим недеље одређено је и посебно заупокојено Јеванђеље, као и апостол. На заупокојеној служби не читају се Апостол и Јеванђеље светима који се празнују, него само обични и заупокојени Апостол и Јеванђеље (тако бива у суботу, када се пева алилуја).

Након читања Јеванђеља свештеник говори ђакону који је читао: "**Мир теби, благовеснику**". Појци певају: "**Слава Теби Господе, слава Теби**". Ђакон долази до Царских двери и предаје Јеванђеље свештенику. Свештеник осењује Јеванђељем народ и ставља га на горњи део Престола, јер му ускоро предстоји да развије Антиминс, на коме Јеванђеље обично лежи. Према упутству Службеника Царске двери се након тога затварају, али у пракси обично их затварају каније, после сугубе јектеније и молитве. Ђакон пак стане на амвон и започиње сугубу јектенију.

Напомена:

У старини, а на Истоку и данас одмах после читања Јеванђеља следи проповед свештеника. Код нас проповед сада говоре обично при крају Литургије, за време причешћа свештенослужитеља, након певања "причасног", или пак после "Буди имја Господње".

Јектенија после Јеванђеља

Након читања Јеванђеља следи Сугуба јектенија која почиње речима: "**Рецимо сви из све душе, и од свега ума свог, рецимо**".

Ова јектенија, у поређењу са сугубом јектенијом која се произноси на вечерњу или јутрењу, има своје специфичности. Као прво, она садржи сасвим карактеристичну прозбу: "**Још се молимо за браћу нашу, свештенике, свештеномонахе, свештенођаконе, и за све у Христу братство наше**". Ово указује на то да је наш Типик јерусалимског порекла.

Треба знати да се под овим "братством" подразумева јерусалимско братство Светог Гроба, док ми ове речи везујемо за нашу браћу свештенике. Као друго, прозба "Још се молимо за блажене и незаборавне..." на литургијској јектенији има додатак: "**За свете патријархе православие, благочестиве Царе и христољубиве царице**".

Понекад сугуба јектенија има и нарочите прозбе: "за болесне", "за путнике", поводом суше и томе слично, које се узимају из књиге молебних пјенија, или из посебног одељка који се налази на крају "Јерејског молитвослова". На литургијској сугубој јектенији обично се изоставља прозба "за милост, живот, мир..." која је увек присутна на вечерњу и јутрењу.

За време сугубе јектеније свештеник тихо чита нарочиту "**Молитву усрдног мољења**".

Након читања ове молитве и произношења прозби за надлежног архијереја обично се рашири илтон, а затим и сам Антиминс. Остаје склопљен само горњи део антиминса, који се рашири касније, за време јектеније за оглашене. Треба знати како се правилно слаже Антиминс: најпре се поклапа његов горњи део, потом доњи, затим леви и на крају десни. Приликом саборног служења у откривању Антиминса учествује предстојатељ са двојицом старијих саслужитеља: најпре предстојатељ са старијим саслужитељем открива десни део Антиминса, потом предстојатељ са левим, другим саслужитељем открива леви део, а затим се открива доњи део. Горњи део остаје покривен све до јектеније за оглашене. Такво откривање Антиминса озакоњено је нашом руском праксом. А према упутству Службеника читав Антиминс се "распростире" (односно "шири") одједном, уз закључни возглас јектеније за оглашене, што је на Истоку и сачувано. По окончању сугубе јектеније понекад се чита посебна молитва.

Затим, ако се врши какав принос за упокојене, произноси се сугуба јектенија за упокојене, обично уз отворене Царске двери. Она почиње речима: "**Помилуј нас, Боже, по великој милости Твојој...**" при чему се тајно чита молитва за упокојење починулих: "**Боже духова и свакога тела...**" која се завршава возгласом: "**Јер си Ти васкрсење и живот и покој...**"

Напомена:

Неумесно је произносити заупокојену јектенију на Литургијама недељом и у дане великих празника.

Јектенија за оглашене

Потом се Царске двери затварају и произноси се Јектенија за оглашене, која почиње речима: "**Оглашени, помолите се Господу**". Ова јектенија представља мољење за "оглашене", то јест за оне који се спремају да приме свету Христову веру, али још нису крштени. Према установљеној традицији, код речи "**Да им открије Јеванђеље правде**" свештеник открива горњи део антиминса.

Напомена:

Приликом саборног служења ово чине истовремено двојица свештеника који саслужују: један са десне, а други са леве стране.

Уз закључне речи ове јектеније: "**Да и они с нама славе...**" свештеник узима плџснати сунђер који лежи унутар антиминса и њиме крстолито осењује Антиминс, а онда га побожно полаже у горњи десни угао Антиминса. Овим потпуним отварањем Антиминса припрема се место за Свете Дарове и за погребене Тела Господњег, будући да постављање Светих Дарова на Престо симболизује погребене Тела Господњег скинутог са крста.

Док се произноси јектенија за оглашене, свештеник чита нарочиту тајну "**Молитву за оглашене пре светог Узношења**". Овде ћемо да приметимо још и то да се почев од ове молитве текст тајних молитава на Литургији светог Јована Златоустог разликује од текста тајних молитава на Литургији светог Василија Великог.

После закључног возгласа ове јектеније ђакон позива оглашене да напусте молитвено сабрање три пута понављајући возглас: "**Ви који сте оглашени, изиђите; оглашени, изиђите; ви који сте оглашени, изиђите...**"

Напомена:

Када у служби учествује неколико ђакона, онда редом произносе тај возглас. У старини су сви оглашени пре изласка из цркве добијали нарочити благослов епископа. По изласку оглашених почиње трећи и најважнији део Литургије, коме могу да присуствују само верни, то јест већ крштени хришћани, који се не налазе под забраном или одлучењем. Зато се тај део Литургије назива Литургијом верних.

Литургија верних

Литургија верних данас почиње одмах након Литургије оглашених, без икаквог прекида, возгласом ђакона: **"А ви који сте верни, опет и опет у миру Господу се помолимо"**.

Затим се произносе једна за другом две мале јектеније, а уз сваку од њих чита се посебна молитва: "Молитва верних прва, коју свештеник говори тихо, пошто распростре антиминос" и "Молитва верних друга".

Свака од ових малих јектенија завршава се возгласом ђакона: **"Премудрост"**, што треба да нас подсети на нарочиту важност предстојеће службе, то јест на Премудрост Божију, која треба да се пројави кроз најузвишенију хришћанску Свету Тајну - Евхаристију. Возглас "Премудрост" произноси се уместо уобичајеног позива да себе и сав свој живот предамо Богу, којим се у другим приликама обично завршавају мале јектеније.

Непосредно након возгласа **"Премудрост"** следи возглас свештеника којим се јектенија завршава. После прве јектеније свештеник возглашава: "Їако подобїѣт Тебѣ вїакаїа слава, чест и поклоуенїѣ..." ("Јер Теби приличи свака слава част и поклоњење..."), а после друге следи нарочити возглас: "Їако да под держабоу Твоју вїгда храними, Тебѣ славу воснїѣем, Отцѣ, и Снѣ, и Свїагомѣ Дѣхѣ, нынѣ, и прїсно, и во вїекн вїѣков" ("Да свагда чувани влашћу Твојом, Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова").

Напомена:

Постоји разлика у произношењу друге од ових јектенија у случају када свештеник служи са ђаконом, и када служи сам. У првом случају ђакон осим уобичајених прозби мале јектеније произноси још и три прве прозбе велике јектеније и прозбу: "О избавитисја нам..." ("Да се избавимо..."). Кад свештеник служи сам, он ове прозбе не произноси.

Херувимска песма

После возгласа друге мале јектеније одмах се отварају Царске двери и појци почињу да спорим и отегнутим напевом певају такозвану Херувимску песму. Њене речи су следеће:

"Нѣ херувїмїи тїаїно образѣишче, и жнвотворїишчеї Троициѣ трнєвїаѣишчеї пїесѣ прнпїевїаѣишче, вїакоїѣ ннѣе жнѣїкоїѣ отложнм попеченїѣ - Їако да Царїа вїѣх поднїем, ангелїкнмн невннмло дорнннмла чннмн; лннлїа, лннлїа, лннлїа".

У преводу на српски језик:

"Ми који херувиме тајанствено изображавамо, и животворној Тројици Трисвету песму певамо, сваку сада животну бригу оставимо - као они који ће примити Цара свих, анђелским силама невидљиво праћенога; алилуја, алилуја, алилуја".

Ова песма је, према сведочанству Георгија Кедрина, састављена и уведена у употребу у шестом веку, за владавине благочестивог цара Јустина Другог, како би током преношења Дарова са Жртвеника на Престо испуњавала душе оних који се моле најпобожнијим осећањима.

У овој песми Црква као да нас позива да се угледамо на херувиме, који, стојећи пред Престолом Господа славе, непрестано певају и прослављају Га трисветом песмом: "**Свети је, Свети, Свети, Господ Саваот**", и да оставимо све мисли и бриге о било чему земаљском; јер у то време Син Божији уз свечану пратњу Анђела невидљиво улази у олтар како би на часној Трпези принео Себе Богу Оцу на жртву за грехе људског рода и понудио Своје тело и крв за храну вернима.

Ова херувимска песма у суштини представља скраћену верзију древне песме која је раније свагда певана на најстаријој Литургији светог апостола Јакова, Брата Господњег, а сада се код нас пева само на Велику Суботу, на Литургији светог Василија Великог која се служи тога дана:

"Да молчнт вѣакаѣа плочт челоѣѣча и да стонт со страхом и трепетом, и ничтоже земноѣ в себе да помншлѣѣт, Цар бо царствѣѣѣшчнх и Господ господствѣѣѣшчнх приходнт заклатнѣѣа, и дачнѣѣа в свѣд верним. Предходѣѣѣт же семѣ лицн ангелстн со вѣѣакнм началом и властнѣѣѣ: многоочнтн херѣѣвнмн и шестокрнлатн серафнмн, лица закрнвлѣѣшчѣ и вопнѣѣшчѣ пѣѣѣѣ: алнлѣѣѣа, алнлѣѣѣа, алнлѣѣѣа"

("Нека умукне свако тело човечије, и нека стоји са страхом и трепетом, и нека ништа земаљско не помишља у себи; јер Цар царева и Господ господара долази да буде заклан и да даде Себе за храну вернима; а испред Њега иду хорови Анђела, са сваким Началством и Влашћу, многооки Херувими и шестокрили Серафими, заклањајући лица и кличући песму: алилуја алилуја, алилуја").

За време певања херувимске песме свештеник стоји пред Престолом и чита нарочиту тајну молитву која почиње речима: "**Нико од везаних телесним похотама и сластима није достојан да приђе, или да се приближи, или да служи Литургију Теби, Цару славе...**"

За то време ђакон, који је на самом почетку Херувимске песме узео од свештеника благослов за кађење, кади читав олтар и свештеника, а затим са свете иконе, појце и народ, при чему је прихваћено да прво окади олтар, па изађе да би окадио иконостас, а онда се врати у олтар како би окадио свештеника, након чега поново излази на Царске двери и кади појце и народ. На крају, када окади Царске двери и иконе Спаситеља и Мајке Божије, ђакон улази у олтар, кади Престо само спреда и свештеника, а онда се заједно са њим клања пред Престолом.

Свештеник са рукама подигнутим увис три пута говори прву половину Херувимске песме, а ђакон је сваки пут завршава, говорећи другу половину, након чега се клањају по једном. Када три пута изговоре Херувимску песму, поклоне се један другоме и целивају Престо, они одлазе, не обилазећи Престо у круг, лево ка Жртвенику, како би започели Велики вход.

Напомена:

Када ђакона нема, свештеник кади сам, након што прочита тајну молитву.

За време кађења и он и ђакон говоре у себи педесети псалам.

Велики вход

Након што буде отпевана прва половина Херувимске песме, закључно са речима: "Сваку сада животну бригу оставимо", обавља се такозвани Велики вход, то јест свечано преношење припремљених Светих Дарова са Жртвеника на Престо, где се они постављају на раширени антиминос.

Велики вход започиње тако што свештеник и ђакон прилазе Жртвенику.

Свештеник кади Свете Дарове три пута се молећи у себи: "**Боже, милостив буди мени грешном**".
Ђакон Му говори: "**Узми, владико**".

Свештеник узима воздух са Светих Дарова и полаже га на плећа ђакону, говорећи: "**Подигните руке своје ка Светињи и благословите Господа**".

Затим, узевши свети дискос ставља га ђакону на главу, са сваком пажњом и побожношћу. При томе свештеник говори ђакону: "**Свештено ђаконство твоје да помене Господ Бог у Царству Свое, свагда, сада, и увек, и у векове векова**", а ђакон, прихватајући дискос и целивајући свештеникову руку говори: "**Свештенство твоје да помене Господ Бог...**" Узимајући дискос ђакон клечи десно од Жртвеника на једном колону, држећи о једном прсту десне руке кадионицу коју је претходно примио од јереја, тако да би му се она спуштала иза леђа након што му јереј преда дискос. Подигавши се са колена, ђакон креће први, излазећи кроз северне двери на доле, а свештеник узима у руке свети путир и иде за њим.

Напомена:

Ако служе два ђакона, на плећа једнога од њих полаже се воздух, и он иде напред са кадионицом, а старији по чину ђакон на глави носи дискос.

Ако служи неколико свештеника саборно, онда други по чину свештеник носи крет, трећи копље, четврти кашичицу и тако редом. Испред њих иду свећеносци.

По завршетку певања Херувимске песме, када вход већ крене, ђакон гласно изговара "помињање Великог входа", које за њим наставља и свештеник, а ако је служење саборно, онда и други свештеници, сви по реду, при чему је уобичајено да помињање заврши старији свештеник. Када заврши своје помињање ђакон улази на Царске двери у олтар и зауставља се код предњег десног угла свете Трпезе, где клекне на колону, држећи и даље дискос на глави и чекајући да у олтар уђе свештеник, који узима дискос и поставља га на Престо.

Свештеник (ако је саборно служење онда и други свештеници) произноси помињање стојећи на доле лицем окренут ка народу, а на крају помињања кретолико осењује народ предметом који држи у рукама.

Пракса помињања у различитим периодима није увек била сасвим једнообразна. Помињане су и данас се помињу грађанске и духовне власти, а у закључку најстарији свештеник помиње: "**Вас и све православне хришћане да помене Господ Бог у Царству Свое, свагда, сада и увек и у векове векова**".

Напомена:

Неправилно чине неки савремени свештеници који произвољно проширују ово помињање на Великом входу, убацујући читав низ разних помињања која нису наведена у Службенику, нити прописана од стране црквених власти. Сваки самовољни додаток, а тим пре неуки, како сад често бива, у богослужењу је неуместан и недоличан.

Ушавши у олтар свештеник ставља свети путир на раширени антиминос са десне стране, а онда узима дискос са ђаконове главе и ставља га са леве стране. Потом скида покриваче са путира и дискаса, узима воздух са ђаконових леђа, окади га и њиме покрике дискос и путир заједно. Постављање Светих Дарова на Престо и њихово покривање воздухом симболизује скидање Господа са крста и Његово полагање у гроб. Док ово чини свештеник у себи (полугласно) говори тропар Велике Суботе: "Благообразни́ Јосифъ с дрѣва свѣмъ пречисто́е тѣло Твоѣе, плаштаницейъ чисто́у обѣну и благоуханнѣми во гробѣ новѣе златѣмъ положи" ("Благообразни Јосиф, скинувши с дрвета пречисто тело Твоје, обави га чистом плаштаницом, и мирисима помазавши, у нови гроб сахрани Га"). А затим и друге тропаре који се певају на пасхалним часовима, који такође говоре о погребу Господа: "Во гробѣе плотски, во адѣ же с душиейъ, ѿко Бог..." ("У гробу телесно, у аду с душом, као Бог" и: "ѿко живоносец, ѿко раѣа краковѣиши..." ("као живоносан, као лепши од раја..."))

Када окади воздух, покривајући њиме Свете Дарове свештеник опет чита "Благообразни Јосиф..." а затим три пута кади тако припремљене Свете Дарове, произносећи завршне речи 50. псалма: "Ублжи, Господи, благоволеннѣм Твоимъ Сиона..." ("По доброты Својој, Господе, чини добро Сиону...") Под "Сионом" се овде подразумева Црква Христова, а под "зидовима јерусалимским" учитељи вере - епископи и презвитери, који чувају "град", то јест Цркву, од напада непријатеља; под "жртвом правде, приносима и жртвама паљеницама" подразумева се Бескрвна Жртва, која треба да се саврши током предстојећег тајнодејства, а чију су праслику представљале старозаветне жртве.

После свега тога затварају се Царске двери и навлачи завеса, (што симболизује затварање Гроба Господњег великим каменом, стављање печата и постављање страже на Гроб).

Напомена:

Ако свештеник служи сам, без ђакона, онда носи путир у десној руци, а дискос у левој, и сам произноси сва уобичајена помињања у целини.

На архијерејској служби архијереј пре почетка Херувимске песме, након читања тајне молитве, умива руке на Царским дверима, а након читања Херувимске песме одлази до Жртвеника, и сам савршава проскомидију за себе, помињући све архијереје и све саслужитеље, који један за другим прилазе и целивају га у десно раме, говорећи: "Помени ме, преосвећени владико, тога и тога". Архијереј не излази сам на Велики вход, него прима код царских двери прво дискос од ђакона, а потом путир од најстаријег свештеника, при чему сам произноси читаво помињање, делећи га на две половине: једну говори са дискосом у рукама, а другу са путиром.

Свештенство тада обично никога не помиње, само понекад ђакон на почетку помиње архијереја који служи.

На архијерејској служби Царске двери и завеса се (од почетка Литургије) не затварају, него остају отворени све до тренутка причешћа свештенослужитеља.

Треба имати на уму да после Херувимске песме никакво вађење частица из просфора више није допустиво.

На покривач који је скинут са дискаса и положен на леву страну Престола полаже се обично престони крст, а покрај њега копље и кашичица који ће свештенику потом бити потребни ради ломљења Светих Дарова и причешћивања верних.

Прозбена јектенија

По завршетку читаве Херувимске песме ђакон излази кроз северна врата на амвон и произноси Прозбену јектенију која почиње речима: **"Допунимо молитву своју Господу"**.

За ову прозбену јектенију карактеристично је то, што се на самом почетку допуњава са три прозбе: **"За предложене часне дарове..." "За овај свети храм..." "Да нас избави..."**

Напомена:

Ако се Литургија служи после вечерње, као на пример у навечерје Рождества Христовог и Богојављења, на празник Благовести кад падне у обичне дане Великог поста, на Велики Четвртак и Велику Суботу, онда ову јектенију треба започети речима: "Допунимо вечерњој молитви својој Господу..." "

За време прозбене јектеније свештеник у олтару тихо чита "Молитву Приношења, која се говори после стављања Божанских Дарова на свети Престо".

Крај ове молитве: **"Милосрђем Тединороднога Сина Твога, са Којим си благословен, са пресветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова"** свештеник гласно произноси по окончању јектеније, а затим се окреће лицем народу и предаје **"Мир свима"**, на шта му појци, у име свих присутних, као и обично одговарају: **"И духу твоме"**.

Целив мира.

Стојећи на свом уобичајеном месту на амвону ђакон возглашава: **"Љубимо једни друге, да бисмо једнодушно исповедали..."** Продужавајући ђаконове речи, као да одговарају кога исповедамо, појци певају: **"...Оца и Сина и Светога Духа, Тројицу Једносуштну и неразделиву"**.

Свештеник се за то време три пута клања пред светим Престолом и уз сваки поклон говори о својој љубави према Господу речима 17. псалма, стих 2: **"Љубићу Те, Господе, крепости моја. Господ је тврђава моја, и прибежиште, и избавитељ мој"**, након чега целива покривене Свете Дарове, и то најпре врх светог дискаса, затим врх светог путира, и коначно крај свете Трпезе испред себе.

Напомена:

*Ако Литургију служе два или три свештеника, сви они чине исто, прилазећи Престолу спреда, а затим одлазе на десну страну и, стајући тамо у реду, узајамно се целивају, изражавајући тиме своју братску љубав један према другоме. Најстарији при томе говори: **"Христос међу нама"**, а млађи одговара: **"И***

јесте и биће", па целивају један другог у оба рамена и у руку. Исто треба да чине и ђакони, ако их је више: они целивају крст на својим орарима, а потом и један другог у раме и изговарају исте речи.

После овог целива мира и исповедана свога потпуног јединомислија и једнодушности логички следи исповедање своје вере.

Символ вере

Ђакон се благо поклони на месту на коме стоји, целива свој орар онде где је слика крста, и подигавши мало десну руку, којом са три прста држи орар, произноси: **"Двери, двери, с премудрошћу пазимо!"**

При томе се повлачи завеса на Царским дверима и народ изван олтара одмереним гласом говори исповедање вере: **"Верујем у Једнога Бога Оца..."**

На почетку певања или читања Символа вере свештеник скида воздух са Светих Дарова, како они приликом савршавања Евхаристије не би остали покривени, и при томе подиже воздух изнад Светих Дарова, где њиме лагано лелуја и говори исто што и народ.

Напомена:

Ако служи неколико свештеника, сви они држе воздух за крајеве и лелујају њиме заједно са предстојатељем.

Ако служи архијереј, онда он скине митру и сагне главу према Светим Даровима, а свештеници лелујају воздухом истовремено изнад Светих Дарова и његове сагнуте главе.

Свештеник престаје да лелуја воздухом онда када ђакон, после Символа вере и возгласа **"Стојмо смерно..."** уђе у олтар и замени свештеника, тако што "узевши рипиду, побожно лелуја над светињом". А свештеник, пошто је у себи изговорио Символ вере, побожно целива воздух, слаже га и полаже лево на светој Трпези говорећи: **"Благодат Господа..."**

Канон Евхаристије или Анафора (Узношење)

После Символа вере ђакон, док још стоји на амвону, возглашава **"Стојмо смерно, стојмо са страхом, пазимо да свето Узношење у миру принесемо"** (односно: "да свети Принос у миру узнесемо", те одмах улази у олтар, и то не на јужне двери, као обично, него на северне - оне на које обично излази.

На ове ђаконове речи појци у име свих верујућих одговарају: **"Милост мира, жртву хвале"**.

Затим се свештеник окреће народу како би га припремио за предстојећу велику и страшну Свету Тајну, уз речи апостолског поздрава: **"Благодат Господа нашега Исуса Христа, и љубав Бога и Оца, и заједница Светога Духа, да буде са свима вама (2. Кор. 13,13)"**.

Напомена:

Архијереј код ових речи излази из олтара на амвон и осењује присутне дикиријом и трикиријом, док свештеник благосиља руком окренувши се на запад.

На ову добронамерну жељу свештеника или архијереја, појци у име читавог народа одговарају: **"И са духом твојим"**, што изражава братско јединство клира и народа. Свештеник потом возглашава: **"Горе имајмо срца!"**. Појци у име свих верујућих одговарају сагласношћу на овај позив: **"Имамо их на Господу"**, то јест ми смо се срцем већ обратили Богу, наравно не у духу гордости, него у смислу жеље да се ово оствари и да се заиста одвојимо од свега земаљског (Неки свештеници приликом произношења овог возгласа подижу руке.

Напомена:

Архимандрит Кипријан Керн пише: "Поменуте речи по пропису јерусалимског Службеника треба да се произносе са подигнутим рукама.

Наш службеник не прописује тако нешто, али ово је озакоњено готово општеприхваћеном праксом. "Горе имајмо срца!" - то је један од најстаријих литургијских возгласа, који спомиње још свети Кипријан Картагински, који овако објашњава његов смисао: "(они који се моле) не треба тада да мисле ни о чему другом, него само о Господу. Нека се њихова прса затворе за противно, и нека буду отворена само за Господа. Да не допустимо непријатељу да уђе у нас за време молитве".

Одмах затим свештеник возглашава **"Заблагодаримо Господу"**. Овим речима започиње сама Евхаристијска молитва, или Канон Евхаристије - та срж Божанствене литургије која води порекло из апостолских времена. Реч "Евхаристија" (ευχαριστία) у преводу са грчког значи "Благодарење". Сам Господ Исус Христос је, установљавајући на Тајној Вечери ову велику Свету Тајну, како о томе причају тројица првих јеванђелиста, почео од благодарења Богу и Оцу (Лк. 22,17-19; Мт. 26,27 и Мк. 14,23).

Одговарајући на овај возглас свештеника појци певају: **"Достојно је и праведно благодарити Оцу и Сину и Светоме Духу, Тројици једносушној и неразделивој"**.

Свештеник у том тренутку почиње да чита Евхаристијску молитву, изговарајући њене речи тајно, за себе. Ова молитва се потом прекида возгласима који се произносе наглас, а завршава се призивом Духа Светога, претварањем хлеба и вина у Тело и Крв Христову, и молитвом за живе и упокојене - **"за све и сва"** за које се приноси ова Велика Бескрвна Жртва.

Ова тајна молитва започиње речима: **"Достојно је и праведно Тебе певати, Тебе благосиљати, Тебе хвалити, Теби благодарити..."**

Даље свештеник већ наглас возглашава: **"Победничку песму певајући, кличући, узвикујући и говорећи"**, а појци продужавају овај возглас свештеника свечано певајући: **"Свети је, Свети, Свети, Господ Саваот; пуно је небо и земља славе Твоје; Осана на висинама, благословен који долази у име Господње; Осана на висинама"**.

Ђакон, који је претходно ушао са амвона у олтар кроз северне двери (једини случај када ђакон улази кроз северне двери), и стоји са леве стране Престола, узима свету звездицу са дискаса, чини над њиме знак крста, целива је и оставља по страни, тамо где су и покривачи.

Свештеник у том тренутку чита други део тајне евхаристијске молитве, који започиње речима: **"Са овим блаженим силама..."**

Овај део молитве представља подсећање на искупљујући подвиг Христов, а завршава се возглашавањем самих установљујућих речи Свете Тајне из Јеванђеља: **"Узмите, једите, ово је Тело Моје, које се ради вас ломи за отпуштење грехова"** и: **"Пијте из ње сви: ово је Крв Моја Новог Завета, која се ради вас и ради многих пролива за отпуштење грехова"** (Мт.26,26-28; Мк. 14,22-24 и Лк. 22,19-20).

На сваки од ових возгласа појци одговарају: "Амин".

Приликом произношења ових речи ђакон десном руком, држећи орар са три прста, показује свештенику најпре дискос, а затим путир.

Истовремено и свештеник "сапоказује" руком.

Напомена:

Ако саборно служи неколико јереја, они ове речи тихо изговарају заједно са предстојатељем. Појци певају "Амин", изражавајући тиме општу дубоку веру свих који се моле у Божанственост Свете Тајне Евхаристије и духовно јединство свих у овој непоколебљивој вери.

Након произношења Христових речи, свештеник спомиње све оно што је Господ Исус Христос учинио за спасење људи, и на основу чега свештенослужитељи приносе Бескрвну, прозбену и благодарну Жртву. Ово чини у краткој, тајној молитви "Сећајући се дакле..." која се завршава возгласом: "Твоје од Твојих Теби приносећи ради свих и за све".

Приликом овог возгласа савршава се такозвано узношење (подизање) Светих Дарова.

Напомена:

Ако са свештеником служи и ђакон, онда узношење врши он, а не сам свештеник, који само произноси возглас. Ђакон укрштеним рукама узима дискос и путир, при чему десну руку ставља изнад леве и њоме узима дискос који стоји лево, док левом узима Чашу која стоји десно, и подиже их изнад Престола. У служебнику се не каже да путиром и дискосом треба начинити знак крста у ваздуху, али то многи по обичају чине.

Ако нема ђакона, онда сам свештеник подиже свети дискос и Чашу.

Епиклезис (Епиклеза, молитва призивања Духа Светога)

Продужавајући возглас свештеника појци певају: "Тебе певамо, Тебе благосиљамо, Теби благодаримо, Господе, и молимо Ти се, Боже наш".

Док се ово пева, наставља се читање оног дела тајне евхаристијске молитве, на коме се савршава призив Духа Светога и освећење Светих Дарова - њихово претварање у истинско Тело и истинску Крв Христову.

Одмах затим свештеник и ђакон се три пута клањају пред светом Трpezом "молећи се у себи".

Са рукама подигнутим ка небу свештеник три пута чита тропар трећег часа: "Господе, који си у трећи час Апостолима Својим ниспослао Пресветог Духа Свог, Њега, благи, не одузми од нас, но обнови нас, који Ти се молимо".

Након првог пута ђакон произноси 12. стих 50. псалма: "Срце ми чисто сздај Боже и дух прав обнови у мени", а након другог 13. стих: "Не одбаци мене од лица Твога и Духа Твога Светог не одузми од мене".

Изговарајући тропар трећи пут свештеник руком благосиља најпре свети хлеб, потом свету Чашу и на крају хлеб и Чашу заједно. После ђаконових речи: "Благослови, владико, свети хлеб", свештеник над светим

хлебом произноси следеће речи, које се сматрају тајносавршавајућим: "И учини овај хлеб пречасним Телом Христа Твога", а ђакон говори "Амин", и даље: "Благослови, владико, свету Чашу". Свештеник говори над Чашом: "А оно што је у чаши овој пречасном Крвљу Христа Твога". Ђакон: "Амин", а затим: "Благослови, владико, обоје". А свештеник благосиљајући обоје говори: "Претворивши их Духом Твојим Светим". У закључку ђакон, а ако њега нема онда сам свештеник, произноси: "Амин. Амин. Амин".

После тога ђакон тражи за себе благослов од свештеника, а свештеник над претвореним Светим Даровима чита молитву: "Да ове Свете Тајне...", у којој се моли да Тело и Крв Христова, који се сада налазе на Престолу, буду онима који се причешћују на отрезвљење душе, на отпуштење грехова, на заједницу Духа Светога, на испуњење Царства Небескога, на смелост према Богу, а не на суд или осуду.

Настављајући молитву пред управо претвореним Светим Даровима свештеник помиње све оне за које је Господ принео умилостивљујућу Жртву на Голготи: прво свете, а после све умрле и живе. Он набраја разне зборове светих и то набрајање закључује возгласом:

"Особито за пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију". "

Напомена:

У дане дванаест великих Господњих и Богородичиних празника до њиховог оданија уместо "Достојно јест" пева се "задостојник", то јест ирмос девете песме празничног канона, обично са припевом, а у недељне дане Великог поста на Литургијама светог Василија Великог, а такође и 1. јануара и обично у навечерје Рождества Христовог (тј. на Бадњи дан) и Богојављења пева се: "Ѡ ТѢБѢ РАДШЕЧІА, БЛАГОДАТНАІА, ВСІАКАІА ТВАР..." ("Теби се, Благодатна, радује сва твар...").

Док се ово пева, свештеник наставља са читањем тајне, такозване "заступничке" молитве, јасно показујући да је Божанствена литургија жртва, као утемељена Голготском Жртвом и сећање на њу, да је то Жртва "за све и сва".

После гласног молитвеног помињања Мајке Божије, свештеник сада тихо помиње светог Јована Претечу, свете апостоле, светога чији се спомен слави и све свете; затим се помињу сви упокојени, и на крају живи, почев од духовних и грађанских власти.

Возглас "Особито за Пресвету..." свештеник произноси са кадионицом у рукама, након чега је предаје ђакону, који за време певања "Достојно јест..." или задостојника кади Трпезу са свих страна и свештеника.

Напомена:

За то време, према упутству службеника ђакон треба да помиње у себи упокојене и живе које хоће (односно: "помиње из диптиха преминуле и друге упокојене које хоће".

Када се певање заврши, свештеник наставља заступничку молитву гласно: "Најпре помени, Господе..." и помиње највише црквене власти, епархијског архијереја, за кога моли: "Даруј га светим Твојим Црквама у миру, читава, часна, здрава, дуговечна и да правилно управља речју Истине Твоје", на шта појци певају: "И све и сва", то јест "Помени Господе и све људе, како мушкарце, тако и жене".

За то време свештеник даље (тихо) чита заступничку молитву: "Помени, Господе, град овај у коме живимо..."

Ова молитва се завршава возгласом свештеника. **"И дај нам да једним устима и једним срцем славимо и певамо пречасно и величанствено име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова"**. На крају свештеник, окренувши се лицем на Запад и благосиљајући руком оне који се моле, возглашава: **"И да буду милости великога Бога и Спаса нашега Исуса Христа са свима вама"**, на шта појци одговарају: **"И са духом Твојим"**.

Напомена:

*На архијерејској служби после возгласа архијереја **"Најпре помени, Господе..."** архимандрит или најстарији јереј полугласно помиње архијереја који служи, затим узима благослов од њега, целивајући му руку, митру и опет руку, а протођакон, окрећући се код Царских двери лицем према народу, произноси такозвану **"Велику похвалу"** у којој помиње архијереја који служи и **"приноси ове Свете Дарове Господу Богу нашем"**, нашу Отаџбину, грађанске власти и у закључку: **"Віієх ѿдѣї, предѣтоїмшчїх и помїшлїтїшчїх кнїждо нх о своїх си прегрешєннїах, и о віієх и зл вїї"**, на шта појци певају: **"Н о віієх и зл вїї"**.*

Прозбена јектенија и "Оче наш"

По завршетку канона Евхаристије поново се произноси прозбена јектенија која има ту карактеристику да почиње речима: **"Поменувши све свете, опет и опет у миру Господу се помолимо"**, а затим има још две, за прозбену јектенију необичне прозбе: **"За принесене и освећене пречасне Дарове, Господу се помолимо"** и **"Да човекољубиви Бог наш, примивши их у свој свети и наднебесни и умни Жртвеник, као мирис миомира духовнога, ниспошље нам за то Божанску благодат, и дар Светога Духа, помолимо се"**.

Јектенија се завршава такође необичним свештеничким возгласом, у коме свештеник, у име свих верујућих који су кроз крену Жртву Сина Божијег удостојени усиновљења Богу, моли да будемо удостојени да Бога призивамо као Оца: **"И удостој нас, Владико, да смело и неосуђено смемо призивати Тебе небескога Бога и Оца и говорите"**.

Појци као да продужавају овај возглас и "говоре", односно певају Молитву Господњу: **"Оче наш"**.

Певање Молитве Господње завршава се уобичајеним свештеничким возгласом после ње: **"Јер је Твоје Царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова"**.

Ђакон позива да се приклоне главе и, док појци отегнуто певају **"Теби, Господе"**, свештеник чита тајну молитву у којој тражи да Господ Бог и Владика "светиње које су пред нама, подели свима нама на добро" (упор. Рим. 8,28), према свачијој потреби.

Тајна молитва се завршава возгласом: **"Благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединородног Сина Твог, са Којим си благословен, са пресветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова"**.

Док појци отегнуто певају: **"Амин"**, свештеник чита тајну молитву уочи узношења и ломљења светог Агнеца: **"Чуј Господе Исусе Христе, Боже наш..."**

За време читања ове молитве ђакон се, стојећи на амвону, кретолико опасује орарем и три пута се клања са речима: **"Боже, милостив буди мени грешном"**, а онда возглашава: **"Пазимо!"** док свештеник, узносећи свети Агнец, произноси гласно: **"Светиње светима"**.

Напомена:

На архијерејској Литургији уочи тога возгласа затварају се и Царске двери, које, кад служи архијереј, током читаве Литургије остају отворене, све дотле. Олтар у том тренутку постаје као она горња одаја у којој је Господ савршио Тајну Вечеру. Архијереј при томе представља Господа Исуса Христа, а свештеници апостоле.

На возглас "Светиње светима" појци одговарају: "Један је свети, један Господ Исус Христос, у славу Бога Оца. Амин"

Ђакон затим улази у олтар на јужне двери.

Ломљење светог Агнеца и причешћивање свештенослужитеља.

Пошто уђе у олтар и стане десно од свештеника, ђакон му говори: "Разломи, владико, свети Хлеб".

Свештеник са великом побожношћу ломи свети Агнец, раздељујући га обема рукама на четири дела и полагајући их на дискос у виду крета, тако да частица ИС буде горе, частица ХС доле, частица НИ лево и частица КА десно.

У Службенику се налази јасан цртеж који показује тај распоред.

При томе свештеник говори: "Ломи се и раздробљује се Јагње Божије, Које се ломи а не раздељује, Које се увек једе и никад не нестаје, но Које освећује оне који се причешћују".

Ђакон се изнова обраћа свештенику речима: "Напуни, владико, свету Чашу".

Свештеник узима частицу ИС, чини њоме знак крета над Путиром и спушта је у њега са речима: "Пуноћа Духа Светога".

Ђакон каже "Амин" и приноси посуду са врућом водом ("теплота"), при чему говори свештенику: "Благослови, владико, теплоту".

Свештеник благосиљајући говори: "Благословена теплота светих Твојих, свагда, сада и увек и у векове векова"

Ђакон крстолико налива теплоту у путир и при томе говори: "Топлота вере, пуна Духа Светога. Амин"

Напомена:

Приликом наливања теплоте треба водити рачуна да њена количина не буде већа од количине вина претвореног у Крв Христову и да вино услед количине наливене воде не изгуби укус који му је својствен.

После наливања теплоте причешћују се свештенослужитељи.

Напомена:

За свештеника и ђакона који служе Литургију причешће је безусловно обавезно (понекад се допушта изузетак, када ђакон служи "без припреме", али та појава никако није за похвалу и треба је на сваки начин избегавати).

Причешћивање свештенослужитеља обавља се на следећи начин:

- Не само царске, него и бочне двери треба да буду затворене.
- Пред затвореним Царским дверима на амвону поставља се упаљена свећа. Појци за то време певају "Киноник" или "Причасни стих" [причаштан] који одговара дану или празнику. Пошто се киноник сада обично брзо отпева (у старини је певан отегнутим напевом), да би свештенослужитељи имали времена да се причесте после киноника појци певају још неке одговарајуће песме,
- Приликом служења ђакона са свештеником, најпре свештеник предаје Свето Тело ђакону, потом се сам причешћује Светим Телом, затим се он причешћује Светом Крвљу и потом предаје Свету Крв ђакону.
- Свештенослужитељи се причешћују од разломљене частице ХС, али ако ње нема довољно, наравно могу да разломе и частицу НИ или КА.
- Када улије теплоту и разломи частицу ХС, свештеник пажљиво отиरे сунђером своје прете и по обичају заједно са ђаконом чита молитву **"Ослаби, остави..."** после чега чини земни поклон.
- Затим се клањају један другоме и у правцу народа који стоји у храму, говорећи: **"Опростите ми, оци свети и браћо, све што сагреших делом, речју, мишљу и свим мојим чулима"**.
- Јереј позива ђакона: **"Законе, приступи"**.
- Ђакон прилазећи Престолу са леве стране, чини земни поклон и изговара за себе тихим гласом по обичају речи: **"Ево, приступам Христу, бесмртном Цару и Богу нашему"** [овога нема у Службенику]. А затим каже: **"Дај ми, владико, пречасно и пресвето Тело Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа, за остављење грехова и живот вечни"**.
- Тело Христово треба узети на длан десне руке, испод кога се у виду крета полаже длан леве руке.
- Затим свештеник узима частицу светог Тела за себе са речима: **"Пречасно и пресвето Тело Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа даје се мени недостојном јереју (име) на отпуштење грехова мојих и на живот вечни"**.
- Приклонивши сваку своју главу над Телом Христовим које држе у руци, свештенослужитељи се моле изговарајући за себе уобичајено молитву пре причешћа: **"Верујем, Господе, и исповедам..."**
- Приликом саборног служења треба водити рачуна о томе да се свештенослужитељи, прилазећи са леве стране и узимајући Тело Христово, враћају натраг и иду око Престола на његову десну страну тако, да нико са Телом Христовим у рукама не пролази иза леђа других свештенослужитеља.
- Након причешћа Телом Христовим свештенослужитељи прегледају дланове својих руку да не би негде остала макар и најмања неупотребљена частица, а потом се причешћују из Чаше светом Крвљу, говорећи: **"Ево приступам Бесмртном Цару и Богу моме"** и даље свештеник узима обема рукама Чашу заједно са покривачем - свиленим убрусом за брисање уста и три пута се причешћује из ње рекавши: **"Пречасном и пресветом Крвљу Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа причешћујем се ја недостојни јереј (име) на отпуштење грехова мојих и на живот вечни. Амин"**.
- Приликом самог причешћивања обично се три пута произноси: **"У име Оца и Сина и Светога Духа, амин"**.
- Након причешћивања свештеник брише уста и крај путира убрусом и говори: **"Ова се дотаче усана мојих, и узеће безакоња моја, и грехе моје очистиће"**. Целивајући путир затим три пута каже: **"Слава Теби, Боже"**.

Напомена:

Упутство из Службеника скреће пажњу свештенослужитеља на "предуге бркове" и захтева да се они не умачу у Крв Христову, те због тога предуге бркове треба скраћивати и уопште пажљиво брисати бркове убрусом након причешћа, како на њима не би остала кап Крви Христове.

- Пошто се сам причестио Крвљу Христовом свештеник истим речима позива и ђакона: "**Ђаконе, приступи**".
- Поклонивши се (али сада више не до земље), ђакон прилази Престолу са десне стране говорећи: "**Ево приступам Христу, бесмртноме Цару и Богу нашем. Дај ми, владико, пречасну и пресвету Крв Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа**".
- Свештеник га сам причешћује из Чаше и каже: "**Причешћује се слуга Божији ђакон (име)...**"
- Ђакон брише уста и целива Чашу, а свештеник говори: "**Ова се дотаче усана твојих, и узеће безакоња твоја, и грехе твоје очистиће**".
- Причестивши се свештенослужитељи читају благодарну молитву: "**Благодаримо Ти, човекољубиви Владико, Добротворе душа наших...**"
- Затим свештеник ломи частице НИ и КА ради причешћивања верног народа, наравно, ако тога дана има причасника и у складу са бројем причасника ставља их у свету Чашу. Ако пак причасника нема, онда се читав садржај дискаса, то јест све частице у част светих, живих и умрлих сипају у свету Чашу приликом читања молитава на које се указује у служебнику: "**Васкрсење Христово видевши...**" итд.

Напомена:

Приликом саборног служења, након причешћа свештенослужитеља, док један од њих ломи частице Агнеца намењене за причешће мирјана, други одлазе у страну, једу антидор, заливају га топлотом и перу уста и руке. Они који ће употребљавати Свете Дарове (обично ђакон, а ако ђакона нема онда свештеник), ово не чине после причешћа, него тек након што употребе Свете Дарове. После тога свештенослужитељи обично читају и друге благодарне молитве, којих је пет и у Служебнику се налазе после чина Литургије. Свештеник или ђакон који употребљава Свете Дарове ове молитве обично чита тек по окончању читаве Литургије, након што употреби Дарове, или их пак читају у певници наглас свима онима који су се тога дана причестили.

Причешће верног народа

После причешћа свештенослужитеља, по окончању певања киноника, причешћују се мирјани. Повлачи се завеса, отварају се Царске двери, ђакон узима из руке свештеника свети Путир, износи га на Царске двери и возглашава: "**Са страхом Божијим и вером приступите**".

У најстаријим рукописима, као и у данашњим грчким служебницима, ми налазимо у суштини исправнију редакцију овог возгласа, коју је словенска редакција касније из неког разлога изгубила: "Са страхом Божијим, вером и љубављу приступите". На ово појци певају: "Благословен који долази у име Господње; Бог је Господ и јави се нама". Повлачење завесе, отварање Царских двери и појава Светих Дарова симболизују јављање Господа Исуса Христа Његовим ученицима након васкрсења. Затим следи причешће мирјана.

Верни треба да приступају причешћу са рукама прекрштеним на прсима, и при томе никако да се не крсте, да не би случајно гурнули руком Свету Чашу. Свештеник им наглас чита молитву "**Верујем, Господе и исповедам...**", коју они тихо понављају за њим. Причешћујући их, свештеник за сваког понаособ говори: "**Причешћује се слуга Божији (име), пречасним и пресветим Телом и Крвљу Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа, на отпуштење грехова и на живот вечни**".

Ђакон причаснику отире уста убрисом, а причасник је дужан да одмах прогута частицу и да затим целива подножје или крај Чаше, при чему устима влажним од причешћа никако не треба да целива руку свештеника.

Затим одлази лево у страну и узима антидор (нафору).

Преношење Светих Дарова на Жртвеник

Причестивши верни народ свештеник уноси свету Чашу у олтар и опет је полаже на Престо. Ђакон (а ако њега нема, онда сам јереј) ставља у Чашу све преостале частице са дискаса (частице светог Агнеца се обично спуштају пре причешћа мирјана), трудећи се да ништа не проспе мимо Чаше, ради чега дискос са обе стране ограђује длановима руку. Потом, држећи дискос у руси, свештенослужитељ сунђером отире дискос. При томе се читају следеће молитвене песме: "**Воскресеније Христово видјевше**" ("Видевши васкрсење Христово"), "**Свјетисја, свјетисја Новиј Ијерусалиме**" ("Блистај се, блистај, Нови Јерусалиме...") и: "**О, Пасха велија и свјашчењејшаја, Христе...**" ("О, велика и најсветија Пасхо, Христе").

Затим се, у вези са спуштањем частица за живе и умрле у Чашу, произносе важне молитвене речи за све који су помињани на проскомидији: "**Омиј, Господе, светом Крвљу Твојом грехе овде поменутих слугу Твојих**".

Преко Чаше се ставља покривач, а на дискос се ставља воздух, сложена звездица, копље, кашичица и преко свега тога се такође полаже покривач.

Када ово заврши (или док све то ради ђакон), свештеник излази кроз Царске двери на амвон и, благосиљајући народ руком, гласно говори: "**Спаси, Боже, народ Твој и благослови наслеђе Твоје**".

Напомена:

Кад служи архијереј, он при томе осењује верне дикиријом и трикиријом, а појци певају: "Нѣ полѣ ети дѣпочтѣ" (грч. "На многаја љета, владико").

После овог возгласа појци, као да у име верних објашњавају зашто се називају "наслеђем Божијим", певају стихиру: "**Видјехом свјет истиниј, пријахом Духа Небеснаго, обрјетохом вјеру истинују, Нераздјелњеј Тројице поклањајемсја, Та бо нас спасла јест**" ("Видесмо светлост истинску, примисмо Духа Небеснога, нађосмо веру истиниту, клањајући се неразделјивој Тројици, јер нас је Она спасла").

Напомена:

Будући да се у овој стихири говори о примању Духа Светога, она се не пева у периоду од Васкрса до Педесетнице, него је од Васкрса до оданија замењује тропар "Хриггос воскресее", од Вознесења до његовог оданија тропар "Вознеселѣ їеси во славіе...", а у Духовску заупокојену суботу тропар "Глѣбниоѣ мѣдрогти".

Свештеник три пута кади Свете Дарове, тихо (једном) произносећи: "**Узнеси се на небеса, Боже, и по свој земљи слава Твоја**".

Потом даје ђакону дискос, који овај ставља на главу и "гледајући ка дверима и ништа не говорећи, одлази Предложењу, где оставља дискос на Жртвеник" (ђакон при томе носи и кадионицу).

Свештеник одмах затим поклонивши се и узевши свети путир чини њиме над антимином знак крста и тихо говори: "**Благословен Бог наш**", а онда се окреће ка народу, високо подиже Свету Чашу (неки при томе чине Чашом знак крста) и возглашава: "**Свагда, сада и увек и у векове векова**".

Након тога окреће се и полако носи Свету Чашу на Жртвеник, где га дочекује ђакон кадећи Чашу коју он носи. (Ако нема ђакона, свештеник узима и дискос и путир заједно). Затим свештеник узима кадионицу од ђакона и три пута кади Свету Чашу коју је поставио на Жртвеник, после чега кади ђакона и предаје му

кадионицу, а ђакон са своје стране кади свештеника, одлаже кадионицу и излази на амвон где говори последњу благодарствену јектенију. Појци на возглас свештеника певају: **"Амин. Да исполњатсја уста наша хваљенија Твојего, Господи, јако да појем славу Твоју, јако сподобил једи нас причаститисја свјатим Творим Божественим, Бесмертним и Животворјашчим Тајнам: собљуди нас во Твојеј свјатињи вес ден поучатисја правдје Твојеј. Алилуја, Алилуја, Алилуја"** ("Амин. Нека се испуне уста наша хвале Твоје, Господе, да певамо славу Твоју, јер си нас удостојио да се причестимо светим Твојим, Божанским, бесмертним и животворним Тајнама; сачувај нас у Твојој светињи, да се сав дан поучавамо правди Твојој. Алилуја, алилуја, алилуја").

Благодарење за причешће

После песме **"Да исполњатсја уста наша..."** ђакон излази на амвон и громко говори благодарствену јектенију која почиње речима: **"Ми који смо примили Божанске, свете, пречисте, бесмертне, небеске и животворне, страшне Христове Тајне, стојећи смерно, достојно заблагодаримо Господу".**

Следи само једна прозба: **"Заштити, спаси, помилуј..."** а затим предавање себе Богу: **"Измоливши сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо".**

Напомена:

На Литургијама које почињу после вечерње уместо "сав дан" треба говорити "вечер целу савршену..."

У то време свештеник, који је сунђером начинио знак крста изнад антиминосa и положио сунђер на средину антиминосa, слаже антиминос одређеним редом: најпре поклапа горњи део антиминосa, потом доњи, леви и десни.

Затим узима престоно Јеванђеље и чинећи њиме знак крста над сложеним антиминосом, произноси закључни возглас јектеније: **"Јер си ти освешћење наше, и Теби славу уносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова".**

Напомена:

Треба знати да приликом архијерејске службе архијереј даје путир најстаријем архимандриту или јереју да га односе на Жртвеник, а овај произноси возглас: "Свагда, сада и увек...", а антиминос заједно са саслужитељима савија сам архијереј, који произноси и завршни возглас благодарствене јектеније.

Заамвона молитва.

После возгласа благодарствене јектеније свештеник или архијереј говори: **"У миру изиђимо".**

Појци одговарају: **"У име Господње".**

Ђакон позива. **"Господу се помолимо"**, а свештеник излази из олтарa и стаје иза амвона окружен народом, где гласно чита такозвану "Заамвону молитву", која почиње речима: **"Господе, Ти благосиљаш оне који Тебе благосиљају..."**

Напомена:

Приликом саборног богослужења ову молитву излази да чита најмлађи по чину свештеник.

Ђакон за време њеног читања стоји на десној страни пред иконом Спаситеља, држећи својој орар и сагнувши главу до окончања молитве, а затим улази на северне двери у олтар и погнуте главе прилази левој страни Престола, где свештеник за њега чита "Молитву пре употребе Светих Дарова" која почиње речима "Христе Боже наш, Ти си пуноћа Закона и Пророка..." тако да је чује само ђакон.

На крају молитве ђакон целива свети Престо и одлази до Жртвеника, где употребљава преостале Свете Дарове.

Напомена:

Ако ђакона нема, свештеник ову молитву чита за себе, непосредно пре употребе Светих Дарова, тек након отпуста Литургије.

Ради лакше употребе Светих Дарова ђакон завлачи угао убруса себи за врат и, држећи левом дуком његов други крај, узима истом руком Свету Чашу. Десном руком помоћу кашичице употребљава частице Тела Христовог и остале частице, а затим испија читав садржај Чаше. Потом испира Чашу и дискос топлом водом и испија ту воду пазећи да на зидовима Чаше и на дискосу не остане ни најмања частица. Затим сунђером или покривачем брише унутрашњост Чаше док се не осуши, брише дискос и кашичицу, и ставља посуде тамо где обично стоје. При томе је неопходна пажња, како се ништа од садржаја Чаше не би просуло или испало.

Крај Литургије

По окончању Заамвоне молитве појци три пута певају: "Бѹди имѡа Господѡе благословено отъниѡе и до вѣка" ("Нека је благословено име Господње од сада и довека").

За време читања или певања овог псалма свештеник излази из олтара и верујућима дели антидор (нафору), то јест остатке оне просфоре из које је на проскомидији био извађен Агнец.

Литургија св. Василија Великог

Особености Литургије светог Василија Великог, у поређењу са Литургијом светог Јована Златоустог, јесу следеће:

- Евхаристијска и заступничка молитва су много дуже, услед чега су и напеви који се за то време употребљавају отежнутији.
- Евхаристијска молитва Литургије светог Василија Великог одликује се нарочитом догматском дубином, надахнутошћу и узвишеношћу созерцања, а заступничка својом задивљујућом свеобухватношћу.
- И неке друге тајне молитве имају другачије текстове, почев од молитве за оглашене.

Речи којима је Света Тајна Евхаристије установљена произносе се као возглас заједно са речима које им претходе: **"Даде својим светим ученицима и апостолима рекавши: Узмите, једите..."** и затим: **"Даде својим светим ученицима и апостолима рекавши: Пијте из ње сви..."**

Након призивања Духа Светога, свештеник над Светим Даровима изговара следеће речи - над светим Хлебом: **"Хлеб овај самим пречасним Телом Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа"**, а над светом Чашом: **"А Чашу ову самом пречасном Крвљу Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа"**. И затим: **"Проливеном за живот света"**. Даље иде као и обично.

Уместо "Дортојно љег" користи се песма "О Тебје радѹиетѹа, Благодатнаѹа, вѹлкаѹа тѹар" ("Теби се, Благодатна, радује сва твар"), коју у празничне дане, Велики Четвртак и Велику Суботу замењује задостојник.

Литургија светог Василија Великог у данашње време служи се само десет пута годишње:

- Први и други пут у навечерје Рождества Христовог и Богојављења,
- трећи пут на дан спомена светог Василија Великог 1. јануара,
- четврти, пети, шести, седми и осми пут у првих пет недељних дана Великог поста, почев од Недеље Православља, а девети и десети пут на Велики Четвртак и Велику Суботу током Страсне седмице.
- А све остале дане током године, изузев неколико дана када се не служи никаква Литургија, или је одређена Литургија Пређеосвећених Дарова, у данашње време служи се Литургија светог Јована Златоустог.

Литургија пређеосвећених дарова

Свештеник врши Проскомидију као обично, истовремено спрема и Агнец за ову Литургију: пошто извади Агнец за Литургију тог дана, вади још онолико Агнеца из припремљених просфора колико ће се Пређеосвећених служити те седмице.

Притом, говори над сваком просфором посебно: **"У спомен..."**, **"Као овца..."**; затим: **"Жртвује се Јагње Божје..."**, **"Један од војника..."**, и ставља све извађене Агнеце на дискос више дневног Агнеца. Затим улива вино и воду у путир по чину Проскомидије, и завршава овај чин као обично.

После призивања Светога Духа на дневној Литургији, кад благосиља Агнеце, говори: **"И учини овај Хлеб..."** - у једнини, а не у множини, јер је један Христос. После, када говори: **"Светиње светима"**, подиже све Агнеце заједно, а не само један. Разлама само један, редовни Агнец, ставља честицу ИС у путир, и улива топлоту по обичају. Затим стави губу на длан леве руке и на исту постави један Агнец, намењен за Литургију

пређеосвећених дарова, окренувши његову мекану страну горе. Онда кашичицом натапа Светом Крвљу Агнец унакрст, по крсту који је урезао на Проскомидији. Тако натопљен Агнец, полаже у нарочито за то одређени кивот, и то кором на доле. (Дно кивота, ако није позлаћен, претходно се прекрије белим чистим папиром). То исто чини и са осталим Агнецима, стављајући их у кивот, који на крају затвори и остави на своје место. После тога се причешћује и завршава Свету Литургију као обично.

Радње пред почетак Литургије

Пред свету Литургију пређеосвећених дарова, савршавају се Великопосни часови: 3., 6. и 9. са Изобразитељном, док сама Литургија почиње вечерњем.

Кад се заврши 9. час, обично лосле молитве: "**Господе и Владару живота мога...**", свештеник и ђакон стају пред свете двери, поклоне се три пута, целивају свете иконе и моле се као обично пред почетак Литургије, изостављајући само молитву: "**Господе, пружи руку своју...**" Ушавши у олтар, чине три поклона пред Престолом, и целивају Свето Јеванђеље и Престо. Затим ђакон узима стихар са орарем, прима благослов од свештеника и облачи се ништа не говорећи. Облачи се и свештеник у потпуну свештеничку одећу, осењујући крсним знаком сваки поједини део одеће. При томе само говори: "**Господу се помолимо**", и ништа више. Кад се обуку, оперу руке ништа не говорећи; и по завршетку Изобразитељне, свештеник говори отпуст.

После тога стану обојица пред Престо, поклоне се три пута, и целивају: свештеник Свето Јеванђеље, а ђакон Престо, не говорећи ништа. Затим ђакон ћутке приклони главу пред свештеником, свештеник га ћутке благосиља крсним знаком, и ђакон, поклонивши се, одлази на амвон и говори громко: "**Благослови, владико.**" А свештеник почиње Свету Литургију: "**Благословено Царство...**"

Поредак Литургије

Проскомидија

Проскомидија за ову Литургију се обавља заједно да проскомидијом Литургије на којој се врши освећење Дарова, који се онда деле на овој Литургији.

Литургија оглашених

Ђакон: Благослови, владико.

Свештеник: Благословено Царство Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Чтец: "Ходите поклонимо се..." (три пута), и Псалам 103: "Благосиљај душо моја Господа..."

Ђакон улази у свети олтар, а свештеник стојећи пред светим Престолом, чита тихо молитве вечерња, зване светилничне (почевши од четврте):

Молитва 4: "Ти кога Свете Силе..."

Молитва 5: "Господе, Господе, Ти све држиш..."

Молитва 6: "Боже велики и чудесни..."

Молитва 7: "Боже велики и вишњи..."

Када се заврши читање псалма, ђакон говори са амвона Велику јектенију.

Свештеник тихо говори молитву Првог антифона: "Господе сажаливи и милостиви..."

Јектенију завршава свештеник са:

Свештеник: Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Чтец: Чита Први антифон 18. катизме (Псалам 123): "Јер кад Господ не би био с нама.."

Само у среду пете недеље поста 7. катизма (Псалам 48): "Чујте ово сви народи.."

По завршеном антифону, ђакон говори Малу јектенију.

Јектенију завршава свештеник са:

Свештеник: Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Чтец: Чита други антифон 18. катизме (Псалам 128): "Много ми досађиваше..."

Само у среду пете недеље поста 7. катизма (Псалам 50): "Помилуј ме Боже..."

За то време, свештеник дигне свето Јеванђеље и стави га иза антиминоса усправно, лицем према себи. Затим развија антиминос, одлази и узима свети дискос са Предложења и ставља га на развијени антиминос.

По завршеном антифону, ђакон говори Малу јектенију.

Свештеник тихо говори молитву Трећег антифона: "Господе Боже наш, опомени се нас..."

Јектенију завршава свештеник са:

Свештеник: Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу уносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Чтец: Чита трећи антифон 18. катизме (Псалам 132 и 133): "Гле, што је тако добро или красно..." Само у среду пете недеље поста 7. катизма (Псалам 54): "Чуј, Боже, молитву моју..."

За то време свештеник метанише пред светим Престолом, узима из кивота свети Агнец, и ставља Га пажљиво и побожно на свети дискос.

По завршеном антифону, ђакон говори Малу јектенију.

Јектенију завршава свештеник са:

Свештеник: Јер си ти Бог наш, Бог који милује и спасава, и Теби славу уносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Народ: "Господе, завапих Теби..."

Свештеник прима кадионицу и окади свети Хлеб (освећен на прошлој Литургији) и свети Престо унаоколо. Затим метанише три пута пред светим Хлебом, па кад се почну певати стихови: "Положи, Господе...", стави свети дискос са светим Хлебом себи на главу држећи га обема рукама, и идући полагао око светог Престола, преноси га пажљиво и побожно на Предложење. Ђакон иде испред свештеника са свећом и кади, појци и народ певају тихо стихове, и сав народ и појци тада клекну на земљу.

Свештеник стави свети дискос на Предложење, улије у свети путир вино и воду, и покрива дискос и путир покривачима, кадећи их, али не говорећи ништа, изузев на крају, при стављању воздуха: "Молитвама светих Отаца наших, Господе Исусе Христе Боже наш, помилуј нас. Амин."

Окадивши Пређеосвећене Дарове на Предложењу, свештеник се враћа светом Престолу, савија антиминос, а ђакон кади свети Престо, олтар и сав храм.

Кад се запева: "Слава...", отварају се царске двери, и на: "И сада и увек..." свештеник и ђакон чине Вход са кадионицом.

Ако се на Литургији чита Јеванђеље, а то бива на празник Обретења главе Св. Јована Претече, на дан Светих Четрдесет Мученика, на храмовни празник, као и у прва три дана Велике недеље, онда се Вход врши са Јеванђељем.

За време входа, свештеник чита молитву: "Увече, и ујутро, и у подне хвалимо..."

Ђакон: Благослови, владико, свети Вход.

Свештеник благосиљајући према истоку, говори тихо: "Благословен Вход..."

Ђакон: Премудрост, смерно стојмо!

Чтец: Исусе Христе, Светлости тиха, свете славе бесмртнога Оца Небескога, Светога, Блаженога; дочекавши залазак сунца и видевши светлост вечерњу, певамо Оца, Сина и Светога Духа Бога; достојан си да у сва времена будеш слављен гласовима радосним, Сине Божији, Ти живот дајеш; зато Те свет слави.

Кад свештеник и ђакон уђу у свети олтар, поставља се на царске двери свећњак са свећом, а ђакон окачи кадионицу о свећњак.

Ђакон: Пазимо!

Свештеник: Мир свима.

Ђакон: Премудрост!

Чтец: Прокимен. (и чита прву паримију из књиге Постања)

Ђакон: Пазимо!

Чтец: (Пева други прокимен)

Ђакон: Заповедите!

Чтец и сав народ у храму клекну.

Свештеник обема рукама узима свећњак са запаљеном свећом и кадионицом, окрене се светом Престолу и чинећи свећњаком крст, говори гласно:

"Премудрост, смерно стојмо!"

Затим се окрене на запад народу и говори гласно:

"Светлост Христова просвећује све."

И оставља свећњак са кадионицом опет на царске двери, а чтец и сав народ устају.

Чтец: (Чита другу паримију)

Ако се сутра слави празник или свети који има бденије или полијелеј, читају се овде и паримије празнику или светоме.

По завршетку паримија свештеник, гласно: "Мир ти!"

Ђакон: Премудрост!

Чтец: Нека узиђе молитва моја као кадило преда Те, уздизање руку мојих као принос вечерњи.

За то време свештеник узме кадионицу са свећњака и кади предњу страну светог Престола.

Сав народ у храму клечи. После тога чтец клекне, а појци десне певнице и народ на десној страни храма устану и певају исто: "Нека узиђе...", па опет клекну.

Свештеник кади јужну страну светог Престола, а чтец, певачи леве певнице и сав народ на левој страни храма клече. Чтец устане и говори стих први.

Чтец: Господе, к Теби вапим, услиши ме; почуј глас мољења мојега када завапим Теби.

Појци и народ леве стране устају и певају: "Нека узиђе...", па опет клекну.

Свештеник кади источну страну светог Престола, а чтец, певачи десне певнице и сав народ на десној страни храма клече. Чтец устане и говори стих други.

Чтец: Постави, Господе, стражу језику моме, и огради уста моја.

Појци и народ десне стране устају и певају: "Нека узиђе...", па опет клекну.

Свештеник кади северну страну светог Престола, а чтец, певачи леве певнице и сав народ на левој страни храма клече. Чтец устане и говори стих трећи.

Чтец: Не дај срцу моме да застрани на зле помисли, да не измишља изговоре за грехе.

Појци и народ леве стране устају и певају: "Нека узиђе...", па опет клекну.

Свештеник одлази светом Предложењу, окади Пређеосвећене Дарове, затим кади и Горње место, а сав народ клечи.

Свештеник тада оставља кадионицу па кад се заврши певање, клекне пред свети Престо и пева: "Нека узиђе молива моја као кадило преда Те." Затим свештеник устаје и чини три метаније, а сав народ наставља песму, устајући: "Уздизање руку мојих као принос вечерњи."

Напомена:

Ако се на Литургији чита Апостол и Јеванђеље, иде следеће:

Ђакон: Пазимо!

Свештеник: Мир свима.

Чтец: И духу твоме.

Ђакон: Премудрост!

Чтец: Прокимен глас.. (каже који је глас прокимена и гласно прочита прокимен)

Народ: (Отпева прокимен по гласу који је назначен)

Ђакон: Пазимо!

Чтец: (Чита Апостол, а ђакон за то време кади Олтар, Иконостас и присутни народ у храму)

После Апостола Свештеник: Мир ти (читачу)!

Чтец: И духу твоме.

Ђакон: Премудрост!

Чтец: Алилуја. (трипут)

Народ: Алилуја. (трипут)

Затим ђакон узима Свето Јеванђеље и моли од свештеника благослов за читање Јеванђеља.

Ђакон: Благослови, Владико, благовјеститеља (име јеванђелисте).

Свештеник: "Бог, молитвама светог..."

Ђакон: Амин.

Затим излази кроз Царске двери носећи Јеванђеље, и говори.

Ђакон: Премудрост, смерно стојмо; чујмо Свето Јеванђеље.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Читање Светог Јеванђеља од (име јеванђелисте чије се Јеванђеље чита)

Народ: Слава теби, Господе, слава теби.

Свештеник: Пазимо!

Ђакон чита Свето Јеванђеље, а по завршетку читања свештеник каже.

Свештеник: Мир теби благовеститељу!

Затим ђакон стаје на уобичајено место и говори јектенију.

Јектенију завршава свештеник са:

Свештеник: Јер си милостив и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Оглашени, помолите се Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Верни, помолимо се за оглашене.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Да их Господ помилује.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Да их научи речи истине.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Да им открије Јеванђеље правде.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Да их присаједини својој светој, саборној и апостолској Цркви.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Спаси, помилуј, заштити и сачувај их, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Оглашени, главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник чита молитву за оглашене, пред распрострањање антиминос: "Боже, Боже наш, Творче..."

Свештеник: Да и они с нама славе пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Напомене:

Само до среде четврте недеље Поста се говори:

Ђакон: Ви који сте оглашени изиђите; оглашени, изиђите; ви који сте оглашени изиђите; нико од оглашених да не остане. А ви који сте верни, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Од среде четврте недеље поста па све до Велике среде се говори:

Ђакон: Ви који сте оглашени, изиђите; оглашени, изиђите; ви који сте за Просвећење, приступите; помолите се ви који сте за Просвећење.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Верни, помолимо се Господу за браћу која се спремају за свето Просвећење, и за њихово спасење.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Да их Господ Бог наш утврди и укрепи.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Да их просвети просвећењем богопознања и побожности.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Да их у погодно време удостоји бање поновног рођења, отпуштења грехова и одеће бесмртности.

Народ: Господе, помилуј.
Ђакон: Да их препороди водом и Духом.
Народ: Господе, помилуј.
Ђакон: Да им дарује савршенство вере.
Народ: Господе, помилуј.
Ђакон: Да их приброји своје светом и изабраном стаду.
Народ: Господе, помилуј.
Ђакон: Спаси, помилуј, заштити и сачувај их, Боже, благодаћу твојом.
Народ: Господе, помилуј.
Ђакон: Ви који сте за Просвећење, главе своје приклоните Господу.
Народ: Теби, Господе.

Свештеник говори молитву за оне који се припремају за свето Просвећење: "Покажи, Господе, лице своје..."

Свештеник: Јер си Ти просвећење наше, и Теби славу уносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.
Народ: Амин.
Ђакон: Ви који сте за Просвећење, изиђите; који сте за Просвећење, изиђите; ви који сте оглашени, изиђите; нико од оглашених да не остане;

Литургија верних

Ђакон: Премудрост!

Свештеник говори прву молитву верних: "Боже Велики и Прослављени..."

Јектенију завршава свештеник са:

Свештеник: Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.
Народ: Амин.
Ђакон: Премудрост!

Свештеник говори молитву верних другу: "Владико Свети, Преблагии, молимо Тебе..."

Јектенију завршава свештеник са:

Свештеник: По дару Христа твога, са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Народ: Сада Небеске Силе с нама невидљиво служе: јер ево улази Цар славе; ево већ принесена тајанствена Жртва долази, свечано праћена. Са вером и љубављу приступимо, да причасници вечнога живота постанемо. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

За то време ђакон улази у олтар и кади свету Трпезу, свето Предложење, свештеника, свете двери, иконе и народ, говорећи притом 50. псалом. Затим свештеник и ђакон стану пред свети Престо и говоре тихо: "Сада Небеске Силе..." (трипут), клањајући се, па целивају крст и свети Престо и одлазе Пређеосвећеним Даровима на светом Предложењу. Свештеник се клања три пута, говорећи тихо: "**Боже, очисти ме грешнога...**", кади свете Дарове, узима воздух и стави га на плећа ђакону (ако не служи ђакон - себи на плећа), узме у десну руку свети дискос и стави га себи на главу у леву руку узме свети путир, и кад народ запева: "**Ево већ принесена тајанствена Жртва...**" излазе на северне двери, и тако чине Вход. Ђакон иде напред и кади свештеника, а он, ништа не говорећи, тихо и са страхом Божијим иде за њим; и улазе у свети олтар. За то време сав народ у храму клечи. Кад уђу у олтар, народ устаје и пева: "**Са вером и љубављу приступимо...**" Свештеник ставља свети дискос на свети Престо према својој левој, а свети путир према својој десној руци, скида покриваче, узима воздух, кади га и покрива њиме свете Дарове, ништа не говорећи. Онда свештеник и ђакон метанишу три пута пред светим Престолом, говорећи молитву светог Јефрема Сирина: "**Господе и Владару живота мога, дух лењости, мрзовоље, властољубља и празнословља не дај ми. Дух целомудрености, смиренумља, трпљења и љубави, даруј мени, служи твојем. О, Господе Царе, даруј ми да сагледам своје грехове, и да не осуђујем брата свога, јер си благословен у векове векова. Амин.**" Истовремено метанишу и сви присутни у храму.

Свештеник, након полагања светих Дарова на свети Престо, моли се тихо: "**Боже неизрецивих и невидљивих тајни...**"

Ђакон јектенију.

Јектенију завршава свештеник са:

Свештеник: И удостој нас, Владико, да смело и неосуђено смемо призивати Тебе небескога Бога Оца и говорити.

Народ: Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Свештеник: Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник приклони главу и моли се тихо: "Боже, једини добри и милосрдни..."

Свештеник: Благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина твога, са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник се моли тихо: "Чуј, Господе Исусе Христe Боже наш..."

Онда се свештеник и ђакон клањају трипут, говорећи: "Боже, очисти..."

Ђакон: Пазимо!

Тада свештеник с великим страхом Божијим и побожношћу пружи руку испод воздуха, којим су покривени свети Дарови, дотакне се руком животворног Хлеба, не подижући га, и говори гласно: "Пређеосвећене Светиње светима". За то време сав народ у храму клечи и уставши пева: "Један је свет, један Господ Исус Христос, у славу Бога Оца. Амин." И одмах се пева Причаштен: "Окусите и видите, јер је благ Господ. Алилуја, Алилуја, Алилуја." За то време свештеник скида воздух са светог дискаса и путира, као и звездицу, а ђакон ушавши у олтар, говори тихо: "Разломи..."

Свештеник разлама свети Агнец на четири дела и говори: "Ломи се..."

Онда узме део ИС, начини њиме крсни знак над светим путиром и ставља га у њега, ништа не говорећи. Ђакон налије крстолико топлоту у свети путир, ништа не говорећи. И причешћује се светим Тајнама са страхом и побожношћу, претходно се помоливши молитвом пред причест: "Верујем Господе и исповедам..." Свештеник предајући ђакону свети Хлеб, говори тихо: "Теби ђакону (име)..." Узимајући и сам свето Причешће, говори: "Часно и пресвето и пречисто..." Ако свештеник служи сам, без ђакона, он сада не пије из светог путира. Ако пак служи са ђаконом, свештеник сада узме свети путир и пије из њега, ништа не говорећи. Ђакон пије из светог путира после заамвоне молитве, употребљавајући свете Дарове. И припремају свете Дарове за причешће верних, стављајући преостале честице у свети путир. Онда ђакон, примивши свети путир из руку јереја, показују га са двери народу говорећи: "Са страхом Божијим, и вером приступите."

Народ: Благосиљаћу Господа у свако време; прослављање Њега је у устима мојим.
Тада приступају верни и примају божанске Тајне.

После светог Причешћа, свештеник благосиља народ.

Свештеник: Спаси, Боже, народ твој и благослови наслеђе твоје.

Народ: Хлеб небесни и чашу живота окусите и видите, јер је благ Господ. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Свештеник кади свете Дарове, даје ђакону свети дискос, сам узима свети путир, и говори тихо: "Благословен..."

Свештеник: Свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Нека се испуне уста наша хвале твоје, Господе, да певамо славу твоју, јер си нас удостојио да се причестимо светим твојим, божанским, бесмртним и животворним Тајнама; сачувај нас у твојој светињи, да се сав дан поучавамо правди твојој. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Ђакон оставља свети дискос на Предложење, а свештеник свети путир, онда ђакон стаје на своје место.

Ђакон: Примнвши божанске, свете, пречисте, бесмртне, небесне и животворне, страшне Христове Тајне, стојећи смерно, достојно заблагодаримо Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Измоливши сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник говори тихо молитву благодарности после Причешћа: "Благодаримо Теби..."

Онда осењује Јеванђељем антиминос.

Свештеник: Јер си Ти освећење наше, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: У миру изиђимо.

Народ: У име Господње.

Ђакон: Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник стаје иза амвона и говори заамвону молитву:

Свештеник: Господе Сведржитељу, Ти си сву твар премудрошћу створио, и неисказаним твојим промислом и великом добротом увео нас у пречасне дане ове - на очишћење душа и тела, на уздржање од страсти, на наду васкрсења; Ти си у четрдесети дан уручио богонаписане таблице угоднику твојем Мојсију, даруј и нама, благи Господе, да се добрим подвигом подвизавамо, да ток Поста завршимо, веру неокрњену сачувамо, главе невидљивих змија сатремо, да се победитељи греха јавимо, и да неосуђено достигнумо поклонити се и светом Васкрсењу. Јер је благословено и прослављено дивно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Нека је име Господње благословено од сада и до века. (трипут)

Свештеник и ђакон улазе у свети олтар, и отишавши Предложењу, свештеник говори молитву: "Господе Боже наш, Ти си нас увео..." Онда ђакон употребљава свете Дарове, а свештеник изишавши раздаје народу од нафоре. За то време чтец говори: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин. Чита Псалам 33: "Благосиљам Господа у свако време..." Свештеник пошто разда антидор, благосиља народ.

Свештеник: Нека благослов Господњи дође на вас, Његовом благодаћу и човекољубљем, свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник даје уобичајени Отпуст. Тада свештеник и ђакон свлаче свештене одежде и говоре захвалне молитве после светог Причешћа. Затим: "Сада отпушташ у миру...", "Трисвето", "Оче наш...", и по возгласу тропар и кондак светог Григорија Двојеслова.

ТРОПАР СВЕТОГ ГРИГОРИЈА ДВОЈЕСЛОВА, глас 4:

Правило вере, образац кротости, учитеља уздржања објави Те стаду твојему истина самих ствари; тога ради стекао си смирењем висину, сиромаштвом богатство; Оче Григорије, моли Христа Бога да се спасу душе наше.

КОНДАК, глас 3:

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу. Оче Григорије, ти си се показао сличан Пастиреначалнику Христу, руководећи монахе ка Небеском Царству, и учећи стадо Христово његовим заповестима; а сада се с њима радујеш и веселнш у небеским насељима. И сада и увек и у векове векова. Амин.

БОГОРОДИЧЕН, глас 6:

"Непостидна заштитнице Хришћана...", Господе помилуј. (12 пута) "Часнију од Херувима...", "Слава...", "И сада..."

Онда умију руке, и поклонивши се заједно, излазе благодарјећи Богу за све.

Литургија св. Марка

Која се служи у Александријској Цркви 25. априла када се празнује спомен светог апостола и јеванђелисте Марка.

На средини храма се поставља амвон, ако се већ не налази тамо, и на том амвону се постављају три аналогија (налоња), окренута тако, да онај који са њих чита буде окренут према западу. Постављају се и столице за свештенике који ће учествовати у богослужењу, такође окренуте према западу.

Када настане време за божанску Службу, долазе свештеник и ђакон у свети храм, ћутећи целивају иконе, улазе у свети олтар и поклоне се часној Трпези.

Свештеник се облачи у потпуно свештеничко одјејаније, а при облачењу не говори никакве молитве.

Напомена: Свештеник не ставља на себе напрсни крст нити надбедреник.

Ђакон облачи стихар, ставља наруквице и опасује се орарем, са којим остаје опасан за све време свете Литургије.

На часну Трпезу се поред светог Јеванђеља са обе његове стране стављају: књига Апостол, као и књига старозаветних пророчанстава – Паримејник.

Проскомидија се на овој Литургији врши за време певања херувимске песме „Ми који херувиме ...“.

Литургија светог апостола Марка је једна од најстаријих хришћанских литургија, савремена литургији светог апостола Јакова јерусалимског, или пак нешто мало млађа од ње. Њу је саставио свети апостол Марко, један од седамдесеторице апостола, који је проповедао свето Еванђеље у Александрији и у Египту. Пошто је он био први александријски епископ он је за потребе Александријске цркве саставио ову литургију. Ова литургија је била уобичајена литургија Александријске цркве и Цркве целог Египта од самог почетка па све до 13. века. Поред ове литургије паралелно су се употребљавале и литургије: Светог Василија, Светог Григорија Богослова и Јерусалимска литургија светог апостола Јакова. На крају су литургију светог Марка сасвим потисле две византијске литургије Светог Василија Великог и Светог Јована Златоустог. Ову свету литургију су служили велики свети Оци Цркве Египта, као: Свети Атанасије Велики, Дидим, Макарије, Исидор, Теофило, Кирило, Тимотеј и други. Из Египта је у употребу прешла и на Синајску Гору, у Етиопију, а за време Крсташа и у грчке парохије Јужне Италије. Сада се у Александрији служи само једанпут годишње, на дан светог апостола Марка, 25. априла.

Мора се имати у виду да се чин ове литургије од времена светог Марка до данас изменио, јер садржи бројне додатке из каснијих времена, као: „Јединородни Сине ...“, „Свети Боже ...“, „Символ вере“ и друго.

Напомена: Премештање проскомидије пре почетка литургије било би неприлично, јер би се тада губила њена архаичност.

Литургија светог Марка је са грчког језика превођена на многе старе и савремене језике.

До данас није пронађен још ни један пример даје превођена на црквенословенски језик.

На српски језик је 1987. године преведена са грчког језика: Ιωαννου Μ. Φουντουλη, ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΜΑΡΚΟΥ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 1977., и са руског језика: Собрание древнихъ литургій восточныхъ и западныхъ, С.П.Б. 1874 -1878. Од хиландарских монаха, у којем преводу је учествовао и писац ових редова, док је био сабрат и монах у Хиландару. За време свог епископства у западноамеричкој епархији, доле

потписани је замолио протојереја-ставрофора Др Матеју Матејића, професора славистике у САД, да поправи превод и да га коначно уобличи, како би био подесан за објављивање на српском језику. Овај рад је плод тог његовог труда.

Клањамо се Пастиреначалнику и Великом Архијереју Господу нашем Исусу Христу и светом апостолу и јеванђелисти Марку, што су благословили овај наш труд, да га као таквог објавимо и предамо на молитвено-литургијску и душекорисну употребу - Епископ банатски Хризостом.

Припреме за литургију

МЕСЕЦА АПРИЛА У 25. ДАН.

На средини храма се поставља амвон, ако се већ не налази тамо, и на том амвону се постављају три аналогија (налоња), окренута тако, да онај који са њих чита буде окренут према западу. Постављају се и столице за свештенике који ће учествовати у богослужењу, такође окренуте према западу.

Када настане време за божанску Службу, долазе свештеник и ђакон у свети храм, ћутећи целивају иконе, улазе у свети олтар и поклоне се часној Трпези.

Свештеник се облачи у потпуно свештеничко одјејаније, а при облачењу не говори никакве молитве. Свештеник не ставља на себе напрсни крст нити надбедреник.

Ђакон облачи стихар, ставља наруквице и опасује се орарем, са којим остаје опасан за све време свете Литургије.

На часну Трпезу се поред светог Јеванђеља са обе његове стране стављају: књига Апостол, као и књига старозаветних пророчанстава – Паримејник.

Напомена: Проскомидија се на овој Литургији врши за време певања херувимске песме „Ми који херувиме ...“.

Поредак литургије

Свештеник и ђакон стају у ђаконикон окренути према истоку, и ђакон тихо говори:

Спремите се за молитву.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Молите се.

Народ: Господе, помилуј. (трипут)

Свештеник тихим гласом говори ову молитву:

Благодаримо Ти, најусрдније Ти благодаримо, Господе Боже наш, Оче Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, за све и ради свега и у свему, зато што си нас покрио, помогао, штитио и руководио у току досадашњег нашег живота, и довео нас до овога часа, удостојивши нас да опет станемо пред Тебе у Твом светом месту да би се помолили за опроштај грехова наших и помиловање свеколиког народа Твог. И молимо Ти се, и иштемо, човекољубиви и благи, даруј нам да овај свети дан и све време нашега живота, проведемо без греха, са сваком радошћу, здрављем, спасењем и свом светошћу и страхом Твојим. А сваку мржњу, сваку бојазан, свако искушење, свако сатанско дејство, сваку клевету злих људи одстрани од нас, Боже, и од Твоје свете саборне и апостолске Цркве. Дај нам оно што је добро и корисно; ако смо ма у чему згрешили речју или делом или помишљу, Ти као благ и човекољубив благоизволи да то превидиш, и не остави нас, Боже, који се надамо у Тебе, нити нас уведи у искушење него нас избави од злога и дела његових, благодаћу и милосрђем и човекољубљем јединородног Сина Твог,

Возглас: Кроз Кога и са Којим (нека је) Теби слава и моћ, са свесветим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Молите се за цара.

Народ: Господе, помилуј. (трипут)

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

Владико Господе Боже, Сведржитељу, Оче Господа и Бога и Спаситеља нашега Исуса Христа, молимо Ти се и иштемо од Тебе, сачувај нашег цара у миру, у храбрости и правди. Покори му, Боже, сваког непријатеља и противника; узми оружје и штит и устани на помоћ њему. Подари му, Боже, победе, да бисмо ми могли имати спокојне помисли, и ради светог имена Твог, да бисмо и ми у спокојству његових дана проводили тих и миран живот у свакој побожности и честитости, благодаћу и милосрђем и човекољубљем јединородног Сина Твог, Возглас: Кроз Кога и са Којим (нека је) Теби слава и моћ са свесветим Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ако се служи у Александрији, говори овако:

Ђакон: Молите се за папу (Александријског) и за епископе.

Народ: Господе, помилуј. (трипут)

Ако се служи изван Александрије, онда овако:

Ђакон: Молите се за патријарха (или: митрополита, или: архиепископа, или: епископа) нашег.

Народ: Господе, помилуј.(трипут)

Свештеник тихим гласом говори ову молитву:

Владико Господе Боже, Сведржитељу, Оче Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, молимо Ти се и иштемо, човекољубиви и благи, сачувај најсветијег и најблаженијег архијереја нашег папу александријског ... (именуј га) и најпреподобнијег епископа нашег ... (именуј га). Сачувај нам га за много година у миру, да обавља Тобом поверено му првосвештенство по светој и блаженој вољи Твојој, да правоверно проповеда речи истине, са свим православним епископима, свештеницима, ђаконима, ипођаконима, чтецима, појцима и верницима, са свом пуноћом свете и једине саборне Цркве, дарујући им мир, здравље и спасење. Молитве које они приносе за нас, и наше за њих, прими, Господе, на свети, небески и духовни Твој жртвеник. А сваког непријатеља свете Цркве Твоје брзо баци под њихове ноге, благодаћу, милосрђем и човекољубљем јединородног Сина Твог.

Возглас: Кроз Кога и са Којим (нека је) Теби слава и моћ, са свесветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник и ђакон долазе из ђаконикона, стају испред часне Трпезе, окренути према истоку. Повлачи се завеса са царских двери, које се отварају и остају отворене све до причастна.

Свештеник се окрене према народу, благосиља га и говори гласно:

Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: На молитву станите.

Народ: Господе, помилуј. (трипут)

Свештеник узима кадионицу у руку, кади трипут с предње стране часну Трпезу и говори гласно:

Владико Господе Боже наш, Који си изабрао као дванаестоструки свећњак дванаест Апостола и послао их да проповедају по читавом свету, да поучавају Еванђељу царства Твога и да исцељују болести и сваку немоћ у народу, и дунувши на лица њихова рекао им: „Примите Духа Светог Утешитеља; којима опростите грехе, опраштају им се, а којима задржите, задржани су“, тако (погледај) и на нас слуге Твоје који смо овде на входу свештенорадње присутни са епископима, презвитерима, ђаконима, чтецима, појцима и верницима, у свој пуноћи свете саборне и апостолске Цркве; избави нас, Господе, од клетве и проклетства, и анатеме и уза, и одлучења, и од удела противника; и очисти наша уста и срце од сваке нечистоте и од сваког порока, да бисмо Ти чистим срцем и чистом савешћу приносили кад овај, као пријатан мирис и за опроштај грехова наших и читавог народа Твог, благодаћу, милосрђем и човекољубљем јединородног Сина Твог,

Возглас: Кроз кога и са којим (нека је) Теби слава и моћ, са свесветим и добрим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Стојте усправно.

Свештенство и народ певају:

Јединородни Сине и Речи Божја, бесмртан си, и изволео си да се ради нашега спасења оваплотиш од свете Богородице и Увекдјеве Марије и непроменљиво постао си човек; био си распет, Христе Боже, и смрћу си смрт сатро. Један си од Свете Тројице, који се прослављаш са Оцем и Светим Духом, спаси нас.

Док се ово пева, свештеник даје ђакону у десну руку свето Јеванђеље, а у леву књигу Апостол (ако има два ђакона, онда једноме даје свето Јеванђеље, а другоме Апостол), сам узме књигу старозаветних пророчанстава – Паримејник и држи је са леве стране груди.

Ако свештеник служи сам без ђакона, онда даје књигу старозаветних пророчанстава – Паримејик једном чтецу, Апостол другом чтецу, а сам узима Јеванђеље, и тако чине Вход; пред њима иду свећеносци са упаљеним свећама.

Вход се врши на овај начин:

Излази се на северне двери и иде се до западног зида храма (ако је могуће излази се и у припрату кроз њена северна врата, па се улази на њена главна врата у храм, и долази до амвона.) Свештеник узлази на амвон и полаже на један налоњ књигу коју је носио. Такође и од ђакона узима свето Јеванђеље и Апостол и поставља сваку књигу на посебан налоњ. Књиге су распоређене тако што је Јванђеље на средњем налоњу, Апостол пак са десне стране (гледајући из храма према олтару), а књига старозаветних пророчанстава – Паримејник са леве стране. Тада иду сви свештенослужитељи на доле и сваки стаје испред столице која је за њега припремљена, (окренут према народу).

Ђакон говори: На молитву станите.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Спремите се за молитву.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник чита гласно ову молитву:

Владико Господе Исусе Христе, савечна Речи беспочетног Оца, који си, ради спасења рода нашег, постао сличан нама у свему осим у греху, и који си послао свете Твоје ученике и апостоле да проповедају и поучавају Еванђељу царства Твог и исцељују сваку болест и сваку немоћ у народу Твоме, сам и сада, Владико, пошаљи светлост Твоју и истину Твоју, и просвети очи ума на разумевање божанствених речи Твојих, и удостој нас да будемо њихови слушатељи, и не само слушатељи него и извршиоци речи,

оспособљени да приносимо плодове и да доносимо добре плодове по тридесет и шездесет и стотину, како бисмо се удостојили царства небеског.

Возглас: Нека нас брзо сусретне Твоје милосрђе, Господе.

Народ: Господе, помилуј. (трипут)

Свештеник, возглас: Јер си Ти Благовест, Спаситељ и Чувар душа и тела наших, Господе Боже, и Теби славу и благодарност и трисвету песму узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Народ: Амин.

Народ пева: Свети Боже, свети Крепки, свети Бесмртни, помилуј нас. (трипут) Слава Оцу и Сину и Светоме Духу. И сада и увек и у векове векова. Амин. Света Тројице, помилуј нас.

Чтец узме благослов од свештеника, стане на амвон окренут према западу.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Свештеник седа на припремљену столицу, окренут народу.

Чтец: Читање из Књиге изласка. (3,1-14)

Ђакон: Пазимо.

Чтец:

Мојсије напасаше стадо Јотору тасту своме, свештенику мадијамском, и одведе стадо преко пустиње, и дође на гору Божју Хорив. И јави му се анђео Господњи у пламену огњеном из купине. И погледа, а то купина огњем гори а не сагорева. И Мојсије рече: идем да видим ту утвару велику, зашто не сагорева купина. А кад Господ опази куда он иде и шта хоће да види, викну га из купине, и рече му: „Мојсије! Мојсије!“ А он одговори: „Ево ме“. А Бог рече: „Не долази овамо. Изуј обућу своју с ногу својих, јер је место где стојиш света земља.“ Још рече: „Ја сам Бог отаца твојих, Бог Авраамов, Исааков, и Бог Јаковљев.“ А Мојсије заклони лице своје, јер га страх беше гледати у Бога. И рече Господ: „Добро видех невољу народа свога у Египту, и чух вику његову од зла које му чине настојници, јер познах муку његову. И сиђох да га избавим из руку Египатских, и да га изведем из оне земље у земљу добру и пространу, у земљу где млеко и мед теку, на место где су Хананеји и Хетеји и Амореји и Ферезеји и Јевеји и Јевусеји. И сада ево вика синова Израиљевих дође преда ме, и видех муку којом их муче Египћани. Сада хајде да те пошаљем к Фараону, да изведеш народ мој, синове Израиљеве из Египта.“ А Мојсије рече Богу: „Ко сам ја да идем к Фараону и да изведем синове Израиљеве из Египта?“ А Бог му рече: „Ја ћу бити с тобом, и ево нека ти буде знак да сам те ја послао: кад изведеш народ из Египта, служићете Богу на овој гори.“ А Мојсије рече Богу: „Ево, кад одем к синовима Израиљевим, па им кажем: Бог отаца ваших посла ме к вама, ако ми кажу: како му је име? шта да кажем?“ А Господ рече Мојсију: „Ја сам онај који јесте.“ И рече: „Тако ћеш казати синовима Израиљевим: Који јесте, Он ме посла к вама“.

Чтец: Читање из пророштва Исаијина. (19,1, 19-25)

Ђакон: Пазимо.

Чтец:

Иди, Господ седи на лакој облаку и доћи ће у Египат, па ће се пред Њим затрести египатске рукотворине. [20] И у то ће време бити олтар Господњи усред земље египатске, и споменик Господњи на међи њиховој. [20] И биће знак и сведочанство Господу над војскама, у земљи египатској. Кад стану викати ка Господу на насилнике, Он ће им послати Спаситеља и Кнеза и избавиће их. И биће познат Господ Египћанима, и познаће Египћани Господа у то време, и служиће Му жртвама и даровима, и заветоваће завете Господу, и извршаваће. Тако ће Господ ударити Египат, и ударивши га исцелиће га, јер ће се обратити ка Господу, умолиће Му се, и исцелиће их. У то време ће бити пут из Египта у Асирију, и Асирац ће ићи у Египат и Египћанин у Асирију, и служиће Господу Египћани с Асирцима. У то време ће Израил бити трећи с Египћанима и Асирцима, и биће благослов посред земље. Јер ће их благословити Господ Саваот: да је благословен народ мој египатски и асирски, дело руку мојих, и наследство моје, Израил.

Други чтец такође узима благослов од свештеника, и са доле чита Апостол.

Чтец: Читање из Прве саборне посланице светог апостола Петра. (зач. 63; гл. 5,6-14)

Ђакон: Пазимо.

Чтец:

Браћо, понизите се, дакле, под моћну руку Божију, да вас узвиси кад дође време. Све своје бриге положите на Њега, јер се Он стара за вас. Будите трезвени и бдите, јер супарник ваш, ђаво, као лав ричући ходи и тражи кога да прождере. Њему се противите утврђени вером, знајући да се таква иста страдања догађају вашем братству по свету. А Бог сваке благодати, који вас позва у вечну своју славу у Христу Исусу, нека вас Он, пошто мало пострадате, усаврши, утврди, укрепи, утемељи; Њему слава и сила у векове векова. Амин. По Силуану, верном брату, као што мислим, написах вам ово мало, да посаветујем и посведочим да је то истинита благодат Божија, у којој ви стојите. Поздравља вас црква у Вавилону, изабрана као и ви, и Марко син мој. Поздравите један другог целивом љубави. Мир вам свима који сте у Христу Исусу. Амин.

После прочитаног Апостола, свештеник устаје.

Ђакон долази код свештеника са кадионицом у руци и тражи благослов за кађење.

Свештеник благосиља кадионицу, и изговара ову молитву:

Кад приносимо пред светом славом Твојом, Боже, који (га) примаш на свети, наднебески и мислени жртвеник. Узврати нам испослањем благодати Светог Духа Твог, јер си благословен и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

Чтец говори трипут: Алилужа.

А народ пева трипут: Алилужа.

Чтец говори стих: Небеса говоре чудеса Твоја, Господе, и истину Твоју сабор светих.

Свештеник благослови кадионицу и ђакон кади свето Јеванђеље које је на налоњу, иконостас, храм и присутне у храму, са доле. Тада даје кадионицу црквењаку.

Народ: Алилужа. (трипут)

Чтец, стих: Јер ко је над облацима раван Господу; ко ће се изједначити с Господом међу синовима Божијим?

Народ: Алилуја. (трипут)

Чтец, стих: Господе, Боже сила, ко је силан као Ти, Боже, и истина Твоја око Тебе?

Ђакон онда говори гласно: Господе благослови.

Свештеник: Господ да благослови и укрепи и начини нас служитељима светог Еванђеља свог, Он који је благословен Бог, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Станите! Чујмо свето Еванђеље.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Читање из светог Еванђеља по Луки.(Зач. 51; гл. 10,16-21)

Рече Господ својим ученицима: ко вас слуша мене слуша, а ко се вас одриче мене се одриче; а ко се мене одриче, одриче се Онога Који ме је послао. Вратише се пак седамдесеторица са радошћу говорећи: Господе, и демони нам се покорављују у име Твоје. А Он им рече: Видех сатану где паде са неба као муња. Ево вам дајем власт да стајете на змије и скорпије и на сву силу вражију, и ништа вам неће наудити. Али се томе не радујте што вам се духови покорављују, него се радујте што су имена ваша написана на небесима. У тај час обрадова се духом Исус и рече: Хвалим Те, Оче, Господе неба и земље, што си ово сакрио од мудрих и разборитих, а открио то безазленима. Да, Оче, јер је тако била воља Твоја.

Народ: Слава Теби, Господе.

После читања Еванђеља следи божанска проповед.

Ђакон окренут народу говори: Припремите се за молитву.

Ђакон: Помолите се за живе, помолите се за болесне, помолите се за одсутне.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: Господе, милостиво и дарожљиво погледавши исцели болне из Твога народа. Оне од братије наше који су на путу или који ће путовати, све приведи благовремено до места у која су се упутили.

Ђакон: Помолите се за благорастворење ваздуха, и за плодове земне, за надоласак речних вода до њихове границе, за благе кише и земне усеве.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: На места која имају потребу и неопходност за кишом, пошаљи је. Речне воде подигни до њихове границе, по доброты својој. Земни плодови да узрасту до семена и жетве.

Ђакон: Помолите се за спасење људи и животиња. Помолите се за спасење света. Помолите се за нашег христољубивог цара.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: Царство слуге свога ... (именуј га), кога си Ти удостојио да царствује на земљи, сачувај у миру, неустрашивости, правди и спокојству.

Ђакон: Помолите се за заробљенике, помолите се за упокојене. Помолите се за оне који жртву нашу приносе. Помолите се за оне који су у опасности. Помолите се за катихумене. Помолите се за овај град. Помолите се.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник тихим гласом говори ову молитву:

Мирени и милости достојан и христољубиви град овај избави, Боже, од злих дана, од глади, заразе, и најезде незнабожаца, као што си поштедео и град Ниневију јер си Ти милостив, милосрдан и незлопамтив за грехе људске. Ти си кроз свога пророка Исаију рекао: „Ја ћу чувати овај град, да бих га спасао ради себе и ради Давида слуге мога“. Због тога Ти се молимо и иштемо од Тебе, човекољубивог и благог, сачувај овај град ради мученика и јеванђелисте Марка, који нам је показао пут спасења, благодаћу и човекољубљем јединородног Сина Твог,

Возглас: Кроз Кога и са Којим (нека је) Теби слава и моћ, са свесветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Народ: Амин.

Ђакон: Почни.

Народ пева стихове из 122. псалма, глас пети.

[Припев уз сваки стих:] Помилуј ме, Господе.

[1] Подигох очи своје Теби који пребиваш на небу.

[2] Види, као што су очи слугу упрте у руке господара њихових, као што су очи слушкиње упрте у руке господарице њене, тако су очи наше упрте у Господа, Бога нашег, док нас не помилује.

[3] Помилуј нас, Господе, помилуј нас, јер смо пресићени понижења;

[4] пресита нам је душа увреда осиионих и понижења од охалих.

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу. Помилуј ме, Господе.

И сада и увек и у векове векова. Амин. Помилуј ме, Господе.

Ђакон: Помолите се за мир једине Свете Саборне и Апостолске Православне Божје Цркве.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: Владико Господе Боже, Сведржитељу, Оче Господа нашег Исуса Христа, молимо се и иштемо од Тебе: даруј небески мир срцима свих нас, а и мир овог живота нам даруј.

Ако се служи у Александрији, говори овако:

Бакон: Помолите се за архијереја нашег папу (Александријског) аву ... (име), папу и патријарха господина, архиепископа великог града Александрије и за православне епископе.

Народ: Господе, помилуј.

Ако се служи изван Александрије, онда овако:

Бакон: Помолите се за архијереја нашег патријарха (или: митрополита, или: архиепископа, или: епископа) аву ... (име) (кажи његову титулу) и за све епископе православне.

Народ: Господе, помилуј.

Ако се служи у Александрији, говори овако:

Бакон: Најсветијег и најблаженијег папу (александријског) ... (именуј га) чувајући сачувај нама на многе године, у мирном управљању Тобом поверени му народ светим првосвештенством по светој и блаженој вољи Твојој, у верном поучавању речи истине, са свим православним епископима, презвитерима, ђаконима, ипођаконима, чтецима, појцима и са свом пуноћом свете саборне и апостолске Цркве.

Ако се служи изван Александрије, онда овако:

Бакон: Најсветијег и најблаженијег патријарха нашег ... (именуј га) (или: преосвештеног митрополита, или: архиепископа, или: епископа нашег) ... (именуј га) чувајући сачувај нама на многе године, у мирном управљању Тобом поверени му народ светим првосвештенством по светој и блаженој вољи Твојој, у верном поучавању речи истине, са свим православним епископима, презвитерима, ђаконима, ипођаконима, чтецима, појцима и са свом пуноћом свете саборне и апостолске Цркве.

Бакон: Помолите се за свети храм овај, и за сва наша сабрања.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник тихим гласом говори ову молитву:

Сабрања наша, Господе, благослови; Дај им да неометано и без препреке буду по светој Твојој вољи; Домове молитве, домове благослова наших, и нама и онима после нас слугама Твојим увек даруј. Устани, Господе, и нека се развеју непријатељи Твоји, и нека побегну сви који мрзе свето име Твоје. А верни православни народ Твој, благослови, умножи га на хиљаде и милионе. Нека не преовлада смрт греха над нама и над свим народом Твојим, благодаћу, милосрђем и човекољубљем јединородног Сина Твог,

Возглас: Кроз Кога и са Којим нека је Теби слава и моћ, са свесветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Погледајте да нема никога од катихумена.

Свештеник и ђакони улазе у олтар и стају око часне Трпезе.

Свештеник развија антиминос, а народ пева:

Ми који Херувиме тајанствено изображавамо, и Животворној Тројици Трисвету песму певамо, сваку сада животну бригу оставимо као они који ће примити Цара свих, анђелским силама невидљиво праћеног. Алилуја, алилуја, алилуја.

Свештеник благосиља кадионицу изговарајући ову молитву:

Господе Боже наш, Који ни у чему немаш потребе, прими овај кад који се приноси недостојном руком, и удостој све нас Твога благослова. Јер си Ти освећење наше и Теби славу уносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин. Тада узима кадионицу и кади часну Трпезу, олтар, иконостас и народ, као што је већ уобичајено.

Пошто је завршио кађење, свештеник даје кадионицу, па се он и ђакон поклоне часној Трпези и целивају је; онда се поклоне народу и одлазе ка месту Предложења дарова.

Свештеник са ђаконом опере руке, врши Проскомидију на овај начин:

- вади Агнец из просфоре, ставља га на свети дискос (жртвује га),
- па сипа вино и воду у свети путир, при томе ништа не говори.
- Дискос и путир не покрива.

Тада свештеник узима свети дискос, даје га ђакону, а овај га држи наспрам груди, затим узима свети путир и даје га другом ђакону.

(Ако нема два ђакона, свештеник даје и дискос и путир једноме ђакону). Онда ђакони врше (или ђакон врши):

Велики Вход

Излазе на северне двери и иду до западног зида храма (ако је могуће излазе и у припрату кроз њена северна врата, па улазе у храм на његова главна врата). Ћутећи пролазе кроз храм, а пред њима иду свећеносци. Када су стигли до царских двери, свештеник, који је за време Входа чекао на царским дверима, узима од првог ђакона свети дискос и ћутећи уноси га у олтар и ставља га на часну Трпезу; тако исто чини и са светим путиром. За њим улазе и ђакони у свети олтар.

Свештеник у олтару чита ову молитву:

Свети, Највиши, Страшни, Господе Који у светима почиваш, Сам нас освети и удостој Твога страшног свештенства, и приведи нас часном Жртвенику Твом са сваком добром савешћу; очисти срца наша од сваке нечистоте; свако зло осећање одагнај од нас. Освети ум и душу, дај нам да вршимо службу светих отаца наших са страхом Твојим, умилостивљујући свагда Твоје лице. Јер си Ти онај Који благосиља и освећује све, и ми Теби славу и благодарност уносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

Ђакон, окренут народу, говори гласно:

Целивајте један другог пољупцем светим.

Свештеник, тихим гласом, говори молитву целивања:

Владико, Господе Сведржитељу, погледај са неба на Цркву Твоју и на сав народ Твој и на паству Твоју и спаси све нас, недостојне слуге Твоје, овце стада Твога, и подај нам Твој мир, Твоју љубав и Твоју помоћ, и пошаљи нам дар Свесветог Твог Духа како бисмо чистим срцем и добром савешћу целивали један другог светим целивом, а не са лицемерношћу, и не са расположењем непријатељства, него са невиним и неисквареним (расположењем), у једном духу, у свези мира и љубави, као једно тело и један дух, са једном вером као што смо и позвани, са једном надом свога звања, и како бисмо сви достигли божанску и бесконачну љубав у Христу Исусу Господу нашем са Којим си Ти благословен, са пресветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Затим ђакон узима кадионицу, приноси је свештенику; свештеник ставља тамјан у кадионицу, узима кадионицу од ђакона и кади Свете Дарове, говорећи тихим гласом:

Кад се приноси имену Твоме. Молимо се нека исти буде примљен из убогих руку нас грешника на наднебески Жртвеник Твој као пријатан мирис за помиловање читавог народа Твог, јер Теби, Оцу и Сину и Светој Духу, приличи свака слава, част, поклоњење и благодарност, сада и увек и у векове векова. Амин.

После овога свештеник целива крај светог диска и светог путира а такође и часну Трпезу. Ако служи заједно више свештеника, то сви исто чине, а онда један другог целивају у рамена. То исто чине и ђакони међу собом.

Ђакон говори: Почните приносити.

Свештеник благосиља свети дискос и свети путир, говорећи са народом гласно:

Верујем у једнога Бога Оца, Сведржитеља, Творца неба и земље и свега видљивог и невидљивог. И у једнога Господа Исуса Христа, Сина Божијега, Јединороднога, рођеног од Оца пре свих векова, Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог, рођеног, не створеног, једносушног Оцу, кроз Кога је све постало; Који је ради нас људи и ради нашега спасења сишао с небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве и постао човек; И Који је распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и /био/ погребен; И Који је васкрсао у трећи дан, по Писму; И Који се вазнео на небеса и седи са десне стране Оца; И Који ће опет доћи са славом да суди живима и мртвима, и Његовом Царству неће бити краја. И у Духа Светога, Господа, Животворнога, Који од Оца исходи, Који се са Оцем и Сином заједно поштује и (заједно) слави, Који је говорио кроз пророке. У једну, свету, саборну и апостолску Цркву. Исповедам једно крштење за опроштење грехова. Чекам васкрсење мртвих. И живот будућега века. Амин.

Ђакон говори: Спремите се за молитву.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Помолите се за оне који приносе.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник тихим гласом говори ову молитву предложeња:

Владико Исусе Христe, Господе, сабеспочетна Речи беспочетном Оцу и Светоме Духу, велики Архијереју, Хлебу који си сишао с неба и извео из трулежности живот наш, Тебе Који си дао себе Самог (као) непорочно јагње за живот света, молимо и иштемо, Господе човекољубиви, обрати лице Своје на хлеб овај и на чашу ову које прима пресвета Трпеза кроз службу ањџела и присуствовање арханђела, кроз свештеничко свештенoдејство у Твоју славу и обновљење душа наших, благодаћу, милосрђем и човекољубљем јединородног Сина Твог,

Возглас: Кроз Кога и са Којим нека је Теби слава и моћ, са свесветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник руком благосиља народ и говори: Господ са свима.

Народ: И са духом твојим.

Свештеник: Уздигнимо срца.

Народ: Имамо (их) ка Господу.

Свештеник: Заблагодаримо Господу.

Народ: Достојно и праведно.

Ђакон: Раширите (руке).

Свештеник мало раширених руку тихим гласом говори ову молитву приношења:

Ваистину је достојно и праведно, свето и угодно и нашим душама корисно, Тебе Који јеси, Владико, Господе Боже, Оче Сведржитељу, хвалити, песмама прослављати, благодарити и исповедати непрестано ноћ и дан устима и неућутним уснама, неућутним срцем, Тебе Који си створио небо и што је на небу, земљу и што је на земљи, море, изворе, реке, језера и све што је у њима, Тебе Који си створио човека по своме лику и подобију, коме си даровао и рајску сладост, и Који њега, који је погрешео, ниси презрео и оставио, Благи, него си га опет призвао путем закона, уразумљивао преко пророка, пресаздао и обновио посредством страшне и животворне и небеске ове тајне; све си (то) учинио кроз своју Мудрост, истиниту светлост, јединородног Сина Твог Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, кроз Кога Теби са Њим и Светим Духом благодарeћи приносимо ову словесну и бескрвну службу, коју Теби Господе приносе сви народи од истока сунца и до запада, од севера и до југа, јер је велико име Твоје у свим народима и на сваком месту се приноси кад, чиста жртва, жртвовање и принос светом имену Твом. И молимо Те и иштемо, Човекољубиви, Благи: помени, Господе, свету и једину, саборну и апостолску Цркву од крајева до крајева земље, све народе и сву паству Твоју. Мир небески даруј срцима свих нас, а такође и мир овога живота даруј нам. Украси у сваком миру цара, војску, началнике, савете, народе, суседе, и сваки корак наш. Царе мира, даруј нам Твој мир у сагласности и љубави; у сагласности и љубави владај нама, Боже, осим Тебе другога не знамо, име Твоје прослављамо, оживотвори душе свију нас, и неће надвладати смрт греха над нама и над свим народом Твојим. Болесне из Твог народа, Господе, исцели погледавши милошћу и милосрђем (на

њих). Одстри од њих и од нас сваку болест и немоћ и дух слабости одагнај од њих. Оне који леже у дуготрајним болестима, подигни. Мучене нечистим духовима исцели. Све који се налазе у тамницама или у рудницама или су под истрагом, или под осудом, или у изгнанству, или горком ропству, или исцрпљујућим порезима, помилуј и све избави, јер си Ти Бог наш Који разрешаваш свезане, усправљаш раслабљене; Ти си нада безнадежних, помоћ беспомоћних, подизање палих, пристаниште онима у бури, осветник угњетених. Свакој страдајућој и притешњеној хришћанској души даруј милост, подај олакшање, подај одмор. Такође, Господе, наше душевне болести исцели, телесне немоћи излечи; Ти Који си лекар душа и тела и гледаш на свако биће, погледај и исцели нас спасењем Твојим. Сапутствуј на сваком месту браћи нашој која путују или која ће да путују, било по суву, или по рекама, или језерима, или путевима, или који на било који начин путују, и све их увек приведи у мирно пристаниште, пристаниште спасења; удостој их да будеш њихов сапловитељ и сапутник; радосне врати њиховој родбини радосне, здраве (врати) здраве. Такође и наше странствовање у овом животу, Господе, сачувај без повреде и без буре. Благотворне кише изобилно пошаљи на места која имају потребу (за њима). Лице земље развесели и обнови њиховим (кишним) наиласком, да би она, оживљена њиховим капљама, рађала.

За месец април:

Плодове земље благослови, Господе, сачувај их целе и неповређене за нас. Узведи нам до семена и жетве.

За месец јуни:

Речне воде подигни до њихове сопствене мере; њиховим подизањем развесели и обнови лице земље. Потоке њененапој, умножи плодове њене.

Благослови и сада, Господе, годишњи круг доброте Твоје, за сиромашне из народа Твога, за удовицу и сироче, за странце и за обраћенике, за све нас који се надамо у Тебе и призивамо свето име Твоје. Очи свих се уздају у Тебе и Ти им дајеш храну благовремено. Ти Који дајеш храну сваком бићу, испуни радошћу и весељем срца наша, да бисмо, увек имајући свако благостање, изобиливали сваким добрим делом у Христу Господу нашем. Царе царева и Господе господара, сачувај царство слуге Свога, православног и христољубивог цара нашег ... (име), кога си Ти удостојио да царује на земљи у миру и одважности и правди, и потчини му, Боже, сваког непријатеља и противника, унутрашњег и спољашњег; узми оружје и штит и дигни се њему у помоћ и исучи мач и пресретни његове гонитеље. Заклони му главу у дан рата; посади потомке његове на престо његов; усади у срце његово (старање) за добро свете Твоје саборне и апостолске Цркве и читавог христољубивог народа да бисмо и ми у њиховој неузнемирености тих и миран живот проводећи у свакој побожности и честитости Теби пристали. Упокој, Господе Боже наш, душе раније уснулих у вери Христовој отаца и браће, поменувши од века праоце, оце, патријархе, пророке, апостоле, мученике, исповеднике, епископе, преподобне, праведне, сваки дух који је у вери Христовој скончао, и којима спомен вршимо у данашњи дан, и светог оца нашег Марка, апостола и јеванђелисте, који нам је показао пут спасења Радуј се благодатна, Господ је с Тобом, благословена си међу женама, и благословен је плод утробе Твоје, јер си родила Спаситеља душа наших.

Свештеник говори гласно:

Особито пресвету, пречисту, благословену Владичицу нашу Богородицу и Увек Дјеву Марију.

Ђакон говори гласно: Господе, благослови.

Свештеник: Господ да те благослови Својом благодаћу, сада и увек и у векове векова.

Ђакон тада чита диптихе (имена) упокојених, а свештеник погнуте главе чита тихим гласом ове молитве:

Све њихове душе, Владико Господе Боже наш, упокој у обитељима светих Твојих, у Царству Твоме, давши им блага која Си обећао, које око не виде, и ухо не чу, и у срце човеку не дође, која си Ти, Боже, припремио онима који љубе свето Име Твоје. Душе њихове упокој и удостој небеског царства а нама даруј хришћански благоугодан и безгрешан живот и удостој нас да добијемо удео и жреб са свима Светима Твојим. Жртве и приносе оних који приносе те благодарне дарове, прими Боже на свети и небесни и мислени Твој жртвеник, у висине небеске, преко слугу Твојих Арханђела, од оних који су (принели) много и мало, тајно и јавно, од оних који су хтели (принети) а нису имали (шта принети), и од оних који су на данашњи дан принели принос, као што Си и сам примио дарове Твог праведника Авеља.

Свештеник узима кадионицу и кади испред часне Трпезе и говори тихим гласом:

Жртву оца нашег Авеља, кáд Захаријин, милостињу Корнилијеву и две лепте удовичине прими, и њихове благодарне дарове и узврати им за земаљско небеским, за времено вечним. Најсветијег и најблаженијег патријарха (или: најпобожнијег митрополита или: епископа нашег ... [име]) којег си предизбрао и удостојио да управља светом Твојом Црквом, чувајући сачувај на многе године, на времена мирна, у вршењу Тобом им повереног светог Твог свештенства по светој и блаженој вољи Твојој и правилном управљању речју истине Твоје. Помени и свуда православне епископе, свештенике, ђаконе, ипођаконе, чтеце, појце, монахе, оне који живе девичански, удовице и вернике.

Помени, Господе, свети град Христа Бога нашег /Јерусалим/, и царски град ... (име) и овај наш град ... (име) и сваки град и крај и оне који у православној вери Христовој живе у њима, и опомени се њиховог мира и сигурности. Помени, Господе, сваку хришћанску душу која страда и која је угњетена и која има потребу за милошћу и помоћу Божјом и опомени се обраћања заблуделих. Помени, Господе, заробљену браћу нашу; и дај им да буду у милости код свих оних који су их заробили. Помени, Господе, у својој милости и милосрђу и нас грешне и недостојне слуге Твоје и као Бог благи и човекољубиви изравнај грехе наше. Помени, Господе, и мене смиреног и грешног и недостојног слугу Твог ... (име) и изглади грехе моје као човекољубив Бог, и буди са нама који служимо светоме имену Твом. Сабрања наша, Господе, благослови. Идолослужење потпуно искорени из света. Сатану и свако његово дејство и лукавство сруши под ногама нашим. Непријатеље Цркве Твоје, Господе, као увек, тако и сада, смири. Изобличи њихову гордост; убрзо покажи њихову немоћ; замке и смицалице, које они праве против нас, учини недејственим. Устани, Боже, и нека се растуре непријатељи Твоји, и нека беже назад они који мрзе свето име Твоје. А верни православни народ Твој, оне који врше свету вољу Твоју, благослови безбројним благословима.

Ђакон говори гласно: Ви који седите, устаните.

Свештеник погнуте главе се моли тихим гласом:

Ослободи оне који су у оковима, избави оне који су у невољама, нахрани гладне, утешити малодушне, обрати заблуделе, просвети помрачене, подигни пале, утврди оне који се колебају, исцели болесне, Свеблаг, приведи их на пут спасења и присаједини их светој Твојој пастви, а нас очисти од наших безакоња, поставши у свему наш заштитник и покровитељ.

Ђакон говори гласно: Према истоку гледајте.

Свештеник погнуте главе се моли тихим гласом:

Јер си изнад сваког началства, и власти, и силе и господства и сваког имена што се може дати не само у овом веку, него и у будућем. Теби предстоје безбројни свети Анђели и војске Арханђела. Теби предстоје и два највиша рода живих бића, многооки Херувими и шестокрил(ат)и Серафими, који са два крила покривају лица, са два ноге, а са два лете и кличу један другоме неућутним устима и непрестаним богословљем победничку и Трисвету песму појући, кличући, славословећи, узвикујући и говорећи великолепној слави Твојој: Свет, Свет, Свет Господ Саваот, пуни су небо и земља славе Твоје.

Возглас: Увек све Тебе слави, а и са свима који Тебе прослављају прими, Владико Господе, славословље и од нас, који заједно са њима певамо и говоримо.

Народ пева: Свет, Свет, Свет Господ Саваот, пуни су небо и земља Твоје свете славе.

Свештеник благосиља посебно свети дискос и свети путир, и говори тихим гласом:

Заиста су пуни небо и земља свете славе Твоје кроз јављање Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа; испуни, Боже, и ову жртву благословом Твојим, наиласком Свесветог Твог Духа. Јер сам Господ и Цар свих нас Исус Христос те ноћи у којој је предао себе за грехе наше и због свих поднео смрт тела, седнувши са светим својим ученицима и апостолима, узевши хлеб у свете, пречисте и непорочне руке своје, те погледавши на свог Оца, а нашег Бога и Бога свих, заблагодаривши, благословивши, осветивши и преломивши, предаде га светим и блаженим својим ученицима и апостолима, рекавши:

Свештеник гласно: Примите, једите,

Ђакон тихо: Свештеници, покажите.

Свештеник: Ово је Тело моје, које се за вас ломи и предаје ради опроштаја грехова. Народ: Амин.

Свештеник тихим гласом:

Тако исто после вечере, узевши чашу и растворивши у њој вино и воду, те погледавши на небо ка Теби, своме Оцу а нашем Богу и Богу свих, благодаривши, благословивши и испунивши је Духом Светим, предаде је светим и блаженим својим ученицима и апостолима, рекавши:

Свештеник гласно: Пијте из ње сви,

Ђакон тихо: Још покажите.

Свештеник: Ово је крв (моја) Новог завета, која се за вас и за многе лије и предаје ради опроштаја грехова.

Народ: Амин.

Свештеник чита ову молитву:

Ово чините у мој спомен: јер кад год једете овај хлеб и чашу ову пијете, смрт моју објављујете и васкрсење и вазнесење моје исповедате све док не дођем.“ Објављујући смрт Твог јединородног Сина, Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, Владико, Господе Сведржитељу, Царе небески, и исповедајући тродневно и блажено Његово васкрсење из мртвих, и вазнесење на небо, и седење са десне стране до Тебе, Бога и Оца, и чекајући други и страшни и ужасни Његов долазак, када ће Он доћи да суди по правди живима и мртвима и када ће дати свакоме по делима његовим, (Теби, Господе Боже наш) Твоје од Твојих дарова предложисмо пред Тобом. И молимо се и преклињемо Те, Човекољубиви, Благи, ниспошљи са свете висине Твоје, из готовог пребивалишта Твог и из неописаних недара, Самог Утешитеља, Духа Истине, Светога, Господа, Животворног, Који је говорио у закону и пророцима и апостолима, Који је свуда присутан и све испуњава и Који делује самовласно а не као слуга, и којима хоће даје освећење по Твом благовољењу простог по природи, разноврсног по дејству, извору божанских дарова, једносушног Теби, Који од Тебе исходи, Који је сапрестолан царству Твоме; и Јединородног Сина Твога и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа; и као свесилни Бог, ниспошљи на нас и на Хлеб овај и на Чашу ову Духа Твог Светог како би их Он осветио и савршио као свемогући Бог,

Свештеник благосиља крсним знаком свети Хлеб, говори (гласно):

И учинио Хлеб Телом.

Народ: Амин.

Свештеник благосиља свети путир, говорећи (гласно):

А чашу Крвљу новог Завета самог Господа и Спаситеља и Свецара нашег Исуса Христа.

Ђакон говори гласно:

Сиђите ђакони, помолите се заједно са презвитерима.

Свештеник говори гласно. Ако служи архијереј заједно са свештеницима, или свештеници саборно, онда говоре сви у глас:

Како би они били нама, који се њима причешћујемо, на веру, на трезвеност, на исцелење, на целомудрије, на освећење, на обнављање душе, тела и духа, на заједницу блаженства вечног живота и нетрулежности, на славословље свесветог имена Твог, на опроштај грехова, да би се и у томе као и у свему прославило, опевало, светило свесвето и часно и прослављено име Твоје са Исусом Христом и Светим Духом.

Народ пева на глас пети:

Како је било и јесте, и биће из поколења у поколење, и у све векове векова. Амин.

Свештеник благосиља народ и говори: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон, окренут народу, говори: Помолите се.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник се моли тихим гласом:

Боже, родитељу светлости, начелниче живота, Творче, заснивачу векова, даваоче знања, ризнице мудрости, учитељу светости, сасуде чистих молитава и добротинитељу душа, Ти Који малодушним, који се надају у Тебе, дајеш оно у шта Анђели желе завирити, Који си нас извео из бездана на светлост и из смрти у живот, Који си нам из ропства подарио слободу, Који си развејао у нама присутни мрак греха јављањем Јединородног Сина Твог, Сам и сада, Владико, Господе, наиласком Свесветог Твог Духа просвети очи ума нашег како би се неосуђено причестили овом бесмртном небеском храном, и освети потпуно наше душе, тела и духове, како би са светим Твојим ученицима и апостолима Теби изrekli ову молитву: „Оче наш, Који си на небесима, да се свети име Твоје, да дође царство Твоје, да буде воља Твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.“

Возглас: И удостој нас, човекољубиви Владико Господе, да се са смелошћу, неосуђено, чистим срцем, просвећеном душом, непостидним лицем, освећеним устима усудимо позвати Тебе Који си на небесима, светога Бога и Оца, и говорити:

Народ заједнички у храму чита:

Оче наш, Који си на небесима, да се свети име Твоје, да дође царство Твоје, да буде воља Твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

Господе, Господе, не уведи нас у искушење, него нас избави од злога. Јер Твоје велико милосрђе зна да ми не можемо да подносимо искушење због велике немоћи своје, те нам са искушењем дај и олакшање да бисмо могли поднети. Јер си нам дао власт да стајемо на змију и скорпију и на сву силу вражију.

Возглас: Јер је Твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И Духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклоните.

Народ: Пред Тобом, Господе.

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

Владико, Господе Боже Сведржитељу, који седиш на Херувимима и Који си прослављен од Серафима, Који си из воде устројио небо и мноштвом звезда га украсио, Који си на висинама поставио бестелесне војске Анђела ради вечних славословља, Теби смо ми приклонили вратове душа и тела наших, показујући знак покорности, и молимо Те, одагнај мрачне насртаје греха од ума нашег и просвети божанственим лучама Светог Духа Твог ум наш, да бисмо се, испунивши се богопознањем, достојно причестили предложеним благима пречистог тела и Часне Крви Јединородног Сина Твог, Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, опраштајући нам грехе сваке врсте по великој и неиспитљивој Твојој благодати, благодаћу, милосрђем и човекољубљем Јединородног Сина Твог.

Возглас: Кроз Кога и са Којим (нека је) Теби слава и моћ, са Свесветим и благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И Духу твоме.

Ђакон, окренут народу, подигне своју десну руку и изговара гласно:

Са страхом Божијим пазимо.

Свештеник благосиља и уздиже свети Хлеб, изговарајући сасвим тихим гласом ову молитву, а за време док свештеник чита ову молитву треба да је потпуна тишина у храму:

Свети, Свевишњи, страшни, Господе који у светима почиваш, освети нас речју благодати Твоје и наиласком Свесветога Духа Твог, јер си Ти рекао, Владико: „Будите свети јер сам ја свет Господ Бог“. Непостижни Боже Речи, Оцу и Духу Светоме једносушни, савечни и беспочетни, прими чисту песму са Херувимима и Серафимима и од мене грешног и недостојног слуге Твог, из недостојних уста мојих, који кличем и говорим:

Возглас: Светиње светињама.

Народ пева: Један је Отац свет, један је Син свет, један је Дух Свети, у јединству Духа Светога. Амин.

Ђакон, окренут према народу, изговара гласно:

За спасење и заштиту светог оца нашег ... (име) епископа, за клир и христољубиви народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Још и за спасење и за опроштај грехова онога који приноси евхаристију, брата нашег ... (име епископа или свештеника који служи Св. Литургију), Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: И за спомен преподобних отаца наших и браће, рецимо сви усрдно: Господе, помилуј.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник благосиља народ и изговара гласно: Господ са свима.

Народ: И са Духом твојим.

Ђакон, окренут народу, говори гласно: Почни!

(Док се клирици причешћују народ пева причастан, Псалам 150):

Хвалите Га због владавине Његове; Хвалите Га по мноштву величанства Његовог; Хвалите Га уз глас трубе; Хвалите Га уз псалтир и китару; Хвалите Га уз бубањ и у колу; Хвалите Га уз жице и свиралу; Хвалите Га уз милозвучне кимвале. Хвалите Га уз кимвале који одјекују.

Свештеник прелама свети Хлеб и говори тихо, тако да га чују само они који су око часне Трпезе:

Хвалите Бога у светињи Његовој.

Свештеник благосиља свети Хлеб, држи га обема рукама и прелама га на два дела. Део који држи у левој руци опет ставља на свети Дискос, а део који држи у десној руци опет прелама на два дела, као што је овде означено:

Све што дише нека хвали Господа. Слава Оцу и Сину и Светоме Духу. И сада и увек и у векове векова. Амин.

Док ломи, говори ове речи: Господ ће благословити и саслужити ломљењем светих и пречистих и животворних Његових дарова, сада и увек и у векове векова. Амин.

И опет свештеник: Извршите.

Клирици у олтару говоре заједно: Дух Свети извршава и освећује.

Онда свештеник који држи део светог Хлеба са печатом ХС У десној руци (а део са печатом КА у левој руци) ставља управо тај део светог Хлеба (део ХС) на длан леве руке, благослови га и ставља десном руком у свети путир. ...део у свети путир Овај други пак на свети дискос и изговара:

Гле, осветише се и употпунише се и постадоше Тело и Крв Господа и Бога и Спаситеља нашега и деле се свети дарови светима.

Клирици говоре заједно: Један је Свети Отац, један је Свети Син, у Духу Светом. Амин. (трипут)

Свештеник: Господ са свима.

Клирици у олтару кажу: И са духом твојим.

Свештеник:

Он благослови, Он освети, Он употпуни, Он и причешћује за опроштај грехова и живот вечни. По божанској благодати која нам је дарована човекољубљем, усудисмо се на ово. Приступамо, истина са страхом, Твојим светим тајнама, Владико, молећи да нам, ако је шта по људској слабости промакло, будеш опростилац, Господе Боже наш. Јер као што јелен жуди за изворима вода, тако и моја душа чезне за Тобом, Боже.

Свештеник се причешћује светим Хлебом изговарајући:

Свето Тело Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа.

Ђакон: Амин.

После тога свештеник узима убрис и свети путир и причешћује се из путира. Тада изговара:

Часна и драгоцена Крв Господа и Бога и Спаситеља нашега Исуса Христа.

Пошто се началствујући свештеник причестио ђакон говори:

Свештеници, приступите.

Свештеници прилазе и причешћују се на исти начин као и началствујући.

Пошто су се свештеници причестили, најстарији ђакон говори:

Ђакони са побожношћу се сакупите и уђите.

Нај стариј и све штеник причешћује ђаконе. Свако ме ђакону дај е свети Хлеб и при дава њу ка же:

Свето Тело Господа и Бога и Спаситеља нашега Исуса Христа.

Узима убрис и свети путир и из пут ира приче шћуј е ђаконе и г овори:

Часна и драгоцена Крв Господа и Бога и Спаситеља нашега Исуса Христа.

После овога свештеник на светом дискусу изломи свети Хлеб на частице за причешће верника.

Народ продужава да пева причастан.

Потом свештеник и ђакон излазе кроз царске двери и стају испред њих. Ђакон стоји са јужне стране и држи свети дискос у левој руци, а свештеник стоји са северне стране држећи свети путир.

Верници долазе код ђакона који им ставља частицу светог Хлеба у уста, при чему изговара:

Свето Тело Господа и Бога и Спаситеља нашега Исуса Христа.

Тада долазе код свештеника, који их причешћује тако, што верник пије из светог путира, при чему свештеник изговара:

Часна и драгоценна Крв Господа и Бога и Спаситеља нашега Исуса Христа.

Пошто су свештеник и ђакон причестили народ враћају се у олтар и постављају свети путир и дискос на часну Трпезу.

Преостале частице са дискоса ставља у свети путир, узима обема рукама свети путир, њиме благосиља народ и изговара:

Нека се узвиси на небеса, Боже, и по целој земљи, слава Твоја, и царство Твоје остаје у векове.

После завршеног чина, ђакон изговара:

На молитву усправите се.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И Духу твоме.

Ђакон: Помолите се због достојног причешћивања.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: За оне који су се удостојили причестити се светим и пречистим и бесмртним и небеским тајнама.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: За спас свега народа.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: За веру и мир свете саборне и апостолске Цркве.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник тихим гласом говори молитву благодарења:

Благодаримо Ти, Владико Господе Боже наш због причешћа, бесмртним и небесним Твојим тајнама, које Си нам даровао за добробит, освећење и спасење душа и тела наших, и молимо се и иштемо од Тебе, човекољубиви и благи Господе, да нам причешће Светим Телом и Часном Крвљу Јединородног Сина Твога буде на непостидну веру, нелицемерну љубав, на умножење побожности, одагнање противника, чување заповести Твојих, на путнину и живот вечни, на благопријатан одговор на Страшном Суду Христа Твога.

Возглас: Кроз Кога и са Којим нека је Теби слава и моћ са Свесветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Народ: Амин.

Ђакон: Главе ваше за благослов приклоните.

Свештеник са доле, окренут народу, говори:

Највећи Царе и беспочетни Оцу Који си силом својом опустошио ад и смрт уништио, свезао снажнога и васкрсао Адама из гроба благодјевеном силом Твојом и просвећујућим сијањем неизреченог Твог Божанства, Сам, Владико, путем причешћа Тела Твог и часне Крви Твоје, ниспошљи невидљиву десницу Твоју, испуњену благословима, и све нас благослови, помилуј, укрепи божанственом Твојом силом, и одагнај од нас порочно и грешно дејство телесних жеља, просвети мислене очи наше против мрачног безакоња које нас окружује, сједини нас са преблаженим збором оних који су Ти благоугодили, Јер кроз Тебе и са Тобом Оцу и Свесветом Духу приличи свако слављење, част, сила, поклоњење и благодарност, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: С миром изиђите.

Народ: У име Господње.

Свештеник: Љубав Бога и Оца, благодат Сина, Господа (пак) нашега Исуса Христа, заједница и дар Свесветог Духа, да буде са свима вама, сада и увек и у векове векова.

Народ пева: Нека је благословено име Господње.

Свештеник у ђаконикону чита ову молитву:

Ти, Владико, даровао си нам освећење у причешћу најсветијим Телом и часном Крвљу Јединородног Сина Твог; даруј нам благодат и дар Свесветог Духа и сачувај нас непорочним у животу, и уведи у савршено искупљење и усиновљење и у будућу вечну сладост. Јер си Ти освећење наше и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Свештеник, благосиљајући руком народ, отпушта га, говорећи:

Нека вас благослови Бог, (Он) Који благосиља и освећује, штити и чува све нас кроз причешћивање Његовим Светим Тајнама, (Он) Који је благословен у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон, пошто је узео благослов од свештеника, употребљава свете Тајне.

Свештеник подели нафору народу, који с миром одлази својим домовима.

Свештеник свлачи са себе свештене одежде; то исто чини и ђакон и онда одлазе својим домовима благодарећи Бога.

Литургија св. Јакова

Још у древној Цркви постојало је предање о томе да је свети Јаков, брат Господњи, саставио Литургију која је првобитно служена у Јерусалиму. Свети Епифаније (+403) каже да се апостоли били проповедници Јеванђеља по васељени и да су они били установитељи Светих Тајни (αρχιερα μυστηριων), при чему посебно наводи Јакова, брата Господњег. Свети Прокло, патријарх Константинопољски и ученик светог Јована Златоустог, у делу "О предању Божанствене Литургије" међу онима који су установили обреде савршавања Светих Тајни и писмено их предали Цркви наводи и Јакова, "који је у удео добио јерусалимску Цркву и постао њен први епископ"; даље, описујући како су састављене Литургије светог Василија Великог и светог Јована Златоустог, он указује на Литургију светог Јакова као на основ из кога су обе Литургије произашле. Каснији црквени писци такође потврђују наведена сведочанства. Други сведоци указују на то да је ова Литургија у старини била распрострањена на Истоку, а делимично и на Западу и то приближно до IX века. Она се сачувала у Палестини, на Кипру, Закинту, на Синајској Гори и у Јужној Италији. Ипак, постелено је почела да излази из употребе, јер је Литургија светог Јована Златоустог, захваљујући уздизању Константинополе, временом постала опште прихваћена. Грчки преписи Литургије светог Јакова сачувани су до наших дана и она се једном годишње служи у Јерусалиму и Александрији, на дан спомена светог апостола Јакова, 23. октобра.

Источнословенски превод ове Литургије у Русији се појавио крајем XVII века. Претпоставља се да је то био превод Јевтимија Трновског, који је он начинио још у Бугарској у XIV веку.

Данашњи чин ове Литургије, који ми употребљавамо, превео је игуман Филип (Гарднер) са грчког језика, према Јерусалимском поретку. Отац Филип је превео текст, сам га сложио на словенској азбуци и одштапао на типографској машини у штампарији Преподобног Јова Почајевског на Карпатима. За овај посао добио је благослов Архиепископског Синода Руске Православне Заграничне Цркве.

Прву словенску Литургију светог апостола Јакова изван граница Русије служио је, по благослову митрополита Анастасија, сам игуман Филип, у Београду у Југославији, 18. јануара по старом календару, на дан спомена светих Атанасија Великог и Кирила Александрског, 1938. године, у руској цркви Свете и Живоначалне Тројице, у присуству митрополита Анастасија, архиепископа Нестора Камчатског, епископа Алексија Алеутског и Аљаског, и епископа Јована Шангајског, као и свештенства и верног народа.

Данас се у неким другим нашим парохијским храмовима, по благослову локалног архиепископа, ова Литургија служи једном годишње, на дан спомена светог апостола Јакова, 23. октобра по старом календару.

Поредок литургије

Љакон излази из светог олтара и стаје са стране царских врата, гледајући према западу

Напомена:

Ако има два љакона то обојица чине; стану један са једне, а други са друге стране царских врата.

Свештеник стаје пред часну Трпезу окренут према истоку, говори тихим гласом:

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, једној, јединственој и нераздељивој Тројици, која нас сједињује и просвећује, сада и увек и у векове векова. Амин.

Затим, исто тихим гласом:

Владико, Господе Боже наш, не презри ме-не који сам укаљан многим гресима. Ето сам приступио овој божанској и пренебеској Твојој свештенорадњи, не зато што сам достојан, већ уздајући се у Твоју доброту. Глас Ти уносим Боже, буди милостив мени грешноме, згрешиих небу и пред Тобом и нисам достојан да уздигнем поглед на ову Твоју свету духовну трпезу, на коју се Твој Јединородни Син и Господ наш Исус Христос приноси мистично на жртву од мене грешног и сваком нечистоћом упрљаног. Ради тога приносим Теби мољење и благородност, да ми пошаљеш Свога Духа Утешитеља, да ме укрепи за ову службу, да ме удостоји да вест, коју си ми Ти објавио, без осуде проповедам народу, у име Христа Господа нашег, са којим си благословен, заједно са Светим и Животворним, и Једносуштным Твојим Духом, сада и увек, и у векове векова

Напомена:

После молитве повлачи се завеса са царских врата, које се отварају и тако отвореве остају све до причастна.

Свештеник, стојећи пред часном Трпезом окренут према истоку, говори гласно:

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, Тројичанској и Јединичној светлости Божанства, која пребива у Тројици појединачно и разликује недељиво. Тројица је један Бог Сведржитељ, чију славу небеса објављују, земља је предео Његове власти, и море (је област) Његове моћи, и свако живо и разумно биће стално испо-веда Његову узвишеност. Јер Њему припада свака слава, част, власт, величање и прослав-љање, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник гласно изговара ову молитву:

Дародавче добара и Цару векова, и Творче свега што постоји, прими Цркву Твоју која Ти прилази кроз Твога Христа. Испуни све што је корисно, приведи све у савршенство, и учини нас достојним благодаћу Твога освећења, окупљајући нас у Твоју Свету Саборну и Апостолску Цркву, коју си стекао часном крвљу Твога Јединородног Сина Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа, са којим си благословен и увек прослављен, заједно са Прсветим и Добрим и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове, векова.

Народ: Амин.

Ђакон стане на сред солеје, окренут народу, говори:

Господу се помолимо.

Народ ништа не одговара.

Свештеник узима кадионицу, кади трипут с предње стране часну Трпезу и говори гласно:

Боже, Ти који си примио Авељеве дарове, Нојеву и Авраамову жртву, Ароново и Захаријино кађење, прими и из руку нас грешних ово кађење као пријатан мирис за опроштај грехова наших и свеколиог Твог народа Јер Ти си благословен и Теби припада слава, Оцу и Сину, и Светоме Духу, сада и увек, и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон на јужна врата улази у олтар.

Народ пева: Јединородни Сине, и Речи Божја, бесмртан си, и изволео си да се ради нашега спасења оваплотиш од Свете Богородице и Приснодјеве Марије, и непроменљиво постао си човек; био си распет, Христe Боже, и смрћу смрт сатро; Ти си један од Свете Троји-це, прослављен са Оцем и Светим Духом, спаси нас.

Док се ово пева свештеник даје ђакону у десну руку Свето Еванђеље, а у леву Апостолске посланице – Апостол.

Напомена:

Ако има два ђакона, онда једноме даје Свето Еванђеље а другоме Апостолске посланице - Апостол,

...сам узима књигу Старозаветних пророчанстава - Паримејник и држи га са леве стране груди.

Напомена:

Ако свештеник служи сам без ђакона, онда даје књигу Старозаветних пророчанстава - Паримејник једном чтецу, Апостолске посланице - Апостол другом чтецу, а сам узима Еванђеље,

...и тако чине Вход; пред њима иду свећеносци са упаљеним свећама.

Вход се врши на овај начин:

Изази се на северна олтарска врата и иде се до западног зида храма (ако је могуће излази се и у при-прату кроз њена северна врата, па се улази на њена главна врата у храм, и долази до амвона). Свештеник узлази на амвон и полаже на један налоњ књигу коју је носио. Такође и од ђакона узима свето Еванђеље и Апостолске посланице-Апостол и поставља сваку књигу на посебан налоњ. Књиге су распоређене тако, да је Еванђеље на средњем налоњу, Апостолске посланице - Апостол са десне стране (гледајући из храма према олтару), а књига Старозаветних пророчанстава - Паримејник са леве стране.

Тада иду до степеница солеје и тамо стоје док се не заврши песма: Јединородниј Сине и Слове... Кад се заврши певање, свештеник окренут према истоку, говори гласно ову молитву:

Боже Сведржитељу, преславни Господе, који си нам даровао улазак у Светињу над Светињама долас-ком Сина Твога, Господа и Бога и Спаситеља нашега Исуса Хрисга, молимо и преклињемо Твоју Милост, за-то што смо престрашени и уздрхтали јер ћемо стати пред Твој свети жртвеник, послани на нас, Боже, Твоју милосрдну благодат и освети наше душе и тела и ду-хове, и упути мисли наше ка побожности, да са чистом савешћу принесемо Теби дарове, приношења и пло-до-ве, ради опроштаја наших грехова и добијања

милости за Твој свеколики народ, благодаћу и милошћу Једино-родног Сина Твог, са којим си благословен у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник улази у олтар, а ђакон стаје на сред солеје и, окренут народу, изговара:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе помилуј

За вишњи мир и за Божије човекољубље и за спасење наших душа, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света и за јединство светих Божјих цркава, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За спасење и подршку пресветом оцу и архиепископу нашем (име), за сво свештенство и христољубиви народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За разрешење грехова и за опроштај наших погрешака, и да се избавимо од сваке жалости, гњева, беде и невоље, и непријатељских напада, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Поменимо Пресвету, Пречисту, Преславну, Благословену Владичицу нашу Богородицу и увек Дјеву Марију, Светога Јована, славног Пророка, Претечу и Крститеља, божанске и свехвалне апостоле, славне пророке, и победоносце мученике, и све свете и праведне, да бисмо њиховим молитвама и заузимањем сви били помиловани.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон улази у олтар на јужна олтарска врата и стаје поред свештеника, пред часну Трпезу.

Свештеник пред часном Трпезом изговара тихо ову молитву:

Милосрдни и Милостиви, многотрпљиви и многомилостиви и истинити Господе, погледај из Твога светог обиталишта и услиши нас који се Теби молимо, и избави нас од сваког искушења како демонског тако и људског, и не ускрати нам Твоју помоћ, нити наложи на нас казне које су теже него што можемо поднети. Слаби смо да победимо противнике, а Ти си силан Господе и можеш нас избавити од свих напада. Спаси нас Боже, по доброты својој, од свих невоља овога света, тако да приступивши са чистом савешћу светоме Твоме жртвенику без осуде ти принесемо благословену и трисвету песму заједно са небеским силама и обавивши Твоју благоугодну и божанску службу удостојимо се вечнога живота Амин.

Затим гласно:

Јер си свет, Господе Боже наш, и са светима обита-ваш и почиваш и Теби славу и трисвету песму уносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек, и у векове векова

Народ: Амин.

Затим се пева као и обична Свети Боже. По завршетку Трисветог, свештеник стане на царска врата и окренут народу благосиља га говорећи:

Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Народ пева трипут: Алилуја,

Док народ пева Алилуја свештеник и ђакон излазе кроз царска врата и седају на већ припремљене столице на долеји, окренути народу.

Чтец узима благослов од свештеника стаје на амвон и са налоња, окренут према западу, говори гласно:

Читање из пророштва Исаијина (60, 1-16).

Засијај, засветли Јерусалиме, јер дође светлост твоја и слава Господња обасја те. Види, мрак ће покрити земљу и тама народе, а тебе ће Господ обасјати и слава његова показаће се над тобом. Владари ће долазити твојој светлости и народи твоме сјају. Подигни своје очи и обазри се, види своју окупљену децу. Ето, дођоше сви твоји синови издалека и кћери твоје они ће носити на плећима. Тада ћеш гледати, застрепети и срце ће ти заиграти, јер ће теби потећи богатство мора, и племена, и народа. Доћи ће ти стада камила, па ће те покрити мноштво камила из Мадијама и Ефе. Сви ће долазити из Сабе и доносити злато и тамјан, доносиће и драги камен, па ће објављивати спасење Гос-подње. И сва стада кидарска у теби ће се скупити, на ватејски овнови доћи ће ти; када их принесу на мој жртвеник биће ми угодни, па ће прославити дом моје молитве. Ко су они што лебде као облаци и лете као голубови са голубићима? Острва су ме чекала и први тарсијски бродови, да доведу твоје синове издалека, а са њима сребро и злато њихово због светог имена Гос-подњег и због Свеца Израиљева, који те прослави. Ту-ђинци ће сазидати твоје зидове, а њихови владари служиће ти. Јер у гневу свом ударих те, али по милости (својој) опет те заволах. И твоја врата биће свагда отворена, неће се затварати ни дању ни ноћу, да пропусте теби силу народа са владарима који их воде. Јер ће пропасти народи и владари који ти не би служили; ти народи сасвим ће се затрти. И слава Ливанова теби ће доћи, чемпрес, јела и кедар, све да украси место све-тишта, и прославићу своје подножје. Са страхом ће теби долазити синови оних који су те (некад) тлачили и дражили, па ће падати ничице пред ноге твоје сви који су те љутили, и назваће те градом Господњим, Си-ном Свеца Израиљева Зато што си био напуштен, омрзнут и нико ти није помогао, учинићу те вечним поносом, радом од колена до колена Ти ћеш сисати млеко народа и јести богатство (њихових) владара. И зна-ћеш да сам ја Господ који те спасава и Бог Израиљев који те избавља.

Чтец: Прокимен, Псалам 121 Гл. 6. Обрадовах се када ми рекоше: хајдемо у дом Гос-подњи!

Народ пева исти прокимен на шесги глас.

Стих: Ево стоје ноге наше на вратима твојим, Јерусалиме. Јерусалим је сазидан, као град сливен у једно здање. (ПС 121; 2-3).

Опет народ пева прокимен.

Стих: Овамо дођоше племена, племена Господња, по наредби Њраиљевој да славе име Господње. Јер тамо се налазе судски престоли, престоли у дому Давидовом. (ПС 121; 4-5).

Опет народ пева прокимен.

Стих: Молите се за мир Јерусалиму и за обиље за оне који те воле. Нека мир и благостање обилују унутар зидова твојих. (ПС 121: 6-7).

Опет народ пева прокимен.

Стих: Ради браће моје и својих ближњих говорим: мир ти! Ради дома Господа Бога нашега желим ти добро! (ПС 121 8-9);

Опет народ пева прокимен.

Други чтец такође узима благослов од свештеника, и са колеје чита Апостол.

Читање из Саборне посланице апостола Јакова. (Зачало 50). (Јаков 1 4-18).

Ѓакон: Пазимо!

Чтец:

Јаков, слуга Бога и Господа Исуса Христа, поздравља дванаест племена расејаних по свету. Сваку радост имајте, браћо моја, када паднете у различна искушења Знајући да кушање ваше вере гради трпљење; А трпљење нека усавршује дело, да будете савршени и потпуни без икаквог недостатка. Ако ли коме од вас недостаје мудрости, нека иште од Бога који свима даје једноставно и без карања, и даће му се. Али нека иште с вером, не сумњајући ништа; јер који сумња он је као морски вал што га ветар подиже и витла. Јер такав човек нека не мисли да ће примити што од Господа Дво-једушан човек, непостојан је у свим путевима својим. А понизни брат нека се хвали висином својом; А бога-таш својом понизношћу, јер ће проћи као цвет трав-ни. Јер огрија сунце са жегом, и осуши траву, и цвет њен отпаде, и красота њена пропаде; тако ће и бога-таш на путевима својим увенути. Блажен је човек који претрпи искушење, јер кад буде опробан примиће ве-нац живота, који Господ обећа онима који га љубе. Ни-један кад је кушан да не говори: Бог ме куша; јер Бог је непријемчив за кушање злом, и Он не искушава нико-га Него свакога искушава сопствена жеља, која га мами и вара Тада жеља затрудневши рађа грех, а грех учињен рађа смрт. Не варајте се, драга браћо моја Сваки дар добри и сваки поклон савршени одозго је, силази од Оца светлости, у којег нема изменљивости ни сен-ке промене. Јер нас је драговољно родио речју истине, да будемо као првина од његових створења

По завршетку читања Апостола, сви устају.

Ѓакон пред царским вратима, окренут народу, говори ову јектенију:

Рецимо сви: Господе, помилуј!

Народ: Гослоде, помилуј.

Пренебесни Гослоде Сведржитељу, Боже отаца наших, молимо Те чуј нас!

Народ: Гослоде, помилуј.

За мир целога света и јединство свих Твојих светих цркава, помолимо се!

Народ: Гослоде, помилуј.

За спасење и заштиту најсветијег оца и архиепи-скопа нашег (име), за сво свештенство и христољубиви народ, помолимо се!

Народ: Гослоде, помилуј.

Да се избавимо од сваке жалости, гњева, беде и невоље, ропства, тешке смрти и безакоња наших, помолимо се!

Народ: Гослоде, помилуј.

За народ који је овде присутан и очекује од Тебе богату и обилну милост, молимо Те буди милосрдан и смилуј се.

Народ: Гослоде, помилуј.

Спаси, Боже народ свој и благослови наследство своје.

Народ: Гослоде, помилуј.

Посети свет Твој милошћу и милосрђем.

Народ: Гослоде, помилуј.

Укрепи снагу Хришћана, силом часнога и живот-ворног Крста, молитвама Пресвете, Благословене Владичице наше Богородице, Претече и Апостола Твојих, и свих Твојих светих, молимо Те многомилостиви Гос-лоде, чуј нас који се Теби молимо и смилуј се.

Народ: Гослоде, помилуј.

Свештеник чита ову молитву пред Свето Еванђеље, тихим гласом:

Запали у срцима нашим, човекољубиви Владико, непролазну светлост Твога богопознања, и отвори очи ума нашег да бисмо разумели Твоје еванђелске про-поведи. Усади у нас и страх Твојих блажених за-повести, да бисмо победивши све телесне похоте, жи-вели духовним животом, мислећи и творећи све што је Теби угодно.

Возглас: Јер си Ти блавест и просвећење, спасење душа и тела наших, Боже, и Јединородни Твој Син, и Дух Твој Пресвети, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон изговара гласно: Стојећи смерно, чујмо свето Еванђеље.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Читање светог Еванђеља од Луке. (Зач. 106. од половине). (21: 20-28). Обратимо пажњу на свето читање.

Ђакон:

А кад видите да је војска опколила Јерусалим, онда знајте да се приближило опустошење његово. Тада, који буду у Јудеји нека беже у горе, и који буду у самоме граду нека излазе напоље, и који су у пољу не-ка не улазе у град; Јер су ово дани освете, да се испуни све што је написано. А тешко трудницама и дојиљама у те дане. Јер ће бити невоља велика на земљи, и гњев на народу овоме. И пашће од оштрице мача, и биће одведени у ропство по свим народима; и Јерусалим ће газити незнабошци док се не испуне времена незнабо-жаца. И биће знаци на сунцу и месецу и звездама; и на земљи мука и невоља народима у ужасу од хуке мор-ске и валова. Умираће људи од страха и од очекивања онога што наилази на свет; јер ће се силе небеске по-кренути. И тада ће угледати Сина Човечијега где долази на облаку са силом и славом великом. А када се почне ово збивати, усправите се и подигните главе своје, јер се приближава избављење ваше.

Народ пева: Слава Теби, Господе, слава Теби.

Напомена:

У Недељу Богоотаца чита се Еванђеље од Матеја (Зач. 4). (2: 13-23).

После прочитаног Еванђеља, свештеник поучава народ. Кад заврши поучавање узима Свето Еванђеље, уноси га у олтар и ставља на часну Трпезу и ставља га изнад антиминосa.

Ђакон стаје на доле, окренут народу, говори ову јектенију:

Да пазимо усрдно: у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и за човекољубље Божије и спа-сење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света и за јединство свих светих Бо-жијих цркава, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За спасење и заштиту најсветијег оца и архиепископа нашег (име), за сав клир и за христољубиви народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За опроштај грехова и опроштај наших погрешака, и за наше избављење од сваке жалости, гњева, беде и невоље и од непријатељског напада, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота нашега у миру и здрављу да завршимо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола и неосрамљен, и да добар одговор дамо на Страшном и трепетном Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Поменувши пресвету, пречисту, преславну, благо-словену Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију, Светога Јована славнога Пророка, Претечу и Крститеља, божанске и свехвалне апостоле, славне пророке, подвижнике, и мученике, и све свете и праведне, сами себе и један другог и сав живот наш Христу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник изговара тихим гласом ову молитву:

Боже, који си нас поучио Твојим божанским и спаситељним речима, просвети душе нас грешних да могу усвојити оно што је досад прочитано, да не бу-демо само слушаоци духовних изрека, него и делатељи добрих дела, поборници нелицемерне вере, неокаља-ног живота и беспрекорног живљења.

Возглас : У Христу Исусу Господу нашем, са ко-јим си благословен, са Пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон се склони у страну.

Свештеник: Мир свима

Народ: И духу твоме

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник погнуте главе пред часном Трпезом, окренут истоку, чита тихим гласом ову молитву:

Владико, Створитељу живота и Дародавче добара, који си дао човеку блажену наду у живот вечни, Господа нашега Исуса Христа, удостоји нас, о Добри, освећења да би смо обавили ову Твоју божанску службу ради наслађивања будућим блаженством.

Свештеник развија антиминос и говори:

Возглас: Да би свагда чувани влашћу твојом, и вођени у истинску светлост, Теби славу и благодарност уносили, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Нека се нико од оглашених, нека се нико од непосвећених, нека се нико који је непостојан не моли са нама. Препознајте друг друга! Двери! Стојмо сви! У миру појмо Христу!

Ђакон улази у олтар.

Народ пева: Нека умукне свако тело човечије, и нека стоји са страхом и трепетом, и ништа земаљско нека не помишља у себи; јер Цар царева и Господ го-сподара долази да буде заклан и да Себе да за храну вернима,

Док народ пева „Нека умукне ” свештеник чита ову молитву:

Предухитривши Твој страшни улазак, дивимо се изгледу Твоје светле Трпезе, ушавши и стојећи близу Твога страшног олтара Дрхтимо од страха, јер није могуће ни гледати на то место на коме се света жртва приноси. Ко је од оних који су везани за земаљске страсти достојан да се дотакне Твојих светиња које се узимају само храброшћу вере. Нечисто живљење и по-рочан живот претварају свест у нечист ум и уносе мрак у визију душе. Ради тога, ми падамо ничице, и ужасавамо се и колебамо се да не бисмо, дотичући се дарова као недостојни, навукли на себе божанску ос-вету. Ради тога молимо Твоје човекољубље: даруј нам да на богоугодан начин отпочнемо обављање светих Твојих тајни. Оснажи, Владико, наше душе и тела, и да-руј нам да непорочно свештенослужимо Твојој неис-казаној моћи. Јер све од Тебе бива, и Теби припада сва-ка слава, част и похвала, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова,

Затим молитву кађења:

Заједно са кађењем Арона и Захарије, твојих угод-ника, молитву као духовни мирис, кађење ово као жртву паљеницу, прими од нас грешних, ради опро-штаја грехова и очишћења целог Твог народа од мрс-ког греховног смрада и учини нас достојним да прис-тупимо Твоме жртвенику. Јер је благословено и прес-вето име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова

После прочитаних молитава свештеник узима кадионицу и кади часну Трпезу, олтар, иконостас и народ, како је већ уобичајено.

Пошто је завршио кађење - даје кадионицу па се он и ђакон поклоне часној Трпези, целивају је; поклоне се народу, и одлазе ка месту Предложења дарова.

Тада узима свети дискос, даје га ђакону, а овај га држи спрам груди, док свештеник узима свети путир и чине Велики Вход: иазаде на северна врата и иду до западног зида храма (ако је могуће излазе и у припрату кроз њена северна врата, па улазе на његова главна врата); пред њима иду свећеносци и док пролазе кроз храм, ђакон говори гласно:

Да се свију вас сети Господ Бог, сада и увек и у векове векова.

Свештеник нижим тоном понавља то исто за ђаконом.

Народ: Амин.

Затим свештеник, дошавши до олтара, заједно са ђаконом, пред царским вратима, окренут истоку, говори гласно молитву предложена:

Боже, Боже наш, који си послао Небесни Хлеб, храну целоме свету, Господа нашега и Бога Исуса Христа, Спаситеља и Избавитеља и Добротвора, који нас благосиља и освећује; Ти сам благослови ово Предложење. па улази у олтар, ставља свети путир и дискос на часну Трпезу, и наставља молитву: и прими га у свој наднебесни Жртвеник. Помени као благ и човекољубив оне који га принесоше, и оне за које принесоше, и нас неосуђене сачувај у свештенодејству божанствених Тајни твојих. Јер се свети и прославља пречасно и величанствено име Твоје Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Сада народ продужава са певањем херувимске песме:

А испред њега иду хорови Анђела са сваким Начелством и Влашћу, многооки Херувими и шесто-крили Серафими, заклањајући лица и кличући песму: Алилуја, Алилуја Алилуја

Ђакон узима благослов од свештеника, излази на северна врата, стаје на доле окренут лицем према народу и говори:

Опет се Господу помолимо.

Народ: Госпoде помилуј.

Свештеник кади трипут предложене часне Дарове, читајући тихим гласом ову молитву:

Владико Сведржитељу, Цару славе, који све знаш пре него што се збуде, Ти сам дођи у овај час к нама који Те призивамо и избави нас од греховног срама, очисти наш ум и наше помисли од нечистих похота и земаљских искушења и сваког ђаволског дејства и при-ми из руку нас грешних ово кађење као што си примио Авељево, и Нојево, и Аароново, и Самуилово, и свих Твојих светих, избављајући нас од сваког дејства лукавога, да бисмо Ти увек прописно угађали, и кла-њали се и славили Тебе Оца и Јединородног Твога Си-на и Пресветог Твога Духа сада и увек и у векове векова

Народ: Амин.

Ђакон: Пазимо са божанском премудрошћу!

Сви у храму умереним гласом читају Исповедање вере:

Верујем у једнога Бога, Оца, Сведржитеља, Творца неба и земље и свега видљивог и невидљивог. И у једног Господа Исуса Христа, Сина Божјег, Јединородног, од Оца рођеног пре свих векова; Свет-лост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог, рођеног и не створеног, једносушног Оцу кроз кога је све постало; Који је ради нас људи и ради нашег спасења си-шао с небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве и постао човек; И Који је, распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и био погребен; И Који је васкрсао у трећи дан по писму И Који се вазнео на небеса и седи с десне стране Оца; И Који ће опет доћи са славом, да суди живима и мртвима, и Његовом Царству неће бити краја. И у Духа Светог, Господа, Животворног, Који од Оца исходи, Који се са Оцем и Сином заједно поштује и заједно слави, Који је говорио кроз пророке. У једну, свету, саборну и алоустолску Цркву. Исповедам једно крштење за опроштење грехова. Чекам васкрсење мртвих. И живот будућег века. Амин.

Ђакон окренут народу говори:

Стојмо смерно! У миру Господу се помолимо.

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

Боже и Владару свих, учини нас достојнима часа овог, О Ти који волиш људе, да се, очистивши се од сваког лукавства и сваког лицемерја, сјединимо друг са другом везом мира и љубави, утврђени освећењем Твога богопознања, ради Јединородног Твога Сина Христа, са којим си благословен, са Пресветим, и Доб-рим, и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова

Возглас: Јер си Ти Бог милости, љубави, милосрђа и човекољубља, Ти и Твој Јединородни Син, и Дух Твој Пресвети, сада и увек и у векове векова

Народ: Амин.

Свештеник, благосиља народ и говори: Мир свима!

Народ: И духу Твоме.

Ђакон: Пољубимо један другог светим пољупцем.

Народ са одушевљењем пева:

Љубићу Те, Господе, снаго моја Господ је моје утврђење, и заклон и избавитељ мој

Свештеник целива крај дискаса, такође крај све-тог путира и часну Трпезу.

Напомена:

Ако служе више свештеника заједно то чине сви, и онда један другог целу-вају у рамена. То чине исто и ђакони који стоје на долеји.

Када се заврши певање, ђакон изговара гласно:

Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

Затим свештеник сагне главу и чита ову молитву тихо: Једини Господе и милостиви Боже, онима који су приклонили вратове своје пред светим Твојим жртве-ником и који од Тебе моле духовне дарове, пошаљи благодат своју добру и благослови све нас сваким бла-гословом духовним и неотуђивим, Ти који живиш на висинама и који бацаш поглед свој на смирене.

Свештеник гласно: Јер Је хваљено и обожавано и многопрослављено свесвето име Твоје, Оца и Сина, и Светога Духа. Сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон гледа ка часној Трпези и изговара гласно: Господе, благослови!

Свештеник изговара гласно:

Да нас Господ, благослови, и буде нам у помоћи, и учини нас достојним стајања пред светим својим жртвеником и долска (+ овде благосиља дискос) свога Светога Духа, (+ овде благосиља свети Путир) својом благодаћу и човекољубљем, сада и увек и у векове векова

Народ: Амин.

Свештеник се клања (ако служе више свештеника то сви чине), и тихо говори:

Слава Богу на висинама и на земљи мир, међу људима који су добре воље. (трипут).

Господе, отворићеш усне моје и уста ће моја об-јавити хвалу Твоју. (трипут).

Да се испуне уста моја хвале, Господе, да бисмо певали славу Твоју, целога дана красоту Твоју. Величајте Господа са мношвом, и да прославимо име Његово заједно.

Народ пева, на пети глас:

Дух Свети сићиће на тебе, и сила Вишњег ће те осенити

Кад се заврши певање, ђакон изговара јектенију, гледајући према народу:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон ое окрене мало према царским вратима и наставља:

Спаси, помилуј, сажали се и сачувај нас, Боже, својом благодаћу.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон опет окренут према народу изговара:

За вишњи мир и за Божије човекољубље, и за спа-сење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света и јединство свих светих Божјих цркава, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За свету саборну и апостолску цркву, која се про-стире с једног краја света на други, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За спасење и заштиту најсветијег оца нашег и архиепископа (име), за све свештенослужитеље и христољубиви народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За побожне и од Бога крунисане православне ца-реве, за све у палати и за њихову војску, и да им помоћ и победа дођу с неба, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За свети град Христа Бога нашега, за престоницу, за сваки град и све крајеве, и за оне који у њима живе по православној вери и Божијој благочестивости, за њихов мир и безбедност, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плодове приносе и добро чине у све-тим Божијим црквама, и сећају се убогих, удовица и сирочади, странаца и оних који су у невољи, и за оне који од нас захтевају да их у молитвама спомињемо, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За остареле и немоћне, болесне, који се муче, за оне који страдају од нечистих духова, за њихово скоро исцелење од Бога и за њихово спасење, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који живе девичански и у чистоти и подвизима, и за оне који су у часном браку, и за преподобне оце и браћу нашу који се подвизавају по брдима, пе-ћинама и земним провалијама, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, путују, за странце хришћане, и за браћу нашу која су у ропству и изгнанству, у тамницама и на тешким принудним радовима, и за миран повратак дому своје свакога од њих са радошћу, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оце и браћу нашу који овде стоје и заједно са нама се моле у овом светом часу и у свако време, за њихову прилежност, напор и усрдност, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За сваку хришћанску душу, која тугује и која је уцвелена, којој су потребни милост Божија и помоћ, за обраћање заблуделих, здравље болесних, ослобођење заробљених, упокојење преминулих отаца и браће наше, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За отпуштење грехова и опроштај сагрешења на-ших, и да нас избави од сваке жалости, гњева, беде и невоље, и напада неверника, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За ведро и благо пондебље, тихе кише, благе росе, изобиље плодова, савршену плодородност и за круг године, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да наше мољење буде услишено и пријатно пред Богом, и да би нам послао своју богату милост и милосрђе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Поменимо пресвету, пречисту, преславну, благо-словену Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију, свете блажене: Јована, славнога пророка, Пре-течу и Крститеља, Стефана архиђакона и првомученика, пророке: Мојсија, Арона, Илију, Јелисеја, Самуила, Давида и Данила, и све свете и праведне, да њиховим молитвама и мољењем сви будемо помиловани.

Народ: Господе, помилуј.

За предложене часне и пренебесне, неисказане, пречисте, славне, страшне, ужасне, Божанствене дарове, и за спасење онога који их приноси часног оца (спомени име свештеника или епископа који служи - началствује), Господа Бога молимо.

Народ: Господе, помилуј. (трипут).

Свештеник пред часном Трpezом тихим гласом чита ову молитву Светог Јакова:

Погледавши на нас милостиво и милосрдно, Владико Господе, и даровавши смелост нама смиреним и грешним и недостојним слугама Твојим да стојимо испред светог Твог жртвеника и да ти приносимо ову страшну и безкрвну жртву за наше грехе и за заблуде народа, погледај на мене, Твог бескорисног слугу и исправи моје погрешке ради твог милосрђа, и очисти моја уста и срце од сваке нечистоће тела и духа, и од-страни од мене сваку срамну и неразумну помисао, и оспособи ме, силом Пресветог Твог Духа, за службу ову, и прими, по доброты својој, мене који се прибли-жавам светоме жртвенжу, и благоизволи, Господе, да

ти буду угодни ови дарови које ти приносимо својим рукама, буди снисходљив према мојим слабостима, и не одбаци ме од Твог лица, нити се гнушај моје недостојности, већ се смилуј на мене, Боже, и због твог великог милосрђа не обраћај пажњу на моја безакоња, да бих се, пришавши без осуде пред славу Твоју, удос-тојио заштите Јединородног Твог Сина и озарења Пресветог Твог Духа, и да не будем одбачен као слуга гре-ха, већ да као Твој слуга примим благодат и милост и опроштај грехова у овом и у будућем животу. О, Вла-дико Сведржитељу, Свемогући Господе, услиши мољење моје: јер Ти си онај који делује у свему, и од Тебе ми сви очекујемо помоћ и заштиту у свему, и од Једи-нородног Твога Сина и Животворног Духа, сада и увек и у векове векова

И ову молитву:

Боже, Ти који си због великог и неисказаног Твог човекољубља послао свог Јединородног Сина у свет, да поврати изгубљену овцу, немој се окренути од нас грешних који ти приносимо ову страшну и безкрвну жртву, јер ми се не уздамо у своју правду, већ у Твоју добру милост којом штитиш род наш. И сада ти се мо-лимо и тражимо Твоју доброту: да ова света тајна коју смо обавили за спасење не буде на осуду народу Тво-ме, већ за оптоштај грехова, за препород душа и тела, за истинско угађање Теби, Богу и Оцу.

Молитва завесе:

Захваљујем Ти, Господе Боже наш, што си нам дао смелост за улазак светиња којим си нам обновио пут нови и живи кроз завесу тела Христа Твога Пошто смо се удостојили да уђемо у место где је слава Твоја настањена, да будемо са унутрашње стране завесе, и да гледамо светињу над светињама ми се клањамо пред добротом Твојом, Владико, смилуј се на нас, јер смо ус-трашени и уздрхтали пошто треба да стојимо пред светим Твојим жртвеником и да Теби приносимо ову страшну и безкрвну жртву за наше грехе и за заблуде народа. Пошаљи на нас, Боже, своју добру благодат и освети наше душе и тела и духове, и усмери наше мис-ли ка побожности, да Ти са чистом савешћу принесем милост, мир, жртву хвале.

Свештеник гласно:

Милошћу и добротом и човекољубљем једино-родног Сина твога, са којим си благословен, са Пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова,
Народ: Амин.

Свештеник благосиља народ и изговара: Мир свима.

Ђакон: Стојмо смерно. Стојмо побожно. Стојмо са страхом Божјим у смирености. Пазимо: свети
Принос се у миру Богу приноси.

Народ: Милост мира, жртву хвале.

Ђакон улази у олтар, узима рипиду (ако има два ђакона оба узимају по једну рипиду) и лелуја над светим Даровима.

Свештеник чита ову молитву тихим гласом:

И откривши покрове тајни, који симболично зак-ривају ову свештенорадњу, јасно нам је покажи, и умне очи наше испуни необухватном Твојом светлошћу, и очисти нашу безвредност од сваке нечистоте тела и духа, учини нас достојним страшног и трепетног стајања овде, јер си изванредно милосрдан и милостиви Бог, и Теби славу уносимо, Оцу и Сину, и светоме Духу, сада и увек и у векове векова

Свештеник излази из олтара, стаје на долењу окренут народу, и са подигнутом десном руком, изговара:

Љубав Бога и Оца, и благодат Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, и заједница и дар Пресветога Духа нека буде са свима вама.

И благосиља народ.

Народ: И са духом твојим

Свештеник подиже очи и руке горе, окренут према народу и изговара:

Горе имајмо ум и срца

Народ: Имамо их ка Господу.

Свештеник: Заблагодаримо Господу.

Народ са одушевљењем пева:

Достојно и праведно.

(Пази! Остале речи тј. Тебе певати.. на овој литургији не певају се).

Свештеник гледајући према истоку, сагне главу, прострих руку мало пред собом перма часној Трпези, чини благодарење, и моли се тихим гласом овако:(ђакони лелујају рипидама)

Јер је заиста достојно и праведно, лепо и потребно, Тебе хвалити, Теби певати, Теби се клањати, Теби благодарити, прослављати Тебе, Створитеља свега видљивог и невидљивог, ризницу добара, извор живота и бесмртности, Бога и Владика свега и свих, коме поју небеса и неба небеса, и све њихове силе, сунце и месец, и сва звездана сазвежђа, мора и све што је у њима, небески Јерусалим, збор изабраних, Црква прворо-ђених, записаних на небесима, духови праведника и пророка, душе мученика и алостола, анђели и архан-ђели, престоли, господства, начела и власти, и страшне силе, многооки херувими, и шестокриллати серафими, који са два крила заклањају лица своја, са два друга - ноге, и са два летећи довикују један другог неућутним устима непрекидним славословљем:

Свештеник гласно:

Победничку песму велелепности славе Твоје, јасним гласом појући, кличући, прослављајући, узвикујући и говорећи.

Народ:

Свет, Свет, Свет, Господ Саваот! Пуно је небо и земља славе твоје; Осана на висинама, благословен који долази у име Господње; Осана на висинама

Свештеник чита тихим гласом:

Свет си (+благосиља дискос) Цару векова и Госпо-де и Дародавче сваке Светиње (+ благосиља свети Путир). Свет је и Јединородни Твој Син, Господ наш Исус Христос кроз Кога си све створио (+ благосила обоје). Свет је и Дух Твој Пресвети, који сагледа све дубине твоје, Бога и оца Свет си, Свесилни, Страшни, Добри,

Милосрдни, који си одувек био сажалјив према Твоме створењу. Ти си створио човека од земље по свом лику и подобију, и даровао си му рајску сладост, а када је прекршио Твоју заповест и отпао, ниси га презрео нити си га напустио, о Добри, већ си га казнио као милосрдни Отац, приз-вао си га кроз закон, поучио си га кроз пророке, и нај-зад си самог свог Јединородног Сина, Господа нашег Исуса Христа, послао доле у свет да дошавши, сам Он обнови и воспостави Твој лик, и Он је, сишавши са небеса и оваплотивши се од Духа Светог и свете и увек Дјеве Марије, живео заједно са људима и све учинио за спасење рода нашега Будући вољан да, иако безгрешан, прими добровољну и животворну смрт на крсту ради нас грешних, оне ноћи када је био предан, односно када је сам себе предао ради живота и спасења света.

Затим свештеник узима са дискаса свети Хлеб, држи га мало подигнуто и говорим тихим гласом:

Узевши хлеб у своје свете и пречисте и бесмртне руке, погледавши на небо, и показавши Теби, Богу и Оцу, заблагодаривши, благословивши, осветивши (после тога узима свети Хлеб у леву руку, а десном га благосиља, затим га узима врховима прстију десне руке, и држећи га наставља тихим гласом): преломивши, даде светим и блаженим својим ученицима и апостолима, рекавши:

Свештеник гласно:

Примите, једите, ово је Тело моје, које се за вас ломи и предаје на отпуштење грехова (и оставља свети Хлеб на дискос).

Народ: Амин.

Онда свештеник узме свети Путир, држи га мало подигнуто и говори тихо:

Такође, кад су вечерали, узевши чашу и напивши вино и воду, гледајући на небо и показавши Теби, Богу и Оцу, и заблагодаривши, осветивши (+ благосиља свети Путир), испунивши Духом Светим, даде светим и блаженим својим ученицима и апостолима рекавши:

Свештеник гласно:

Пијте из ње сви: ово је Крв моја Новог Завета, која се за вас и за многе лије и предаје на отпуштење грехова (и оставља свети Путир на часну Трпезу).

Свештеник тихим гласом:

Ово чините за успомену на мене: јер кадгод једете овај Хлеб и пијете из ове Чаше, смрт Сина Човечијег обзнањујете и васкрсење Његово исповедате докле не дође.

Ђакон гледа ка часној Трпези, говори пуним гласом: Верујемо и исповедамо.

Народ са одушевљењем пева на осми глас:

Смрт Твоју, Господе, обзнањујемо и васкрсење Твоје исповедамо

Свештеник благосиља свети Дискос, такође свети Путир и моли се тихим гласом, погнуте главе:

И ми грешни, сећајући се Његових животодавних страдања, спаситељног крста, и смрти, и погребња, и тридневног васкрсења из мртвих, и вазнесења на небеса и седења с десне стране Тебе Бога и Оца, и другог, славног и страшног доласка, када ће са славом доћи да суди живима и мртвима, када ће свакоме дати по

заслужи: Поштеди нас, Господе Боже, поштеди нас, Господе Боже, поштеди нас Господе Боже, највише због милосрђа Твог. Приносимо ти, Владико, ову страшну и безкрвну жртву, молећи Те да са нама поступиш не по гресима нашим, нити по нашим злим делима, већ да нам по Твоме снисхођењу и Твом неисказаном човекољубљу, бацивши у заборав и избрисавши списак кривица нас који се Теби молимо, дарујеш небеске и вечне Твоје дарове, које око није видело, и ухо није чуло, и који се нису коснули срца људског, које је Бог припре-мио онима који Тебе воле, и да ради мојих грехова не одбациш народ Твој, човекољубиви Господе.

Тада, подигнувши мало руке, пева на пети глас:

Јер народ Твој и Црква Твоја Те моле.

Народ са одушевљењем одговара на пети глас: Помилуј нас, Господе Боже Оче сведржитељу

Свештеник опет:

Јер народ Твој и Црква Твоја Те моле.

Народ опет.

Помилуј нас, Господе Боже Оче Сведржитељу

Свештеник опет: Јер народ Твој и Црква Твоја Те моле.

Народ опет:

Помилуј нас, Господе Боже Оче Сведржитељу

Свештеник сагне главу и тихим гласом се моли овако:

Помилуј нас, Боже Сведржитељу, помилуј нас, Боже, Спаситељу наш, помилуј нас Боже по велжој Твојој милости и пошаљи на нас и на ове принете дарове Духа Твога Пресветог, Господа Животворног, ко-ји је на престолу заједно са Тобом, Богом и Оцем, и Јединородним Твојим Сином, Сацарствујућег, Једино-сушног, Савечног, који је говорио кроз закон и пророке и кроз Твој Нови Завет, који је сишао у виду голуба на Господа нашег Исуса Христа у реци Јордану и био на Њему, који је сишао на свете Твоје апостоле у виду огњених језика у горњој одаји светог и славног Сиона на дан свете Педесетнице. Тога Твог Пресветог Духа пошаљи, Владжо, на нас и на ове принесене дарове (тада свештеник подигне мало руке и говори тихо) да, посетивши их својим светим и благим и слав-ним силаском, освети их и учини да овај Хлеб буде свето Тело Христово. (И благосиља свети Хлеб).

Ђакон, гледајући на свештенорадњу изговара: Амин.

Свештеник говори тихим гласом:

И чашу ову (да буде) часна Крв Христова. (+ И благосиља свети Путир).

Ђакон: Амин.

Свештеник говори тихо:

Да буду свима онима који се причешћују на опроштај грехова и живот вечни.

Ђакон.   Амин.

Свештеник говори тихо:

За освећење душа и тела. Амин. За умножавање добрих дела. Амин. За учвршћење свете Твоје Саборне и Апостолске Цркве, коју си основао на камену вере, да јој врата паклена не одоле, избављајући је од сваке јереси и саблазни оних који чине безакоња, чувајући је све до краја векова И благосиља свети Дискос и Путир).

Тада се свештеник подигавши мало руке и сагнувши главу, умереним гласом моли тихо, да чују и они који стоје изван олтара, док народ за то време пева тихо на шести глас:
Помени, Господе Боже наш

Молитва коју чита свештеник тихим гласом:

Приносимо Ти, Владико, и за сва Твоја места која си прославио богојављањем Христа Твога и доласком Пресветог Твога Духа, а нарочито за свети и славни Сион, Мајку свих Цркава, и за сву Твоју Саборну и Алостолску Цркву у целом свету, да јој и сада, Владжо, да-рујеш богате дарове Пресветог Твога Духа. Помени, Господе и свете оце наше и епископе који су у њој, који по целом свету православно управљају речју Твоје истине.

Свештеник гласно:

Најпре помени, Господе Боже наш, преподобног оца нашег, најсветијег нашег архиепископа [име], даруј му часну старост, чувај га да доживи много година одхрањујући народ Твој у свакој побожности и чести-тости.

Народ опет пева, док свештеник чита молитве, на шести глас:

Помени, Господе Боже наш.

Помени Господе, часне свештенике овде и свуда, ђаконе који служе Христу, све остале који служе, све свештенослужитеље и наше братство у Христу и сав христољубиви народ.

Помени Господе, свештенике који заједно са на-ма стоје и служе у овом светом часу пред светим Твојим жртвеником да би принели свету и безкрвну Твоју жртву, и подари њима и нама реч да се отворе уста наша у славу и на похвалу пресветог имена Твога.

Помени Господе, ради велике милости своје, и мене смиреног и грешног и недостојног слуге Твог, и погледај на мене милостиво и милосрдно и избави и ослободи ме од оних који ме гоне, Господе, Господе си-ла, и немој се судити са слугом својим, и, пошто се грех умножио у мени, нека буде изобилна Твоја доброта.

Помени Господе, и свети Твој жртвеник и ђаконе који стоје око њега, даруј им непорочан живот, сачувај њихово чисто служење, и изведи их на бољи степен.

Помени Господе, свети град Бога нашега, и престоницу, и сваки град и крај, и оне који у њима живе по православној вери и у побожности, (помени) њихов мир и безбедност.

Помени Господе, благочестиве и христољубиве царева, сав двор и војску њихову, и помоћ и победу њихову која са неба долази. Дотакни се оружја, и заштити, и устани у њихову помоћ, покори им све неп-ријатељске и варварске народе, подржи њихове наме-ре, да бисмо поживели миран и спокојан живот у сва-кој побожности и часности.

Помени Господе, оце и браћу нашу који плове, странце Хришћане, оне који су у оковима и тамницама, у ропству и изгнанству, у рудницима, на мукама, на тешким принудним радовима, и миран повратак дому свакога од њих.

Помени Господе, старе и слабе, болесне, изнемогле од старости, и оне који од злих духова страдају, и скоро исцељење њихово и спасење које долази од Тебе Бога.

Помени Господе, сваку хришћанску душу која тугује и која је намучена, која очекује од Тебе Бога милост и помоћ, и обраћење заблуделих.

Помени Господе, оне који живе у девичанству и у уздржању и подвизима, и наше оце и браћу који се подвизавају по брдима и пећинама и провалијама земљиним, и православне цркве по свим местима, и ове овде наше Христове цркве.

Помени Господе, оце и браћу нашу који се труде и служе нам ради имена Твог светог.

Помени Господе, све у добру, помилуј све, све нас примири, умири мноштво Твојих људи, истреби искушења, отклони ратове, смири поделе цркава, буне јереси скоро утишај, понизи гордост безбожника, уздиг-ни знамење православних хришћана, Твој мир и твоју љубав даруј нам, Боже, Спаситељу наш, надо свих крајева земље.

Помени Господе, благонаклоно поднебље, тихе кише, повољне росе, изобиље плодова, богату плодност, и круг године пуне доброте Твоје, јер очи свих су упрте у Тебе са надом и Ти им дајеш храну благовремено, отвараш руку Твоју и испуњаваш свако биће за-довољством.

Помени Господе, оне који су доносили плодове и који их доносе у свете Божије цркве и који се сећају убогих, и оне који су од нас тражили да их спомињемо у молитвама.

Још нађи за сходно, Господе, да поменеш и приносе ових који су принети у данашњи дан на светом Твом жртвенику, и сваког оног који их је принео или намерава да принесе, и оне (чија су имена) малочас Те-би прочитана.

Помени Господе, и родитеље наше (изговори њи-хова имена), сроднике и пријатеље (изговори њихова имена).

Њих све помени, Господе, које смо споменули и које нисмо споменули, православне. Даруј им небеско уместо земаљског, нетрулежно уместо трулежног, вечно уместо пролазног, према обећању Христа Твог, јер Ти имаш власт над животом и смрћу.

Још нађи за сходно, Владико, да поменеш оне који су Ти угодили од памтивека, по родовима, свете оце, патријархе, пророке, алостоле, мученике, исповедни-ке, учитеље, преподобне, и сваки праведни дух који је у вери окончао.

Радуј се, благодатна, Господ је с тобом, благословена си ти међу женама и благословен је плод утробе твоје, јер си родила Спаситеља душа наших.

Затим свештеник изговара гласно:

Особито за пресвету и благословену, пречисту Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију.

Народ као и напред пева: Помени, Господе Боже наш.

Свештеник чита ову молитву тихо:

За светога Јована славнога Пророка, Претечу и Крститеља, свете апостоле, свете пророке и патријархе и праведнике, свете мученике и исповеднике. Помени Господе Боже, свете оце наше и архиепископе и свако биће, које смо споменули и које нисмо споменули. Упокој их тамо у области живих, у царству Твоме, у сладости раја, у недрима Авраама, и Исака, и Јакова свете оце наше, одакле одбеже сваки бол, жалост и уздисање и где се сија светлост лица Тво-га и увек просвећује. Учини, Господе, да крај нашег живота на овом свету буде хришћански и непорочан и безгрешан, окупљајући нас око ногу изабраника Твојих, када хоћеш и како хоћеш, само да то буде непостидно и без греха, ради Јединородног Сина Твога, Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, јер Он је једини који се без греха јавио на земљи.

Ђакон оренут народу, изговара:

За мир и добробит целог света и светих Божијих цркава, и за свакога од оних који су их помогли или имају намеру (да их помогну) и за народ који је овде присутан, и због свега и за све.

Народ пева: И због свега и за све.

Свештеник гласно:

Даруј и нама и њима, као добар Бог и човекољубиви Владика

Народ пева на шести глас:

Смањи, одбаци, опрости, Боже, грехе наше, вољне и невољне, (учињене) у знању и незнању

Свештеник гласно:

Благодаћу и милосрђем и човекољубљем Христа Твога, са којим си благословен и препрослављен са Пресветим и Благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима

Народ: И духу твоме.

Ђакон излази на северна олтарска врата, стаје на уобичајено место и окренут народу, изговара:

Опет и опет и непрестано у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: За принесене и освећене часне, пренебесне, неописиве, пречисте, славне, страшне, ужасавајуће, божанске дарове, Господу Богу нашем се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Помолимо се да Господ наш, примивши их у свој свети и пренебесни и духовни жртвеник пошаље на нас своју божанску благодат и дар Свесветога Духа

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Измоливши јединство вере и заједницу Свесветога и Обожаваног Његовог Духа, сами себе и једни друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

Боже и Оче Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, славни Господе, блажена суштино само-својне доброте, Боже и Владико свега, који си благо-словен у векове векова, који седиш на херувимима и који си прослављен од серафима, пред којим стоје хиљаде хиљада и безбројно мноштво светих анђела и че-те арханђела, Теби принете дарове, поклоне и приносе, прими као миомирисни мирис, пошто си благо-изволео да их осветиш и испуниш, Добри, благодаћу Христа Твога и Пресветог Твога Духа, освети, Боже, и наше душе, и тела, и духове, и дотакни се наших поми-сли, и испитај савести, и одбаци од нас сваку злу помисао, сваку срамну мисао, сваку стидну страст и похоту, сваку неподобну реч, сваку завист, и таштину, и лице-мерије, сваку лаж, свако лукавство, свако животно искушење, сваку сујету, свако. зло, свако клеветање, сва-ко среброљубље и немарност, сваку злу побуду тела и духа недоличну Твоје светиње. Затим свештеник изговори гласно:

И удостоји нас, Владико Човекољупче Господе, да смело и неосуђено, чистим срцем, просвећеном ду-шом, непостиђеним лицем, освећеним устима смемо призивати Тебе који си на небесима Бога Оца и говориш:

Сви присутни у храму изговарају заједно:

Оче наш који си на небесима, да се свети име тво-је, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш засуштни дај нам данас; и опро-сти нам дугове наше као што и ми опраштамо дужни-цима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

И не уведи нас у искушење, Господе, Господе сила, који знаш немоћ нашу, већ нас избави од Злога и од дела његових и од сваке повреде и саблазни његове, ради имена Твога светог које смо поменули у нашем смирењу.

Свештеник гласно: Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

Ми, слуге Твоје, Господе приклонисмо своје главе пред светим Твојим жртвенжом, очекујући од Тебе богату милост; и сада нам пошаљи Твоју богату милост и благослов Твој, Владико, и освети наше душе и тела и духове, тако да будемо достојни причесници и учасници у светим Твојим тајнама, за опроштај грехова и вечни живот.

Свештеник гласно: Јер Ти си обожавани и про-слављани Бог наш, и Јединородни Твој Син, и Дух Твој Свесвети, сада и увек и у векове векова
Народ: Амин.

Свештеник, окренут народу, благосиља, и изговара гласно:

И да буде благодат и милост Свете и Јединосуштне, Несаздане, Неразделне, и обожаване Тројице са свима вама

Народ: И са духом твојим.

Ђакон окренут народу, подигне своју десну руку и изговара гласно:

Са страхом Божијим пазимо.

Свештеник благосиља и уздиже свети Хлеб, и изговара сасвим тихим гласом ову молитву:

(За време док свештеник чита ову молитву треба да је потпуна тишина у храму.)

О Свети, који почиваш у светима, Господе, освети нас речју Твоје благодати и силаском Свесветога Твога Духа, јер си онај који је рекао, Владико: будите свети као што сам ја свет, Господе Боже наш. Непостижни Боже, Речи, који си јединосуштан са Оцем и Свесветим Духом, Савечни, Нераздељни, прими чисту песму за света Твоја жрвопиношења са хе-рувима и серафимима и од мене грешнога, који узвикује и говори.

Свештеник гласно: Светиње светима!

Народ: Један је свет, један Господ Исус Христос, у славу Бога Оца са Светим Духом, коме нека је слава у векове векова.

Са страхом Божијим приступите.

После причешћа Божанским тајнама, народ пева:

Испуни уста моја хвалом, Господе, и испуни усне моје радошћу, да бих певао славу Твоју.

Ђакон излази на северна врата, стане на долеју окренут народу, изговара гласно:
Опет и опет и непрестано у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Да би нам ово причешће светим Његовим тајнама било на одбацивање злог делања, као призив вечног живота, за заједницу и дар Светога Духа помолимо се.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Поменувши пресвету, пречисту, преслав-ну, благословену Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима и праведнима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник пред часном Трпезом чита тихим гласом ову молитву:

Боже, који си због великог и неисказаног милосрђа снисходљив према слабостима слугу Твојих, и који си нас удостојио да имамо удела на овој небесној трпези, не осуди, Владико, нас грешне због причешћивања пречистим Твојим тајнама, већ нас сачувај, О Добри, у освећењу, тако да будући достојни Пресветог Твог Духа, примимо део и наслеђе са свима светима који су Ти угодили од памтивека, у светлости лица Твога, милосрђем Јединородног сина Твог, Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа, са којим си благословен, заједно са Пресветим, и Добрим, и Животворним Твојим Духом, свада и увек и у векове векова,

Свештеник гласно:

Јер се благосиља, и освећује се, и прославља се пречасно и великолепно свето име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова,

Народ: Амин.

Свештеник, окренут према народу, благосиља и говори гласно:

Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник чита ову молитву тихим гласом:

Боже велики и дивни, погледај на слуге Твоје, јер смо Теби приклонили главе, и прости Твоју моћну руку, испуњену благословом, и благослови народ Твој, и сачувај наслеђе Твоје, тако да свагда и непрестано прослављамо Тебе, јединог живог и истинитог Бога на-шег, Свету Једносуштну Тројицу, Оца и Сина и Светога Духа.

Свештеник гласно:

Јер Теби приличи и ми Ти дугујемо свако славо-словље, част, поклоњење и благодарење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: У миру Христовом изиђимо.

Свештеник излази кроз царска врата из олтара и стаје на средину храма, међу народ, па окренут према истоку говори гласно ову молитву:

Од силе у силу усходећи, и испунивши сву божанствену службу у храму Твоме, и сада се молимо Теби, Господе Боже наш: удостој нас савшреног човекољубља, исправи пут наш, укорени нас у страху Твоме, смилуј се на све и покажи нас достојнима Твога небе-ског царства, у Христу Исусу Господу нашем, са којим припада Теби част и власт, заједно са Пресветим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон окренут народу, изговара гласно:

Отпустате се у миру.

Свештеник са солије благосиља народ и говори гласно:

Благослови се Бог, који благосиља и освећује нас причешћивањем светим и пречистим тајнама Његовим, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник подели народу нафору, који с миром одлази својим домовима.

Затим свлачи са себе свештене одежде; то чини и ђакон, пошто је употребио Свете Тајне, и онда одлазе својим домовима благодарећи Бога.

ГЛАВА ТРИНАЕСТА – Литургијско Саслуживање

Како служе литургију два или више свештеника с ђаконом?

Кад више свештеника служе литургију с ђаконом, најстарији свештеник по чину или по рукоположењу каже возглас: **Н**ако **п**одо^бл^яѣт^ь **ч**т^ьб^ѣѣ: возглас: **Н**ако **ч**т^ьб^ѣѣ **д**р^жава: говори млађи свештеник; а најмлађи: **Н**ако **б**лаг...

Ако служе само два свештеника, говори млађи оба последња возгласа.

При развијању антиминос учествују сви свештеници.

Најстарији свештеник говори возглас: **Н**ако **м**н^лог^тн^ѣв: млађи: **д**а **н** **ч**т^ь **ѣ** **н**ам^н: а најстарији крсти губом антиминос; трећи говори возглас **Н**ако **п**одо^бл^яѣт^ь: а возглас: **Н**ако **д**а **п**од **д**ер^жав^ло^ѣѣ: говори најстарији.

Кад два свештеника служе старији говори 1. и 4. возглас, а млађи 2. и 3.

Шта говори који о великом входу речено је раније.

Кад најстарији свештеник пренесе с престола путир на проскомидију, млађи савија антиминос.

Како служе литургију два или три свештеника беа ђакона?

Кад служе литургију два или три свештеника без ђакона, најмлађи проскомидише, велика и сугуба јектенија с возгласом говори најстарији свештеник, остала јектенија и возгласе говоре остали свештеници редом.

На малом входу најстарији носи еванђеље и говори: **п**рем^ѣдр^ѣст^ь **п**р^ѣст^ь и возглас: **н**ако **ѣ**в^ѣл^ѣт^ь **ѣ**си: после трисветога говори други: **в**ом^нѣм, први: **М**н^р **ѣ**ѣм, а трећи **п**рем^ѣдр^ѣст^ь, најстарији. кади пред читањем еванђеља и чита еванђеље;

На великом входу носи најстарији дискос и путир, други: крст, трећи: копље, губу и кашику, итд.

После возгласа: **М**н^лог^тн^ѣв **ш**ч^ѣдр^ѣст^ь **н**ам^н: најстарији свештеник говори: **М**н^р **ѣ**ѣм: и све остало до: **Н** **д**а **ѣ**ѣдет: **Ѧ** **ѣ**тр^ѣх^ѣм **б**ож^нѣм: и отпуст.

Напомене:

Кад служи више свештеника, ове молитве на литургији које се читају тајно морају да читају сви они. Зато над нема ђакона мора се певати велико Господи помилуј, Тебје Господи и Амин где им је место.

*Ако има на литургији да се освети свечарско кољиво, после заамвоне молитве поју се: тропар, **слава и ниње**: и кондак светога, дотле ђакон кади унакрст кољиво, које се постави на стоцу на солеји, обично на амвону. Потом ђакон: **Г**оспод^ѣ помол^нѣм^ѣ: **С**вештеник чита над кољивом молитву: **Ѧ**ѣл^ѣ **Ѧ**гов^ѣр^ѣш^ѣн^ѣн^ѣ **Ѧ**словом **ч**т^ьб^ѣѣм^ѣ **г**оспод^ѣ: (**с**луж^ѣб^ник) **п**о^ѣѣ: **Ѧ**м^н, **Ѧ**ѣд^н **н**ѣм^ѣ **г**оспод^ѣ: **3** пута и остало при крају литургије.*

*Ако има да се врши спомен мртвима на литургији над кољивом, после заамвоне молитве: **ч**т^ьн^ѣѣв^ѣл^ѣт^ьѣ, а свештеник (или ђакон) кади кољиво унакрст. После возгласа **Ѧ** **д**ѣх^н **п**рав^ѣд^нѣх: **Ѧ** **п**око^ѣл^ѣш^н **ч**т^ьб^ѣѣм: **Ѧ** **с**лава: **Ѧ** **т**и **ѣ**си **Ѧ** **б**ог **н**аш: **н** **н**ѣн^ѣ: **Ѧ** **ѣ**д^нн^ѣ **ч**ист^ѣѣ: **з**атим (ђакон) свештеник јектенију: **П**ом^нѣл^ѣ **н**ас **Ѧ** **б**оже: **Ѧ** **ѣ**ш^ѣче **м**ол^нѣм^ѣ **Ѧ** **Ѧ**поко^ѣѣн^нѣх: **и** остало спомињајући умрле, као што је назначено у служ^ѣб^нку на литургији **З**латоустовој.*

Молитва: Боже Духов: Нако чти їси воскресенїе: појци: амни, Бѣди нмїа господѣе 3 пута, и остало на завршетку литургије.

Како дочекати Архијереја У Храм На Велике Празнике?

Напомене за: Крстоносац, свећеносци и рипидоносци

Неколико минута пред треће звоно крстоносац поведе Двору Епископском свећеносце (с уздигнутим чирацима) и рипидоносце, све по пар једно за другим, и сви се поређају пред излазом из Владичанског двора који води у порту, или улазом којим Епископ долази у црквену порту, тако да уз врата стану велике рипиде, испред њих средње па редом до малих чирака, а пред свима крстоносац.

На дат знак полазе у храм, предвођени крстоносцем; ушавши у храм пролазе кроз два реда свештеника и једни, с крстоносцем, одлазе на десну, а други на леву страну доле на своја места. Свећеносци спусте чираке.

Напомене за: Чтеци, жезлоносац, књигоносац и ипођакони

- Пре изласка из храма чтеци поставе орлић пред царске двери за Архијереја.
- Чтеци полазе из цркве за великим рипидама, по двојица у ред, парови једно за другим, најстарији последњи.
- Двојица ипо-ђакона држе: један трикириј, други дикириј с упаљеним свећама.

Сви улазе у Владичански двор, у свечану дворану, где се насред дворане поређају према вратима владичанског кабинета. Кад се Архијереј појави, поклоне се сви.

- Жезлоносац приступи са жезлом, који пружи да се на њега метну бројанице.
- По један чтец подигне Архијереју панакамилавку са плећа, а други намести на рамена мандију, коју први, спустивши опет панакамилавку, закопча спреда, а обојица заједно пребаце доњи, закопчани, део мандије, који виси од остраг, преко главе напред.
- Жезлоносац предаје жезал, па узима у руке скутове мандије.
- Ипо-ђакони с трикиријем и дикиријем стану с једне и друге стране жезлоносца.
- Остали чтеци иду испред Архијереја, по двојица у ред, на месту где ђакони чекају Архијереја стану пред ђаконе, а када дођу до рипидоносца иду за великим рипидама.
- Ушавши у храм, одлазе управо у олтар на јужне и северне двери.

Чим се пође из Владичанског двора, чтеци почињу појати тропар храма удешавајући тако да га сврше управо пред уласком у храм.

Напомена за: ђаконе

Ђакони, с кадионицама, излазе на северне и јужне двери олтара и полазе за чтецима, односно рипидоносцима. Улазе у Владичански двор и заустављају се пред улазом у кабинет. Кад се Архијереј појави, окаде га, пропусте чтеце пред себе, и полазе сами за њима.

При изласку Архијереја из Двора, окаде га, и тако исто и пред уласком у храм.

Кад уђу у храм, прођу за чтецима кроз двојни ред свештеника и обишавши амвон с десне а други с леве стране, заустављају се пред царским дверима тако да између себе оставе место Архијереју, и кад Архијереј стане у ред, тај ред стоји тако да му при кретању десно и лево не сметају иконе за целивање.

Како дочекати Пред Долазак и Улазак Архијереја У Храм

У црквеној порти:

- Два реда свештеника
- Крстоноша
- Свећеносци
- Рипидоносци
- Чтеци
- Жезлоносац
- Ипођакони (са трикиријем и дикиријем)

- Двојица по чину најмлађих свештеника стану с једне и с друге стране врата у храму, остали се до њих ређају редом по чину.

- Између оба реда свештеника, т.ј. деснога и левога, остаје слободан пролаз, кроз који пропуштају поворку с којом долази Архијереј: крстоносац, свећеносци, рипидоносци, чтеци, жезлоносац и ипођакони.

Један чтец са жезалом, двојица са архијерејском мандијом и два ипо-ђакона са са трикиријем и дикиријем и са оталим клирицима чекају Архијереја до улаза у црквену порту (тј. западних врата храма).

- Када се Архијереј појави, поклоне се сви.
- Жезлоносац приступи са жезлом како би Архујереј метнуо на њега бројанице.
- Један чтец подигне Архијерејску панакамилавку са плећа.
- Други чтец намести на рамена мандију, коју први, спустивши опет панакамилавку, закопча спреда.
- Обојица заједно пребаце доњи, закопчани, део мандије, који виси од страг, преко главе напред.
- Жезлоносац предај жезал, па узима у руке скутове мандије.
- Ипођакони са трикиријем и дикиријем стану с једне и друге стране жезлоносца.
- Крстоносац, свећеносци, рипидоносци по двоица у ред, осим крстоносца иду испред Архијереја.

- Архијереј званично улази у храм док хор (свештеници или појци) зато време певају: Достојно... или ирмос девете песме канона великих Господњих и Богородичних празника.
- Ушавши у храм, крстоносац, свећеносци, рипидоносци по двојица у ред, одлазе право у олтар на јужне и северне двери.
- Кад Архијереј стане пред олтар, ипођакони са трикиријем и дикиријем стану десно и лево од ђакона пред царским дверим.
- Жезлоносац остаје држећи скутове мандије.

Напомена за: свештенике

Пошто се сврши проскомидија, свештеници, неколико минута пре трећег звона, полазе на јужне и северне двери (млађи напред) према излазним вратима храма, на која ће ући Архијереј.

Двојица по чину најмлађих свештеника стану с једне и с друге стране врата у храму, остали се до њих ређају редом по чину. Између оба реда свештеника, т.ј. деснога и левога, остаје слободан пролаз, кроз који пропуштају поворку с којом долази Архијереј: крстоношу, свећеносце, рипи-доносце, чтеце и ђаконе. За ђаконима одмах полазе кроз исти пролаз два најмлађа свештеника, за њима редом старији, па најстарији. Једни обиђу амвон с десне, други с леве стране, улазе на јужне и северне двери у олтар, и стају на своја места поред часне трпезе.

Пред Облачење Архијереја на литургији

Кад најстарији ђакон изговори: „Свѣшчєнници изидитє“

- Чтеци који ће облачити Архијереја излазе из олтара.
- Тројица на северне.
- Двојица на јужне двери.
- Састану се пред царским дверима поклоне се Архијереју, затим приступе и целивају му руку.

При изласку свештеника из олтара, један чтец прати најстаријег свештеника који на сасуду носи Архијерејску митру и стоји за њим све док не преда свештеник митру Архијереју. Кад се свештеник врати на своје место прими од њега сасуд и односи у олтар.

Жезлоносац прима од Архијереја жезал, одлази на десну страну царских двери и стаје с десне стране.

Од петорице чтеца који ће облачити Архијереја онај који има примити камилавку, мандију и манторос стаје с леве стране амвона, па добивши ствари одлази у олтар, а после свршенога облачења дода столицу Архијереју.

Чтец који је изишао са сасудом за крст и панагије, стаје с десне стране амвона, и када врати крст и панагије, одлази у олтар.

Два најстарија чтеца скидају Архијереју камилавку, мандију, манторос, крст и панагије, и додају одређеним чтецима, затим облаче Архијереја у стихар и редом.

Кад наместе велики омофор и крст и панагије, а пре него што најстарији свештеник дода митру, поклоне се заједно с оним који је донео одјезаније и целивавши руку одлазе у олтар.

Пошто после возгласа: „Тло да провѣтитиѣ...” Архијереј благослови народ, чтец дода столицу Архијереју.

Додавши столицу остаје у близини мало у страну, и при устајању и седању намешта омофор.

(касније) Кад Архијереј устане за Мали вход (дакле на „Слва Оцѣ...“) чтец унесе столицу у олтар и оставља је уз позадину иконостаса.

Кад Архијереј благослови народ, два најстарија ипођакони приме трикириј и дикириј, унесу их у олтар, па са још једним, који носи у рукама сребрни прибор (лахан) за омивање руку, на раменима убрус (као што се меће мали омофор), излазе један на јужне и двојица на северне двери, састају се пред царским дверима, поклоне се Архијереју и приступе пред њега.

Најстарији чтец облије Архијереју руке водом, па заједно с другим чтецом дода убрус и после брисања руку, опет се заједно поклоне претходно положивши убрус трећем чтецу на рамена.

Целивавши руку Архијереју одлазе у олтар као што су и дошли.

Напомена за Ђаконе:

Приликом полагања сваког дела одјезанија на Архијереја, ђакони каде уз прописану молитву.

За време намештања омофора ђакони оставе кадионице, млађи ђакон узме дикириј а старији трикириј, па стану као мало пре на царске двери. Кад Архијереј стави митру на главу, старији ђакон изговори: „Тло да провѣтитиѣ...“ и предају обојица трикириј и дикириј Архијереју; затим одлазе у средину пред царске двери на место где ће говорити јектенију, пазећи да када се чтеци поређају уз њих у један ред, да иконе за целивање не буду на сметњи.

Литургија Са Архијерејем

Чтеци, жезлоносац и књигоносац

Кад ђакон почне Велику јектенију, књигоносац излази из олтара с Архијерејским чиновником у руци и стаје пред иконом Богородичином. Кад се ђакони при спомињању имена поклоне Архијереју, поклони се и чтец, и приступи Архијереју, целива руку, пружи отворену књигу за читање. После прочитане молитве стане са стране. Кад појци почну појати: „Благослови душе...” књиго-носац на исти начин поднесе књигу (без целивања руке), па после стаје опет на пређашње место. То исто бива после „Јединородниј Сине“, само што више не одлази на старо место, него стаје у ред до ђакона с десне стране, док жезлоносац у исти мах стаје с леве стране. Кад се ђакони пред улазак у олтар поклоне Архијереју, учиниће то и жезлоносац и књигоносац и ући на јужне и северне двери у олтар.

Ђакони

Пошто Архијереј после омивања руку заврши молитву „**Царју небесниј**“ и друге за време којих молитава стоји, приступе му ђакони погнуте главе за благослов.

Добивши благослов, ђакони целивају руку Архијереју, па одлазе на своја места пред царске двери.

Кад почне „**Слава**“ за „**Благослови душе...**“, ђакон с најстаријим свештеником с леве стране долази Архијереју по благослов, затим стаје на своје место, а свештеник улази у олтар.

Кад појци почну појати „**Слава**“ за „**Јединородниј Сине...**“, први ђакон после свих свештеника приступа Архијереју за благослов и враћа се на своје место.

Кад се заврши јектенија и возглас после „**Јединородниј Сине...**“, ђакони, као и књигоносац и жезлоносац који су стали уз њих, окрену се и једним поклоном поклоне се Архијереју, па сви уђу у олтар на јужне и северне двери, предвођени жезлоносцем од-носно књигоносцем.

Свештенство

Пошто ђакони добију благослов за почетак службе, приступа најстарији свештеник с десне стране Архијереју, поклони се, на незвесном размаку, затим целива Архијереја у руку, и јужним дверима улази у олтар .

На „**Слава**“ за „**Благослови душе...**“ Архијереју приступа с другим ђаконом, други по чину свештеник, с леве стране. Добивши благослов, он улази на северне двери у олтар.

Кад почне „**Слава**“ за „**Јединородниј Сине...**“, приступају Архијереју за благослов по двојица свештеника (један с десне други с леве стране), почињући с најстаријима, те после благослова улазе једни на јужне, а други на северне двери и стају на своја места код часне трапезе.

Архијереј

После омивања руку Архијереј прочита стојећи молитве „**Царју Небеснији**“ и др. Затим по пропису благослови ђаконе, положивши прво старијем ђакону на главу обе, а потом другом ђакону. Онда благослови нај-старијег свештеника, после возгласа: „**Благословено царство...**“ Архијереј седе. Кад се у јектенији помене његово име прекрсти се, затим му приступи књигоносац с Архије-рејским чиновником и пошто чтец целива руку, положену на Чиновник, отвори књигу за читање прве молитве.

Кад почне „**Слава**“ за „**Благослови душе**“ Архијереј благослови најстаријег свештеника с леве стране а са њим и другог ђакона.

Архијереј затим чита другу молитву. На „**Слава**“ за „**Јединородниј Сине ...**“ Архијереј благослови свештенике који му приступају за благослов по двојица и напослетку првог ђакона.

На „**Јединородни Сине...**“ Архијереј устане и стоји до краја те песме. Затим седе и прочита трећу молитву.

Кад се сврши последњи возглас пред „**Блажена**“ ђакони, књигоносац и жезлоносац, стојећи у једном реду пред царским дверима, окрену се Архијереју који их благослови, и они улазе у олтар.

Мали вход и кађење

Крстоносац, свећеносци и рипидоносци

Кад појци запоју „**Блажени јесте јегда поносјат вам...**” крстоносац стаје с крстом иза амвона. Кад се заустави, полазе к њему свећеносци с малим чирацима, уздигнувши их, и стају поред њега; кад се зауставе полазе они са средњим, и напослетку они с великим чирацима. Кад и они стану, полазе рипи-доносци с великим рипидама и стају иза крстоносца. Кад се зауставе, полазе они са средњим, и напослетку они с малим рипидама, стајући једни до других.

Кад појци почну појати „**Слава Оцу...**” крстоносац заобиђе амвон са северне стране и стане пред северне (леве) двери. За њим одмах полазе свећеносци, све по двоје један поред другог, прво они с малим, па онда они са средњим и напослетку с великим чирацима, за њима мале, средње и велике рипиде, такође по две у ред. Сви стану за крстоносцем окренути северним дверима, чинећи два реда дуж леве певнице. На добијени знак из олтару крстоносац се окреће улево и пролази између два реда свећеносца и рипидоносца, а одмах за њим свећеносци с десне стране (почевши с најмлађим); сви иду погнуте главе, обилазе амвон путем којим су дошли и одлазе на своја места пред десном певницом.

Свећеносци и рипидоносци леве стране остају дуж леве певнице све док не прођу свештеници с входом, затим се од певнице једноставно помакну на своја обична места.

Свећеносци пуштају чираке када Архијереј по други пут уђе у олтар, т. ј. када обави кађење.

Чтеци, жезлоносци и књигоносац

Чтеци се групишу за мали вход на левој страни олтару. На челу поворке која излази из олтару биће архијерејски жезлоносац, за њим књигоносац и други чтеци, напослетку два најстарија чтеца с трикиријем и дикиријем.

Изашавши из олтару, жезлоносац полази за рипидоносцима великих рипида, а за њима сви остали, обилазећи амвон. Жезлоносац стаје на своје обично место. Књигоносац и чтеци се поређају пред иконом Спаситељевом и Богородичином тако да најстарији чтеци дођу према царским дверима, а између њих стану ђакони (на тај начин буде један ред чтеца и ђакон од иконе Богородичине до Спаситељеве).

Пред „**Премудрост прости**” најстарији чтеци додаду трикириј и дикириј Архијереју, па стану поред амвона мало позади; помогну Архијереју при силажењу с амвона, додаду му иконе за целивање, затим улазе у олтар (јужно и северно). У олтар уђу и сви остали чтеци и књигоносац осим једног, који окрене орла на амвону главом према народу, где ће стати Архијереј кад се врати на амвон. Поставивши орла чтец стане иза амвона и кад Архијереј поново уђе у олтар, постави орла у олтару пред часном трапезом.

Кад Архијереј на малом входу уђе у олтар, па целива часну трапезу, један чтец узме архијерејску кадионицу, а други тамјаницу, па обојица стану десно и лево од старијег ђакон, окренути као и он проскомидији. Један чтец поднесе Архијереју тамјаницу, а други уздигне кадионицу, у коју Архијереј метне тамјан, па је узме.

Најстарији чтеци изиђу пред царске двери, помогну Архијереју при силажењу на доле па стану десно и лево крај амвона. Помогну Архијереју при ступању и силажењу са амвона и при улажењу у олтар; у олтар улазе десно и лево, и после кађења приме трикириј и дикириј од Архијереја.

Ђакони

Пред „**Слава Оцу и Сину...**“ на „**Блаженима**“ млађи ђакон прима од чтеца кадионицу. Затим одлази са свога места и стаје у ред до најмлађег свештеника с десне стране, остављајући између себе и њега места за старијег ђакона с Јеванђељем.

Старији ђакон, примивши од најстаријег свештеника Јеванђеље, стаје до најмлађег свештеника с десне стране. Кад се најстарији свештеник врати на своје место, сви се поклоне часној трапези, па пређу на њену источну страну, и учине то исто.

Млађи ђакон стане до најмлађег свештеника с десне стране и кад се крстоносац. Кад се зауставе, полазе они са средњим, и напоследку они с малим рипидама, стајући једни до других.

Кад појци почну појати „**Слава Оцу...**“ крстоносац заобиђе амвон са северне стране и стане пред северне (леве) двери. За њим одмах полазе свећеносци, све по двоје један поред другог, прво они с малим, па онда они са средњим и напоследку с великим чирацима, за њима мале, средње и велике рипиде, такође по две у ред. Сви стану за крстоносцем окренути северним дверима, чинећи два реда дуж леве певнице. На добијени знак из олтара крстоносац се окреће улево и пролази између два реда свећеносаца и рипидоносаца, а одмах за њим свећеносци с десне стране (почевши с најмлађим); сви иду погнуте главе, обилазе амвон путем којим су дошли и одлазе на своја места пред десном певницом.

Свећеносци и рипидоноски леве стране остају дуж леве певнице све док не прођу свештеници с входом, затим се од певнице једноставно помакну на своја обична места.

Свећеносци пуштају чираке када Архијереј по други пут уђе у олтар, т. ј. када обави кађење.

Чтеци, жезлоноски и књигоносац

Чтеци се групишу за мали вход на левој страни олтара. На челу поворке која излази из олтара биће архијерејски жезлоносац, за њим књигоносац и други чтеци, напоследку два најстарија чтеца с трикиријем и дикиријем.

Изашавши из олтара, жезлоносац полази за рипидоносцима великих рипида, а за њима сви остали, обилазећи амвон. Жезлоносац стаје на своје обично место. Књигоносац и чтеци се поређају пред иконом Спаситељевом и Богородичином тако да најстарији чтеци дођу према царским дверима, а између њих стану ђакони (на тај начин буде један ред чтеца и ђакона од иконе Богородичине до Спаситељеве).

Пред „**Премудрост прости**“ најстарији чтеци додаду трикириј и дикириј Архијереју, па стану поред амвона мало позади; помогну Архијереју при силажењу с амвона, додаду му иконе за целивање, затим улазе у олтар (јужно и северно). У олтар уђу и сви остали чтеци и књигоносац осим једног, који окрене орла на амвону главом према народу, где ће стати Архијереј кад се врати на амвон. Поставивши орла чтец стане иза амвона и кад Архијереј поново уђе у олтар, постави орла у олтару пред часном трапезом.

Кад Архијереј на малом входу уђе у олтар, па целива часну трапезу, један чтец узме архијерејску кадионицу, а други тамјаницу, па обојица стану десно и лево од старијег ђакона, окренути као и он проскомидији. Један чтец поднесе Архијереју тамјаницу, а други уздигне кадионицу, у коју Архијереј метне тамјан, па је узме.

Најстарији чтеци изиђу пред царске двери, помогну Архијереју при силажењу на долеју па стану десно и лево крај амвона. Помогну Архијереју при ступању и силажењу са амвона и при улажењу у олтар; у олтар улазе десно и лево, и после кађења приме трикириј и дикириј од Архијереја.

Ђакони

Пред „**Слава Оцу и Сину...**“ на „**Блаженима**“ млађи ђакон прима од чтеца кадионицу. Затим одлази са свога места и стаје у ред до најмлађег свештеника с десне стране, остављајући између себе и њега места за старијег ђакона с Јеванђељем.

Старији ђакон, примивши од најстаријег свештеника Јеванђеље, стаје до најмлађег свештеника с десне стране. Кад се најстарији свештеник врати на своје место, сви се поклоне часној трапези, па пређу на њену источну страну, и учине то исто.

Млађи ђакон стане до најмлађег свештеника с десне стране и кад се поклоне и са северне стране часној трапези излазе из олтара. При изласку, за најстаријим чтецом с трикиријем иду ђакони, који обишавши амвон стану пред царске двери, и да буду у једном реду с чтецима и књигосцем, који ће им стајати десно и лево. Приликом благоси- љања входа, млађи ђакон кади Архиепископа.

Старији ђакон обишавши амвон са запада, застане с десне стране Архиепископа, мало напред. Кад Архиепископ благослови вход, ступи пред њега и пружи му Јеванђеље на целивање, затим односи и стаје пред царске двери. На „**Премудрост прости**“ млађи ђакон кади према олтару, па улази унутра, за њим старији ђакон.

При уласку Архиепископа у олтар старији ђакон прима трикириј, а кад Архиепископ прими и благослови кадионицу, старији ђакон стаје за часну трапезу, и почиње кађење с Архиепископом, стојећи увек према Архиепископу на супротној страни часне трапезе. Кад Архиепископ окади и северну (леву) страну, старији ђакон, налазећи се на јужној (десној) страни окрене се горњем месту, које кади Архиепископ и када окади окрене се проскомидији, те пошто и она буде окађена, излази пре Архиепископа из олтара ради кађења иконостаса.

Код кађења иконостаса, пред којим стоји Архиепископ, старији ђакон му је увек с десне стране, тако да начини круг окрећући се, увек у лево, с Архиепископом, од деснога крила иконостаса (после кађења иконе Спаситељеве и Претечеве) ка левом (кађење иконе Богородичине и храмовне), па Богородичином трону (код леве певнице), па архиепископском столу. Кад се Архиепископ попне на амвон, старији ђакон стане на прву степеницу, десно од Архиепископа и пође напред по степеници према десној певници, затим још напред у круг према левој певници, кад их Архиепископ кади, па још напред за кађење народа. Кад се Архиепископ после кађења народа окрене иконостасу, старији ђакон обишавши Архиепископа с десне стране, одлази у олтар и чека улазак Архиепископа.

Када Архиепископ, ушавши у олтар, окади све свештенство, ђаконе и чтеце, окади напоследку старијег ђакона, који тада прими кадионицу, а преда трикириј, и трипут окади Архиепископа.

Свештенство

Када појци запоју „Слава“ на „Блаженима“, најстарији свештеник долази пред часну трапезу, узима Јеванђеље и предаје га старијем ђакону, затим одлази и стаје на своје место с десне стране часне трапезе. Тада се он и сви свештеници с те стране, као и ђакони који су стали до најмлађег свештеника, поклоне према часној трапези, па онда предвођени споменутим ђаконом и најмлађим свештеницима стану исто тако иза часне трапезе и опет се поклоне. Дотле су свештеници с леве (северне) стране часне трапезе променили места тако да су најмлађи стали на место најстаријих и обратно. Испред најмлађега је стао ђакон.

Поклонивши се часној трапези с истока, свештеници десне стране долазе на северну страну часне трапезе и стају тако да уђу наизменце по старешинству у ред свештеника с леве стране (дакле у удвостручену реду

сваки други ће бити свештеник од десне стране). Између млађег ђакона и најмлађег свештеника стаће старији ђакон с Јеванђељем. Сви се поклоне, и тим редом полазе за ђаконима на доле.

Кад први најмлађи свештеник дође до онога места на доле где је стајао у почетку службе, заустави се и сада, исто тако и сви остали свештеници леве стране. Свештеници десне стране обилазе амвон, па онда стају на своја места како су стајали на почетку св. Литургије.

Кад Архијереј благосиља народ, сви свештеници окрену се онамо.

Кад Архијереј пође у олтар, за њим пођу свештеници, и то прво најстарији. Дотле је Архијереј завршио „**Придите поклонимсја**“ са речима: „**Спаси ни, Сине Божиј**“. Тада свештеници понављају те речи и поју све док Архијереј не окади народ.

Ушавши у олтар стају на своја места, али подаље од часне трапезе да би начинили места за кађење Архијереја.

Пошто Архијереј окади иконостас, Богородичин трон и архијерејски сто, па пође на амвон, сви свештеници излазе из олтара у два реда за Архијерејем до пред амвон, почињујући од најстаријих. У олтар допрате Архијереја исто као и после малог входа. Кад Архијереј отпоје

„**Воскресни из мртвнх**“, свештеници заврше: „**пошчннн ти мнлѣа**“.

Архијереј

Пошто Архијереј прочита входну молитву, благослови вход и целива Јеванђеље и прими од чтеца трикириј и дикириј. Тада запоје велико архијерејско „**Приднѣ, поклонимѣа**“. На речи „и припадѣм“ Архијереј учини поклон. На речи: „**Спаси ни, Сине Божиј**“ Архијереј благосиља трикиријем и дикиријем на четири стране, затим полази у олтар. Пред царским дверима целива икону Спаситељеву и Богородичину, које чтеци додају, па улази у олтар.

Ушавши у олтар, Архијереј преда трикириј старијем ђакону, а дикириј задржи. Целивавши часну трапезу, узме од чтеца тамјана, метне у кадioniцу, коју држи други чтец, па примивши кадioniцу после благослова, почиње кадити часну трапезу (унаоколо), па кад дође на северну страну, после часне трапезе окади и горње место и проско- мидију, и предвођен старијим ђаконом излази из олтара и стаје пред царске двери, одакле (имајући старијег ђакона увек с десне стране) окади икону Спаситељеву и Претечеву, па се окрене у лево, те окади икону Богородичину и храмовну; окренувши се још даље улево, окади Богородичин трон, и затим преко пута од трона икону над владичанским столом. Затим ступи на амвон (а старији ђакон с десне стране Архијереја на прву степеницу амвона), па са амвона окади десну певницу, и окренувши се у лево окади и леву певницу, затим продуживши круг у лево окрене се народу окади средину, па десну и напоследку леву страну.

Кад Архијереј почне појати „**Воскресни из мртвнх**“, силази с амвона и као на входу (но без целивања икона) улази у олтар, а за њиме и остали.

Многољетствије, Апостол и Јеванђеље

Крстоносац, свећеносци и рипидоносци

Када се прочита апостол, свећеносци подигну чираке. Када се старији ђакон попне на амвон и положи Јеванђеље на аналој, крстоносац стане с крстом пред амвон иза аналоја, затим свећеносци поред њега у полукруг уз амвон. Рипидоносци, остајући на својим местима, окрену се тада олтару.

Чим старији ђакон прочита Јеванђеље, крстоносац и свећеносци врате се на своја места, а рипидоносци се окрену као обично. После архијерејскога благослова народу („Ис пола ети деспота“) свећеносци спусте чираке.

Чтеци, жезлоносац и књигоносац

За време читања-појања тропара најстарији чтеци додају ђаконима трикириј и дикириј.

Кад почне појање „Н Ѹглиши ни“, један чтец намести пред левим углом часне трапезе столицу за Архијереја, лицем према народу, али мало укосо, према архијерејском столу приликом седања и устајања.

За време „Господи спли...“, и „Н Ѹглиши ни“ и многољетија чтеци стоје окренути на запад.

Кад се многољетије сврши, чтеци однесу архијерејску столицу на горње место, уколико на горњем месту нема архијерејска стална столица.

Кад хор почне „Свѣтлїи Божє“ најстарији чтец с леве стране спреми Архијереју дикириј, а један чтец изнесе на амвон орла (наместивши га с главом према народу), и остане док се Архијереј не врати. Онда унесе орла у олтар.

После молитве „Прнзри се небесе, Божє...“ два најстарија чтеца дочекају Архијереја пред царским дверима, прате га до амвона и натраг као приликом кађења после малог входа.

При уласку Архијереја у олтар, један чтец прихвата од њега дикириј.

Приликом преласка свештенства к сопрестолију уз горње место, прелазе и чтеци и стају у полукруг десно и лево од свештенства.

За време „Свѣтлїи Божє“ на „Слава ОцѸ...“, један чтец приступи Архијереју за благослов да чита апостол, па одлази на амвон.

Кад пред читањем апостола Архијереј изговори: „Миръ вѣѣм“, два најстарија чтеца скину Архијереју омофор. После тога један чтец, између ђакона, донесе Архијереју тамјан за кадионице.

Пошто Архијереј благослови кадионице ђаконима, књигоносац донесе Архијереју Чиновник ради читања молитве.

Пошто чтец прочита апостол, један чтец изнесе на амвон аналој за Јеванђеље, па стане пред икону Богородице код иконостаса, лок се Јеванђеље не прочита. Тада уноси аналој у олтар.

Пред излазак старијег ђакона за читање јеванђеља, два најстарија чтеца стану пред царске двери лицем олтару. Кад се на царским дверима појави старији ђакон, окрену се западу и иду упоредо пред њим обилазећи амвон са северне, затим западне и јужне стране, па један, с дикиријем, стане с десне, а други, с трикиријем, с леве стране царских двери. После читања Јеванђеља додају трикириј и дикириј за благосиљање, па улазе у олтар.

После Јеванђеља сви се чтеци враћају на своја места.

За време сугубе јектеније, јектеније оглашених и треће јектеније, књигоносац држи Архијереју Чиновник.

Ђакони

Док се поје тропар, ђакони примају трикириј и дикириј, и добивши благослов стају на царске двери. Старији ђакон изговори: „Господи спли блгочетивїѧ“, па обојица стану у страну. Кад свештенство или Архијереј отпоје те речи, обојица опет стану на царске двери и млађи ђакон изговори: „Н ѳлиши нн“.

Поклонивши се Архијереју одлазе на амвон, где стају један према другом лице у лице, боковима према олтару, односно народу, држећи у десној руци трикириј, односно дикириј. Кад свештенство отпоје

„Н ѳлиши нн“, почиње старији ђакон многољетствије Патријарху. Други ђакон говори многољетствије Архијереју, коме се обојица поклоне. Онда старији ђакон завршује с многољетствијем народу којом се приликом обојица окрену народу. Ушавши у олтар целивају руку Архијереју. Кад дође време трисвјатом, старији ђакон, примивши благослов Архијереја, стане на царске двери и изговори:

„Господѳ помолнмїѧ“, па показујући орарем у полукруг на народ заврши возглас Архијереја речима: „Н бо вїекн вїѧков“.

По повратку Архијереја с амвона за време појања трисвјатога старији ђакон додаје Архијереју трикириј и предводи га горњем месту говорећи прописану молитву. Затим стаје с десне стране часне трапезе код предњег угла, а до њега други ђакон.

Кад почне читање апостола двојица ђакона с кадионицама, с једним чтецом између себе, приступе Архијереју, који метнувши тамјан поднесен од чтеца, благослови кадионице. Чтец одлази на своје место, а ђакони каде унакрст часну трапезу (један на исток, други у исти мах на запад, затим један на север, други на југ итд.), а заједнички (с места на ком су се нашли окадивши четврту страну часне трапезе) горње место и проскомидију. Изишавши из олтара заједно окаде царске двери, затим један нкону Спаситељеву и Претечеву, други у исти мах икону Богородичину и храмовну, заједнички икону на Богородичином трону и архијерејском сголу, па један десну, а други леву певницу, а тако исто и народ. Завршивши кађење, улазе у олтар, окаде часну трапезу и проскомидију, па заједнички Архијереја, сваки свештенство на својој страни, напослетку један другога, па стају код углова часне трапезе до завршетка апостола.

За време „ѧннѳѧ“ старији ђакон прима Јеванђеље од најстаријег свештеника, па добивши благослов Архијереја и обилазавши часну трапезу с леве (северне) стране, излази из олтара и предвођен двојицом чтеца (с трикиријем и дикиријем) обилази амвон са северне стране, а са западне ступа пред аналој.

Прочитавши Јеванђеље, доноси га отворено до царских двери, и пошто Архијереј целива, предаје га у руке Архијереја, а сам на јужне двери улази у олтар на своје место.

У своје време старији ђакон, окренувши се народу, почиње с царских двери јектенију за оглашене речима: „Јелици оглашени, изидите“. Млађи ђакон који је после Јеванђеља изишао на амвон ради сугубе јектеније, и после ове сишао пред царске двери, наставља: Оглашени изидите", затим старији са царских двери наставља: „Јелици оглашени изидите", те онај млађи завршава јектенију.

Свештенство

Свештеници стоје на својим местима окренути народу за све време док се поје:

„Господи сплин... ", „Многоліа љета", „Не пола етн, дѣпота". Свештенство поје архијерејско „Многоја љета" Архијереју. Кад почне појање трисвјатаго најстарији свештеник с леве стране додаје Архијереју ручни крст, а прима га после повратка Архијереја с молитве на амвону. Приликом изласка Архијереја из олтара после молитве „Прнзри с небесе, Боже... ", свештенство прати Архијереја на амвон исто онако као што је излазило за време кађења Архијереја после малог входа.

Враћајући се у олтар, свештенство одлази одмах за Архијерејем на горње место. После „Мир вѣем" седа, а за време читања Јеванђеља стоји. После Јеванђеља враћа се на своја места поред часне трапезе.

Архијереј

Када се отпоје тропар, Архијереј стојећи на своме месту, окрене се народу, и стоји тако док се не почне појати „Н Ѣлиши нн"; тада седа на спремљену столицу, на северној страни код предњег угла часне трапезе.

Пред крај многољетствија Његовој Светости Патријарху, стаје пред часну трапезу окренут царским дверима, отпоје „Многоліа љета", затим опет седа. После многољетствија себи, устаје и с царских двери благосиља народ на три стране, затим свештенство у олтару, па опет седне. После многољетствија народу Архијереј опет благосиља као и после многољетствија себи.

Када се сврше многољетствија Архијереј стаје пред часну трапезу по обичају.

За време кондака Архијереј прочита молитву пред возгласом „Іако вѣлч ѣем, Боже наш.."

Кад хор отпоје прво „Свѣлчнѣ Боже", Архијереј, примивши дикириј и благосиљајући Јеванђеље, поје своје прво „Свѣлчнѣ Боже". Затим прими у леву руку ручни крст од најстаријег свештеника с леве стране, држећи дикириј у десној руци, стаје на царске двери. Пошто хор отпоје своје друго „Свѣлчнѣ Боже", Архијереј прочита молитву: „Прнзри с небесе Боже внажд..." па почињући своје друго „Свѣлчнѣ Боже" одлази на амвон, те на „Свѣлчнѣ Боже" благосиља народ у средини, на „Свѣлчнѣ крѣпкнѣ" ка јужној, а на „Свѣлчнѣ вѣлмертннѣ" на левој, северној страни. С речима: „Помнѣлѣ нлѣ" улази у олтар.

У олтару предаје крст и дикириј, а од старијег ђакона прима трикириј, па одлази на горње место, на које стаје лицем народу. Кад хор отпоје своје треће „Свѣлчнѣ Боже", Архијереј, појући с горњег места, код речи: „Свѣлчнѣ Боже" благосиља трикиријем народ, код речи „Свѣлчнѣ крѣпкнѣ" присутне у олтару на јужној страни, а код речи „Свѣлчнѣ вѣлмертннѣ" оне на северној странн. Тада предаје трикириј. За време „Слава Оцу и

Сину", које поје хор, долази чтец који ће читати апостол по благослов. На горњем месту се још отпоје њ њѣнѣ и прино, и во вѣки вѣковъ, амин. Свѣтлѣ бѣсмертнѣ помилѣ нас".

После речи „Миръ вѣем" (пред апостолом) Архијереј као и свештенство седа, а чтеци приступе и скидају омофор. Чим се скине омофор, приступе оба ђакона с једним чтецом између себе, који држи тамјан. Архијереј узевши тамјан, меће једном и другом ђакону у кадницицу и благослови.

Књигоносац с Чиновником приступа Архијереју.

По читању апостола сви устају. Архијереј благослови старијег ђакона за читање Јеванђеља, затим чтеца који је читао апостол. После читања Јеванђеља целива отворено Јеванђеље на царским дверима¹⁴, прима га и предаје најстаријем свештенику с десне стране.

На „Нѣ пола ети, дѣпоча" Архијереј благосиља народ трикиријем и дикиријем.

Велики Вход и Канон Евхаристије

Крстоносац, свећеносци и рипидоносци

Кад почне појање Херувимске песме, крстоносац, свећеносци (с уздигнутим чирацима) и рипидоносци стају за амвон на иста начин као и пред мали вход. На исти начин одлазе и пред северне двери, пошто Архијереј, поклонивши се на царским дверима, оде к проскомидији, и полазак испред часних дарова и повратак на уобичајена места бива на исти начин као и на малом входу. После „Нѣ пола ети, дѣпоча", на крају Херувимске песме, свећеносци спуштају чираке.

После „Вѣрѣ" свећеносци подижу чираке. На „Свѣтлѣ, свѣтлѣ, свѣтлѣ Господ" стају за амвон на исти начин као пред мали вход. Кад се отпоје „Достѣино" враћају се на своја места, прво крстоносац и свећеносци, па онда рипидоносци.

Чтеци, жезлоносац и књигоносац

Пред Херувимску песму двојица чтеца спреме за ђаконе кадницице, а један тамјан. Тај с тамјаном стаће између двојице ђакона кад буду примами благослов за кађење.

Кад ђакон пред царским дверима почне последњу јектенију пред Херувимском песмом, њему с леве стране стане жезлоносац. После возгласа „Ако да под державоѣ...", обојица полазе у олтар, жезлоносац на северне а ђакон на јужне двери.

Кад почне Херувимска песма двојица најстаријих чтеца с трећим, који носи прибор за омивање руку, стану пред царске двери. Кад Архијереј омије руке, враћају се у олтар на исти начин као што су изишли, тј. на јужне двери улази један чтец и онај који је носио прибор, а на северне други чтец.

За време омивања руку чтеци у олтару држе спремљен мали омофор за Архијереја, коме стављају на рамена.

Пред полазак Архијереја к проскомидији, чтеци начине ред од леве стране царских лвери до проскомидије. Један чтец скине Архијереју митру и преда свештеницима.

За велики вход се чтеци спреме исто као и за мали и истим редом. Жезлоносац застане на свом обичном месту, обишавши амвон, а од њега до пред амвон с једне и друге стране царских двери, књигоносац и остали чтеци, тако да чтеци држе трикириј и дикириј десно и лево од старијег ђакона с дискосом, а кад он уђе у олтар и на његово место дође најстарији свештеник, десно и лево од путира, који држи најстарији свештеник. Кад се заврше спомињања на великом входу, одлазе у олтар на јужне и северне двери књигоносац и чтеци, осим оних са трикиријем и дикиријем, од којих први стане са северне, други с јужне стране царских двери, те после благослова на „*Нѣ пола ѣти, Дѣпоча*“ одлазе у олтар по обичају.

После „*Кѣрѣѣ*“ чтец меће за Архијереја орла на амвон, као и приликом кађења после малога входа.

Двојица најстаријих чтеца, предавши у олтару Архијереју трикириј и дикириј после „*Кѣрѣѣ*“ дочекују Архијереја пред царским дверима и прате га као приликом кађења после малога входа.

При појању песме „*Сѣѣт, сѣѣт, сѣѣт...*“ чтец спреми мали омофор, који ставља Архијереју пред „*Примѣтѣ, ѣднѣ...*“, а скида после предложенија.

Пред „*Догѣѣно*“ један чтец спреми Архијереју кадионицу, а други тамјан и стају с десне стране између двери и часне трапезе, као на малом входу.

Један чтец доноси од проскомидије просфоре ради благослова да се исеку.

Ђакони

Пред омивање руку млађи ђакон држи на царским дверима Архијерејски чиновник да Архијереј прочита молитву за благосиљање воде.

Пошто Архијереј омије руке и прими мали омофор, ђакони поднесу кадионице на благослов као и за време апостола и каде као и тада.

После Архијереја одлазе и ђакони проскомидији, кад се врате с кађења. целивају часну трапезу (заједно) и поклоне се народу.

На великом входу ђакони иду исто као и на малом входу. Ђакон који носи кадионицу (млађи), додаје Архијереју на царским дверима, за кађење дискоса, а потом путира.

Старији ђакон излази с дискосом и спомиње благочестиви и христољубиви род хришћански, тако да спомињање заврши управо кад заобиђе амвон. Обишавши амвон стаје с његове источне стране уз саму степеницу (поред старијег ђакона чтеци с трикиријем и дикиријем). Тада говори: „*Архѣрѣѣѣтѣѣ ѣѣѣ да помѣѣ Господ...*“ Свршивши предаје Архијереју дискос, стане у страну, док Архијереј спомиње, а потом и он уђе у олтар и помаже Архијереју код остављања дискоса.

Други ђакон уђе у олтар после уноса путира.

После „*Нѣ пола ѣти, Дѣпоча*“ старији ђакон говори јектенију. Пред „*Днѣ ѣвнма*“, за време благослова народу, уклони се мало у страну. Кад ђакон изговори: „*Возѣѣѣѣм дрѣѣ дрѣѣ...*“ приђе му други ђакон, те се на царским дверима трипут целивају у рамена.

На речи „Поїшче, вопнішче, взнвішче“ старији ђакон додирује крацима звездице дискос, па онда звездицу уздигне двома рукама до чела, обнесе је око часне трапезе (јужно, источно) па је положи међу дарке на северној страни. Истим путем враћа се на своје место.

На речи „Твоїа од твоїх...“ уздиже часне дарове укрстивши руке.

За време „Догтоїно“ кади олтар примивши кадионицу од Архијереја.

Кад се отпоје „Догтоїно“, старији ђакон, примивши благослов, стаје на царске двери лицем народу, и показујући орарем у полукруг с југа на север, према народу, говори: „Н вїех н вїа“. Пошто буде споменут Архијереј, старији ђакон почне на царским дверима: „Помїлнн, Господн, Преосвїтшчєѡїшлго Архїерїїл нашєго (нмє), прнносїшчлго свїтнїїл Длрн снїл Господєвн БогѸ нашємѸ“. Код речи „свїтнїїл длрн снїл“ уђе у олтар, покаже орарем часне дарове, па се врати на царске двери и заврши велику похвалу. Ушавши у олтар, целива руку Архијереју.

Јектенију „вїїл свїтнїїл...“ говори млађи ђакон.

Свештеници

Кад Архијереј пред велики вход оде к проскомидији, два најстарија свештеника, један с леве, други с десне стране ступе пред часну трапезу, заједно се поклоне и прекрсте, целивају ручни крст и заједно трапезу, заједно се поклоне с царских двери народу, па онда пређу к проскомидији (непосредно). Тако чине сви остали свештеници, све по двојица (један с леве, други с десне стране). Двојица старијих свештеника, сем најстаријега, понесу ручне крстове с часне трапезе.

Најстарији свештеник прима од Архијереја путир, двојица за њим носе крстове с часне трапезе, даље носе: омофор, митру, копље, лажицу (кашичицу) и губу.

На великом входу одмах за старијим ђаконом иде најстарији свештеник с путиром, за њим по чину остали, прво старији, па млађи.

Прва тројица најстаријих свештеника обиђу амвон и стану му с десне (јужне) стране, један за другим, пред свима је најстарији свештеник с путиром, сви окренути царским дверима. Друга тројица се зауставе с леве (северне) стране амвона, насупрот од прве тројице, па се окрену царским дверима. Кад старији ђакон уђе у олтар, најстарији свештеник стане испред амвона на место где је стајао старији ђакон, међу двојицу чтеца с трикиријем и дикиријем, и кад се Архијереј појави на царским дверима изговори: „Архїерїїттво твоїє...“, и предавши путир стаје пред најстарије свештенике код амвона, где је и пре тога стајао с путиром.

Кад Архијереј заврши спомињање народа, уђу за њим у олтар прво свештеници десне стране, а затим, за њима обишавши амвон са запада и југа, свештеници леве стране. У олтару стају на своја обична места.

На „ВозвѸбнл дрѸг дрѸгл...“ најстарији свештеник с десне стране, а за њим и остали свештеници исте стране, обиђу с истока часну трапезу, и поређавши се наизменце са свештеницима леве стране као на малом входу (но свештеници на левој страни не мењају места са млађима), приступају часним даровима, целивајући прво дискос, затим путир, па часну трапезу, те онда целивају Архијереја у оба рамена, затим руку, говорећи „Јесте и биће“.

Затим сви опет стају на своја места, леви обишавши часну трапезу с југа и истока. За време читања символа вере машу воздухом над главом Архијереја. Приликом изласка Архијереја из олтара, прате га до амвона и натраг, као и приликом кађења после малог входа.

Архијереј

Прочитавши молитву „Никтоже достојн..“ Архијереј одлази на царске двери и читајући молитву за освећење воде трипут благослови воду коју су изнели чтеци пред царске двери. Омивши руке, ноздрве, уста, уши и руке, Архијереј се враћа пред часну трапезу примивши на рамена мали омофор. Затим чита молитву „Нже хрѣвни...“ целива ручни крст и часну трапезу, поклони се с царских двери народу, па одлази проскомидији.

Архијереју пред проскомидијом чтец скине митру.

Пошто се сврши проскомидија, Архијереј предаје дискос старијем ђакону, а путир најстаријем свештенику, затим целива крстове, омофор, митру и остало што свештеници носе. Потом одлази на царске двери.

На царским дверима прими од ђакона кадионицу, па док старији ђакон говори: „Архијерејство твоје...“ трипут окади дискос у његовим рукама, и затим се трипут поклони. Примивши дискос, спомиње по реду, затим полаже дискос на часну трапезу.

Затим, окади једанпут и једанпут се поклони и прима путир и наставља спомињање, и уноси га у олтар. – Благосиља трикиријем и дикиријем на крају.

На „Возвѣним дрѣв дрѣв...“ Архијереј скида митру, целива дискос, путир, часну трапезу, па метнувши митру на главу, стане уз десни крај часне трапезе. Архијереју тада приступају свештеници ради целивања.

За време читања символа вере Архијереј погне главу над часном трапезом под воздух, којим машу свештеници, и чита символ вере у себи.

После символа вере, Архијереј, примивши у олтару трикириј и дикириј, праћен свештеницима,²¹ одлази на амвон, и окренут западу говори: „Благодат Господа нашег...“ Два друга возгласа говори један према југу други према западу.

Пред „Примите, їдите...“ Архијереј скине митру и прима од чтеца на рамена мали омофор, који чтеци скину после предложенија.

Говорећи речи: „Н да вѣдѣт милостн...“ Архијереј благосиља народ с царских двери држећи ручни крст обема рукама.

Причешће и Завршетак Литургије

Крстоносац, свећеносци и рипидоносци

На „Їдин вѣлит...“ крстоносац, а за њим свећеносци и рипидоносци, стану иза амвона на исти начин као и пред мали вход. Кад Архијереј изиђе да проповеда, враћају се исто онако као што су то учинили после „Достојно їет“.

После службе, при поласку Архијереја из храма, иду у истом реду као и при уласку у храм. Крстоносац се зауставља код улаза у Владичански двор, до њега свећеносци и редом. После уласка Архијереја у двор враћају се у реду у цркву.

Чтеци, жезлоносац и књигоносац

За време великога „Тѣѣ Господн“, после молитве Господње, по два чтеца међу Архијереју велики омофор.

После причешћа три чтеца, један с прибором за омивање руку, стану са северне стране у олтару и дочекају Архијереја. Најстарији чтец поднесе антидор и теплоту, затим други облије руке Архијереју водом, а обојица заједно узму с рамена трећег убрис и пруже Архијереју.

После причешћа чтец изнесе орла на амвон (окренут главом ка народу), као на кађењу после малог входа. Кад се заврши проповед, орла унесе.

При изласку Архијереја на проповед два најстарија чтеца поступају као и при изласку на трисвјатоје.

После проповеди два најстарија чтеца износе пред царске двери трикириј (с леве) и дикириј (с десне стране). После благослова уносе у олтар.

За кађење дарова један чтец спреми кадионицу Архијереју, а други тамјан и стану као обично. Кад појци почну „Бѣди нмѣ...“, један чтец изнесе орла на амвон. Кад се отпуст сврши, орао се постави иза амвона, одакле ће Архијереј делити антидор.

При излажењу Архијереја ради говорења отпуста, најстарији чтеци поступају као и увек при одласку Архијереја на амвон, и остају уз Архијереја догод се дели антидор.

После раздељења антидора чтеци скидају одјејаније Архијереју пред часном трапезом. Кад му даду мандију, испраћају Архијереја у Двор као што су га допратили у цркву.

Ђакони

Пошто старији ђакон налије теплоту, обојица стају иза часне трапезе. Кад се Архијереј причести, старији ђакон по обичају позове на причест свештенство.

После најмлађег свештеника старији ђакон приступа Телу Господњем са северне стране часне трапезе, а за њим исто тако и млађи ђакон. Причестивши се обилазе часну трапезу с јужне стране на исток и остају иза најмлађих свештеника. Животворној крви Господњој приступају с јужне стране часне трпезе.

Изговоривши последњу јектенију на амвону, старији ђакон одлази пред икону Спаситељеву.²³ После заамовне молитве улази на северне двери у олтар, поклонивши се икони над владичанским столом заједно са свештеником који је читао заамвону молитву.

После свете службе ђакони испраћају Архијереја до јужних црквених врата.

Свештенство

Кад Архијереј почне читати молитву пред причешће, читају је и сви свештеници на својим местима. Кад старији ђакон позове свештенике на причешће, приступају са северне стране на исти начин као што су приступали целиву љубави пред симолом вере. За примање светог причешћа отворе длан десне руке, коју

од доле подржавају левом. Добивши на длан Тело Господње, одмах га принесу устима, а длан пруже да се са њега губом скину евентуално мрвице. Причестивши се Телом Господњим, не враћају се него иду напред и поређају се по старешинству уз јужну и источну, а по потреби и уз северну страну часне трапезе, једни за другима, те животворној Крви Господњој приступају с десне (јужне) стране часне трапезе, хватајући десном руком путир, а левом држећи убрус под устима. Причестивши се, не враћају се него испред часне трапезе прелазе на леву страну олтара, а одатле иду сваки на своје место (око ч. трапезе).

Приликом проповеди и отпушта испраћају Архијереја до амвона и натраг исто као и на малом входу за време кађења.

При изласку Архијереја из цркве, испраћају га до онога места где су га дочекали. После тога скидају одежде у олтару.

Архијереј

За време великога „Гѣѣ Господн“, после молитве Господње, Архијереј скине митру и прима на рамена велики омофор.

Пошто Архијереј спусти одређени део Агнеца у путир, и спреми честице за причешће оних који служе, поклони се народу с царских двери на три стране, а при уласку у олтар свештеницима. Затим узме део свесветога Тела Христовог, и чита молитву: „Гѣрѣдѣ Господн...“. Затим се причешћује Телом Господњим и потом приступа причешћу Крви Господње.

Затим Архијереј причешћује свештенике Телом Господњим полагајући свештеницима, који сви долазе с леве стране часне трапезе, честицу на отворене дланове, а кад се свештеник с честицом причести, онај који причешћује одмах губом отире мрвице с длана. Да приме Крв Господњу свештеници долазе с десне стране часне трапезе, на коју се страну Архијереј сада окрене.

Причестивши се, Архијереј одлази на леву страну олтара, прима антидор и теплоту, прочита прописану молитву, и стаје на своје место.

После причешћа Архијереј излази с пратњом на амвон да проповеда. После проповеди враћа се у олтар и завршује молитве, савивши са свештеницима антиминос.

На „Гѣдн нмѣл“ излази са свима из олтара и са амвона на три стране даје народу архијерејски благослов речима: „Благословенне Господѣ...“ после чега се окрене олтару и изговори: „Слава тебѣе Христе Боже, Ѹпованнѣ наше, слава тебѣе“. Затим се окрене народу и изговори отпуст, после којег силази с амвона према народу да подели нафору.

Вративши се у олтар Архијереју чтеци скидају одјејаније, метну мандију, Архијереј с амвона благослови народ, и враћа се у Владичански двор с истом пратњом као и при уласку у храм. Овде чтеци скидају мандију, примају жезал и враћају се у храм.

ГЛАВА ЧЕТРНАЕСТА- Правила кад свети падне у недељу или суботу

Увод - Правила кад свети падне у суботу или недељу

Суботња служба има своје особености, које је чине различитом у односу на службе осталих седмичних дана.

Од службе других седмичних дана суботња служба се разликује по томе што у суботу као да се врши оданије васкрсне (недељне) службе и оног гласа Осмогласника који је био владајући током минуле седмице. Осим тога, суботом песме светима из Минеја увек претходе песмама Осмогласника, док се осталим данима на првом месту обично певају песме из Осмогласника.

Затим, на вечерњу у петак (уочи суботе) и на јутрењу у суботу, певају се богородични васкрсни владајућег гласа, то јест гласа певаног током седмице која је на измаку:

1. После стихира на "Господи возвѣх" пева се Догматик;
2. После "Нѣмѣ отпѣшчѣши" и тропара пева се богородичан васкрсан, не по гласу тропара, него по владајућем гласу, а исто тако и на јутрењу после "Гѣог Господ" и
3. после Великог славословља, ако у суботу падне свети са полијелејем или бденијем.

На суботњем јутрењу после катизми одређена је мала јектенија, слично као што се указује за претпразништва, попразништва и оданија празника. Уопште, субота се у нашем богослужењу јасно издваја међу осталим данима, што је посебно приметно током Великог поста, када се суботом изостављају уобичајени земни поклони и чак се служи Литургија светог Јована Златоуста, која се иначе не служи обичним данима Великог поста. У суботу је и сам пост мање строг. Све се ово објашњава тиме што се субота празнује и код нас хришћана, у знак њене посебне важности у Старом Завету, иако је за нас недеља постала већа од суботе, па је стога празнујемо свечаније него старозаветну суботу.

Субота је "дан мира, покоја", стога се помињање упокојених код нас врши првенствено суботом. Неке суботе у години посебно се посвећују помињању упокојених.

Такве су:

1. Субота месопусна (задушнице),
2. друга, трећа и четврта субота Великог поста,
3. субота уочи Педесетнице (задушнице) и
4. Митровданска субота, уочи дана светог великомученика Димитрија Солунског 26. октобра (задушнице).

На великом вечерњу

На великом вечерњу после 103. псалма Ђијѣнѣ мѣѣ: 1. антифон. На Гди воззвѣхъ: стихире светого на 8. Слѣва светог, њ њѣнѣ: богородичан први владајућег гласа. Ако је пред- или попразноство: На Гди воззвѣхъ. стихире празника 3, и светого 5, Слѣва светого, њ њѣнѣ: богородичан владајућег гласа; Вхѣд. Прокимен дана и паримеји светого 3; на литији стихира храма и светого, Слѣва, светого, њ њѣнѣ, богородичан по гласу светого или празника. На стиховње стихире светого, Слѣва светого њ њѣнѣ: богородичан на глас светого или празника. На блгоговѣннѣ хлѣвѣвѣ: тропар светого 2, и Богородице дјево: 1, Гди њма гдне: 3, и пс. 33.

На јутрењу

На јутрењу на Гдѣ гдѣ: тропар светого, 2, Слѣва, њ њѣнѣ: богородичан први владајућег гласа. Ако ли је пред- или попразноство: тропар празника 2, Слѣва: светого, њ њѣнѣ: празника. Катизма 16.; јектенија мала, сједалан светого 2, Слѣва, њ њѣнѣ: богородичан и катизма 17., непорочни а свештеник не кади сад но на полијелеју. Сједалан светого, 2, Слѣва, њ њѣнѣ: богородичан и полијелј светого, величаније и сједалан 2, Слѣва, њ њѣнѣ: богородичан. Степен и 4. гл., први антифон. Прокимен светого; Вхѣдѣ дхѣнѣ Еванђеље светого, пс. 50. и стихира светого; Гдѣ гди лѣди тѣо: Канон Богородице с јутрењ прошле недеље на 6, ирмос по 2, тропари на 4. (Ако је храм Христов или Богородице, или ако је пред- попразноство, поје се њихов канон са ирмосом на 6, и светого на 8, катавасија по уставу. По 3. песми кондак претпразности или празника. Сједалан светого 2, Слѣва, њ њѣнѣ: богородичан или празника. По 6. песми кондак светого и икос, и пролог. По 9. песми свјетилан светого 2, Слѣва, њ њѣнѣ: богородичан или празника. На хвалите: стихире светого на 4; ако ли је у попразноству, на 6: празника 3, што су на стиховњи тога дана, и светого 3; Слѣва, светого самогласан њ њѣнѣ: богородичан по гласу светого, или празника. Славословије велико Тропар светого. Слѣва, њ њѣнѣ богородичан васкрсан владајућег гласа, или празника. Јектенија и отпуст, и час 1. На 1 часу тропар светого, ако је пред- или попразноство, тропар празника Слѣва светого њ њѣнѣ богородичан часова. После Оце нашѣ кондак светого у пред или попразноству: кондак празника и светого наизменице, и отпуст.

На литургији

На литургији блажена светого. песма 3 и 6. Ако ли је у попразноству песма празника редовнаа, и светого песма 6. После Вхѣда: тропар храма Христова и Богородице, светого дневног Слѣва, кондак светого њ њѣнѣ: храма богородице, а где није храм Богородичан. њ њѣнѣ Предстѣлѣтво христѣнѣ а у пред или попразноству кога празника њ њѣнѣ: кондак његов. Ако ли је пред- или попразноство Христовог празника а храм је Христов, тропар и кондак храма се не поје, но тропар и кондак предпразности или празника. Тропар и кондак храма Богородице не поју се у пред или попразноству Христових празника. Прокимен светого, апостол и еванђеље и причасна светого. Кома се држи бденије. Ако ли је свети с полијелејем додаје се прокимен апостол, еванђеље и причасно дана.

б. Кад се поје у суботу Бог Господ:

Бѣѣ гдѣ:

У петак на вечерњу по обичој катизми на Гдѣ въззвѣхъ: стихире подобне светога из Минеја на Слѣва: самогласан светога, ако има ако нема; Слѣва, ѿ ѿнѣ богородичан владајућег гласа. На стиховње стихире из Октоиха мученичке 3, гласа, Слѣва светога ако има ако нема Слѣва, ѿ ѿнѣ богородичан: по Трѣтѣ Тропар светога, Слѣва, ѿ ѿнѣ: богородичан владајућег гласа, Јектенија и отпуст.

Напомена: - Ако свети нема тропара, не поје се Бѣѣ гдѣ но ѿмнѣ.

На јутрењу

На јутрењу на Бѣѣ гдѣ тропар светога 2, Слѣва, ѿ ѿнѣ богородичан 1 по гласу тропара светога. Катизма 16 јектенија и сједални из Октоиха мученичка 2. 1. и 2. Слѣва, ѿ ѿнѣ богородичан 1. владајуће гласа, за тим непорочни, (17. Катизма), на којима свештеник кади. После непорочних сједални мученички два. 3. и 4. и покојан. Слѣва, ѿ ѿнѣ: богородичан, пс. 50. И канона 3. светога из Минеја са ирмосом на 6, храма светога на 4, и из Октоиха мученичан на 4, (покојни поје се у петак на повечерију). Канонима се припева песма: Понмѣ Гоподѣн: по 3. песни сједалан светога из Минеја, Слѣва, ѿ ѿнѣ; богородичан. По 6. песни кондак и икос светога, -ако има, и пролог. По 9. песни свѣтилан најпре светога, ако има, онда Слѣва Октоиха, ѿ ѿнѣ: богородичан. Ако нема : свѣтилан Октоиха: Нжѣ мѣртвѣмн: Слѣва ѿ ѿнѣ: Мѣ ѿ тѣѣ: На хвалите: не поју се стихире из Октоиха но се поју на стиховње.

Напомена: - Ако свети нема стихира на хвалите, онда долази одмах: Тѣѣ слѣва подоблетѣ.

Ако ли се поју стихире светоме на хвалите: онда се не говори: Тѣѣ слѣва подоблетѣ но после стихира говори се: Тѣѣ слѣва поѣзѣшмиѣ: јектенија ѿполнми ѿтѣрени мѣтѣвѣ нашѣ: Затим на стиховње поју се стихире Октоиха хвалитне, мученичке 3.1. 2. и с припевим обичним: Исполнхомѣ. ѿ и Н ѿнѣ: (или светога самогласан, ако има; ако нема: Слѣва ѿ ѿнѣ: богородичан ѿнѣ. (Стиховња суботна изостаје, поје се само на јутрењу 2. 3. и 4. суботе поста; или ако се поје ѿмнѣ, поје се стиховња са покојнима и ѿнѣвим припевима. Затим: Благо еѣтѣ: Трѣтѣ, Тропар светога, Слѣва ѿ ѿнѣ: богородичан владајућег гласа од мањих, онда јектенија, први час и отпуст с многољетством.

На литургији

На литургији: блажени Октоиха на 6, ако ли свети има на литургији песму: 3. песма светога на 4, и Октоиха гласа на 4;

После вход иду тропари овако:

а) Ако је храм Христов или Бгородице: тропар храма, и дана: ѿпѣтѣ мѣчѣнѣнѣ и светога редовног и кондак ѿегов.

б) Ако има још један свети, који има тропар и кондак, говори и њих.

в) Ако свети у суботу нема ни једног тропара и кондака, онда се говори после дневног тропара, за упокој: Помі́лни господи́ нѣко́в блага́: Сла́ва, кондак: Со́ свѣ́тими: и́ ны́нѣ: Нѣ́ко́ начѣ́ткн: (Кад је мали свети у суботу изоставља се кондак: храма Христова и Богородице).

г) Ако падне свети с вел. славословљем, полијелејем и бденијем узима се овако: тропар храма Христова или Богородице, светог који се празнује (дневни Апостоли изоставља се) Сла́ва кондак светог који се празнује и́ ны́нѣ храма Христова или Богородице).

д) Ако је храм светог говори се најпре тропар: Апостоли́ мѣ́чници: Затим тропар и кондак светого редовног. Ако ли нема: Помі́лни господи́ нѣко́в блага́: Сла́ва, кондак: Со́ свѣ́тими: и́ ны́нѣ: Нѣ́ко́ начѣ́ткн: (Тропар храма светог не поје се, јер су сви свети пробројани у тропару дана).

ђ) Ако је свети с вел. славосл. и полијелејем поје се: тропар храма светог и светог који се празнује, кондак храма, Сла́ва, светог и́ ны́нѣ: Предѣ́лѣ́ство.

е) Ако је свети с бденијем: тропар и кондак храма светог- не поје се. Прокимен, апостол еванђеље и причасна светого, затим дана јер свагда предњачи апостол и еванђеље редовног светог, осим Христових празника.

Овако се поје служба у суботу свагда, кад се поје Ђѣ́зъ гдѣ́: а ако падне у суботу Христов празник поје се служба сва празника.

в. Кад се поје у суботу младаѣ́л.

У петак на вечерње кадѣ́лѣ́ мѣ́ (катизма 18). На Господи́ възвѣхъ: стихире светого Из Минеја 3 и Октоиха мученичне 3, - 2. 3. и 4. а 1. се оставља. Сла́ва и́ ны́нѣ: богородичан владајућег гласа, свѣ́тн тнхн: Прокимен. Сподобн гдѣ́н въ вѣ́черѣ́хъ і́и: На стиховње: мученичан 1, и мртвима 2, Сла́ва и́ ны́нѣ: богородичан, трнѣ́лѣ́тоѣ. По отчѣ́ наш: Тропар гл. 2. Апостоли́, мѣ́чници и́ проро́цы: (Апостоли, мученици, пророци, светитељи, преподобни и праведници, пошто сте добар подвиг савршили и веру сачували, имате слободу пред Господом: Њему као Благоме молит се за нас, да спасе, молимо се, душе наше.) Сла́ва: Помі́лни господи́: и́ ны́нѣ: богородичан. Мѣ́тн стѣ́ла: Јектенија и отпуст.

На јутрењу

На јутрењу после обичног почетка и шестопсалмија, место Ђѣ́зъ гдѣ́: поје се: младаѣ́л на гл.2. трипут, стих 1. Блѣ́нн ѣ́же ѣ́збѣ́лѣ́, и́ прѣ́лѣ́хъ ѣ́н гдѣ́н: стих 2. Па́мѣ́ть ѣ́хъ въ ро́дѣ́хъ и́ ро́дѣ́хъ: и стих 3. Ду́шы ѣ́хъ во блѣ́гнѣ́хъ водворѣ́тѣ́лѣ́: тропар гл. 2. Апостоли́, мѣ́чници и́ проро́цы: 2. Сла́ва, Помі́лни гдѣ́н ѣ́кѣ́в блага́: и́ ны́нѣ, бѣ́городиченѣ́: Мѣ́тн стѣ́ла: катизма 16., јектенија мала обична; сједални Уктои)а, мученична 3: други и трећи, а први се оставља,

затим стих: **Днѣвнз бгъ во стгыхъ своихъ:** и мученичан четврти; богородичан први се оставља. Затим стих: **Блжѣни ѡже ѡзбрѣлз:** и сједалан покојни гласа: **Слава ѡ нынѣ:** богородичан други, и поје се 17 катизма с припевима: **Блгословѣнз єси гдѣ:** на гл. 2. поделивши на двоје; после прве статије не говори се **Слава, ѡ нынѣ,** но поје се на крју: **Иакъ ѡце бы не законъ твоѣ:** 3 пута и јектенија за умрле: **Пѡки ѡ пѡки: Гдѣ помилѡи, єдиножды. Ђще молнмѡ ѡ ѡпокоєнн дшз ѡрѡпшнхъ рѡвѡвз бжнхъ, ѡмкз: Анкз, Гдѣ помилѡи, єдиножды. Иакъ да гдѣ бгъ ѡчнннтз дшз ѡхъ: Анкз, Гдѣ помилѡи, єдиножды. Млти бжѡа, цртва нѣнагѡ: Анкз, Подѡи гдѣ. Дѡконз, Гдѣ помолнмѡ. Сцѣнникз, Бже дшхѡвз, ѡ вѡктѡ плѡти: Мы же глгѡлемз, Гдѣ помилѡи, м. Возглас, Иакъ ты єси вѡскрѣннє: Анкз, Амннь:** затим поје се 2. статија: **Твоѣ єсмь ѡз:** припев: **Спсе спси ма,** на крају: **Жнѡа вѡдетз дшѡ моѡ:** 3 пута, и **Блгословѣнз єси гдѣ:** и тропари за мртве: **Стгыхъ анкз ѡбрѣте ѡчѡчннкз:** и остали, после тога јектенија за умрле, и помиње мртве, појци говоре: **Гдѣ помилѡи;** 40 пута, док соештеник врши молитву: **Бже дшхѡвз:** после возглас сједалан гл. 5. **Покѡи спсе нѡшз єз прѣннми рѡбѡ тво:** **Слава ѡ нынѣ богородичан: Ѣ дѡы вѡзвѡвнй мрѡ;** пс. 50. и канон прво из Минеја са ирмосом на 6, и храма на 41 и Октоиха на 4. први. По 3. песми јектенија мала, кондак и сједалан из Минеја. По 6. песми јектенија за умрле, кондак гл. 8. **Со стгѡмн ѡпокоѡи:** икос и пролог. По 9. Песма свјетилан Октоиха.

На хвалите

На хвалите стихире мученичне 4, **Слава, покојан ѡ нынѣ:** богородичан.

На стиховње

На стиховње стихире подобкепојне, **Слава ѡ нынѣ:** богородичан **Блго єстѣ:** трнстѡе. По **Ѡче нѡшз:** тропар гл. 2. **Иплн, мѣнцы ѡ пррѡцы: Слава, Помѡни гдѣ: ѡ нынѣ:** богородичан **Мти стѡа,** и јектенија, затим **Снй блгословѣнз хрѡгѡз бгъ нѡшз: Ѡтвердѣ бже:** и час 1. и отпуст.

На часовима

Тропари: **Иплн, мѣнцы ѡ пррѡцы:** (Апостоли, мученици, пророци, светитељи, преподобни и праведници, пошто сте добар подвиг савршили и веру сачували, имате слободу пред Господом: Њему као Благоме молите се за нас, да спасе, молимо се, душе наше.) **Слава: Помѡни гдѣ, ѡкѡ блгъ: ѡ нынѣ:** богородичан часова. По **Ѡче наш:** кондак: **Со стгѡмн ѡпокоѡи:** и отпуст.

На литургији

На литургији блажени: Октоиха на 6; по вхѡдѣ тропар: **Ипѡстѡли мѡчѣннцн:** (Апостоли, мученици, пророци, светитељи, преподобни и праведници, пошто сте добар подвиг савршили и веру сачували, имате слободу пред Господом: Њему као Благоме молите се за нас, да спасе, молимо се, душе наше.) и **Помѡни господн:** **Слава, кондак: Со свѡчннми ѡ нынѣ:** богородичан: **Тебе ѡ стѣнѡ:** Прокимен гл. 8. **Велнчѣнѡ ѡ господѣ:** и за

мртве прокимен: *Дѹши нх во благиѣ* : Апостол суботе, што је на реду и други за мртве. Еванђеље суботе редовно, и друго мртвима. Причасно: *Радѹи҃тїѣ праведни*: други мртвима: *Блаженн наже избрал*:

г. Кад свети, који има бденије, падне у недељу.

Мало вечерње

У суботу на малом вечерњу на *Гдѣн воззвѣхъ*: стихире васкрсне 4, *Слава* светога: *И њынѣ*: богородичан гласа малог вечерња. На стиховње један стих: васкрсан и светога стиховње великог вечерња с припевима његовим. *Слава* светога: *И њынѣ*: богородичан истог гласа. По *Оче нашъ*: тропар васкрсан, *Слава*, светог: *И њынѣ*: богородичан први по гласу тропара светога.

На великом вечерњем

На великом вечерњу *предначинѣтельный ѿслобѣ*: с припевима својим и катизма. На *Гдѣн воззвѣхъ*: стихова 10, стихире васкрсне гласа 3, источна 11 и светога *Слава*, светога: *И њынѣ*: богородичан први гласа, *Вхѣдѣ*: Прокимен дана и паримеји светога 3;

На литији

На литији стихира храма и светога, *Слава* светога: *И њынѣ*: богородичан по гласу *Слава*, са стиховњих васкрсних.

На стиховње

На стиховње стихире васкрсне, *Слава*, светога: *И њынѣ*: богородичан истога гласа. На *бл҃гословѣнїи хлѣбѣ*: тропар *Ице дѣо*: 2, и светога 1.

На јутрењем

На јутрењу на *Бѣхъ гдѣ*: тропар васкрсан 2, *Слава*, светога; *И њынѣ*: богородичан први по гласу тропара светога, а богородичан првм владајућег гласа поје се по првом сједалну на *Слава*, *И њынѣ*. По катизми сједалии васкрсни владајућег гласа с припевима и богородичним њиховим . Полијелеј, величаније и псалам избрани без *Слава*, *И њынѣ*: но одмах тропари: *Иг҃льскїи собѣрѣ*: ипакој гласа и оба сједална светога. *Слава* полијелеј и сједалан; *И њынѣ*: богородичан његов. Степени гласа, прокимен: *Вѣскоѣ дѣхѣнїе*: и еванђеље васкрсно, *Вокр҃нїе хр҃тово*: пс. 50. *Слава*, *Мл҃твами ѿплѣ*: *И њынѣ*, *Мл҃твами бѣѣ*: и стихира: васкрсна, и остало. Канон васкрсан са ирмосом на 4, и Богородице на 2, и светога на 8; Катавасија по уставу. По 3. песми кондак и икос светога и сједалан његов 2, *Слава*, *И њынѣ*: богородичан. По 6. песми кондак васкрсан и икос и пролог На 9. песми поје се *Чтнѣнїишѹ* свјетилан васкрсан. *Слава* светога, *И њынѣ*: богород. васкрсан.

На хвалите

На хвалите: стихире васкрсне 4. и светога са славном 4.с припевима стиховњих вечерње. Слава, стихира еванђелска, Њ њинѣ: Прелѣгословѣнна ѿи кѣ дѣо:

На Славословије

Славословије велико, тропар само васкрсан, јектенија и отпуст недељни: Воскреси из мѣртвѣх: и час 1.

На часовима

На часопима тропар Раскрсан, Слава, светога, Њ њинѣ: богородичан часова. По Оѣе нѣшз: кондак светога; на осталима се говоре, кондак светог и васкрсан наизменце.

На литургији

На литургији блажени гласа на 6, и светога песма 3. иа 4; после вхѣдѣ, тропар васкрсан, и храма Богородице, (где је Њен храм), и светога; кондак васкрсан, Слава светога: Њ њинѣ: храма Богородице; ако није ъен храм: Њ њинѣ: Предстѣтельство хрѣтїанз: (тропари и кондаци храма светог у те дане не поју се, као и тропари и кондаци храма Христовог. Прокимен, апостол, евапђеље и при часно најпре васкрсно, затим светога.

Чинз бѣгословѣнїа колѣва

Чинз бѣгословѣнїа колѣва, иесть кѣтїи илѣ варѣныа пшеницы сз мѣдомз смѣшенныа, и различными сладкими ѡвоцѣми оѣкрашенныа, вѣ чѣстѣ и пѣмѣтѣ гдѣихз прѣздникѣвз, илѣ с бѣхз бѣжїихз вѣ црѣковь приносїмыа.

Принесѣнѣ бѣвшѣ колѣвѣ вѣ црѣковь: ѡце на вечерни, по Њинѣ ѡпѣцїаши: Трїе ѡе. По Оѣе нѣшз: тропарѣ. Слава, и њинѣ, бѣгородиченз, по глѣѣ тропарѣ с агѣ. ѡце же на лїтѣргїи, по замѣвѣнїи мѣтѣѣ поѣтѣа тропарѣ и кондакѣ с агѣ. Дїаконз покѣднѣз глаголетѣ: Гдѣ помѡлимсѣ. Лїкѣ, Гдѣ помїлѣи. Сѣѣнникѣ стѣвѣз над колѣвомз глаголетѣ мѣтѣѣ сїѡ: Вс совершївїи слѡвомз твоїмз гдѣ: зрї вѣ слѣжѣбникѣ. Лїкѣ, ѡминѣ. И ѡце на вечерни, дїаконз: Премѣдрѡстѣ. Лїкѣ, бѣгословїи. Сѣѣнникѣ: Сѣїи бѣгословѣнз: И прочѣе до ѡпѣтѣа. ѡце же на лїтѣргїи, поѣтѣз лїкѣ: Бѣди ѡма гдѣне, трїждѣ. и ѡслобѣ: бѣгословїѡ гдѣ: Раздѣвѣ же антїдѣрѣз, тѣворїтѣ ѡбѣчнїи ѡпѣтѣз лїтѣргїи.

д. Кад свети, који има полијелеј, падне у недељу.

У суботу иа малом печерњу поје се све онако, као што је изложено за светог који има бденије.

На вечерњу

На великом вечер у, по катиэми, на Гди въззвѣхъ: стихире васкрсне 3, источна 1, и светога 6, Слѣва, светога, Њ њѣнѣ: богород. први гласа. Вхѣдъ; Прокимен дана, и паримеји светога 3;

На литији

На литији и стихира храма и светога ако има, Слѣва, светога: Њ њѣнѣ: богород. први по гласу Слѣва.

На стиховње

На стиховње стихире васкрсне гласа, Слѣва, светога, : Њ њѣнѣ: богород. по гласу Слѣва. На вѣгословѣнѣи хлѣбѣвѣвѣ: тропар Ђѣ дѣо: 3.

На јутрењу

На јутрењу на Ђѣ гдѣ; тропар васкрсан 2, Слѣва светога Њ њѣнѣ: богородичан васкрсан по гласу тропара светога а ввскрсан богородичан поје се после првог сједална на Слѣва Њ њѣнѣ Катизме и сједални васкрсни с богородичнима њиховим. Полијелеј и величаније светога, и пакој и сједални светога по један пут Слѣва, сједалан светога полијелејни Њ њѣнѣ: богородичан. Степени и гласа, и Прокмен. Еванђеље васкрсно, Кокрѣнѣ хрѣтѣво пс 50 стихира васкрсна. Канон васкрсан са ирмосом на 4. крстоваскрсан на 2, Богородице на 2, ит светога на 6: ако свети има два канона, оба канона на 8, а крстоваскрсан се оставља. По 3. песми кондак и икос и сједалан Њ њѣнѣ: богородичан његов. По 6. песми кондак васкрсан и икос, и пролог. На 9. песми поје се Чтнѣишѣ; свјетиланн васкрсан, Слѣва, светога, Њ њѣнѣ: богородичан васкрсан гласа.

На хвалите

На хвалите стихире васкрсне гласа на 4. и светога на 4 са славом и с њеним припевима вечерњима Слѣва, стихира еванђелска. Њ њѣнѣ, Превѣгословѣнна ѣи ѣѣ дѣо:

Славословије Велико

Славословије Велико, тропар само васкрсан, јектенија и отпуст: Кокрѣн нз мѣртѣвхъ: и час 1.

На 1 часу

На 1. часу тропар васкрсан, Слѣва, светога" Њ њѣнѣ: богородичан часова. По Оѣ нѣшъ: кондак светога. На осталим часовима кондак васкрсан и светога наизменице.

На литургији

На литургији блажени гласа на 6, и светога песма. 8. на 4; после Вхѡдѡ тропар и кондак, као што је назначено, само што се овде додају тропар и кондак храма светога.

ђ. Кад свети, који има стихире на 6, падне у недељу.

У суботу на великом вчерњу катизма, на Гдѣ въззвѡхъ: стихире васкрсне 3, источне 3, и светога 4. Слѡва, светога, Ѡ ѡ ѡ ѡ: богородичан први гласа. Вхѡдѡ. Прокимен дана, јектенија Рцѣмъ вѣ:

На литији

На литији стихира храма, Слѡва, светога, ако има; ако нема: Слѡва, ѡ ѡ ѡ ѡ: богородичан.

(Ако свети има велико славословије, поје се стиховња његова на литији).

На стиховње

На стиховње стихире паскрсне, Слѡва светога, Ѡ ѡ ѡ ѡ: богород. васкрсан по гласу светога, и остало бденија по обичају.

На јутрењу

На јутрењу Ђѡъ гдѣ: тропар васкрсан, 2. Слѡва, светога, Ѡ ѡ ѡ ѡ: богород. први по гласу тропара светога; а васкрсан богородичан поје се после првог сједална на Слѡва, ѡ ѡ ѡ ѡ: ако има два света с тропарима својим, поје се на Ђѡъ гдѣ: тропар васкрсан, тропар првог светога 1. Слѡва: тропар другог светог, Ѡ ѡ ѡ ѡ: богородичан васкрсан по гласу тропара другог светог, и остало, до канона васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, крстоваскрсан на 2, Богородице на 2, и светога на 6.

Катавасија

Катавасија по уставу. По 3. песми кондак, икос и сједалан светога 2, и богород. његов. По 6. песми кондак васкрсан, икос и пролог. На 9. песми поје се Чтѣнѣишѡ: свјтилан васкрсан. Слѡва, светога. Ѡ ѡ ѡ ѡ: богород. васкрсан гласа.

На хвалите

На хвалите стихире васкрсне 4, и светога са славом 4.

(Ако свети нема стихира на хвалите, поју се стихире васкрсне по обичају.) Слѡва стихира еванђелска, Ѡ ѡ ѡ ѡ: Превѡсловѣнна ѡ ѡ вѣ дѡ.

Славословије велико

Славословије велико, и тропар само васкрсан, јектенија и отпуст: **Воскреси из мртвих:** и час 1.

Часови

На 1. часу тропар васкрсан, **Слѡва**, светога, **И њѡнѣ:** богородичан часова. По **тринѡбѡмѣ:** кондак васкрсан и остало.

(Ако свети има славословије, по **тринѡбѡмѣ:** кондак светога; на осталим часовима кондак васкрсан и светога наизменце.).

На литургији

На литургији блажен и гласа на 6, и светога песма 3. на 4. После **вхѡдѣ** тропар васкрсан и храма Богородице (где је њен храм), и храма светога (где је храм) и светога редовног, за тим кондак васкрсан и храма (светога) **Слѡва**, кондак редовног светог **И њѡнѣ:** храма Богородице. (Ако није њен храм): **И њѡнѣ: Предстѡтельство хрѣтѡанѣ:**

Ако има два света с тропарима и кондацима својим поју се после **вхѡдѣ** тропари овако:

- тропар васкрсан и храма Богородице (где је њен храм), и храма светог (где је храм) и светог редовног првог и светог редовног другог;
- кондак васкрсан и храма светог (где је храм): кондак првог редовног светог, **Слѡва**, кондак другог редовног светог, **И њѡнѣ:** храма Богородице (где је њен храм), иначе где је храм светог: **И њѡнѣ, Предстѡтельство хрѣтѡанѣ:**
- Прокимен апостол, еванђеље и причасно најпре васкрсно, затим светога.

ГЛАВА ПЕТНАЕСТА - Празници

Подела празника

Област Литургије која се бави црквеним празницима назива се хеортологијом, од грчког **εορτή**, што значи празник. То је учење о празницима у коме су представљени делови богослужења по периодима наше црквене године.

Хришћанско богослужење води порекло од Оснивача наше вере Господа нашег Исуса Христа и Његових апостола. Првобитно апостоли и верујући поштовали су јеврејске празнике и посећивали старозаветни храм. Чак је и свети апостол Павле, проповедник потпуне слободе од јеврејског закона, током својих мисионарских путовања жудео за тим да празнике проведе у Палестини. Ипак, хришћани су постепено почели да празнују недељу и потом да сами обележавају и друге празнике, састајући се ради заједничке молитве и богослужења. Први хришћани из старозаветне цркве придржавали су се обичаја да молитвом освештавају три најважнија дела дана - јутро, подне и вече. Тако су правили свој поредак богослужења и свој чин. Ово потврђују сведочанства многих црквених писаца из тог времена. Поменута питања су више осветљена у првом делу литургије, у у другом одељку - о Богослужењу.

У вези са горе поменутим, Хеортологија се такође бави питањем настанка хришћанских празника и утицајем старозаветног богослужења на њих, као и питањем постепеног развоја сваког празника. На том плану за њу није незанимљиво ни питање црквенобогослужбеног Устава - Типика.

У главама које следе изложена су и објашњавају се богослужења по непокретним данима црквенобогослужбене године, а такође и за периоде Посног и Цветног триода. Осим тога, наведени су историјски подаци везано за сваки од Дванаест великих празника, као и упутства из Типика и друга сведочанства у вези са богослужењем.

Оним који желе да се детаљно упознају са историјом настанка и развоја хришћанског богослужења, а такође и уређењем његовог чина устава, препоручујем да потраже опширна истраживања тог предмета као што је "Тумачење Типика" ("Толковий Типикон") професора Кијевске Духовне академије Михаила Скабалановича, у три тома, где су детаљно и свестрано изложена питања у вези са богослужењем, календаром и празницима. Постоје и друге добре монографије из ове области.

Богослужење Непокретних Дана у Години

Непокретни дани богослужења почињу свој круг од 1. септембра, који представља црквену Нову годину (и у богослужењу тога дана носи назив **Начѣло њндѣкта "Индикт"**).

Непокретни дани године деле се на дане који нису празнични, мале празнике две врсте, средње празнике две врсте и велике празнике који се деле на три врсте: Господње, Богородичине и великих светих. Сви ови празници су у обележени својим нарочитим условним знацима, који показују каква служба треба да се служи:

- велики празници обележени су крстом у кругу црвене боје
- Средњи празници прве врсте обележени су крстом у полукругу црвене боје
- Средњи празници друге врсте обележени су само крстом црвене боје
- Мали празници прве врсте обележени су са три тачке у полукругу црвене боје
- мали празници друге врсте са три тачке у полукругу црне боје
- Шеста врста дана, који се не убрајају у празнике, уопште нема ознаку.

За дане богослужења који немају никаквог знака карактеристично је то што се на "Гдн въззвѣхъ" из Минеја певају само три стихире (остале три узимају се из Осмогласника), канон на јутрењу узима се из Минеја на 4, а са њиме се сједињују тропари канона из Осмогласника на 10.

Мали празници

Мали празници, који су обележени са три црне тачке у полукругу , на "Гдн въззвѣхъ" имају стихире на 6 из Минеја, а на јутрењу канон на 6 из Минеја. Зато се ови празници називају "шестиричним светима". Стихире на 6 називају се "шестирик". У ове дане на Литургији се пева "по чину овог Типика": то значи да се не певају више свакодневни антифони, него Блажена са тропарима трепа, а понекад трепа и шесте песме канона. Постоји нарочити прокимен, Апостол, Алилујар, Јеванђеље и Причастан светоме.

У ове празнике спадају:

6. септембар - спомен Светог пророка Захарије и свете праведне Јелисавете;

17. децембар - спомен Светог пророка Данила и светих младића Ананије, Азарије и Мисаила.

Мали празници, обележени трима црвеним тачкама у полукругу, на "Гдн въззвѣхъ" имају стихире на 6, на јутрењу канон на 6, пева се катавасија према Типику и Велико славословље на крају јутрења (Велико славословље се пева, а не чита, као на свакодневном јутрењу). При томе, пре Великог славословља пева се "Вѣлкоѣ днхлннѣ" и стихире на хвалите, чије је певање тесно повезано са певањем Великог славословља. Ови празници се називају "славословним". Број таквих празника је веома значајан: највише је празника у част руским светима, док осталих празника те врсте има четрнаест годишње Међу њих спадају и следећи:

13. септембар - спомен обнове светог храма Васкрсења Христовог у Јерусалиму на Голготи;

23. септембар - празник Зачећа часног и славног Пророка, Претече и Крститеља Господњег Јована;

2. јул - празник Полагања часне ризе Пресвете Богородице у Влахерни;

1. август - Изношење Часног и Животворног Крста Господњег. Ова служба сједињена је са службом светим мученицима Макавејима. Тамо где је ово храмовни празник, одређено је да се служи нарочита служба

"Свемилостивом Спаситељу и Пресветој Богородици Марији" са величанијем. Ово је спомен на изношење Живототворног Крста Господњег из царске палате у Константинопољу у цркву Свете Софије. При томе је савршавано водоосвећење. Служба Свемилостивом Спаситељу служи се у спомен на две победе: победу византијског цара Мануила над Сараценима, и победу Великог кнеза Андреја Богољубског над Бугарима са Волге, које су одиграле истога дана, 1. августа 1164. године. Оба владара видела су над својим војскама зраке светлости који су излазили из икона Спаситеља и Богомајке. Први август као да представља почетак празновања Животворног Крста: од тога дана па до оданија Воздвижења Крста на свим празничним јутрењима пева се катавасија: "Крст изобразивши Мојсије..." После Великог славословља износи крст се износи на средину храма и присутни му се клањају при чему се пева: "Крсту Твојему поклањајемсја, Владико", слично као и у Крстопоклону недељу и на празник Воздвижења Часног Крста. После Литургије се обично служи мало освећење воде. Крст остаје на средини храма до вечерња следећег дана, 2. августа: после отпуста вечернее он се свечано, уз певање тропара и кондака, поново уноси у олтар. Од 1. августа почиње Успенски пост, тако да су 31. јула покладе. Ако 31. јул пада у посни дан, среду или петак, покладе бивају 30. јула.

16. август - празник Преношења Нерукотвореног Образа Господа нашег Исуса Христа из Едеса у Константинопољ 944. године. Едески цар Авгар био је болестан, па је послао Ананију код Господа Исуса Христа са писмом у коме је молио Господа да дође код њега и да га исцели. Авгар је такође заповедио Ананији, који је био живописац, да наслика Христов лик. Али овом последњем то није пошло за руком. Тада је Господ положио убрус на Своје лице и на убрусу се чудесно одразио Његов Божанствени Лик. Помоливши се пред овим чудесним изображением, Авгар се исцелио. За владавине императора Константина Порфириогенета овај Нерукотворени Образ био је пренет у Константинопољ, и у спомен на то установљен је празник 16. августа.

31. август - Полагање појаса Пресвете Богородице. После Успења Мајке Божије њен појас је прелазео из руке у руку. У петом веку, за владавине цара Аркадија, пренет је из Јерусалима у Константинопољ. У десетом веку царица Зоја је од њега добила чудесно исцељење, након чега је појас био свечано положен у златни ковчег и установљен је празник.

Средњи празници

Ови празници су у Типику обележени знаком крста и за њих се бденије не служи, али се, осим Великог славословља, савршава још и полијелеј. У 47. глави Типика указује се на следеће њихове карактеристике: на вечерњу се пева "Блажен муж" (уместо обичне катизме), на "Гди въззвѣхъ" стихире из Минеја на 6, а ко хоће на 8, и три читања, то јест паримеја на вечерњу, те стихире на стиховње из Минеја (а не из Осмогласника, као на свакодневној и славословној служби). На јутрењу полијелеј, величаније и читање Јеванђеља, канон на 8 и Велико славословље. Ови празници се зато и називају "полијелејним".

Међу полијелејне празнике спадају:

Служба свакога од Дванаесторице апостола;

14. новембар - Свети апостол Филип, овај празник је значајан по томе што су у овај дан покладе пред Божићни пост, који се зато понекад назива "Филиповим постом". Међутим, ако тај дан падне у среду или петак, онда покладе бивају дан раније, 13. новембра.

24. фебруар - Прво и друго обретење главе светог Јована Претече. Након одсецања Претечине главе Иродијада ју је сакрила на бесчасном месту. Сазнавши за то Тована, жена Хузе, Иродовог домоуправитеља, узео тајно главу Божијега човека, похрани је у један сасуд и погребне на Иродовом имању на Маслиновој гори код Јерусалима. Први пут су свету главу тамо пронашла два монаха која су за владавине цара Константина Великог дошла из Константинопоља у Јерусалим на поклоњење светим местима. Од њих она је прешла једном грађанину Емесе, а потом аријанцу монаху Евстатију који ју је сакрио у земљу. После неколико година, 452. поново ју је пронашао Маркел, настојатељ обитељи у којој је живео Евстатије, и пренета је из Емесе у Константинополе. У време иконобораца тајно је била однета у Комаре и сакривена у земљу. Тамо је у време цара Михаила и царице Теодоре, након обнове иконопоштовања, по трећи пут пронађена и поново донета у Константинопољ. Треће обретење празнује се 25. маја - такође полијелејни празник, као и 24. фебруар. Празник 24. фебруара пада између месопусне среде и уторка четврте седмице Великог поста. Устав службе је различит у зависности од тога да ли овај дан пада у месопусну седмицу, у сирну седмицу, или у недељне, суботње или радне дане Великог поста. Ако овај празник падне у радне дане Великог поста, онда се служи литургија Пређеосвећених Дарова, а ако падне током прве седмице поста, онда се његова служба преноси на Сиропусну недељу, или на суботу прве седмице поста.

9. март - Светих четрдесет мученика Севастискских. Ови мученици били су војници Мелитинске легије, бачени да се смрзну у залеђенојезеро за време Ликинија 320. године. Типик службе се готово у потпуности подудара са типиком службе обретења главе светог Јована Крститеља.

10. јул - Полагање ризе Господа нашег Исуса Христа, то јест хитона, у царском граду Москви. Персијски шах је 1625. година патријархуФиларету Никитичу послао на дар хитон Христов. Десетог јула обављено је његово свечано полагање у московску Успенску цркву.

20. јул - Свети славни пророк Илија. Свети Илија био је призван на пророштво за владавине Ахава, 905. године пре Христовог Рођења, а узет је на небо око 896. године. Разобличио је безбожност Јевреја на челу са царем Израилског царства. А у Јудејском царству у то време је владао благочестиви цар Јоасафат. У Типику су за светог пророка Илију предвиђена двојака служба: шестирична и полијелејна, а ту је и примедба: "Ако је храм Светог Илије, или изволи настојатељ, служимо бденије".

5. октобра - Московски светитељи и сверуски чудотворци Петар, Алексеј, Јона, Филип, Гермоген и Тихон. Најпре је овај празник слављен само локално у Москви, и то само првој тројици светитеља. Одлуком Светог Синода из 1875. године прописано је да се славе заједно са четвртим, светим Филипом. Касније су придодати још и свети патријарси Гермоген и Тихон.

26. октобар - Свети Великомученик Димитрије Мироточиви. Заузимао је високи државни положај проконзула у Солуну и због ширења хришћанства по наредби императора Максимијана 306. године био је избоден копљима. Његов спомен се нарочито поштује на Балкану.

У суботу уочи 26. октобра помињу се сви војници погинули на бојном пољу, а заједно са њима и сви упокојени православни хришћани. Ово је такозвана Димитријевска субота, која је установљена након битке на Куликовом пољу.

8. новембар - Сабор светог Архистратига Михаила и других бестелесних сила. У овај дан црква прославља све бестелесне или анђелске силе - свих девет анђеоских чинова на челу са Архистратигом Михаилом, као њиховим вођом. Овде се под речју "сабор" подразумева сабор свих Анђела (али за Сабор Пресвете Богородице 26. децембра, Сабор светог Јована Крститеља 7. јануара и Сабор светог арханђела Гаврила 26. марта под "сабором" се подразумева "сабрање верујућих", који се састају како би заједно прославили Пресвету Богородицу, светог Претечу и светог арханђела Гаврила).

Међу средње полијелејске празнике спадају такође празници у спомен јављања и преношења неких чудотворних икона Пресвете Богородице.

Такви су:

26. јун - Јављање Тихвинске иконе Пресвете Богородице. (Она се јавила у блиставој светлости над Ладозким језером и кретала се ваздухом до града Тихвина 1383. године за време кнеза Димитрија Донског. По предању, она се раније налазила у Константинопољу, одакле се сама невидљиво скрила).

8. јул - Јављање иконе Мајке Божије у граду Казан 1579. године. Убрзо након што је цар Иван Грозни ослободио овај град од Татара, Мајка Божија се јавила једној девојчици и заповедила јој да се копа земља на месту где је пронађена икона.

22. октобар - Празник Казанске Иконе Пресвете Богородице, у спомен на избављење царског града Москве од Пољака 1612. године, у доба такозване "Смутње".

28. јул - Празник Пресвете Богородице, ради Њене Смоленске иконе Одигитрије. Ову икону је из Грчке добио Черњиговски кнез Всеволод Јарославич од цара Константина, који га је, удајући 1046. године за њега своју ћерку Ану, благословио овом иконом. Након његове смрти она је прешла Смоленском кнезу Владимиру Мономаху. "Одигитрија" значи "Путеводитељица".

27. новембар - Знамење Пресвете Богородице које се збило у великом Новгороду 1170. године. За време опсаде Новгорода од стране Суздаљаца једна стрела коју су одапели нападачи погодила је икону коју је изнео свети Јован, архиепископ Новгородски, и из Богоматериних очију су потекле сузе на архиепископов фелон. Тада је гнев Божији растерао нападаче.

Истог дана празнујемо и "Знамење" иконе Мајке Божије Курске-Корене, која се чудесно појавила у шуми, покрај корена дрвета 1295. године.

26. августа, 23. јуна и 21. маја три су празника Чудотворне иконе Владимирске Мајке Божије. Сва три празника установљена су у спомен на чудесно избављење Русије од непријатеља по молитвама пред највећом светињом руског народа - чудотворном иконом Владимирске Мајке Божије. Ову икону је по предању насликао сам Јеванђелист Лука. Из Константинопоља је стигла у Кијев 1144. године, а кнез Андреј Богољубски ју је из Кијева пренео у Владимир. Двадесет шестог августа празнује се спомен избављења Русије од напада страшног азијатског освајача Тамерлана 1395. године, а 23. јуна спомен избављења

Москве од татарског кана Ахмата и коначног пада татарског јарма 1480. године. Двадесет првог маја слави се спомен обнове ове светиње 1514. године у дому митрополита Варлаама, и спомен избављења Москве од Кримског кана Махмет-Гиреја 1521. године. Пред овом великом светињом, која се налази у Успенској цркви у Москви, бирани су митрополити а затим и патријарси све Русије.

Средњи празници са знаком крста у полукругу

То су празници за које се служи свеноћно бденије. У Типику они се обележавају знаком крста у полукругу црвене боје , и за њих се каже: "имају бденије, а на јутрењу се додаје канон Богородици", то јест пре канона светоме који се празнује, чита се канон Пресветој Богородици, који се налази на одговарајућем месту, у Минеју, или онај који се штампа у Осмогласнику, на крају књиге, после 4. и 8. гласа, са ирмосом "Кољеснице гонитеља фараона погрузи" ("Кола прогонитеља фараона потопи"), или пак канон Богородици који се налази у Поретку Псалтира са ирмосом "Воду прошед, јако сушу" ("По води прошавши као по сувом").

У овом Типику је релативно мало празника обележено овим знаком (ако им се служи бденије, онда по овом Типику има и Мало вечерње).

То су следећи празници:

- 26. септембар - Престављење светог апостола и јеванђелисте Јована Богослова,
- 13. новембар - Свети Јован Златоуст, архиепископ Константинова града,
- 6. децембар - Свети Николај Чудотворац, архиепископ Мир Ликијски,
- 30. јануар - Света Три Јерарха: Василије Велики, Григорије Богослов, Јован Златоуст,
- 23. април - Свети славни великомученик Георгије Победоносац,
- 8. мај - Свети апостол и јеванђелист Јован Богослов,
- 11. мај - Свети равноапостолни Методије и Кирило, учитељи словенски,
- 15. јул - Свети равноапостолни Велики кнез Владимир.

Осим ових празника у Минеју се налазе и многа бденија разним светима. Она су дата за случај када се светоме служи бденије уколико је храм њему посвећен или његове свете мошти почивају у храму. Понекад је бденије дато и за празнике који су обележени само полијелејним знаком, крстом, за случај "ако настојатељ жели да служи бденије".

Средњи празници са знаком само крста и празници са знаком крста у полукругу толико су блиски међу собом, да ако ови или они од њих падну у Господњи или други празник, онда се њихова служба обавља само по Марковој глави. Тако на пример у Типику, у поретку за 21. мај, дан спомена светих Константина и Јелене, испред кога се налази само знак крста штампан црвеном бојом, речено је: "нека се зна, да ако спомен светог Цара Константина падне у четвртак Вазнесења или у недељу седму Светих Отаца, његову

службу певати, као и Јовану Богослову, по истим главама". А празник Јована Богослова има знак крста са полукругом штампан црвеном бојом, дакле не само полијелеј него и бденије. Служба светоме са знаком крста у полукругу преноси се на други дан само у случају ако празник светоме падне у дане Страсне седмице или на сам Васкрс, као што се у том случају преноси и служба храму. Тако, уколико служба Светом Георгију падне у Велики Петак или Велику Суботу или на сам Васкрс, онда се она преноси на понедељак Светле седмице. Дан спомена Светог великомученика Георгија пада између Великог Петка и четвртка пете недеље после Васкрса. У свим случајевима поклапања празника са разним другим празничним данима, у Типику и у Цветном триоду постоје Маркове главе (такође и у Минеју под 23. априлом). Посебне Маркове главе постоје и за празник Светог апостола и јеванђелисте Јована Богослова 8. маја, који може да падне у дане од суботе друге недеље после Васкрса, до петка седме недеље после Васкрса.

Велики празници са знаком крста у кругу

За ове празнике у Типику је речено: "Њима се служи бденије и сва служба празника по уставу".

Ови празници се деле на три трупе:

1. Господњи,
2. Богородичини и
3. Великих Светих

Господњи и Богородичини се понекад обједињују заједничким називом "Дванаест празника", због тога што их укупно има дванаест.

То су следећи празници:

1. Рођење Пресвете Богородице (Мала Господина) - 8. септембар,
2. Воздвижење часног Крста Господњег (Крстовдан) - 14. септембар,
3. Ваведeње Пресвете Богородице у храм - 21. новембар,
4. Рождество Христово или Божић - 25. децембар,
5. Крштење Господње или Богојављење - 6. јануар,
6. Сreteње Господње - 2. фебруар,
7. Благовести Пресветој Богородици - 25. март,
8. Преображење Господње - 6. август,
9. Успење Пресвете Богородице - 15. август. Сви ови празници сунепокретни. Осим њих постоје још три покретна празника:
10. Улазак Господњи у Јерусалим (Цвети), који се празнује у недељу пре Васкрса,
11. Вазнесење Господње - четрдесети дан после Васкрса (четвртакчесте седмице) и
12. Педесетница или Силазак Духа Светога (Духови, Тројице), педесети дан после Васкрса.

Службе за Дванаест празника налазе се: за непокретне празнике у Минејима, за Улазак Господњи у Јерусалим - у Поеном триоду, за Вазнесење и Педесетницу - у Цветном триоду. Празник Пасхе (Васкрс), као "празник над празницима и славље над слављима", највиши од свих, не убраја се међу Дванаест празника. Међу овим празницима 7 је Господњих, 4 Богородичина, а један - Сreteње Господње, заузима нарочито

место: он је истовремено и Господњи и Богородичин, мада по својим основним карактеристикама типика припада Богородичиним празницима.

Међу велике празнике са бденијем спадају још и празници у част светих. То су:

1. Рођење светог Јована Крститеља - 24. јун,
2. Усековање главе светог Јована Крститеља - 29. август,
3. Свети првоврховни апостоли Петар и Павле - 29. јун. Осим тога у Руској Цркви међу велике празнике спадају још и
4. Покров Пресвете Богородице - 1. октобар, који не спада међу дванаест празника.

У велике празнике са бденијем убраја се такође:

5. Обрезање Господње и спомен Светог Василија Великог - 1. јануар.

Основну уставну карактеристику и обележје великих празника у односу на средње празнике који имају бденије представља то што се се, "додаје на јутрењу канон Богородици", док се за велике празнике на јутрењу певају само празнични канони, а посебног канона Богородици нема. Друга суштинска особеност дванаест празника (али не и свих великих празника) јесте то што се на јутрењу уместо "Честњејшују" на девету песму певају нарочити припеви празника, а на Литургији се уместо "догтојно љет" пева задостојник - ирмос девете песме канона. Карактеристичну црту Господњих дванаест празника представљају нарочити празнични антифони на Литургији и входни стих, а такође и то што се на Господње празнике који падну у недељу уместо недељне службе пева само празнична. А за велике Богородичине празнике и празнике светих, као и на празник Сретења Господњег, ако падну у недељу, служба им се сједињује са недељном службом. За велике Господње празнике одређени су нарочити отпусти после службе, који се налазе у Службенику. За први дан Господњег празника одређено је Велико вечерње са входом и Великим прокименом. Али ако празник падне у суботу, онда се Велики прокимен пева у навечерје, то јест у петак, јер се у суботу увек пева прокимен "Господ воцарисја".

Велики празници Господњи, Богородичини и Светих имају још и ту карактеристику, да су молитвословља која прослављају дати празник садржана не само у поретку богослужења на сам дан празника, него и у поретку неких дана који претходе празнику или следе за њим. Дани који претходе празнику и у које празник већ почиње да се опева називају се претпразништвом, док се дани који следе након празника, и у које се наставља са опевањем празника, називају попразништвом. Већина великих празника има по један дан претпразништва и по неколико дана попразништва, када се обично прослављају главни учесници догађаја који се празнује. Тако на пример другога дана после Рођења Пресвете Богородице (9. септембра) прослављају се њени родитељи, свети праведни Јоаким и Ана; после Рождества Христовог празнује се Сабор Пресвете Богородице (26. децембар); после Крштења Господњег празнује се Сабор светог Јована Претече (7. јануар); после Сретења Господњег прослављају се свети праведни Симеон Богопримац и пророчица Ана (3. фебруар); после Благовести празнује се Сабор светог Арханђела Гаврила (26. март). Службе овим светима присаједињују се службама које прослављају празнични догађај. Број дана попразништва код различитих празника није једнак: он зависи од празника који за њим следе или од наступања поста и може бити један дан, четири, шест, седам или девет дана. Празновање Пасхе траје читавих четрдесет дана, до

празника Вазнесења Господњег, при чему се оданије Пасхе сједињује са претпразништвом Вазнесења Господњег.

Карактеристичну црту оданија празника, у поређењу са осталим данима попразништва, представља то што се пева само служба празника. Са службом оданија може да се сједини само служба светоме за кога је одређено бденије, или полијелеј, или славословље. А служба дневног светог преноси се на дан раније, то јест уочи оданија. У дан оданија празника не служи се свеноћно бденије, на вечерњу нема входа и читања паримеја, а на јутрењу - полијелеја, величанија и Јеванђеља, док се на деветој песми уместо *Чтнѣишѣ* певају припеви празника, "као на сам празник", а јутрење се завршава Великим славословљем. На Литургији нема празничних антифона, али се певају прокимен, алилујар и причастан празника. Само на оданија Богородичиних празника чита се још празнични Апостол и Јеванђеље.

Крстовданом, затим редовно и Богородице. Прокимен гласа се оставља. Место Достојно ирмос: ЧѸжде матереми: Причасно Хвалите гда из нбсз: и празника: ЧашѸ ипсннл прнмѸ.

⊕ 5. Служба попразнству Мале Госпојине-кад 9. 10. и 11. септ. падне у недељу.

Ѹце сдѸчитсѸ попрѸзднствѸ рѸчтѸл прес Ѹл вѸѸи вѸ недѸлу.

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне Богородице по обичају.

На великом вечерњу на Гдн възвѸхз: стихире васкрсне 3, источна 1, и празника, што су тога дана на реду 3, и светоме из Минеја 3. Ако се светоме поје на 6, или ако има полијелеј: поју се стихире васкрсне 3, празника 3 и светога 4, СлѸвл светога: а ако нема: СлѸвл: празника Ѹ нѸнѸ: богородичан први глас. ВхѸдѸ: Прокимен дана и сугуба јектенија. На литији и стихире празника од вечерња стиховње тога дана и светога, ако је полијелеј. СлѸвл: светога ако има, иначе СлѸвл Ѹ нѸнѸ: празника. На стиховње стихире васкрсне СлѸвл: светога, ако нема СлѸвл: Ѹ нѸнѸ: празника. На блгоговѸнн хлѸвѸвз: Тропар ПѸѸе дѸо рѸдѸнсѸ: 2. и празника 1. (Ако нема бденија, по трнѸвѸтомз: тропар наскрса11, СлѸвл: светога, ако нема: СлѸвл Ѹ нѸнѸ: празника.)

На јутрењу тропар васкрсан 2, СлѸвл: светога, ако нема СлѸвл Ѹ нѸнѸ: празника. Катизма, сједални васкрсни с богородичним Ѹховим. Полијелеј ако га има свети и ѸглѸкѸѸ собѸрз: ипакој гласа. Степени и Прокимен гласа. Еванђеље васкрсно. ВоскрѸнѸе хрѸтѸво: пс. 50. и остало васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2, празника на 4, и светога на 4.

(Ако је полијелеј, канон васкрсан са ирмосом на 4, и празника на 4, и светога на 6).

Катавасија КрѸз начертѸвз. По трећој песми кондак празника и икос, и светог, ако га има, и сједалан Ѹегов, СлѸвл Ѹ нѸнѸ: празника. На 6 песми кондак и икос васкрсан. На 9 песми поје се ЧтнѸншѸѸ: Свјетилан васкрсан СлѸвл светога, ако нема, СлѸвл Ѹ нѸнѸ: на празника. На хвалите стихире васкрсне 4, и празника 4, од стиховње тога дана са славом, с припевима празника. Ако има свети стихире на хвалите: стихире васкрсне 4, и светога са славом 4, с припевима СлѸвл : стихира еванђељска, Ѹ нѸнѸ: ПревѸговѸннѸ сѸн: Славословије велико тропар васкрсан, јектенија и отуст: Часови На 1. часу тропар васкрсан! СлѸвл, празника Ѹ нѸнѸ: богородичан часова. По ѸѸе нѸшз: кондак празника. На 3 часу тропар васкрсан, СлѸвл светога, ако нема, СлѸвл Ѹ нѸнѸ: празника. По трнѸтомз: кондак празника и васкрсан наизменице, ако је полијелеј, и светога.

На литургији блажени гласа на 6, и празника песма редовна на 4; ако и свети има песму: васкрсни на 4, празника на 4. и светога песма 6. на 4; после ВхѸдѸ: тропар васкрсан и празника. и храма светог или свете, и светог редовног ако има; кондак васкрса и и храма светог или свете, СлѸвл светог, ако има, ако нема СлѸвл храма светог, Ѹ нѸнѸ; празника. Прокимен, апостол и еванђеље најпре недеље пред крстовданом, затим редовно светога. Ирмос ЧѸжде матереми: Причасно Хвалите гда из нбсз: и светог ако има; ако нема празника.

Напомена

У суботу пред Крстовданом на литургији прокимен гл. 3 Пойте бл҃гѣ нашемѹ, пойте, пойте цр҃кви нашемѹ, пойте: апостол: кз коринѹаномѹ, зачало ркс (зач. 126); Еванђеље по матеју зач. 39., затим апостол и еванђеље редовно у суботу и светог ако има. Причасно дана. Ако падне Оданије Мале Госпојине у суботу пред Крстовданом, прокимен и причасно празника. Апостол и еванђеље најпре суботе пред Крстовданом, затим празника. У недељу пред Крстовданом на литургији прокимен гл. 6 Спсїи гд҃и людїи твоа: апостол: кз галатомѹ, зачало е҃сї (зач. 215); еванђеље по Јовану зач. 9. Затим редовно недељно. Причасан дана.

⊕ 6. Служба Оданију Мале Госпојине - кад падне у недељу.

Подоблетѹ вѣдати, љце сдѣнїтсѹ ѡданиї рѣтвѹ бѣды вѣ недѣлю.

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне по обичају. На стиховње стихира наскрсна 1, и празника стиховња с припевима својим великог вечерња Слава њ њнѣ: празника. Тропар васкрсан, Слава њ њнѣ: празника: На великом вечерњу после катизме на Гд҃и воззвѣхѹ: стихире васкрсне 3, и источна 1, и празника 6, што се поју на сам празник. Слава, празника њ њнѣ: богородичан првог гласа. Вхѡдѣ: На литији стихире и Слава њ њнѣ: празника. На стиховње стихире васкрсне, Слава њ њнѣ: празника. На бл҃гоговѣнїи хлѣбѡвѹ: тропар бѣе дѡ: 2, и празника 1. (ако нема литије: тропар васкрсан, Слава њ њнѣ: празника).

На јутрењу на бѣг гд҃ь: тронар васкрсан 2, Слава њ њнѣ: празника. После катизме сједални васкрсни с њиховим богородичнима; Ангелики собор: ипакој гласа. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно, Воисѣнїе хр҃тово, пс. 50. и стихира васкрсна. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2, и празника оба канона на 8. Катавасија Кр҃тѹ начертѡвѹ: По 3. песми кондак и икос празника и сједалан празника 2. По 6. песми кондак и икос васкрсан и пролог. На 9. песми поје се Чтнѣнїшѹ: Свјетилан васкрсан, Слава њ њнѣ: празника. На хвалите стихире васкрсне на 4, и празника са слапом на 4, с припеви празника. Слава стихира еванђелска, њ њнѣ: Пребл҃гоговѣнна е҃сї: Славословије велико тропар васкрсан, јектенија и отпуст: На часовима тропар наскрсан. Слава: празника њ њнѣ: богородичан часова. После О҃че нашѹ: кондак празника и васкрсан наизменце.

На литургији и блажени гласа на 6, и празника песма 9. на 4, после Вхѡдѣ: тропар васкрсан и празника, Слава, кондак васкрсан, њ њнѣ: празника. Прокимен, апостол и еванђеље недеље пред Крстовданом, редовно недељно и Богородице. Место Достојю ирмос празника: Чѹжде матеремѹ: Причасно: Хвалите гд҃а еѣ нѣсѹ: и празника: Чл҃шѹ спсїенїѹ.

⊕ 7. Служба претпразнству Крстовадне и Обновљења Храма.

(13. септ.) кад падне у недељу.

Бл҃гѡ љце сдѣнїтсѹ ѡбновленїе, гї дѣнь вѣ недѣлю, ѡставлетсѹ служба е бл҃гѡ корнїїѹ, њ поетсѹ, е҃гдѹ развѣднѹ е҃кклїѹархѹ. Поетсѹ же воисѣна служба со ѡбновленїемѹ: њ еѣ предпразнствомѹ чтнѡгѹ кр҃тѹ.

Напомена

Ако Обновљање (13 дан) падне у недељу, остављаи се служба св. Корнилија и поје се кад настојатељ одреди, а служба васкрсна са Обновљењем и с претпразнством Часнога Крста поје се овако:

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне и Вогородице по обичају. Тропар васкрсан Слѡба њ њѡнѣ: богородичан. Велико вечерње Ђѡжѡнѡ мѡжѡ: катизма сва. На Гѡн воззвѡхѡ: стихире васкрсне 3, источна 1, Обновљења. На литији стихира храма и Обновљења писна на хвалите. Слѡба: Обновљења гл. 5 Њже вз нѣдрѣхѡ: ѡ њѡнѣ: гл.6. Днѡсь дрѡво ѡбнѡва: На стиховње стихире васкрсне гласа, Слѡба гл. 2 Обновлѡнїѡ ѡвѡршѡюще: Њ њѡнѣ, Крста гл. 2: Ђѡжѡтвенное ѡкрѡвнѡце: На блѡгословѡнїи хлѣбѡвѡз: тропар Ђѡѡ дѡо, 2 и Обновљења 1.

На јутрењу На Ђѡз гѡдѡ: тропар васкрсан 2, Слѡба Обновљења ѡ њѡнѣ: Крста. Катизме, сѡдални васкрсни. Слѡба ѡ њѡнѣ: Обновљења [Ђѡгорѡдичны же ѡстѡвѡлѡютѡ]. Ангелски глѡроз: ипакој. Степени и прокимен гласа. Еванѡеље васкрсно, Вѡскрѡнїѡ хрѡтѡво: пс. 50. И стихира васкрсна. Канон васкрсан, Богородице, Онбѡвљења и Крста. Катанасїѡ Крѡтѡ начертѡвѡ: По 3 песми кондак и икос Онбѡвљења и сѡдалан. Слѡба ѡ њѡнѣ: Крста. По 6 песми кондак васкрсан и икос и пролог. На 9 песми поје се: Чтнѡнѡшѡу. Свѡетилан и васкрсан, Слѡба обновљења, ѡ њѡнѣ: Крста. На хвалите стихире васкрсне 4, Обновљења 4, с припевима Слѡба стихира еванѡелска Њ њѡнѣ, Прѡблѡгословѡннѡ ѡнѡ кѡѡ дѡо: Славословиѡ велико, јектенија и отпуст: Часови тропар васкрсан Слѡба Обновљења, ѡ њѡнѣ: богородичан часова. После Оѡѡ нѡшѡ: кондак васкрсан и Обновљења наизменице.

На литургији блажени васкрсан гласа на 6, и Обновљења песма 3 на 4 после Вхѡдѡѡ тропар васкрсан, Обновљења и Крста, кондак васкрсан, Слѡба ѡ њѡнѣ: Обновљења. Прокимен апостол и еванѡеље недеље пред Крстовданом редовно Њ рѡдѡз подѡ зѡчѡло: Обновљења. Причасно Хвѡлїтѡ гѡдѡ ѡз нѡѡз: и Обновљења.

Напомена

Ако падне Крстовдан у недељу, у суботу пред Крстовданом на литургији прокимен само Обновљења, а суботе пред Крстовданом, оставља се. Апостол и еванѡеље Обновљења и суботе пред Крстовданом причасно Обновљења. Редовни апостол и еванѡеље прочитају се напред; а недеље пред Крстовданом апостол и еванѡеље читају се у прошлу недељу.

8. Крстовдан (14. септ.)

Всѡмїрное воздѡвнѡженїѡ Чтнѡгѡ ѡ животѡворѡщѡгѡ крѡтѡ

Напомена

Ако овај празник падне у недељу, не поје се ништа васкрсно, само на јутрењу, после еванѡеља се говори Вѡскрѡнїѡ хрѡтѡво: остало све празника.

Пре почетка малога вечерња свѡштенник оде у сасудохранилницу и полагаје Часни Крст, окиѡен босиљком, на дискос и поставља на жртвеник. Или Типик трећа недеља поста: дискос с Крстом се ставља на раскрити

воздух, који свештеник при износу крста огрне и, скинув исти с плећа, ставља га на налоњу, и на њега положи крст. Ово је и лепше и свечаније.

На малом вечерњу на Гдн воззвѣхъ: стихире празника на 4, гл. 1. Слѣва, њ њѣнѣ: гл. 6. Свѣтѣ тихій: Прокимен дана, и Сподобн гдн: На стиховње стихире гл. 2. с припевима, Слѣва, њ њѣнѣ: гл. 6. Трпѣтѣ: Тропар празника, јектенија мала и отпуст.

После отпуста малог вечерња обуку се свештеник (Епитрахиль и Фелон) и ђакон и оду до жртвеника. Ђакон покади Часни Крст рекне: Ђѣголовѣ владѣко: Свештеник: Ђѣголовѣнъ бѣъ нѣшъ: Тѣже, Трпѣтѣ ѡе: њ по Оѣе нѣшъ, тропар: Спѣн гдн лѣдн тѣво: Слѣва њ њѣнѣ: Вознесѣнѣ на крѣтъ болю. Свештеник стави Крст с диском себи на главу, поси га на престо и оставља на часној трпези на еванђелском месту, на отвореном ваздуху, а еванђеље поставља мало више антиминосѣ с десне стране, и упали се свећа или кандило које гори целу ноћ.

На великом вечерњу, ако је у суботу; поје се: Ђѣжѣнъ мѣжъ: сва катизма; ако је у недељу само: Ђѣжѣнъ мѣжъ: први антифон; у друге дане не говори се катизма. На Гдн воззвѣхъ: стихире празника гл. 6. подобан, на 8. Слѣва, њ њѣнѣ: гл. 2. Прѣдѣтѣ вѣн ѣзѣцы: Вхѣдъ: Прокимен дана. (Ако је празник у суботу, у петак се оставља прокимен дана, и поје се велики прокимен гл. 7. Бѣъ нѣшъ на нѣнѣ њ на землѣ: јер се у суботу на вечерњу поје: Гдѣ воцѣнѣ:) 3 паримеја, и сугуба јектенија. Сподобн гдн: њ Испѣлнмъ вѣчерню мѣтѣвѣ: На литији стихире самогласне гл. 1. Днѣъ ѣкъ воѣтннѣ: Слѣва, њ њѣнѣ: гл. 4. Чтнѣгѣ крѣтѣ хрѣтѣ, и обичне молитве бденија. На стиховње стихире празника гл. 5. Слѣва, њ њѣнѣ: Рѣдѣнѣ живѣнѣнѣ крѣтѣ: с припевима. Слѣва, њ њѣнѣ: гл. 8. Вѣже дрѣвле мѣвѣнѣ: На бѣгѣсловѣнѣ хрѣтѣвѣ: тропар празника 3. Ђѣдн ѣма гднѣ: 3. и пс. 33. Ђѣгѣсловѣнѣ гдн: и отпуст.

На јутрењу на Бѣъ гдѣ: тропар празника 3, катизме, и сједални празника. Полијелеј: Хвалнѣтѣ нѣма господнѣ: Величаније: Величѣем Тѣ, живѣдѣвѣ Хрѣстѣ, и почнѣем прѣчнѣтѣмѣ плѣтн Тѣоѣмѣ прѣслѣвноѣе прѣобрѣженнѣ: и пс. Избрани Сѣдн господнѣ: сједалан празника. Степени први антифон гл. 4. О юнѣтнѣ моѣа: Прокимен гл. 4. Вѣдѣша вѣн концѣи землѣнѣнѣ бѣа нѣшегѣ. Еванђеље по Јовану зач. 42. од поле: Речѣ гдѣ: Оѣе, прѣслѣвнѣ ѣма тѣвоѣ: Воѣкрѣнѣ хрѣтѣвоѣ: и пс. 50. Слѣва, Мѣтѣвѣмн ѣплѣвѣ: њ њѣнѣ, Мѣтѣвѣмн бѣъ: и стихира гл. 6. Крѣтѣ хрѣтѣвѣ: и молитва: Спѣн, бѣже, лѣдн тѣвоѣ: Канон гл. 8. припев канона: Слѣва Ђѣже лѣдн тѣвоѣ: Катавасија Крѣтѣ начертѣвѣ: По 3. песми сједалан Крста гл. 4. Слѣва, њ њѣнѣ: исти. По 6. песми кондак Крста гл. 4. Вознесѣнѣ на крѣтъ болю: и икос, и пролог. На 9. песми не поје се Чтнѣнѣшѣю, но припев празника: Величѣнѣ дѣшѣ моѣа: и ирмос првог канона: Тѣнѣнѣ ѣнѣ бѣе: и други припев с ирмосѣ: Снѣдѣнѣ дрѣвѣ: По 9. песми свѣтилан празника Крѣтѣ хрѣтѣнѣтѣлѣ: Слѣва, њ њѣнѣ: Крѣтѣ воздѣвѣнѣтѣ: На хвалите: стихире на 4, глас 8. ѿ прѣслѣвнѣгѣ чѣдѣе! Слѣва, њ њѣнѣ: гл. 6. Днѣъ прѣнѣхѣднѣтѣ крѣтѣ гднѣ: Славословије велико Док се велико славословије поје, облачи се свештеник у потпуно одѣјаниѣ, узме кадионицу и кади Крст на часној трапези унакрст и кад појци почну појати велико Свѣтѣнѣ Ђѣже: свештеник огрне ваздух и стави себи на главу дискос с Крстом и босиљком, иде око св. трапезѣ (ђакон иде пред њим и кади часни Крст), излази на северне двери и одатле, праћен свећеѣносѣцима. дође пред царске двери и ту стане окренут лицем к истоку чекајући, да појци сврше појање Свѣтѣнѣ Ђѣже: и показујући крстообразно движење рукама, говори гласно: Прѣмѣдрѣтѣ, прѣѣтнѣ. Појци тропар: Спѣн гдн лѣдн тѣвоѣ: 3 а свештеник. носѣнѣ на глави Крст иде до налоња, што је на сред цркве постављен, скида са себе ваздух и поставља га на исти и полагае на њега часни Крст и окади га унакрст. (Док се поје велико Свѣтѣнѣ Ђѣже: у олтару звѣни мало звѣнце, а на кули сва анона.) Кад свештеник окади Крст унакрст, поклонѣ се 3, до земље, узме Крст с босиљком, стане пред налоњ, окренут лицем на исток и ђакон, а ако њега нема, сам свештеник говори: Помѣлѣнѣ нѣсѣ, бѣже, по величѣнѣ мѣтн тѣвоѣнѣ, мѣлнѣмѣ

Б а. Тога дана вечерње.

Стáгw великомѣника нѣкѣты.

На вечерњу се не говори катизма. На Гдн възвáхъ стихире празника 3, гл. 5. подобан: Рáдшѣа живонóиный крѣте и светога 3, гл. 1. Слáва светога гл. 6 Свѣтѣильника мѣнквѣ тл: и нынѣ: празника гл. 6. Прѣроквѣ гласи: Вхóдъ. Прокимен гл.7, Бѣъ нáшъ на нѣи и на землѣ, вѣ ѣлика вохотѣ сотвори. Јектенија: Рцмиá Рцѣмъ вси: и Сподоби гдн: И Исполнимъ вечернюю мѣтвѣ нáшъ. [Сѣце подовáетъ пѣти во вѣ гáскѣа прáздннки, вѣ нѣхъже кывáетъ вхóдъ, и великѣй прокѣменъ.]: (овако треба појати на све велике празнике, који имају Вхóдъ.. и велики прокимен). На стиховѣе стихире празника гл. 6. подобан: Крѣтъ въздвизáемъ: с припевима њиховим. Слáва, светога гл. 8. Побѣды тезонменѣтъ: И нынѣ.; Крста гл. 8. Гласъ прѣрока твоегò мwнѣа, бѣе: тропар светога., гл. 4. Крѣтъ хрѣговъ, ѣкw нѣкое ордѣжѣе, оуѣрднw воспрѣимъ, и кз борѣнѣю враговъ притѣклъ ѣси, и зл хрѣтá пострáдáвъ, послѣдн огнѣмъ цѣеннѣю твою дшшъ гáшъ прѣдмъ ѣси: ѡонъдѣже и дарѣвъ ицѣлѣнѣа ѡ негò сподобилѣа ѣси прѣдти, великомѣнче нѣкѣто, моли хрѣтá бѣа епѣтѣа дшшáмъ нáшымъ. Слáва, и нынѣ.; празника.

Б. Сутрадан (15 септ.) на јутрење.

Сутрадан (15. септ.) на јутрењу на бѣъ гáдъ: тропар празника, 2 Слáва. светога, И нынѣ: празника. Обичне катизме, и сједалии празника; канон Празника и светога гл. 4. По 3. песни кондак и икос празника и сједалан светога 2, Слáва, и нынѣ.; празника. По 6. песни кондак светога гл. 2. Прѣлѣтн поѣкз держáвѣ стоáнѣмъ твоимъ, и побѣды прѣимъ вѣнѣцъ во стрáдáльчествѣхъ твоихъ, со ѣглы слáвне рáдѣшнѣа, нѣкѣто тезонменѣте, сз нѣми хрѣтá бѣа молá непрѣстáннw ѡ вѣрѣхъ нáшъ; и икос. По 9. песни свѣтилан светога 2. [Сѣце глаголѣмъ вѣѣмъ шѣстерѣичнымъ стáмъ вѣ попрáзднѣтвѣ.]: (овако се говори сваком светом, који има на 6, у попрáзнству.) Слáва, и нынѣ: празника. На стиховѣе стихире празника гл. 2. с припевима. Слáва гл. 6. Днѣсь вселѣнна: И нынѣ: гл. 6. Днѣсь сáдъ: По трѣстóмъ: тропар светога, Слáва, и нынѣ: празника, и јектенија Часови тропар празника, Слáва светога. После Оѣе нáшъ: Кондак празника на свима часовима, и отпуст. На литургији блажени празника песма 1. на 4, и светога песма 6. на 4; после Вхóдѣа: Спѣи ны еѣе бѣжѣи, плóчтѣю рáспнѣиѣа, поѣцѣа тѣ: ѣмлѣа. [Сѣце поѣмъ и до ѡдáнѣа.]. (Ово се поје све до Оданија самог празника). Тропар празника, храма Богородице, или светога или свете; кондак празника и храма, Слáва кондак светога, И нынѣ: храма Богородице; а где није храм Богородице, И нынѣ: празника; а где је храм Христов, ту се у попрáзнству Христових празника до Оданија не поје тропар и кондак храма; ако ли свети нема кондака, онда Слáва, храма А И нынѣ: празника. [По сѣмъ же оуказѣ глаголѣмъ тропарѣ и кондакѣ, во вѣ днѣ вѣ попрáзднѣтвѣхъ и до ѡдáнѣа.]: (По овом се правилу поју увек тропари и кондаци у попрáзнству до Оданија.) Прокимен празника и светога. Апостол зач. 292. Ипóртолз кз тѣмодѣю, зчáло сѣв: Чáдо тѣмодѣе, возмогѣи ѡ бѣгодáтн: И еванѣље светога по Матеју зач. 36. Сѣлѣе ѡ мѣтѣа, зчáло ѣс: Сѣ ѣзз погылѣю вáс: Причасно празника (и до Оданија) и светога.

9. Служба попразнству Крстовадне.

Кад 15, 16, 17, 18, 19 и 20 септембар падне у недељу.

Подоблѣтѣ вѣдати, ѡце сѣднѣтѣа попразднство въздвѣженїа чѣтнагѣ крѣта вѣ недѣлю

У суботу на великом вечерњу стихире васкрсне 3, и источна 1, празника 3, тога дана, и светога из Минеја 8, (ако је свети који има полијелеј, онда стихире васкрсне 3, празника 3, и светога 4.) Слѣва, светога, њ њѣнѣ богородичан први гласа. На литији стихире празника, тога дана редовне стииховње, Слѣва, њ њѣнѣ: празника, тога дана редовне стиховње. Ако света има славу, онда Слѣва, светога, њ њѣнѣ празника. На стиховње стихире васкрсне, Слѣва, светога, ако има, њ њѣнѣ празника; ако нема Слѣва, њ њѣнѣ празника. На вѣгословѣнїн члѣкѣвѣз: Ђѣ дѣо: 2, и празника 1, (ако нема бденија онда тропар васкрсан, Слѣва, светога, њ њѣнѣ празника, ако свети нема тропара онда, Слѣва, њ њѣнѣ празника).

На јутрењу на Ђѣ гдѣ: тропар васкрсан 2, Слѣва, светога, ако има, њ њѣнѣ празника, ако нема, Слѣва, њ њѣнѣ: празника, сједални васкрсни с богородичнима. Ако има свети полијелеј, онда се поје полијелеј и величаније светога ѡггѣлькїѣ сѣборѣ; иначе само последње; сједали и светога сви. Степени и Прокимен гласа. Њ Вѣлкое дѣхлїѣ: Еванђелје васкрсно, и све остало васкрсно. Катавасїја Крѣтѣ начертѣвѣз: канон васкрса и са ирмосом на 4, Богородице на 2, празника на 4, и светога на 4; (ако свети има полијелеј или еванђелје, поје се канон васкрсан са ирмосом на 4, празн. на 4, и светога на 6). По 3. песми, кондак и икос празника, и светога, ако има сједалан светог, Слѣва, њ њѣнѣ: празника. По 6. песми кондак и икос васкрсан. На 9 песми поје се: чѣтнѣншѣю: свјетїла њ васкрсан, Слѣва, светога ако има, ако нема, Слѣва, њ њѣнѣ празника. На хвалите стихире васкрсне 4, и светога ако има 3. ако нема, онда празника. 4, тога дана стиховње на јутрењу: Слѣва, стихира еванђелска, њ њѣнѣ: Прѣвѣгословѣннѣ сїѣ: Славословије велико и тропар, само васкрсан.

На литургији блажени гласа и празника песма редовна. Ако свети има песму онда, блажени васкрни, празника и светога песма 6. После вхѣдѣ, тропар васкрсан и празника, и храма и светога ако има. Слѣва, кондак светог њ њѣнѣ празника. Ако свети нема тропара и кондака, онда конданк васкрсан, Слѣва, храма, њ њѣнѣ празника. Прокимен празника. Апостол зач. 203. Еванђелје по Марку зач. 37. Затим светога ако има, ако нема, недељно редовно; место достојно ирмос: Тлїнн ѣн: При часно дана и празника.

10. Оданије Крстовадне.

(21. септембра) - кад падне у недељу

Подоблѣтѣ вѣдати: ѡце сѣднѣтѣа ѡданїе въздвѣженїа чѣтнагѣ крѣта вѣ недѣлю:

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне. На стиховње стихира васкрсна и празника, стиховња с припевима својим великог вечерња. Слѣва, њ њѣнѣ: празника. Тропар васкрсан, Слѣва, њ њѣнѣ: празника. На великом вечерњу стихире васкрсне 3, и источна 1, и празника 6, што се на сами празник поју. Слѣва, празника, њ њѣнѣ богородичан први гласа. На литији све празника. На стиховње стихире васкрснеј Слѣва, њ њѣнѣ празника. На вѣгословѣнїн члѣкѣвѣз: тропар: Ђѣ дѣо: 2, и празника 1. (Ако нема бденија: тропар васкрсан, Слѣва, њ њѣнѣ празника).

На јутрењу на Ђѣ гдѣ: тропар васкрсан 2 Слѣва, њ њѣнѣ: празника, катизме: сједални васкрсни с богородичнима њихоим и аггѣлїкїѣ сѣборѣ: Степени и прокимен гласа, еванђелје васкрсно, Возкрѣнїе хрѣтѣво:

пс. 50. и све друго васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, и Богородице на 2, и празника на 8. Катавасија Крестъ начертавъ: По 3. песни кондак и икос празника и сједалан. По 6. песни кондак и икос васкрсан. На 9. песни : Чтнѣишѣ: свѣтилан васкрсан, Слава, и нынѣ: празника. На хвалите стихире васкрсне и празника с припевма празника, Слава, стихира еванђелска, и нынѣ: Пребѣговѣнна љн: Славословије велико и тропар васкрсан. По тритѣмъ тропаръ вокрѣнъ. И ектѣниѣ. И ѡгласѣнїе итѣдѣтово. И исхождѣнїе ѡбѣчное въ притѣборъ, и часъ л.н. И конѣчный ѡпѣтъ.

На часѣхъ, тропаръ вокрѣнъ: Слава, праздника: И нынѣ, бѣгородиченъ часѡвъ. По Ѡче нашъ, кондакъ праздника, и вокрѣнъ глаголемъ премѣнающе.

На литургији блажени гласа и празника песма 9. После входѣ тропар васкрсан и празника, Слава, кондак васкрсан, и нынѣ: празника. Прокимен дана и празника. Апостол зач. 203. и еванђеље по Марку зач. 37. недеље после Крстовадне и дана. Причасна празника и дана. После отпуста литургије излази свештеник с кадионицом у руци и кади- часни Крст, затим огрне ваздух и стави га с дискосом на главу и однесе у олтар кроз царске двери, и кад га постави на трапезу, онда га још једном унакрст окади, а појци поју: Слава Христе Боже.

⊕ 11. Служба Покрову Пресвете Богородице.

(1. окт.) - кад падне у недељу.

Въ тѡйже дѣнь празднѣмъ покрѡвъ престѣла влѣцы нашея бѣ и приснодѣбы мѣи.

У суботу на малом вечерњу на Гдн воззвахъ: стихире васкрсне гласа на 4. Слава, и нынѣ: Покрова. На стиховѣ стихира васкрсна 1. и Покрова стиховѣа великог вечерња с припевима. Слава, и нынѣ: Покрова малог вечерња. Тритѣмъ: тропар васкрсан, Слава, и нынѣ: Покрова, јектенија и отпуст.

На великом вечерњу на Гдн воззвахъ: стихире васкрсне 3 источна 1, Покрова 3, апостола Ананије 3, Слава Покрова, и нынѣ: богородичан гласа, паримеја 3 Покрова. На литији стихире Покрова Слава апостола и нынѣ: Покрова. На стиховѣ стихире васкрсне, Слава апостола, и нынѣ: Покрова. На бѣговѣнїи хлѣбѡвъ тропар Покрова 3. (Ако нема бденија тропар васкрсан, Слава апостола, и нынѣ: Покрова).

На јутрењу на лѣтѣ гдѣ, тропар васкрсан 2, Слава апостола, и нынѣ: Покрова. Катизма; сједални васкрсни с њиховим богородичнима. Полијелеј, величаније: псалам избрани: без Слава, и нынѣ: лнлѣ, но одмах лѣтѣ соборъ: ипакој гласа и сједални сви Покрова. Степени и прокимен гласа; еванђеље васкрсно и остало; канон васкрсан са ирмосом на 4, Покрова на 4. и апостола на 4; Катавасија ѡвѣрзѣ ѡуѣтѣ мо: По трећој песни кондак Покрова и апостола: и сједалан апостола, Слава, и нынѣ: Покрова. По 6. песни кондак васкрсан. На 9. песни поје се Чтнѣишѣ: свѣтилан васкрсан Слава апостола, и нынѣ: Покрова. На хвалите стихире васкрсне 4, и Покрова 4, са славом с припевима вечерњим. Слава стихира еванђелска, и нынѣ: Пребѣговѣнна љн: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст. Часови На 1. часу тропар васкрсан, Слава Покрова, и нынѣ: богородичан часова. После Ѡче нашъ: кондак Покрова. На 3. часу тропар васкрсан, Слава апостола, и нынѣ: богородичан часова Ѡче нашъ, кондак васкрсан. Тако исто и на осталим часовима говори се кондак васкрсан и Покрова наизменце.

На литургији блажени гласа на 4, и Покрова песма 1. на 4, апостола песма 6. на 4; после Вхрѣдѣла: тропарь васкрсан, Покрова и апостола, кондак васкрсан, Слава апостола, и нынѣ: Покрова. Прокимен, апостол, еванѣлье и причасно најпре васкрсно, затим Богородице.

Напомена - Преподобног Романа служба поје се на повечерију.

(Сѣгѣгѣ апла ананіи, ѣдинагѣ ѿ седмидесятнѣ) И прѣбнагѣ ѿтца рѣмѣна сладкопѣвца.

Кѣчерѣ, ѿбычнаа кадѣма: На Гдѣи воззвахѣ, стѣхѣры апла, гласѣ ѧ, подобенѣ: Звѣанный свѣше: И рѣмѣна стѣхѣры, гласѣ ѧ, подобенѣ: Нѣныхѣ чинѣвѣ: Слава, апла, гласѣ тѣоже, самогласенѣ: Соудѣз ѣзеранный: И нынѣ, бѣорѣдненѣ, илѣ кѣрѣобѣорѣдненѣ: Стѣхѣвна, ѿктѣвѣнѣ: И апла стѣхѣ, гласѣ ѧ, ѣз припѣвомѣ: Ко всѣо зѣмлю ѣзѣде вѣщѣаніе ѣхѣ: Стѣрѣтѣрѣпѣекое прѣдѣтелѣце: Слава, прѣбнагѣ, гласѣ ѣ: Пѣрѣкое добѣрыхѣ началѣо: И нынѣ, бѣорѣдненѣ, илѣ кѣрѣобѣорѣдненѣ: Тропарѣ апла, гласѣ г: Апла ѣ ѣи: сепѣтемѣрѣа вѣ кѣ денѣ.

Слава, тропарѣ прѣбнагѣ, гласѣ ѣ:

Кѣ тѣбѣ, ѿтѣе, ѣзѣвѣтѣнѣо спѣсѣла ѣже по ѣбразѣ: прѣимѣ ко кѣрѣтѣ послѣдовалѣ ѣсѣи хѣрѣтѣ, и дѣла оѣчѣналѣ ѣсѣи прѣзрѣлѣти оѣбѣо плѣтѣ, прѣхѣрѣднѣтѣ ко: прилѣжѣлѣти же ѣ дѣшѣи, вѣцѣи вѣзѣмѣртѣнѣи: тѣбѣже и ѣо агѣлы сѣадѣтѣла, прѣбне, рѣмѣне дѣхѣ тѣбѣи. И нынѣ, бѣорѣдненѣ, илѣ кѣрѣобѣорѣдненѣ. На оѣтрѣни, Канѣонѣ ѿктѣвѣнѣа, ѣдинѣ: и апла, гласѣ ѣ: И прѣбнагѣ гласѣ ѣ. По г-ѣи пѣсѣни, (ѣ. ѣ ѣбѣ.)

Кондакѣ прѣбнагѣ, гласѣ ѣ:

Бѣжѣетѣвѣннѣи добродѣтельнѣи дѣа, ѣзѣмѣла оѣкрѣсѣвѣла, рѣмѣне прѣмѣдрѣе, цѣркѣи хѣрѣтѣобѣ прѣѣтѣнѣо оѣкрѣшеніе вѣлѣз ѣсѣи: пѣнѣемѣз прѣкрѣсѣннѣи оѣкрѣсѣвѣз ѣ блѣженѣе. тѣбѣмѣ молѣннѣмѣ тѣа, подѣждѣ желѣющѣи оѣжѣетѣвѣннагѣо дарѣвѣнѣа тѣоѣгѣо, ѣакѣ да вѣпѣемѣз тѣи. рѣдѣнѣла, ѿтѣе прѣвѣлѣженѣе, кѣрасѣтѣо цѣркѣовѣннаа.

Сѣдѣленѣ апла: Слава прѣбнагѣ. По ѣ-ѣи пѣсѣни,

Кондакѣ апла, гласѣ бѣ. Подобенѣ: Кѣ молѣтѣвахѣ:

Кѣ молѣтѣвахѣ теплѣишѣи зѣстѣпнѣче, и прѣсѣщѣи оѣкорѣишѣи послѣшатѣлю, прѣимѣ молѣнѣе, ананіе, нѣше, и хѣрѣтѣа молѣи, помѣловѣлѣти нѣи, ѣдинѣго вѣо ѣ ѣхѣ почѣвѣющѣаго. И ѣкоѣз: и чѣемѣз прѣологѣ. По д-ѣи пѣсѣни вѣѣтѣилѣнѣ ѿктѣвѣнѣа: Слава, апла, И нынѣ, бѣорѣдненѣ: На стѣхѣвѣнѣ ѿктѣвѣнѣа. Слава, апла, гласѣ ѣ: Оѣчѣнѣе спѣсовѣ: И нынѣ, бѣорѣдненѣ, илѣ кѣрѣобѣорѣдненѣ. На лѣтѣрѣгѣи, блѣжѣнна гласѣ: на дѣ: и апѣстѣола, пѣсѣнѣ г, на дѣ. Прѣкѣимѣнѣ апѣстѣола, гласѣ ѣ: Ко всѣо зѣмлю ѣзѣде вѣщѣаніе ѣхѣ: Стѣхѣ: Нѣѣа повѣдѣнѣтѣз слѣвѣ бѣжѣи: Апѣстѣолѣз дѣлѣнѣи, зѣчѣало кѣа, ѿ полѣ: Бѣ нѣкто оѣчѣнѣикѣ: Аплѣнѣдѣа, гласѣ ѧ: Испѣвѣдѣтѣз нѣѣа чѣдѣѣа тѣво, гдѣ: Стѣхѣ: Бѣз прѣславѣлѣемѣ вѣз ѣвѣтѣѣ ѣ ѣхѣ: ѣѣлѣе лѣкѣи, зѣчѣало нѣа: Слѣшѣлѣи вѣсѣз: Причѣстѣнѣ: Ко всѣо зѣмлю:

12. Служба Светим Оцима седмого Сабора. (11. октобра).

С҃тѣхъ О҃тцѣхъ тѣхъ, ѿже на седмомъ вселенскомъ соборѣ, въ нѣкѣн собравшихся

Ако 11. Октобар падне у недељу, онда се тај дан свршује служба Оцима; ако се догоди 11. у понедељак, уторак и остале дане, поје се служба Оцима у идућу недељу. (Служба редовном светом поје се, кад настојатељ нареди).

У суботу на малом вечерњу, стихире васкрсне и богородичне по обичају.

На великом вечерњу На Г҃дн, воззвахъ: стихире васкрсне 3, и источна 1, и Светих Отаца 6, гл. 6, подобан. Четинѣа соборы О҃тцѣхъ: Закона писаніе дѣтѣмъ єврейскимъ положи четиню седмицѣ. Тѣмъ вѣмъ ѿ вещей: Довлаше ѿ єдиноу жизньъ вдохнѣти: Кто твоѣ, спсе, ризѣ раздрѣ: Я҃рий бездѣльный: Слава: гл. 6 Тинствсннаа днесь д҃ха трѣбѣ: И нынѣ богородичан гласа. Вхѣдѣ; Прокимен дана, и паримеје 3. На литији Стихире храма, Слава: отаца гл. 3 Я҃пльскнхъ предѣній ѿзвѣстнн хранителие бысте: И нынѣ, богородичан: Бєзъ ємене ѿ вѣѣтвеннаго д҃ха: На стиховне Стихире васкрсне гласа Слава: Отаца гл. 4 Молебнѣо пѣматѣ днесь в҃гононыхъ О҃тцѣхъ: И нынѣ, богородичан: Призри на молєнїа твоихъ рѣхъ: На благословєнїи хлѣбѣхъ, тропар, Б҃же дѣо: двапут, и Отаца гл. 8 једнпут (ако нема бденија: тропар васкрсан, Слава: Отаца И нынѣ, богородичан: истог гласа).

На ітрењу На Г҃гъ гдѣ: тропар васкрсан 2, Слава: Препроєлѣвенъ єси гл. 8 Отаца, И нынѣ, богородичан васкрсан гл. 8 пже нѣхъ рѣди рождєнїа ѿ дѣы; катизме; сједални васкрсни, полијелеј и ипакој гласа. Степени и прокимен гласа, еванђеље васкрсно. Канон васкрсан на 4, крстоваскрсан на 2, и Отаца на 6. Катавасїа Ѡбєрзѣ о҃ртѣ моѣ: по 3 песни кондак и икос васкрсан и сједалан Отаца; по 6 песни свѣтилан васкрсан, Слава: О҃цѣи нѣомѣреннїи: И нынѣ: Молебѣми, прєблагїи гдѣ, мѣре твоєѣ богородичан ѿихов. На хвалите Стихире васкрсне на 4, и Отаца 3, и на 4, понављајучи прву, Слава: Отаца гл. 8 С҃тѣхъ О҃тцѣхъ лїкѣ: И нынѣ: Прєклѣвєнна єси б҃же дѣо: Славословије велико и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа и Отаца песма 3; После Вхѣдѣ тропар васкрсан: Препроєлѣвенъ єси, и Отаца. Кондак васкрсан, Слава: кондак Отаца И нынѣ: храма богородице, ако је ѿен храм; ако није ѿен храм, по светога или свете, И нынѣ: Предстѣтелство христинъ: Прокимен гласа и отаца гл. 4 Бл҃гословєнъ єси, гдѣ вѣже О҃тцѣхъ нѣшнхъ, / ѿ хвалѣно ѿ прослѣвєно ѿма твоє ко вѣкн. Стих: Я҃кѣ прѣвєденъ єси ѿ вѣхъ, ѿже сотвориѣхъ єси нѣмъ. Апостол: кѣ євѣрємъ зач. 334: Брѣтє, помнѣйтє настѣвнннн кѣша: еванђеље дана и Отаца, Јованово зач: 56 Во вѣрєма Ѧно, возвєдє ѿнѣз Ѧчи своѣ на нѣо, ѿ речє: Ѧче, прїидє чѣхъ: Причасан: Хвалїтє гдѣ єз нѣхъ, хвалїтє єго вѣ вѣшннхъ. и Отаца: Рѣдѣнѣсѣ, прѣннн, ѿ гдѣ: прѣвѣмъ подобєтѣз похвалѣ. Я҃мнѣдѣ.

богородичан: **И́збави ны ѿ нѣждѣ**: Славословије велико, по тринѣтомъ тропар мученика, **Сла́ва И́ ны́нѣ Турса**, јектенија и отпуст. (и́ дѣтѣа ѣ бы́и ѣлѣи брѣтѣамъ ѿ канѣила ѣ агѡ, ѣакоже прѣдѡказѣа:).

На литургији блажени од канона Турса песма 3 и светога песма 6. После **Вхóдѣ** тропар Труса и светога, **Сла́ва кондак светога, И́ ны́нѣ Турса**. Прокимен гл. 6 **Спѣи гдѣи лѡди тѡа, и бѣгловѣи достоѡнѣи тѡа**. И светога гл. 7 **Возвѣелѣтѣа прѣвникъ ѡ гдѣа**: апостол Турса **Ко ѣврѣамъ** зач. 331, од поле: **Ѣгóже лѡбитѣ гдѣа**: и мученика **Въ тѣмодѣю** зач. 292. Еванѣље Труса по Матеју зач. 27 **Влѣзшѡ и́иѡ въ корѣбль**: и светога по Јовану зач. 52 **зповѣдаю вѡмъ**: Причасно: **Хвалѣте: Арѡгѣи: Въ пѡмѡтъ**:

15. Служба великомученику Димитрију. (недеља)

Кад падне у недељу

Подобѣтѣ въдѡти, ѡце слѡжитѣа велнкѡмѣнка димѣтрѣа селѡнскагѡ, и трасѣнѣа въ недѣлю.

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне и Богородице.

На великом вечерњу Катизма **Гдѣи възвѡхъ**: стихире васкрсне 3, Труса писане на вел. вечерњу на стиховѣе 3 и Димитрија 4 **Сла́ва Димитрија. И́ ны́нѣ**: богородичан први гласа. **Входъ**: Прокимен дана. Паримеја 3. На литији Стихира храма и светога. **Сла́ва светога, И́ ны́нѣ**: богородичан. На стиховѣе Стихире васкрсне **Сла́ва Димитрија, И́ ны́нѣ**: богородичан по гласу светога. На бѣгловѣнѣи **хлѣбѡвъъ**, тропар: **И́ице дѡо**: 2, и Димитрија 1. (**И́ице же нѣстѣ едѣнѣа, по О́че нашъ, тропаръ вокрѣнъ**: **Сла́ва, димѣтрѣа: И́ ны́нѣ, трасѣнѣа - Ако нема бденија, тропар васкрсан, Сла́ва светога, И́ ны́нѣ: Труса**). На повечѣрѣи по достоѡнѣи, и по тринѣтомъ, кондакъ димѣтрѣа: **Сла́ва, и ны́нѣ, трасѣнѣа**.

На јутрењу На бѣгъ гдѣа: тропар васкрсан 2, **Сла́ва Димитрија, И́ ны́нѣ**: Труса. Катизме, сједални васкрсни с богородичнима. Полијелеј и Величаније светога, и Ѣгѣльикѣи ѡборъ: ипакој гласа, сједални светога без богородична: **Сла́ва сједалан по полијелеју, И́ ны́нѣ**: богородичан његов. Степени Прокимен гласа, еванѣље васкрсно **Вокрѣнѣе хрѣтѡво**: и све друго васкрсно. Канон вакрсан на 4. Труса на 4 и Димитрија на 6. Катавасија Катѡвѣа: **Ѣвѣрзѡ о҃҃҃҃҃ мо**: по 3. песми кондак и икос Димитрија, и сједалан. По 6. песми кондак и икос васкрсан. Свјетилан васкрсан, **Сла́ва светога, И́ ны́нѣ**: Труса. На хвалите Стихире васкрсне 4 и Димитрија са славом 4, с припенѣа **Сла́ва стихири еванѣлска, И́ ны́нѣ**: **Прѣбѣгловѣнна ѣи**: Славословије велико, и тропар васкрсан.

По тринѣтомъ, тропаръ вокрѣнъ тѡѡю. Ѣктѣнѣи, и ѡпѡетѣ: и часъ ѡ. На ѡмъ часѣ, тропаръ вокрѣнъ. Сла́ва, трасѣнѣа: И́ ны́нѣ, бѣгóрдиченъ часѡвъъ. По О́че нашъ, кондакъ трасѣнѣа. На ѣмъ часѣ, тропаръ вокрѣнъ: Сла́ва, димѣтрѣа: И́ ны́нѣ, бѣгóрдиченъ часѡвъъ. По О́че нашъ, кондакъ димѣтрѣа. Сѣце и на прѡчнѣхъ часѣхъ тропарѣи и кондакѣи прѣмѣнѡюще глаголѣмъ: тѡѡю вокрѣнъ тропаръ непрѣмѣнѡю.

На литургији Блажени и гласа на 4, Труса песма 3 на 4, и Димитрија песма 6. на 4. После **Вхóдѣ**: Тропар васкрсан и Труса и храма Богородице (**ако је њен храм**) и Димитрија кондак васкрсан и Труса, **Сла́ва Димитрија, И́ ны́нѣ**: храма Богородице, (**ако није храм богородице И́ ны́нѣ: Труса**). Прокименѣи Труса, и светога. Апостол Труса и Димитрија **Ѣлнѡдѣа, гласъ дѣ**: **Бѣже ѡрѣнѡз ны ѣи**: **Стѣхъ, Стрѡслъ ѣи зѣмлю: И́**

гл. 2 Днесь во храмъ прибо́днѣтѣ: Славословије велико, тропар празника, јектенија и отпуст. Њ поёмъ стѣхирѣ самогласнѣ, празника. Њ дѣтѣа с ѡй ѣлѣй брѣтѣи ѡ канѣла празника, ѡкоже оуказѣа септѣмвѣта въ кс-н дѣнь, и чѣз ѡ-н. На ѡ-мъ часѣ, тропаръ празника. По трѣи ѡмъ конѣаъкъ празника, и прочее, и совершенный ѡпѣтѣ.

На литургији блажени од канона песма 3 гл. 4 и песма 6 гл. 1. После Вхѡда: Тропар празника Слава и нынѣ: конѣак. Прокимен гл. 3 Величнѣа дѡша моѡ гдѣ: Стѣхъ: Гѡкѡ призрѣ на смиренїе рабы своеѡ: Апостол: ко ѣврѣемъ, зач. 320 Имѣаше пѣрваа икѣна: Еванѣлье по Луки зач. 54 Внѣде ииъ въ вѣсь нѣкѡю: све до оданија Причасно: Чѡшѣ испїенїа: Вѣртно бѣдн, Гѡкѡ празндѣтѣа празникъ сѣй, ѣ днѣй.

19. Служба Ваведенију Богородице. (недеља)

Кад падне у недељу.

Подобѣтѣ вѣдѣти, ѡкѡ ѡце славнѣтѣа празникъ ввѣденїа бѣи въ недѣлю.

Служба се свршује као и Малој Госпојини, кад падне у недељу, само овде на јутрењу после еванѣља се поје место: Молнтѡамн Богоднѣи: Слава празника гл. 2 Днесь храмъ: и нынѣ: исто, и стихира празника. Катавасија: Хрѣтѡс рѡждѣтѣа:

20. Служба попразнству Ваведенија Богородице

Кад 22., 23. и 24. новембар падне у недељу.

Бива онако исто као и попразнству Мале Госпојине. На литургији после Вхѡда: тропар васкрсан, празника, храма светога и светог редовног; ако има. Конѣак васкрсан: Слава светога, и нынѣ: празника.

21. Служба Оданију Ваведенија Богородице.

(25. новембра).

Свршује се онако исто, као и Оданију Мале Госпојине, само што на еѡгловѣнїи хлѣбѡвъ: тропар Богороднѣ дѣво: 3. На литургији и после Вхѡда: тропар васкрсан, празника и светога конѣак васкрсан, Слава светога, и нынѣ: празника Еванѣлье васкрсно и празника.

22. Служба св. оцу Николи.

(6. децембра).

Њже во стѣхъ ѡтца нашегѡ николаа архїеѡкпа, мѡръ лѣкнїкнхъ чѡдотѡрца.

На малом вечерњу на Гдѣ воззѡахъ: стихире на 4 глас 4. Слава, гл. 6. Њ нынѣ: Богород. Никтѡже прнѣкаѡи къ тѣбѣ: На стиховне стихире гл. 6, Слава Њ нынѣ: Возревновѡвъ сопѣрникъ: Тропар светога: Прѡвнло вѣрѡи и ѡбразъ крѡтѡсти, воздержанїа оучнѣла, ѡвнѣтѡ стѡдѣ тѡемѡ, ѡже вѣцѣи ѡстннѡ. сѣгѡ рѡднѣ стѡжалъ ѣснѣ

смирѣнемъ вышѣла, ницѣтоу боу тла, ѿтче цѣнноначальниче николае, моли хрѣта бга, спсѣтиа дшамъ
нашымъ: Слава ѿ нынѣ: Богор. Ёже ѿ вѣка : Јектенија мала и отпуст.

На великомъ вечернѣу Пѣжѣнъ мѣжъ: На Гдѣ въззвѣхъ: Стихире гл. 2. Слава гл. 6. С ѿтелей оудобрѣнїе: ѿ нынѣ:
Претпразнства Вертѣпе елгоукрѣнїа: Вхѣдъ паримеја 3. Прокимен дана. На литији стихира храма и светога гл.
2. Пѣвило вѣры и ѿбразъ крѣпости: Слава гл. 6. Пѣгѣи

рабе: ѿ нынѣ: гл. исти: Сѣоне торжествѣи: На стиховне стихире гл.5. Радѣнїа: Слава, гл. 6. Человѣче бжїи: ѿ
нынѣ: Безневѣстнаа дѣо, ѿкѣдѣ пришла єси; На елгоуловѣнїи хлѣбвѣвъ: Тропар гл. 4. Пѣвило вѣры и ѿбразъ
крѣпости: 2, и Богородице дѣво: ѿ Бѣди ѿма гдѣне: трижды. Псаломъ лг: Пѣгоуловаѣ гдѣ: ѿ чтѣнїе ѿ житїа
стагѣ. ѿ ѿдѣже нѣтъ едѣнїа, но нынѣ ѿпѣцїаши, и по три ома, тропарь стѣгѣла, єдиножды. Слава, и
нынѣ, бѣородиченъ.

На јутрењѣу на Пѣгѣ гдѣ: Тропар светога 2, Слава, и нынѣ: Ёже ѿ вѣка: Катизме. Сједалан гл. 1. Вх мѣрѣхъ,
ебѣте, цѣннодѣйствитель показѣла єси: хрѣтово бо, прѣбне, євѣлїе ѿполнѣвъ, положѣлъ єси дшѣ твоеѣ ѿ
людехъ твоїхъ, и спѣлъ єси неповѣнныа ѿ смѣрти. егѣ радн ѿс ѿла єси, ѿкѣ великїи тайнникъ бжїа
елгодѣти и други гл. 4. Полијелеј и величаније: Псалам избрани: и сједалан гл. 5. Степени 1. Антифон 4. гл.
Прокимен гл. 4. Чтѣна прѣд гдѣмъ смѣрти: Стѣхъ: Чтѣ въздѣмъ гдѣви: Еванѣље по Јовану зач. 36. ѿзъ єсѣмъ
дѣрь: по 50. пс. Слава ѿ нынѣ, бѣородиченъ: и стихира гл.6. Канон Богородице и светога два канона другог и
првог гласа. Катавасїа: Хрѣтоу раждѣтѣа: По 3. песни сједалан гл. 8. Слава, други, ѿ нынѣ; Богород. По 6.
песми кондак гл. 3. Вх мѣрѣхъ, ебѣте, цѣннодѣйствитель показѣла єси: хрѣтово бо, прѣбне, євѣлїе ѿполнѣвъ,
положѣлъ єси дшѣ твоеѣ ѿ людехъ твоїхъ, и спѣлъ єси неповѣнныа ѿ смѣрти. егѣ радн ѿс ѿла єси, ѿкѣ
великїи тайнникъ бжїа елгодѣти: и икос.: на 9 песни поје се Четвѣншѣю: свѣтилан: На хвалите стихире гл. 1;
Слава гл. 5. Кострѣбимъ трѣбоу пѣсней: ѿ нынѣ богородичан гл. 5. Кострѣбимъ трѣбоу: Славослїе велико;
тропар светога, Слава, и нынѣ: Ёже ѿ вѣка: Ёктѣнїи, и ѿпѣтѣ. дѣтѣа же и єлѣи брѣтїи ѿ кандїла е агѣ. и
члѣз ѿ. На ѿмъ члѣ, тропарь стѣгѣ: По тритѣомъ кондакѣ єгѣ. ѿ конечный ѿпѣтѣ.

На литургији блажен и од првог канона песма 3. И другог песма 6. После Вхѣда: (ако је храм Христов); тропар
храма и светога, Слава кондак светог и нынѣ: храма. - (Ако је храм Богородичин): тропар храма и светога,
Слава, кондак светога, и нынѣ: Богородице. (Ако је храм светога или свете) тропар св. Николе, Слава, кондак
светога гл. 3. Вх мѣрѣхъ, ебѣте, и нынѣ: Предстательство христіанъ: Прокимен гл. 7. Возвезелїтѣа прѣвникъ ѿ
гдѣ: Стѣхъ: Оуслѣшн бже глѣз моѣ: Апостол ко євѣрѣмъ зач. 335. Повнѣнїтѣа настѣвникѣмъ: ѿлїлїа, глѣз
ѿ: Сѣеннїцы твоеѣ ѿлекѣтѣа вх прѣвдѣ: Еванѣље по Луки зач. 24. Стѣ ѿнѣз на мѣстѣ рабѣнѣ: Причасно: Вх
пѣмѣтъ вѣнѣю:

Недеља Светих Праотаца.

Ова недеља почиње од 11-ог. и иде до 17-ог. децембра и то:

Ако је Божић у недељу	онда је недеља Праотаца 11-ог.	а Отаца 18-ог.
Ако је Божић у понедељак	онда је недеља Праотаца 17-ог.	а Отаца 24-ог.
Ако је Божић у уторак	онда је недеља Праотаца 16-ог.	а Отаца 23-ег.
Ако је Божић у среду	онда је недеља Праотаца 15-ог.	а Отаца 22-ог.
Ако је Божић у четвртак	онда је недеља Праотаца 14-ог.	а Отаца 21-ог.
Ако је Божић у петак	онда је недеља Праотаца 13-ог.	а Отаца 20-ог.
Ако је Божић у суботу	онда је недеља Праотаца 12-ог.	а Отаца 19-ог.

Од 11-ог. дакле децембра пази кад ће пасти Недеља св. Праотаца, и ма кад да падне, пре или после 28-ме. недеље, читај еванђеље по Луки зач. 76 и то само то једно, а у недељу 28-у. читај редовно друге недеље.

23. Служба у Недељу Светих Праотаца.

На малом вечерњу поје се као обично.

На великом вечерњу на Гди, воззвѣхъ: стихире васкрсне 3 и источне 3 Праотаца 4, гл. 8 подобан, Иже во ѿдѣмѣ Слѣва Праотаца гл. 6: Иже прѣжде закѡна: И нынѣ богородичан владајућег гласа: Вхѡдѣ. Прокимен дана. На литији стихира храма Слѣва Праотаца И нынѣ богородичан: Сѣ испѡлниа. На стиховње стихире васкрсне Слѣва Праотаца гл. 3 Прѡтѣцѣвѣ сѡборѣ: И нынѣ богородичан Безъ сѣмене ѡ бжѣтвеннагѡ дѣла: На блгоговѣннѣи хлѣбѡвѣ тропар: Богородице дѣво: 2 и Праотаца 1 гл. 2 Вѣроу прѡтѣцы ѡправдѣлѣ ѣси, ѡ гдѣмѣ тѣмѣ предѡбръдѣннѣи црѣковѣ: хвалѣтѣ вѣ слѣвѣ ѣ и, ѣ акѡ ѡ сѣмене и хъ ѣ сть плѡдѣ блгоговѣннѣ, безъ сѣмене рѡждѣша тѣ. тѣхъ млѣтвами, хрѣтѣ бжѣ, помнѣннѣ наѣ. (ако нема бденија, тропар васкрсан, Слѣва И нынѣ Праотаца).

На јутрењу на Гдѣ, тропар васкрсан 2, Слѣва, и нынѣ, праотаца. Катизме; сједални васкрсни Полијелеј Игльскѣи сѡборѣ: ипакој гласа и сједалан Праотаца. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно Кѡнѣннѣ хрѣтѡво: псалм 50 стихира васкрсна. Канон васкрсан са ирмосом на 4, гл. 8. И Праотаца на 6, гл. 1; Катавасија: Хрѣтѡвѣ раждѣтѣ: По 3 песми ипакој Праотаца гл. 2; По 6 кондак Праотаца гл. 6: Рѣкопѣннѣгѡ ѡбразѣ не почѣтѣ, но неѡписаннымѣ ѡцѣствѡмѣ зѡщнтѣвшѣа, трѣблѣннѣи, вѣ пѡдвѣзѣ ѡгна прѡславиствѣа, средѣ же плѣмене неѡтерпѣннагѡ стоѡце, бѣ прѣзвѣтѣ: ѡгнѡ ѡ цѣдрѣи, и потѣнѣа ѣ акѡ млѣтѣвѣ вѣ пѡмоцѣ нашѣ, ѣ акѡ мѡжеши хѡтѣи. и икос; после 9 песме свѣтилан васкрсан Слѣва, Праотаца И нынѣ, богородичан. Слѣнѣ великоѣ: На хвалите стихире васкрсне 4, и Праотаца 4 гл. 2 Слѣва, Праотаца И нынѣ: Прѣблгоговѣнна ѣси: Славословије велико и тропар васкрсан. Отпуст.

Стѣхирѣ же ѣ лькѣю поѣмѣ вѣ прѣтѡрѣ. И члѣ пѣрѡвѣи, и конѣннѣи ѡпѣтѣ.

На литургији блажени гласа на 6 и Праотаца песма 3 на 4. После Вхóда тропар васкрсан и Праотаца Слáва, и нынѣ кондак Праотаца. Прокимен Праотаца гл. 4 Ђлгословѣнз љи гди бже о́тцѣз нашнхз: Стѣхз: Ђѡkw прѣнз љи ѡ вѣхз: Апостол кз кологаѣмз, зач. 257: Ђгдѡ Хрѣтосѣ гáвнлѣ: Ђлнлѡдѡ, глѣз д: Мѡѡсѣй и лрѡнз: Еванђеље по лѡкѡ, зач. 76: Человѣкз нѣкѡй сотвори вѣчерю вѣлю: Рáдз же недѣлн ѡтвѣлѣтѣл. Причасно: Хвалите гди: Арѡгѡ: Рáдѡйтѣл:

☩ 24. Служба св. Данилу Пророку и Трима Отроцима. (17. децембра). Кад паде у Недељу Праотаца.

Подобáетз вѣдѡти: ѡце слѡчнѣтѣ стáгѡ прѡрока данила, и стѣхз трѣхз о́трокѡвз, вз недѣлю с ѡхз прáотцѣз. Поѣтѣл волѣдованѣ ѡхз вкѡпѣ сз воискрнѡм слѡжбою о́це:

На малом вечерњу стихире васкрсне и богородичне по обичају.

На Великом вечерњу на гди воззвáхз, стихире васкрсне 3, Праотаца 3 и Пророка 2 гл. 4, подобан и о́трокѡвз 2. Слáва, Праотаца: Ђже прѣжде зáкѡн: Ђ нынѣ, богородичан гл. 1. Вхóдз, прокимен дана. На литији стихира храма и Пророка гл. 4 На прѡтоѣ гѣдáцѡго: писана на Гди воззвáхз, и о́трокѡвз: Словѣе прѣмѡрѡти твоѣл: Слáва, Праотаца гл. 1

Лѡчлми ѡблнѣлшѣл: Ђ нынѣ, богородичан Ѣ нпóлнѣл: На стиховѣе стихире васкрсне Слáва, Праотаца прáотцѣзз ѡбóрз: Ђ нынѣ, пророка гл. 6: Данилз мѡжз желáннѡ: На ѣлгословѣнн хлѣвѡвз тропар: Ђце дѣо: 2 и праотаца 1 (Ако нема бденија: тропар васкрсан, Слáва о́трокѡвз и нынѣ, Праотаца). (Ђдн ѡмá гди: трнждѡ, и ѡлѡмз лг: Ђлгословѡ гди: и чтѣнѣ вз послáннхз лѡлѣкнхз. Ђ ндѣже ѣдѣнѡ не бѡвѣтѣз.)

На повечѣрѡ, по достѡнѡ и по трнѡтѡмз кондáкз стѣхз прáотцѣзз.

На јутрењу на Ђгз гди: Тропар васкрсан 2 Слáва, о́трокѡвз: Ђ нынѣ, Праотаца; катизме. Сјѣдални васкрсни с богородичнима ѡховим, полијелеј и ѡгльѡкѡй ѡбóрз: и ипакѡ: сјѣдалан Праотаца. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно и све друго васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Пророка и о́трокѡвз оба канона на 6, поју се на свакој песми Пророка 3 тропара без богородична а о́трокѡвз прва два стиха као један; затим један тропар и богородичан и Праотаца на 4 и држимо стихѡв 12 осим Слáва и нынѣ: свега дакле на 14. Катавасија: Хрѣтосѣ рáдѡетѣл: По 3 песми кондак и икос пророка и сјѣдалан. По 6 песми кондак и икос Праотаца. По 9 песми свѣтилан васкрсан и Праотаца, Слáва Пророка: Ђ нынѣ: Слнѣ великѡе: На хвалите: стихире васкрсне и Праотаца Слáва, прнѡдѡте вѡ вѣрнѡ чѡржегѣвѣмз: Ђ нынѣ: Прѣлгословѣнна љи: Славословије велико, и тропар само васкрсан Јектенија и обичан отпуст. Слáва, и нынѣ: стѣхрѡ љѡлѣкѡл, и члѣз ѡ. На ѡмз члѣѣ, тропарѡ воискрнѡ. Слáва, прáотцѣзз: Ђ нынѣ, бѡрѡднѣнз члѡвѣз. По трнѡтѡмз, кондáкз прáотцѣзз, и прѡчлл: и ѡвершѣннѡ ѡпѡѣтѣз. На ѡмз члѣѣ, тропарѡ воискрнѡ. Слáва, прѡрока: Ђ нынѣ бѡрѡднѣнз члѡвѣз. По О́че нашз, кондáкз прáотцѣзз.

На литургији блажени гласа на 4 Праотаца песма 3 на 4 и Пророка песма 6 на 4; после вхóда тропар васкрсан и Праотаца; Слáва кондак Пророка и нынѣ Праотаца. Прокимен Отаца и Светих; апостол и еванђеље Недеље Праотаца и светих по Луки зач. 62 редѡвно недѣлно се оставѡл. Причасно: Хвалите гди: Арѡгѡ, Рáдѡйтѣл:

Напомена:

Овако се свршује служба и великоме светоме кад падне у ову недељу, само што после полијелеја долази **И нынѣ**: сједалан Праотаца; на литургији прокимен Праотаца и светога.

25. Служба Светих Отаца у недељу пред Божић.

Недѣла предъ рѣтвѣомъ хрѣтѣовымъ стѣхъ ѡтѣцъ.

Кад ова недеља падне на 18 или 19 децембар поје се овако:

На малом вечерњу стихире васкрсне и богородичне по обичају.

На великом вечерњу на Гдн воззваѣхъ, стихире васкрсне 3, источне 3, и Отаца 4, гл. 6 Слава, Отаца гл. 6 Данїиѣлъ, мѡжъ желанїи И нынѣ, Вертѣпе, благоукраиѣа богородичан први, гласа. По вхѡдъ паримеја 3: Слабшавъ аврамъ; Ко днѣхъ ѡнѣхъ; Ко днѣхъ ѡнѣхъ; На литији стихира храма и Отаца гл. 1 Аврамъ ѡблнстѣавшеѣа вѣоглагѡланїа; Слава, гл. 3. Прѡѡѣсѣвъ ѡборъ: И нынѣ Благоукраиѣа, вндлѣеме, ѡвѣрзеѣа ко ѣдемъ: **Ище внѣ к-гв декѣмвриа**: И нынѣ, богородичн: Безвѣмене ѡ вѣтвѣннагѡ дхл). На стиховне стихире васкрсне Дѡме ѣвфрѣдовъ: васкрсне Слава, Радѡиѣа, прѡѡцы четтнїи, иже законъ гдѣнь дѡврѣ оуѣннѣше: И нынѣ, ѡ чдѣе нѡвагѡ: На благословѣнїи хлѣбѡвъ тропар иѣе дѡ, радѡиѣа: 2 и Отаца 1 гл. 2 Крѣла вѣры исправлѣнїа: **(Ако нема бденија: Тропар васкрсан Слава, Отаца И нынѣ Богородичан: Крѣла пѣче смѣѣла)**.

На јутрењу на иѣз гдѣ: Тропар васкрсан 2, Слава Отаца Крѣла вѣры исправлѣнїа: И нынѣ Крѣла пѣче смѣѣла: Катизме; сједални васкрсни с богородичнима ѣиховим полијелеј. Сједалан отаца фл. 8 степени и прокимен гласа. Еванѣље васкрсно. Псалм 50 стихира васкрсна. Канон васкрсан са ирмосом на 4 и крстоваскрсан на 2 Богородице на 2 и Отаца на 6 гласа 6. Катавасїа: Хрѣтѡвъ раждѣѣѣа лѣвнѣ: По 3 песни ипакој гласа. По 6 кондак гл. 6 Рѡкопїсаннагѡ ѡбраза не почѣтше: По 9 песни свѣтилан васкрсан Слава Отаца И нынѣ богородичан. На хвалите стихире васкрсне 3 возвѣи твоѣ гласъ иѣтннѡ: Стѣхъ: Блгословѣнъ ѣси, гдн бѣе ѡѡзъ нашнѣхъ, и хвѣлно и проглавѣно иѣа твоѡ во вѣкн. Грдн, на ѡгнѣннѡ иногдѣ возрѣдѣи, илѣ, вѣтвѣннѡ колѣннѣцѣ: Стѣхъ: Иѣкѡ прѣнъ ѣси ѡ вѣхъ, иже ѡтворѣлъ ѣси намъ. Иѣвѣа, иже ѡ вѣка на землѣ: Слава: Законнѣхъ оуѣнїи ѡсловѣ: Иѣлн гласъ исполнѣѣѣа: Напнѣѣа ѣз рабѣ вѣка: Свѣтлѣи же и ѡдѡшѣвѣннѣи ѡблѣкъ: Слава, глас 8 Законнѣхъ оуѣнїи ѡсловѣ: И нынѣ: Прѣлгословѣннѣ ѣси: Славословіе велико и тропар васкрсан. Лектенија и отпуст.

На литургији блажени гласа на 6 и Отаца песма 3 на 4. После вхѡда тропар васкрсан и отаца Крѣла вѣры исправлѣнїа: Слава, и нынѣ: кондак Отаца гл. 6 Рѡкопїсаннагѡ ѡбраза не почѣтше: Апостолъ къ ѣврѣѣмъ зач. 328 Прѣтѣе, вѣрою прїнде аврамъ на землѣ ѡвѣтованїа: Илнѣлѣа, гласъ д. Стѣхъ: Бѣе, оушнѣа нашнѣа оуѣлѣшѣомъ, и ѡѡы нашнѣа возвѣѣтнѣша намъ. Стѣхъ: Спѣлѣ ѣси наѣз ѡ стѣжаѡщнѣхъ намъ, и ненавѣдѡщнѣа наѣз порамнѣлѣ ѣси. Еванѣље по Матеју зач. 1 Книга родѣтѣлѣ иѣа хрѣтѣа: Редовно недељно оставѣа се. Причасно: Хвалѣте гдѣ ѣз нѣсѣ, хвалѣте ѣгѡ вѣз вѣшннѣхъ. И дрѡгнѣ: Радѡиѣа, прѣннѣ, ѡ гдѣ: прѣвѣымъ подѡвѣѣтѣхъ похвалѣ. Илнѣлѣа, трїѣды.

На јутрењу на Ѓгъ гдѣ Тропра васкрсан 2, Слѣва Отаца гл. 4 И њынѣ: претпразнства: Нпнговѣшега њногдѣ со стѣрѣемъ ѡѡинфомъ: По 1 Катизми сједални Отаца; по 2 Катизми сједални претпразнства: Ангеликѣн ѡборъ: и сједалан Отаца. Степени и прокимен гласа, еванђеље васкрсно Воскрѣсеніе Хрѣстово: и све остало васкрсно. Канон Отаца гл. 6 са ирмосом на 8. Ирмос Волноу морекѡу крѣвшого дрѣвле: по двапут, тропари на 6; **(у овом су канону по два стиха васкрсна, стога се не поје канон васкрсан)** и претпразнства на 6 гл. 2. Катавасија: Хрѣтога рѣждѣетѣга: по 3 песни ипакој Отаца. По 6 песни кондак Отаца гл. 1 Веселіега, вндлѣеме: и икос. На 9 песни поје се Четивншѡу: светилан Отаца Ѧ рѣмене ввѡднѣга ѡвралма: Слѣва: Патрїарховъ ѡзбрѣннїи: И њынѣ: Веселіега, вндлѣеме: На хвалите: стихире Отаца 3, гл. 5 и претпразнства3, Слѣва Отаца гл. 8 Закѡнныхъ ѡученїи ѡсловїе во плѡчи ѡвлѣетѣ хрѣтово вжѣтвенное ржѣтѡ: И њынѣ: Превѣгословѣнна ѣси: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст.

На литургији блажени од канона Отаца песме 3 и претпразнства песма 6. После вхѡда тропар васкрсан и Отаца и претпразнства. Слѣва кондак Отаца и њынѣ: претпразнства. Прокимен Отаца Блгословѣнъ ѣси, гдѣ вѣже ѡцѣ нашнхъ: Апостолъ къ ѣврѣемъ зач. 328 Брѣтїе, вѣроу прїиде ѡвралма на зѣмлю ѡбѣтовѣнїа: ѡлнѡдїа, гласъ д. Стїхъ: Бїже, ѡушнма нашнма ѡуслѣшахомъ, и ѡцѣ нашн возвѣстїиша намъ. Стїхъ: Спасѣ ѣси насъ ѡ сѣдѣющнхъ намъ, и ненавїдѣщнхъ насъ погрѣшнхъ ѣси. Еванђеље по Матеју зач. 1 Кнїга родетѣлѣ їиса хрѣта: Редовно недељно оставља се. Причасно: Хвалїте гдѣ ѡз нѣсъ, хвалїте ѣго вз вышннхъ. И дрѣгїи: Рѣждѣетѣга, прѣннїи, ѡ гдѣ: прѣвнмъ подѡвѣтѣ похвалѣ. ѡлнѡдїа, трїждѣ.

28. Часови уочи Божића, названи Царски Часови.

Послѣдованїе часѡвъ, пѣвѣемыхъ въ нѡвечерїи ржѣтѣлѣ хрѣтово.

Комплетни часови преузети из Минеја

Напомена:

Ако Божић падне у недељу или понедељак онда се ови часови врше у претходни петак, иначе свагда пре подне на Бадњи дан.

Вз началѣ втораго часа знаменѡетѣ въ кампѡнъ. И сѡбрѣвшымѣга во храмѣ, ѡблѣчнѣга їерей вз фелѡнѣ, дїаконъ же вз стїхарѣ. И поставлѣетѣ пареклисиѣрѣхъ ѡналѡгїи ѡукрѣшенѣ прѣлмѡ цѣркви хъ вратѣ, и вжнїгѣтѣ свѣщѣ на свѣщннцѣ. їерей же нѣхѡднѣтѣ ѡ ѣвѣемъ во храмѣ, нѣн вз трапѣздѣ, цѣркви вратѣ, предхѡдѣщѣ ѣмѣ дїаконѣ ѡз кадиломъ. И полагѣетѣ їерей ѣтѡе ѣвѣ на ѡналѡгїи, и стѣвз предѣ ѡналѡгомъ, тѡворнѣтѣ начѣло по ѡбѣчѣю.

На часове звони у 8 сати пре подне. Служе се у Епитрахильу и Фелону. Налѡн се поставља насред цркве, ближе солеји и до ње свећњак са запаљеном свећом. Свѣштенник отвори двери излази кроз њих с еванђељем у храм и постави га на налоњу узме кадионицу и кадећи отпочне часове са:

Ча́сз пѣрвыѝ.

И по началѣ чтѣеъ: Сла́ва тебе́, бже́ нашз, сла́ва тебе́. И Црѣю́ нѣныи: и прѡчала. И по возглаго́лѣ кади́тъз свѣщенникз стѣе́ ѡ́бѣ на а́нло́гѣи Ѡкрестъз: и прѡчыа и́кѡны, и хра́миз е́еъ, и насто́атела, и бра́тѣю. Чтѣеъ же чтѣеъ: А́ми́нь. Сла́ва тебе́ бже́ нашз, сла́ва тебе́.

Црѣю́ нѣныи, о́у҃тѣшнители, дше́ истины, иже́ вездѣ́ сыи́ и всѣ́ исполна́и, сокрови́ще бл҃гнѣхъ и жи́зни пода́телю, прѣиди́ и вселѣ́а въ ны́, и ѡчи́сти ны́ ѡ́ всѣ́кѣа скве́рны, и спси́ бл҃же́ дѡшы́ наша́.

Сѣ́ый бже́, сѣ́ый крѣ́пкѣи, сѣ́ый безме́ртныи, поми́лѡи́ насъ. [Три́жды.]

Сла́ва Ѡцѣ́ и си́ну́ и стѣ́омѡ́у дх҃ѡ́у, и ны́нѣ́ и прѣ́сно́у и во вѣ́ки вѣ́кѡвъ. а́ми́нь.

Престѣ́ла трѣ́е, поми́лѡи́ насъ: гдѣ́и, ѡчи́сти грѣ́хѣи́ наша́: вѣ́ко, прорети́ беззакѡ́нѣа́ наша́: стѣ́ый, порѣ́ти́ и и́щѣа́и не́мѡщѣи́ наша́, и́мене́ твоегѡ́ ра́ди.

Гдѣ́и поми́лѡи́, **три́жды. Сла́ва, и ны́нѣ́:**

Ѡ́че́ наша́, иже́ ѡ́бѣ́ на нѣ́бѣхъ, да свѣ́титѣа́ и́ма твое́, да прѣ́идетъз цр҃тѣ́е твое́: да вѡ́детъз во́ла твое́, и́акъ на нѣ́бѣи́ и на зе́млѣи. хлѣ́бъ наша́ насѡ́щныи́ дѣ́ждь на́мъ дне́сь, и ѡста́ви на́мъ до́лги наша́, и́акже́ и мы́ ѡстава́лемъ до́лжнѣкѡ́мъ на́шымъ: и не́ введе́ насъ во иску́ше́нѣе, но и́збави́ насъ ѡ́ лѡ́бѡваго́.

Сѣ́енникъ: И́акъ твое́ ѡ́бѣ́ цр҃тѣ́е, и́ма, и́ сла́ва, Ѡцѣ́, и́ си́на, и́ стѣ́омѡ́у дх҃ѡ́у, ны́нѣ́ и прѣ́сно́у, и́ во вѣ́ки вѣ́кѡвъ.

Та́же чтѣеъ: А́ми́нь. Гдѣ́и поми́лѡи́, **ѡ́. Сла́ва, и ны́нѣ́:**

Прѣидѣ́те, покло́нѣа́ цр҃ѣ́ви на́шемѡ́у бг҃ѡ́у.

Прѣидѣ́те, покло́нѣа́ и припаде́мъ хр҃тѡ́у, цр҃ѣ́ви на́шемѡ́у бг҃ѡ́у.

Прѣидѣ́те, покло́нѣа́ и припаде́мъ само́мѡ́у хр҃тѡ́у, цр҃ѣ́ви и бг҃ѡ́у на́шемѡ́у.

Ѳло́мъ ѡ́.

Глаго́лы моѡ́ вѡ́дши, гдѣ́и, раздѣ́и́и звѣ́нѣе́ моѡ́. вѡ́мѣи́ гла́гѡ́ молѣ́нѣа́ моегѡ́, црѣю́ моѡ́ и бже́ моѡ́, и́акъ къ тебе́́ помолѡ́са, гдѣ́и. за́втра о́у҃лыши́и гла́гѡ́ моѡ́: за́втра предѣ́танѡ́у ти́, и о́у҃зриши́ ма́: и́акъ бг҃ъ не хѡ́таи́ беззакѡ́нѣа́, ты́ ѡ́бѣ́: не прее́и́тѣа́ къ тебе́́ лѡ́бѡва́и, ни́же́ прее́детъз беззакѡ́ннѣи́цы прѣ́д Ѡ́чи́ма твоѡ́ма. возне́нави́дѣ́аъ ѡ́бѣ́ всѣ́ дѣ́лающѣа́ беззакѡ́нѣе́: погубѣ́иши всѣ́ глаго́лющѣа́ лжѡ́, мѡ́жа кро́вѣи́ и льстѣ́а гнѡ́шѣа́тѣа́ гдѣ́. и́зъ же́ мно́жествѡ́мъ ми́лостѣи́ твоеѡ́, вни́дѡ́у въ до́мъ твоѡ́и, покло́нѣа́ ко хра́мѡ́у стѣ́омѡ́у твоемѡ́у въ стра́ѣ твоеѡ́мъ. гдѣ́и, наста́ви ма́ пра́вдою твоеѡ́ю, бра́гъ моѡ́хъ ра́ди и́спра́ви прѣ́д тобо́ю пѡ́тъ моѡ́. и́акъ не́бѣ́тъ во о́у҃тѣ́хъ и́хъ истины́, рѣ́це и́хъ ѡ́бѣ́тно, грѡ́бъ ѡ́бѣ́ретъз гортѣ́нь и́хъ, ѡ́зѡ́ки своѡ́и ми́цѣа́хѡ́у. ѡ́дѣ́и́ и́мъ, бже́, да ѡ́падѡ́тъ ѡ́ мы́слей своѡ́хъ: по мно́жествѡ́у нече́стѣа́ и́хъ и́зри́ни ѡ́, и́акъ прѡ́гори́ши́а тѣ́, гдѣ́и. и́ да возвее́ла́тѣа́ вѣи́ о́упова́ющѣи́ на тѣ́, во вѣ́къз возра́дѡ́утѣа́, и́ вселѣ́ши́а въ ни́хъ. и́ похва́ла́тѣа́ ѡ́ тебе́́ ли́бѡщѣи́ и́ма твое́. И́акъ ты́ благого́вѣ́иши́ пра́ведника, гдѣ́и, и́акъ Ѡ́рѡ́жѣ́емъ благово́ленѣа́ вѣ́нча́аъ ѡ́бѣ́ насъ.

Ѳло́мъ ѡ́а.

Ѡ́рыгнѡ́у рѣ́це моѡ́ сло́во бѣ́го, глаго́лю ѡ́зъ дѣ́ла моѡ́ ца́реви́: ѡ́зѡ́къ моѡ́ трѡ́итѣ́ кни́жника́ и́коропи́ща. краси́нь до́брѡ́тою па́че сыно́въ чело́вѣ́чѣи́хъ, и́зла́ѣа́ блага́тъ во о́у҃стнѣ́хъ твоѡ́хъ: сегѡ́ ра́ди благого́ви́ тѣ́ бг҃ъ во вѣ́къз. препѡ́ши́ ма́ тѣ́ по бѣдрѣ́ твоеѡ́й, си́льне. краси́тою твоеѡ́ю и́ до́брѡ́тою твоеѡ́ю: и́ мала́цы, и́ о́у҃спѣ́аи́, и́ ца́рствѡ́и, и́ истины́ ра́ди и́ крѡ́тѡ́стѣи́ и́ пра́вды: и́ наста́вѣ́тъ тѣ́ дне́шнѡу́ де́нѣи́ца твоеѡ́. Ѡ́трѣ́лы твоеѡ́ и́зѡ́щрѣ́сны, си́льне: лю́дѣе́ подѡ́ тобо́ю па́дѡ́тъ въ се́рдцы́ бра́гъ ца́реви́хъ. прѣ́то́лъ твоѡ́и, бже́, въ вѣ́къз вѣ́ка́ же́лезъ

правости, жезлаз црѣтва твоего: возлюбилъ еси правду, и возненавидѣлъ еси беззаконіе: егво ради помози тѣ, бже, бгъ твои едемъ радости, паче причастникъ твоихъ. смърна и стѣкти и касса ѿ ризъ твоихъ, ѿ тѣжегтей слонобыхъ, нзъ ннхже возвелѣша тѣ дщери царейъ въ чести твоей: предста царица ѡдеждю тебе въ ризахъ позлащеныхъ ѡдѣана, пренесперена. слыши, дщи, и вниди, и приклони оухо твое, и заведи люди твои, и домъ отца твоего, и возжелаетъ црѣ довероты твоеи: зане тои естъ гдѣ твои, и поклониша се емо. и дщи твора съ дры: лицю твоемо помолатца болати людети. въ слава дщере црѣвы вндеть: радны золтым ѡдѣана и пренесперена. приведѣтъ црѣ дѣвы въ слѣдъ еа. икренна еа приведѣтъ тебе: приведѣтъ въ веселии и радобани, введѣтъ въ храмъ црѣвъ. влѣтъ отѣца твоихъ быша сынове твои: постѣвши а князи по всей земли. поманима твое во всякомъ родѣ и родѣ. егво ради люди исповѣдаѣтъ тебе въ вѣкъ, и во вѣкъ вѣка.

Уломи мѣ.

Бгъ намъ прѣвѣжнице и сила, помощникъ въ скорбехъ ѡбрѣтшихъ ны сѣлѡ. егво ради не оубоимса, вниди смлцаетца земля, и прелаютца горы въ сердца муркаа. возшлѣша и сматѡшала боды нхъ, сматѡшала горы крѣпостю егво. рѣчнаа оутремленна ввелѣтъ градъ бжѣи: ѡсвѣтила естъ еленіе свое бышній. бгъ посредѣ егво, и не подвижитца: поможетъ емо бгъ оутро задтра. сматѡшала ѡзыцы, оуклониша црѣтва, даде глѣзъ свои бышній, подвижеца земля. гдѣ сила съ нами, застѣпникъ нашъ бгъ іаквель. прѣидите и внидите дѣла бжѣа, ѡже положн чдеа на земли: ѡемла брани до концъ земли, лѣкъ сокрѣшитъ, и сломитъ ѡрѣжѣ, и циты сожжетъ огнемъ. оупразнитца и разлѣитъ, ѡкв ѡзъ емо бгъ: вознесѣа во ѡзыцѣхъ, вознесѣа на земли. гдѣ сила съ нами, застѣпникъ нашъ бгъ іаквель.

Слава, и нынѣ, ѡлладѣа, трижды. Гдѣ поманима трижды.

Слава, тропарь предпрѣзаства, глѣзъ ѣ:

Нпиковашеа иногда со старцемъ іѡанфомъ, ѡкв ѿ сѣмене дѣдова, въ вндлѣемѣ маріамъ: чревоносѣци безрѣменное рождѣніе: настѣ же время рѣтѣа, и мѣсто ни единоже бѣ ѡбнтѣлицѡ: но ѡкоже краина палѣа, вертепъ црѣвъ показашеа. хрѣтоъ раждаетца, прѣжде пѣдшій вокрѣити ѡбразъ.

И нынѣ, егорѡдченъ: Чтѡ тѣ наречѣмъ, ѡ елгодѣтнаа; небо, ѡкв возиала еси елнце правды рай, ѡкв прозвѣла еси цѣвтѣ неглѣнна. дѣл, ѡкв пребыла еси неглѣнна. чѣю мѣръ, ѡкв имѣла еси на стѣхъ твоихъ ѡбѣтѣахъ сна, вѣхъ еа: того молн спастѣа дшамъ нашимъ.

Тѣже тропарь еа по двѣжды поемъ.

Творѣніе ѡфрѡна, патрѣарха іерѣалимскаго, глѣзъ и:

Вндлѣеме, оуточѡвнса, елгодкраситѣа ѡган: вертепе, прѣмнн, ичнна прѣиде: сѣнь мнмотече, и бгъ человекымъ ѿ дѣы ѡвнса, вѡвразнѣса ѡкоже мы, и ѡбожнѣвъ плѡтъ. чѣмъ адѣмъ ѡновлѣетца, со евоу зѡвѣще: на земли благоволеніе ѡвнса спастн рѡдъ нашъ.

Второй ликъ, тоѣже тропарь, безъ припѣва.

Поемъ стѣхъ: Бгъ ѿ юга прѣидетъ, и стѣи нзъ горы прнѡвѣненнаа чѣци.

Глѣзъ ѣ: Нынѣ прѡрѣское прорнѣаніе исполнитца градѣтъ, тѣинн глаголющее: и ты вндлѣеме, землѣ іѡдова, ннѣкоже наречѣнса менши во владѣкахъ, прѣдѡготовлѣащн вертепъ: нзъ тебе бо мн нзѣдетъ илѣменъ

языкъвъз во плоти, ѿ дѣи Ѿтроковицы хрѣтоу бгѣ, ѣже оупасѣтъ людѣи своѣа нѡваго ѿна: дадимъ ѣмѹ вѣн велнчїе.

Стїхъ: Гдѣ, оубѣлишахъ слѹхъ твоѣи, ѡ оубоахѣа: гдѣ, раздѣлихъ дѣла твоѣа ѡ оубакохѣа.

Пѣки тоѣже тропѣрь. Тѣже:

Слава, гласъ ѡ: Сїа глаголетъ ѡиоуа къ дѣѣ: марїе, что дѣло сїе, ѣже въ тебѣ зрѣ; недоумѣю ѡ оубавлѣюа, ѡ оубомѡмъ оубакохѣа: Ѿтан оубѣ ѿ менѣ бѣди вѣкорѣ. марїе, что дѣло сїе, ѣже въ тебѣ вѣжд; за чѣсть, брамотѹ: за вѣелїе, вѣкорѣ: вѣчѣтѣ ѣже хвалїтїа, оубкорїзѣ мѣ прїнеа сїи. ктѡмѹ не терпѣю оубѣ поношенїи челоуѣчїи: ѡ ѿ ѣрѣнїи ѡз црѣкѣ гдѣи ѡкѡ непорѡчнѹ тѣ прїахъ, ѡ что бѣдимѡе;

Ѧ нынѣ, пѣки тоѣже.

Поемъ прокїменъ, гласъ ѡ: Гдѣ рече ко мнѣ: сїи мѡи ѣи ты, ѡз днѣмъ роднѣхъ тѣа. **Стїхъ:** Прѡи ѿ менѣ, ѡ дамъ тѣи ѡзѣки достоѡнїе твоѣ, ѡ оудержанїе твоѣ концѣи землїи.

Тѣже, паремїа. Прѡрѡчѣства мїхѣнна чтѣнїе.

[Глава ѣ] Тѣкѣ глаголетъ гдѣ: ѡ ты вѣдѣемѣ, доме ѣвфрѣдовѣ, ѣдѣ мѣмъ ѣи ѣже бѣтїи въ тѣсацѣхъ ѣдовѣхъ; ѡз тебѣ ко мнѣ ѡзѣдетъ старѣнїи, ѣже бѣтїи въ кнѣза ко ѿна: ѡ ѡхѡдѣ ѣгѡ ѡз начѣла ѿ днѣи вѣка. сѣгѡ радн дѣтѣ ѡ, до вѣмене раждѡющїа роднѣхъ, ѡ прѡтїи ѿ брѣтїи ѣгѡ ѡбратѣтѣа къ сынѡмъ ѿнасѣымъ. ѡ стѣнетъ, ѡ оубзрѣтъ, ѡ оупасѣтъ стѣдо своѣ крѣпѡстїю гдѣ. ѡ въ слѣвѣ ѡмени гдѣ бѣа своегѡ прѣвѣдѣтъ: занѣ нынѣ возвелнчнѣа дѣже до концѣи землїи.

Къ ѣврѣемъ поелнїа стѣгѡ ѡпа пѣла чтѣнїе.

[Зач: ѣт] Многѡстнѣ ѡ многѡбразнѣ дрѣвле бгѣ глаголавыи Ѿтцѣмъ ко прѡрѡчѣхъ, въ послѣдокъ днѣи снѣхъ глагола намъ въ снѣ, ѣгѡже положн наслѣднїка вѣлѣмъ, ѡмѣже ѡ вѣкн сотворн. ѡже снѣи снѣнїе слѣвы, ѡ Ѿбразъ ѡпорѣнїи ѣгѡ: нѡсѣ же вѣчѣсїкаа глаголомъ снѣи своѣа, своѡмъ ѡчнцѣнїе сотворнѣвъ грѣхѡвъ намнѣхъ, сѣде ѡдѣенѡ прѣтѡла велнчнѣтѣа на выѡкнѣхъ. толнѣмъ лѣчїи бѣвъ ѡгѣлѣ, ѣлнѣмъ прѣлабнѣе пѣче ѡхъ наслѣдѣтѣвоа ѡма. комѹ ко рече когдѣ ѿ ѡгѣлѣ: снѣ мѡи ѣи ты, ѡз днѣмъ роднѣхъ тѣа; ѡ пѣки, ѡз бѣдѣ ѣмѹ во Ѿцѣ, ѡ тоѣ бѣдетъ мнѣ въ снѣ; ѣгдѣ же пѣки вѣднѣтъ перѡрѡднаго во вѣелннѡмъ, глаголетъ: ѡ да поклѡнатѣа ѣмѹ вѣн ѡгѣлн ѣжїи. ѡ ко ѡгѣломъ оубѣ глаголетъ: творѣнї ѡгѣлн своѣа дѣхн, ѡ слѣгн своѣа Ѿгнѣ пѣлацѣи. къ снѣ же: прѣтѡлѣ твоѣи, бѣже, въ вѣкѣ вѣка: жѣзѣл прѣворѣтн, жѣзѣл црѣтѣа твоегѡ. возанѣмъ ѣи прѣвѣдѣ, ѡ возненавѣдѣлѣ ѣи беззакѡнїе: сѣгѡ радн помѣза тѣа, бѣже, бгѣ твоѣи ѣлѣемъ радѡртн, пѣче прнчѣстннѣхъ твоѣхъ. ѡ пѣки: въ начѣлѣ ты, гдѣ, землѣ ѡновѣлѣ ѣи, ѡ дѣла рѣкѣ твоѣю сѣтъ нѣла. тѣа погнѣнѣтъ, ты же прѣвѣлѣши, ѡ всѣа ѡкоже рнза ѡбетшѡютъ, ѡ ѡкѡ Ѿдѣждѣ свѣтїи ѡхъ, ѡ ѡзмѣнатѣа: ты же тоѣжде ѣи, ѡ лѣтѣа твоѣа не ѡкѣдѣютъ.

Дѣконъ: Прѣвѣдрѡстѣ, прѡртн оубѣшннѣ стѣгѡ ѣвїа.

Ѧрѣн: Ѧ матѣдѣа стѣгѡ ѣвїа чтѣнїе.

[Зач: ѣ] Ѧнѣ хрѣтоу рѣтѣво снѣе бѣѣ: ѡбрѣчѣннѣи оубѣ бѣвшн матѣрн ѣгѡ марїи ѡиоуовн, прѣжде дѣже не снѣтнѣа ѡма: ѡбрѣтѣа ѡмѣцн во чрѣвѣ ѿ дѣа стѣа. ѡиоуа же мѣжъ ѣа, прѣвѣденъ снѣи ѡ не хотѣа ѣа ѡблнчннн, кохѡтѣ тѣи пѣртннн ѡ. снѣа же ѣмѹ помѣслнвшѣ, сѣ ѡгѣлѣ гдѣнѣ во снѣ гѣннѣа ѣмѹ, глагола. ѡиоуѣ, снѣне дѣвоу, не оубѡнѣа прѣлѣтн марїамъ женѣ твоѣа: рѡждшѣевоа въ нѣи, ѿ дѣа ѣртѣ стѣа. роднѣтъ же снѣа, ѡ наречѣшн ѡма ѣмѹ ѡнѣ: тоѣ ко спасѣтъ людѣи своѣа ѿ грѣхѣхъ ѡхъ. снѣе же всѣ бѣтѣ, да бѣдетѣа речеѡное ѿ гдѣа прѡрѡкомъ глаголющнмъ: сѣ дѣа ко чрѣвѣ прнѣметъ, ѡ роднѣтъ снѣа, ѡ нарѣкѣтъ ѡма ѣмѹ ѣмнннѣа, ѣже

Ча́сз тре́тій.

Прі́нді́те, покло́німа црѣ́ви на́шемѸ бгѸ.

Прі́нді́те, покло́німа ѿ припаде́мз хрѣ́стѸ, црѣ́ви на́шемѸ бгѸ.

Прі́нді́те, покло́німа ѿ припаде́мз само́мѸ хрѣ́стѸ, црѣ́ви ѿ бгѸ на́шемѸ.

Та́же Псаломъ ѿс.

Бже, оу́щедри ны, ѿ благосло́ви ны, ѿ просвѣ́ти лице́ твоє́ на ны, ѿ поми́лѹи ны: позна́ти на землѣ́ пѹть твоѹ, ко всѣ́хз ѿзы́щхз спасѣ́ніє твоє́. Да ѿповѣ́датца тебе́ людіє, бже, да ѿповѣ́датца тебе́ людіє вси. да возве́елѹтца, ѿ да возра́дѹютца ѿзы́щы: ѿкѹ ѿдѹши людемъ правото́ю, ѿ ѿзы́ки на землѣ́ нарта́внши. да ѿповѣ́датца тебе́ людіє, бже, да ѿповѣ́датца тебе́ людіє вси. землѣ́ даде́ пло́дз твоѹ. благосло́ви ны, бже, бже на́шз. благосло́ви ны, бже: ѿ да оу́боа́тца ѿгѹ́ вси концы́ землѣ́. Псаломъ пѣс. Ѹсновѣ́нїѹ ѿгѹ́ на гора́хз стѣ́хз, лю́бнѹтз гдѣ́ бра́та іѹ́на па́че всѣ́хз селѣ́нїѹ іакѹвля́хз. пресла́внѹ глаго́лаша ѿ тебе́, гра́де бжїѹ. помѹнѹ ра́вз ѿ бавѹла́на вѣ́дѹщымз ма́: ѿ се́ ѿноплемѣ́ннїцы, ѿ тѹ́рз, ѿ людіє ѿдіопетїи, іи́ быша та́мѹ. ма́ти іѹ́нз, рече́тз чело́вѣкз, ѿ чело́вѣкз роди́ца вѹ нѣмз, ѿ то́ѹ ѿсновѣ́ ѿ бы́шнїѹ. гдѣ́ повѣ́стз вѹ писанїи люде́ѹ, ѿ кна́зєѹ сїхз бы́вшнхз вѹ нѣмз. ѿкѹ ве́елѹщнхз всѣ́хз жнлїце́ вѹ тебе́.

Псаломъ ѿ.

Помї́лѹи ма́, бже, по вели́чїѹ мїло́сти твоє́ѹ, ѿ по мно́жетвѹ́ щедро́тз твоє́ѹ, ѿчїнїти беззако́нїє моє́. наипа́че ѿмы́ѹи ма́ ѿ беззако́нїѹ моє́ѹ, ѿ ѿ грѣ́хѹ моє́ѹ ѿчїнїти ма́. ѿкѹ беззако́нїє моє́ ѿзвѣ́ знаю, ѿ грѣ́хз моѹ́ пре́до мно́ю ѿрѣ́тъ бы́нѹ. тебе́ ѿдїномѹ́ согрѣ́шнїхз, ѿ ѿдкѹ́вое́ пре́дз твоѹ́ сотворїхз: ѿкѹ да ѿпра́внїши ѿ сло́вевѣ́хз твоє́ѹ, ѿ поѣ́днїши внегда́ ѿдїтїи тнѣ́. се́ бо вѹ беззако́нїхз зачї́тз ѿсьмѣ́ ѿ во грѣ́сѣ́хз роди́ ма́ ма́ти моѹ́. се́ бо ѿгнѹ́ вознѣ́лз ѿсїи, безвѣ́стнѹ ѿ та́ннѹ премо́дрости твоє́ѹ ѿвѣ́лз мнѣ́ ѿсїи. ѿкропи́ши ма́ ѿ ѿѿпомз, ѿ ѿчїнїцѹ́ла: ѿмы́єши ма́, ѿ па́че снѣ́га оу́бѣ́лю́ца. слѹ́х моє́ѹ да́нї ра́дость ѿ ве́елїє, возра́дѹютца́ кѹ́щїи смїре́нннѹ. ѿврати́ лице́ твоє́ ѿ грѣ́хз моє́ѹ, ѿ всѣ́ беззако́нїѹ моѹ́ ѿчїнїти. се́рдце́ чїсто́ сози́ждїи во мнѣ́, бже, ѿ дѹ́хз пра́вз ѿновѣ́нїи ко оу́тробѣ́ моє́ѹ. не ѿвѣ́ржи мене́ ѿ лица́ твоє́ѹ, ѿ дѹ́ха́ твоє́ѹ стѣ́гѹ́ не ѿнмїѹ ѿ мене́. возда́ждь мнѣ́ ра́дость спасѣ́нїѹ твоє́ѹ, ѿ дѹ́хомз влчнннѹ оу́тверди́ ма́. на́дѹ́ беззако́нннѹ пѹ́тє́мз твоє́ѹ, ѿ нечестнїѹ кз тебе́ ѿврати́тца. ѿзбѣ́ви ма́ ѿ кро́вєѹ, бже, бже спасѣ́нїѹ моє́ѹ, возра́дѹтца́ ѿзы́кз моѹ́ пра́вѣ́ твоє́ѹ. гдѣ́, оу́гнѣ́ моѹ́ ѿвѣ́рзєши, ѿ оу́гнѣ́ моѹ́ возвѣ́стѹ́тз хвалѹ́ твоѹ́. ѿкѹ ѿце́ бы вохотѣ́лз ѿсїи жѣ́ртвы, да́лз бы́хз оу́бѹ: ве́сожжѣ́нїѹ не благово́лїши. жѣ́ртва бгѸ́ дѹ́хз сокрѹ́шенз, се́рдце́ сокрѹ́шенно ѿ смїре́нно бгѸ́ не оу́ничнїтз. оу́блажи́, гдѣ́, благово́ленїємз твоє́ѹ іѹ́на, ѿ да сози́ждѹ́тца стѣ́бнѹ ієрѹ́салїмскїѹ. тогда́ благово́лїши жѣ́ртвѹ́ пра́вды, возноше́нїє ѿ ве́сожжѣ́сма: тогда́ возложѹ́тз на о́лтарь твоѹ́ тельцы́.

Сла́ва, ѿ нынѣ́, ѿ́лннѹ́дїѹ, трї́жды. Гдѣ́, поми́лѹи, трї́жды.

Сла́ва, тропѣ́рь, гла́сз ѿ.

Написо́ва́ше ѿногда́ со стѣ́рцемз іѹ́нѹфомз, ѿкѹ ѿ сѣ́мене́ дѣ́дова, вѹ вїдѣ́емѣ́ ма́рїѹмз: чре́воно́сїи́и безсѣ́менное́ рождѣ́нїє: нарта́ же вре́мѹ ра́ждѹ́ла, ѿ мѣ́стѹ ни ѿдїно́же бѣ́ ѿбнѣ́лннѹ: но ѿкѹже́ кра́снаѹ пала́та, верте́пз црї́цѣ́ показѹ́ше. хрѣ́сто́з ра́ждѹ́тца, прѣ́жде па́дшїѹ́ воскреснїтїи ѿбра́зз.

И нынѣ, еѣородиченз: Бѣе, ты єи лоза истиннаа, воздретнѣшаа намз плодз жнвотѣ, твѣѣ молнмса: молнса, вѣѣце, со єѣымн аплы, помнлобачн дѣшы наша.

Тѣже тропарѣ єѣ по двѣжды поѣмз.

Гласъ ѿ: Сѣи бѣз нашь, не вѣнѣнѣтса ннз кз немѣ, роднвынѣа ѿ дѣы, н сз чловѣкн пожнвѣ: во ѣлехз оѣбогнхз, єнз єдннородннй, лежѣць внднтса члѣвѣкз: н пеленѣмн повнвѣртса нже слѣвы гдѣ. н вохвѣомз свѣзда возвѣщѣетз вз єгѡ поклонѣннє. н мы поимз: трѣє єѣѣа, спсн дѣшы наша. **[Двѣжды.]**

Тѣже поѣмз, гласъ и:

Єтѣхз: Бѣз ѡ нѣга прндетз, н єѣын нзз горы прншѣнѣнннх чѣцн.

Прѣжде рѣчтѣа твоегѡ, трѣпетнх зрѣце тѣннство твое, гдн, раздмнла вѡннствѣа двѣлѣхѣа: ѣкоже во млдѣнєцз роднчнса блгонзѡблнл єи, нѣво оѣкрѣнвннй свѣздамн, н во ѣлехз бєзловѣннхз возлежншн, длнннѡ содержѣнн вєѣа землн концы. таковѣмз во смотрѣннємз оѣвѣдѣно бѣств мнлосѣрдѣе твое, хрѣтѣ, бѣлѣа мнлостъ твоѣа, слѣва твѣѣ.

Єтѣхз: Гдн оѣслышѣхз слѣхз твоѣн, н оѣвоѣхѣа: гдн, раздмѣхз дѣлѣа твоѣа, н оѣжасѡхѣа.

И пакн поѣмз тѡнже тропарѣ. Поѣмз,

Слѣва, гласъ г: Іѡнѣ, рцы намз: кѣкѡ, ѣже ѿ єѣѣхз прѣѣлз єи, дѣѣ непрѣзднѣ прнѡбдншн вз вндлѣемз; ѣзз, речѣ, прѣрокн нспытѣхз, н вѣств прѣемз ѿ ѣгѣлѣ, оѣвѣрнхѣа, ѣкѡ бѣа роднчз марѣа некѣзѣнннх: ємѣже на поклонѣннє волевн ѿ вортѡкѡвз прнѣдѣтз, сз дѣры чєстнѣмн слѣжѣце. воплѡчнѣннѣа нѣзз рѣдн, гдн, слѣва твѣѣ.

И нынѣ, пакн тѡнже тропарѣ.

Прокнменз, гласъ д: Отрѡчѣа роднса намз, єнз, н дѣдѣа намз. **Єтѣхз:** Єгѡже начѣлѣство бѣств на рѣмѣ єгѡ.

Прѡрѡчєствѣа вѣрѣхова чтѣннє.

[Вѣрѣ. Глѣвы г н д.] Сѣи бѣз нашь, н не прнлѡжнѣтса ннз кз немѣ. нзѡвѣрѣтє вєѣкз пѣтѣ хѣдѡжєствѣа, н дѣдѣ н ѣкѡвѣѣ Отрокѣа своємѣ, н нѣлѡ возлѣблєннѡмѣ ѿ нєгѡ. поѣмз же на землн ѣвнѣа, н сз чловѣкн пожнвѣ. єѣа кннѣга повелѣнннй єѣннхз, н закѡнз єнн во вѣкн: вєн держѣлѣннса єѣа вз жнвѡтз вннѣдѣтз, ѡртѣвнѣшнн же ѡ оѣмрѣтз. ѡвратнѣса, ѣкѡвѣ, н нмнѣа єѣа. пондн кз єѣлннѡ прѣлѣмѡ свѣтѣа єѣа. не дѣждѣ ннѡмѣ слѣвы твоѣа: н полѣзннхз твѣѣ ѣзѣкѣѣ чѣждѣмѣ. блжѣнн єсмь, нѣлѡ, ѣкѡ оѣгѡднлѣа бѣѣ намз раздмнл єѣтѣ.

Тѣже аплз,

кз глѣтѡмз послѣннѣа єѣѣгѡ аплѣ пѣлѣа чтѣннє.

[Зач: єн] Брѣтѣе, прѣжде, прншѣєтѣѣа вѣѣры, подз закѡномз єтрєгомн бѣѣхѡмз, зѣтворѣнн вз хотѣщнѡю вѣѣрѣѣ ѡкрѣпнѣса. тѣѣмже закѡнз пѣствѣнз намз бѣств во хрѣтѣа, дѣ ѿ вѣѣры ѡправднѣса. прншѣдшєн же вѣѣрѣѣ, оѣже не подз пѣствѣнѡмз єсмь. вєн бо вѣы єнѡвѣє єѣнн єстѣ вѣѣрою ѡ хрѣтѣѣ ннѣѣ: єлнцы бо во хрѣтѣа крѣпнѣтєса, во хрѣтѣа ѡблєкѡтєса. нѣствтѣа ѣдѣнн, нн єлнннз: нѣствтѣа рѣѣз, нн євѡбѡдѣ: нѣствтѣа мѣжєєкннѣа пѡлз, нн жѣнєкннѣа: вєн бо вѣы єѣннѡ єстѣ ѡ хрѣтѣѣ ннѣѣ. ѣце лн вѣы хрѣтѡвѣы: оѣво ѣврѣлѣмѣє вѣѣмѣа єстѣ, н по ѡвѣѣтѡвѣннѡю нѣслѣдннцы.

Дѣѣконз возглѣшѣетз: Прѣмѣдрѡстѣ, прѡбѣтн оѣслышннмз єѣѣгѡ єѣлѣа.

Ієрѣн: ѿ лѣкн єѣѣгѡ єѣлѣа чтѣннє.

[Зач: є] Во днѣхз ѡнѣхз, нзѣдѣ повелѣннє ѿ кѣсарѣа ѣвѣгѣтѣа, нпнєлѣтн вєн вєлѣннѡю. єѣе нпнєлѣннє пѣрѡѣє бѣствтѣа, влѣдѣщѣѣ єѣрѣєѡ кѣрнннѡ. н нѣдѣхѣ вєн нпнєлѣтнѣса, кѡждѡ во євѡнѣа грѣдз. взыдѣ же н іѡнѣѣѣ ѿ глѣлѣєн, нзз грѣдѣа нѣзрѣѣтѣа во іѣдѣѡ, во грѣдз дѣѡвѣз, нже нѣрнѣѣтѣса вндлѣемз, зѣнѣ бѣтн ємѣ ѿ дѡмѣ н ѡтѣѣствѣа, дѣѡвѣа,

написана ея мариею, ѡбрѣченною ѣмѹ женою, ѡцею непраздною. бысть же, егда быша тѣмѹ, исполнишася днѣ родити ея. и роди ея своего первенца, и повѣтъ егѡ, и положи егѡ въ яслехъ: зане не бѣ имъ мѣста во ѡбители. и пастырие бѣхѹ въ тойже странѣ едаще, и стрегуще страждѹ ноцию ѡ стадѣ своемъ. и се агглы гдѣнь стѣ въ нѣхъ, и слава гдѣна ѡца нѣхъ: и ѡбоашася страхомъ велиимъ. и рече имъ агглы: не боитеся, се бо благоуставлю вамъ радость велию, яко обретъ въемъ людемъ, яко родиша вамъ днесь сына, иже есть христосъ гдѣ, во градѣ вѣдомѣ. и се вамъ знаменіе: ѡбращете мѣнца повѣта, лежаща въ яслехъ. и везащѹ бысть со аггломъ множество ѡвнѣныхъ, хвалашихъ ея, и глаголющихъ: слава въ вышнихъ бѣхѹ, и на земли миръ, въ человецехъ благоволеніе. и бысть, яко ѡидѡша ѡ нѣхъ на нѣо аггли, и человецы пастырие рѣша дойти до дрѣвѹ: придемъ до вѣдѣема, и вѣдимъ глаголю ея бывшій, егѡже гдѣ казѣ намъ. и приидѡша поспѣшася, и ѡбрѣтоша маріамъ же и ѡиофа, и мѣнца лежаща во яслехъ. вѣдѣвше же казѣша ѡ глаголѣ глаголанномъ имъ ѡ ѡтроцѣи еемъ. и вѣн слышавшій днѣшася ѡ глаголаныхъ ѡ пастырей къ нимъ. маріамъ же соблюдаше всѣ глаголы ея, слушающъ въ сердца своемъ. и возвратившася пастырие, славаще и хвалаще ея ѡ бѣхъ, иже слышаша и вѣдѣша, якоже глаголахо бысть къ нимъ.

Тѣже:

Гдѣ бѣхъ благоговѣнъ, благоговѣнъ гдѣ дѣнь днѣ, поспѣшнѣтъ намъ бѣхъ спасеній нашихъ, бѣхъ нашихъ, бѣхъ спасѣти.

Поемъ Трестѡе, и по Оце нашихъ:

Кондакъ, гласъ г:

Дѣла днесь превѣчное слово въ вертепѣ градѣтъ родити незреченно: лики, велеенна, ѡчелышавши, прослави со агглы и пастыри хотѣцаго явити ея ѡтроцѣ млада, превѣчнаго ея.

Гдѣ, помилѣи, мѣ.

И молитва:

Иже на всякое время, и на всякій часъ, на нѣн и на земли, поклоняемый и славымый, христѣ бже, долготерпѣливъ, многомилостивъ, многоблаготворенъ, иже правды любя и грѣшныя милѡи, иже всѣ зовыи ко спасенію, ѡбещаніа ради обѣщавшихъ благъ. амы, гдѣ, приими и наша въ часъ ея молитвы, и исправн живѡтъ нашихъ къ заповѣдемъ твоимъ, души наша ѡсвѣти, тѣлесѣ ѡчисти: помышленіа исправн, мыслн ѡчисти: и избави насъ ѡ всѣхъ скорбн, зѡлъ и колѣзней: ѡградн насъ стѣми твоими агглы, да ѡполченемъ нѣхъ соблюдемы и наставадемы, достигнемъ въ соединеніе вѣры, и въ радѹмъ непрестанныа твоеѣ славы, яко благоговѣнъ еси во вѣки вѣкѡвъ, аминь.

Гдѣ, помилѣи, **трижды.**

Слава оцѹ и сиу и стѡму духѹ, и нынѣ и присно и во вѣки вѣкѡвъ, аминь.

Честнѣйшую херувимъ, и славынѣйшую безъ сравненіа серафимъ, безъ истлѣнїа ея слова рождающую, ѡцѹ бѣхъ тѣ величаемъ.

Именемъ гдѣнимъ благословн, Оце.

Слащенникъ возглашѣтъ: Иже, ѡчеленъ ны, и благословн ны, просвѣти лице твое на ны, и помилѣи ны.

Поіємъ моли́тва:

Вѣко бже О́че вседержи́телю, гди́и си́е ѡднородны́и и́исе хрѣ́те, и́и еѣ́и дше́, ѡди́но бжѣ́тво, ѡди́на и́ла, поми́луй
ма́ грѣшнаго: и́и и́мже вѣ́си ѡдъбѣ́и, спаси́ ма́ недостойнаго раба́ твоего́, ѡкво́ блгоговѣ́нз ѡ́и во вѣ́ки
вѣкѡ́вз, а́ми́нь.

[Зри] На трѣ́тїемъ и́ шестѡ́мъ часѣ́ кади́тъ дїа́конз ѡ́ліе́ и́ и́кѡны, и́ нарто́лтла, и́ ли́ки чо́кма.

Напомена:

На тре́м и шестом часу не кади се сав храм, но еванђе́ље, престоне иконе и певнице.

И глаголемъ чѣсъ шестый.

Прїидїте, поклонїмса црѣви нашемъ бгѸ.

Прїидїте, поклонїмса и припадѣмъ хртѸ, црѣви нашемъ бгѸ.

Прїидїте, поклонїмса и припадѣмъ самому хртѸ, црѣви и бгѸ нашемъ.

И ѱаломъ ѡа.

Бже, сдѡз твоѡ царѣви дѡждь, и прѡвѡдъ твоѡ сындъ царѣвѸ: сдѡдїти людемъ твоимъ въ прѡвѡдѣ, и нїщымъ твоимъ въ сдѡдѣ. да воспрїимѡтъ горы мїръ людемъ, и холми прѡвѡдѸ. сдѡдѡтъ нїщымъ людскїмъ, и спасѣтъ сыны оубогнхъ, и смириѡтъ клеветникѡ. и превѡдетъ еъ солнцемъ, и прѣжде лѡны рѡда родѡвѡ. снїдетъ ѡкѡ дождь на рѡдѡ, и ѡкѡ капла каплюща на землю. возеїлетъ во днѣхъ егѡ прѡвѡда и мнѡжество мїра, дѡндеже шїметса лѡна. и ѡбладѣетъ ѡ мѡра до мѡра, и ѡ рѣкѡ до конѣцѡ вселѣнныѡ. предъ нимъ припадѡтъ едїоплане, и врази егѡ перѣтъ полнїждѡтъ. Царїе дѡрїейстїи и ѡстрови, дѡры прїнесѡтъ. царїе араветїи и сѡвѡ, дѡры прїведѡтъ. и поклонѡтса ему вси царїе земстїи, вси ѡзыцы порѡботѡютъ ему. ѡкѡ ижебѡ нїща ѡ силна, и оубѡга, емѡже не бѣ помѡщника. пощадїтъ нїща и оубѡга, и дѡшы оубогнхъ спасѣтъ. ѡ лїхвы и ѡ неправды ижебѡтѡ дѡшы ихъ: и чѣстнѡ ѡма егѡ предъ нимъ. и живѡ еѡдетъ, и дѡртса ему ѡ златѡ аравейска, и помѡлатса ѡ немъ вїндѸ: вѣсь дѣнь благословѡтъ егѡ. еѡдетъ оутверженїе на землї на версѣхъ горъ: превознесѣтса пѡче лївѡна плодъ егѡ. и процветѡтъ ѡ града, ѡкѡ трава земнаѡ. еѡдетъ ѡма егѡ блгословѣннѡ во вѣкѡ, прѣжде солнца прѡвѡветъ ѡма егѡ: и благословѡтса въ немъ всѡ квлѣна земнаѡ, вси ѡзыцы оублажатъ егѡ. блгословѣнъ гдѡ бгѡ ижебѡ, твѡрѡй чѡдеѡ едїнъ. и блгословѣнѡ ѡма славы егѡ во вѣкѡ, и въ вѣкѡ вѣка: и ипѡлнїтса славы егѡ всѡ земла: бдѡ, бдѡ.

ѱаломъ рѡа.

Поманї, гдѡ, дѣда, и всѡ крѡтѡстѡ егѡ. ѡкѡ клѡтса гдѣви, ѡбѣщѡса бгѸ ѡкѡвлю: ѡце внїдѡ въ селѣнїе дѡму моегѡ, илї взыдѡ на ѡдрѡ постѣли моеѡ: ѡце дѡмъ сѡнъ ѡчїма моїма, и вѣждѡма моїма дреманїе, и покрѡ скрѡнїма моїма, дѡндеже ѡбѡращѡ мѣсто гдѣви, селѣнїе бгѸ ѡкѡвлю. еѡ слѡшахомъ ѡ во егѡпѡлїѣ: ѡбѡрѣтѡхомъ ѡ въ полѡхъ дѡбѡрѡбы. внїдемъ въ селѣнїѡ егѡ, поклонїмса на мѣсто, и дѣже стѡлѣтѣ нѡзѣ егѡ. воскрїнї, гдѡ, въ покрѡ твоѡ, ты и кѣвѡтъ стѣнн твоѡ. свѡщеннцы твоѡ ѡблекѡтса прѡвѡдою, и прїпенїи твоѡ возрадѡютса. дѣда радѡ раба твоегѡ не ѡвѡрѡтї лицѡ помѡзаннѡгѡ твоегѡ. Клѡтса гдѡ дѣдѡ ичтнѡю, и не ѡвѡрѣжетса еѡ, ѡ плодѡ чрѣва твоегѡ посаждѡ на прѣтѡлѣ твоѡмъ. ѡце сохрѡнѡтъ сынове твоѡ завѣтъ мѡй, и свѡдѣнїѡ моѡ еїѡ, ижебѡ нѡдѡ ѡ: и сынове ихъ до вѣка еѡдѡтъ на прѣтѡлѣ твоѡмъ. ѡкѡ ижебѡ гдѡ еїѡна, ижебѡ и въ жилище себѣ. еїи покрѡ мѡй во вѣкѡ вѣка, зѡтѣ вселюѡ, ѡкѡ ижебѡнхъ и. ловїтѡ егѡ блгословѡлѡи блгословлю, нїщымъ егѡ нарыцѡ хлѣбы. свѡщеннїкѡ егѡ ѡблекѡ во спасѣнїе, и прїпенїи егѡ радѡстїю возрадѡютса. Тѡмъ возрѡщѡ рѡгъ дѣдовѡ, оутѡтѡвахъ свѣтїльнїкѡ помѡзаннѡму моему. врагѡ егѡ ѡблекѡ стѡдѡмъ, на немъже процветѣтъ свѡтїна моѡ.

ѱаломъ ѡ.

Живїи въ помѡци вѡшнагѡ, въ крѡвѣ еѡ нѣнагѡ водворїтса. рѣчѣтъ гдѣви: зарѡтѡпнїкѡ мѡй еїи, и прїеѡжнїце моѡ, бгѡ мѡй, и оупѡвѡю на негѡ. ѡкѡ тѡй ижебѡнѡтъ тѡ ѡ стѣтн лѡвчн, и ѡ словесѡ матѣжна.

плещма своѣма ѡрѣнѣтъ тѧ, ѡ подѧ крѣпѣ ѣгѡ надѣешисѧ, ѡрѡжѣемъ ѡбѣдетъ тѧ ѡстѣнна ѣгѡ. Не ѡубоѡшисѧ ѡ стѣрѧха ноцигѡ, ѡ стѣрѣлы летѧщїѧ во дни, ѡ бѣщи во тѣмѣ преходѧщїѧ, ѡ срѧща ѡ бѣса полѡденнагѡ. падѣтъ ѡ стѣрѧны твоѣѧ тыѣсаца, ѡ тѣмѧ ѡдеенѡ твѣѣ, кѧ твѣѣ же не прѣблїжѣтѧ. Ѳбѧче ѡчїма твоѣма смѡтѣрѣши, ѡ воздѧмѣнїѧ грѣшникѡвѡз ѡзѣрѣши. Ѣкѡ ты, гдѣ, ѡповѧнїѧ моѣ, вѣшѣнагѡ положїлѧ ѣгѣ прѣнеѣжѣнїѧ твоѣ. не прїидѣтъ кѧ твѣѣ слѡ, ѡ рѧна не прѣблїжѣтѧ тѣлесѣ твоѣмѡ. Ѣкѡ аггѡлѡмъ своѣмъ заповѣтъ ѡ твѣѣ, сохрѧнїтѣ тѧ во вѣѣхъ пѡтѣхъ твоѣхъ. на рѡкѧхъ вѡзмѡдѣтъ тѧ, да не когдѧ прѣтѣкнѣши ѡ кѧмень нѡгѡ твоѡ. на ѧпѣдѧ ѡ вѧлїлїка настѡпѣши, ѡ поперѣши львѧ ѡ смїѧ. Ѣкѡ на мѧ ѡповѧ, ѡ ѡзбѧвлю ѡ: покрѣю ѡ, Ѣкѡ познѧ ѡмѧ моѣ. воззѡвѣтъ ко мнѣ, ѡ ѡгѡлышѡ ѣгѡ: сѧ нїмъ ѣмѡ вѧ скорѣн, ѡзмѡ ѣгѡ, ѡ прогѡвлю ѣгѡ. долготѡю днѣѡ ѡсполнѡ ѣгѡ, ѡ ѧвлѡ ѣмѡ спѧсѣнїѧ моѣ. **Слѧва, ѡ нынѣ, ѡлїлїѧ, трїѧжды.** Гдѣ, помїлѡѡ, **трїѧжды.**

Слѧва, трѡпѧрь, глѧз ѧ:

Написѡвѧшисѧ ѡногдѧ со стѣрѣцѡмъ ѡѡнѡмъ, Ѣкѡ ѡ стѣмене дѣдова, вѧ вѣдѡемѣ марїѧмъ: чѣревоносѧщїѧ безѣременное рождѣнїѧ: настѧ же вѣрема рѡжѣтѧ, ѡ мѣсто нѡ ѣдїноже бѣ ѡбѣтѧнщѡ: но Ѣкоже крѧсна пѧлѧтѧ, вѣртѣпѣ цѣрїѣ показѧшисѧ. хрїѡѡзъ рѧждѣтѧ, прѣжде пѧдшїѡ вѡскрѣсѣнїѧ ѡбѣрѧзѧ.

ѡ нынѣ, вѣѡрѡднѣнъ: Ѣкѡ не ѡмѧмы дерзѡвѣнїѧ за прѣмнѡгѧ грѣхѡ нѧша: ты ѡже ѡ твѣѣ рѡждѧшагѡсѧ молї, вѣдѡ дѣо, мнѡгѡ во мѡжетъ молѣнїѧ мѣтѣнее ко бѡгѡсѣрдїѡ вѡлїи. не прѣзѣрї грѣшнѣхъ молѣбы, вѣсѣтѧлѧ, Ѣкѡ мїлѡсѣрѣнїѧ ѣтѣ, ѡ спѧсѣнїѧ мѡгїѡ, ѡже ѡ стѣрѧдѣнїѧ ѡ нѧсѧ ѡзбѡлѣвѣнїѧ.

Тѧже трѡпѧрїѧ сїѧ, глѧз ѧ:

Прїидїтѣ, вѣѣрїнѣ, возвѣдѣмѧ вѣѣтѣвеннѣ, ѡ вїдїмъ сѡхѡждѣнїѧ вѣѣтѣвенное свѣшсе, вѧ вѣдѡемѣ кѧ нѧмъ ѡвлѣннѣ: ѡ ѡгѡмѡмъ ѡчїстѣвшисѧ жнѣтѣ прїнеѣмѡ доверѡдѣтелѣн, вѣмѣтѡ мѡрѧ прѣдѡгѡтовѧющѣ вѣѣрнѡ рѡждѣтѣвѣннѡмъ вѡхѡды, ѡ дѡшѣвѣнѣхъ сѡкрѡвнѣцѡ зѡвѡще: вѧ вѣшннѣхъ слѧва вѣгѡ, сѡщѣмѡ вѧ трїѣ: ѣгѡже рѧдѣ вѧ чѡловѣѣѣхъ бѡгѡвѡлѣнїѧ ѡвнїѧ, ѧдѧмѧ ѡзбѧвлѧмѧ пѣрѡрѡднѡмъ клѧтѣбы, Ѣкѡ чѡвѣѡколѡбѣецѧ. **[дѡвѧжды.]**

Стїхъ: Ѣгѡ ѡ югѧ прїидѣтъ, ѡ стѣнѡ ѡзъ горѡ прѡсѣѣннѡмъ чѡщн.

Глѧз ѧ: Слѡшнѣ, нѣо, ѡ вѣдшнѣ, землѣ, да подѡвїжатѧ ѡсновѧнїѧ, да прїимѡдѣтъ трѣпетѡ прѣспѡдѧнѧ: Ѣкѡ вѣгѡ же ѡ тѡрѣецѡ вѧ плѡтїкѡбѡ ѡдѣлѧ зѧнїѧ, ѡ ѡже держѧвнѡю рѡкѡю сѡздѧвѣннѡ тѡвѧрь, ѡтѣрѡбы зрїтѣлѧ зѧнїѧ. ѡ глѡбннѧ бѡгѧтѣтѡ, ѡ прѣмѡдрѡсѣнїѧ, ѡ рѡзѡмѡ вѣжїѧ! Ѣкѡ не ѡспїтѧны сѡдѡбѡ ѣгѡ, ѡ не ѡзѡмѣдовѧннѡ пѡтѣѣ ѣгѡ.

Стїхъ: Гдѣ, ѡгѡлышѡхъ сѡзѡхъ твоѡ, ѡ ѡубѡлѡхѧ: гдѣ, рѡзѡмѣхъ дѣлѡ твоѡ, ѡ ѡжѡсѡхѧ.

ѡ пѧкнѡ тѡѡже.

Слѧва, глѧз ѣ: Прїидїтѣ хрїѡнѡсїѡнѣ лѡдїѣ, да вїдїмъ чѡдо, вѣсѧкїѡ рѡзѡмъ ѡжѡсѧющѣѡ ѡ ѡдѣржѧщѣѡ: ѡ бѡгѡчѣстнѡмъ вѡспѣвѧющѣ вѣѣрнѣ, поклѡнїмѧ. днѣѡ кѧ вѣдѡемѡ не прѧздѧ сѡщн дѣлѧ прїхѡдїтѡ рѡдїтѣ гдѧ: лїцѡ же аггѡлѡстїѡ прѣдѣкѡдѣтъ. ѡ сїѧ вѣдѣвѡ, вѡпїѡшѣ ѡѡснѡѡ ѡбѣрѡчннѡкѡ: чѡѡ ѣже вѧ твѣѣ стѣрѧннѡе чѧннѣтѡ, дѣо; ѡ кѧкѡ хѡщѣши рѡдїтѣ, не ѡсѡбѡбѧчнѧмѡ ѡннѣ;

ѡ нынѣ, пѧкнѡ тѡѡже. Тѧже прѡкїменъ, глѧз ѧ: ѡзъ чѣрѡ прѣжде дѣснїцѡ рѡдїхъ тѧ, клѧтѡ гдѣ ѡ не рѧскѧетѧ. **Стїхъ:** Рѣчѣ гдѣ гдѣвнѡ моѣмѡ: сѣдѧ ѡдеенѡ мѣнѣ.

ѡ прѣмїѧ. Прѡрѡчѣствѧ ѡлїннѧ чѣтѣнїѧ.

Скору да предвараѣтъ ны щедрѣты твоѣ, гдѣ, ѡкоу ѡбнищѣхомъ сѣла: помози намъ, еже еше насъ, славы ради имени твоего, гдѣ, ижебѣи насъ, и очисти грѣхѣи наша, имени ради твоего.

Таже Трисѣое, и по Оѣе насъ:

Вондѣкъ, глѣкъ Г:

Дѣла днѣсь превѣчное слово въ вертѣпѣ градеѣтъ родити незречѣннѣ: ликуѣи, вселѣннаа, оуѣлышавши, прослави со аглы и пастырьми хотѣцаго ѡбнѣтиа отроча млада, превѣчнаго бѣа.

Гдѣ, помнѣи, мѣ.

И молѣтка:

Иже на всѣкое времѣ, и на всѣкѣи часѣ, на небѣи и на землѣ, поклонѣемый и славиный, хрѣте еже, долготерпѣливѣ, многомилостивѣ, многоблгодѣтробнѣ, иже правѣдныа любѣи и грѣшныа милѣи, иже всѣ зовѣи ко спасѣнѣю, ѡбѣщѣнѣи ради едѣщѣхъ блѣгъ. самъ, гдѣ, прѣимѣи и наша въ часѣ сѣи молѣтвы, и испрѣви живѣотѣ насъ къ заповѣдѣмъ твоимъ, души наша ѡсвѣти, тѣлесѣ очисти: помышлѣнѣи испрѣви, мѣли очисти: и ижебѣи насъ ѡ всѣкѣи скорѣи, сѣла и колѣзней: ѡградѣ насъ стѣими твоими аглы, да ѡполчѣнемъ ихъ облюѣемѣи и настаѣлемѣи, достѣнемъ въ соединѣнѣе вѣры, и въ радѣмъ непрѣтѣпныа твоѣа славы, ѡкоу блгословѣнъ сѣи во вѣки вѣкѣвъ, аминѣ.

Гдѣ, помнѣи, **трижды.**

Слава оцѣ и сѣи и стѣомѣ дхѣ, и нынѣ и прѣсно и во вѣки вѣкѣвъ, аминѣ.

Честнѣишѣю хрѣвѣмъ, и славиѣишѣю безъ сравнѣнѣа ерафѣмъ, безъ истрѣнѣа бѣа слова рѣждѣишѣю, сѣщѣю бѣи тѣ величѣемъ.

Именемъ гдѣимъ блгословѣи, Оѣе.

Свѣщенникъ возглашеѣтъ: Иже, оуѣдѣри ны, и блгословѣи ны, просѣвѣти лицѣ твоѣ на ны, и помнѣи ны.

Посѣмъ молѣтка великаго базила.

Иже и гдѣи сѣла и всѣа тѣарѣи содѣтелю, иже за многѣрдѣе безприкѣдныа милостѣи твоѣа, едннорѣднаго сѣла твоего, гдѣ нашего ина хрѣта, низпослѣвыи на спасѣнѣе рѣда нашего, и честнѣимъ сѣгѣмъ крѣтомъ рѣкопнѣнѣе грѣхъ нашихъ растерзѣвыи, и побѣдѣвыи тѣмъ начѣла и влѣрѣи тмы. самъ, блко чѣвѣколѣче, прѣимѣи и насъ грѣшныхъ, блгодѣрѣтѣенныа сѣла и молѣбныа молѣтвы, и ижебѣи насъ ѡ всѣкаго вѣгѣбнѣтельнаго и мрѣчнаго прѣгрѣшѣнѣа, и вѣхъ ѡсѣбнѣти насъ ищѣщѣхъ, виднѣмыхъ и невѣднѣмыхъ вѣгѣ. пригвоздѣи стѣрахѣ твоемѣмъ плѣти наша, и не оуѣклонѣи сѣрдѣцъ нашихъ въ словѣа илѣ помышлѣнѣа лѣкѣвѣтѣа: по любѣи твоѣю оуѣзвѣи души наша, да къ тебѣ всѣгда взираѣи, и еже ѡ тебѣ свѣтомъ настаѣлемѣи, тебѣ непрѣтѣпнаго и приносѣщѣнаго зрѣще свѣта, непрѣтѣпное тебѣ испѣданѣе и блгодѣрѣнѣе воземѣемъ, безначѣльно оцѣ, со едннорѣднѣимъ твоимъ сѣомъ, и вѣстѣимъ, и блгѣимъ и живѣотѣорѣщѣимъ твоимъ дхѣомъ, нынѣ и прѣсно, и во вѣки вѣкѣвъ, аминѣ.

Напомена:

На 9 часу кади се сав храм, као и на првом часу.

ТѢЖЕ ЧАСЪ ДЕВѢТЫЙ.

Прїидїте, поклонїмса црѣви нашемѹ бгѹ.

Прїидїте, поклонїмса ѡ припадѣмз хрѣтѹ, црѣви нашемѹ бгѹ.

Прїидїте, поклонїмса ѡ припадѣмз самомѹ хрѣтѹ, црѣви ѡ бгѹ нашемѹ.

И ѱаломъ ѱл.

Рече гдѣ гдѣви моему: се днѹ ѡдеишю мене, дождеже положѹ врагѹ твоѹ подножіе ногъ твоихъ. железныи пометъ ты гдѣ ѡ сына, ѡ господствѣи посредѣ враговъ твоихъ. съ тобою начало въ день силы твоеѹ, во свѣтлостехъ стѣихъ твоихъ. ѡзъ чева прежде денницы родихъ тѹ. клѣтъ гдѣ ѡ не раскѣтъ, ты іерей во вѣкъ, по чїнѹ мелхїседековѹ. гдѣ ѡдеишю тебе, сокрѣшилъ сътъ въ день гнѣба своего царѣ. съднѣтъ во ѡзыцѣхъ, ѡполннѣтъ падѣнїѹ, сокрѣшнѣтъ главы на землѣ многихъ. ѡ потока на пѣтъ пїетъ, сегѹ радѣ възнесѣтъ главы.

ѱаломъ ѱл.

Иповѣмса тебе, гдѣ, вѣмз сердцемз моимз, въ свѣтъ прѣвѣхъ ѡ сонмѣ. вслѣдѣ дѣла гдѣ, ѡзыкана во вѣхъ болахъ сгѹ. ѡповѣданїе ѡ великолѣпїе дѣло сгѹ, ѡ прѣвда сгѹ пребывѣтъ въ вѣкъ вѣка. Пѣмать сотворилъ сътъ чдѣеъ своихъ: милостивъ ѡ цѣдръ гдѣ: пїцѹ даде боѡщымса сгѹ, поманѣтъ въ вѣкъ завѣтъ свой. крѣпостъ дѣла своихъ возвѣтъ лѣдемз своимз, дѣтъ ѡмз достѡнїе ѡзыкъ. дѣла рѣкъ сгѹ, ѡтннѣ ѡ съдъ: вѣрны всѣ ѡповѣднѣ сгѹ, ѡтверженъ въ вѣкъ вѣка, сотворѣны во ѡтннѣ ѡ правотѣ. ѡзвѣнїе послѣ лѣдемз своимз, заповѣда въ вѣкъ завѣтъ свой, свѣто ѡ страшно ѡма сгѹ. Начало премѣдрѣнїи стѣхъ гдѣ, радѣмз же блѣгъ вѣмз творѡщымз ѡ. хвалѣ сгѹ пребывѣтъ въ вѣкъ вѣка.

ѱаломъ ѱс.

Приклонї, гдѣ, ѡхо твоѣ, ѡ слѣшнѣ мѣ, ѡкъ нїцѣ ѡ ѡбогъ съмъ ѡзъ. сохрѣннѣ дѣшѹ моѹ, ѡкъ преподобенъ съмъ: спѣи раба твоегѹ, бже мой, ѡповѣщаго на тѣ. помнїшнѣ мѣ, гдѣ, ѡкъ кз тебе воззовѹ бѣеъ день. возвѣеннѣ дѣшѹ раба твоегѹ, ѡкъ кз тебе взѡхъ дѣшѹ моѹ. ѡкъ ты, гдѣ, блѣгъ ѡ крѣтокъ, ѡ многѣмилостивъ вѣмз призывѡщымз тѣ. вѣшнѣ, гдѣ, молнѣшѹ моѹ ѡ коннѣ глѣшѹ моленїѹ моегѹ. Въ день скорбнѣ моеѹ взвѣхъ кз тебе, ѡкъ ѡслѣшилъ мѣ снѣ. нѣтъ подобенъ тебе въ вѣхъ, гдѣ, ѡнѣтъ по дѣламз твоимз. вснѣ ѡзыцы, снѣннѣ сотворилъ снѣ, прїидѣтъ, ѡ поклонѣтъ предъ тобою, гдѣ, ѡ прослѣвѣтъ ѡма твоѣ: ѡкъ вслѣннѣ ты ѡ творѡннѣ чдѣеѹ, ты снѣ бгѣ сдннѣ. нарѣвнѣ мѣ, гдѣ, на пѣтъ твоѹ, ѡ понѣ во ѡтннѣ твоѣ: да возвѣннѣтъ сердце моѣ боѡщнѣ ѡмене твоегѹ. ѡповѣмса тебе, гдѣ бже мой, вѣмз сердцемз моимз: ѡ прослѣвѣю ѡма твоѣ въ вѣкъ. ѡкъ милостѣ твоѹ вслѣ на мнѣ, ѡ ѡзвѣннѣ снѣ дѣшѹ моѹ ѡ да пренїпѣннѣшаго. бже, законопрѣстѣпннѣ вѣтѣша на мѣ, ѡ сонмз держѣвнѣхъ взыкѣша дѣшѹ моѹ, ѡ не предложнѣша тебе предъ тобою. ѡ ты, гдѣ бже мой, цѣдрнѣ ѡ милостивнѣ, долготерпѣлнѣннѣ ѡ многѣмилостивнѣ ѡ ѡтннннѣ, прнзрнѣ на мѣ, ѡ помнїшнѣ мѣ, даждѣ держѣвѹ твоѹ ѡтрокѹ твоему, ѡ спѣи сына раба твоеѹ. сотворнѣ со мною знѣменнѣ во блѣго, ѡ да вѣдѣтъ ненавнѣдѣннѣ мѣ, ѡ порѣдѣтъ, ѡкъ ты, гдѣ, помѣглз мнѣ ѡ ѡтѣшилъ мѣ снѣ.

Слава, ѡ нынѣ, ѡмнѣшнѣ, **трнжды**, гдѣ, помнїшнѣ, **трнжды**.

Вѣдомо же бѣди, ꙗко еѣ многолѣтнее поздравленіе въ соборныхъ церквахъ при архіереехъ, и ѿнаѣ, гдѣ прилично, творитѣа въ навечеріи по ѿпѣтѣ стѣа литургиі, или по вечерни, ꙗко бываѣтъ навечеріе въ сѣвѣтѣ и недѣлю: во ѡвѣтелехъ же во вѣхъ тѣпикахъ чинъ положенъ емѣ бывати на чѣхъ въ емъ мѣстѣ. Таже ѡба лика вкѣпѣ поютъ предреченнѣ стѣхрѣ.

Слава, и нынѣ, гласъ 5:

Анѣе раждаетѣа ѡ дѣи, рѣкою всю содержай тѣарь, пеленами ꙗкоже зѣменъ повнѣаетѣа, ѿже сѣществомъ неприкосновененъ бѣъ. въ гѣлехъ возлежитъ, ѡтвердѣвий нѣсѣ слобомъ въ началѣхъ: ѡ сощѣвъ млекомъ питаетѣа, ѿже въ пѣтѣини мѣни ѡдождѣвий людемъ: волхвыи призываѣтъ женихъ цѣковный, дары сѣхъ пріемлетъ сѣи дѣи. поклонѣемѣ рѣтѣ твоемѣ, хрѣтѣ: поклонѣемѣ рѣтѣ твоемѣ, хрѣтѣ: поклонѣемѣ рѣтѣ твоемѣ, хрѣтѣ: покажи намъ и бѣтѣснѣа твоѣ бѣоблѣнѣа.

На девѣтомъ чѣѣ кадитъ діаконъ вѣе хрѣамъ.

Таже прокіменъ, гласъ 4: Мѣти сѣонъ, речѣтъ чѣовѣкъ, и чѣовѣкъ родиѣа въ немъ. **Стѣхъ:**

ѡсновѣнѣа сѣгѣ на горѣхъ стѣихъ.

Прѣрочества нѣаина чтеніе.

[Гласъ 4.] Ѡтрочѣа родиѣа намъ, сѣи, и дадеѣа намъ, сѣгѣже начальство бысть на рѣмѣ сѣгѣ. и нарицаетѣа ѿма сѣгѣ, великаго совѣта агѣа, чѣденъ совѣтѣникъ, бѣъ крѣпокъ, властѣитель, начальникъ мѣра, ѡцѣ бѣдѣцаго вѣка: приведѣтъ бо мѣрѣ на начальники, и здравіе сѣгѣ. и веліе начальство сѣгѣ, и мѣра сѣгѣ нѣсть предѣла. на престѣолѣ дѣдовъ, и на царѣство сѣгѣ, исправити сѣ, и застѣпити сѣ сѣдѣбѣю и правѣдою ѡ нынѣ и до вѣка. рѣвностъ гдѣ сѣаѣа сѣтворитъ сѣа.

Въ сѣрѣсѣ послѣна стѣаго апѣла пѣла чтеніе.

[Зач: 75] Грѣтѣ, стѣаи и ѡсѣаѣемѣи, ѡ сѣаинаго вси, сѣаже рѣди вѣны не стѣдѣтъа братѣю нарицѣти ѿхъ, глагола: возвѣщѣ ѿма твоѣ братѣи моѣи: посредѣ цѣрке копоѣ тѣа. и пакѣ: ꙗзъ бѣдѣ надѣаѣа нѣнѣ. и пакѣ: сѣ ꙗзъ и дѣти, ꙗже мѣ далъ сѣтъ бѣъ. понеже ѡѣво дѣти пришещѣаѣа плѣти и крѣви, и тѣѣ пріискрѣнѣ пришещѣа тѣхъже, да смѣртѣю ѡпразднитъ ѿмѣцаго держѣвѣ смѣртѣи, сѣрѣчь діавола: и ѿзѣаѣтъ сѣхъ, сѣлицы стѣахѣ смѣртѣи чрезъ вѣе житѣе повѣнни вѣша равѣтѣ. не ѡ агѣа ѡѣво когдѣ пріемлетъ, но ѡ сѣмене лѣраѣмова пріемлетъ: ѡниѣдѣже долженъ бѣ по вѣемѣ подобѣтѣа братѣи, да милѣстѣвъ сѣдетъ и вѣренъ первоосѣаѣнникъ въ тѣхъ, ꙗже къ бѣ, во сѣже ѡчѣитѣи грѣхѣи людѣа. въ немѣже бо пострадѣа сѣмъ ѿкѣшенъ бывъ, мѣжетъ и ѿкѣшѣемѣи помѣти.

Діаконъ: Прѣмѣдрѣстѣ, прѣстѣи ѡѣлышѣмъ стѣаго сѣлѣа.

Іерѣи: ѡ матѣа стѣаго сѣлѣа чтеніе.

[Зач: 4] ѡшѣдшѣмъ волхѣомъ, сѣ агѣа гдѣнь во сѣѣ гѣнѣа ѡнѣфѣ глагола: востѣвъ, помѣи Ѡтрочѣа и мѣрѣ сѣгѣ, и вѣжѣи ко сѣгѣпетъ, и бѣди тѣамъ, дѣндеже рекѣ ти: хѣщѣтъ бо ѿрѣдъ ѿкаѣти Ѡтрочѣаѣе, да погѣбитъ сѣ. ѡнъ же востѣвъ, поѣтъ Ѡтрочѣа и мѣрѣ сѣгѣ нѣщѣю, и ѡнѣе ко сѣгѣпетъ. и бѣ тѣамъ до ѡмѣртѣа ѿрѣдова, да сѣдетѣа рѣченѣе ѡ гдѣ прѣрокомъ, глаголющѣмъ: ѡ сѣгѣпта воззѣахъ сѣа моѣгѣ. тогдѣ ѿрѣдъ вѣдѣвъ, ꙗко порѣганъ бысть ѡ волхѣомъ, разгѣнѣаѣа сѣлаѣ, и погѣа, ѿзѣи вѣа дѣти сѣщѣа въ вѣдѣемѣ, и во вѣхъ предѣлѣхъ сѣгѣ, ѡ двоѣ лѣтѣ и ѿнѣаѣше, по времени, сѣже ѿзѣвѣтѣи ѿпытѣа ѡ волхѣомъ. тогдѣ сѣвѣтъа рѣченѣе іерѣемѣмъ прѣрокомъ, глаголющѣмъ: гласъ въ рѣмѣ слышѣа бысть, плѣчь, и рыдѣніе, и вѣплъ мѣогъ. рахѣа плѣщѣнѣа чѣдъ сѣонъ, и не хотѣше ѡтѣшѣтѣа, ꙗко не сѣтъ. ѡмѣрѣшѣ же ѿрѣдѣ, сѣ агѣа гдѣнь во

и҃ѣ іавнѣа іѡанфѣ во єгѣптѣ, глагола: воставъ, помни Ѡтроча и мѣрь єгѡ, и нди въ зѣмлю іилевѣ:
иѡмроша во иѡщѣин дѡшн Ѡтрочатѣ. Ѡнз же воставъ, полатъ Ѡтроча и мѣрь єгѡ, и прїиде въ зѣмлю іилевѣ.
слышавъ же, іакѡ архелїи царствуетъ во іудѣн, влѣчетъ ирѡда Ѡтца своего, оубоаѣа тѣмъ и҃тн. вѣсть же
прїемъ во и҃ѣ, ѡнде въ предѣлы галїлѣйскїа. и прїшедъ вєелїса во градѣ нарицаемѣмъ назарѣтъ: іакѡ да
сѣдетъа речѣнное прѣѡки, іакѡ назарей наричетъа.

Тѣже:

Не предаждь насъ до конца имене твоегѡ ради, и неразори забѣта твоегѡ, и не ѡстаи мнѡсти твоеѡ ѡ насъ,
авраама ради возлюбленнагѡ ѡ тебѣ, и за ісаака раба твоегѡ, и іила стѣго твоегѡ.

Тѣже Трїтѣе, и по Ѡче насъ:

Вондѣкъ, глаголю:

Дѣа днѣь превѣчное слово въ вертепѣ градѣтъ родити неизречѣннѡ: лнкоди, вєелѣннаа, оубоаѣавши, проєлѣи со
л҃глы и паствырми хотѣцаго іавнѣиа Ѡтроча мадо, превѣчнаго бѣа.

Гдн, помнѣди, мѣ.

И молїтва:

Иже на всѣкое время, и на всѣкїи часъ, на нѣбн и на землн, поклонѣемый и славымый, хрїтѣ бже,
долготерпѣливѣ, многумнѡстивѣ, многоблѡдѣтробнѣ, иже правѣдныа любѣи и грѣшныа мнѣди, иже всѣ
зовѣи ко спасѣнїю, ѡбѣщѣнїа ради вѣдѣщихъ блгъ. еамъ, гдн, прїими и наша въ часъ сїи молїтвы, и испрѣви
жнѡтъ насъ къ заповѣдѣмъ твоимъ, дѡшы наша ѡсвѣти, тѣлѣа ѡчїстї: помышлѣнїа испрѣви, мысли
ѡчїстї: и избѣви насъ ѡ всѣкїа скорѣн, сѡлзъ и болѣзней: ѡградн насъ стѣми твоимн л҃глы, да ѡполчѣнемъ
и҃хъ соєлѣдѣемн и настаєлѣемн, достїгнемъ въ соєднѣнїе вѣры, и въ радѡмъ непрїстѡпныа твоеѡ славы, іакѡ
бл҃гословѣнъ єси во вѣки вѣкѡвъ, амїнь.

Гдн, помнѣди, трїжды.

Слава Ѡцѣ и сїю и стѡмѡ дхѣ, и нынѣ и прїснѡ и во вѣки вѣкѡвъ, амїнь.

Честнѣишю херѡвїмъ, и славынѣишю безъ сравнѣнїа єерѣфїмъ, безъ иєтлѣнїа бѣа слова рождшю, сѣщю бѣѡ
тѣа величѣемъ.

Именемъ гдннмъ бл҃гословн, Ѡче.

Свѣщѣнникъ возглашѣтъ: Иже, оубоаѣри ны, и бл҃гословн ны, просвѣтн лицѣ твое на ны, и помнѣди ны.

Тѣже молїтва великагѡ всїаїа.

Вѣко гдн и҃се хрїтѣ бже насъ, долготерпѣвїи ѡ нашихъ согрѣшѣнїихъ, и дѣже до нынѣшнагѡ часа прнведѣи
насъ, въ Ѡнѣже на жнѡтворѣемъ дрѣвѣ вїса, бл҃гораѡмномѡ разбѡйникѡ, иже въ рѣи пѡтѣотворїа єси
входъ, и смѣртїю смѣртъ разрѡшїа єси: ѡчїстн насъ грѣшныхъ, и недостѡнныхъ рабъ твоихъ, согрѣшнхѡмъ во
и беззакѡннѡвхѡмъ, и нѣсмн достѡннн возвертн Ѡчѣа наша, и воззрѣтн на высотѣ нѣндю: занѣ
ѡстаєнхѡмъ пѡтъ правды твоеѡ, и ходнхѡмъ въ болѣхъ єерѣцъ нашихъ. но молнмъ твоѡ безмѣрнѡ бл҃гостъ:
поцадн насъ, гдн, по мнѡжествѣ мнѡсти твоеѡ, и сплн насъ имене твоегѡ ради стѣгѡ, іакѡ иєчѡша въ
сѣтѣ днѣ насн: иѡмн насъ иѡзъ рѡкн сопрѡтївнагѡ, и ѡстаєн намъ грѣхн наша, и оумертвн плѡтїкѡе наше
мѡдрѡвѣнїе, да вѣтѣаго ѡложнѣше чѡлѡвѣка, въ нѡбаго ѡбєлѣемъ: и тѣѣ пожнѣемъ нашѣмѡ влѣтѣ и
бл҃годѣтѣаю. и тѣакѡ твоимъ послѣдѡюѣе повелѣнїемъ, въ вѣчнїи покое достїгнемъ: иѣже єсть вѣхъ

вселяющихъ живице. ты бо єси констанинѣ истинное всееліе и радость любящихъ тѣ, христе бже наш: и тебе
славу возсылаемъ, со безначальнымъ твоимъ оцемъ, и претымъ, и блгимъ, и животворящимъ твоимъ
дхомъ, ныне и пріеи, и во вѣки вѣковъ, аминь.

Блажѣни чистѣи сѣрдцемъ, ѿкъ тѣи бѣ оубрѣтѣ.

Блажѣни мироотборцы, ѿкъ тѣи сынове бжѣи нарекутѣся.

Блажѣни изгнани правды ради, ѿкъ тѣхъ есть црѣтво нѣное.

Блажѣни есте, егда поносахъ вѣмъ, и изженухъ, и рекухъ всѣмъ словъ глаголю на вы, лжеце мнѣ ради.

Радуйтеся и веселитеся, ѿкъ мзда вѣша многа на нбсхъ.

Не глаголемъ же на блженнахъ пснѣи, ѿже въ мнѣи, ни апла, ни еѣла.

Слава, и нынѣ:

Помани насъ, гди, егда приидеши во црѣвѣи твоѣмъ.

Помани насъ, вѣко, егда приидеши во црѣвѣи твоѣмъ.

Помани насъ, стѣи, егда приидеши во црѣвѣи твоѣмъ.

Днхъ нѣныхъ поетъ чл, и глголетъ: стъ, стъ, стъ гдѣ слава дъ, исполь нбѣ и землѣ славы твоѣ.

Приступите къ немъ, и просвѣтитеся, / и лица вѣша не
остыдѣтѣ.

Днхъ нѣныхъ поетъ чл, и глголетъ: стъ, стъ, стъ гдѣ слава дъ, исполь нбѣ и землѣ славы твоѣ.

Слава: Днхъ стѣхъ аглз и архгглз, со вѣмн нѣными инами, поетъ чл, и глаголетъ: стъ, стъ, стъ гдѣ
слава дъ, исполь нбѣ и землѣ славы твоѣ.

И нынѣ:

Иповѣданіе православыа вѣры.

[ѿце есть литургіа, зде не глаголемъ, но по и нынѣ, глаголемъ: Услави, ѡстаби: и прочла.]

Вѣрдо во единаго бѣ оца вседержителя, творца нбъ и землѣи, видимымъ же вѣмъ и невидимымъ. и во
единаго гдѣ ина хрѣта, ина бжѣа, единароднаго, иже ѡ оца рожденнаго прежде вѣхъ вѣкъ. свѣта ѡ свѣта, бѣ
истинна, ѡ бѣ истинна, рожденна, не сотворенна, единаестина оца, иже всл быша. насъ ради человекъ, и
нашего ради спасеніа, шедшаго съ нбсъ, и воплотившагося ѡ дха стѣ и мрѣи дѣи, и воцѣвѣшаша. распятаго
же за ны, при почитѣемъ пѣлтѣ, и страдавша, и погребенна, и воскресшаго въ третій день, по писаніемъ. и
возшедшаго на нбсѣ, и сѣдѣща оудю оца. и пакн грядущаго со славою, судити живымъ и мртвымъ,
егже црѣвѣи не вдетъ концѣ. и въ дха стѣго, гдѣ, животворѣщаго, иже ѡ оца исходащаго, иже со оцемъ и
спомъ спокланѣема, и славнома глаголавшаго пророчи. во еднѣ стѣю, соборно и аптольскою црковъ.
иповѣдо едино крещеніе во ѡставленіе грѣхъвъ. чю воскресеніа мртвыхъ: и жнзни вѣдущаго вѣка, аминь.

Тѣже молитва:

Услави, ѡстаби, прости, бже, прегрѣшеніа наша, вольнаа и невольнаа, ѿже въ словѣ и въ дѣлѣ, ѿже въ
вѣдѣннѣи и не въ вѣдѣннѣи, ѿже во днѣ и въ ноци, ѿже во оумѣ и въ помышленнѣи, всл намъ прости, ѿкъ блгъ
и члвколѣвецъ.

Оче нашъ, иже еси на нбсхъ, да святѣтѣя има твоѣ, да приидетъ црѣвѣе твоѣ: да вдетъ вола твоѣ, ѿкъ на
нбсѣи и на землѣи. хлѣбъ нашъ насущный дѣждь намъ днѣи, и ѡстаби намъ долги наша, ѿкоже и мы
ѡставаемъ должникомъ нашимъ: и не введи насъ во искушеніе, но избави насъ ѡ лѣбавга.

Сѣеннкъ: ѿкъ твоѣ есть црѣво: и мы: аминь.

И конѣкъ, глѣз ѣ:

Дѣа днѣѣ превѣчноѣ слово въ вѣртѣпѣ градѣтѣ родиѣти неизречѣннѣ: ликиѣи, вселѣннаѣ, оубѣлышавши, прослави со
лѣглы ѣ пѣстырьми хотѣцаго ѣвѣнѣна Ѡтроѣа младо, превѣчнаго бѣа.

Гдѣи, помилѣи, мѣ.

Тѣже молѣтѣ ѣи:

Всепѣла тѣрѣе, ѣднноѣцила державѣо, нераздѣльное царѣтѣво, всѣхъ благиѣхъ вила: благоволи же ѣ ѡ мнѣ
грѣшнѣми. оубѣрѣи, вразуми сѣрдѣе моѣ, ѣ всю мою ѡнми екебѣрѣи. просвѣти мою мысль, да виыи слаблю, поѣ,
ѣ поклонѣюѣа, ѣ глаголю: ѣдинъ свѣтъ, ѣдинъ гдѣи, ѣиз хрѣтѣсѣ, во славу бѣа Ѡца, аминѣ.

Тѣже,

Достѣоно ѣсть ѣакѣо конѣтиннѣи, блажиѣти тѣа бѣи, принобѣжѣннѣю, ѣ пренепорѣчнѣю, ѣ мѣрѣ бѣа нѣшегѣ.
чѣтѣнѣишѣю хѣрѣвѣми, ѣ славиѣнѣишѣю безъ сравнѣнѣа ерафѣми, безъ ѣчлѣнѣа бѣа слова рѣждшѣю, сѣциѣю бѣи тѣа
вѣлчѣемѣ. ѣ ѡпѣтѣтѣ днѣ.

**ѣ вывѣтѣтѣ рохѣдѣ до часа вѣчѣрнагѣо. Вѣчѣрна же вывѣтѣтѣ еѣ литѣрѣгиѣо вѣсѣла вѣлѣкагѣо во своѣ вреѣма: Ѡслоѣмѣ
же, Благослово гдѣа: Благолемѣ на литѣрѣгиѣи по заамѣоннѣи молѣтѣѣ.**

ѣще же нѣетѣ литѣрѣгиѣи, глаголемѣ заѣ:

Бѣди ѣма гдѣие благослобѣно ѡ нынѣи ѣ до вѣка. Тѣрижѣды.

Слава, ѣ нынѣ: Ѡслоѣмѣ агѣ:

Благослово гдѣа на всѣкое вреѣма, виыи хвала ѣгѣо во оубѣхъ моѣхъ. ѡ гдѣи похвалѣтѣа дѣшѣа моѣ, да
оубѣлышатѣ крѣтѣцыи, ѣ возвѣелѣтѣа. возвѣлѣчѣтѣ гдѣа со мноѣю, ѣ вознесѣмѣ ѣма ѣгѣо въѣпѣ. взыкаѣхъ гдѣа, ѣ
оубѣлыша мѣ, ѣ ѡ всѣхъ скорѣѣи моѣхъ ѣзѣави мѣ. приѣтѣпѣтѣ кѣ немѣи, ѣ просвѣтѣтѣиѣа, ѣ лица вѣша не
погтыдѣтѣа. ѣи нѣпѣии воззѣа, ѣ гдѣи оубѣлыша ѣи, ѣ ѡ всѣхъ скорѣѣи ѣгѣо спѣи ѣи. ѡполчѣтѣа лѣгѣа гдѣиѣ
Ѡкрѣтѣа боѣщѣиѣа ѣгѣо, ѣ ѣзѣавѣтѣа ѣхъ: въѣиѣтѣ, ѣ виѣнтѣ, ѣакѣо бѣгѣ гдѣи. блажѣнъ мѣжѣ, ѣже оубѣтѣтѣа нѣнѣ.
боѣтѣа гдѣа всѣи еѣи ѣгѣо, ѣакѣо нѣетѣа лишенѣа боѣщѣиѣа ѣгѣо. богѣтѣи ѡбнѣщѣа ѣи вѣлакаѣша: взыкаѣюѣи
же гдѣа не лишѣтѣа всѣкагѣо блага. приѣдѣтѣ, чѣаа, поглышѣитѣ мене, стѣраѣхъ гдѣиу наѣчѣи вѣзѣ. кѣтѣ ѣетѣ
чѣловѣкѣа, хотѣаи жѣноѣтѣа, любѣаи днѣ виѣдѣти благаи; оубѣрѣи аѣзыкѣа тѣоѣи ѡ сла, ѣ оубѣтѣиѣ тѣоѣи, ѣже не
глаголатѣи льѣтѣи. оубѣлонѣа ѡ сла, ѣ сотѣорѣи блага: взычѣи мѣра, ѣ пожѣнѣи ѣи. Ѡчи гдѣи на правѣдныѣа, ѣ оубѣи
ѣгѣо въ молѣтѣѣ ѣхъ. лиѣе же гдѣи на тѣворѣщѣиѣа сла, ѣже поѣрѣвѣиѣи ѡ землѣи пѣмѣтѣ ѣхъ. воззѣаѣша
правѣднѣи, ѣ гдѣи оубѣлыша ѣхъ, ѣ ѡ всѣхъ скорѣѣи ѣхъ ѣзѣави ѣхъ. бѣнѣзѣ гдѣи сокрѣдѣннѣхъ сѣрдѣемѣи, ѣ
смирѣннѣа дѣхомѣи спѣтѣтѣа. мнѣиѣи еѣвѣрѣи правѣдныѣа, ѣ ѡ всѣхъ ѣхъ ѣзѣавѣтѣа ѣ гдѣи. храниѣтѣа гдѣи всѣ
кѣѣтѣи ѣхъ, ни ѣднѣа ѡ ниѣхъ сокрѣдѣиѣа. смѣрѣтѣа грѣшникѣвѣа люѣа, ѣ ненавѣдѣцѣи правѣднаго прѣгрѣшѣаѣтѣа.
ѣзѣавѣтѣа гдѣи дѣшы рѣзѣи своѣхъ, ѣ не прѣгрѣшѣаѣтѣа всѣи оубѣоѣюѣи на неѣо.

Достѣоно ѣсть ѣакѣо конѣтиннѣи, блажиѣти тѣа бѣи, принобѣжѣннѣю, ѣ пренепорѣчнѣю, ѣ мѣрѣ бѣа нѣшегѣ.
чѣтѣнѣишѣю хѣрѣвѣми, ѣ славиѣнѣишѣю безъ сравнѣнѣа ерафѣми, безъ ѣчлѣнѣа бѣа слова рѣждшѣю, сѣциѣю бѣи тѣа
вѣлчѣемѣ. ѣ ѡпѣтѣтѣ.

**[Зѣри] Подѣоѣтѣа вѣдѣти: ѣще въ сѣвѣтѣѣ, ѣли въ недѣлю вѣдѣтѣа нѣвѣчѣрѣе, литѣрѣгиѣа златѣоѣстоѣа поѣтѣа.
Вѣлѣкагѣо же вѣсѣла литѣрѣгиѣа поѣтѣа на сѣмый правѣдникѣа. Тѣкоже тѣворѣмѣи ѣ на правѣдникѣа сѣѣхъ бѣоавлѣнѣиѣ.**

Бадњи, њакѡ ѡгда нѣсть свѣшты, њли недѣли, въ навечеріе, тогда бываѣтъ литургіа великаѡ, а въ дѣнь праздника литургіа златоустова бываѣтъ. Оце же њ въ праздникѣ бѣговленіа.

[Зрѣ] Размно же бѣди њ ѡ сѣмъ, ѡкѡ ѡ хрѣтова рѣтѣлѣ, њ до стѣхъ бѣговленій, никакоже поѣтъ, ни колѣнопоклоненіа бываѣтъ, ниже въ цѣркѣ, ниже въ кѣлїахъ.

Вѣдомо же бѣди: ѡце сличнѣлѣ рѣтѣлѣ хрѣтово, њли бѣговленіе въ недѣлю, воисѣно ничѣгоже поѣмъ.

Напомена:

На Бадњи дан бива литургија Василијева (почиње вечерњем), а на Божић Златоустова.

Но ако Бадњи дан падне у суботу и недељу литургија Василијева бива на Божић, а на Бадњи дан Златоустова, с обичним почетком, не вечерњем.

- Кад Бадњидан падне у суботу: Блажени Оод канона предпр. песмаа 3 и 6; по входу тропар предпр. Сл. И н. Кондак предпр. Прок. Дана, ап. Суботе пред Божићем зач. 205, еванђеље од матеја зач. 53. Причасно:
- Кад Бадњидан падне у недељу види литургију у прав. 27;
- Вечерње бива по подне у своје време, по овом правилу: У суботу се поје прва катзма сва, а у недељу само 1; антифон; стихире празника на 8, гл. 2 самогласан; Вход са еванђељем; Прокимен дана, и паримеји; после тога не поје се Трисвјатоје, но одмах мала јектенија; по возгласу прокиме гл. 1, Апостол зач. 207; Еванђеље по Луки зач. 5; јектенија; возглас и отпуст.

Затим се постави свећњак са упаљеном свећом и налоњ насред цркве, свештеник изнесе икону празничну, постави на налоњ и стане пред њу и свештеник поје тропар празника; Слава и ниње, кондак потом унесе икону у олтар, да не би ко пре времена целивао.

возвеледѣтца: Нѣо ѿ землѣ днѣсь совокрѣпнѣша: Слѣва въ вѣшнихъ бѣѣ. По ѿбразѣ ѿ по подобію, ѿчлѣбша пречлѣпленіемъ: Слѣва: гл. 5 Колѣвѣ, перидѣтн царіе: ѿ нынѣ: гл. 6 Анкѣютъ агглен вѣн на нѣн: За то време ѣакон кади св. Храм. Затим чита молитву: Спаси Боже: После овога излазе и паперте у храм при појању стиховныхъ стихира гл. 2: Вѣліе ѿ прелѣвное чѣдо: Припѣвъ: ѿз чрева прѣжде денницы: ѿ, Рече гдѣ гдѣвн моёмъ: Припѣвѣемъ же сімн припѣвы ѿ до ѿдѣнѣа прѣздника. Слѣва, гл. 4 самогласан Велеліа іерѣлліме: ѿ нынѣ глас исти въ вертѣпѣ велеліа ѣн: На блгоговѣнін хлѣкѣвъ тропар празника гл. 4 Рѣтѣво тѣое хрѣте ѣже нѣшъ: трѣжды. ѿдн ѿма гдѣн: трѣжды. Свештеник стојеѣи предъ дверима, окренутъ лицемъ западу с ѣаконѣомъ који држи петохлѣбницу благосіла ноародъ говореѣи: Блгоговѣн гдѣ: улазе крозъ царске двери у олтар а појци: ѿмнн. Богатн ѿбнрѣша: за овимъ одмахъ шестопсалмије са Слѣва въ вѣшнихъ бѣѣ. На ѿгъ гдѣ, тропар празника 3, обичне катизме и сѣдалан празника гл. 1 Празника гл. 1 Во ѿчлѣхъ нѣсъ рѣдн: Слѣва, ѿ нынѣ и други гл. 3 Превѣснаго: Полиелеј и величаније: Велеліемъ тѣ, жнводѣвче хрѣте, нѣсъ рѣдн нынѣ плѣтнѣо рѣждшаго са ѿ безневѣстнѣа ѿ прѣчтѣа дѣы мрѣн. Псалмъ избрани: Вооклѣнкнте гдѣвн вѣлѣ землѣ. И сѣдалан гл. 4 Прѣднѣте, вѣднмъ вѣрнн: Слѣва, ѿ нынѣ. Степени 1 ѿ ѿнорнн моєа: Ненавѣдачнн снѣна: Слѣва: Сѣымъ дѣомъ вѣка дѣшѣ жнвѣтѣа: ѿ нынѣ: антифон 4 гл. Прокимен гл. 4 ѿз чрева прѣжде денницы роднхъ тѣ: Арѣгнн проклѣмн: Вѣлкое дѣхннѣ да хлѣлнчъ гдѣ. Сѣхъ: Хлѣлнчѣ гѣа во сѣхъ ѣгѣ, хлѣлнчѣ ѣгѣ во оутѣврѣдѣнін снѣы ѣгѣ. Еванѣе по Матеју зач. 2 ѿсъ хрѣтово рѣтѣво снѣе бѣ: псалм 50. Место: Млѣтѣамн, Слѣва: гл. 2 Вѣлѣска днѣсь рѣднѣн ѿполнѣтѣа, хрѣтоєз роднѣа ѿ дѣы. ѿ нынѣ, исто сѣхъ: конѣца, Хрѣтоєз роднѣа въ вѣдлѣемѣ. Помнлѣн мѣ ѣже: Сѣхнѣра, глѣс ѣ: Слѣва въ вѣшнихъ бѣѣ. Канона два гл. 1 оба са ирмосомъ на 8, напослетку ирмоси оба канона свака страна свој ирмос. По 3 песни ипакој гл. 8 Начѣтокъ ѣзыкѣвъ, нѣо тѣбѣ прннѣе: По 6 песни кондак гл. 3 дѣа днѣсь прѣдѣстѣвеннаго рѣждѣтѣ: и икос ѣдѣмъ вѣдлѣемъ ѿвѣрзе: На 9 песни се не поје чѣтнѣшѣо но припѣви празника Велеліа, дѣшѣ моа: и ирмос Тѣннѣтѣо сѣрѣннѣо вѣжѣ ѿ прелѣвное: друга страна поје такоѣе припѣв и ирмос и остали припѣви тропарима 1 канона. Затимъ прѣва страна поје припѣв 2 канона и ирмоса: дѣвнчн оѣвѣ нѣмъ: и друга страна исти припѣв и ирмос а остали припѣви тропарима другога канона напослетку се поје прѣви припѣв и ирмос и други припѣв и ирмос, ѣакон кади сав храм. Сѣветилан празника: Порѣчнѣл нѣ ѣтѣ вѣвѣше снѣс нѣшъ: 3. На хвалите стхирѣ гл. 4 самогласан: Велелітѣа прѣннн: Бѣе дѣо, рѣждшаа снѣа: Прѣднѣте, воспонмъ мѣрѣ снѣовѣ: Оѣцъ блгонзѣолн, слѣво плѣтѣ бѣстѣ: Слѣва, гл. 6: ѣгдѣ врема ѣже на зѣмлю прншѣтѣа тѣоєго: ѿ нынѣ: гл. 2: Днѣсь хрѣтоєз въ вѣдлѣемѣ рѣждѣтѣа ѿ дѣы: Славословіе велико, тропар празника и јектенија. Отпуст: ѿже въ вертѣпѣ роднвѣнѣа, ѿ въ ѿчлѣхъ возлѣгнн, нѣшего рѣдн сплѣнѣа, хрѣтоєз ѿстнннѣн бѣ нѣшъ, млѣтѣамн прѣчтѣа своєа мѣре, сѣхъ слѣвнхъ ѿ вѣхвѣлнхъ ѿплѣа, ѿ вѣхъ сѣхъ, помнлѣтѣа ѿ сплѣтѣа нѣсъ, ѿкѣ блгъ ѿ чѣловѣколѣбѣца.

ѿ знаменѣтѣа ѿдѣмнѣ сѣымъ ѣлѣемъ вѣртнѣо ѿ сѣаго кандѣла, ѣже прѣдъ прѣздннчнѣо ікѣноѣ, поѣщымъ нѣмъ сѣхнѣрѣ самогласнѣ прѣздннѣа: ѿ чѣс ѣ. На ѣмъ чѣтѣ тропарѣ прѣздннѣа. По трнѣтѣомъ кондакѣ прѣздннѣа. ѿ прѣчѣа: ѿ совершѣннѣн ѿпѣтѣа.

[Зрн] Вѣдомо же ѣдн ѿ снѣ: ѿкѣ ѿче нѣвечеріе рѣтѣа хрѣтова ѣдѣтѣа въ ѣвѣотѣ, ѿ недѣлю, не бѣвѣтѣа порѣа: Млѣтѣрѣа же златѣотѣаго во своє врема: ѿ на сѣмнн прѣздннѣа млѣтѣрѣа поѣтѣа вѣслѣва непрѣмѣннѣа. Такожде

Быва́етъ ѡ́ въ пра́здникъ просвѣщенїа. Вмѣстѣ же, Ѡ́ тебѣ́ рѣ́дѣтєа: поѣмъ́ ірмо́въ ѿ́ ꙗ́коу. Въ се́й дѣнь
Быва́етъ́ лїтѹргїа́ по́ ра́нѹ, чрѣ́дѹ ра́дн бѣ́ннѹа.

На литургију звоне сва звона и поју се Антифони:

Антифѡнъ ѿ́, Ѳсалѡмъ ѿ́, гла́съ ѿ́:

Ніповѣмєа тебѣ́, гдѣ́, вѣ́мъ іє́рѣемъ моѡ́мъ, повѣ́мъ всѣ́ чѹде́а твоѡ́.

Припѣвъ: Моли́твами бѹ́ы, спсе́, спаси́ на́съ.

Стїхъ ѿ́: Въ свѣ́тѣ́ прѣ́выхъ ѡ́ со́нмѣ́, вѣ́ла дѣ́ла гдѣ́а.

Припѣвъ: Моли́твами бѹ́ы, спсе́, спаси́ на́съ.

Стїхъ ѿ́: Нзѡ́скана во вѣ́хъ бо́лахъ ѣ́гѡ́.

Припѣвъ: Моли́твами бѹ́ы, спсе́, спаси́ на́съ.

Стїхъ ѿ́: Ніповѣ́данїе ѡ́ велико́лѣ́пе дѣ́ло ѣ́гѡ́, ѡ́ прѣ́да ѣ́гѡ́ прє́быва́етъ въ вѣ́къ вѣ́ка.

Припѣвъ: Моли́твами бѹ́ы, спсе́, спаси́ на́съ.

Та́же Ѧ́а ли́ка: Сла́ва, ѡ́ ны́нѣ́: Моли́твами бѹ́ы, спсе́, спаси́ на́съ.

Антифѡнъ ѿ́, Ѳсалѡмъ ѿ́, гла́съ ѿ́.

Блаже́нъ мѹ́жъ бо́а́а гдѣ́, въ за́повѣ́дехъ ѣ́гѡ́ воє́хѡ́цетъ ѡ́чѣ́а.

Припѣвъ: Спаси́ ны́, спсе́ бж҃ї́й, ро́ждѣ́на Ѡ́ дѣ́ы, по́мѡ́чыа тн҃: А́ннаѡ́а.

Стїхъ ѿ́: Сї́льно на зе́млѣ́ бѹ́детъ ѡ́чѣ́а ѣ́гѡ́, ро́дъ прѣ́выхъ благосло́вїтєа.

Припѣвъ: Спаси́ ны́, спсе́ бж҃ї́й, ро́ждѣ́на Ѡ́ дѣ́ы, по́мѡ́чыа тн҃: А́ннаѡ́а.

Стїхъ ѿ́: Сла́ва ѡ́ богѣ́тѣ́во въ до́мѣ́ ѣ́гѡ́, ѡ́ прѣ́да ѣ́гѡ́ прє́быва́етъ въ вѣ́къ вѣ́ка.

Припѣвъ: Спаси́ ны́, спсе́ бж҃ї́й, ро́ждѣ́на Ѡ́ дѣ́ы, по́мѡ́чыа тн҃: А́ннаѡ́а.

Стїхъ ѿ́: Возѣ́а во тѣ́бѣ́ свѣ́тъ прѣ́вымъ, мї́лостнє́къ ѡ́ цѣ́дє́къ ѡ́ прѣ́ведє́нъ.

Припѣвъ: Спаси́ ны́, спсе́ бж҃ї́й, ро́ждѣ́на Ѡ́ дѣ́ы, по́мѡ́чыа тн҃: А́ннаѡ́а.

Та́же Ѧ́а ли́ка вкѹ́пѣ́: Сла́ва, ѡ́ ны́нѣ́: Ё́дннорѡ́днѡ́й спсе́ ѡ́ сло́ве бж҃ї́й:

Антифѡнъ ѿ́, Ѳсалѡмъ ѿ́, гла́съ ѿ́.

Рє́тє́ гдѣ́ гдѣ́вн моє́мѹ́: сѣ́дн ѡ́дє́снѹ́ менѣ́.

Тропа́рь, гла́съ ѿ́:

Рж҃тѣ́ѡ твоє́, хр҃тѣ́ бж҃е на́шъ, возѣ́а мї́ровн свѣ́тъ рѣ́дѣ́ма: въ не́мъ бо́ свѣ́зда́мъ мѹ́жїцї́н, свѣ́здо́у ѡ́ч҃а́хѣ́а,
тебѣ́́ клѣ́натнєа́ є́лнѹ́ прѣ́ды, ѡ́ тебѣ́́ вѣ́дѣ́тн є́з вы́соты́ востѡ́ка: гдѣ́, сла́ва тебѣ́́.

Стїхъ ѿ́: Дѡ́ндеже́ по́ложѹ́ врагнѣ́ твоѡ́, по́днѡ́жїе но́гъ твоѡ́хъ.

Тропа́рь: Рж҃тѣ́ѡ твоє́, хр҃тѣ́ бж҃е на́шъ:

Стїхъ ѿ́: Жє́зъ сї́лы по́летѣ́ тн҃ гдѣ́ Ѡ́ є́ѡ́на, ѡ́ гдѣ́ствѣ́нн по́средѣ́ врагѡ́въ твоѡ́хъ.

Тропа́рь: Рж҃тѣ́ѡ твоє́, хр҃тѣ́ бж҃е на́шъ:

Стїхъ ѿ́: Є́з твоѡ́у́ нача́ло въ дѣ́нь сї́лы твоє́а, во свѣ́тлостє́хъ стї́хъ твоѡ́хъ.

Тропа́рь: Рж҃тѣ́ѡ твоє́, хр҃тѣ́ бж҃е на́шъ:

Вхѡ́днѡе:

Нзъ́ чрѣ́а прѣ́жде деннї́цы ро́дїхъ́ тѡ́, клѣ́тєа́ гдѣ́ ѡ́ не раскѣ́тєа: тѣ́ іє́рє́н во вѣ́къ по́ чї́нѹ́ мєлхї́сєдѣ́ковѹ́.

Тропа́рь вьсо́чї́шннъ гла́сомъ, гла́съ ѿ́:

Рѣчѣ бо твоѣ, хрѣтѣ бже нашъ, возглаголю мѣрѣи свѣтъ: въ немъ бо свѣздѣмъ славоу твою, свѣздѣ бо оубо твои, твоѣ кланатиѣ гнѣи прѣбды, и твоѣ вѣдѣти въ вышнѣхъ востокѣхъ: гдѣ, слава твоѣ.

Слава, и нынѣ, кондакъ, гласъ г. Подобенъ:

Два днѣи пресвѣщеннаго раждаетъ, и земля вертепъ непретѣпномъ приносятъ. Ангели въ пастырьми словоблаговъ, волю же со свѣздѣ бо прѣтѣвѣдуютъ: насъ бо ради родиша отъ троихъ мало превѣчный бгъ.

Вмѣстѣ трисѣгъ:

Блици бо хрѣта крѣпитеся, бо хрѣта ѡблекотеся, алалиа. [Трижды.]

Прокименъ, гласъ и:

Въ земля да поклонитея тебе, и поетъ тебе, да поетъ же имени твоему вышнѣи. **Стихъ:** Воскликните гдѣи въ земля, пойте же имени гдѣ, дадите славу хвалѣ гдѣ.

Ипакъ къ галѣмъ, зачало гдѣ. Прѣте, гдѣ приде кончина лета:

Алалиа, гласъ а. **Стихъ:** Нѣи повѣдаютъ славу твою, творение же твоѣ гдѣ возвѣщаетъ тверды. **Стихъ:** День днѣи ѡрыгаетъ глаголю, и нощь нощи возвѣщаетъ радостю.

Блаже ѡ матѣе, зачало г. Иисъ рождше въ вифлиемѣ израильтемъ:

Вмѣстѣ Достойно:

Величїи, дшѣ моѣ, честишю и славишю горнихъ конствъ, дѣи прѣтѣи бгъ.

И поемъ имѣемъ, гласъ а: Любви оубо намъ, ѣкъ безвѣдно страхомъ оубо те молчанїе, любовїю же, дѣо, пѣни тѣи прѣтѣннѣ сложены, недобно сѣти: но и мѣи, силъ, гдѣи сѣти прѣволѣнїе, даждь. **И до ѡдана.**

Причащенъ:

Изваженїе послѣ гдѣ людемъ своимъ. Алалиа, трижды.

На трапѣзѣ выветъ оубошѣнїе братїи великое: и чтемъ слово зачало, гдѣже зачало: Архїе оубо патрїархъ:

[Зри] Ище прѣдникъ рѣчѣ хрѣтова славитѣ быти въ срдѣ, и пѣтѣхъ, разрѣшѣемъ оубо мѣрѣи на мѣо, мѣи же на сырѣ и гнѣи: и гдѣмъ оубо ѡ рѣчѣ хрѣтова, по всѣ днѣ, до навечерїа сѣгъ бгѣвѣнїа, мѣи оубо мѣо, мѣи же сырѣ и гнѣи.

30. Служба Сабору Богородице. (Другн дан Божића 26. Декем.)

Соборъ пресѣтыа вѣцы.

Мѣсѣца декѣмвриа въ кѣс-й дѣнь

На вечернѣ катизме нема. Гдн, воззвахъ: стихире празника гл. 2. Приидите, возрадѣемѣ гдѣви: Гдѣ иже рождшѣа ѿ сѣтыа дѣвы: Црѣтво твоѣ, хрѣте, вѣже: Чтѣо тебеѣ принеемъ, хрѣте: Слава, и нынѣ: гл. 6: Слава въ вышнихъ вѣдѣ. Вхѣдъ с кадионицом, прокимен велики гл. 7: Ктѣо бога велии, ѣакъ вѣхъ нашъ, ты сѣи вѣхъ творѣи чдѣеа. **Стихъ а:** Сказалъ сѣи въ людехъ силъ твоѣ, и избавилъ сѣи мышцею твоѣю люди твоѣ. **Стихъ б:** И рѣхъ: нынѣ начяхъ, сѣа избавѣна десницы вышнихъ. **Стихъ г:** Поманѣхъ дѣла гдѣа, ѣакъ поманѣ ѿ началъ чдѣеа твоѣа. (ако је субота, поје се: Гдѣ воцрѣна въ лѣпотѣ ѡблечѣа.)ектенија и стиховнѣ стихире празника гл. 8, самогласни: Прелѣвное чѣннѣтво оцѣтроѣетѣа днѣвь: с припевима: **Стихъ:** Изъ чрева прежде денницы родихъ тѣа: клѣтѣа гдѣ, и не раскѣтѣа.

Гдн, въ видѣемъ пришедъ, въ вертепѣхъ вселѣа сѣи: нѣо пресѣтѣа имѣа, въ ѣлехъ положиа сѣи: сѣгоже вѣннѣтва ѡкрѣпѣютъ ѡглѣхъ, пѣтѣрѣмъ синшѣа сѣи, да спасѣши, ѣакъ мнѣоѣдъ, родъ нашъ, слава тебеѣ.

Стихъ: Рече гдѣ гдѣви моемѣ: сѣдѣи ѡдеснѣю менѣ.

Кѣкѣ иже рѣхъ великое чѣннѣтво; безплѣтнѣи воплощѣетѣа, слѣбо ѡдѣбелѣветѣа: невѣднѣи видѣтѣа, и неѡсѣзѣемѣи ѡсѣзѣтѣа: и безначѣльный начинѣемѣа. сѣхъ вѣжѣи, сѣхъ чѣвѣчь выветѣа: иже хрѣтоѣс вчѣрѣ и днѣвь, тѣиже и во вѣки.

Слава, и нынѣ: Въ видѣемъ стѣкошѣа пѣтѣрѣе, ичѣннѣаго возвѣщѣюще пѣтѣрѣа, сѣдѣаго на херѣвѣхъ, и возлежѣаго въ ѣлехъ мѣнца зрѣхъ воспрѣимѣа нашъ рѣдн, гдн, слава тебеѣ.

Тропар празника: Рѣтѣо твоѣ, хрѣте вѣже нашъ: Тропар Богородици: Прѣчѣла вѣгомѣи вѣе: и отпуст.

На ютрѣнѣ на вѣхъ гдѣ: Тропар празника: Рѣтѣо твоѣ, хрѣте вѣже нашъ: 3 Катизме обичне и сѣдални празника, па се поје или чита псалм 50. Канони, оба празника као на сам празник, ирмоси оба канона. По 3 песни кондак и икос и ипакој празника. По 6 песни кондак гл. 6: Иже прежде денницы ѿ ѡцѣ безъ мѣре родивыиѣа: и икос; на 9 песни се не поје: Четѣнѣишѣю: но припеви празника, као и на сам празник. Свѣтилан празника 3: Порѣтѣилъ нѣи сѣчь свѣше сѣхъ нашъ, востѣокъ востѣокѣхъ. На хвалите: стихире празника гл. 4: Веселѣтѣа прѣнѣи: вѣе дѣо, рождшѣа сѣа: Приидите, воспоимъ мѣрѣ сѣоѡвѣ: ѡцѣа благѣозѣоли: Слава гл. 6: Днѣвь невѣднѣо: И нынѣ, гл. 2. Днѣвь хрѣтоѣс: Славословиѣ велико, тропар празника и отпуст празнични.

На чѣтѣхъ тропарѣ прѣздника, кондакѣ вѣцы. Иже прежде денницы:

На литургији блаженѣи од канона празника песма 3 и 6. По Вхѣдъ: Спаси ны, сѣе вѣжѣи, рождѣиѣа ѿ дѣвы, пощѣа чѣи: ѣллиѣа. тропар празника: Рѣтѣо твоѣ, хрѣте вѣже нашъ: Слава, и нынѣ: Иже прежде денницы ѿ ѡцѣа безъ мѣре родивыиѣа: трѣнѣоѣе: прокимен гл. 3 Величѣа дѣшѣа моѣа гдѣ, и возрадѣемѣа дѣхъ моѣи ѿ вѣтѣ сѣтѣ моѣмъ. **Стихъ:** ѣакъ призрѣ на смиренѣе рабы своѣа: сѣ бо ѿ нынѣ ошѣлажѣтѣа мѣа вѣи рѣдн. Апостолъ кѣ сѣрѣсѣмъ: зач. 306: Прѣтѣе, сѣтѣи и ѡщѣлемѣи, ѿ сѣднѣаго вѣи: ѣллиѣа: **Стихъ:** Коѣрѣни, гдн, въ покоѣи твоѣи, ты и кѣвѣтѣхъ сѣтѣи твоѣа. **Стихъ:** Клѣтѣа гдѣ дѣдѣ ичѣннѣо, и не ѡвѣрѣетѣа сѣа. Еванѣлье по Матеѣу зач. 4: ѡшѣдшѣмъ волхѣвѣмъ: Причасно: Изѣвлѣнѣе послѣа гдѣ людемъ своимъ. ѣллиѣа, **чрѣждѣи.** Отпуст празнични.

Напомена:

Ако Сабор Св. Богородице падне у недељу, види напомене за Недељз с. Богоотаца, прва напомена, а ако у понедељак види правило у недељу Св. Богоотаца.

Богоотаца.

Недѣла по рѣтвѣ хрѣтѣ

Пáмáть сотворáемз стѣхъ прáведныхъ, íвснфá ѡбрѣчннка,
í дѣдá царá, í íáквá, брáтá гд́нá.

У недељу по Божићу чини се спомен светих и праведних: Јосифа Заручника, Давида Цара и Јакова Брата Божија.

Ако падне Божић у недељу, не свршује се спомен светих Богоотаца у идућу недељу, јер наступа јануар месец и прође Оданије празника, но се свршује та недеља 26. децембра, на појутарје празника, тј. у понедељник, и то по овом правилу:

У недељу (на сам Божић) на вечерњу на Гд́н воззвáхъ: стихире празника гл. 2: Прíидíте, возрáдѡемá гд́евн, настѡáщю тáинѡ икáзюще: Гд́ íнѡ рѡждшѡсá ѡ стѣмá дѡы, прнсѡтíшлá вáчскá: Црѣво твоѡ, хрѣтѣ, бѣже: Чтѡ тебе́ принеéмз, хрѣтѣ: и светих гл. 1: Ёгѡотцá вñ вѡхвáлимз дѣдá царá: Пррѡчскá проречснá вñдѣ вэ стáрѡсти: Брáтá бѣжá вñ вѡхвáлимз: Слáвá, гл. 6: Пáмáть совѡршáемз дѣдá í áквá: Í нýнѣ, празника гл. 6. Вхѡдз. Прокимен велики. На литији гл. 1: Нѡ í землá днѡсь пррѡчскá дá возвѡелáтá: Нѡ í землá днѡсь ѡвѡкщпíшлá: Слáвá вэ вñшннхъ бѣѡ: По ѡбрáзѡ í по подѡбíю: Слáвá, í нýнѣ: Колсвñ, персáстíн цáрíе: На стиховъе стихире празника с припевима: Слáвá: Свáщсннхъ пáмáть: Í нýнѣ: Днѡсь невíднмѡе сѡтѡтвѡ: На елгословѡнñн хлѡкѡвз: Рѣтвѡ твоѡ, хрѣтѣ бѣже нáшз: 2 путá; Блгѡвѣстѡвñ, íвснфе, дѣдá чдѡелá бѡотцáѡ: Слáвá, í нýнѣ празника.

На јутрењу на Ёгъ гд́: тропар празника 2; Слáвá: Блгѡвѣстѡвñ, íвснфе, дѣдá чдѡелá бѡотцáѡ: Í нýнѣ: Рѣтвѡ твоѡ, хрѣтѣ бѣже нáшз: Псалм 50 канон празника; први са ирмосом на 6, ирмос по двапут, тропари на 4, и други канон празника на 4 и Светих на 4, Катавасија ирмоси оба канона. По 3 песни кондак Богородице гл. 6: икос његов, сједалан Светих Слáвá, í нýнѣ празника. По 6 песни кондак Светих гл. 3: Вѡелá днѡсь дѣдз íспѡнáетá бѣтѡвннñ: Икос: Нѡзрѡчсннмз ѡвѡтѡмз рáждáетá плѡтíю: На 9 песни не поје се: Чѡстнѡшю: но припеви празника. На хвалите стихире празника гл. 4: Вѡелáтá прѡнñ: Бѡе дѡ, рѡждшлá спá: Стѣхъ: Íзз чрѡвá прѡждѡ деннñцы рѡднхъ тá: клáтá гд́ í не рáскáетá. Прíидíте, вѡспѡнмз мѡтрь спѡвѡѡ: Стѣхъ: Рѡчѡ гд́ гд́евн мѡемѡ: стѡн ѡдѡсню мѡсѡ. Оцъ елгѡзвѡлн, слѡво плѡть бýтѡтá: Слáвá, гл. 8: Врѡвъ, í ѡгнъ, í кзрѡнñ дýмá: Í нýнѣ: Прѡблгословѡннá сѡн, бѡе дѡ: Славословије велико, тропар Светих Слáвá, í нýнѣ празника, отпуст празнични.

На литургији блажени од канона празника песма 3 и Светих 6. По Вхѡдз: Рѣтвѡ твоѡ, хрѣтѣ бѣже нáшз: тропар Светих: Блгѡвѣстѡвñ, íвснфе: Слáвá: Вѡелá днѡсь дѣдз íспѡнáетá бѣтѡвннñ: Í нýнѣ: Дѡ днѡсь прѡсѡстѡвннáго рáждáетá: Прокимен гл. 4: Днѡвз бѣз вѡ

с҃ѣхъ своихъ, б҃гъ и҃левъ. **И҃пѣхъ кѣ гл҃аг҃омъ, зач҃ало ѣ:** Братѣе, казѣю вамъ б҃говѣствованіе б҃говѣщеное ѿ мене: **И҃лнѣдѣа гл҃ае: н҃ с҃ѣхъ, гл҃аеъ д҃:** Помани, г҃ди, дѣда, н҃ видѣ крѣпость с҃гѣ. **В҃ѣліе ѿ мат҃рѣа, зач҃ало д҃.** **Ѡшѣдшымъ волхвѣомъ:** Причасно: Хвалите г҃да съ нѣсъ, хвалите с҃гѣ кѣ вышнихъ. **Ар҃г҃и:** Радѣйтеа, прѣнн, ѿ г҃дѣ: прѣвымъ подобѣтъ похвалѣ. **И҃лнѣдѣа, трѣжды.**

Указ о Апостолима и Еванђељима.

У суботу и недељу после Божића

Ако Божић падне у недељу, онда између Божића и Богојављења има једна субота и једна недеља, те се свршује правило недеље по Божићу други дан Божића. На литургији апостол и еванђеље Недеље по Божићу. У суботу, на Оданје празника чита се апостол и еванђеље најпре суботе по Божићу, а затим суботе пред Богојављењем. Прокимен и причасно празн. А 1. јан. прокимен, апостол и еванђеље чита се недеље пред Богојављењем најпре затим Обрезања и св. Василија.

Напомена 1:-Понедељак

Ако је Божић у понедељник, и онда има међу Божићем и Богојављењем једна субота и недеља и субота пада 30. дец. На литургији прокимен апостол, еванђеље и причасно најпре суботе по Божићу, затим суботе пред Богојављењем. А недеље по Божићу чита се апостол и еванђеље на Оданије празника. Недеље пак пред Богојављењем апостол и еванђеље чита се 1. јан., као што ће се видети ниже кад 1.- јан. падне у недељу.

Напомена 2:-Уторак

Ако је Божић у уторник, онда између Божића и Богојављења има две суботе, а једна недеља. Субота по Божићу пада 29. дец. На литургији апостол и еванђеље и причасно нај пре суботе по Божићу, потом Младенаца. Недеље по Божићу поје се служба 30. дец. Недеље пак пред Богојављење апостол и еванђеље чита се на литургији 1. јануара испред апостола и еванђеља Обрезања и Светога Василија Великога.

Напомена 3:-Среда. Четвртак. Петак

Ако је Божић у среду, четвртак или петак онда међу Божићем и Богојављењем има две суботе и две недеље. И у прву суботу и недељу чита се апостол и еванђеље суботе и недеље по Божићу а у другу суботу и недељу чита се апостол и еванђеље суботе и недеље пред Богојављењем.

Напомена 4:-Субота

Ако је Божић у суботу онда међу Божићем и Богојављењем има две недеље, а једна субота; и недеље по Божићу свршује се служба други дан Божића а на Оданије празника које пада у петак чита се апостол и еванђеље суботе по Божићу; у суботу пред Богојављењем на литургији чита се апостол и еванђеље 1. јануара: најпре Обрезања затим суботе; у недељу пак пред Богојављењем на јутрењи се чита најпре недеље пред Богојављењем затим редовно недељно а на литургији прокимен апостол и еванђеље најпре недеље пред Богојављењем, затим светога, и редонно, ако не буде одступке.

зач. 17: Во дни Ѿны, стегѣнѣ* исполнь вѣры и силы: **Ѳлмнѣѡ, гласъ ѿ: Нисповѣдаѣтъ нѣсѧ чюдеса твоѧ гдѣи, ико истинѣ твоѧ въ цркви стѣхъ.** Евангѣлье по Матею зач. 87: Рече гдѣ притчѣ сѣо: * человекъ ибѣи бѣ домовѣтъ: **Причѣтенъ праздника, и до ѡдѣнѡ: Нзбавленіе поглѧ гдѣ людемъ своимъ. И ѡпа: Во всю зѣмлю нзыде вѣщаніе нхъ, и въ концѣ вѣлѣнныѧ глаголы нхъ.**

32. Оданије Божиѧ.

(31 децембар) кад падне у недељу

Недѣла по ржѣтвѣ хрѣтѡвѣ

Подобѣетъ вѣдѣти, ѡце по ржѣтвѣ хрѣтѡвѣ недѣла сѣа
слѣчитѣа въ кѡ, и въ кѡз, и въ кн, и кд, и л дѣнь:

Въ сѣбѡвѣтѣ на мѡлѣѣи вечерни стѣхѣры коикрѣны, и вѣы по ѡбѣчаню.

На великомъ вечернѣ, Ближенъ мѡж: на гдѣи, воззвѣхъ: Стихире васкрсне 3, праздника 4 гл. 2: Приидѣте, возрѣдемѣа гдѣви: **Гдѣи иисѣ рѡждшѣа ѡ стѣѡа дѣѡ: Црѣтво твоѡ, хрѣтѣ, вѣже: Чтѡ тебеѣ принесѣмъ, хрѣтѣ: Гѣоотцѧ вси возхвалѣмъ дѣѡ царѡ: Пррѡчскаа проречѣнѡа видѣа въ стѣрѡсти: Брѣта вѣѡа вси возхвалѣмъ: Слава, гл. 6: Пѡматъ совершѣемъ дѣѡ и ѡкѡѡ: И нынѣ: праздника гл. 2. По вхѡдѡ: прокименъ дана. На литији стихире праздника: Нѣо и зѣмла днѣсь пррѡчѣски да возвѣелѣтѣа: Нѣо и зѣмла днѣсь совѡдѣнѣшаа: Слава въ вѣшннхъ гѣѡ: По ѡбразѣ и по подобію: Слава, и нынѣ: гл. 5: Колѣнѣ, перидѣтѣи царѣе: На стиховнѣе стихире васкрсне, Слава, светих гл. 6: Сѡщѣнныѧ пѡматъ: И нынѣ: праздника. На благоговѣнїи хлѣбѡвѡ: Ржѣтѡ твоѡ, хрѣтѣ вѣже нѡшѡ: Благовѣствѣѡи, ѡѡнѣѡ, дѣѡ чюдеса гѣоотцѡѡ:**

На ѡтребнѣ на гѣѡ гдѣ: Тропаръ васкрсанъ Благовѣствѣѡи, ѡѡнѣѡ, дѣѡ чюдеса гѣоотцѡѡ: И нынѣ: Ржѣтѡ твоѡ, хрѣтѣ вѣже нѡшѡ: Катизме; сѣѡѡдѡни васкрсни съ богородичнѡи. Ѳггѣлѡкѣи сѡборѡ: ипакоѡ гласа. Степени и прокименъ гласа. Евангѣлье васкрсно: Коикрѣнѣ хрѣтѡѡо видѣѡше: Псалмъ 50; стихира васкрсна. Канонъ васкрсанъ са ирмосомъ на 4, Светихъ на 4 и праздника оба канѡна на 6. Катавасиѡа Хрѣтѡѡѡ рѡждѣтѣа: По 3 песми кондакъ и икосъ Светихъ и сѣѡѡдѡни ѡихѡѡи. Слава и нынѣ: праздника. По 6 песми кондакъ и икосъ праздника. На 9 песми Чѣстнѣѣшѡю: Сѡѡетѡланъ васкрсанъ. Слава Светихъ и нынѣ: праздника. На хвалитѣе стихире васкрсне и праздника Слава Светихъ гл. 8: Крѡѡѡ, и ѡгнѣ, и кѡрѣнѣ дѡѡма: И нынѣ: Прѣѡггѡсловѣнна ѣнѣ, вѣѣ дѣѡ: Славословіе велико. Тропаръ васкрсанъ, ѡтпѡст и Часѡѡи.

На литургији блаженѡи гласа на 4, праздника прѡѡг канѡна песма 9 на 4 и Светихъ песма 6 на 4. По вхѡдѡ: трѡѡѡра васкрсанъ, праздника: Ржѣтѡ твоѡ, хрѣтѣ вѣже нѡшѡ: и светихъ: Благовѣствѣѡи, ѡѡнѣѡ, дѣѡ чюдеса гѣоотцѡѡѡ: Слава: Вѣселѡа днѣсь дѣѡѡ и исполнѣтѣа вѣжѣтѡвнннѡи: И нынѣ: Дѣѡ днѣсь прѣѡцѣѡствѡннаѡ рѡждѣтѣа: **Прѡкѡимѡнъ гласа: и стѣхъ, гласъ ѿ: Днѣвѡнъ гѣѡ въ стѣхъ своимъ, гѣѡ иѡлѡѡѡ.** Апѡстѡлъ: къ галѡтѡмъ зач. 200: Брѣтѣе, иказѡѡѡ вѡмъ ѡгѡвѣствѡѡнѡе ѡ менѣ: **Ѳлмнѣѡ гласа: и стѣхъ, гласъ ѿ: Помѡнѣ, гдѣи, дѣѡ, и всю крѡѡѡѡѡ ѣгѡѡ.** Евангѣлье по Матею, зач. 4: **Ѳѡѡѡдѡшѡмъ ѡлѡхѡѡмъ, сѣ ѡггѡѡ гдѣнѣ ѡ снѣѡѡ ѡѡнѣѡѡ ѡѡнѣѡѡѡ,** глагола: **Причѣтенъ:** Хвалитѣе гдѡ сѡ нѣѡѡ, хвалитѣе ѣгѡ въ вѣшннхъ. **Арѡгѣи:** Рѡдѡнѣтѣа, прѣнѣнѣ, ѡ гдѣѡ: прѡѡѡмъ подобѣетъ похѡлѡѡ. **Ѳлмнѣѡ, трѣѡѡѡѡѡ.**

Напомена:

Ако попразнство или Оданије божийње падне у суботу, у петак на Гдн, воззвѣхъ: поје се Слава и нынѣ: празника, а не богород. владајућег гласа.

⊕ **33. Служба Обрезању Господњем и св. Василију Великом.
(1 јануар)**

Бже по плѣтн ѡбрѣзаніе гдѣ бѣа и спѣа нашегѡ іиса хрѣта:
И пѣмѣть ѣже во стѣхъ ѡтца нашегѡ вѣсіла
вѣлікагѡ, архіепіска кесаріи каппадокійскѣа.

Ако је храм св. Василија:

Ѧще хрѣмъ стѣгѡ вѣсіла, творѣмъ вѣнїе:

На мѣлѣнѣ вѣчѣрнн, стѣхѣры сѣгѡ на ѣ, глѣзъ ѣ, самоглѣсны. Слава, глѣзъ ѣ: И нынѣ, прѣздннка. На стѣхѣвнѣ стѣхѣры прѣздннка, глѣзъ ѣ. Подѣбенъ: Дѡме ѣвфрѣдовъ: По Ѧче нашъ, тропѣрь стѣгѡ. Слава, и нынѣ, прѣздннка. Ѧктенїа. И ѡпѣтѣ.

На вѣлицѣнѣ вѣчѣрнн, поѣмъ: Блѣжѣнъ мѣжъ: Ѧи ѡтѣфѡнъ. На Гдн воззвѣхъ, стѣхѣры на ѣ: прѣздннка, ѣ: глѣзъ ѣ: самоглѣсны. И стѣгѡ вѣсіла, ѣ, глѣзъ ѣ. Подѣбенъ: Звѣанный ѣвѣше: Слава, стѣгѡ, глѣзъ ѣ: Премѣдрѡстн рѣчнтель: И нынѣ, прѣздннка, глѣзъ тѡйже: Схѡдѣи ѣпѣс: Вхѡдъ, прѡкїменъ днѣ, и чтѣнїа ѣ: Ѧе, Бытїа: Іѣвїса гдѣ ѡвѣрамѣ: Ѧе, Прїчтїе: Гдѣ созда ма начѣло ѡдѣн: ѣе, Прїчтїе: Оѣтѣ прѣвѣднѡгѡ кѣплѡтѣ прѣмѣдрѡстѣ: Налїтїн стѣхѣра хрѣма: тѣже стѣгѡ вѣсіла, глѣзъ ѣ. Слава, глѣзъ ѣ: И злѣса блѡдатѣ: И нынѣ, глѣзъ ѣ: Схѡдѣи ѣпѣс: На стѣхѣвнѣ стѣхѣры сѣгѡ, самоглѣсны, глѣзъ ѣ: Прнпѣвъ: Оѣтѣ мо. возгласѡютѣ прѣмѣдрѡстѣ: (с. рѡв ѡѣ.) Ѧи, Оѣтѣ прѣвѣднѡгѡ: Слава, глѣзъ ѣ: Блѡдатѣ чѣдѣзъ: И нынѣ, прѣздннка, глѣзъ ѣ: Не оѣтѣдѣса вѣвѣлїи бѣзъ:

Тропѣрь стѣгѡ, глѣзъ ѣ:

Во вѣдѣ зѣмлю ѡзѣде вѣщѣнїе твоѣ, ѣкѡ прїѣмшѡю сѡвоѡ твоѣ, ѣмѣе бѣолѣпнѡ наѡчнѣзъ ѣнѣ, ѣстѣствѡ сѡцнхъ оѣснѣнѣзъ ѣнѣ, чѡловѣчѣскѣа ѡвѣчѣнѡ оѣкрѣнѣнѣзъ ѣнѣ, цѣрїкѡе ѣщѣнїе, Ѧтѣе прѣвѣне: молн хрѣта бѣа ѣпѣтїса дѡшѣмъ нашѡмъ.

Слава, и нынѣ, прѣздннка, глѣзъ тѡйже:

На прѣголѣ ѡгнезрѣнїемъ вѣзъ вѣшннхъ сѣдѣнїи со ѡцѣмъ бѣзначѣльнѡмъ, и бѣжѣствѣннѡмъ твоѡмъ дѣхѡмъ, блѡволенѣзъ ѣнѣ рѡднѣнѣа на зѣмлн ѡ ѡтѣрѡковнїцы, нѣнѣкѡдѡмѣжнѡмъ твоѡмъ мѣе, іисѣ: сѣгѡ рѣднѣ и ѡбрѣзанъ бѣлѣзъ ѣнѣ ѣкѡ чѡловѣчѣкъ ѡсѡднѣвнѣнѣ. слава вѣвѣлїгѡмъ твоѡмъ сѡвѣтѣмъ, слава сѡтѣрѣнїю твоѡмъ: слава сннѣхѡжѣнїю твоѡмъ, ѣдннѣ чѣвѣколѡбѣе.

И ѿпѡдетъ.

На поветеріи, кондакъ сѣгѡ: Слава, и нынѣ, прѣздника.

На полѡнощницѣ, по ѿмъ трисѡмъ, тропарь прѣздника. По бѣмъ, кондакъ прѣздника же. Млѣтвы же, Поманѣ гдѣи въ надеждѣи коикрѣнѣи: не глаголемъ. Тѡчїю, гдѣи помилѡи, бѣи: и ѿпѡдетъ.

На оутрени, на бѣгъ гдѣи, тропарь прѣздника, двѣжды. Слава, сѣгѡ: И нынѣ, прѣздника. И ѡбѣчнѡ кадемы: и сѣдѡленъ сѣгѡ: и чтѣмъ во ѡуаинѣи чолковѡмъ. По полѡленѣи ѡломъ и збранинѣи, и величїиѣи сѣгѡ, и сѣдѡленъ, глѣзъ и. Подѡбенъ: Премѡдрости: и чтѣнїе. Тѣже, степенна, ѿ ѿнтѡфонъ дѣгѡ глѣи. Прокїменъ, глѣзъ тѡйже: Оутѣла мо. возглаголютъ и премѡдрости: **Стїхъ: Оубѡшнѣи еи. вѣи ѡзыцы:** Вѣакоѣ дыханїе: ѡуаиѣи ѡманна, зачѣло ѡс: ѡзъ сѣмъ: По ѿмъ ѡламѣ стїхїра вѣиѡи, глѣзъ ѡ: И зѡдѣла бѣгодѣтъ: Канѡнъ прѣздника, со ѡромѡмъ на ѡ, глѣзъ бѣ. ѡромѡс. (с. рѣг) по двѣжды: тропарѣи, на дѣ: и сѣгѡ вѣиѡи на и: глѣзъ тѡйже. Катавѣиѡ: Глѣбнѣи ѡкрѣилъ сѣтъ днѡ: дѣгїи ѡнѣс: Шѣтѡдетъ морекѡю: По гѣи пѣенн,

Кондакъ прѣздника, глѣзъ гѣ. Подѡбенъ: дѣа днѣс:

Вѣсѣхъ гдѣи ѡбрѣзанїе терпїтъ, и чѡлѡвѣскаѡ прѣгрѣшѣнїѡ ѡакоѣ бѣгъ ѡбрѣзѡдетъ, даѣтъ сѣпѣнїе днѣс мїрѡ: радѡетѡ же въ вѣшнїхъ и созѡдѣтелѡв ѡерѡрхъ и сѡфѡноѡиѡнѣи, бѣжѣтѡбнѣи чѡнннѣи хрїтѡвъ вѣиѡи.

Тѣже, сѣдѡленъ вѣиѡи, глѣзъ и. Подѡбенъ: Премѡдрости: двѣжды.

Слава, и нынѣ прѣздника. По ѡи пѣенн,

Кондакъ, сѣгѡ, глѣзъ дѣ. Подѡбенъ: Ивѣиѡа сѣи:

Ивѣиѡа сѣи ѡновѡнїе непоколебїмоѣ црѣкѡе, подѡлѡ вѣсѣмъ некрѡдомѡе гдѣсѡтѡ чѡлѡвѣсѡмъ, запечатлѣѡ тѡнѡмн вѣсѣнѣи, нѡѡвлѣннѣи вѣиѡиѣ рѣпенѣ. И ѡкозъ. и чтѣмъ прѡлогъ. На дѣи пѣенн, Чтнѣишѡю не поѣмъ, но поѣмъ рнпѣвѣи прѣздника, и вѣиѡиѡа: и поѣмъ ѡбѡ ѡнѣи

рнпѣвѣи прѣздника: Тѣже: Недѡмѣетъ вѣакоѣ ѡзыкъ: И рнпѣвѣи вѣиѡи, и ѡромѡс: ѡ пѣче ѡумѡ: Сѡвѣтїленъ вѣиѡиѡа, двѣжды. Слава, и нынѣ, прѣздника. На хѡланѣхъ стїхїры на ѡ, глѣзъ ѡ: Подѡбенъ: Радѡнѣа: Слава, сѣгѡ, глѣзъ ѡ: И зѡдѣла бѣгодѣтъ во ѡутнѡхъ тѡнѡхъ: И нынѣ, прѣздника, глѣзъ и: Схѡдѡи сѣс: Сѡвѡсѡбѡѣи вѣиѡкоѣ. по трисѡмъ тропарь вѣиѡиѡа. Слава, и нынѣ, прѣздника. сѡктѣнїи. и ѿпѡдетъ. и знѡменѡетѡ бѣртїѡ сѣлѣмъ ѡ канѡиѡа сѣгѡ. ѡще и зѡболнѣтъ настѡѡтѡтель, и поѣмъ стїхїрѡ самѡглѡиѡ. На ѿмъ чѡсѣ, тропарь прѣздника. Слава, вѣиѡиѡа, И нынѣ, ѡрѡднѣнъ чѡсѡвъ. По ѡче нѡшъ, кондакъ прѣздника, и прѡчѡлѡ, и сѡвершѣннѣи ѿпѡдетъ и на прѡчнѣхъ чѡсѣхъ кондакѣи глаголемъ прѣздника, и (с. рѣг ѡбѣ) сѣгѡ, прѣмѣнѡюѣе.

На лїтѡургїи, вѣжѣннѡ ѡ канѡна прѣздника, пѣенъ гѣ: и сѣгѡ, пѣенъ ѡ: По вхѡдѣ тропарь прѣздника, и сѣгѡ, Слава, кондакъ сѣгѡ. И нынѣ, прѣздника. Прокїменъ, глѣзъ ѡ: Сѣи гдѣи, ѡбднѡ тѡѡ: **Стїхъ: Къ тѡѣ гдѣи:** и сѣгѡ, глѣзъ ѡ: Оутѣла мо. возглаголютъ: ѡпѡртолъ къ колѡнѣсѡмъ. зачѣло ѡдѡ: Блѡднѣтѡа, да ннѡтѡже вѣс: И сѣгѡ, ко сѡбрѣсѡмъ, зачѣло тнѣ: ѡлнѡдѡи, глѣзъ и: Пѡсѣи ѡнѡа: **Стїхъ: Оутѣла прѣнѡгѡвъ позѡчѣтѡа прѣмѡдрости:** ѡуаиѣи ѡкнѣ,

зачало ѿ: Возвратншаса партырие славаще и хвалаще бга: И ст҃агѡ, зачало къ и прочее совершається
бж҃ественнаа литур҃гїа великагѡ васїліа. За достѡбно, поёмз: **Ѡ тебе рѣдѣетса:**

Причатенз: Хвалите гдѣ ес нбсз: **Др҃гїн:** Кз пѣмать вѣчнѡ едѣтз прѣнникз:

1 Январь:

На малом вечернѣ стихире светога 4, гл. 3 Слава гл. 2 И нынѣ праздника. На Стиховнѣ стихире праздника гл. 2.
По Ѡче насз Тропарь светога Слава И нынѣ праздника.

На великом вечернѣ Блажен мѡж: на Гдѣ, воззвѣхз: стихире праздника 4, гл. 8: Сходѡй спсз кз рѡдѣ
человѣческомѣ: Не о҃г҃тыдѣса всебл҃гїи бг҃з: и св. Василија 4, гл. 4 подобан Иже тезомениитнѣ наречѣнз бывз
цр҃твїа: Ст҃ителствѣ ѡдѣждам о҃крѣшенз: Небс҃нымз спрѣывѣаа ликотѡанїемз: Слава, светога гл. 8:
Премѣдростн рачитель бывз: И нынѣ, праздника гл. 8: Сходѡй спсз кз рѡдѣ человѣческомѣ: Вхѡдз: с
кадионицом, прокимен дана и паримеја 3: **[Глава зї]** Гївнса гдѣ аврамѣ, и рече ѣмѣ: **[Глава и]** Гдѣ созда ма
начало пѣтїи своѡхз: **[Глава і и аї]** О҃г҃тѣ прѣнагѡ каплютз премѣдрость: **На литији** стихира храма и св.
Василија гл. 3: Хр҃тѣ вселївз ес дшш твоеѡ чїстымз твоимз житїемз: Мнро нзлїанное на тебе благодѣти:
Свѣтителскою ѡдѣждю ѡдѣланз: Слава, гл. 6: Нзлїаа благодѣть во о҃г҃тнѣхз твоѡхз: И нынѣ: Сходѡй спсз кз
рѡдѣ человѣческомѣ: **На стиховнѣ** стихире светога гл. 1: Ѡ бж҃ественнаа и цїеннаа хр҃тѡвы цр҃кве пчелѡ: Слава,
гл. 6: Благодѣть чдѣез ес нбсѣ прїемз: И нынѣ, гл. 8: Не о҃г҃тыдѣса всебл҃гїи бг҃з: **Тропарь ст҃агѡ двѣжды, глѣез ѡ:**
Во всю зѣмлю нзыде вѣщанїе твоеѡ: Слава, и нынѣ, **праздника, глѣез тѡйже:** На прѣтѡлѣ ѡгнезрѣнїемз: и
отпуст.

На повечерїи кондакз ст҃агѡ: Слава, и нынѣ, **праздника. Полнощницѣ же поёмз по ѡбычаю, ес кадїемю. По і-**
мз трїегѡмз тропарь праздника. По ѣмз трїегѡмз кондакз праздника же. Молїтвы же, Поманї, гдѣ, ес
надѣжди конкѡнїа: не глаголемз, тѡчїю Гдѣ, помїлдї, ѣ. И ѡпѣтз.

На ютрѣнѣ на бг҃з гдѣ: тропарь праздника 2: На прѣтѡлѣ ѡгнезрѣнїемз: Слава: Во всю зѣмлю нзыде вѣщанїе
твоеѡ: И нынѣ: праздника. Катизме; сједални светога. Полиелеј и Величаније: Величїемз тѣ, ст҃ителю Ѡче
васїліе, и чтїмз ст҃ю пѣмать твоѡ: ты во молїшн за насз хр҃тѣ бга насшгѡ. Псалм избрани: О҃г҃лышнѣ
їаа всї азѣцы, вндшнѣ всї жившїи по вселеннѣй: и сједалан гл. 8: Силою словѣез бж҃ественныхз ѣрсеи
низложїлз ѣн мрачнѣмз: Слава: Благодѣть словѣез твоѡхз бж҃твенныхз и догмѣтз высотѣ тїннственнаа: И
нынѣ: Вѣчскнхз вѣка и творѣцз, нзз прѣчтѣм о҃г҃тѡвы твоеѡ плѡть прїемїи: **Степени** 1 антифон 4 гл.
Прокимен гл. 4 О҃г҃тѣ моѡ возглаголютз премѣдрость, и подчїенїе ер҃дца моего рѣзѣмз. **Ст҃їхз:** О҃г҃лышнѣ
їаа всї азѣцы, вндшнѣ всї жившїи по вселеннѣй. **Др҃гїн прокїменз:** Вѣакое дыханїе да хвалнтз гдѣ. **Ст҃їхз:**
Хвалнтѣ бга во ст҃ыхз ѣгѡ, хвалнтѣ ѣгѡ во о҃г҃тверждѣнїи нїлы ѣгѡ. Евангѣлье по Јовану зач. 36: Рече гдѣ ко
прїшѣдшымз кз немѣ іздѣомз: ѡзз ѣмѣ двѣрь: Псалм 50. Слава: Мл҃твами ст҃нтѣлаа васїліа великагѡ,
мл҃остнѣе, ѡчїстн множѣства о҃грѣшенїи насшнхз. и нынѣ: Мл҃твами вѣы, мл҃остнѣе, ѡчїстн множѣства
о҃грѣшенїи насшнхз. И стихира светога г. 6: Нзлїаа благодѣть во о҃г҃тнѣхз твоѡхз, прїбне Ѡче: Канон праздника
са ирмосом на 6, ирмос по двапут гл. 2 и светога на 8 гл. 2. **Катавасїа:** Гл҃бннї ѡкрїлз ѣтъ дно: друга
страна: Шѣтѣдѣтз морскѡ волнѡцѣюса едїю: По 3 песни кондак праздника гл. 3: Вѣхз гдѣ ѡбрѣзанїе тѣрпнтз:

прѣнагѡ кáплѡтѣ прѣмѣдрѡстѣ: На литији стихира храма и св. Василија Слáвa светoгa Њ нýнѣ, празника. На стиховъе стихире васкрсне, Слáвa светoгa Њ нýнѣ, празника. На благословѣнїи хлѣбъвѣ: тропар светoгa 2, и Богородице Дѣво: 1, отпуст празника.

На повечерїи кондакъ сѣгáѡ: Слáвa, ѡ нýнѣ, прázдника. Полнощницѣ же поэмѣ по ѡбычаю, ѣз кадáемю. По ѡмѣ тринѣтѡмѣ тропáрь прázдника. По ѣмѣ тринѣтѡмѣ кондакъ прázдника же. Молитѣвы же, Поманїи, гдїи, въ надежди воскрїна: не глаголемѣ, тѡчїю Гдїи, помнїдїи, ѣи. Њ ѡпѣетѣ.

На јутрењу на гїѣ гдїи: тропар васкрсан 2, Слáвa: светoгa Њ нýнѣ: празника. Катизме; сједални васкрсни с богородичнима. Полијелеј и Величаније светoгa Анггеликїи сáборѣ: ипакој гласа, Слáвa: сједалан по полијелеју Њ нýнѣ: празника. Сједални светoгa. Степени и прокимен гласа. Еванђелье васкрсно и псалм 50 и све друго васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, празника на 4 и светoгa на 6. Катавасија: Глáбннѣ ѡкрáмѣ зѣтъ дно: празника. По 3 песни кондак и икос светoгa. На 9 песни поје се Четгнѣншдїю: Свјетилан васкрсан, Слáвa: светoгa Њ нýнѣ: празника. На хвалите стихире васкрсне и светoгa. Слáвa: стихира еванђельска Њ нýнѣ: Прѣблагословенна еи: Славословије велико и тропар само васкрсан, отпуст недељни.

Њ знаменѡтсѣ брáтїа сáлемѣ ѡ кандїла сѣгáѡ, ѡце ѡзвѡнтѣ нарѡдѡтель, ѡ поэмѣ сѣтїхрѣ самогласнѣ. На ѡмѣ часѣ тропáрь прázдника: Слáвa, вáсїлїа: Њ нýнѣ, бѡродиченѣ часѡвѣ. По тринѣтѡмѣ кондакъ прázдника. Њ прѡчала. Њ совершеннїи ѡпѣетѣ. На часѣхѣ кондакїи глаголемѣ прázдника ѡ сѣгáѡ, прѣмѣнѡюще.

На литургији блажени гласа 4, празника песма 3 на 4 и светoгa песма 6 на 4. По вхѡдѣ: На прѣтѡлѣ ѡгнезрáчнѣмѣ: Ко вїдѣ зѣмлю ѡзвїде вѣщáнїе твоѡ: Слáвa: Гївнїа сáи ѡсновáнїе непоколебїмѡе цркѣ: Њ нýнѣ: Вѣсѣхѣ гдїи ѡвѣрѣзáнїе терпїтѣ: Прокимен недеље пред Богојављењем гл. 6: Спáи гдїи лѡди твоѡ, ѡ бáгословїи догѡдáнїе твоѡ. **Сѣтїхѣ: Кѣ тѣбѣ гдїи воззѡвѣ, бѣже мѡи, да не прѣмолчїши ѡ менѣ. Њ сѣгáѡ, глáвѣ ѡ: Оүсѣтá мѡѡ возглаголѡтѣ прѣмѣдрѡстѣ, ѡ побчѣнїе сѣрдáцá мѡегѡ рáзѡмѣ.** Апостол недеље пред Богојављење зач. 298 и други зач. 254. Еванђелье недеље пред Богојављењем, по Марку зач. 1 и Обрезања по Луки зач. 6. Литургија се служи Василија Великог, место Достојно: **Њ тѣбѣ рáдѡетсѣ бáгѡдáчнaя вáккaя тѣáрь, ѡггльскїи собѡрѣ, ѡ члѣвѣческїи рѡдѣ, ѡщїеннїи хрáмѣ, ѡ рáѡ словѣннїи: дѣственнаа похвалѡ, ѡз неáже бѣз воплѡтїсѣ, ѡ млнѣцѣ бѣгѣть, прѣжде вѣкѣ сыи бѣз нáшѣ: ложеиá ко твоѡ прѣтѡлѣ сотѡри, ѡ древо твоѡ прострáннѣе нѣсѣ содѣла. ѡ тѣбѣ рáдѡетсѣ, бáгѡдáчнaя, вáккaя тѣáрь, слáвa тѣбѣ.** **Прнчáстѣнѣ:** Хвалїтѣ гдã ѣз нѣсѣ, хвалїтѣ сѣгѡ ѣз вѣшннѣхѣ. **Дрѡгїи:** Кѣ пáмáть вѣчнѡю бѡдетѣ прѣннїкѣ: ѡ слѡхá слá не оүбѡитсѣ. **Алландїа, трїждѣ.** Отпуст као на јутрењу.

Напомене:

- Овај празник нема пред ни попразнства.
- У суботу пред Богојављењем апостол зач. 284 а еванђелье по Матеју зач. 5
- У недељу пред Богојављењем апостол зач. 298 а еванђелье по Марку зач. 1.

35. Претпразнство Богојављења.

Комплетно пренето из Минеја

Послѣдованіе часѡвъз, пѣвалѣмыѡхъ въ нѣвечерѣи просѣвѣщенїа.

Напомена:

Кад 2, 3 и 4 јануар падне у недељу, служба се свршује као кад препрзство Крстовадне падне у недељу.

Час први.

У 8 сати ујутро звони на часове. Свештеник облачи Епитрахиль и Фелон, а ђакон стихар и орар. Свештеник свуче завесу, отвори царске двери, узме еванђеље а ђакон кадионицу, изашу обојица кроз царске двери и иду у храм где на постављеном – насред цркве или на долеји – налоњу свештеник стави еванђеље и стојећи пред њим говори:

Благословен Бог наш:

Чтецъ же чтецъ: ѿмѣнь. Слава тебе бже нашъ, слава тебе.

Црѣю нѣнынѣ, оутѣшителю, дше истинны, иже бездѣ сынъ и всѣ исполнѣаи, сокровище бл҃гихъ и жизни подателю, прїиди и вселѣа въ ны, и ѡчисти ны ѿ всѣхъ скверны, и спси блже дшы наша.

Сѣый бже, сѣый крѣпкій, сѣый безмертвнн, помнѣи насъ. [Трижды.]

Слава Ѡцѣ и снѣ и сѣомѣ дхѣ, и нынѣ и прїсно и во вѣки вѣкѡвъ. ѿмѣнь.

Престѣа трѣце, помнѣи насъ: гдн, ѡчисти грѣхн наша: вѣко, прости беззакѡнїа наша: сѣый, посѣти и исцѣли немощи наша, имене твоегѡ рѣди.

Гдн помнѣи, трижды. Слава, и нынѣ:

Ѡче нашъ, иже сн на нѣбѣхъ, да свѣтитѣа има твоѣ, да прїдетѣа црѣвїе твоѣ: да вѣдетѣа вола твоѣ, ѣкѡ на нѣсн и на земли. хлѣбъ нашъ насѣиный дѣждь намъ днесь, и ѡстави намъ долги наша, ѣкоже и мы ѡставаѣемъ должникѡмъ нашимъ: и не введи насъ во искушенїе, но избави насъ ѿ лѣваго.

Сѣенникъ: Ѣкѡ твоѣ сѣть црѣво, и сна, и слава, Ѡцѣ, и сн, и сѣагѡ дха, нынѣ и прїсно, и во вѣки вѣкѡвъ.

Тѣже чтецъ: ѿмѣнь. Гдн помнѣи, ѣи. Слава, и нынѣ:

Прїидите, поклонїмѣа црѣви нашемѣ бгѣ.

Прїидите, поклонїмѣа и припадѣмъ хрѣтѣ, црѣви нашемѣ бгѣ.

Прїидите, поклонїмѣа и припадѣмъ самомѣ хрѣтѣ, црѣви и бгѣ нашемѣ.

Ѳалѡмъ ѣ.

Глаголы моѣ видши, гдн, раздѣи званїе моѣ. вонми глаѣ моленїа моего, црѣю мою и бже мою, ѣкѡ къ тебе помолїсѣа, гдн. задѣра оубыши глаѣз мой, задѣра предѣтѣи ти, и оубриши мѣ. ѣкѡ бгѣ не хотѣи беззакѡнїа ты сн: не приселїтѣа къ тебе лѣкѣи, ниже превѣдетѣа беззакѡннїцы предѣ очїма твоїма: возненавїдѣа сн всѣ, дѣлающыа беззакѡнїе. погубиши всѣ, глаголющыа лжѣ, мѣжа кровей и льстїва гнѣшѣтѣа гдѣ. ѣзъ же, множертвомъ милости твоеѣ, внидѣ въ домъ твоѣ, поклонїсѣа ко храмѣ сѣомѣ

твоемъ, во стѣнѣ твоѣмъ. гдѣ, настѣви мѧ правдою твоєю, вѣрѣи моихъ ради исправи предъ тобою пѣть мою. ѿкъ нежить во оутѣхѣхъ ихъ истинны, сердце ихъ честно, грѣбъ ѿверитъ горѣнь ихъ, ѡзыки свои ми льщахъ. сдѣи имъ, бже, да ѿпадѣтъ ѿ мыслей своихъ, по множествѣ нечестїа ихъ и зрїни ѧ, ѿкъ прешгорїиша тѧ, гдѣ. и да возвелеатъ ви оуповѣщїи на тѧ, во вѣкъ возрадаются, и веселишиа въ нихъ, и похвалятъ ѡ тебе любвѣи имѧ твоѣ. ѿкъ ты блгоговїиши праведника, гдѣ: ѿкъ оръжїемъ блговоленїа вѣнчалъ єси насъ.

Псаломъ кѣ.

Гдѣ пасѣтъ мѧ, и ничтѣже мѧ лишїтъ. на мѣстѣхъ слачїе, тамъ вели ма, на водѣхъ покоїиѣхъ воспитѧ ма. дѡшѡ моѡ ѡврати, настѣви мѧ на стѣзѣхъ правды, и мене ради своего. ѡце бо и поидѡ посредѣхъ свѣи смертныа, не ѡубоѣа сѧ, ѿкъ ты со мною єси: жезлъ твоѣ и пѧнца твоѡ, тѧ мѧ оутѣшиша. оугодѡвалъ єси предо мною трапѣзѡ, сопротивъ стѡящїимъ мнѣ, оумѣтиа єси славома главо моѡ, и чаша твоѡ оуповѣщїи мѧ, ѿкъ державна. и милость твоѡ поженѣтъ мѧ всѧ дни живота моего, и єже веселїтмиа въ домъ гдѣнь, въ долготѣхъ днїхъ.

Псаломъ кѣ.

Гдѣ просвѣщенїе мое и спїиѣтель мой, когѡ оубоѣа; гдѣ защититель живота моего, ѡ когѡ оустрашѡа; внегда приближїиа на мѧ злобѡщїимъ, єже смѣти плѡти моѡ: ѡкорелѡщїи мѧ и врази мои, тїи и знемогѡша и падѡша. ѡце ѡполчїиа на мѧ полкѡ, не оубоѣа сердце мое: ѡце востѧнетъ на мѧ врань, на него ѡзъ оуповѣи. єдино проїхъ ѡ гдѧ, то взыщѡ: єже жити ми въ домѣ гдѣни всѧ дни живота моего: зрѣти ми красотѣхъ гдѣню, и поѣцѧти храмъ стѣи гдѡ. ѿкъ скрї ма въ еленїи своемъ въ день сѡлз моихъ, покрї ма въ тѧиѣхъ еленїа моего, на камень вознесѧ ма. и нынѣ сѧ вознесѧ главо моѡ на врагї моѡ, ѡбыдохъ и пожрѡхъ въ еленїи гдѡхъ жертвѣхъ хваленїа и воисканковенїа, поѡ и вопѡ гдѣви. оулыши, гдѣ, глѡз мой, иже воззвахъ: помнѡшѡ мѧ, и оулыши мѧ. тебе рече сердце мое: гдѧ взыщѡ. взыкъ тебе лице мое, лица твоегѡ, гдѣ, взыщѡ. не ѡврати лица твоегѡ ѡ менѣ, и не оуклонїа гнѣвомъ ѡ раба твоегѡ: помощникъ мой бдѣи, не ѡрїни менѣ и не ѡстѣви менѣ, бже, спїиѣтелю мой. ѿкъ оѣецъ мой и мати моѡ ѡстѣвїиа мѧ: гдѣ же вопїаѣтъ мѧ. законоположї ми, гдѣ, въ пѣтїи твоѣмъ, и настѣви мѧ на стѣзѣхъ правды, вѣрѣи моихъ ради. не предаждь менѣ въ длѡши стѡящїихъ ми: ѿкъ востѧша на мѧ свндѣтели неправдїи, и солга неправда себѣ. вѣрѡю видѣти блга гдѣна на землїи живыхъ. потерпї гдѧ, мѡжѧиа, и да крѣпнїа сердце твоѡ, и потерпї гдѧ.

Слава, и нынѣ, ѡлладїа, **трижды**. Гдѣ, помнѡшѡ, **трижды**.

Слава, тропарь, глѡз ѧ:

Возвращашиа иногда іорданъ рѣкѧ милостїю слїевою, вознесѡа илїи, и раздѣлахѡа воды іудѡ и іудѡ, и бысть ємѡ сѡхъ пѣть, иже мѡкрыи, во ѡбразѣхъ воинствннѡхъ крїенїа, иже мы текѡщее житїа прехѡдїи шѣствїе: хрїтѡсъ іавнѡа во іорданѣ ѡсвѣтїиа воды.

И нынѣ, бѡродиченъ:

Чтѡ тѧ наречѡмъ, ѡ блгодѣтна; небо, ѿкъ возгѡла єси глнце правды. раїи, ѿкъ прозвѡла єси цвѣтѣхъ нечлѣнїа. дѡшѡ, ѿкъ пребывѡ єси нечлѣнна. итѡю мѡрь, ѿкъ имѣла єси на стѣихъ твоихъ ѡбѣтѡхъ єна, вѣхъ єга: того моли испрїиа дѡшѡмъ нашимъ.

Тѧже, тропарї єѡ поѣмъ по двѡжды. глѡз ѧ.

Твореніе еѡфроніа, патріарха ієрлімекаго:

Днесь водъ ѡбвѣщаетъ єртєртѡ, ѡ раздѣлѣетъ іорданъ, ѡ вѡнхъ водъ возвращаетъ стꙋдѣ, вѣкѡ зрѣ крестіемъ.

И второй лики тоѡже тропарь безъ припѣва.

И пакн первый лики, припѣв:

Стихъ: Сегѡ рѣдн поманѡхъ тѣ ѡ землѣ іорданскѣ ѡ єрмѡніимскѣ.

Іѣкѡ члѣвѣкѡ, на рѣкѡ пришѣлъ єстѣ, хрѣтѣ црѣ, ѡ рѣвскоє крестіеніє прѣдѣти тѣшншнѣ блже, ѡ прѣтѣвѡ рѣкѡ, грѣхъ рѣдн нѣшнхъ, члѣвѡколѣче.

И второй лики второй припѣв:

Видѣша тѣ воды, блже, видѣша тѣ воды, ѡ ѡбѡдшасѣ.

И пакн тоѡже тропарь.

Слава: Ко глѣвѡ копѣцаго въ пѣтѣнн: ѡгѡтѡвантѣ пѣтѣ гдѣнь, пришѣлъ єстѣ, гдѣ, зрѣкѡ рѣкѣ прѣимъ, крестіеніѡ проєдѣ, не вѣдѣый грѣхѡ: видѣша тѣ воды, ѡ ѡбѡдшасѣ. трѣпетѣнъ бѣсть прѣтѣѣ, ѡ возопѣ глагѡла: кѣкѡ проєвѣтѣтѣ свѣтѣльннкѡ свѣтѣ; кѣкѡ рѣкѡ положѣтѣ рѣвѣ на вѣкѡ; ѡбвѣтѣ менѣ ѡ воды єтѣ, взѣмлаѣ мѣра грѣхъ.

И нынѣ, пакн тоѡже.

Таже прокіменъ, глѣвѡ ѡ:

И возгремѣ єз нѣє гдѣ, ѡ вѣшнѣ дадѣ глѣвѡ євѡѣ. Стихъ: Возлюбѣю тѣ, гдѣ, крѣпостѣ моѡ: гдѣ ѡгѡтѡвѣннѣ моѡ.

Прѡрочества нѣлінна чтеніє.

[Глѡвѡ ѡѣ] Таѣкѡ глѡлетѣ гдѣ: да возвєєнѣтѣ пѣтѣнѣ жѣждѡща да возрѣдѣтѣ пѣтѣнѣ, ѡ проєвѣтѣтѣ, іѣкѡ крѣнъ, ѡ да прозѡбѣнѣтѣ, ѡ вѣдѡ возвєєлѡтѣ. ѡ возрѣдѣтѣ пѣтѣннѣ іорданѣ, ѡ слава лѣванѡвѣ данѣ бѣсть єтѣ, ѡ чѣртѣ кармѣловѣ: ѡ лѡдѣ моѡ ѡзрѡтѣтѣ глѡвѡ гдѣню ѡ вѣсѡтѣ бѣтѣю. ѡкрѣпѣтѣ рѣкѣ ѡлѣлѣєннѣ, ѡ колѣна разєлѣєннѣ ѡгѡтѣшнѣ, ѡ рѣчѣтѣ малѡдѣшнѣмъ мѣслѣю: ѡкрѣпѣтѣ ѡ не бѡнѣтѣ, єє бѣзѣ нѣшъ єдѡз воздѣтѣ, тѡѡ прѣдѣтѣ ѡ спѣєтѣ нѣє. тогдѣ ѡвѣрѣдѣтѣ ѡчѣдѣ єтѣпѣхъ, ѡ ѡшѣдѣ глѡхѣхъ ѡлѣлѣшѣтѣ: тогдѣ єкѡчѣтѣ хромѣнѣ, іѣкѡ єлѣнь, ѡ єєнѣ єдѣтѣ ѡзѡкѣ гдѣннѣвѣхъ, іѣкѡ прѡрѡзѣєлѣ въ пѣтѣннѣ водѣ, ѡ дѣєрѣ въ землѣ жѣждѡщѣ. ѡ єдѣтѣ єзвѡднѣ въ блѣтѣ, ѡ въ жѣждѡщѣ землѣ нѣтѡчннкѣ водѣ єдѣтѣ: тѣмъ єдѣтѣ вєєлѣє птѣнѣ, водѡрѣннѣ єрѣнѣвѣ, ѡ трѡстѣнѣ, ѡ блѣтѣ. тѣмъ єдѣтѣ пѣтѣ чнѣтѣ, ѡ пѣтѣ єтѣ нарѣчѣтѣ: ѡ не мнѡнѣтѣ тѣмъ нѣчнѣтѣ, ннжѣ єдѣтѣ тѣмъ пѣтѣ нѣчнѣтѣ, разрѣаннѣнѣ же пѡнѣдѣтѣ по нѣмѡ, ѡ не зѣлѣдѡтѣ. ѡ не єдѣтѣ тѣмъ лѣвѣ, ннжѣ ѡ свѣрѣнѣ лѡтѣхъ вѣдѣтѣ нѣнь, ннжѣ ѡвѣрѣтѣ тѣмъ: но пѡнѣдѣтѣ по нѣмѡ нѣзѣвлѣннѣ ѡ євѣрѣннѣ ѡ гдѣ, ѡ ѡвѣрѣтѣ, ѡ прѣдѣтѣ въ єтѡнѣ єз вєєлѣємъ ѡ рѣдѡстѣю, ѡ вєєлѣє вѣчнѡє нѣдѣ глѡвѡю нѣхъ. хѣлѡ ѡ рѣдѡваннѣ ѡ вєєлѣє пѡстѣгнѣтѣ нѣхъ. ѡвѣжѣ болѣєнѣ, пѣчѣлѣ ѡ воздѣхѣннѣ. дѣлѣннѣ єтѣхъ ѡптѡлѣ чтеніє.

[Зѡч. ѡѣ] Ко днѣ ѡнѣ, іѣкоже єкѡчѣлѣше іѡаннѣ тѣчѣннѣ, глагѡлѣше: когѡ ма нѣпѣѣтѣ бѣтѣнѣ, нѣємъ ѡзѣ: но єє глѡдѣтѣ по мнѣ, ємѡже нѣємъ дѡгѡннѣ разрѣшнѣтѣ рѣмѣнь єпогѡ єгѡ. мѡжѣє вѣрѣтѣ, єѡновѣ рѡдѣ ѡвѣрѣлѣмѣ, ѡ ннжѣ въ вѣєз вѡѡцѣнѣ єтѣ, вѣлѣмъ єлѡво єпѣєннѣ єгѡ пѡєлѣєлѣ. жнѣвѣцѣнѣ ко во ієрлѣмѣ, ѡ кнѣзѣнѣ нѣхъ єгѡ не разѡмѣлѣше, ѡ глѡєы прѡрѡчѣскѣє вѡ вѣдѣ євѣѡтѣ чтѡмѣмъ, ѡвѣдѣнѣше єгѡ, нѣпѡлннѣша. ѡ нн єдннѣмъ вннѣ ємѣртнѣмъ ѡвѣрѣтѣше, прѡєннѣ ѡ пѣлѣтѣ ѡгѣтѣ єгѡ. іѣкоже єкѡчѣлѣше вѣдѣ, іѣже ѡ нѣмъ пѣєлѣ, єнѣмѣше єз дѣєлѣ,

положиша во гробѣ. бѣ же воокреси єго ѿ мѣртвыхъ. ѿже явися на дни мнѡги, совозшедшымъ изъ нѣмъ ѿ галилеи во іерузалѣмъ, ѿже нынѣ єсть свѣдѣтеліе єго къ людемъ. и мы вѣмъ бл҃гоуспѣшемъ ѡбѣщованіе бывшее ко оубѣдѣмъ, ѿкѡ єе бѣ исполнилъ єсть намъ, чюдомъ ѿхъ, воздвѣгъ іиса.

Діаконъ: Премудрость, пророчи оубѣдѣшимъ єго ѡ ємѣ.

Ѿ матѣя єго ѡ ємѣ чтеіе.

[Зач. є] Ко время оно, прииде іованнъ крѣтителъ, проповѣдалъ въ пѣстыни іудейскѣй, и глагола: покайтеся, прилежнѣе црѣтво нѣное. єе бо єсть реченный нѣлемъ пророкомъ, глаголющымъ: гласъ вопіющаго въ пѣстыни, оубѣдѣйте пѣть гдѣнь, прѣвы творите єтєзи єго. вѣмъ же іованнъ имаше ризѣ свои ѿ вѣлѣ велелѣждѣ, и поасъ оубѣдѣмъ ѡ чреветѣхъ своихъ: ємѣ же єго вѣ прѣжитѣ и мѣдъ днѣй. тогда ѿхождаше къ немѣ іерузалѣма, и вѣ іудеѣ, и вѣ странѣ іорданскѣ. и крещаша во іорданѣ ѿ негѡ, исповѣдающе грѣхѣ свои. видѣвъ же іованнъ мнѡги фарієси и саддукѣси, градущыя на крещеніе єго, рече имъ: рождѣнѣ єхиднѣ, ктѡ казѣ вѣмъ бѣжати ѿ вѣдѣщаго гнѣва; сотворите оубѣ плоды достѡйны поканіѣ. и не начинайте глаголати въ себѣ: оубѣ имамы авраѣма. глаголю ко вѣмъ, ѿкѡ мѡжетъ бѣ ѿ каменѣ сегѡ воздвѣгнѣти чѣда авраѣмѣ. оубѣ ко и єкѣра при корени дрѣва лежитъ: вѣкѡ оубѣ дрѣво, єже не творитъ плода добра, порѣкаемо бывѣетъ, и ко огнь вметѣемо. ѿз оубѣ крещѣю вы водою въ поканіе: градый же по мнѣ, крѣпѣй менѣ єсть, ємѣже нѣемъ достѡннъ сапогѣ понестѣ, тоѣ вы креститѣ дѣомъ єго.

Тѣже:

Стѡпы моѣ направѣ по словесѣ твоѣмѣ, и да не ѡбладѣетъ мнѡю вѣское беззаконіе. ѿзвѣи мѣ ѿ клеветѣ чѣловѣчскѣ, и сохрани зѣповѣдѣ твоѣ. лицѣ твоѣ просвѣти на раба твоѣго, и надѣи мѣ ѡправданіемъ твоимъ.

Да исполнитъ оубѣ моѣ хвалѣнѣ твоѣгѡ, гдѣ, ѿкѡ да воспѡє гласѣ твоѣ, вѣсь дѣнь вѣноклѣпѣ твоѣ.

Трѣстоє. **По** Оубѣ нашъ: **Свѣщенникъ:** ѿкѡ твоѣ єсть црѣтво:

Вондѣкъ, гласъ дѣ:

Ко стѣдѣхъ днѣсь іорданскѣхъ бывъ гдѣ, іованнѣ вопѣетъ: не оубѣиѣ креститѣи мѣ, спастѣи ко придохъ адѣма первоздѣннаго.

Гдѣ, помѣдѣи, **мѣ.**

И молѣтѣ єго:

ѿже на вѣское время, и на вѣкѣй чѣсѣ, на нѣсѣ и на землѣ, поклонѣемый и славымый хрѣтѣ бѣже, долготѣрпѣливѣ, многѣмѣтѣвѣ, многѣбѣгодѣтѣрѣне, ѿже прѣвѣдныѣ любѣи, и грѣшныѣ мѣдѣи, ѿже вѣлѣ зѡвѣи ко спасенію, ѡбѣщѣнѣ радѣ вѣдѣщѣхъ блѣгѣ: вѣмъ, гдѣ, приимѣи нѣ наша въ чѣсѣ єе молѣтѣвѣ, и исправѣи жѣвѣтѣ нашъ къ зѣповѣдемъ твоимъ. дѣшы наша ѡбѣвѣтѣи, тѣлѣсѣи ѡчѣстѣи, помышлѣнѣи исправѣи, мѣслѣи ѡчѣстѣи: и ѿзвѣи нѣсѣ ѿ вѣкѣи єкѣрѣи, єѡлѣи и болѣзѣнѣи. ѡградѣи насѣ єтѣимѣи твоимѣи агѣлѣ, да ѡполченіемъ ѿхъ соблѣдѣемѣи и наставлѣемѣи, достѣгнемъ въ єдиненіе вѣрѣи, и въ рѣзѣмъ непристѣпныѣ твоѣѣ славы: ѿкѡ бл҃гословѣнъ єсѣи во вѣкѣи вѣкѣвѣ, амѣнь.

Гдѣ, помѣдѣи, **трѣжды.**

Слава оубѣи и єнѣ и єтѣомѣ дѣхѣ, и нынѣ и присѣи и ко вѣкѣи вѣкѣвѣ, амѣнь.

Чѣстѣишѣю хѣрѣвѣмъ, и славыишѣю безъ єравнѣнѣи єрафѣимъ, безъ иєтѣлѣнѣи єгѣ слова рождѣшѣю, єщѣю єѣѣ тѣ вѣнчѣемъ.

И́менемъ гд́нимъ благословѣн, Ѡче.

Свѣщенникъ возглашлетъ: Бже, оушедри ны, и блгослови ны, просвѣти лицѣ твоѣ на ны, и помилуй ны.

Тяже, молитва:

Хрте, свѣте истинный, просвѣщай и швѣщай всакого человека, градцаго въ мръ, да знаменаетеа на насъ свѣтъ лица твоего, да въ немъ оузримъ свѣтъ непристѣпный: и исправи стовпы наша къ дѣланію заповѣдей твоихъ, молитвами прѣчтыа твоеа мѣре и свѣхъ твоихъ стыхъ, аминь.

Час трећи.

Прїидите, поклонїмса црѣви нашемъ бгъ.

Прїидите, поклонїмса и припадѣмъ хртъ, црѣви нашемъ бгъ.

Прїидите, поклонїмса и припадѣмъ самомъ хртъ, црѣви и бгъ нашемъ.

И Псаломъ ѳн.

Принесите гдѣви, сынове бжїи, принесите гдѣви сыны Ѡвни, принесите гдѣви славу и чєсть. принесите гдѣви славу и́мени сгѡ, поклонїтеа гдѣви во дворѣ стѣмъ сгѡ. глѣзъ гдєнь на водахъ: бгъ славы возгремѣ, гдѣ на водахъ многихъ. глѣзъ гдєнь въ крѣпости: глѣзъ гдєнь въ великолѣпїи. глѣзъ гдѣ, сокршашацаго кѣдры, и стрѣлетъ гдѣ кѣдры лїванскїа. и истинѣтъ ѡ, ѣкѡ тельца лїванска, и возлюбленный, ѣкѡ ѣнъ єдннорожь. глѣзъ гдѣ, прерѣцаюцаго пламень ѡгна: глѣзъ гдѣ, страшаюцаго пдстыню, и стрѣлетъ гдѣ пдстыню каддїискю. глѣзъ гдєнь свершающїи єлєни, и шкрѣетъ дѣрѣвы, и въ храмѣ сгѡ всакїи глаголетъ славу. гдѣ потопъ населѣетъ. и сдѣетъ гдѣ црѣ въ вѣкѣ. гдѣ крѣпость людемъ своимъ дѣетъ: гдѣ блгословїтъ люди своа мїромъ.

Псаломъ ма.

И́же Ѡбразомъ желѣетъ єлєнь на источникѣ воднїа, и́же желѣетъ дшѣ моа къ тебѣ, бже. возжада дшѣ моа къ бгъ крѣпкомъ, живомъ: когда прїидѣ, и ѣвлєаа лицѣ бжїю; быша слєзы моа мнѣ хлѣбъ дєнь и ноць, внєгда глаголатиса мнѣ на всакъ дєнь: гдѣ єсть бгъ твоѣ; ѣа поманѣхъ, и ѣзлїахъ на ма дшѣ моѣ: ѣкѡ проїдѣ въ мѣсто селєнїа днѣна, дѣже до домъ бжїа, во глѣсѣ рѣдованїа и ѣповѣданїа шѡма прѣзднѣюцаго. вкѣю прикорѣна єн, дшѣ моа; и вкѣю смѣщѣеш ма; оуповѣи на бга, ѣкѡ ѣповѣмса ємъ, спасєнїє лица моего, и бгъ моѣ. ко мнѣ самомъ дшѣ моа смѣтеа, сего рѣдн поманѣхъ тѣ ѡ землї иорданскїи и єрмшнїимскїи, ѡ горы мѣлыа. бєздн бєзднѣ призывѣетъ во глѣсѣ хлѣбїи твоихъ: вса высоты твоа и волны твоа на мнѣ прєдѡша. въ дєнь заповѣтъ гдѣ мїлостъ твоѣ, и нѡщїю пѣснь сгѡ ѡ менѣ, молитва бгъ живота моего. рекъ бгъ: застѣпникъ моѣ єн, почтѡ ма забылъ єн; и вкѣю сѣтѣа хожадѣ, внєгда ѡкорѣлѣетъ врагъ; внєгда сокршѣтиса костѣмъ моимъ, поношахъ мнѣ врагн моѣ. внєгда глаголати ѣмъ мнѣ на всакъ дєнь: гдѣ єсть бгъ твоѣ; вкѣю прикорѣна єн, дшѣ моа; и вкѣю смѣщѣеш ма; оуповѣи на бга, ѣкѡ ѣповѣмса ємъ, спасєнїє лица моего, и бгъ моѣ.

Псаломъ ѳ.

Помилуй ма, бже, по величїи мїлостн твоєи, и по множестѣ шѣдрѣтѣ твоихъ шчїстн бєззаконїє моє. напѣче ѡмыи ма ѡ бєззаконїа моего, и ѡ грѣхѣ моего шчїстн ма: ѣкѡ бєззаконїє моє ѣзъ знѣю, и грѣхъ моѣ прєдо мною єсть вїндѣ. тебѣ єднномъ согрѣшїхъ, и адкавое прєдъ тобою сотворїхъ: ѣкѡ да ѡправдїшиса во словесѣхъ твоихъ, и повѣдїши, внєгда сдїстн тн. єе ко въ бєззаконїихъ зачѣтъ єсмь, и во грѣсѣхъ родн ма мѣтн моа. єе ко истинѣ возлюбїлъ єн: бєзвѣстнаа и тїннаа прємѣдрѣстн твоеа ѣвїлъ мнѣ

ѣи. ѡкропиши мѧ ѡсѡпомъ, и ѡчищуеши мѧ, и плѧче снѣга ѡубѣлюеши. слъхъ моему даши радость и веселіе, возрадоуются кѡсти смиренныя. ѡврати лице твое ѡ грѣхъ моихъ, и всѧ беззаконїя моя ѡчисти. сердце чисто созижди во мнѣ, бже, и доухъ правъ ѡбнови во оутробѣ моеи. не ѡтвержи мене ѡ лица твоего, и доухъ твоего истина не ѡтнми ѡ мене. воздаждь ми радость спасенїа твоего, и доухомъ бжїимъ ѡтверди мѧ. надухъ беззаконныхъ побѣдѣмъ твоимъ, и нечестивїи къ тебѣ ѡвратятся. избави мѧ ѡ кровей, бже, бже спасенїа моего, возрадоуются азыки мои правдѣ твоеи. гдїи, оустнѣ мои ѡтверзеш, и уста мои возвестятъ хвалу твою. ѡкакъ ѡще бы вохотѣлъ ѣи жертвы, дазъ быхъ оубо: всеожженїа не благоволиши. жертва бгѣ доухъ сокрушенъ, сердце сокрушено и смиренно бгѣ не оуничжѣтъ. оублажи, гдїи, благоволенїемъ твоимъ сына, и да созиждѣтся стѣны іерлїмскїа. тогда благоволиши жертву правды, возношенїе и всеожжасма, тогда возложатъ на олтарь твой тельцы.

Слава, и нынѣ, алаудїа, трижды. Гдїи, помилуй, трижды.

Слава, тропарь, гласъ д:

Возвращашеши иногда іорданъ рѣкѧ мїлостїю елїевову, вознесшѧ илїи, и раздѣлашѧ воды сѣдѧ и сѣдѧ, и бысть смѣло доухъ пѣть, ѡже мокрый, во образъ воинственнѣ крїстїа, ѡже мы текущее житїа преходимъ шестѣи: хрїстѣи гавїа во іорданѣ ѡсвятїти воды.

И нынѣ, егѡродиченъ:

Нѣе, ты ѣи лозѧ истринна, возрастѣвшиа намъ плодъ животѧ, тебѣ молима: молима, бжїе, со стѣми аплы, помилувати души наша.

Тѧже поемъ тропарь, гласъ и:

Прѣчи и крїстїела, и прѣока, и плѧче всѣхъ почитѧ прѣока, трепеташе нынѣ рѣкѧ десна, егда видѣ тебѣ, агнца бжїа, ѡчищуцаго мїръ согрѣшенїа, и подвигомъ ѡдержимъ вопїаше: не смѣю прикоснѣтиа словѣ, верхъ твоему, глѧмъ мѧ ѡтн, и просвѣтии чедре: ты бо ѣи животъ и свѣтъ, и мїръ мірови. **[Дважды]**

Тѧже стїхъ. Гласъ д:

Сего ради поманихъ тѧ ѡ землїи іорданскїи и ермѡнїимскїи.

Трѣца бгѣ наша, себѣ намъ днѣе нераздѣльнѧ гавїи: ѡбо оцѣ гавеннымъ свидѣтельствомъ родѣла возгласи, доухъ же голубїнымъ образомъ сице из нѣсѣ, сице, прѣтѣи верхъ сѣой прѣчи преклонїи, и крѣсиа, человекѣство ѡ работы избави, ѡкакъ члвѣколюбѣцѧ.

Стїхъ: Видѣши тѧ воды, бже, видѣши тѧ воды, и оубоаша.

И пакн тѣже тропарь.

Слава, гласъ е:

Градїи из плѣтїю ко іорданѣ гдїи, крїстїела хотѧ во образѣ члвѣка животодѣче, да прельстївшїа насъ, ѡкакъ благоутробенъ, всѧкѧ козни и стѣи смїевы избавивъ, просвѣтиши, ѡ оцѧ свидѣтельствдѣмъ: бжѣственный же доухъ голубїнымъ видомъ тебѣ предѣтѧ: но вселїи въ души наша того, члвѣколюбѣцѧ.

И нынѣ, тѣже.

Тѧже, прокіменъ, гласъ е:

Видѣши тѧ воды, бже, видѣши тѧ воды, и оубоаша. **Стїхъ: Гласомъ моимъ ко гдѣ воззвахъ, гласомъ моимъ къ бгѣ, и вѣтъ ми.**

Прѣрочества исаина чтеніе.

[Глава 1] Та́кѡ гл҃голетъ гдѣ: и́змѣнителѡ, и́ чистѣи бѣдетѣ, ѡнмѣте лѣкѡвствѣа ѡ дѡшѡ бѡшнхъ предъ о́чима мои́ма: прѣстѡнитѣ ѡ лѣкѡвствѣи бѡшнхъ. на́дчителѡ доброѣ творѣти, и́зыщитѣ е́дѡ, и́збѡвите ѡбидѣнѡ, е́дѣте сѣрѡ, и́ ѡправдѣте вдовѣцѡ. и́ прѣидѣте и́стѡжнѡмѡ, гл҃голетъ гдѣ: и́ ѡце бѣдѡтъ грѣшѣи бѡшн, ѡкѡ багрѡное, ѡкѡ снѣгѡ, о́убѣлѡ: ѡце же бѣдѡтъ, ѡкѡ червѣное, ѡкѡ бѡлнѡ, о́убѣлѡ. и́ ѡце хѡщете, и́ послѡшѡете менѣ, бл҃гѡла землѣи снѣсте. ѡце ли же не хѡщете, ни́же послѡшѡете менѣ, мѣчь вѡсѡ по́летъ: о́убѣа бо гдѣна гл҃голаша сѡ.

Аѣлѡнѣи сѣхъ апѣтѡвѡ чтеніе.

[Зач. 16] Во дни о́ны, бѣитѣ, вѡегдѡ бѣити а́полѡѡѡ вѡ корѣндѣ пѡулѡ же прѡшѣдшѡ вѡшнѡа стѡрнѡи, прѣити бо ѣфѣзѡ: и́ ѡверѣтъ нѣкѡа о́ученикѣи, рече кѡ ни́мъ: ѡце о́убѡ дѣхъ сѣхъ прѣѡли ѣстѣ вѣрѡвавшѣ; о́ни же рѣша кѡ немѡ: но ни́же, ѡце дѣхъ сѣхѣи ѣстѣ, слѡшѡхомѡ. рече же кѡ ни́мъ: во чтѡ о́убѡ крѣстѣителѡ; о́ни же рекѡша: во иѡаннѡво крѣщеніе. рече же пѡулѡ: иѡаннѡ о́убѡ крѣстѣи крѣщеніемѡ поклѡнѡа, лѡдемѡ глагѡла: во градѡцаго по нѣмѡ да вѣрѡдѡтъ, сѣрѣчь, во хрѣтѡ и́исѡ. слѡшѡвшѣ же крѣстѣишаѡа во и́ма гдѡ и́исѡ. и́ возлѡжшѡ пѡулѡ на нѡ рѡцѣ, прѣидѣ дѣхъ сѣхѣи на нѡ: глагѡлахѡ же лѡзѡки, и́ прѣрочествѡвахѡ: бѡше же вѣрѣхъ мѡжеѣи, ѡкѡ двѡнадеѡатѣ. вшѣдѡ же вѡ сѡннѡце, дерзѡше, не ѡбнѡдѡа трѣи мѣѡацы вѣрѣдѡа, и́ о́убѣрѡа, ѡже ѡ црѣтѣи бѣжѣи.

Еѡлѣѡ ѡ мѡрка, зачѡло ѡ.

Зачѡло ѣѡлѡ и́исѡ хрѣтѡ, сѡа бѣжѡа, ѡкоже ѣстѣ писѡно во прѣрѡцѣхъ: сѣ ѡзѡ посылѡю а́ггѡа моѡегѡ предъ лицѣмѡ тѡоимѡ, и́же о́убѡтѡвитѡ пѡтъ тѡѡи предъ тѡѡѡ. глаѡсѡ вопѡицаѡгѡ вѡ пѡстѣи: о́убѡтѡвѡитѣ пѡтъ гдѣнѡ, прѡбѡ тѡорѣте стѣзѣи ѣгѡ. бѣитѣ иѡаннѡ, крѣстѡи вѡ пѡстѣи, и́ прѡповѣдѡа крѣщеніе поклѡнѡа во ѡпѡщеніе грѣхѡвѡ. и́ и́схождѡше кѡ немѡ вѡлѡ и́дѣнѡкаа стѡрнѡа и́ иѣрѡлѡмѡне: и́ крѣстѡхѡдѡа вѡи во иѡрдѡнѣ рѣцѣѡ ѡ негѡ, и́повѣдѡюще грѣхѣи еѡлѡ. бѣ же иѡаннѡ, ѡбѡлѡчѣнѡ вѡлѡбѡ вѡльбѡдѡждѡи, и́ пѡѡсѡ о́убѡмѣнѡ ѡ чѡелѣхъ ѣгѡ, и́ гдѡи ѡкрѡды и́ мѣдѡ днѣи. и́ прѡповѣдѡше, глагѡла: градѣтъ крѣплѣи менѣ, во слѣдѡ менѣ, ѣмѡже нѣѡемѡ дѡртѡннѡ, прѡклѡнѡа, разрѣшѣити ремѣнь сапѡгѡ ѣгѡ. ѡзѡ о́убѡ крѣстѣихъ вѡ водѡю: тѡи же крѣстѣитѡ вѡ дѣхомѡ сѣхѡмѡ.

Тѡже:

Гдѡ бѣз бл҃гѡсловѣнѡ, бл҃гѡсловѣнѡ гдѡ дѣнѡ днѡ, поспѣшѣитѡ нѡмѡ бѣз спѡсѣнѣи нѡшнхъ, бѣз нѡшѡ, бѣз спѡсѣтѣи. Тѡисѣѡе. **по** о́убѡ нѡшѡ, **иѣрѣѡи возгласѡ:** ѡкѡ тѡѡѡ ѣстѣ црѣтѡ.

Вѡндѡкѡ, глаѡсѡ ѡ:

Во стѡрдѡхъ днѣѡ иѡрдѡнѡкнѡхъ бѡвѡ гдѡ, иѡаннѡ вопѣѣтъ: не о́убѡнѡа крѣстѣитѣи мѡ, спѡстѣи бо прѣндѡхъ ѡдѡма пѡрѡздѡннѡго.

Гдѡ, помѡлѡи, **мѡ.**

И́ молѡтѡѡ сѡ:

И́же на вѡѡкоѡ вѡремѡ, и́ на вѡѡкѣи чѡсѡ, на нѣшѡ и́ на землѣи, поклѡнѡемѡи и́ слѡбнѡмѡи хрѣтѣ бѣже, долготѣрпѣлѡнѡе, многѡмѡтѡнѡе, многѡбл҃гѡдѡтѡрѡбѡне, и́же прѡвѣднѡмѡ лѡбѡи, и́ грѣшнѡмѡ мнѡлѡи, и́же вѡлѡ зѡвѡи ко спѡсѣнѡю, ѡбѣщѡнѡа рѡдѡ вѡдѡщнѡхъ бл҃гѡ: сѡмѡ, гдѡ, прѣимѡи и́ нѡшѡа вѡ чѡсѡ сѣи молѡтѡвѡи, и́ и́спрѡвѡи жнѡѡтѡ нѡшѡ кѡ зѡповѣдемѡ тѡоимѡ. дѡшѡ нѡшѡ ѡбѡлѡтѣи, тѣлѡсѡ ѡчѡистѣи, помышлѣнѡа и́спрѡвѡи, мѡслѡ ѡчѡистѣи: и́ и́збѡвѡи нѡсѡ ѡ вѡѡкѡа иѡрѡвѡи, сѡлѡзѡ и́ бѡлѣзнѡнѡ. ѡградѡи нѡсѡ сѣи мнѡ тѡоимѡ а́ггѡа, да ѡполчѣнемѡ и́хъ сѡблѡдѡемѡи и́ нартѡвлѡемѡи, дѡртѣгнѡмѡ вѡ сѡеднѣнѡе вѣрѡи, и́ вѡ рѡзѡмѡ и́спрѡстѡпнѡмѡ тѡѡѡа слѡбѡи: ѡкѡ бл҃гѡсловѣнѡ ѣшѡ во вѣкѡи вѣкѡвѡвѡ, а́минѡ.

Гдѡ, помѡлѡи, **трѣждѡи.**

Глаголю моимъ ко гдѣ воззвахъ, глаголю моимъ къ бгѣ, и вѣнчѣ мнѣ. въ день корен моея бга възыскахъ рѣкама моима, ношю предъ нимъ, и не прельщенъ быхъ: ѿвержея оутѣшнѣна дѣша моа. поманѣхъ бга, и возвееихъ: поглядѣхъ, и малодѣшеествоваше дѣхъ мой. предвѣрнѣе стражебы очи мои, смачоуея, и не глаголахъ. помыслихъ дни ервыа, и лѣта вѣчнаа поманѣхъ, и подѣхъ. ношю ердцемъ моимъ глѣмлахъ, и тѣжаше дѣхъ мой. едѣ во вѣки ѿрнѣтъ гдѣ, и не приложнѣтѣ блгоболнѣти пакн; илн до концѣ млостѣ своѣ ѿрѣчѣтъ: кончѣ глаголѣ ѿ рода въ родѣ; едѣ забѣдетѣ оутѣрнѣти бгѣ, илн оудержнѣтъ ко гнѣбѣ коемъ шедрѣты своѣ; и рѣхъ: нынѣ начѣхъ, едѣ измѣна деиннѣы вышнаагѣ. поманѣхъ дѣла гдѣа: ѣкѣ поманѣ ѿ начаа чдѣа твоѣ. и подѣа во вѣхъ дѣлѣхъ твоихъ, и въ начиннѣихъ твоихъ поглядѣюа. бже, во стѣмъ пѣтъ твоѣ: ктѣ бгѣ вѣлн, ѣкѣ бгѣ нашъ; ты еси бгѣ творѣн чдѣа: казѣа еси въ людѣхъ илѣ твоѣ. и зѣблѣа еси мышцею твоѣю лѣдн твоѣ, сыны іакѣвлн и іѣнфѣвы. вѣдѣша тѣ воды, бже, вѣдѣша тѣ воды, и оубоашаа: смачошаа ездѣны. млостѣ твоѣ шѣма водѣ: глѣз дѣша ѡблацы: ибѣ стрѣлы твоѣ преходѣтъ. глѣз грѣма твоѣ въ колѣн, ѡвѣтнѣша мѣлнѣ твоѣ велееннѣю, подвнжѣа и трѣпетна бытъ земаа. въ мѣрн пѣтѣ твоѣ, и стѣзѣ твоѣ въ водѣхъ млгнѣхъ, и слѣды твоѣ не познѣютѣ. настѣблѣа еси, ѣкѣ ѡвцы, лѣдн твоѣ рѣкою мѣнѣевою и лѣрѣнѣю.

Ѳлаомъ ѿ.

Жнѣнъ въ помѣнн вышнаагѣ, въ крѣвѣ бга нѣнаагѣ водворнѣтѣ. рѣчѣтъ гдѣвн: зарѣдннѣкъ моѣ еси, и прнѣжнѣце моѣ, бгѣ мой, и оупѣаю на негѣ. ѣкѣ тѣи и зѣблѣнѣтъ тѣ ѿ стѣн лѣвн, и ѿ словѣсѣ маѣжнѣ. плѣцма своѣма ѡрѣннѣтъ тѣ, и подѣ крнлѣ егѣ надѣшнѣа. ѡрѣжѣемъ ѡбѣдетѣ тѣ истрннѣ егѣ: не оубошнѣа ѿ стѣахъ ноцнѣагѣ, ѿ стрѣлы, летѣцнѣа бо днн, ѿ вѣнн во тмѣ преходѣцнѣа, ѿ ерѣца и бѣа полдѣннаагѣ. падѣтъ ѿ стѣннѣ твоѣа тѣаца, и тѣа ѡдееннѣа тѣеѣ, къ тѣеѣ же не прнѣлнжнѣтѣа. ѡбѣче ѡчнѣма твоѣма смѣтрншн, и воздѣаннѣ грѣшннѣкѣвъ оузншн. ѣкѣ ты, гдѣ, оупѣаннѣ моѣ. вышнаагѣ положнѣа еси прнѣжнѣце твоѣ. не прнѣдетѣ къ тѣеѣ слѣ, и рѣна не прнѣлнжнѣтѣа тѣаеннѣа твоѣмѣ: ѣкѣ агѣламмъ своѣмъ заповѣтъ ѿ тѣеѣ, сохрннѣти тѣа во вѣхъ пѣтѣхъ твоихъ. на рѣкахъ бѣзмѣтъ тѣ, да не когдѣ прѣткнѣшн ѿ каменъ нѣгѣ твоѣ. на лѣпѣа и вѣлнѣа настѣпншн, и поперѣшн лѣвѣ и смѣа. ѣкѣ на мѣ оупѣа, и и зѣблѣа и, покрѣю и, ѣкѣ познѣа иаа моѣ. воззовѣтъ ко мнѣ, и оублншѣ егѣ: ехъ ннѣмъ едемъ къ корен, и змѣ егѣ, и пролѣаю егѣ. долготѣю днѣн испѣлнѣ егѣ, и іавлѣ емѣ спѣеннѣ моѣ.

Слава, и нынѣ, Ѳлаомѣ, трнжды. Гдѣ, помнѣннѣ, трнжды.

Слава, трѣпѣрь, глѣз ѡ:

Возвѣрацѣашаа иагдѣ іорданѣ рѣкѣ млѣштнѣ елѣевою, вознѣшѣа илн, и раздѣлѣхѣа воды едѣ и едѣ, и бытъ емѣ едѣ пѣтъ, иже мѣкрнѣ, во ѡбразѣ воистнннѣа крѣеннѣа, иаже мѣ текѣщее жнтѣа преходннѣа шѣтѣвнѣ: хрѣтѣсѣ іавнѣа во іорданѣ ѡвѣачнѣти воды.

И нынѣ, бгѣорѣднѣннѣ:

ѣкѣ не иамамы дерзнѣеннѣа за премнѣннѣа грѣхнѣ нашѣа: ты иже ѿ тѣеѣ рѣждѣагоа молн, еѣе дѣо, млгѣ въ мѣжетѣ молѣннѣ мѣтрнѣе ко блгоерѣднѣ блкн. не прѣзрн грѣшннѣхъ мѣльбы, вѣчѣаа, ѣкѣ млостнѣвъ еѣтъ, и спѣтнѣ молн, иже и стѣрадѣти ѿ насъ и зѣблѣннѣннѣ.

Тѣже, стѣхнѣра, глѣз и:

Тѣкѣ глѣлетѣ гдѣ ко іѣаннѣ: прѣоче, гдѣннѣ крѣтнѣти менѣ, тѣеѣ создѣавагоа, и прѣвѣцнѣающаго блгодѣтнѣю, и ѡчнѣающаго вѣхъ. прнѣоснѣа бжтѣвенномѣ моѣмѣ вѣрхѣ, и не оублннѣа. прѣоче ѡстѣвнѣ нынѣ, ибѣ испѣлннѣти

приндохъ правдѣ вѣдѣю. ты же не оудмниша ѿнодѣ: ꙗко тлаѣцагоа въ водахъ боритела, княза тмы тцѣса погубити, ѡзбавлаа мѣрѣ ѿ сѣгѣ сѣтей нынѣ, подаа, ꙗкѡ члвѣколюбца, жнѣотѣ вѣчнѣи. **[Дважды.]**

Тѣже стѣхъ, глѣсѣ 5:

Сегѣ рѣдн поманѣхъ тѣ ѿ земли ѡрдѣнскѣ и ѣрмѣнѣи.

Днѣшѣ ѡмѣлѣе прѣрѣчѣе конѣцѣ прѣлѣтѣ спѣшнѣтѣ: мѣре бо речѣ, видѣѣ, и повѣжѣ, ѡрдѣнѣ возвратнѣа впаѣтѣ, ѿ лица гдѣа, ѿ лица бѣа ѡквѣла, прншѣдша ѿ раба прѣлѣтѣ крѣченѣе, ꙗкѡ да и мы, ѡдѣлѣнѣа ѡзмывѣша нечнѣотѣ, прѣвѣтнѣа дѣшѣми сѣгѣ рѣдн.

Стѣхъ: Видѣша тѣ воды, бѣе, видѣша тѣ воды, и оубоѡшѣа.

Пѣки тѣже.

Слава, глѣсѣ 6:

Чтѣ возвратнѣаши твоѡ воды, ѡ ѡрдѣнѣ; чтѣ воспаѣаши стѣрѣнѣ, и не прѣходнѣши, ѣже по сѣстѣтѣ хождѣнѣе; не мѣчно мнѣ терпѣтѣ, речѣ, ѡгнаа подѣацагѡ мѣ. оуднѣлаа и оубѣлаа крайнѣмѣ хождѣнѣе: ꙗкѡ не ѡбѣкохъ ѣтаго ѡзмывѣтѣ, ни навѣкохъ безгрѣшнаго ѡтнѣрѣтѣ: но ѡквѣрнѣннѣа соудѣа ѡчнѣлѣтѣ, тѣрнѣа попалѣтѣ мнѣ согрѣшенѣи оубнѣтѣ, ꙗже бо мнѣ крѣцѣлѣмѣи хрѣтѣсѣ. ѡаннѣа свѣдѣтельствѣетѣ мнѣ глѣсѣ слѣва, вопѣа: еѣ, ѡгнецѣ бѣжѣи, взѣмѣаи грѣхѣнѣ мѣра. томѣ, вѣрнѣи, возопѣимѣ: ѡблѣнѣа, бѣе, въ нашѣ спѣенѣе, слава тѣбѣ.

И нынѣ, тѣже.

Тѣже прѣкѣменѣа, глѣсѣ 7:

Въ мѣрѣ пѣтѣ тѣвои, и стѣзѣ тѣвоѡ въ водахъ мнѣнѣхъ. **Стѣхъ:** Глѣсѣ грѣма тѣвоегѣ въ колѣнѣи.

Тѣже паремѣа.

Прѣрѣчѣе и ѡлѣнна чтѣнѣе.

[Глѣсѣ 8:] Тѣкѡ глѣсѣтѣ гдѣ: почерпѣте водѣ съ вѣелѣемѣ ѿ ѡтѣчнѣкѣвъ спѣенѣа. и речѣши въ дѣнѣ ѡнѣ: ѡповѣдѣа гдѣви, и прнзовѣтѣ ѡма сѣгѣ, возвратнѣтѣ бо ѡзѣцѣхъ слѣвѣ сѣгѣ: поманѣтѣ, ꙗкѡ вознѣеѣа ѡма сѣгѣ. пѣнѣтѣ ѡма гдѣе, ꙗкѡ вѣсѣлаа сотворѣ: возвратнѣтѣ сѣа во вѣеѣ землѣ. радѣнѣа и вѣелѣнѣа жнѣвѣнѣи въ сѣнѣ, ꙗкѡ вознѣеѣа сѣнѣи ѡлѣкѣ погрѣдѣ сѣгѣ.

Въ рѣмѣнѣмѣ поелѣнѣа сѣгѣ ѡлѣна пѣла чтѣнѣе.

[Зач. 1а] Прѣтѣе, сѣнѣа бо хрѣтѣа ѡна крѣтнѣомѣа, въ смѣртѣ сѣгѣ крѣтнѣомѣа. спѣрѣбѣомѣа оубѣ сѣмѣ крѣченѣемѣ въ смѣртѣ: да ꙗкоже вѣстѣа хрѣтѣсѣ ѿ мѣртѣвѣхъ слѣвоѡ ѡчѣе, тѣкѡ и мы во ѡбновлѣнѣе жнѣннѣи ходѣтѣи ѡчнѣмѣ. ѡце бо сообрѣзнѣи вѣхѣмѣ подѣбѣи смѣртнѣ сѣгѣ, тѣ и воскресѣнѣа вѣдемѣ. сѣе вѣдѣаце, ꙗкѡ вѣтѣхѣи нашѣа чѣловѣкѣа съ нѣмѣа рапѣацеа, да оубразнѣнѣа тѣло грѣхѣоѡе, ꙗкѡ ктѣмѣ не рабѣтѣтѣи намѣа грѣхѣ. оубѣрѣнѣи бо свѣбѣнѣа ѿ грѣхѣа. ѡце же оубрѣхѣмѣ со хрѣтѣсѣмѣ, вѣрѣдемѣ, ꙗкѡ и жнѣи вѣдемѣ съ нѣмѣа. вѣдѣаце, ꙗкѡ хрѣтѣсѣа вѣстѣа ѿ мѣртѣвѣхъ, ктѣмѣ оубѣ не оубрѣдѣтѣа, смѣртѣ ѡма ктѣмѣ не ѡбладѣтѣа. ѣже бо оубрѣе, грѣхѣ оубрѣе сѣнѣоѡе: ѡ ѣже жнѣетѣа, бѣовнѣ жнѣетѣа. тѣкоже и вѣи помѣшлѣнѣтѣе сѣе, мѣртѣвѣхъ оубѣа вѣтнѣ грѣхѣ, жнѣвѣхъ же бѣовнѣ, ѡ хрѣтѣе ѡнѣе, гдѣе нашѣемѣ.

Вѣлѣе ѿ мѣрѣа, зачѣло 8.

Во вѣрѣма ѡно, прнѣе ѡнѣа ѿ назрѣта галѣнѣикагѡ и крѣтнѣа ѿ ѡаннѣа во ѡрдѣнѣ. и ѡбѣе вѣсѣдѣа ѿ воды, видѣе развѣдѣа нѣа, и дѣа, ꙗкѡ гѣлѣа, хѣдѣа нѣнѣ. и глѣсѣа вѣстѣа съ нѣе: ты сѣнѣи ѡнѣ мѣи возлѣблѣннѣи, ѡ нѣмѣеа бѣговлѣнѣа. и ѡбѣе дѣхъ ѡзвѣдѣ сѣгѣ въ пѣстѣнѣю. и бѣе тѣа въ пѣстѣнѣи днѣи

Час девети.

Прїидїте, поклонїмса црѣви нашемѸ бгѸ.

Прїидїте, поклонїмса њ припадѣмз хрѣтѸ, црѣви нашемѸ бгѸ.

Прїидїте, поклонїмса њ припадѣмз сѧмомѸ хрѣтѸ, црѣви њ бгѸ нашемѸ.

И ѱаломз ѿв.

Гдѣ воцрѣна, вз лѣпотѸ ѡблечѣна: ѡблечѣна гдѣ вз инѧ, њ преподѧна: њбо оутвердѧ вселѣннѧю, ѧже не подвижитса. готѡвз прѣтоз твоѡ ѡтѡлѣ, ѡ вѣка ты сѣи. воздвнгоша рѣки, гдѧ, воздвнгоша рѣки гласы своѧ. возмѡтз рѣки сотрѣнѧ своѧ ѡ гласѡвз водз многнхз. днѣвы высоты морскѧ, днѣвнз вз выскѡкхз гдѣ. свндѣнѧ твоѧ оутверншасѧ сѣлѡ. домѸ твоемѸ подобѣтз стѣна, гдѧ, кз долготѸ днѡ.

ѱаломз рѣ.

Ко нхѡдѣ илѣвѣ ѡ егѣпта, домѸ іаквѣлѧ, ѡз людѡи вѣрвѣрз: бѣсть іѡдѣ стѣна егѡ, илѣ ѡблѣсть егѡ. морѣ видѣ, њ повѣжѣ, іорданз возвратѣса вспѧть. горы възыгрѧшасѧ, ѧкѡ ѡвнѡ, њ холми, ѧкѡ ѧнцы ѡвѣи. чтѡ ти сѣть, морѣ, ѧкѡ повѣгло сѣи; њ тѣбѣ, іорданѣ, ѧкѡ возвратѣлѣ сѣи вспѧть; горы, ѧкѡ възыгрѧтѣса, ѧкѡ ѡвнѡ, њ холми, ѧкѡ ѧнцы ѡвѣи; ѡ лица гдѧ подвижѣса землѧ, ѡ лица бгѧ іаквѣлѧ: ѡбрѧшлѧв кѧмень во езерѧ воднѧ, њ нерѣкомыи во истѡчнннн воднѧ. не нѧмз, гдѧ, не нѧмз, но ѡмени твоемѸ дѧждѣ слѧвѸ, ѡ мнѡгнн твоѡи њ ѡчнннѣ твоѡи: да не когдѧ рекѡтз іѡзыцы: гдѣ сѣть бгѣ ѧхз; бгѣ же нѧшз на нѣи њ на землѡ, вѣлѣ, елѣка вохотѣ, сотворѡ. іѡвлн іѡзыкз ереерѡ њ злѧто, дѣлѧ рѣкз чѣловѣчскнхз: оутѣ ѡмѡтз, њ не возглѧгѡтз: ѡчн ѡмѡтз, њ не оутрѧтз: оѡшн ѡмѡтз, њ не оѡлышатз: нѡздрн ѡмѡтз, њ не ѡбѡнѡтз: рѡцѣ ѡмѡтз, њ не ѡсѧжѡтз: нѡзѣ ѡмѡтз, њ не пѡндѡтз: не возглѧсѡтз гортѧнемз своѡмз. подобнн ѡмз да бѡдѡтз творѧщн ѧ, њ всѡ надѣющнса на ѧ. домз илѣвз оупѡвѧ на гдѧ, помѡщннкз њ зѧщнщнтѣль ѡмз сѣть. домз іѡрѡнѡ оупѡвѧ на гдѧ, помѡщннкз њ зѧщнщнтѣль ѡмз сѣть. бѡщннѣса гдѧ, оупѡвѧшѧ на гдѧ: помѡщннкз њ зѧщнщнтѣль ѡмз сѣть. гдѣ помѡнѡвз нѡ, елѡголовнѧз сѣть нѧшз. елѡголовнѧз сѣть домз илѣвз, елѡголовнѧз сѣть домз іѡрѡнѡ. елѡголовнѧз сѣть бѡщншасѧ гдѧ, мѧлыѧ ез велѡкнми. да приложнѡтз гдѣ на вѣ, на вѣ њ на сыны вѧшѧ. елѡголовѣнн вѣ гдѣвн, сотворѡшемѸ њбо њ зѣмлю. њбо нѣе гдѣвн, зѣмлю же дѧдѣ сыновѡмз чѣловѣчскнмз. не мѣртѣи вохѡлѡтз тѧ, гдѧ, ннжѣ всѡ ннзхѡдѡщн во ѧдз: но мы жнкѡи елѡголовнѡмз гдѧ, ѡ нынѣ њ до вѣка.

ѱаломз ѡе.

Приклонѡ, гдѧ, оѡхо твоѡ, њ оѡлышн мѧ: ѧкѡ ннщз њ оѡбогз сѣмь ѧзз. сохрѧнн дѡшѸ моѡ, ѧкѡ преподѡбенз сѣмь: спѧсѡ рѧвѧ твоегѡ, ежѣ моѡ, оупѡвѧщлѡго на тѧ. помнѧнн мѧ, гдѧ, ѧкѡ кз тѣбѣ воззѡвѸ вѣе дѣнь. возвѣелѡ дѡшѸ рѧвѧ твоегѡ, ѧкѡ кз тѣбѣ взѧхз дѡшѸ моѡ: ѧкѡ ты, гдѧ, елѡгз њ крѡтокз, њ многѡмнѡстнѣвз вѣѣмз, прнзывѧющнмз тѧ. внѡшн, гдѧ, молнѡтѣлѸ моѡ, њ коннн глѧсѸ молѣнѧ моегѡ. вз дѣнь ікѡрѣн моѡлѡ воззѡвѧхз кз тѣбѣ, ѧкѡ оѡлышлѧз мѧ сѣи. нѣрѣть подѡбенз тѣбѣ вз возѣхз, гдѧ, њ нѣрѣть по дѣлѡмз твоѡмз. всѡ іѡзыцы, елѡкн сотворнѧз сѣи, прїидѡтз, њ поклонѡтѣса прѣдѡ твоѡю, гдѧ, њ проелѡвѡтз ѡмѧ твоѡ. ѧкѡ вѣлѡи сѣи ты, њ творѧнн чѡдѣлѧ, ты сѣи бгѣ едннз. настѧвн мѧ, гдѧ, на пѡть твоѡ, њ пойдѸ во ѡчнннѣ твоѡи. да возвѣелнѡтѣса срѣце моѡ бѡщннѣ ѡмене твоегѡ. ѡповѣмса тѣбѣ, гдѧ ежѣ моѡ, вѣѣмз ердѡцемз моѡмз, њ проелѡвѡю ѡмѧ твоѡ ез вѣкз. ѧкѡ мнѡгѣть твоѧ вѣлѡа на мнѣ, ѡзѡвнѧз сѣи дѡшѸ моѡ ѡ ѧдѧ преннпѡдѡнѣшлѡго. ежѣ, зѧконопрѣстѡпннцы вѡстѧшѧ на мѧ, њ сѡнмз держѧвнѡхз възыскѧшѧ дѡшѸ моѡ, њ

Во время Оно, прииде иисъ ѿ галилеи на иорданъ, ко иваннѣ, крестити сѧ ѿ негоу. иваннъ же возврати сѧ, глагола: азъ требую твоею крестити сѧ, и ты ли грядеши ко мнѣ; ѿвѣщахъ же иисъ, рече къ нему: ѿстави нынѣ, такъ во подобаетъ намъ исполнити всѧкъ правдѣ. тогда ѿстави сѧ. и крѣтисѧ, иисъ взыде яже ѿ воды: и егда ѿверзѡша сѧ ѣмъ, и видѣ дѣхъ вѣи, ходоуща, якъ голуба, и грядуща на него. и егда гласъ ехъ несе глагола: сѧи сѣтъ ииъ мой возлюбленный, ѿ немже благоволихъ.

Таже:

Не предаждь насъ до конца имени твоегѡ ради, и неразори забвѣта твоегѡ, и не ѿстави мнѡгити твоеѧ ѿ насъ, авраама ради возлюбленнагѡ ѿ тебе, и за исаака раба твоегѡ, и илаа сѣго твоегѡ.

Таже, Тригѡсе, и по Оце насъ:

Вондѧкъ, гласъ дѣ:

Во стрдѧхъ днѣхъ иорданскихъ бывъ гдѣ, иваннѣ вопіетъ: не оубѡеа крестити ма, спастн бо прндѡхъ адѧма первоадѧннаго.

Гдѣ, помнѧдѣ, мѣ.

И молнтвѣ сѧ:

Иже на всѧкое время, и на всѧкѣи часѣ, на неби и на земли, поклонѧемый и слабный хрѣте бже, долготерпѣливѣ, многѡмѣтвѣ, многѡбѡдѣтробнѣ, иже правдныа любѧи, и грѣшныа милѡди, иже всѧ зовѣи ко спасѣнѣю, ѡвѣщѧнѧ ради вѣдѣщихъ блѧгъ: сѧмъ, гдѣ, прѣмнѣ и насѧа въ часѣ сѧи молнтвѣи, и испрѧви жвѡтѣ насъ къ заповѣдемъ твоимъ. дѣшы насѧа ѡвѣстнѣ, тѣлесѧ ѡчѣстнѣ, помышлѣнѧ испрѧви, мыслѣн ѡчѣстнѣ: и ижебѧви насъ ѿ всѧкѧа екорѣн, сѡлзъ и болѣзней. ѡградн насъ сѣимн твоимн агглы, да ѡполчѣнемъ ихъ соблѧдемн и наставлѣемн, достѣгнемъ въ соединѣнѣе вѣры, и въ рѣзѡмъ непрѣстѡпныа твоеѧ славы: якъ блѡгословѣнъ сѣи во вѣки вѣкѡвъ, аминь.

Гдѣ, помнѧдѣ, **трижды.**

Слава оцѣ и сѧу и сѣѡмѡу дѣхѣ, и нынѣ и прѣсно и во вѣки вѣкѡвъ, аминь.

Честнѣишѡу херѡвимъ, и слабнѣишѡу безъ сравнѣнѧа серафѣмъ, безъ иствлѣнѧа бѣа слова рѡждшѡу, сѣщѡу бѣѡу тѧ величѧемъ.

Именемъ гдѣнимъ блѡгословѣ, Оце.

Свѧщенникъ возглашѣетъ: Иже, оуцѣдн ны, и блѡгословѣ ны, провѣстн лицѣ твоеѧ на ны, и помнѧдѣ ны.

Таже, молнтвѣ великагѡ васѣла.

Вѣко гдѣ иисѣ хрѣте, бже насъ, долготерпѣвнѣ ѿ насѧхъ согрѣшѣнѣихъ, и даже до нынѣшнагѡ часа привѣдѣи насъ, въ онъже на жвѡтѡвѡрацѣемъ дрѣвѣе бѣа, блѡгоразѡмноу разѡйникѡу иже въ рѣи пѡтѣѡтѡриахъ сѣи вхѡдъ, и смѣртѣю смѣртѣ разрѡшилъ сѣи: ѡчѣстн насъ грѣшныхъ и недостѡйныхъ рабѡ твоеихъ. согрѣшѣхомъ бо и беззакѡннѡвахомъ, и неспѣмы достѡйни возвертн очѣа насѧ, и воззрѣти на выѡтѣ нендѡ, занѣ ѡставихомъ пѡтѣ правды твоеѧ, и ходѣхомъ въ болѧхъ сердѣцъ насѧхъ. но молнмъ твоѡ безмѣрнѡу блѡгѡстѣ, пощадн насъ, гдѣ, по многѡжѣтвѣ мѣтн твоеѧ, и спастн насъ, имене твоегѡ ради сѣгѡу, якъ ижезѡша въ сѣтѣ днѣ насѧ. ижемн насъ иже рѡкнѣ сопрѡтивнагѡ, и ѡстави насъ грѣхн насѧ, и оумертѣн плѡтскѡе насѣ мѡдарѡвѧнѣ, да вѣтѡхѡ ѡложнѣше чѡлѡвѣка, въ нѡваго ѡбѣлѣемъ, и тѣеѣе пожнѣемъ, насѣмѡу блѡцѣ и блѡдѣтѣлю. и такъ твоимъ послѣдѡущѣ повелѣнѣемъ, въ вѣчныи покѡи достѣгнемъ, ижеже сѣтъ вѣрѣхъ вѣелѧщихѣа жнѧице. ты бо сѣи воистиннѡу истинное вѣелѣе, и радѡстѣ любѧщихъ тѧ, хрѣте бже насъ, и тѣеѣе

слабѣ возымлѣемъ, ео безначальнымъ твоимъ оцѣмъ, и прегѣтымъ и благимъ, и животворящимъ твоимъ дхѣмъ, нынѣ и приишъ, и во вѣки вѣкѣмъ, аминь.

Изобразительна.

Ѳаломъ ѿв.

Благоговѣ, дѣше моѡ, гдѡ, и всѡ видѣрснаѡ моѡ нма еѣоѣ ѣгѡ. блгоговѣ, дѣше моѡ, гдѡ, и не забывѡи вѣхъ воздѡлнѣи ѣгѡ. ѡчищающаго всѡ беззакѡнѡа твоѡ, ищѣлающаго всѡ недѣгн твоѡ. ижеблѡющаго ѡ истаѣнѡа живѡтъ твоѡ, вѣнчающаго тѡ мѡлостѣю и цедротами: исполнающаго во блгнхъ желанѣе твоѣ, ѡбновѣтѡа, ѡкѡ Ѧрла, иновѣе твоѡ. творѡи мѡлостынн гдѡ, и едѡбѣ вѣемъ ѡбидимымъ. икажѡ пѡтѣи евоѡ мѡѡѡеѡи, иновѡмъ инаѣвнымъ хотѣнѡа евоѡ. цѣдръ и мѡлостнхъ гдѡ, долготерпѣливъ и многомѡлѣтнхъ. не до концѡ прогнѣблетѡа, ниже въ вѣкѡ враждѡетѡ. не по беззакѡнѣемъ нашимъ сотворѡа ѣсть намъ, ниже по грѣхѡмъ нашимъ воздѡлѡ ѣсть намъ. ѡкѡ по высотѣ нѣнѣи ѡ землѣ, ѡтвердѡа ѣсть гдѡ мѡлѣтѣ евоѡ на еѡдѡицѡа ѣгѡ. ѣлѡкѡ ѡтѡѡтѡа еѡтѡѡѡ ѡ зѡпадъ, ѡдѡлнѡа ѣсть ѡ нѡѡ беззакѡнѡа нѡша. ѡкоже цѣдрѡтѡа ѡтѡѡѡ ѡины, ѡцѣдрѡи гдѡ еѡдѡицѡа ѣгѡ. ѡкѡ тѡѡ познѡ еѡдѡнѣ нѡше, помѡнѡ, ѡкѡ пѣрѡтѣ ѣмѡ. чѡлѡвѣкѡ, ѡкѡ тѡвѡ, днѣ ѣгѡ, ѡкѡ цѣѣтѡа ѣельнѣи, тѡкѡ ѡцѣѣтѣтѡ. ѡкѡ дѡхъ, прѡѡде въ нѣмъ, и не едѡетѡ, и не познѡетѡ кѡмѡ мѣѣтѡ евоѡ. мѡлостѣ же гдѡа ѡ вѣка и до вѣка на еѡдѡицѡа ѣгѡ. и прѡвѡ ѣгѡ на ѡнѣхъ ѡнѡвѡхъ, хѡнѡдѡицѡхъ зѡвѣтѡхъ ѣгѡ, и пѡмнѡицѡхъ зѡпѡвѣдѡи ѣгѡ творѣтѡи ѡ. гдѡ на нѣѡи ѡѡтѡѡѡа прѡтѡѡ евоѡ, и цѣтѡѡ ѣгѡ вѣѡи ѡблѡдетѡ. блгоговѣтѡе гдѡ, вѡи ѡггѡи ѣгѡ, иельнѣи кѣѣпѡстѣю, творѡдѡиѣи еѡѡѡ ѣгѡ, ѡѡлѡшѡтѡи глѡѡѡ еѡвѣѡѡ ѣгѡ. блгоговѣтѡе гдѡ, всѡ илы ѣгѡ, едѡгн ѣгѡ, творѡдѡиѣи еѡѡѡ ѣгѡ. блгоговѣтѡе гдѡ, всѡ дѣлѡ ѣгѡ: на всѡкомъ мѣѣтѣ влѡдѣѡетѡ ѣгѡ, блгоговѣ, дѣше моѡ, гдѡ.

Слѡвѡ оцѡ и сѡи и еѣѡмѡ дѡхѡ.

Хѡлѡи, дѣше моѡ, гдѡ. еѡхѡлѡѡ гдѡ въ живѡтѣ моѡмъ, поѡ еѣѡ моѡмѡ, дѡндеже ѣемъ. не надѣѡтѡа на кнѡзн, на ѡины чѡлѡвѣчѡскѡа, въ нѡхъже нѣѡтѣ спѡсѣнѡа. ижедѡетѡ дѡхъ ѣгѡ, и вѡзвѡртѣтѡа въ зѡемлѡ евоѡ, въ тѡѡ дѡнѣ погнѣнѡтѡа всѡ помышлѣнѡа ѣгѡ. елѡжѡнъ, ѣмѡже еѣѡ ѡкѡвѡль пѡмѡдѡицѡхъ ѣгѡ, ѡѡпѡвѡнѣѡ ѣгѡ на гдѡ еѣѡ евоѡ: еѡтѡѡрѡшаго нѣѡ и зѡемлѡ, мѡре и всѡ, ѡже въ нѡхъ, хѡнѡдѡѡаго иѡтѡнѡ въ вѣкѡ, творѡдѡѡаго едѡз ѡбидимымъ, дѡѡѡаго пѡицѡѡ ѡлѡдѡимымъ. гдѡ рѣшѡтѡа ѡкѡвѡннѡа, гдѡ ѡѡмѡдрѡетѡа еѣѡѡѡѡ, гдѡ вѡзвѡдѡнѡтѡа ннзѡѣрѡжннѡа, гдѡ лѡѡнѡтѡа прѣннѡкн: гдѡ хѡнѡнѡтѡа прншѣлѡѡѡ, еѡра и еѡвѡѡ прѡиѡметѡа, и пѡтѣ грѣшнѡхъ погнѣнѡтѡа. еѡцѣрѡтѡа гдѡ во вѣкѡ, еѣѡ тѡѡнѡ, еѡѡне въ рѡдъ и рѡдъ.

И нынѣ и приишъ и во вѣки вѣкѣмъ, аминь.

Ѣдинорѡднѣи еѡе, и еѡѡѡе еѣѡнѣи, еѡзѡмѣртѡнхъ ѡиѡи, и ижеѡлѡнѡѡи спѡсѣнѡа нѡшегѡ рѡдѡи вѡплѡтѡнѡѡа ѡ еѣѡѡа еѣѡѡи и прнѡнѡдѡѡы мѡрѡи, нѡпрѡѡѡжнѡ вѡчѡлѡвѣчнѡѡѡѡа, рѡспнѡнѡѡа же, хѣтѡе еѣѡе, еѡмѣртѣю еѡмѣртѣ поѡрѡвѡнѣи, ѣднѡхъ ѡиѡи еѣѡѡа тѣѡѡѡ, еѡрѡѡѡѡѡѡѡѡѡѡ ѡцѡѡ, и еѣѡмѡ дѡхѡ, спѡсѡи нѡѡѡ.

Блѡжѣннѡ еѡзѡ пѣнѡа:

Во цѣтѡѡѡи твоѡмъ помѡнѡи нѡѡѡ, гдѡи, ѣгдѡ прѡидѡшъ во цѣтѡѡѡи твоѡмъ.

Блѡжѣннѡ нѡицѡи дѡхѡмъ, ѡкѡ тѣхъ ѣсть цѣтѡѡѡ нѣнѡѡе.

Блѡжѣннѡ пѡлѡдѡѡиѡи, ѡкѡ тѡи ѡѡтѣшѡтѡѡа.

Блѡжѣннѡ крѡтѡѡѡи, ѡкѡ тѡи нѡслѣдѡтѡа зѡемлѡ.

Блѡжѣннѡ ѡлѡдѡѡиѡи и жѡжѡдѡѡиѡи прѡвѡды, ѡкѡ тѡи нѡсѡѡтѡтѡѡа.

Блажѣни мѣлостивѣи, ѣкѡ тѣи помѣловани бѣдѣтъ.

Блажѣни чѣстѣи еѣрдцѣмъ, ѣкѡ тѣи бѣа оѣзрѣтъ.

Блажѣни миротворѣцы, ѣкѡ тѣи сынове бѣжѣи нарекоутъсѣ.

Блажѣни ѣзгнѣни правды радѣи, ѣкѡ тѣхъ сѣтъ цѣрѣтво нѣное.

Блажѣни сѣтѣ, сѣдѣ поносѣтъ вѣмъ, ѣ ѣзженѣтъ, ѣ рекѣтъ всѣмъ соломъ глаголомъ на вы, лѣдѣце менѣ радѣи.

Радѣи тѣсѣ ѣ веселѣтѣсѣ, ѣкѡ мѣдѣ вѣша многѣ на нѣсѣхъ.

Слава, ѣ нынѣ:

Помани насъ, гдѣи, сѣдѣ прѣидѣши во цѣрѣвѣи твоѣмъ.

Помани насъ, вѣко, сѣдѣ прѣидѣши во цѣрѣвѣи твоѣмъ.

Помани насъ, сѣтѣи, сѣдѣ прѣидѣши во цѣрѣвѣи твоѣмъ.

Лѣнкъ нѣнынъ поѣтъ тѣ, ѣ глѣолѣтъ: сѣтъ, сѣтъ, сѣтъ гдѣ саваѣдъ, ѣполнь нѣо ѣ землѣ славы твоѣѣ.

Прѣтѣпѣи кѣ немѣ, ѣ просѣвѣтѣтѣсѣ, ѣ лицѣ вѣша не порѣдѣтъсѣ.

Лѣнкъ нѣнынъ поѣтъ тѣ, ѣ глѣолѣтъ: сѣтъ, сѣтъ, сѣтъ гдѣ саваѣдъ, ѣполнь нѣо ѣ землѣ славы твоѣѣ.

Слава: Лѣнкъ сѣтѣхъ лѣглѣ ѣ лѣрхѣглѣ, со всѣми нѣнынми сѣлами, поѣтъ тѣ, ѣ глаголетъ: сѣтъ, сѣтъ, сѣтъ гдѣ саваѣдъ, ѣполнь нѣо ѣ землѣ славы твоѣѣ.

Ѣ нынѣ:

Ѣповѣданѣ правослѣвныѣ вѣры.

(Ѣще сѣтъ лѣтѣргѣа, зѣтѣ не глаголемъ, но по Ѣ нынѣ: глаголемъ: Слави, ѣстѣи: ѣ прѣчѣа).

Вѣрѣю во сѣдинаго бѣа оѣдѣ всѣдержѣтѣла, творѣдѣ нѣдѣ ѣ землѣ, вѣдѣимымъ же всѣмъ ѣ невѣдѣимымъ. ѣ во сѣдинаго гдѣ иѣа хѣтѣ, сѣа бѣжѣа, сѣдинорѣднаго, ѣже ѣ оѣдѣ рождѣннаго прѣжде вѣхъ вѣкѣ. свѣта ѣ свѣта, бѣа ѣстинна, ѣ бѣа ѣстинна, рождѣнна, не сотворѣнна, сѣдносѣдѣна оѣдѣ, ѣмже всѣ бѣша. насъ радѣи чѣловѣкѣ, ѣ насѣго радѣи спѣсѣнѣа, сѣдѣдѣаго сѣ нѣсѣ, ѣ воплотѣвшѣаго ѣ дѣа сѣта, ѣ мѣи дѣбы, ѣ вѣчѣлѣчѣша. рапѣтаго же за нѣ, прѣ понѣтѣсѣмъ пѣлѣтѣ, ѣ стѣрадѣша, ѣ погрѣвѣнна, ѣ вокрѣсѣшаго вѣ трѣтѣи дѣнь, по пѣсѣнѣсѣмъ. ѣ возсѣдѣшаго на нѣсѣ, ѣ сѣдѣдѣа ѣдѣсѣнѣю оѣдѣ. ѣ пѣки градѣдѣаго со славою, сѣдѣтѣи жѣвѣимъ ѣ мѣсѣтѣвымъ, сѣгоже цѣрѣвѣю не бѣдетъ концѣ. ѣ вѣ дѣа сѣтаго, гдѣ, жѣнѣтворѣдѣаго, ѣже ѣ оѣдѣ ѣсѣходѣаго, ѣже со оѣдѣмъ ѣ сѣомъ спѣклѣнѣа, ѣ сѣлѣвѣма, глаголѣвшѣаго прѣрѣки. во сѣдинѣ сѣтѣю, собѣрѣнѣю ѣ ѣпѣльскѣю цѣрѣковѣ. ѣповѣдѣю сѣдино крѣсѣнѣе, во ѣстѣвлѣнѣе грѣхѣвѣ. чѣю вокрѣнѣа мѣртѣвѣхъ. ѣ жѣзѣи бѣдѣдѣаго вѣка, лѣминъ.

Молиѣтѣа:

Слави, ѣстѣи, прѣсѣтѣи, бѣже, прѣгрѣшѣнѣа нѣша, вѣольнаа ѣ невѣольнаа, ѣже вѣ слѣвѣ ѣ вѣ дѣлѣ, ѣже вѣ вѣдѣнѣи ѣ не вѣ вѣдѣнѣи, ѣже во днѣ ѣ вѣ ноцѣи, ѣже во оѣмѣ ѣ вѣ помѣшлѣнѣи, всѣ намъ прѣсѣтѣи, ѣкѡ бѣгъ ѣ чѣвѣколѣбѣцѣ.

Оѣе насъ, ѣже сѣи на нѣсѣхъ, да свѣтѣтѣа ѣма твоѣ, да прѣидѣтъ цѣрѣвѣе твоѣ: да бѣдетъ вола твоѣ, ѣкѡ на нѣсѣи ѣ на землѣи. хѣбѣз насъ насѣдѣнѣи дѣждѣ намъ днѣсѣ, ѣ ѣстѣи намъ долѣи нѣша, ѣкоже ѣ мы ѣстѣвлѣемъ должѣнкѣмъ нѣшымъ: ѣ не вѣвѣдѣ насъ во ѣсѣдѣнѣе, но ѣзѣвѣи насъ ѣ лѣкѣаго.

Сѣпѣнѣнкъ: Ѣкѡ твоѣ сѣтъ цѣрѣво: **Ѣ мы: ѣминъ.**

Пѣемъ концѣкъ, глѣзъ дѣ:

Во стѣрдѣхъ днѣсѣ ѣрдѣнѣкѣхъ бѣвѣ гдѣ, ѣлѣнѣи вѣпѣтъ: не оѣкѣса крѣсѣтѣи мѣ, спѣсѣи во прѣндѣхъ лѣдѣма прѣвоздѣннаго.

Гдн, помнѣи, мѣ.

И МОЛИТВА:

Всестѣла трѣце, єдинносѣннаа державко, нераздѣльное црѣтво, всѣхъ блгнхъ винѣ: благоволи же и ѿ мнѣ грѣшнѣмъ, оутверди, вразуми срѣце мое, и всю мою ѿнми исквернѣ, просвѣти мою мѣсль, да вѣнѣ славою, пою и поклоняюся, и глаголю: єдинъ стѣ, єдинъ гдѣ, иже хрѣтоу, во славу бѣа оца, аминь.

ИЩЕ ЄСТЬ ЛІТЪРГІА, ГЛАГОЛЕМЪ:

Достойно єсть ѣкѡ воистиннѣ, блажити тѣа бѣѣ, приносѣлѣннѣю, и пренепорочнѣю, и мѣрь бѣа нашегѡ. честѣйшѣю херувѣмъ, и славнѣйшѣю безъ сравненѣа серафѣмъ, безъ истаѣнѣа бѣа слова рождшѣю, свѣцѣю бѣѣ тѣа величѣемъ. И ѿпѣетъ.

ИЩЕ ЖЕ НѢСТЬ ЛІТЪРГІА, ГЛАГОЛЕМЪ ЗАТѢ:

Бѣа и ма гднѣ блгословѣно ѡ нынѣ и до вѣка. **трижды.**

СЛАВА, И НЫНѢ: Псаломъ ѣг.

Блгословѣю гдѣа на вѣакоє время, вѣнѣ хвалѣ єгѡ во оутѣхъ моухъ. ѡ гдѣ похвалятея дѣла моя, да оублашатъ крѣтцын, и возвеемъ гдѣа со мною, и вознесемъ и ма єгѡ вкѣпѣ. взыскахъ гдѣа, и оублаша ма, и ѡ всѣхъ скорбей моухъ иже бѣа ма. приотвѣтитѣ кз немѣ, и просвѣтитѣся, и лица вѣа не постыдѣтея. сеи нѣщѣи воззва, и гдѣ оублаша и, и ѡ всѣхъ скорбей єгѡ спасѣ и. ѡполчитѣя аггѣз гдѣнѣ окрестъ боашнхъ єгѡ, и иже бѣа ихъ: вкѣните и видѣте, ѣкѡ блгъ гдѣ. блаженъ мѣжъ, иже оуповѣетъ на нѣ. боитея гдѣа, вси стѣи єгѡ, ѣкѡ нѣсть лишенѣа бошцыма єгѡ. богѣти ѡбнѣцаша и взыскаша: взыскающѣи же гдѣа не лишѣтея вѣакогѡ блга. прѣидѣте, чѣа, послѣдѣте мене, стѣахѣ гдѣно надѣѣ вѣз. кто єсть человекъ, хотѣи жнѣтѣ, любѣи дни видѣти блгн; оудержи азѣкз твоѣ ѡ сла, и оутѣтѣ твоѣ, єже не глаголати льстѣ. оублонѣа ѡ сла, и сотвори блго: взыщѣи мѣра, и поженѣ и. Очи гднѣ на правѣдныа, и оуши єгѡ вѣа молишѣи ихъ. лицѣ же гднѣ на творѣщыа сла, єже потребѣти ѡ земли пѣмѣти ихъ. воззваша правѣднѣи, и гдѣ оублаша ихъ, и ѡ всѣхъ скорбей ихъ иже бѣа ихъ. блнзъ гдѣа скорѣшннхъ срѣцѣмъ, и смиренныа дѣомъ спасѣтѣ. многи искрѣн правѣдныма, и ѡ всѣхъ ихъ иже бѣа ихъ. хранѣтѣ гдѣа всѣа кѣстѣи ихъ, ни єдина ѡ ни хъ скорѣшнѣа. смѣрть грѣшникѡвъ люта, и ненавѣдѣщѣи правѣднаго прѣгрѣшатѣ. иже бѣа ихъ гдѣа дѣшѣи рѣзъ свои хъ, и не прѣгрѣшатѣ вси оуповѣющѣи на него.

Тѣже, достойно єсть ѣкѡ воистиннѣ, блажити тѣа бѣѣ, приносѣлѣннѣю, и пренепорочнѣю, и мѣрь бѣа нашегѡ. честѣйшѣю херувѣмъ, и славнѣйшѣю безъ сравненѣа серафѣмъ, безъ истаѣнѣа бѣа слова рождшѣю, свѣцѣю бѣѣ тѣа величѣемъ. и ѿпѣетъ.

И бывѣетъ рождѣ до часа вечернагѡ. Вечерна же бывѣетъ єз литѣргѣю васѣла великагѡ во своѣ время.

ПОДОВАЕТЪ ВѢДАТИ:

[Зрѣ] Ище просвѣщенѣи дѣнѣ слѣдитѣя вѣа недѣлю, кокако ни ничѣтоже поѣмъ, но вѣа погѣдованѣе прѣздника: вѣчеръ и оутрѡ и на литѣргѣи.

На Гдн, воззвахъ: стихире гл. 2 самогласне Просвѣтитѣла нашего: Избавителю нашему: Иорданскѣмъ стръи тебе источника прѣша: Спасити хотѣ заблуждашаго человека: Слава, и нынѣ: Приклонилъ єси главлъ прѣтечи: Входъ са еванђельемъ; Свѣте тихи: Прокимен дана (у петак поје се велики: Бог нашъ на небеси☺ и паримеји са овим тропарима гл. 5: Извѣла єси въ мѣрѣ, ѣже мѣръ сотворѣвый, да просвѣтиши во тмѣ сѣдѣщыа, члвѣколѣбче, слава тебе. **Стѣхъ ѧ:** Ыже, оуцѣди ны, и блгоговѣ ны, просвѣти лице твоє на ны, и помилѣ ны: познати на землѣ пѣть твою, во вѣхъ ѣзыцѣхъ спасѣнїе твоє. Да просвѣтиши во тмѣ сѣдѣщыа, члвѣколѣбче, слава тебе. **Стѣхъ б:** Да исповѣдатѣ тебе людѣе, бже, да исповѣдатѣ тебе людѣе вси. Да возвесеелѣтѣ, и да возрадѣютѣ ѣзыцы, ѣкѡ сѣдѣши людемъ правотою, и ѣзыки на землѣ настѣвѣши. Да просвѣтиши во тмѣ сѣдѣщыа, члвѣколѣбче, слава тебе. **Стѣхъ г:** Да исповѣдатѣ тебе людѣе, бже, да исповѣдатѣ тебе людѣе вси. Землѣ даде плодъ свой, блгоговѣ ны, бже, бже нашъ. Блгоговѣ ны, бже и да оубоѣтѣ єгѡ вси концы землѣ. Да просвѣтиши во тмѣ сѣдѣщыа, члвѣколѣбче, слава тебе. Слава, и нынѣ: Извѣла єси въ мѣрѣ, ѣже мѣръ сотворѣвый, да просвѣтиши во тмѣ сѣдѣщыа, члвѣколѣбче, слава тебе. Затим мала јектенија, возглас, трисѣѣе, прокимен гл. 3: Гдѣ просвѣщенїе моє, и спситель мой, когѡ оубоѣа; **Стѣхъ:** Гдѣ заштититель животѣ моегѡ, ѡ когѡ оустрашѣа; Апостол къ коринѣаномъ зач. 143: Братѣе, освободеши вы ѡ вѣхъ: (ако је субота или недеља онда од половине: Братѣе, не хоцѣ вѣс не вѣдѣти☺ **Амналѣа гласъ б:** Оубоѣа сѣрдце моє слово блго, глаголю ѣзъ дѣла моѣ царевн. **Стѣхъ:** Красенъ добротю, паче сынѡвъ человѣческихъ. Еванђелье по Луки зач. 9: Въ пѣтѡе надеете лѣто владычества тѣбѣа кѣсарѣ: и далье литургија Св. Василија. Место достѡно: Ѡ тебе радѣтѣа блгодѣтѣа вѣака тѣарь: Причасно: Хвалите гдѣ съ ны, хвалите єгѡ въ вышнихъ. Амналѣа, трѣждѣ.

Велико освежење воде. На ѡсвѣщенїи воды.

После заамовне молитве звоне сва звона и излази свештеник с ѣаконом кроз царске двери носеѣи крст, еванђелье, свеѣу и кадионицу насред цркве и ту на постављеном стоцу положи еванђелье и крст и док се тропари поју кади унаоколо столац, иконе и сав народ. Појци поју на гл. 8: Гласъ гдѣнь на водахъ вопїетъ, глагола: Днѣсь вода ѡсвѣщѣтѣа сѣтѣтѣо: Ыкѡ члвѣкъ на рѣкѣ пришѣлъ єси, хрѣтѣ црѣ: Слава, и нынѣ: Во гласѣ вопїюцагѡ въ пѣтѣни: Паримеји: Прѡрѣчѣтѣа ислѣнна чтѣнїе. [Глава ѧб] Таѣкѡ глаголетъ гдѣ: жаждѣщїи на водахъ идѣте: Прѡрѣчѣтѣа ислѣнна чтѣнїе. [Глава ѧв] Таѣкѡ глаголетъ гдѣ: Прѡрѣчѣтѣа ислѣнна чтѣнїе. [Глава бѣ] Таѣкѡ глаголетъ гдѣ: почерпите водахъ съ веелемъ ѡ истѡчникъ спасѣнїа. и речеши въ дѣнь ѡнъ: Прокимен гл. 3: Гдѣ просвѣщенїе моє, и спситель мой, когѡ оубоѣа; **Стѣхъ:** Гдѣ заштититель животѣ моегѡ ѡ когѡ оустрашѣа; Апостол къ коринѣаномъ зач. 143 од половине: Братѣе, не хоцѣ вѣс не вѣдѣти: **Амналѣа, гласъ б:** **Стѣхъ:** Гласъ гдѣнь на водахъ: бѣ славы возрѣмѣ, гдѣ на водахъ многихъ. еванђелье по Марку зач. 2: Во врема ѡно, прїиде иисъ ѡ назрѣтѣа галїлейскагѡ: затим велика јектенија, возглас па свештеник тајно молитву: Гдн иисе хрѣтѣ: затим гласно: Велїи єси, гдн, и чѣдна дѣла твоѣ, и ни єдино же слово довольнѡ бѣдетъ къ пѣнїю чѣдѣсъ твоихъ. три пута и чита далье гласно молитву: Ты бо хотѣнїемъ ѡ не сѣщихъ во єже быти приведѣи вѣацѣскаа: Ты оубо, члвѣколѣбче црѣ, прїиди и нынѣ наитѣемъ стѣгѡ твоегѡ дѣа, и ѡсвѣти водахъ єгѡ. три пута и док ово говори благосїла воду, затим молитву: И дѣждѣ єи блгодѣть избавленїа: благосїла воду три

39. Оданије Богојављења.

(13 јануар) Кад падне у недељу Митра и Фарисеја

Подоблѣтъ вѣдати, ѡце гл҃чнѣса ѡданиѣ б҃гоавлѣнїа въ недѣлю, прѣжде мытарѣ и фарїсеа:

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне на 4, Слѣва, и њнѣ богород. Гласа малог вечерња. На стиховѣ стихира 1, васкрсан и празника стиховѣа великог вечерња са стиховима Слѣва, и њнѣ: празника писана на хвалите. Тривѣчѣе: тропар васкрсан, Слѣва, и њнѣ: празника.

На великом вечерњу 1 катизма сва на Гдѣ въззвѣхъ, стихире васкрсне гл. 3 и Триода 3 саславом и празника 4 шро се поју на сам празник. Слѣва празника и њнѣ богородичан гл. 1. Вхѣда: прокимен дана. На лителии стихире празника и Триода самогласне: Слѣва, и њнѣ празника. На стиховѣ стихире васкрсне Слѣва, и њнѣ празника. На бл҃гоговѣнїи хлѣбѣвѣхъ тропар ꙗже дѣо: и празника 1. (Ако нема бденија: тропар васкрсан Слѣва, и њнѣ празника) отпуст празнични.

На повечерїи, по дог҃отѣно, и по Оѣе нашь, кондакъ прѣздника.

На јутреню на Гг҃ъ гдѣ, тропар васкрсан 2, Слѣва, и њнѣ празника, катизме. Сједални васкрсни с богородичнима ѡбѣрѣи: ипакој гласа. Степени и прокимен гласа. Еванѣље васкрсно Воскр҃снїе хр҃тово: псалм 50. Слѣва глас 8: Поклѣнїа ѡбѣрѣи мнѣ двѣрѣи: И њнѣ: На спѣнїа стѣрѣи: Помилѡи мѣ бже: и Мнѡжѣстѣа гдѣаннѣхъ мнѡю лютехъ: Канон васкрсан са ирмосом на 4, Триода на 4 и празника оба канона на 6; Катавасїа празника; По 3 песни кондак, икос и сједалан Триода Слѣва, и њнѣ: празника. По 6 песни кондак и икос празника. На 9 песни: Чтнѣнїа шѡю: Свѣчїленѣхъ воскр҃снѣ. Слѣва, и њнѣ, празника. На хвалите стихире васкрсне 4, и празника Слѣва Триода И њнѣ, Прѣбл҃гоговѣнна ѣи: Славословиѣ велико. По трнѣтѡмъ тропар само васкрсан, отпуст недељни.

На часѣхъ, тропаръ воскр҃снѣ. Слѣва, прѣздника: И њнѣ, б҃городиченѣхъ часѡвѣхъ. По Оѣе нашь, кондакъ прѣздника, и воскр҃снѣ, глаголемѣхъ прѣмѣнѣюще.

На литургији блажени гласа на 4, и од канона Триода песма 3 на 4 и празника песма 9 на 4; По вхѣдѣ тропар васкрсан и празника. Слѣва, кондак Триода И њнѣ, празника. Прокимен гласа и празника. Апостол и еванѣље недеље Митра и Фарисеја. Причасно: празника и друго празника, литургија Златоустова, отпуст недељни.

Ⲅ 40. Служба светом Сави.

(14 јануар)

Иже во ст҃ыхъ, ѿца̀ на́шегѡ саввы, пер҃вагѡ архіепіскопа и о҃учителя сербскагѡ.

Комплетно пренето из Србљака

(*) Аутор службе је Теодосије Хилендарац.

Мало вечерње.

На мѡлѣѣ вечерни,

Ст҃ихиры на ѧ, г҃л҃ез ѧ. Подобен: Дѡз єи̅ знаменіе:

Свѣтителъ бѣопріѡченъ, * и пѡстырь истиненъ, * стѡлпъ непревѣратенъ, * ѡинованіе вѣры неподвижно, * благочестіа степенъ непоколеблемый, * забрѡло цр҃кве нерѡшимо, * ст҃ителѡмъ добрѡта, * и чдѣез истѡчникъ, савво, быѡз (с. ѿ) єи̅: * тѣмъ тѡ о҃блажѡемъ бл҃гочестиву пѣсньми, * и всесвѡщеннѡ тѡѡ совершѡемъ пѡматъ. [Дѡж҃ды.]

Сѡнца свѣтлѣиши * просвѣщенна пѡматъ тѡѡ, * вѣрнымъ возейѡ лѡдемъ твоимъ, * бж҃твенными бл҃гстѡннѣи сѡ просвѣщающн, * савво вседѡблнѣи ѡче свѡщенне, * и дѣмшнѡвѡ тмѡ ѡгонѡци. Тѣмже тѡ о҃блажѡемъ, * и молѣбнѡ воспѣѡемъ, * ѡкѡ ѡтечестѡлюбѡца и предстѡтѡла, * и молнтвенника ѡ дѡшѡхъ на́шихъ.

Благодѡхѡетъ рѡка ст҃агѡ тѡегѡ тѣла, * ст҃ителю бѣодѡхнѡвенне: * хр҃тѡво бо вселеніе и благодѡханіе быѡз єи̅, * и словеса твоимн бѣодохнѡвенными * єр҃си словрѡдныѡ низложнѡвъ, * лѡди тѡѡ ѡблагодѡхѡиз єи̅. * И нынѣ мѡлнмъ тѡ: * помѡни всѡ, вѣроу тѡ помнѡущыѡ, * ко гдѡ дерзновеніе ѡкѡ стѡжѡвъ, бѣносе.

Слѡва, г҃л҃ез и. Самогласен:

Ѡладенѣвшѡю зѣмлю сѣрѡца лѡдей твоихъ словеса твоимн въздѣлавъ, и приноцевѣтѡщыѡ плоды благочестіа въ нхъ израстѡлѡ єи̅ бѣѡ, и чистѡтѡю житіѡ тѡегѡ рѡзѡмы нхъ о҃украилѡ єи̅, и на рѣвностъ подвиглѡ єи̅ съ собоу аг҃льскомѡ монашестѡвѡющнхъ житіѡ, прѡвѣндѣти же приврѣсннѡ о҃вѣщаѡлѡ єи̅, бж҃твеннаѡ цѣвнице, бѡдрѡе ѡко, пѡстырей пѡстырю, савво бл҃женне ѡче свѡщенне: прнмнн и наезъ, хѡлѡцихъ тѡ, хр҃тѡ бѣѡ молѡѡ ѡ дѡшѡхъ на́шихъ.

И нынѣ, бѣорѡдичен:

Крѡвъ твоѡ, еце дѡво, врачестѡ єсть дѡбное: въ ѡнь бо пригѣгѡуще, ѡ дѡшѡвнхъ недѡгъ иэбѡлѡемѡ.

На ст҃ихѡвнѣ ст҃ихиры, г҃л҃ез ѡ. Подобен: Дѡме євфрѡдовъ:

О҃умъ влѡд * на стрѡсти портѡвнѡвъ, * плѡтолюбѡемъ не порѡбѡтнѡвѡ, * аг҃льскн чѡтѡтѡю, * савво, пожилѡ єи̅.

Ст҃ихъ: Четнѡ предъ гдѡмъ смѣрть прѡбѡвнхъ єгѡ.

Влѡка сыи * своеплѣсннхъ, * ѡплѡ же пѡки и первоствителъ, * лѡдемъ твоимъ * ѡ хр҃тѡ, ѡче, дарѡвѡлѡ єи̅. (с. ѿ)

Ст҃ихъ: Блаженъ мѡжъ бѡанѡ гдѡ, въ зѡповѣдѡхъ єгѡ вѡсхѡщѡетъ сѣлѡ.

Стѡдо тѡѡ * словѣное, ѡче, * прѡтивными нерѡтѡчѡемо, * ко хр҃тѡ молнтѡвнн, * савво, соблѡдн.

Слѡва, г҃л҃ез ѧ:

Ќ пелѣнз лѡбашыа тѧ лѡди твоѡ возлюбилз єси, ѡ нѣже и до смѣрти трѣднѣа, и по смѣрти єиѣ не ѡстѣвилз єси, иже цѣла и благоухающа ѡ чюдестраннѣа прѣемше тѧ, и ѣкѡ оутварь царскѡю имѡще тѧ вевелѣтѣа: оукраєи ко єиѣ прѣстѡломз первоєвѣтитѣлѣства, и црѣтвѣемз оудобрѣвз почилз єси, и вѣрою трѣєскою оутвердилз єси. И нынѣ пѣнѣемз пѣсней бѡлѣбныхз твоѡ пѡматѣ почитаютьз молащѣа, бѡноѡе Ѡче сѡбво вевѣщѣенне, хрѣта бѣа молн, спастѣса дѡшѡмз нѡшымз.

И нынѣ, бѡрѡдиченз:

Избѡви нѡсз ѡ нѡждз* нѡшнхз, мѣн* хрѣта бѣа, рѡждшаа вѣрхз тѡрца, да вєи зѡвѣмз ти: радѡнѣа, єдино прѣдстѣлѣствѡ дѡшз нѡшнхз.

Тропарь, глѡс ҃:

Пѡти вѡдѡщѡгѡ вз жнзнь, нарѣвникз и первопрѣстѡлникз и оучитель былз єси: пѣрѣѣ ко пришѣдз, євѣтитѣлю сѡбво, ѡтѣчѣствѡ твоѡ просѣтѣнлз єси, и породнѣвз тѡѡ дѡхомз єтѣымз, ѣкѡ дрѣвѡ мѡслиннаа вз мѡсленнѣмз рѡн насѡдилз єси вевѣщѡщѣннаа твоѡ чѡда. Тѣмз ѣкѡ ѡплѡмз и єтѣтелѣмз сопрѣстѡлна, чтѡще тѧ мѡанмз: молн хрѣта бѣа, дарѡвѣти нѡмз вѣлю млѣтѣ.

Слѡва, и нынѣ, бѡрѡдиченз:

Тѧ хѡдѡтѡнѣствѡвавшѡю спѡсѣнѣе рѡда нѡшегѡ вѡпѣвѡемз, вѣѣ дѡ: плѡтѣю ко ѡ тѣѣ вѡспрѣѡтѡю єнз твоѡ, и бѣз нѡшз, крѣстѡмз вѡспрѣимз єтѣрѣтѣ, избѡви нѡсз ѡ тѡн, ѣкѡ чѡвѣколѡбѣецз.

[Тѡже, єктенѡ, и ѡпѡсѣтз.]

Велико вечерње.

На велѡцѣи вечерни, єтѣхѡлогнѡдемз: Пѡжѣнз мѡжз: ѡ-и ѡнтѡфѡнз.

На Гѡн, воззѡвѡхз, портѡвнмз єтѣхѡвз и, и поѣмз єтѣхѡры, глѡс д. Подѡбенз: ѣкѡ дѡбѡла:

Ѡцѡ, єдѡгѡ на нѣрѣхз, возлюбнѣвз, * земнѡгѡ (с. ^) ѡстѣвилз єси, * и пѡстѣнѡ портѡглз єси. * Ѡонѡдѡже пощѣнѣемз и млѣтѡмн * дѡ єтѡгѡ зарѡ, Ѡче, вѡспрѣемз, * ко тѡѣ невѣдѣнѡа лѡди твоѡ, * пѡѣ єѡнца пришѣдз просѣтѣнлз єси, * хрѣта проповѣдѡа ко двѡѡ єщѣствѡ, * нѡсз рѡди и з' дѣвѡ вѡзѡвѡшагѡ. **[Дѡѡждѡ.]**

ѡплѡвз рѡвнопроповѣдѡтѣла, * євѣтитѣлѣмз єднѡмѡдрѣнна, * пѡртѡннѡмз спѡдѡвнжннѡа, * пѡѣтырѡ єдѡца и зѣрѡнна, * мнѡлѡсти же блѡгѡтѣрѡбѡна пѡдѡтѣла, * дѡстѡннѡ вѡсхѡлѡлѣмз тѧ, сѡбво Ѡче бѡмѡдрѣ, * и бѡтѡчѡнѡю рѣкѡ оучѣнѡи, * бѣззакѡннѡа єрѣси потѡпнѣвшѡю.

Слѡвѣз твоѡхз оучѣнѣемз * єрѣєкѡа црѡковь оукраєнѣа, и нынѣ радѡщѡнѣа правѡслѡвѣемз, * єз бжѣтѣвннѡмн твоѡмн чѡды, * єщѣннѡю твоѡ пѡматѣ євѣтѡлѡ почитѡетз, * сѡбво Ѡче євѡщѣенне, * єтѣтелѣмз рѡвночѣстѣне, * и ѡгѡлѡмз спрѣдѡтѡѡтѣлю, * и молнѣтѣвннѡчѣ ѡ дѡшѡхз нѡшнхз.

Ины єтѣхѡры, глѡс 5. Подѡбенз: Кѣѡ ѡлѡжше:

Кѣѡ ѡєвѡщѣнз, * бѡноѡецз поєазѡлѣа єси, * мѡртѣю бжѣтѣвннѡю єтѡю, * єтѣымз дѡхомз ѡблѡжѣнз, * и євѣтѡлѡ вѣєгдѡ лнѡдѡ, прѣбѣне, * ко єтѡлѡ єтѣхз вхѡдѡ: * и лѡди твоѡ, ѣкѡ єщѣеннѡтѡнннѡкз, * спѡснѣтѣлѣннѡмз тѡннѡмз нѡдѡнлз єси, * ѣкѡ вѡнѡстннѡ єєрѡрхз и зѣрѡнѣнз, * сѡбво Ѡче бѡноѡе, * єо дѣрзновѣнѣемз молаѣа * ѡ дѡшѡхз нѡшнхз. **[Дѡѡждѡ.]**

Ѡ ѡнѡсти ѡблѡстѡ твоѡ жнѣтѣ * дѡбрѡдѣтѣлѣй лѡчѣю, * євѣтитѣлю вѣєлѣжѣенне, * и лѡди твоѡ просѣтѣнлз єси, * прѣлѣєтѣи мрѡкз рѡзорнѣвз вѡнѡстнннѡ. * И нынѣ вєєлѡлѣа єси, * и дѣже євѣтз невѣєрнѡи, * и дѣже ѡгѡлз

ликоутоднїа: * еѡ нїлнже предето̀а, преподобне, * помнїаї наєѡ, твоѡ пїамать, * сїбво Ѡче, совершїающнхъ, *
со дерзновенїемъ мола̀са * ѡ дѡшїхъ на̀шнхъ.

Оумъ твоѡ мановснїн, * сѡцнмн въ бжтвенннхъ, (с.) бгѡмѡдре, * вѣрою оудокренъ, * н свѣтлѡ ѡбложенъ,
преелївне, въ мѣртвеннѣмъ тѣлесї н тлѣннѣ, * негнѣнїю подчївса, * н стлстїей внѣ бѣвъ, * прнтражїлз єсї
безплѡтннхъ свѣтлостъ, * свлчїтїелю сїбво бгѡпрїадтне, * свѣтлнї Ѡтѣчества твоегѡ свѣтїлннче, н
молїтвенннче дерзновенне * ѡ дѡшїхъ на̀шнхъ.

Слїба, глаєѡ бѣ:

Слїбы оу вѣхъ црїа хрїтїа взыскїавъ, владїчествѡюца Ѡтца ѡстївнвз, горы лдѡна дошелъ єсї, ндѣже вышѡѡ
благородїа въ рабї смнренїе нзмѣннвз, трѡдїи многнмн тѣло оудрѡчїлз єсї, млтвлмн же дѡшѡ просвѣтїлз єсї,
добрѣ монашескн пребївз, агглыскн въ пѡстїнн пожнлз єсї: аплвскн въ мїрѣ наѡчїлз єсї, болѣзньмн пощїнїа,
н стлстїевїа хождїенїемъ, мчїннческїа подвнги совершїлз єсї. Ктѡ нзглаолетъ твоѡ докродѣтсїа, нлнже
нѣнаа на землї прнтражїлз єсї, сїбво блаженне Ѡче, пїстырю н оучїтелю; Но їакѡ нынѣ предето̀а хрїтѡ бгѡ,
молї сплстїса дѡшїамъ на̀шымъ.

Н нынѣ, бгѡроднченъ:

Прїеде сѣнь законнаа, благодїтн прншедшн, їакоже бо кѡпннїа не сгарїше ѡпалїема: тїакѡ дѣа роднлї єсї, н
дѣа преблїлї єсї. влѣстѡ столпїа Ѡгненнагѡ, прїаведное возїа снцє, влѣстѡ мшѡтїа, хрїтѡсѡ, сплєенїе дѡшз
на̀шнхъ.

Вхѡдъ, прокїменъ дне. Чтєснїа гѣ [пїелнны еегѡ мїца въ дѣ денъ, фїлїппѡ мнтрополїтѡ].*

Прїтчей чтєнїе.

[Главлї гѣ] Пїамать прїаведнагѡ еѡ похвалїмн, н блгословенїе гдїне на главлѣ єгѡ. Блїженъ человекъ, нже ѡберѣтє
премѡдростъ: н смѣртенъ, нже оубѣдѣ рїзѡмъ. Лѡчше бо сїѡ кѡповїтн, нежелн злїта н сребрї сокрѡвнцїа.
Честнѣнїшлїа же єсѣтъ кїаменїи многоцѣнннхъ: вєє же четнѡе недостѡнѡ єа єсѣтъ. Долготїа бо днїей н лѣтїа
жнвѡтїа въ денїцѣ єа: въ шѡнїцѣ же єа богїтїство н слїба. ѡ оуѣтѡ єа нхѡднѣтъ прїавдїа, законъ же н
млїостъ на лѡзыцѣ нѡснѣтъ. **[н]** Послѡшїйте оубѡ менѣ, ѡ чїада! четнїла бо рекѡ: н блаженъ человекъ, нже
пѡтїи моѡ сохранїтъ: нхѡдн бо мої, нхѡдн жнвѡтїа, н оуготовлїетсїа хотѣнїе ѡ гдїа. Сегѡ рїадн молїе вїезъ, н
предлагїю мої глаєѡ сыновїмъ человекѣскнмъ: їакѡ лѡзъ премѡдростъ оустрѡннхъ, совѣтѡ н рїзѡмъ н смїслз
лѡзъ прнзвїхъ, моїи совѣтѡ н оутверженїе, моїи рїзѡмъ, моѡ же крѣпостъ. Нлѡзъ менє лѡблщїа лѡблїю, нцїцїн
же менє ѡбрлщїлѡтъ блгодїтѣ. Разѡмѣнїте оубѡ, незлѡбенїн, ковїрстѡ, ненакїзаннын же, прнлагїйте ердцїа.
Послѡшїйте менѣ н пїкн, четнїла бо рекѡ: н ѡбєрѡѡ ѡ оустєнъ прїавлїа, їакѡ нстннѣ подчїнтсїа гортїанъ мої,
мєрзекн же предѡ мною оустннї лжнвїа. Сѡ прїавдою єнї глаголѡы оуѣтѡ моїхъ: ннчѡже въ ннхъ стрѡпотнѡ,
ннже развращїеннѡ. вєа прїавдїа єѣтъ разѡмѣвїающымъ н прїѡста ѡбрѣтїающымъ рїзѡмъ. Наѡчїаю бо вїезъ нстннѣ,
да бѡдетъ ѡ гдїѣ надежда вїшїа, н нспѡлннтсїа дѣлїа.

Премѡдростн соломѡновы чтєнїе.

[Главлї дѣ] Прїавдннкъ, лѡце постїгнетъ икончїтнса, въ покѡн бѡдетъ. ѡсѡднѣтъ же прїавдннкъ, оумнрїлї
жнвѡцїа нечестнвїа. Оуѡрѡтѡтъ бо кончїнѡ прїаведнагѡ, н не разѡмѣютъ, чѡтѡ совѣщїашїа ѡ нємъ: їакѡ
повѣрїетъ гдї нечестнвїа, безглїсны ннцѡ: н поколѣблетъ нхъ ѡ ѡновїнїн, н до послѣднагѡ нсчєзнѡтѡтъ въ
болѣзнн, н пїамать нхъ погнбнетъ. Прїндѡтѡтъ бо въ помышлєнїе согрѣшенїнї своїхъ оужїснн, н ѡблнчїтѡтъ нхъ
сопрѡтївъ беззакѡнїа нхъ. **[Главлї єѣ]** Тогдїа стїанетъ въ дерзновенїн мнозѣ прїавдннкъ прѣдъ лнцїемъ

ѡкоренѣвшихъ єгѡ, и ѡметлющихъ трдды єгѡ. Видѣвше же єгѡ емачдѣга етрахомз многимз, и о҃жасндѣга ѡ прелѣвномз епаєнїи єгѡ. Рекдѣтъ бо въ себѣ каіюцєга, и въ тѣночѣ дѡха воздохндѣтъ, и рекдѣтъ: єй бѣ, єгѡже имѣхомз нѣкогда въ поемѣхъ, и въ прїтчѡ поношенїа бездмнїи. Житїе єгѡ емѣнїихомз неєтѡво, и кончїнѡ єгѡ безчєстнѡ. Какѡ емѣнїєга въ емѣхъ єжїихъ, и во єтїхъ жрєбїи єгѡ єсть; О҃҃гѡ заблдїхомз ѡ пѡтї и҃стїннагѡ, и прѣды свѣтѣ не ѡблєтѡ намз, и єлицє не возїл намз. Беззакѡннхъ и҃полнїхомєга єтєзѣ, и погїбєл, и ходїхомз єтєзѣ непрохѡдны, пѡтї же гд̄на не раздѣхомз.

Премд̄аростїи соломѡновы чтєнїе.

[Главл̄ 1] О҃҃гѡ прѣнагѡ каілютѣ премд̄аростѣ: о҃҃гнѣ же мд̄жєи мд̄рыхъ вѣдѡтѣ єлгодѣтъ. О҃҃гѡ мд̄рыхъ подѣтѣга премд̄аростїи, прѣвда же и҃зєвлѣетѣ и҃хъ ѡ ємєртнїи. Скѡнчѡвшдѣга мд̄жѡ прѣвєднѡ, не погїбєнєтѣ надєждѡ. Єынз бо прѣвєдєнз рѡждѣтѣга въ жнѡбѡтѣ: и во єлгїхъ євоїхъ плѡдз прѣвды ѡбїмєтѣ. Свѣтѣ прѣвєднхмз вєєдѡ, и ѡ гд̄а ѡєрѡцѡдѣтѣ єлгодѣтъ и єлѡвѡ. ѡзѡкз мд̄рыхъ дѡєрѡл свѣтѣтъ, и въ єрдѡцѣ и҃хъ почїетѣ мд̄аростѣ. Лѡбєнтѣ гд̄ѡ прєподѡбєнѡ єрдѡцѡ, прїлѡтнїи же ємѡ вєи непорѡчнїи въ пѡтї. [2] Мд̄аростѣ гд̄на прѡсвѣщѡлєтѣ лицє рѡзѡмнѡгѡ. Постгїлєтѣ бо жєлѡющѡмъ ю, прѣждє дѡжє рѡзѡмѣтїи ю: и о҃҃дѡбѣ о҃҃зрїтѣга ѡ лѡбѡцїхъ ю. О҃҃трєнєвѡвѡмъ кѣ нєи не о҃҃трѡднїтѣга: и єдѡи єлѡ рѡдн вєкѡрѣ безз пєчѡлн єдѡетѣ. И҃кѡ достѡннхъ єлѡ ємлѡ ѡєхѡндѣтъ и҃щѡцїи: и во єтєзѡхъ єлѡ иѡвлѣтѣга и҃мз бѡгѡпрїємнѣ. Мд̄аростїи ннкогдажє ѡдѡлѣетѣ єлѡбѡ. [3] О҃҃хъ рѡдн и рѡчїтєлѣ бѡхъ дѡєрѡтѣ єлѡ: и возѡбєнхъ ю, и понєкѡхъ ѡ и҃нѡстїи мѡєѡ: И взыєкѡхъ нєвѣстѡ прнєєтїи себѣ, и҃кѡ вѣхъ єлѡкѡ возѡбєн ю. Тѡнннцѡ бо єтѣ єжїѡ хїтрѡстїи, и ѡєрѣтѡтєлннцѡ дѣлѡ єгѡ. Трдды єлѡ єдѣтъ дѡєрѡдѣтѣлн: цѣломд̄рїю же и рѡзѡмѡ тѣ о҃҃чїтѣтъ, прѣвдѣ и мд̄жєстѡвѡ, и҃хъжє потрѣбнѣє ннчтѡжє єтѣ въ жнтїи чѡлѡвѣкѡмз. И҃цє же и мнѡгѡнєкѡдѣтѡ жєлѡєтѣ ктѡ, вѣєтѣ дрѣвнѡл, и бѡтн хотѡцѡл рѡзѡмѡтрїтѣ: Свѣтѣ и҃звїтѡл єлѡвєєз, и рѡзрѣшєнїѡ гѡднїи: знѡмєнїѡ и чдѣєл прѡрѡзѡмѣтѣтъ, и єбѡтѡл врємєнз и лѣтѣ: и вѣєлмз сѡвѣтннєкѣ єтѣ єлѡгѣ, и҃кѡ безємєртїє єтѣ въ нєи, и єлѡєлѡвїє во ѡєцїєнїи єлѡвєєз єлѡ. Єєгѡ рѡдн єєрѣдѡвѡхъ кѡ гд̄ѡ, и помѡлнхєл ємѡ, и рѣхъ ѡ вєєгѡ єрдѡцѡ мѡєгѡ: И҃жє о҃҃цѣєз и гд̄н мїлѡстїи, сѡтѡрїєвѡмъ єлѡ єлѡвѡмз тѡєиємз, и мд̄аростїю тѡєю о҃҃тѡрѡнѡвѡмъ чѡлѡвѣкѡ: дѡ вѡдѣтѣтъ бѡвѡшнннѡ ѡ тѡєє тѡвѡрѡмнѣ, и дѡ о҃҃прѡвѡлѣтѣ мїрѣ въ прєпѡдѡбїи и прѣвдѣ. Дѡждѡ мнѣ тѡєиємз прєєтѡлѡмз прнѣдѡцѡдѡ премд̄аростѣ, и не ѡлѡчн мєнѣ ѡ єтѡрѡкѣ тѡєиєхъ: и҃кѡ и҃жє рѡєз тѡєи, и єынз рѡєннн тѡєєлѡ. Пѡєлн ю єз нѣєз ѡ єтѡгѡ жнлнцѡ тѡєєгѡ, и ѡ прїтѡлѡ єлѡбѡ тѡєєлѡ, дѡ єцїи сѡ мнѡю нѡдѡчїтѣ мѡ, чтѡ єлѡгѡдѡгѡ єтѣ прєєз тѡєю: И нѡстѡвнѣтѣ мѡ въ рѡзѡмз, и сѡхрѡннѣтѣ мѡ въ єлѡвѣ євѡєи. Пѡмѡшлєнїѡ бо ємєртнхъ єлѡ бѡєзлѡвѡ, и погрѣшнѣтѣлнѡ о҃҃мѡшлєнїѡ и҃хъ.

На лїтїи єтїхїєры єлѡєлѡєнѡ, єлѡєз є:

О҃҃лмз прєпѡдѡбєнз, и҃кѡ прнєнѡ кѣ єгѡ вннмѡющѣ, євѡбѡдєнз же и єлѡнєзѡбѡлєнз, и҃кѡ єтѡрѡєтѡмнѣ непѡрѡєѡцїєнз, дѡшѡ чнєтѡ поєцїєнємз, єрдѡцє мїлѡстїєвѡ и єлєзѡлн о҃҃мнлєннѡ, тѣлѡ же мѡлнѣтѡвѡмн кѣ єгѡ єлѡжєєнѡ, єлѡвѡ єлѡжєннє, єтѡжѡл єєнѣ: и єлѡвѡ мд̄аростнѡ єлнрєнїємз о҃҃кѡрѡнїл єєнѣ, вєєл ѡ и҃нѡстїи бѡгѡнрѡвїємз хрїтѡ, о҃҃чє, о҃҃гѡнѡвѡл, ѡ нєгѡжє пєрѡєтнїтєлѣ, и҃кѡ лїтѡлѡл, лѡдємз тѡєиємз дѡрѡвѡлєл єєнѣ дѡстѡннѡ, и҃жє єлѡлїємз пѡрѡднл єєнѣ, и прѡєлѡєлїємз ѡбѡгѡчнл єєнѣ. И нѡнѣ (є.) прєєтѡл хрїтѡ єгѡ, ѡ вєлѡкнхъ вѣєдз єлѡ и҃зѡбѡнннн, и єлѡєтн дѡшѡ нѡшѡ, мѡлнєлѡ.

Єлѡєз ѡ:

Єлѡлѡєкнхъ и҃єтѡчнннєкѣ, єлѡєєлѡ тѡєиємн, єтнїтєлѡ, лѡдєи тѡєиєхъ єрдѡцѡ нѡпѡлѡл єєнѣ, и єлѡ бѡгѡчєєтѡлѡ въ ннхъ мѡлнѣтѡвѡмн тѡєиємн вѡзрѡєтнл єєнѣ, и єлѡ прннєєл єєнѣ хрїтѡ плѡдз и҃зрѡдєнз: нннѣ, и҃кѡ прєєтѡлѡ о҃҃ нєгѡ єз

сладкаго горькома исправилъ єси, многъ чюдеса ѿ вѣѣ (с. 7) сотвориши єси. тѣмъ твоѡ пѡмать любѡбію прѡздѡдемъ, хрѣта величѡюще, ѡмѡщнаго велию мѡтѣ.

Слава, гласъ д:

И нынѣ, бѡрѡдиченъ:

Прѡзри на молѣніѡ твоихъ рѡбъ, венепопѡчнѡ, ѡтѡлѡщи лѡтѡ на ны востѡнѡ, велика скорби насъ ѡмѣнѡщи: тѡ бо єдинѡ, тѣрѡе ѡ ѡзвѣтѡе ѡтѡверженіе ѡмѡмы, ѡ твоѡ предстѡтельство стѡжѡхомъ, да не постыдимѡ, вѡтѡе, тѡ прѡзывѡщи, потѡнѡ на ѡмѡленіе тебѣ вѣрѡво вѡпѡщнихъ: радѡнѡ, вѡтѡе, вѡтѡхъ пѡмѡще, радѡте ѡ покѡрѡе, ѡ спѡсѣніе дѡши насънихъ.

Тропѡрь, гласъ г: Пѡтѡ, вѡдѡщѡгѡ вѡ жѡзнь: Пѡсанъ на малѣѡ вѡчѣрни.

Ютѣне.

На ѡтѣрни,

На бѣзъ гдѣ, трѡпѡрь, гласъ и:

Правѡславѡ настѡвнѡче, бѡгѡчѣстѡѡ ѡчѡнѡтелю ѡ чѡстѡтѡ, вѡелѣннѡ свѣтѡльнѡче, ѡрѡхѡрѣевъ бѡгѡдѡхѡвенѡе ѡдѡбрѣніе, сѡвѡ премѡдре, ѡчѡнѡмѡ твоѡмѡ вѡлѡ прѡсвѣтѡнѡ єси, цѣвнѡце дѡхѡвнѡ, молѡ хрѣта бѡга, спѡсѡтѡсѡ дѡшѡмъ насъмъ. **[Дѡвѡжды.]**

Слава, дѡдѡгѡ трѡпѡрь, гласъ г: Пѡтѡ, вѡдѡщѡгѡ вѡ жѡзнь:

И нынѣ, бѡрѡдиченъ: Тѡ хѡдѡтѡнѡстѡвѡвшѡю:

По ѡ-ѡ стѡхѡлогѡнѡ сѣдѡленъ, гласъ и. Пѡдѡбенъ: Премѡдрѡстѡ:

Лѣетѣ мѡра, бѡгѡтѡтѡ ѡ свѣтѡлѡсти, вѡлѡ єлѡнка вѡдѡнѡмѡхъ дѡбрѡтѡ малѡлѡпѡ, ѡ вѡсѡкѡдѡ любѡвь рѡдѡнѡтелѡ прѡсвѣдѣвѡ, сѡнѡрѣнѡемъ же кѡ нѡцѡтѣѡ ѡчѡнѡемѡ, вѡтѡцѡ хрѣтѡ послѡдѡвѡлѡ єси: ѡ негѡже пѡщѣнѡемъ ѡ (с. 7) молѡтѡмѡ, ѡтѡнѡе бѡгѡтѡтѡ ѡ ѡщѡдѡ свѣтѡлѡстѡ, цѡтѡе недѡвѡжѡмѡ, ѡ вѡ вѣкѡ бѡлѡгѡбѡтѡе, сѡвѡ ѡтѡе, насѡлѡдѡвѡлѡ єси: кѡ немѡже нынѣ молѡнѡ, грѣхѡвѡхъ ѡстѡвлѣніе пѡдѡтѡ чѡтѡщѡмъ любѡбію стѡдѡ твоѡ пѡмать.

[Дѡвѡжды.]

Слава, ѡ нынѣ, бѡрѡдиченъ:

Нѡнѡдѡ дѡверѡ ѡ кѡвѡтѡ, прѡстѡдѡ гѡрѡ, свѣтѡльнѡ ѡбѡлѡкѡ вѡпѡнѡмъ, неѡпѡлѡнѡдѡ кѡпѡнѡ, слѡвѣнѡнѡ рѡнѡ, євѡы вѡзвѡнѡнѡе, вѡелѣннѡ вѡлѡ великѡе сѡкрѡвнѡце, ѡкѡ спѡсѣніе вѡ нѡнѡ гѡдѡлѡлѡ мѡрѡ, ѡ ѡстѡвлѣніе дѡвѡнѡхъ сѡгрѣшѣнѡнѡ. Сегѡ рѡдѡ вѡпѡемъ єнѡ: молѡнѡ єнѡ твоѡмѡ, прѡгрѣшѣнѡнѡ ѡстѡвлѣніе дѡрѡвѡтѡ бѡлѡгѡчѣстѡнѡ пѡклѡнѡщѡмѡ вѡсѡтѡмѡ рѡжѡтѡ твоѡмѡ.

По бѡ-ѡ стѡхѡлогѡнѡ сѣдѡленъ, гласъ г. Пѡдѡбенъ: Бѡжѡтѡвѡнѡ вѣрѡы:

Дѡврѡдѡтѡлѡнѡ дѡклѡнѡемъ, цѡркѡнѡ великѡе вѡзѡдѡлѡ єси єлѡнѡ, ѡ сѡдѡнѡемъ слѡвѣхъ твоѡхъ, прѡсвѣтѡнѡ єси вѣрѡнѡхъ лѡдѡнѡ твоѡхъ сѡбѡрѡы, ѡ пѡтѡрѣнѡ єси стѡстѡтѡнѡ ѡчѡрѣнѡнѡе. Сѡвѡтѡнѡтелю сѡвѡ, хрѣта бѡга молѡ, дѡрѡвѡтѡ насъмъ велию мѡлѡстѡ.

Дѡдѡгѡ сѣдѡленъ. Пѡдѡбенъ: Кѡсѡтѡтѡ дѡвѡтѡ:

Сѡтѡпѡнъ ѡ ѡтѡверженіе цѡркѡе хрѡтѡвѡы, ѡтѡе, бѡвѡ, єнѡ неѡкѡлѣнѡмѡ ѡ неѡдѡшѣнѡнѡ лѡкѡвѡгѡ, прѡмѡдре, сѡбѡлѡлѡ єси: вѡлѡ бо єрѣсѡ слѡдѡнѡтѡвѡ рѡзѡрѡнѡлѡ єси, ѡ лѡдѡнѡ твоѡлѡ нѡдѡнѡлѡ єси тѡцѡ єдѡнѡсѡщѡнѡнѡнѡ, вѡ єдѡнѡмъ вѡжѡтѡвѡ сѡдѡжѡтѡ. Тѡемѡже сѡшѣдѡшѡлѡ, пѡчѡтѡемъ тѡ, сѡвѡ бѡгѡмѡдре.

Слава, ѡ нынѣ, бѡрѡдиченъ:

Свѣтъ ѿ свѣта, хрѣте бже, ѿ оца прежде вѣкъ рождѣнъ, и въ началѣ съи со оцѣмъ и дхомъ, мракъ дшн
моѡ ѿгнавъ, ѡзарѣ ѡмъ мой, молюса, ѡкъ да возмогѣ пѣти твоегò оубодинка, сльбѣ сщѣннаго.

ѡце и человекъ сн, оче, съсертвѡмъ, но аглыки на земли пожилъ сн, деинагѡ нъз ѡности пѣти сьмьса,
цѣломудрѣа рачитель бьвъ, дха сггг чьстнѡе ѡбѣтлице, сльво всеващѣнне, ѡвнѣа сн.

Кознебнвъ мдрости начало стрѣхъ бжѣи, и заповѣдемъ сггг прѣнѡ побчѣа, древо насадиа сн при
нхòдцихъ водъ дхòвнхъ, ѿ нхъже, оче, напалеь, плодъ хрѣтѣ, сльво, прннѣа сн.

Пѣснь ѡбороченъ:

Оубльша сѡа прамѣти, чтла: въ печалехъ родиши (с. ѡ) члди. Ты же, дбо, оубльшаа сн: гдѣ съ тобоу,
радѣа, и радѡвнымъ глѡомъ, бгоневѣрто, печаль прамѣтере потребѣа сн.

Канѡнъ вторый сггг сльвы: въ немже ѡ чдотворѣнн сггг. Глѣз и.

Пѣснь а. Ирмѡс:

Коленицегонѣтеле фараѡна погрѣзи, чдотворѣнн нногд мѡвѣенкѣи жезлъ, крѣтѡсбразнѡ поразнѣвъ, и
раздѣлнвъ море, ѡла же бѣглецѣ, пѣшехòдца сплѣ, пѣснь бгови воспѣвающа.

Похвалающѣ мнѣ твоѡ житѣе, ко хрѣтѣ твоѡ дерзновѣнне ѡкъ стажавъ, ѿ богѣтихъ дха сокровицъ каплю
рѣзѡма, оче, дѣти мнѣ молюса, ѡкъ да достѡннѡ похвалѣти тѣа возмогѣ, хвалы достѡннаго.

Нъз корене блггг блжѣншаа стравль прозѣа сн, бжѣа рѣзѡма водѣи напалеь, и плодъ блгодхѣненъ
ѡвнѣа сн, житѣемъ твоимъ нъз ѡности, бгонѡсе, ердцѣ и дшвы всеиши поущихъ тѣа.

Ѧ прѣмудрагѡ твоегò къ бгѣ рѣзѡма! ѡмже прѣхитрилъ сн оцѣ твоегò, слена ловитвѡу хрѣтѣ, оче, белѣннвъ
дшѡ твоѡ, сгггже лѡвѡбѣю жгòмьн, ко нчòчникѣ беземѣртѣа томѣ прнѣа сн.

Пѣче оумѣ сщцхъ лѡвѡбѣю нѣнхъ добротъ подвижнмъ, земнхъ малолѣпѣа нъсѣжѣа, слена течѣнѣемъ хрѣтѣ
взыкѣа сн, ѿ негѡже желѣмьхъ, сльво оче, не погрѣшилъ сн.

Чистоты лѡвѡбѣю ѡдержнмъ, блгорѡдѣ дшн плотолѡбѣемъ не порѡбòтнвъ: тѣмъ нынѣ чистоты вѣнцы
прѣмаа, со аглы оу хрѣтѣ всеишиа, къ немѡже ѡ насъ, сльво оче, молюса.

Пѣснь ѡбороченъ:

ѡмже ѿ земли до небѣз доагшаа лѣтвенца, показѣа ѡкъ, сѡмже бгѣ члѣкомъ сподѡбнса быти, (с. ѡ)
благословѣннаа прѣчла: незрѣенно чдо, и недѡмѣвѣаемо вндѣнне, сплѣи къ тебѣ прнѣгѣюща.

Катавѣа по оублѣ.

Пѣснь г. Ирмѡс:

Тобоу, хрѣте, нѣса оубвержѣа всѣа, слѡво бжѣе и сѣа, нспѡвѣдѡтѣ сльвò незрѣеннѣ, и вседѣтельнаа рѣкѣ
твоѡа сѡтворѣнне: нѣсѣть ко прѣсѣ, рѣзѣ тебѣ, гдѣ.

Тебѣ всѣ, всегѣа, сльвѡтъ чинѣ аглѣз, мы же, бѣе, непрѣтѣннѡ зѡемъ, и блгодѣрнѡ поемъ: радѣа, влѣце,
сдина пѡмоще вѣхъ и зсѣплѣнне.

Ктò по достѡннѡ, мѣти, воспѡетъ рѣтѡ твоѡа оубрѡбы; тѣарѣ вндѣвшн совершѣнное въ тебѣ тѣннство,
чдѣенѡ зѡвѣше: нѣсѣть оубѡ, влѣце, пѣче тебѣ нногѡ сплѣнѣа нѣмъ.

Приложн проащымъ ѿ тебѣ мѣтъ, мѣти дбо, державноу твоѡеу рѣкѡу сщцымъ въ бѣдѣхъ прѡсѣрши, и въ
напѣрѣтѣхъ прѣдварнѣши: тѣа ко стажѣхомъ всѣ нъблѣнне въ сѡрѡвѣхъ.

Нъз. Ирмѡс:

На ка́мени мѧ вѣры оутверди́въ, разшири́лъ єси́ оутѣ моѧ на врагѣ моѧ, возвее́ли бо ѧ дѡхъ моѣ, внигда́ пѣти: нѣсть сѣѧ, ѣкоже бѣѧ на́шъ, и нѣсть прѣведе́нъ, пѧче тебѣ, гдѣ.

Презрѣ́въ ни́жнаѧ, ѣкѡ попи́раѣмаѧ, и лю́бовь роди́телей прехвѣди́въ, пѣтыннолю́бенъ хрѣ́таъ взыска́лъ єси́, єгѡже́ мечѣмъ лю́бве оу́дзѣ́въ дѡшѡ́ твоѡ, тогѡ́ лю́ба, и тогѡ́ и́ща не намы́цѣ́ма крѡтѡѧ.

Ѡ вѣрѣ́хъ ѡщи́хъ на зе́млю не ра́ди́въ, свѣрѣ́и лови́твомъ оу́ роди́телей испро́и́въ, пѣты́ню, Ѡче́, пострѣ́глъ єси́, и́дѣже́ мно́гимъ поце́нѣмъ, ско́рымъ же́ едѣ́нѣмъ и моли́твами, дѡше́дѣ́нъ є́льнѡ свѣ́ри, стрѣ́сти оумерѣ́лъ єси́. (с.)

Хрѣ́таъ на́съ ра́ди смири́вшиаго́ вѡлею́ до ра́ба Ѡбра́за, возлю́бѣвъ смире́нїе, ѣже́ вы́сокъ бы́въ, го́рдаго́ смири́лъ єси́, и во плѣ́ти мно́гимъ возде́ржа́нїемъ трѣ́ци до́мъ благоо́бѣ́телъ, є́вбо свѡце́нне, оудосто́и́а єси́.

Пѣ́гору́диченъ:

Во и́нѣхъ же́нахъ ма́ти, до́ндеже́ дѣ́а не позна́а, ни ма́ти по рѣ́чьѣ́ дѣ́вствова́ти сподо́бѣа, на тебѣ́ же, дѣ́о бѣ́гомѡ́ти, Ѡбо́а свѣ́шлѡа. Те́мъ ве́е́лїемъ дѡ́ха ко́нѣва́ю: нѣсть непоро́чны пѧче́ тебѣ́, влѣ́ще.

И́нъ. І́рмо́съ:

Оутверѣ́дїи въ нача́лѣ́ нѣ́а рѡ́дѡмомъ, и зе́млю на во́дѡхъ ѡсно́ва́внїи, на ка́мени мѧ, хрѣ́те, за́повѣ́дей твоѡ́хъ оутверди́: ѣкѡ нѣсть сѣѧ, пѧче́ тебѣ́, є́дїне́ чѣ́вѣколю́бче.

На го́рѡ рѡ́дѡма до́рождѣ́телей возше́дъ, въ чѡ́вѣственнѣ́и же́ горѣ́ а́дѡнъ, ѣкѡ и́наго́ і́а́ака подо́бенъ са́маго́ себѣ́ возвѣ́лъ єси́: и́дѣже́ ѣкѡ ве́еожже́нїѡ́ Ѡвѣ́а є́рѡце́ твоѡ́ мы́сленнѡ́ пожѣ́лъ єси́.

Свѣ́тильни́къ твоѡ́ дѡшѡ́ слезѡ́ми оу́краша́а, ра́нѡ ко хрѣ́стѡ́ оутреннѡ́, рѡ́къ же́ про́стѣ́рѣ́темъ въ моли́твахъ а́ма́нѡа тѣ́ло оумерѣ́лъ єси́, и на го́рѡ безе́тра́стїѡ́ возше́лъ єси́.

Безе́тра́стїѡ́ лю́бовїю́ пострѣ́ка́емъ, плоти́кѡа взыгрѣ́нїѡ́ и́звѣ́ши́лъ єси́: дѡшѡ́ же́ твоѡ́ е́жѣ́вннѡ́ми і́а́нїи́и про́свѣ́тѣ́въ, и на́мъ оубѡ́ свѣ́тъ рѡ́дѡмннѡ́, є́вбо Ѡче́, оу́дѡ́чїти, моли́а.

Ю́ности́и цѣ́вѣ́тъ гла́домъ оубѡ́дѣ́въ, возде́ржа́нїемъ оу́ды оумерѣ́въ, поце́нѣ́емъ тѣ́ла ѡ́вѣ́рѡа єси́, едѣ́нѣ́емъ и моли́твами возмо́га, ѡ́ гдѣ́ же́ лю́бовїю́ ве́рѡа до́рождѣ́телей, є́вбо, до́стѣ́глъ єси́.

Пѣ́гору́дїемъ вы́сокъ, и до́рождѣ́темъ и́зѡ́ченъ, рѡ́дѡма мѡ́дростїю́ оу́днѡ́ленъ бы́лъ єси́, цѣ́вѣ́тъ ѣкѡ́ прѣ́краснѡ́и́и чїсто́тою́ і́а́а, и свѣ́тлымъ смире́нїемъ, є́вбо Ѡче́, оу́кра́и́а єси́.

Пѣ́гору́диченъ:

Мѣ́ти бѣ́жа́а прѣ́чїѡ́а, бѣ́госло́вѣ́ннаѧ и́ всенепоро́чнаѧ, дѡ́шнѡ́ моѡ́а стрѣ́пы и́сцѣ́лїи, и стрѣ́сти плоти́кѡа ѡ́женнїи: и́ свобо́днѡ́ оумъ моѣ́ ѡ́ ве́акаго́ вре́да, и ѡ́ вра́жїѡ́ ма́ напѡ́сти и́зми́, влѣ́ще.

Сѣ́дѡленъ, гла́съ и́. Подо́бенъ: Прѣ́мѡ́дростнїи:

Па́улово́ наса́ждѣ́нїе, и́ а́полѡ́воко прїѣ́мый напоѡ́нїе, и́ ва́шеѡа вѣ́ры наса́ждѣ́нїе, и́ оу́чѣ́нїемъ напоѡ́нїе, вѡ́а возра́ца́а бѣ́ прїѡ́а є́сть. Лю́дїи ва́шнѡ́хъ бѣ́гоче́стїѡ́ вѣ́рою, моли́твами ва́шннѡ́и возра́стѣ́въ оу́мно́жи, и ѡ́ тогѡ́ ѣкѡ́ вѣ́рнїи ра́бн и́ дѣ́ла́телн рѡ́дѡмннѡ́, трѡ́дѡ́въ возмѣ́зѡ́а до́стѡ́ннѡ́ прїѡ́а є́стѣ́, сѣ́мѡ́не прѣ́подѡ́бне, є́вбо свѡце́нне, бѣ́гоно́снїи Ѡ́цы, па́рты́рїе́ и́ оу́чї́телїе́, первопа́рты́ра́ и́ оу́чї́теле́а хрѣ́таъ моли́те, стѡ́до ва́ше́ въ ми́рѣ́ сохрани́ти, и́ спастї́ дѡ́шы на́ша. [Дѡ́вѣ́ды.]

Сла́ва, и́ ны́нѣ́, бѣ́гору́диченъ:

Ѡ́ тебѣ́́ ра́дѡ́стѡа, бѣ́годѡ́чїнаѧ, ве́а́каѧ тѡ́варь, а́ггѡ́льскїи́ собо́ръ и́ чело́вѣ́ческїи́ ро́дъ, ѡ́сѡ́щенннѡ́ хрѡ́амѣ, и́ ра́до́ словѣ́сннѡ́, дѣ́вственнаѧ похвало́, и́зъ не́а́же бѣ́ въплоти́а, и́ мѡ́нецъ бы́тъ, прѣ́жде вѣ́къ сы́и бѣ́ на́шъ:

ложена бо твоѡ престола сотвори, и чрево твоѡ пространише небез содела. Ѡ тебе радуетца, благодѣтна, велика тварь, слава тебе.

Пѣнь 4. Ирмосъ:

На крестѣ твоѡ вѣтвенное истощаніе провидѡ аввакума, оужасеа вопіаше: ты сильныхъ прерѣкал еси держахъ, блже, пришецаеа сщцымъ бо дѣѣ, ѡко всенленъ.

Ты еси міра застѣпленіе, бже чистаа, и спасеніе всѣхъ. чѣмже тѡ глаго, блчце, всѡ колѣна кѣѡ истинно проповѣдаемъ.

Степѡ еси и оутвержденіе и надежда вѣрныхъ, и (с.*) столпъ спасеніа, блже на ны находы низложи, претѣла чистаа: надежды бо всѡ на тѡ возложихомъ.

Радуйса, граде ѡдшешевленній. радуйса, палато и престоле црѡ хртѡ. радуйса, преподобныхъ похвало и блажителей оудобреніе. радуйса, всѣхъ кз еѡ мосте. радуйса, міра радосте.

Ииз. Ирмосъ:

Пою тѡ, слахомъ бо, гди, оуслышахъ и оужасоха, до менѣ бо идеша, мене ица заблудшаго. Тѣмъ многое твоѡ снзхожденіе, еже на ма, прославаю, многомилостиве.

Агглыкомъ житиѡ ревновавъ, владычествующа отца ѡстаивъ, горы адѡна достигл еси: ѡнѡдже пощеніемъ и молитвами кз мысленномъ востокѡ хртѡ востекал еси, и ѡ тогѡ солнце западнымъ возіалъ еси.

Любомудрїемъ море житїейкое испытавъ, и познавъ сретѣва глбениѡ, богатство, и еѡ ѡко гнило ѡвергл еси, словеса же хртѡва ижевавъ, въ соудѣ сердца твоегѡ скрѡл еси, и ѡнаа ѡко четнаа ижеволал еси хранити.

Иже въ горѡхъ тѣсножнѡщыа божьми ногѡми ѡехѡдѡ, преподобне, и еихъ теплыми хлѣбы насыцаа, тѣплымъ иихъ прїималъ еси молитвы и ѡ всѣхъ ко хртѡ получеными, вожожденіа въ сердца твоема полагаал еси.

Ты рождшаго тѡ плѡтїю дхомъ породилъ еси, оуѣцавъ егѡ владычество сверстницѡ же и чѡда ѡстаивти: иже ѡко авраамъ иже отечество на зѣмлю чуждѡ, кз тебе, оѣе, въ прѣтїю пресельникъ и спостникъ быста.

Бгородиченъ:

Истинно тѡ еѡ свѣдѣтельствова, многоразично ѡбразующа, блже показующи воплощеннаго иже тебѣ единаго ѡ трѡцы, прѣчистаа, неизмѣнно, бгомлти, блчце, и мїръ ѡновльша. (с.*)

Ииз. Ирмосъ:

Ты моѡ крѣпость, гди, ты моѡ и сила, ты моѡ бгѡ, ты моѡ радованіе, не ѡстаивъ нѣдра ѡѣа, и нашѡ ницѣѡ посѣтивъ. чѣмъ съ прѡкомъ аввакумомъ зовѡ ти: сила твоеѡ слава, члѣвколѡбче.

Многочеленное златѡ бо оцѣмъ раздѡвше, ѡаа ѡко мудрїи домовладыки тлѣнными неглѣннаа ижезменѡвше, блже нынѣ воспрїемлюще радуетца, и насъ ко хртѡ молитвами вашими поущихъ въ спасѣте.

Человѣка отца призвалъ еси, аггѡ же ко хртѡ предѡстѡилъ еси, егѡже постѡмъ истѡавшыа еѡѡ мѡщи, мѡроточеніе млтвами твоими оутрѡналъ еси, въ крайнее ижеѡщеніе сердца твоегѡ прошеніа.

Сземдуренный готдинъ, братвоикормленіе ваше и стѡрѡхъ бжїи и клѡтѣѡ прѡвѣдѣвъ, потщѡса отечество твоѡ ѡслобѡити: егѡже такоѡгѡ оумыла прѣмѣнити не возмѡгъ, бжїю сдѡѡ тогѡ прѣдалъ еси.

Похдленъ иже мдаръ ѡ себѣ, ѡко и еѡ немьсленный, благоговѣтѡуща тѡ не прїемь, бжїю мѣрѣ на сѡ прѡвлече: мѣчь бо, егѡже на пѡствѡ твоѡ, оѣе, настрѡи, аггѡмъ вѡконѣчно въ сердце своѡ прїаше.

Проевѣщѣемъ бл҃годѣтїю кр҃ста твоегѡ ст҃їи твоѣи, вл҃ко, странѣ людеѣи своихъ тебе вѣроу приведѡша, сыныи со
отцѣмъ, сѣва и сѣмевныи б҃гомѡдреннїи, ѿже молитвами спасїи ѿ поганыхъ нахѡда пощ҃ыма: силѣ твоѣѣ слава,
милосерде.

Пѣснь ѿ Горѡдиченъ:

Нѡвъ ѿкоже мѡуѣѣи сѣвѣма, оустрѡнахъ єси ѿкъ ѡнъ икнїю въ пѣстыни, въ горѣ ст҃ѣѣи ѡградѣ, ѿже
превозрастїахъ єси трѣдѡвъ твоихъ пѡты, и возложїахъ єси бж҃їи мѣри, ѿже и сохраниа ко гд҃у из нею
молитвами. (с.)

Пѣснь ѿ Ирѡсѡ:

Къ тебе оустренню, милосердїа радн себе истощившемѣ непреложнѡ, и до страстїѣ безстрастїи преклонившемѣма,
слово бж҃їѣи, мїръ подѣждь мнѣ падшемѣ, человекѡлюбче.

Радѣеа, ст҃ѣно вѣрныхъ, державнаа ходѣтанце пречїстаа. радѣеа, горѡ ст҃їаа всепѣтаа. радѣеа, лѣствїце
ѡдѣшвеннаа, вл҃це. радѣеа, вѣхъ радосте, и помоце безпомощныхъ, и покрѡбе вездѣшнѡ прїтекѡущихъ къ
тебѣ.

Келегленѡ взываа пррѡчїекїѣи лїкѣ, проповѣдаше оуҗаїное рж҃тѣа твоегѡ тѣннство: ѿкъ єдїна имѣла єси гд҃а
въ ложеснѣхъ своихъ, ѿже и по рж҃тѣѣ паки соблазъ тѣа дѣлѣ, ѿкоже и прѣжде рж҃тѣа сохрани.

Ктѡ возможетъ твоѡ, чїстаа, ѿже пѣче оумѣ, неказаннаа тѣннства человекѡвъ иҗреци, пречїтаа; тѣ бо
єдїна вѣхъ превѣшнѣи єси, свѣтонѡснаа и бж҃твеннаа ст҃ѣне, свѣщѣ и рѣтѡле бж҃їѣи, дѣо мрїе, иҗз неѡже намъ
возгѣа сѡдѡдѣлатель жїзни.

Иҗз. Ирѡсѡ:

Проевѣщѣнїе во тѣмѣ лежѣщихъ, сплєнїе ѡчѣаннѣхъ, хр҃тѣ спсе мѡѣ, къ тебе оустренню, цр҃ю мїра, проевѣщїи ма
сїаїїемъ твоимъ: иҗогѡ бо, рѣзвѣ тебе, бѡга не знѣю.

Рѣзѣма твоегѡ рѣкнѡсть предѣдѣнїи вѣдѣвъ, пѣрваго тѣа пѣстыря на зѣпадѣ людемъ своимъ оустрѡн, иҗже
мысленнаго вѡртѡка, тогѡ воплѡщїаа слово хр҃тѣа, проповѣдаа єси, равна же ѡцѣ, и дх҃л стѡмѡл сопречѡльна.
Аҗстїдїїскагѡ їѡва нрѣвѡмъ констннѣ, ѡче, подѡбѣа, дѡмъ твоѡѣ ѡверстѣ имѣла єси, и аҗыка дѣверь пѣче
мѣа сѣдѡстїю аҗдѣцымъ сплєнїе ѡверзѣа, дѣшы иҗпѡлннѣ єси словѣсѣ аҗг҃льскїа пїщн.

Закѡнѡмъ бж҃тѣвннѣмъ поглѣдѣа, законоположннѣкѣ сѣвѣа єси, архїерѣѣи б҃гопрїаҗтенъ, правнло иҗвѣстнѣнїше,
(с.) настѣвннѣкѣ заблѣждѣшихъ, свѣтїльннѣкѣ всевѣтелъ, ѡтѣчество твоѡе проевѣщїаа, сѣвѡ б҃гомѡдре.

Пѣснь ѿ Горѡдиченъ:

Оуправн оумъ мѡѣ, вл҃це, трѣждѣющїѣа въ пѣчнѣи икорѣѣи, и потѡплѣемѣи нашѣствїемъ тлѣтѡвѡрныхъ
страстїѣи: менѣ же спасїи, сѣе, къ тебе прїегѣающаго, иҗныа бо помоци, чїстаа, рѣзвѣ тебе, не знѣю.

Иҗз. Ирѡсѡ:

Кекѣю ма ѡрнѣла єси ѿ лица твоегѡ, свѣтѣ незаходїмѣи, и покрѣла ма єсть чѣждѣа тѣа ѡкааннаго, но
ѡвратїи ма, и къ свѣтѣ зѣповѣдѣѣ твоихъ пѣтїи моѡ направн, молюсѣа.

ѿкъ гд҃ень оученнѣкѣ, вл҃кн твоегѡ бл҃годѣтѡбїе, ѡче, подражѣа, разслѣбленнаго въ цѣрковѣ нела єси:
врачеванїемъ же, ко хр҃тѣ молїтвами и слѣзамъ, ѡбнѡщнѡ прїлѣжѣвъ ємѣ, зѣрѣа ѿ землн воздѣнглѣ єси.

Стѣрцѣ стѡмѣ, твоѡмѣ ѡтцѣ въ живѡтѣ єгѡ поглѣшнѣвъ бѣлѣ єси, оумеръ же ѡнъ, и во грѡбѣ тебе єдїнаго
поглѣша: мѣро бо єгѡ мнѡгннн прїсїмо и не оумѣнїмо, твоимъ, ѡче, послѣнїемъ ѡбнѣлнѡ людемъ своимъ сѣ
истѡчн.

Брѣта твоегò оумѣрша слышавъ, агглы, ко хрѣтѣ дерзновѣнемъ, дѣшъ ѣгò возвратити повелѣлъ єси, и єгò вѣдшевлѣнна пришѣдъ ѡбръѣлъ єси. Ѡле вѣры! Ѡле дерзновѣнїа! чѣдо, Ѡче, констнтинъ оумѣрши, зѣменъ єи, нѣномѣ повелѣлъ єси.

Мысленное море стрелѣи оупнѣвъ пощѣнемъ, чѣвѣтвенное же бѣздѣ мнлостн призвавъ, свирѣпѣво волнѣмо слѣбкомъ оукротѣлъ єси, корабель же сплѣлъ ѡ потопленїа, и въ немъ єщцыа въ вѣрѣ привѣлъ єси.

Ѣгѡже вѣдъ боатца и трепѣцѣтъ, ѣкѡ творца и гдѣ, ина хрѣта вєгò стѣжѣвъ, хрѣта въ єрдцы твоемъ ногѣ, хрѣта въ євѣ и мѣа глаголюща, мору и вѣтрѣмъ тогѡ илюю запрѣтѣлъ єси: и вѣдъ, Ѡче, повинѣшасѣ твѣѣ, ѣкѡ тогѡ изѣцнѣ оученикѣ. (с. °о)

Трѣенъ:

Преначальное єстество и трїипостанное єднїство, Ѡче и єе и дще пресѣтїи, свѣте и животѣ єгоначальный, прїими молїтвенникѣ ѡ насъ твоѣ оумѣрши, спасїи цркви твоѣ, въ тѣ вѣрѣоушыа, и сподѣи ны въ мїрѣ слѣвннѣ твоѣ держѣвъ.

Бѣгѣнъ:

Бнѣтн желѣюще твоегѡ єа и бѣа, нѣнагѡ слѣвѣ црѣтѣа, єѣе, слѣва и сѣмѣнъ преподѣннѣ, слѣвѣ земнѣгѡ царѣтѣа ѡстѣвѣше, и єгѡ крѣтъ на рѣмѣ вѣзѣмше, послѣдоваша живонѣнымъ єгѡ и бжѣтвеннымъ стѣпѣмъ.

Конѣкъ, глаѣъ и. Подѣенъ: Вѣрѣннѣ:

Ѣкѡ перѣбѣтѣтѣа велїкѣго и апѣлѣвъ єѣбѣннѣа, цркви прѣсѣлѣаєтѣ тѣ людѣи твоѣхъ, преподѣне: но ѣкѡ и мѣа дерзновѣнїе ко хрѣтѣ бѣдѣ, молїтѣамѣ твоѣмѣ ѡ вѣрѣнѣхъ насъ вѣдъ спасїи, да зѣвѣмъ тн: рѣдѣеа, Ѡче слѣво бѣгѣмѣдрѣ.

Ѣкѣ:

Жнтїемъ ѣкѡ аггѣ на земнѣ, Ѡче, ивѣнѣ єси, чѣлѣвѣкъ бо єи єстествомъ, и бѣсплѣтнѣхъ чнстѣтѣ оуподѣнѣа єси. Тѣмѣже и похѣлѣнаа оуднѣлѣешн насъ зѣбннѣ такоѣа: рѣдѣеа, Ѡтѣа бѣгѣчѣтѣа прѣзѣбѣнїе, и мѣтѣре бѣгѣговѣннѣ прнжїтїе. рѣдѣеа, молїтѣамѣ бѣгѣдѣннѣ, и дѣвѣшѣмѣ тѣ ивѣмѣаа послѣдовѣвъ. рѣдѣеа, пощѣнѣа свѣтѣлѣи рѣтѣе, чнстѣтѣою бѣгѣдѣхѣннѣ. рѣдѣеа, цѣломѣдрѣа стѣлѣе, ѣмѣже вѣкѣаа стѣрѣтѣ попрѣа. рѣдѣеа, ємнрѣнїемъ вѣсѣкѣи, дѣмѣнѣвъ гѣрдѣннѣ ннѣлѣжнѣвнѣ. рѣдѣеа, свѣтѣлннѣе мнѣгѣсвѣтѣлнѣ, вѣзѣвѣдѣи ко хрѣтѣ людѣи твоѣ. рѣдѣеа, цркви вѣзѣвѣннѣ и вѣбѣтѣтѣлѣмъ ѡвѣщѣнїе. рѣдѣеа, єнрѣтѣ прнѣтѣелю и ннѣшѣмъ подѣтѣелю бѣгѣдѣтѣрѣбннѣ. рѣдѣеа, апѣлѣвъ рѣвнѣрѣбнѣстнѣ єѣвѣлѣкнѣмъ нѣдѣнїемъ. рѣдѣеа, мѣчѣннѣкѣмъ єѣстѣрѣдѣлѣнѣ стѣрѣнѣтѣа хѣжѣнїемъ. рѣдѣеа, (с. °) чѣдѣдѣлѣтѣелю днѣвнѣхъ ѡ вѣѣ и оумѣрнѣхъ чѣдѣєз. рѣдѣеа, похѣлѣ Ѡтѣєстѣвѣ твоемѣ, спасїи пощѣнѣхъ тѣ. рѣдѣеа, Ѡче слѣво бѣгѣмѣдрѣ.

Пѣнѣъ 3. Ѣрѣмѣ:

Ѡтѣрѣцы въ вѣвѣлѣнѣ пѣцнѣагѣ плѣменѣ не оумѣршасѣ, но пощѣдѣ плѣменѣ вѣвѣрѣннѣ, ѡрошѣемн поѣхѣ: бѣгѣсѣлѣнѣ єси, гдѣ, бѣже Ѡтѣєцъ наснѣхъ.

Не прѣєтѣи, дѣо мѣтн, молѣцн гдѣ, ивѣбѣннѣа намъ ѡ вѣдъ и єкѣрѣннѣ, вѣлѣцѣ, да оумѣрнѣ поѣмъ вѣлѣцѣ: бѣже Ѡтѣєцъ наснѣхъ, бѣгѣсѣлѣнѣ єси.

Стѣрѣлѣтѣ мѣ и ємѣцнѣтѣ прѣгрѣшѣннѣи моѣхъ вѣбнѣ: но тѣ, бѣгѣа прѣѣтѣа, прѣщѣнїе нѣпрѣсн въ чѣєз нѣспѣтѣннѣа, єпѣсѣннѣ подѣщн.

И рѣжѣєшн и дѣвѣтѣєшн, и по рѣжѣтѣ прѣбѣвѣєшн, ѣкѣже прѣжѣе рѣжѣтѣа, чнстѣа єѣе: не ѡпѣлнѣшѣа бо лѣжѣєнѣ твоѣ, бѣгѣсѣлѣннѣа прѣѣтѣа, прѣдѣтѣлѣннѣе рѣдѣ наснѣгѣ.

Изм. Ирмосъ:

Бѣгопротѣвное велѣніе беззаконнѣицагѡ мѡчнѣтеле, вышѣкъ пламень вознегло ѣсть: хрѣтосъ же протрѣ
бѣочетѣвнымъ ѡтрокѡмъ рѡсѣ дѣхѡнѣю, еынѣ бл҃гословѣнъ и препроелѣвленъ.

Житїа твоегѡ бѣодѡдноє зрѣнїе исправленїе, провѣдецъ, ѣкѡ вѣхъ бѣ, и збавѣвъ тебѣ, сочтѣ аплѣикомѡ ликъ
первосѣтитель бѣносе, и бл҃годѣтїю провѣстїи сѣрдце твоє: ты же люди твоѡ томѡ провѣстїи ѣси вопїти:
бл҃гословѣнъ бѣ и препроелѣвленъ.

Бѣвлькнхъ словесъ лѣчїи люди твоѡ разѡмнѡ ѡзарѣвъ, ѡ недостѡннагѡ въ достѡнное и збавѣвъ ѣси: и
и збавѣвши и хъ сѣрдца словѣремъ, ѡ еѣтѣ вѣрою плодѡвїтѣ, сѣво ѡче, воздѣламъ ѣси.

Милостивъ оубѡ и крѡтокъ, преподѡбенъ, и безсловенъ, тїхъ же и оубѣтливъ ѣвнїа ѣси, ѣкоже павѣвъ ѡ
хрѣтѣ похвалѣа рече: такоѡвѣ намъ подѡвѣше архїерей. (с.) ѣгоже молї, сѣво архїерейю, въ мїрѣ сохранити стѣдо
твоє.

Бѣгѡрднченъ:

ѡбновлѣютѣа въ тебѣ законы ѣстествоа: выше ѣстествоа во, ѣстествомъ ненѡстїжнаго бѣа, дѣо, ѣмманѣла
преелѣвнѡ, чїстѣа, роднѣ ѣси, въ наше вѣрнхъ возрожденїе.

Изм. Ирмосъ:

Бѣжїа синзхожденїа ѡгнь оубѣдѣа въ вѣвльонѣ иногдѣ: сего рѣднѣ ѡтроцы въ пещїи рѣдованною ногою, ѣкѡ
во цѣтнїцѣ ликѣюще, поахѣ: бл҃гословѣнъ ѣси, еѣе ѡтѣцъ нашихъ.

Хрѣта насъ рѣднѣ плѡтїю на землїи вѡлею ст҃ранѣтѡвѣвши, любѡвїю, ѡче, побѣждаемъ, претѡла вышѣтѣ вѡлею
ѡстѣвнѣвъ, востѡкѣ же и западѣ и глѣбннѣмъ морскнмъ ѣкѡ солнце ѡхѡдно ст҃ранѣтѡвѣвъ ѣси.

ѣкѡ хрѣтѡвъ оубѣннѣкъ, и начѣлннѣкъ ѡ негѡ портѣвнѣвъ, ѡтѣѣстѣа чѣжднхъ ѡхѡдѣа, прїемлемъ еынѣ ѡ нїхъ
и любїмъ, оубѣвнѣнъ же, ѡче, и дарѡносїмъ: покарѣше во вѣа сѣца въ тебѣ еѣжїа любѡвь, крѡтокѣ же и
безсловїе.

Иже бѣзднѣ сотворѣвнѣ велѣнїемъ, тогѡ оубѣннѣа иа познавннѣ тѣа, въ болѣзнїи твоєй тебѣ, ѡче, полѣжнѣ,
рыбѣ велнѣкѣ, ѣкѡ рѣкѣамн, волнѡю вземннѣ, и въ корѣблїи тебѣ возлежѣщѣ, въ твоєй рѣцѣ предложнѣ.

Въ корѣблїи пѣчнѣа сѣ твоєю плѡвѣщїи, мѡре повннѣвшееа тебѣ и дарѡносїмо внѣвѣше, оубѣжасѡмъ, ѡче,
ѡдержнїи бѣвѣше, ѡ бѣздннѣагѡ на чнѣвшееа въ еѣжїи рѣзѣмъ, оубннѣвшееа поклонннѣсѣа твоєй бѣаѡстїи.

Твоегѡ сѣрдца желннїе исполнѣа, ѣгоже рѣднѣ по землїи ст҃ранѣтѡвѣвъ ѣси, въ чѣжест҃ранѣтѡвннѣмъ грѣдѣ бѣ
дѣхъ твоєй прїемлетѣ, и хъ въ живѡтѣ чѣдееы, и по смѣртнїи перѣтїю грѡба и грѡбомъ оубннѣвъ ѣси. (с.)

Бѣгѡрднченъ:

ѡтоплѣмъ полѣдѣаа соборъ преподѡбнхъ и зѣ чрѣва твоегѡ нензрѣеннѡ вознѣавшемѣ, нензглоглѣннѣмъ
рѣтѡвомъ, дѣо мѣнѣ, сѣ небѣеннѣмн лики сочтѣаа: сѣ нннннѣе молннѣа, и прѡснѣ намъ, чѣщнмъ тѣа, грѣхѡвъ
ѡстѣавленїе.

Пѣснь и. Ирмосъ:

За законы ѡтѣѣскїа бл҃женннѣ въ вѣвльонѣ иношы предѣдѣтѣвнѣюще, царїюцагѡ ѡплѣкѣши побелѣнїе
бѣзѣмноє, и совокѣплннѣ, иже не сварннѣсѣа, ѡгнѣмъ, держѣвѣтѣвнѣщемѣ достѡннѣю воупѣкѣхѣ пѣснѣ: гдѣ поїте,
дѣла, и превозносїте во вѣа вѣкн.

Ты прнѣвѣжнїце наше ѣси, и оубѣшенїе вѣхъ, прѣчѣла дѣо: сѣ во иже вѣхъ гдѣ рѡждѣа и зѣ ложѣннѣ твоєхъ,
дѣвѣ тѣа соелѣдѣ по рѣтѣвѣ. ѣгоже внѣ бл҃гословннѣмъ оубѣтнѣамн недостѡннѣмн, и превозносннѣмъ во вѣкн.

Ѡ кій ѡзыкъ доволѣнъ величїа твоѡ повѣдати, ѿгла! еѣ бо вѣе евокодїеа земнородныхъ множетво ѡ вѣакагѡ ѡсѡждѣнїа пѣрвагѡ, ѡ твѣѣ вопїюще поѣтъ, ѡсточїюще пѣнїа, ѡ превозносаще прѣѿтоѣ твоѣ рїѿтѡѡ. Мнїостнѡа ѡспросїа нѡмъ ѡ блгопрѣмѣнна сїа твоѣгѡ ѡ бїа бытїи, ѿгла, нынѣ ракъѡмъ твоїмъ, ѡ соблудїи нѡсѡ ѡ вѣакагѡ прилѡга сопротївна, ѡ агїаранскѡю гордыню ннзложїи вїкорѣ, да тѡ поѣмъ бо вѣа вѣкн.

Ннз. Ірмѡсѡ:

Свѣщенѡцы дѡшїю, свѣтлїи пѡче снѣга прѣїдоюще, прїпнїи Ѡтроцы посредѣ пламене не ѡпалїшасѡ: вѣа бо вкѡпѣ, ѡлїка подъ тѡвѡрїю, кѡ бїжїи пѣснїи сѡсѣ созывѡюще, сѡ радѡстїю поѡхѡ: поїтѣ, дѣла гїна, гїа.

Бо сѣыхъ почнѡвїаго сѣагѡ дѡа блгодѡтїю, сѡвѡ сѣтїтелю, лѡдемъ твоїмъ проповѣдѡмъ ѡсн, сїа собезначѡльна Ѡцѡ ѡ сопрѣтѡльна, чїлѣка бївша, (с. *) чѡловѣкъѡмъ сплѣнїе содѣвѡюща поїцымъ: дѣла вѣа, гїа поїтѣ ѡ превозносїтѣ ѡгѡ бо вѣкн.

Дѡбрѣ течѣнїе совершївъ, кѡ желѡмомѡ концѡ прѣстѡвнїа ѡсн радѡсїа. тѣмѡже свѣтѡноснѡю твоѡ пѡмѡтъ цѣрковѡ твоѡ, Ѡѣ совершѡющн, созывѡѣтъ прѣподѡбнѡа пѡсѣтїрїи же ѡ ѡчїнїтелн, ѡже провѣщѡемн поїтѣ: дѣла вѣа, гїа поїтѣ ѡ превозносїтѣ ѡгѡ бо вѣкн.

Агїарн чїдѡмъ погѡнымъ нѡмѡлїтанѡмъ, внѡгдѡ ѡсѣтрѡмѡчнїа на сѣадо твоѣ, возбранїи, сѣтїтелю, молїтѡвнн твоїмн, ѡкѡ мнѡго дѡрзновѣнїе ко хрїстѡ сѣажабѡвїи, да вѡ мїрѣ сїѣннѡю твоѡ пѡмѡтъ совершѡюще, радѡстнѡ поѣмъ: дѣла вѣа, гїа поїтѣ ѡ превозносїтѣ ѡгѡ бо вѣкн.

Ннгорѡднчѡнѡ:

Распѡтїѣ ѡ погрѣвѣнїе, ѡже ѡ твѣѣ небрѡчнѡ, дѡѡ, прѡїде, прѣтерпѣвъ нѡсѡ радн ѡ мѡчѣнїе: ѡгѡже сѣтїтѣмъ ревнѡюще прѣподѡбнїи, крїтѡвнїднѡ мѡчѣнїемъ поцѣнїа, томѡ, ѿгла, послѣдоваша.

Ннз. Ірмѡсѡ:

Сѡдѡмїцѡ пѣщї халдѣйскїи мѡчїнїтѡлѡ бѡчѣстнѡвнмъ нѡнїстѡвнѡ разжжѣ, сїлою же лѡчїшѡ сплѣснѡ сїа внѣвъ, тѡворѡ ѡ ѡзѡвнїтелю вопїашѣ: Ѡтроцы, блгословнїтѣ, свѡщѣнннцы, вопїютѣ, лѡдїѣ, превозносїтѣ бо вѣа вѣкн.

Землѡ ѡ своїхъ нѣдръ прѣдѡдѣ тѡ свѡщѣннѡлѣпнѡ, цѣла же ѡ неразрѡшнїа, блгѡдѡхнїемъ ѡ чѡдѡсѡ ѡднѡвѡюща гїаа жнїтѡлн, пѣрѣтїю грѡвѡ твоѣгѡ, прѡрѡчѣскн вопїющымъ: прѡвѣдннцы бо вѣкн жнѡвѡтѡ.

Кѡмене сѡпфїра, ѡблѡжѡшѡа пѣрѣтъ сѣрадѡлнѡгѡ твоѣгѡ тѣла, дражнїшн, Ѡѣ, показѡсѡ: цѣлѣбнѡ бо ѡ чѡдѡтѡворнѡа, ѡ пѡче злѡта вѣнннмъ раздѡлѡема поїцнмн дѡстѡїннѡ: чѣртнѡ прѣд гїдемъ смѣртѣ сѣыхъ ѡгѡ.

Царѣи блгѡчѣстнѡвнхъ сѣтнїю ѡ блгословѣнїе, твоѣ сѣѡѡ ѡ чѣртнѡѡ тѣло дѡржѡщнхъ, сѡннмъ сѡвлѣнїемъ подѡчн ѡвѣщѡвѡлїшн: ѡже чїда твоѡ со сѣтнїтѣлн ѡ свѡщѣнннмн, ѡкѡ прѡбѡгѡтѡѡ сѡкрѡвнщѣ бо своѡ прннѡсѡшѡ.

Хрїтѡлюбнѡвнїи влѡднїлѡвъ сѡмѡдѡржѡцѡ, ѡкѡ дрѡвѡ дѡдъ прѣд кївѡтомъ, прѣдхѡдѡ прѣд сѣтымъ твоїмъ тѣломъ, радѡвѡшѡсѡа поѡ: велнчнѡтѡ дѡшѡ моѡ гїа, ѡкѡ дѡдѣ мнѣ Ѡцѡ ѡ ѡчїнїтелѡ, ѡ вѡ цѣрквн своѡї радѡсїа положн.

ѡкѡ нынѣ прѡгѡлѡ влїкн своѣгѡ прѣдѡтѡщѣ, ѡ ѡнѡдннмн зрѡамн ѡсїѡемн, сѡмѡшнѡ бѡгѡнѡѡ, сѡвѡ бѡгѡмѡдрѡ, молїтѡвнн бѡшнмн, сѣтн, сѣрѡстѣн грѣхѡ нѡсѡ ѡзѡвнїтѣ, ѡ погѡныхъ нахѡдѡ, ѡ разлнчннхъ ѡвѣстѡннїи.

Ннгорѡднчѡнѡ:

Плѣщѡмн хѣрѡвїкнмн сѣрѡшннмн нѡїмнѡ влїка, на прѡтѡлѣ ѡкоже Ѡгнннѣмъ, вѡ твоѡ, ѿгла, вѡелнїа ѡчѡтѡрѡвѡ, ѡ плѡтн прїѡтѣемъ чѡловѣчѣскѡѡ ѡбожн сѡщѣствѡѡ, кѡ немѡже сплн млїтѡвнн твоїмн поїцымъ тѡ мѡтѣрѣ ѡгѡ.

Пѣснѡ дѡ. Ірмѡсѡ:

Безрѣменнаго зачатїа рожтво̀ неказанное, мѣре безмѣжнаа негѣненз плодз: бж҃іе ко рожденіе ѡбновлѣетз ѣстество̀. Тѣмже тѣ вѣи рѡди, їакѡ бг҃оневѣстнѡ мѣре, правослабнѡ величїемз.

Радѡна, стѣно̀ неворимаа, радѡна, покрѡве мїра, радѡна, цр҃кви, радѡна, свѣщє. радѡна, прѣтоле бж҃їи, радѡна, вѣхз радѡсть ѝ по̀моше на врагѣ невїднмаа ед҃ци, чїстѡа, спасєніе ѝ ѡрѡжїе непобѣдїмоє.

Не забди, дѣо неискѡбраниаа невѣсто, твоѣхз рѣвз, прїтекаѡщїхз кз цр҃кви твоєї: ты̀ ко едїнаа есѝ хр҃тіанз надежда, ѝ ѡтвержденїе вѣмз прїтекаѡщїмз тѣбѣ, ѣтѡа, наша молєніа, вл҃цє, ѝсполни.

Ты̀ агг҃ловз слава, прр҃окѡвз зерцѡло, патрїархѡвз ѝ ап҃ловз похвала свѣтлѡа: ты̀ мѣченнкѡвз хр҃тоѡвхз ѡ҃крашенїе, по̀стннкѡвз ѝ прѣбедннкѡвз ѡсѡщенїе краснѡ, (с.) ѝ вєгѡ мїра радѡсть. Тѣмже тѣ вѣи, ѣтѡа, по̀долгѣ пѣньми величїемз.

И́нз. І́рмо́сз:

Ѡ бг҃а бг҃а сло̀ва, неозрєчєннѡ мѡдрѡстїю прїшедшаго ѡбновїти а̀дѡма, їадїю кз тлѣнїе пѡдшаго лю̀тѣ, ѡ ст҃ыаа дѣѡ неозрєчєннѡ воплоѡвшагоа на̀с рѡди, вѣрїи, едннѡмѡдрєннѡ пѣньми величїемз.

Ѡ҃крашенз, Ѡ҃че, констннѡ добродѣтельными дѣлїи ав҃раама есѝ, ѡ҃крашенѡ свѣтоно̀снаа твоѡ пѡматѣ, ед҃годѡтнми а̀дѡми на̀с просѣщѡщїи: кз нєйже вѣдз ѝ напѡстєи ѝзбѡвннѡа твоѡми ко хр҃тѣ мѡтѡми, мѡлнма.

Ѝзрѡстївшєе тѣ хр҃тѣ ѡтєчєство̀ твоє радѡетѡ, ѝ свѣтлѣетѡ цѣрковь ст҃са ѝ бг҃а, цѣла ѝ благоухѡнна ѝмѡщїи тѣ, ѝ пѡматѣ твоѡ днєѣ радѡстнѡ прѡзднѡетз: е҃йже возмєздїе воздѡвз, ст҃їтелю, вєакаго ѡсѡблєнїа ѝзбѡвн ю̀.

Молєнїи ѝ пѣнїи гла҃сы ѡ҃слыши, ієрѡрше хр҃тоѡвз, вѣрѣ же ѝ любєи конми лю̀дєи твоѣхз: ѝ їакѡ ѡтєчєство̀любєцз, прѡтївнѡ, Ѡ҃че, ко гнѣѡмз на̀с ко̀ѡщїхз: ѝ свѡше покрѡвз твоѡ дѡрѡн хѡлащїмз тѣ.

Пѣ́орѡднчєнз:

Ѝцѣлїла есѝ ѡкрѡшенїе, вєнепѡрѡчнаа, ѝ вѣтхѡє ст҃радїе зємнїхз, бг҃а порѡждши цр҃ѡ хр҃тѡ, понєшаго плѡтїю неа̀дгн на̀ша. Тѣмже тѣ вѣи рѡди, дѣо вл҃цє, ѡ҃блажаѡщє, бг҃оневѣсто, величїемз.

И́нз. І́рмо́сз:

Ѡ҃жасєа ѡ є́мз нѣо, ѝ зємлѣ ѡ҃днѡшлєа концѡ, їакѡ бг҃з ав҃раама чєлѡвѣкѡмз плѡтїкн, ѝ чрѣѡ твоє бѡгѣ прѡст҃раннѣїшє нѣєз: тѣмз тѣ бг҃ѣ, агг҃ловз ѝ чєлѡвѣкз чннѡначїлѡ величїѡтз.

Мнѡгз кз тєрпѣнїи ѝ кз слѡбѣ благоѡдѡтнєвз, кз жнѡчѣ ѝ по є́мєтн, Ѡ҃че, показѡлєа есѝ: ед҃кїи ко прнпѡлзз, ѝ грѡба твоєгѡ вєрхѣ возлєгз, ко ѡмщєнїа мѣсто зрѡва по̀стѡвнз есѝ, и҃же кз цѣркви хѡдѡ величїше гд҃а.

Прєнзѡщнѡа ко хр҃тѣ вѡша любѡвь нѣнѣ ѡбѡвнєа ед҃годѡтїю даннѡу вѡмз, є҃мєѡне ѝ є́ѡво: мѡщїи вѡша благоухѡннѡи ѝ мѡрѡчѡннѡи, пѡматѣ сла̀внѡ ѝ свѡтопѡчнѡтѡєма, и҃мнже ѡ҃вѣрѡемїи глагѡлемз: пѡматѣ прѣбедннкѡвз єз похѡлами бѡвѡетз.

Нѣнѣ вїднмѡхз глагѡлемз, ед҃цнхз же и҃же любѡщнхз бг҃а, и҃дѣже агг҃лн прннїкнѡдн желѡютз, и҃же вѡмз дѡстѡїнѡ ѡ҃гѡтѡѡннѡа, Ѡко не бїдѣ, ѝ ѡ҃хѡ не слы̀ша, пѡѡєлз вѣщѡетз, ѝ ктѡ по̀стїжетз єїхз и҃зглагѡлн; зрѡще агг҃лєкїа ѝ бж҃єтѡѡннѡа свѣтлѡстн, ѝ вѣхз ст҃ыхз лїкн, є́ѡво цїєнне ѝ є҃мєѡне бг҃оно̀є, єз нїми молнѣе члѡвѣко̀лю̀бєца, жнѣїа ѝспрѡвлєнїе ѝ грѣхѡвз ѡ̀стѡвлєнїе по̀дѡтн хѡлащїмз вѣрою вѡшѣ пѡматѣ.

Оба въ житїи єдинодѣшна, Оба въ пѣртыни спѣртника, Оба вѣше оумѣ бѣгнѣхъ полѣчнѣша, Оба тѣцѣ нынѣ предстоѣща, Обѣма Обеще хвалолюбїе приносимъ: ѣже прїемше, Оуби, пѣвцы баша молїтвами башими спасѣйте.

Бѣгородиченъ:

Едина приемѣла дерзновеїе, вѣцѣ, за вѣе мїръ єиѣ твоємѣ молїеа. не помани безчїсленныхъ соблѣзнихъ нашнхъ, покрый людн копїющыа тн оумїальнымъ гласомъ: спси, чїтаа бѣе, тебе достѣишъ велчїающнхъ.

Свѣтїленъ:

Свѣтїльннкъ тѣа многосвѣтлїи, стїтїею, знѣемъ, молїтвы чѣдо, пѣртыни воспитанїе, чнстотѣ Обїтелнце, монахѣмъ спѣртника, нншымъ пнтѣтелѣ, стїтїелѣмъ свѣтлостѣ. тѣмже тѣа, Оче, вѣрнїи поѣмъ.

Архїи свѣтїленъ, Обѣма:

Ѡ востѣка мысленнагѣ єнца хрїта, свѣтозарныа лѣчы возрѣавшыа, н мрѣчнѣю странѣ на западѣ людїи своїхъ просвѣтнѣшыа свѣтлостїю словѣзъ, н добродѣтели дѣланїемъ: н нынѣ не претїаите гдѣ молѣщїеа, н єа въ мїрѣ сохранїти, сѣво н ємѣше, пѣматѣ башѣ почнтѣющнхъ.

Слава, н нынѣ, бѣгородиченъ:

Премѣдростѣ ѡпостѣнѣю н преѣцїное слово, н врачѣ вѣхъ рѣждаша, вевѣтѣа црїце, гносїа н ѣзвы нщѣлн дѣшъ нашнхъ, н сохраниѣ непрїкосновѣнны вѣакагѣ нахѣда, вевдѣ тѣа молѣщнхъ, застѣпннце мїра.

На хвалїтѣхъ стїхїры на ѣ, гласъ н Подѣбенъ: Ѡ прелѣвнагѣ чдее!

Оче свѣщенне сѣво бѣомѣдре, воздержанїемъ добрѣ воспитѣла, въ прелѣвнѣю добродѣтели возрѣла єиѣ вышѣ, хрїтѣвы тѣнныа добротѣы взрѣла. бѣгѣє єаньми оумѣ твоѣ ѡзарнѣвъ, людн твоѣа просвѣтнѣл єиѣ, єрєсн ѡрїнѣл єиѣ ѡ црїкѣ хрїтѣвы. тѣмже свѣтїльннкѣ тѣа стѣжавше, * пресвѣтлѣю твоѣу пѣматѣ хвалнмъ, свѣщеннѣмъ оублажѣюще.

Врѣченнїи тевѣ талагѣ оумножнѣвъ, радостн сподѣбнѣла єиѣ гдѣа твоєѣ. Н нынѣ предстоїши єз лїкн стїтѣль н поѣртннкѣвъ, свѣщенствѣа оѣждею, прѣблѣженне, н вѣнѣемъ пощенїа оубрѣшенъ, бѣгодѣтїю бѣжѣтвеннагѣ єанїа, н зарѣю мысленною блнстѣла дѣхѣнѣмъ. Ѡонѣдѣже просвѣщѣнїа мїтѣлами твоїми, прѣзандѣющнхъ, сѣво оѣтѣ єщенне, твоѣу свѣтлѣю н стѣю пѣматѣ.

Прїемше твоѣа четнѣла мѣщн, сѣво блженне, * вѣрою н любѣвїю почнтѣемъ: * Органъ єо ѣбнѣла єиѣ стѣгѣ дѣла, * возгласїа неказанное спанїтельное тѣннство * бѣжѣтвеннымн твоїми оубрѣшенїи велегласнѣмъ, * проповѣдѣющн намъ слова воплощенїе: * єгѣже чнстѣе тобою, Оче, познѣхомъ. * кз немѣже нынѣ молїтвенннкѣ тѣа прѣдлагѣмъ, * въ твоїхъ прѣданїнхъ сохраниѣтнѣа намъ.

Слава, гласъ 5:

Возрѣа солнцеобрѣзнѣмъ свѣтїтелѣ хрїтѣва пѣматѣ, (с. ѣж) вѣрнѣхъ єрдцѣ мысленнѣмъ просвѣщѣнїемъ, ѣже н мы свѣтлѣмъ совершѣюще днѣе, молѣбнѣмъ томѣ возопїемъ: радѣеа, держѣла цѣломѣдрїа, непорѣощеннѣмъ дѣшнѣ соблѣдѣ стѣанїе, воздержанїа цнтѣомъ ѡблѣжнѣла. радѣеа, перѣпѣртѣрю н оубнѣтелю хрїтоменнїтѣхъ людїи своїхъ. радѣеа, єерковное оубрѣшенїе, архїерѣсѣвъ добротѣ н монахѣмъ похвалѣ, сѣво прѣсвѣщенне н вевѣженне Оче, хрїта бѣа молн непретѣннѣмъ, мїрѣ послѣтн вевлѣннѣн, н спѣртнѣа дѣшѣамъ нашымъ.

Н нынѣ, бѣгородиченъ:

Бѣе, тѣа єиѣ лозѣ нѣтнннѣа, возрѣтнѣвшѣа намъ плѣдѣ живѣтѣ: тевѣ молнѣа, молнѣа, вѣцѣ, єо стѣымн ѣплѣ, помнѣловатн дѣшѣы нашѣа.

Таже, славолюбіе великое. И длетца елен кратин ѿ кандала стѣго. Помоце вкѣпѣ стѣхны, гласъ ѿ. Самогласны: Приидите, хрѣтолюбивѣи вси, приидите, праздники пѣмачи совершающе, сѣвѣсѣ священнопроповѣдника еѣлїа пѣбиньми кохваленимъ, рекѣце: радѣнїа, поточе словесный мысленнаго радѣ, ѣже вразды сердцеъ нашнхъ дхѣбными водами бѣжнхъ словесъ напоивъ, плодоносны показа хрѣтѣ бѣсѣ, подающемъ вѣемъ проценїе и велию милость.

Стѣхъ: Четна предъ гдемъ смертъ преподобныхъ егѣ.

Радѣнїа, благоверїа наставниче, бжтвенныхъ повелѣнїи слѣжнтелю, бгосвѣтлыи же свѣтнльниче, ѣже во мрѣцѣ невѣдѣнїа ерѣца вшѣдшаа бгоглаболнвыми словесы просвѣтнвъ, къ свѣтѣ стѣга трѣцы возвелъ еси, сѣвко оче бгоносе, ерѣбика похвалѣ и оудобрѣнїе. И нынѣ предстоѣа хрѣтѣ бѣсѣ, молиса ѿ творѣцнхъ стѣю твоѣ пѣмачѣ.

Слава, гласъ и:

Оумъ впернвъ, ѣможе дхѣбными возлетѣлъ еси крнлы къ высотѣ бжїа радѣма: тогда же и оца земнаго ѿртѣнвъ, нѣнаго возмѣнлъ еси, но и рѣдшаго тѣа плѣтїю дхѣбнѣ породнлъ еси, и нѣномъ оцѣ прикѣнлъ еси, и оборѣдъ оу негѣ прогласнлъ еси, на нѣрѣхъ свѣцнхъ блгъ наладнлъ еси егѣ: на земан же тѣло егѣ чѣстно и мѣротнко моантѣлами твоїми острѣнлъ еси, и лѣди твоѣ вѣрою просвѣтнлъ еси. Тѣмъ и лїльннхъ дарѣвъ достѣнна гавн тѣа прославлѣемыи тобою хрѣтѣсѣ, нмѣаи велию милость.

И нынѣ, бгороднченъ:

Ѣзъ, дѣо стѣа бѣе, къ покрѣвѣ твоємъ прикѣгаю, вѣемъ, ѣкѣ ѿвѣрѣцѣ твоѣо спасѣнїе, можешн бо, чѣла, помощн мнѣ.

Литургија.

На лїтѣргїи,

Бїжѣнна, ѿ канѣна бгѣ гласа, пѣснь г, и ѣгѣ гласа, пѣснь ѿ:

Прокїменъ, гласъ ѿ: Четна предъ гдемъ смертъ прѣбныхъ егѣ.

Стѣхъ: Чтѣо воздѣмъ гдѣвн ѿ вѣхъ, ѣже воздѣдѣ мнѣ.

Ѣпѣлъ къ ерѣсѣмъ, зачѣло тнї.

Ѣлнлѣїа, гласъ бѣ.

[Стѣхъ:] Сцїенннцы твоѣ ѿблекѣтѣа вѣ прѣвѣдѣ, и прѣбнїи твоѣо возрадѣютѣа.

Еѣлїе ѿ ѿанна, зачѣло ѣсѣ.

Причѣстенъ: Вѣ пѣмачѣ вѣчнѣю бѣдетъ прѣбнннхъ.

Додатак

Служба светоме Сави, штампана је први пут под 14. јануаром у *Празничном минеју* Божидара Вуковића (Венеција, 1536-1538). Ни у овом издању ни у другим старијим или млађим преписима нигде се не помиње Теодосије. Крајем прошлог века Панта Срећковић је у Теодосију налазио писца *Службе светоме Сави*. Срећковићево мишљење траје до наших дана (Љ. Сп. Радојичић, 1960). Стилистичка поређења *Службе светоме Симеону* и *Службе светоме Сави* несумњиво откривају једног писца. Символи често носе сличне вредности: „дрво плодовито засадив се (Симеоне), благодаћу Духа напајан“ (Ik, 3п) „дрво засади се (Саво) крај извора вода духовних“ (Ik, Ip) „Богосветла те светилника (Симеоне) познасмо“ (Ik, Ip) „Светилника те многосветла, светитељу (Саво), знамо“ (Ik, светилан) „Непоколебљиви с т у б о в и цркве Христове, Симеоне и Саво, јависте се“ (Ik, бп) Сава „стуб непомичан“ (стихира, глас 4) Теодосијево ауторство понекад се може уочити и према особеном речнику. Глагол „утрновати“ („јутрити“), на пример, налазимо и у *Служби светоме Сави* и у *Заједничком канону Спасу Христу, светом Симеону и Сави*, који је означен Теодосијевим именом („творење Теодосија монаха“): Сава „рано ка Христу утрњује“ (*Служба*) „Боже, Боже мој, ка тебе утрњују“ (*Канон*) Као у *Служби светоме Симеону* („о мироточењу светих му моштију“), тако је и у *Служби светоме Сави* други канон тематски („о чудотворствима његовим“). *Служба светоме Сави* тешко се може датирати. На једном месту се помињу Исмаилћани: „Агаре чедима поганским, Исмаилћанима, када се стадоше дизати на стадо твоје, забрани, светитељу, молитвама твојим“ (Ik, 8п, 3т). Помен Исмаилћана само не може бити основа за одређивање времена писања *Службе*. Можда су још најстарији преписивачи унели Агару и Исмаилћане (Турке), који су се 1309. године као најамници побунили против краља Милутина. Могло би се претпоставити да је и сам Теодосије увео Исмаилћане или Агарин род као представнике мрачних и врађјих сила уопште, наравно, не мислећи на Турке. У прилог томе може се, на пример, навести и придев „измаилт’ск“ који Фрањо Миклошић налази у Крмчији из 1262. године (Lexsicon palaeo-slovenico-graeco-latinum, Vindobonae, 1862-1865). Други канон, као и у *Служби светоме Симеону*, налази се у верзији са три тропара у свакој песми (Минеј за јануар Црквеног музеја у Београду бр. 26, XVI век) и у верзији са пет тропара у свакој песми (рукопис манастира Дечана бр. 99, XV век; Минеј за јануар Универзитетске библиотеке у Београду Рс 15, XVI век; *Празнични минеј* Б. Вуковића; *Србљак* Синесија Живановића, Римник, 1761). У *Служби* има доста података из Савиног, па и Симеоновог живота, које је Теодосије опширно обухватио у своме *Житију светога Саве*: Под изговором да лови јелене, Немањин најмлађи син је побегао из родитељског дома и дошао на Свету Гору, где се замонашио. Сава обилази светогорске пустињаке и дели им топле хлебова. Са оцем је подигао манастир Хиландар са црквом Богородичиног Ваведења (Уласка). У Рашки је исцелио одузетог. Ишао је на разговоре Добромиру Стрезу (Гот), – који је, касније, убијен од својих људи, – да га одврати од напада на брата Стефана. После Савиног повратка на Свету Гору, Симеонове мошти у Студеници престале су да точе миро. Сава у Рашку шаље писмо, после чијег читања мошти опет пуштају миро. Касније Сава одлази угарском краљу Андрији и чудом га (изазивањем града) одвраћа од напада на Стефана. Сава је оживео умрлога брата Стефана и замонашио га. Путовао је два пута у Свете земље (Јерусалим, Египат, Синај). На отвореном мору смирио је буру. На мору се разболео, али се исцељује рибом коју му шаље Бог. На повратку за Рашку свраћа у Трново, где је и умро. Краљ Владислав је једва добио дозволу да пренесе стричево тело у Рашку. Сава се у сну јавио бугарском цару и рекао да му тело однесу у домовину. Отворили су гроб и нашли га „телом свега цела и непорушена“. У Милешеви, камо је пренесен, исцелио је једног одузетог и грбавог монаха. Теодосије је, изгледа, познавао *Службу преносу моштију светога Саве*. Видети готово дословно поређење цара Давида са краљем Владиславом и у једној и у другој служби (I канон, 9. песма; II канон, 8. песма). Пренос на српскословенски текст доносимо према *Празничном минеју* Божидара Вуковића (Венеција, 1536-1538). *Служба* је и касније штампана, на рускословенском - *Србљак*, Римник 1761, Венеција 1765, Београд 1861.

Слава, ѿ нынѣ; стихира гл. 6: Нзлаіаа блгодѣтъ: Канон богородици са ирмосом на 6, гл. 2 и светих 2 на 8, један гл. 2 а други гл. 8. Катавасіа СѸШѸ глбгородительнѸю: По 3 песни сједалан гл. 8. По 6 песни кондак гл. 2: СѷѢнныа ѿ бгѡвѣциныа проповѣдники, вѣрхъ оучителей гдѣ, прѣлзъ ѣсѣ въз наслждѣніе блгѣхъ твоѣхъ ѿ оупокоеніе: трдѣи бо ѡнѣхъ ѿ смертъ прѣлзъ ѣсѣ паче всѣакогѡ веплодіа, ѣднѣ прославляѣи стѣла твоѡ... и икос. На 9 песни не поје се ЧтнѣишѸю но припеви Богородице и Светитеља. Свјетилан светих Слава други ѿ нынѣ богородичан. На хвалите стихире гл. 5 Слава гл. 6 ѿ нынѣ богородичан. Славословіе велико, тропар Светих Слава, ѿ нынѣ богородичан. Отпуст.

На литургији блажени од канона првог песма 3 и другог 6; После Крѡдъ тропари као и св. Сави, прокимен гл. 8: Ко всю зѣмлю ѡзыде вѣцѣаніе ѡхъ: Стѣхъ, Нѣа повѣдаѡтъ славу бжѣю: Апостол ко ѣвѣрѣмиз, зач. 334: Помниѡте наставники блша: Аланѡга, гласъ ѡ: Нповѣдаѡтъ нѣа члдеа тво. гдѣ. Еванђеље по Матеју зач. 11: Кы ѣстѣ свѣтъ мѣра: Причасно:, Радѡиѡа прѣнѣи ѡ гдѣ:

Напомена:

Ако празник Три Јерарха падне у недељу Митра и Фарисеја или Блудног Сина или Месопусну (у Сиропусну не може доспети) свршује се овако:

Подобѣтъ вѣдѣти, аще слѡжитѡа трѣхъ стѣтелей, всіаа великагѡ, григѡриа бгослѡва, ѿ ѡанна златѡвѣтагѡ, въз недељу мытарѣвѡ ѿнѣ блдѡнагѡ, ѿнѣ мѡсѡпѣтнѸю:

На малѣи вечерни, стѣхѣры воискрѣны ѡ. Слава, стѣтелей: ѿ нынѣ, бгородиченъ гласа, малыа вечерни. На стѣхѡвѣ стѣхѣра воискрѣна ѣдина: ѿ стѣтелей стѣхѡвна великѡа вечерни, со стѣхѣи своѡмнѣ. Слава, стѣтелей: ѿ нынѣ, бгородиченъ, въз тоѡже гласъ. По Нынѣ ѡпѡцѣаши, ѿ по Оѣе нашъ, тропарь воискрѣнъ. Слава, стѣхъ: ѿ нынѣ, бгородиченъ. ѣктенѣа малѡа, ѿ ѡпѡртъ.

На велицѣи вечерни, по кадѣемѣ, на Гдѣ воззвѡхъ, стѣхѣры воискрѣны г, ѿ трѡдѣи г, ѿ стѣхъ ѡ.

Аще ли недеља мѡсѡпѣтнаа. Стѣхѣры воискрѣны г, ѿ трѡдѣи ѡ, ѿ стѣхъ г. Слава, трѡдѣи: ѿ нынѣ, бгородиченъ ѡ ѿ гласа. На лѣтѣи стѣхѣра хрѡма, таже трѡдѣи хвалитныа. Слава, стѣхъ: ѿ нынѣ, трѡдѣи. На стѣхѡвѣ стѣхѣры воискрѣны. Слава, стѣхъ: ѿ нынѣ, трѡдѣи. На блгословѣнѣи хлѣбѡвѡз тропарь, блѣе дѡ, двѡжды: ѿ стѣхъ ѣдиножды: ѿ чтѣніе. На оѡтрени, на блѣ гдѣ, тропарь воискрѣнъ, двѡжды. Слава, стѣхъ: ѿ нынѣ, бгородиченъ ѡ ѿ, въз тоѡже гласъ. По кадѣемахъ ѣдѡальны воискрѣны, въз бгородичны ѡхъ, ѿ чтѣніе ко ѣвѣлѣи толковѡмъ, ѿ полѣелѣи стѣхъ.

[Аще ли недеља блдѡнагѡ, ѿнѣ мѡсѡпѣтнаа. Прилагѣмъ ѿ третѣи ѡмѡмъ: На рѣкахъ вѡвѣлѡнѣикухъ:] таже ѣдѡальны стѣхъ въз по ѣдиножды, въз бгородичнѡвѡз. Слава, полѣелѣйный: ѿ нынѣ, бгородиченъ, ѿ чтѣніе стѣхъ. Стѣпѣнна, ѿ прокѣменъ гласа. Вѣакоѡе дыханіе: ѣвѣлѣе воискрѣно. Воискрѣнѣ хрѣтѡво: ѿ прѡчѡа. Канѡнъ воискрѣнъ со ирмосѡмъ на ѡ: ѿ еѡы на двѡ: ѿ трѡдѣи на ѡ: ѿ стѣхъ на ѡ. Катавасіа, СѸШѸ глбгородительнѸю:

Аще ли недеља мѡсѡпѣтнаа. Канѡнъ воискрѣнъ на ѡ: ѿ трѡдѣи на ѡ: ѿ стѣхъ на ѡ. Катавасіа трѡдѣи. По г ѿнѣ пѣснѣи, кондакъ стѣхъ, ѿ ѡкозъ, ѿ ѣдѡальны ѡхъ: ѿ нынѣ трѡдѣи: ѿ чтѣніе. По ѡ ѿнѣ пѣснѣи, кондакъ ѿ ѡкозъ

трїѡдн: ѿ чтѣмъ пробогъ. На ѿ пѣснн поѣмъ, Чтнѣншю: Свѣтїленъ коикрѣнъ. Слава, стѣхъ: ѿ нынѣ, трїѡдн. На хвалитѣхъ стѣхѣры коикрѣнъ ѿ стѣхъ со слабнымъ, ѿ, въ припѣвѣы ѿхъ.

ѿще ли недѣла масопѣтнаа. Тогда по стѣхѣрахъ снчтелѣй глаголемъ стѣхъ: Коикрѣнѣ гдѣнъ вѣже мѡнъ: ѿ поѣмъ стѣхѣрѣ самогласнѣ трїѡдн. Слава, тѣюжде: ѿ нынѣ, Преблгомоленна ѣсн:

ѿще ли нѣсть недѣла масопѣтнаа. Тогда въ трїѡдн стѣхѣ не глаголемъ, но по стѣхѣрахъ снхъ, Слава, трїѡдн: ѿ нынѣ, Преблгомоленна ѣснъ еце: Славослѡбїе великое. По трнстѡмъ тропарѣ коикрѣнъ тѡчїю, ѿ ѣктенїн, ѿ ѡпѣтѣхъ, ѿ нѣхожденїе ѡбѣчное въ прнчѡрѣхъ. Слава, ѿ нынѣ, стѣхѣра ѣвльскаа, ѿ члсхъ ѿ. На члсѣхъ, тропарѣ коикрѣнъ: Слава, стѣхъ: ѿ нынѣ, бѣорѡднченъ члсѡвъ. По ѡче нашъ, кондакѣ, коикрѣнъ трїѡдн, ѿ стѣхъ премѣнѣюще глаголемъ. На лѣтѣргїн, блжѣнна гласа, на ѿ: ѿ трїѡдн пѣснь г_а, на ѿ: ѿ стѣхъ ѣ_а, на ѿ. (с. едї ѡб.) По вхѡдѣ тропарѣ коикрѣнъ, ѿ стѣхъ: тѣже кондакъ коикрѣнъ. Слава, стѣхъ: ѿ нынѣ, трїѡдн. Прокїменъ, апѡстолъ, ѿлладїа, ѣвлье, ѿ прнчлсѣтенъ днѣ ѿ стѣхъ.

Напомена:

- Ако празник падне у суботу Месопусну (Задушну), сврршује се служба ѿихова у петак.

ѿще ли сдѣнїтѣа трїѣхъ снчтелѣй въ сдѣвѡтѣ масопѣтнѣю: ѿ поѣмъ сдѣжѣ ѿхъ въ пѡтѡкъ, прѣжде, во вѣемъ непремѣннѡ.

- Ако празник падне у понеделѣак, уторак или четвртак Сирне (Беле) седмице

ѿще ли сдѣнїтѣа трїѣхъ снчтелѣй въ понеделѣнннхъ ѿлнѣ во вѡторнннхъ, ѿлнѣ въ четврѡтѡкъ снрннѡ недѣлн.

Въ недѣлю вѣчера, поѣмъ блжѣнъ мѣжъ, ѿ ѿлнѣтѣфѡнъ: [въ прочьа же днѣ снрннѡ седмїцы глаголемъ кадѣмѣ радѡвѣю.] На гдѣнъ воззвѣхъ, стѣхѣры стѣхъ на ѣ. Слава, стѣхъ: ѿ нынѣ, бѣорѡднченъ ѿ ѿ но гласѣ самогласна стѣхъ. Вхѡдъ, прокїменъ днѣ, ѿ чтенїе стѣхъ, ѿ ѣктенїн. На стѣхѡвнѣ трїѡдн, самогласенъ днѣ двѣжды, ѿ мѣнченъ. припѣвѣы же глаголемъ ѡбѣчныа: Въ тебѣ возведѡхъ: Слава, стѣхъ: ѿ нынѣ, бѣорѡднченъ коикрѣенъ. По нынѣ ѡпѣцлѣешн, ѿ по трнстѡмъ, тропарѣ стѣхъ. Слава, ѿ нынѣ, бѣорѡднченъ: ѿ ѡпѣтѣхъ. На повечерїн, по догѡнѡ, ѿ по трнстѡмъ, кондакъ стѣхъ.

[Зрн] **ѿще же пѡмѡть снхъ трїѣхъ стнчтелѣй сдѣнїтѣа въ четврѡтѡкъ снрннѡ недѣлн,** тогда въ срдѣ на члсѣхъ, по ѡлладн, ѡстлѡн: ѿ по покѡнѣхъ вывѡетъ звѡнъ во вѣ, по ѡбѣчїю, ѿ ѡбѣ глаголемъ, Прїднїте покѡнїмѡ: трїжды. ѿ ѡлѡмъ ѡбѣчннѡ, ѿ ѣктенїл, ѿ стѣхѣры по предпїсаннѡмѣ.

По вхѡдѣ прокїменъ, паремїнъ днѣ, ѿ паремїл трїѡдн, ѿ по нѣн прокїменъ, да ѡповѡетъ ѿнѡ на гдѣ. Тѣже паремїнъ стѣхъ: потѡмъ, спѡдѡбн гдѣнъ: На стѣхѡвнѣ трїѡдн самогласенъ днѣ, двѣжды, ѿ мѣнченъ. Слава, стѣхъ: ѿ нынѣ, бѣорѡднченъ. По нынѣ ѡпѣцлѣешн, по ѡче нашъ, тропарѣ стѣхъ, ѿ ѣктенїл, ѿ трн великїа покѡннѡ. Тѣже, вѣсѣлѡ трїце: ѿ бѣдн ѿмѡ гдѣнъ: трїжды. ѿ ѡлѡмъ лг. догѡнѡ ѣсѣтѣ: ѿ ѡпѣтѣхъ. ѿ вхѡднмъ въ трапѣзѣ, ѿ разрѣшлѣемъ на снрѣ ѿ ѡнѣа.

На оўтрени, на Ъѣз гдѣ, тропарь стыхъ дважды. Слава, ѿ нынѣ, бѣгородиченъ. По ѿ-и кадѣсмѣ сѣдальнѣ трѣодн дважды, пианъ по ѿ-и кадѣсмѣ: Слава, ѿ нынѣ, бѣгородиченъ ѿгѡ, ѿ чтеніе дне. По ѿ-и кадѣсмѣ сѣдальны стыхъ, ѿба по ѿдиножды. Слава, ѿ нынѣ, бѣгородиченъ вторагѡ сѣдальна, первагѡ же сѣдальна бѣгородиченъ ѡставалетса: ѿ чтеніе дне. Таже полѣлей стыхъ, ѿ сѣдальны ѿхъ: ѿ бѣгородиченъ, ѿ чтеніе. поемъ степѣнна, ѿ-и антѣфѡнъ ѿ-гѡ глагола. Прокименъ, ѿ-и стѣхѣра стыхъ. Канѡнъ бѣцы со ирмосѡмъ на ѿ, ирмосѡ по дважды. ѿ стыхъ два канѡна, на ѿ. Катавасїа: ѿшѡ глѣбородичельнѡю зѣмлю: ѿба лѣка вѣдѣтѣ. ѿ иѣжеже трипѣснецъ, поемъ канѡны стыхъ, со ирмосѡмъ на ѿ, ѿ трипѣснецъ на ѿ. Катавасїа трѣодн. По ѿ-и пѣснѣ, сѣдальнѣ стыхъ, ѿ бѣгородиченъ ѿхъ, ѿ чтеніе стыхъ. По ѿ-и пѣснѣ, конѣкъ ѿ икосъ стыхъ. ѿ чтемъ прологъ. По ѿ-и пѣснѣ, свѣтѣлнѣ стыхъ, ѿ бѣгородиченъ. На хвалѣтѣхъ стѣхѣры стыхъ на ѿ, ѿ Слава, ѿ нынѣ: Таже чтѣцъ глаголетъ: Слава тебѣ показавшемѡ намъ свѣтъ. ѿ Слава въ вышнихъ бѣдѣ: Поемъ ѿктенїа: Исполнимъ оўтренинѡю мѣтѣмъ нашѡ: ѿ поемъ на стѣхѡвнѣ трѣодн, самоглазенъ дне дважды, ѿ мѣнченъ. Припѣвы же глаголемъ ѡбычныа: Исполнихомѡ заѡтра мѣтѣ твоѡа гдѣ: Слава, стыхъ, глагола ѿ: Снѣтелн хрѣтѡвы: ѿ нынѣ, бѣгородиченъ: Дѣственнѡю доврѡтъ: пианъ на лѣтѣн. Таже, Благо ѿтъ: ѿ Тринѡѡе. По ѿ-и нѣшъ: тропарь стыхъ. Слава, ѿ нынѣ, бѣгородиченъ вѡсѣрѣнъ, поемъ (с. ѿ ѿ ѡб.) ѿктенїа: Помнѡмъ насъ вѣже: ѿ вѡзглагола. таже иерѣн глаголетъ: Снѣн бѣгословѣнъ: Влѣрѣцы же, ѿ мѣнѣ. Оўтвердѣн вѣже: ѿ чѣсъ ѿ. На чѣрѣхъ, тропарь ѿ конѣкъ стыхъ.

На лѣтѣрѣн, бѣжѣнна ѿ канѡнѡвъ: ѿ-гѡ, пѣснѣ ѿ-а, со ирмосѡмъ на ѿ: ѿ дрѣгѡгѡ, пѣснѣ ѿ-а на ѿ. По вѣдѣтѣ тропарь хрѣма хрѣтѡва, ѿ лѣ бѣцы, ѿ стыхъ. Таже конѣкъ хрѣма хрѣтѡва. Слава, стыхъ: ѿ нынѣ, хрѣма бѣцы, Предѣтѣлельство хрѣтѣанъ: Прокименъ, апѡстѡлъ, ѿ лѣнѣдѣ, ѿ-и пѣснѣ денѣ ѿ стыхъ.

ѿще ли сѣдѣтѣа трѣѣхъ снѣтелѣн въ срдѣ ѡирныа недѣлн: поемъ сѣдѣмъ вѣѡ во вѣторникъ тоаже сѣдѣнѣцы. ѿще же въ пѡтѡкъ, ѿ поемъ сѣдѣмъ ѿхъ въ четвѣртѡкъ.

43. Претпразнство Сретенија Господнег. (1 фебр.) кад падне у недељу пре Митра и Фарисеја

ѿще ли сѣдѣтѣа прѣдпразднство сѣтѣнїа гдѣна въ недѣлю, прѣжде недѣлн мытарѡ ѿ фарїсеа.

У суботу на малом вечернѡ стихире васкрсне и Богородице по обичаю. Тропарь васкрсан Слава, ѿ нынѣ богород. ѿегов.

На великом вечернѡ на Гдѣн воззвѣхъ стихире васкрсне 3, источна 1 претпразнства 3 и св. Трифуна 3, Слава, светога ѿ нынѣ богородичан владаюћег гласа. На литїи стихире храма и стиховѣе претпразнства вечерња. Слава, претпразнства писана на Гдѣн воззвѣхъ ѿ нынѣ писана на јутрељу на стиховѣе. На стиховѣе стихире васкрсне Слава, ѿ нынѣ претпразнства. На бѣгословѣнїн хлѣбѡвъ тропарь: Ъѣѣ дѣѡ: 2 и претпразнства 1. **(Ако нема бденија, тропарь васкрсан Слава светога гл. 4, ѿ нынѣ претпразнства гл. 1: Нѣнѣн лѣкъ нѣнѣхъ ѿгѣлз принїкъ на зѣмлю).**

На јутрењу на Ъѣз гдѣ тропарь васкрсан 2 Слава, светога ѿ нынѣ претпразнства. Катизме, сѣдални васкрсни с богородичнима, ипакој. Степени и прокимен гласа. Еванђелье васкрсно: Вѡсѣрѣнїе хрѣтѡво: псалм 50 и стихира васкрсна. Канон васкрсан , са ирмосѡмъ на 4, Богородице на 2, претпразнства на 4, и мученика на 4. Катавасїа: ѿшѡ глѣбородичельнѡю зѣмлю: По 3 песми конѣкъ и икос претпразнства и сѣдалан светога Слава,

и њинѣ претпразнства. По 6 песни кондак и икос васкрсан. На 9 песни Чтнѣишѹ: Свјетилан васкрсан Слѣва светога и њинѣ претпразнства. На хвалите стихире васкрсне 4, источна 1 и претпразнства 3 што су на јутрењу стиховње, с припевима, Слѣва, и њинѣ: Прѣблгословѣнна љи: Славословије велико и тропар васкрсан. На 1 часу тропар васкрсан, Слѣва претпразнства и њинѣ богород. часова. По отче нашѣ: кондак претпразнства. На 3 часу тропар васкрсан, Слѣва мученика и њинѣ богород. часова. По отче нашѣ: кондак васкрсан. **Напомена:** Тако и на осталим часовима наизменице.

На литургији блажени гласа 4, претпразнства песма 3 на 4 и светога песма 6 на 4. После Вхѹдѣ тропар васкрсан и претпразнства и храма светог Трифуна: кондак васкрсан и храма светога; Слѣва Трифуна и њинѣ претпразнства. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре недеље, затим светог.

Кад падне у недељу: Митра и Фарисеја, Блудног Сина или Месопусну.

Подоблѣтѣ вѣдати, ѡце слѣчнѣга предпразднство срѣтенїа гдѣна
вз недѣлю фарїсеѣвѣ, илѣ блуднагѣ, илѣ месоупснѣю.

Напомена:

Служба св. Трифона се изоставља и поје се служба васкрсна с Триодом и претпразнства, но међутим, ако има свечара, онда се ради као што је горе већ наведено.

У суботу на малој вечерњој, стихире васкрсне и Богородици, по обичају.

На великом вечерњу на Гдѣ воззваѹ стихире васкрсне 3, источна 1, Триода 3 претпразнства 3 (**Напомена:** ако је недеља Месопусна, васкрсне 3, Триода 4 и претпразнства 3). Слѣва из Триода и њинѣ богородичан први глас. На литији стихира храма и претпразнства вечерње стиховње. Слѣва из Триода и њинѣ претпразнства стиховње јутрење. На стиховње стихире васкрсне Слѣва из Триода и њинѣ претпразнства. На блгословѣни хлѣбѣвѣ тропар: Њѣ дѣо: 2 и претпразнства 1. (**Напомена:** Где нема бденија, тропар васкрсан, Слѣва, и њинѣ претпразнства).

На повечерїи, по Оѣ нашѣ: кондак предпразднства. Слѣва, и њинѣ, трїодн.

На јутрењу на Гдѣ гдѣ тропар васкрсан 2 Слѣва и њинѣ претпразнства; остало све све васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2 претпразнства на 4 и Триода на 4. Катавасија (**Напомена:** Ако је недеља Месопусна, канон васкрсан на 4, претпразнства на 4 и Триода на 6. Катавасија Триода). По 3 песни кондак и икос претпразнства. По 6 песни кондак и икос Триода. На 9 песни Чтнѣишѹ: Свјетилан васкрсан Слѣва Триода и њинѣ претпразнства. На хвалите стихире васкрсне 4, и источна 1 и Триода 3 с припевима. (**Напомена:** Ако је недеља Месопусна, стихире васкрсне 4, и Триода с припевима 4). Слѣва Триода и њинѣ: Прѣблгословѣнна љи: Славословије велико и тропар васкрсан. На часовима тропар васкрсан Слѣва претпразнства и њинѣ богород. часова. По трислѣвтомѣ кондак претпразнства и Триода наизменице.

На литургији блажени глас 4, Триода песма 3 на 4 и претпразнства песма 6 на 4. После Вхѹдѣ тропар васкрсан и претпразнства Слѣва кондак Триода и њинѣ претпразнства. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно дана.

(Напомена: Ако је недеља Месопусна, прокимен Триода. Причсано дана и Триода).

Кад падне у суботу Месопусну.

Ѣще сльчнѣса предпрѣзденство срѣченїа гдѣна въ сѣбѣотѣ месопрѣстнѣю:

Напомена:

Ако предпразнство Сретенија падне у суботу Месопусну (Задушну) онда се свршује служба претпразнства у петак те седмице са св. Киром, Јованом и Трифуном заједно.

На вечерњу стихире претпразнства 3, и Безсребрн. 3, Слѣва, безмѣздникъвъ: Ѣ нынѣ: претпразнства. На стиховѣе претпразнства Слѣва, безмѣздникъвъ: Ѣ нынѣ: претпразнства.

На јутрењу по катизмима сједални претпразнства. Канон претпразнства са ирмосом на 6, и Светих на 8 и Трифуна на 4 и Безсребрн. на 4. На хвалите стихире Трифуна на 4, и Слѣва истога Ѣ нынѣ: претпразнства. На стиховѣе претпразнства а з суботу свршује се служба мртвима.

Кад падне у понедељак, уторак и четвртак Беле Седмице.

Ѣще сльчнѣса предпрѣзденство срѣченїа гдѣна въ понедељникъ, Ѣли во вторникъ, Ѣли четвертокъ сырныа недѣли.

На Гдѣ воззвахъ стихире претпразнства 3 и светога 3 Слѣва светога Ѣ нынѣ: претпразнства. На стиховѣе самогласан Триода дана 2, мученичан Слѣва, Ѣ нынѣ претпразнства. По тринѣотомъ тропар светога Слѣва, Ѣ нынѣ претпразнства.

На повечерїи, по достоѣно, кондакъ предпрѣзденства.

На јутрењу на Гдѣ гдѣ тропар претпразнства. После 1 Катизме јектенија и сједалан претпразнства. По 2 катизми сједалан Триода без јектенија. Канон претпразнства са ирмосом на 8 и светога на 4. (Где је трипјеснец поје се канон претпразнства са ирмосом на 4 и светога 3 стиха на 2 и Триода на 8). Катавасија Триода. По 3 песни кондак и икос и сједалан светога, Слѣва, Ѣ нынѣ претпразнства. По 6 песни кондак и икос претпразнства. По 9 песни свѣтилан светога, Слѣва, Ѣ нынѣ претпразнства. На стиховѣе Триода самогласан 2, и мученичан Слѣва, Ѣ нынѣ претпразнства. После Гдѣго ѣтитъ, и по тринѣотомъ тропар светога, Слѣва, Ѣ нынѣ претпразнства. На часовима тропар претпразнства Слѣва, светога Ѣ нынѣ богород. часова.

На литургији блажени од канона претпразнства песма 3 и светога песма 6. После Вхѣдъ тропар претпразнства, храма светога Слѣва, мученика Ѣ нынѣ претпразнства. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно дана и светога.

Кад падне у среду или петак Беле Седмице.

Подобѣетъ вѣдати, Ѣще сльчнѣса предпрѣзденство срѣченїа гдѣна въ срдѣ, Ѣли пѣтокъ сырпѣстныа недѣли.

Уторак

На вечерњу стихире претпразнства 3 и светога 3, Слѣва, светога Ѣ нынѣ претпразнства. На стиховѣе Триода самогласан дана 2, и мученичан с припевима обичним. Слѣва Ѣ нынѣ претпразнства. По тринѣотомъ тропар светога, Слѣва, Ѣ нынѣ претпразнства, јектенија, поклона 3 и отпуст.

Повечерије велико: ѿ вѣгда призвати мѣ: поје се трипјеснец јутрењски Триода 1. По трислвѣтомъ кондак претпразнства, 3 велика поклона, молитва и отпуст.

На јутрењу Ѓѣ гдѣ тропар претпразнства. Слѣва светога ѿ нѣнѣ претпразнства. По 1 Катизме сједалан претпразнства. По 2 катизми сједалан Триода 2 Слѣва, ѿ нѣнѣ крстобогородичан без јектенија. Канон претпразнства са ирмосом на 6, светога на 4, и Триода на 4. (Кад дође до трипјеснеца, поје се канон претпразнства са ирмосом на 4, светога 3 стиха на 2 и Триода на 8; идућег канона редовна песма на 4 и другог трипјеснеца на 4 јер се трипјеснец први појао на повечерију) По 3 песми кондак светога и сједалан његов, Слѣва, ѿ нѣнѣ претпразнства. По 6 песми кондак и икос претпразнства. После 9 песме свјетилан светога, Слѣва, ѿ нѣнѣ претпразнства. На стиховње самогласан Триода двапут и мученичан Слѣва, ѿ нѣнѣ претпразнства, јектенија, 3 велика поклона и час 1. На 1 часу тропар претпразнства. Слѣва, светога ѿ нѣнѣ богород. часова. По трислвѣтомъ кондак претпразнства. После Чтѣнѣшю: поклона 3 велика и отпуст. Тако исто и на осталим часовима тропар претпразнства и отпуст. На 6 часу обични тропар и читање. По трислвѣтомъ кондак претпразнства и после сваког часа 3 поклона велика.

Вечерње празнику бива у своје време.

Напомена:

Овако се поје служба претпразнству кад падне у петак на вечерњу и јутрењу без промене. На повечерију трипјеснец јутрењски први гласа 6, ирмос: Ѓѣимъ свѣтомъ твоимъ бѣже:

Кад падне у суботу Беле Седмице.

ѿце слѣдѣтъ предпразнство рождѣнїа гдѣна въ сѣбѣотѣ сыропѣстнѣю.

На вечерњу обична катизма. На Гдѣ воззвахъ стихире на 6: претпразнства на 3 и Отаца Триода 3. Слѣва: Отаца ѿ нѣнѣ богородичан први глас. Вхѣдъ: прокимен дана и читање из Триода, и прокимен: Да оуповѣтъ ѿиљ на гдѣ: На стиховње триода самогласан двапут и мученичан, Слѣва: Отаца ѿ нѣнѣ претпразнства. По трислвѣтомъ тропар Отаца, Слѣва, ѿ нѣнѣ претпразнства, јектенија и отпуст. На повечерију по трислвѣтомъ кондак Отаца Слѣва, ѿ нѣнѣ претпразнства.

На јутрењу на Ѓѣ гдѣ тропар претпразнства двапут, Слѣва Отаца ѿ нѣнѣ претпразнства, катизме, сједална оба Отаца ѿ нѣнѣ претпразнства. Канон претпразнства са ирмосом на 6, ирмос по двапут и Отаца на 8. Катавасија ирмос Триода: Пѣињ возлѣмъ: а друге песме ирмос Триода поје се једанпут, напоследку завршује истим ирмосом. По 3 песми кондак и икос претпразнства и сједалан Отаца, Слѣва, ѿ нѣнѣ претпразнства. По 6 песми кондак и икос Отаца. Свјетилан Отаца, Слѣва, ѿ нѣнѣ претпразнства. На хвалите стихире Отаца на 4, Слѣва, ѿ нѣнѣ претпразнства. Славословије велико и остало.

На часовима тропар претпразнства. Слѣва Отаца ѿ нѣнѣ богородичан часова. Кондаци Отаца и претпразнства говоре се наизменице.

На литургији блажени претпразнства песма 3 на 4 и Отаца 7 на 4; По вхѣдѣ тропар претпразнства и Отаца, Слѣва кондак Отаца ѿ нѣнѣ претпразнства, и остала служба дана и Отаца.

Напомена:

Св. Мученика Трифуна се служба поје на повечерију (или кад настојатељ нареди).

44. Сретење Господње.

(2 фебруар)

Срѣтеніе гдѣ бѣ и спса нашегѡ іиса хрѣта.

На малом вечерњу стихире празника на 4 гл. 1: Слѣва, и нынѣ: Днесь цѣннаа мти: На стиховѣе стихире гл. 2 с припевима Слѣва и нынѣ: гл. 2: Подобенъ: Дѡме ѡфрѣдовъ: тропар гл. 1: Радѡица блгодѣтнаа бѣе дѣо: нз тебѣ во воздѣл глнце прѣбды хрѣтоу бѣз нашз, просвѣщѣннѣи ѡцѣна во тѣмѣ. веселиа и ты, старче прѣведный, прѣемный во ѡбѣтѣа свѡбоднѣла дѡшз нашнхз, дѡдѡцѣа намз вокрѣнѣ – једанпут, јектенија мала и отпуст.

На великом вечерњу Блженъ мѡжз на Гдѣн воззвѣхъ: стихире на 8, гл. 1: Глаголан ѡмѡне: Слѣва, и нынѣ: гл. 6: Да ѡвѣрзетѣа двѣрь нѣнаа: Вхѡдъ: Прокимен дана и паримеја 3: Прѡрѡчетѣа нѣаина: Бѣитѣ въ лѣто, въ нѣже ѡѣмре ѡзѣа царь: г.е, Прѡрѡчетѣа нѣаина: Сѣ гдѣ сѣднѣтъ на ѡблацѣхъ: На литији стихире самогласне гл. 1: Вѣтхѣи дѣньми: Слѣва гл. 5: Испытѣйте писнѣа: И нынѣ гл. 5: Вѣтхѣи дѣньми: На стиховѣе гл. 7: Оукрасѣ твоѣ чертоу: Слѣва, и нынѣ: гл. 8: Нѣже херѡвѣмѣхз ноимый: На блгословѣннѣи хлѣбѡвхъ: тропар празника гл. 1: Радѡица блгодѣтнаа бѣе дѣо: трипут, као што је писано на малом вечерњу. (Ако нема бденија онда само тропар празника једанпут).

На повечерѣи, глаголемз по догѡноно конѡакъ прѣздника.

Полнощницѣ поѣмз по ѡбѣчѣю ѡз кадѣмоу. По ѣмз трнѣтоу глаголемз, вѣтѣтѡ, Сѣ женихъ: тропар прѣздника. По ѣмз трнѣтоу вѣтѣтѡ, Поманѣ гдѣн ѡкѡ блгъ: глаголемз конѡакъ прѣздника. Тѣже, Гдѣн помнѣи, бѣ: И ѡпѡетѣ. Млѣтѡвѣ же, Поманѣ гдѣн въ надеждѣ: не глаголемз.

На јтрењу на Бѣз гдѣ тропар празника 3. Катизме; сједални празника. Полијелеј и Величаније: Величѣемз тѣ, живѡдѣвче хрѣте, и чтѣимз прѣчѣдѡу мѣрѣ твоѡ, ѡже по законѡ нынѣ принѣла ѡнѣ въ хрѣмз гдѣнѣ, псалми избрани: ѡрыгнѣ сѣрдце моѣ слѡво блго: Слѣва, и нынѣ: Ялнаѣа, трнѣды, сједалан гл. 4: Слѣва, и нынѣ: Младѣнѣтѡвѣшн менѣ радн, вѣтхѣи дѣньми: Степени прѡи антифон 4 гл.: ѡ ѡнѡгнѣ моѡа мнози бѡрѡтѣ мѣ стрѣгнѣ, но ѡмз мѣ зачѣпнѣ, и спѣи спѣе мѡнѣ. Ненавѣдѡщн ѡѡна, пограмѣтѣа ѡ гдѣ, ѡкѡ тѡвѣа во ѡгнѣмз вѡдѣте нзѡхѡше. Слѣва: Сѣтымз дѡомз всѡка дѡшѣ живнѣтѣа, и чнѣтѡтоу возвышѣтѣа, свѣтлѣтѣа трѣискнмз ѡднѣтѡвомз цѣннотѣинѣ. И нынѣ; Прокимен гл. 4: Поманѣ ѡма твоѡе во всѡкомз рѡдѣ и рѡдѣ. **Стѣхъ:** ѡрыгнѣ сѣрдце моѣ слѡво блго. **Дѡгѣи прокѣименъ:** Всѡкое дыхѣнѣе да хѡланѣтъ гдѣ. **Стѣхъ:** Хѡланѣте бѣа во сѣхъ ѡгѡ, хѡланѣте ѡгѡ во ѡутѡвѣрѣдѣннѣи ѡны ѡгѡ. Еванђѣље по Луки зач. 8: Во вѣрѣма ѡно, бѣе чѡлѡвѣкз во іерѡслимѣ, ѡмѡже ѡма ѡмѡнѣ: псалм 50; Слава: Млѣтѡвѣи бѣы, мѣлѡстнѣе, ѡчнѣтнѣи множѣтѣа ѡгрѣшѣннѣи нашнхз. И нынѣ. **И поѣмз, глѣз ѡ:** Помнѣи мѣе бѣе, по велнѣнѣи мѣлѡстнѣи твоѡнѣ, и по множѣтѡвѣи чѣдрѡтѣи твоѡхъ, ѡчнѣтнѣи беззакѡннѣе моѡе. И стихира гл. 6: Да ѡвѣрзетѣа двѣрь нѣнаа днесь: Канон празника гл. 3, ирмоси по двапут, тропари на 12. Катавасија: По 3 песми сједалан празника гл. 4: Слѣва, и нынѣ: По 6 песми конѡак гл. 1: Оутѡрѡвѣл дѣнѣл ѡбѣчѣннѣи рѣжѣтѡмз твоѡимз: икос: Вѣ бѣтѣ прнѣцѣемз: На 9 песми не поје се Чтнѣннѣшѡу: но припеви празника и ирмос: Вѣ законѣе гѣннѣи писнѣи: Сѡетилан празника 3: Дѡомз во сѣтнѣннѣи прѣдѡтѣвѣхъ: На хѡланѣе стихире празника гл. 4, подобан: Дѡмз ѡнѣ знѣменнѣе: Законъ нѣже въ писнѣи нѣполнѣа чѣвѣколѡбѣецъ: Сѡѣтѣа во ѡкрѡвѣннѣи ѡзѡкѡвхъ: Нѣдръ роднѣла не ѡлѣтѣа бѣжѣтѡвомз: Слѣва, и нынѣ: гл. 6: На рѡкѣхъ стѣрѣскнхъ во днѣшнѣи дѣнѣ: Слѡсѡлѡвије Велико, по трнѣтоу тропар празника, јектенија и

отпуст: ꙗже во ѡбѣтѣхъ прѣнагѡ сѹмевѡна носѣтнѣа ѡзвѡлнвѣи нѡшегѡ рѡди спасѣнѣа хрѣтѡсѡз ѡстѣннѣи бгѡ
Нѡшз:

И чѡсѡ а.н. На а.мз чѡсѣ тропѡрь прѡздннѣа. По Очѣ нѡшз, кондѡкъ прѡздннѣа, прѡчѣе, ѡ совершѣннѣи ѡпѡсѣтѡз.
Ѡ чѡсѣ же вторѡмз днѣ ѡхѡднмз ѡз лѣтѣю внѣ ѡбѣтѣа, поѡце стѣхѣры прѡздннѣа, ѡ канѡнз по ѡбѣчѡю. И
возвѡрѡщѣеа поѡмз чѡсѣ, ѡ лѣтѡргѣю.

На литургиѣи блаженѣи од канѡна песмѡ 3 и 6:

Антѣфѡнз а, ѡслозмѡ мѡд, глѡсѡ б.

Стѣхѡ а: Ѡрыгнѡ сѣрдѣе моѡ глѡво блго.

Молиѣтвами бѣы, спѣе, спасѣ нѡсѡ.

Стѣхѡ б: Мзѡнкѡ моѡ трѡсѣтъ кнѣжннѣа ѡкорѡпѣца.

Молиѣтвами бѣы, спѣе, спасѣ нѡсѡ.

Стѣхѡ г: Излѡсѣа блгѡдѡтъ во ѡсѣтнѡхъ твоѡхъ.

Молиѣтвами бѣы, спѣе, спасѣ нѡсѡ.

Стѣхѡ д: Сегѡ рѡди блгѡсловѣа тѡа бгѡ во вѣкѡ.

Молиѣтвами бѣы, спѣе, спасѣ нѡсѡ.

Слѡва, ѡ нынѣ: Молиѣтвами бѣы, спѣе, спасѣ нѡсѡ.

Антѣфѡнз б, ѡслозмѡ мѡд, глѡсѡ б.

Стѣхѡ а: Прѡпѡшн мѣчъ твоѡ по бедрѣ твоѡй, ѡильне.

Спасѣ ны, спѣе бжѣи, во ѡбѣтѣхъ прѣнагѡ сѹмевѡна носѣвнѣа, поѡцѡмѡ тѣ: а.мнѡдѣа.

Стѣхѡ б: И нѡлѡцѣ, ѡ ѡспѣвѡи, ѡ цѡрѣтѡвѡи.

Спасѣ ны, спѣе бжѣи, во ѡбѣтѣхъ прѣнагѡ сѹмевѡна носѣвнѣа, поѡцѡмѡ тѣ: а.мнѡдѣа.

Стѣхѡ г: Стрѣлы твоѡ ѡзѡщрѣны, ѡильне: лѡдѣе поѡз твоѡю пѡдѣтъ.

Спасѣ ны, спѣе бжѣи, во ѡбѣтѣхъ прѣнагѡ сѹмевѡна носѣвнѣа, поѡцѡмѡ тѣ: а.мнѡдѣа.

Стѣхѡ д: Жѣзлѡ прѡвѡсѣтнѣ, жѣзлѡ црѣтѣа твоѡгѡ.

Спасѣ ны, спѣе бжѣи, во ѡбѣтѣхъ прѣнагѡ сѹмевѡна носѣвнѣа, поѡцѡмѡ тѣ: а.мнѡдѣа.

Слѡва, ѡ нынѣ: Ёдннѡрѡднѣи спѣе:

Антѣфѡнз г, ѡслозмѡ мѡд, глѡсѡ а.

Стѣхѡ а: Слышн, дѡшн, ѡ вѣждѡ, ѡ приклонѣи ѡхѡ твоѡ.

Тропѡрь прѡздннѣа, глѡсѡ а:

Рѡдѡнѣа, блгѡдѡтнѡа бѣе дѡо, ѡзѡ тѡсѣ во возѣа ѡнѡе прѡвѡды хрѣтѡсѡз бгѡ нѡшз, прѡекѣцѡнѡи ѡцѡмѡ во
тмѣ: вѡселѣа ѡ тѡ, стѡрѣе прѡвѡднѣи, прѣѡмѣи во ѡбѣтѣа ѡвѡдѡнѣа дѡшз нѡшнхъ, дѡрѡцѡгѡ нѡмз
кѡскрѣсѣнѣе.

Стѣхѡ б: Анцѡ твоѡмѡ помѡлѡтѣа вѡгѡтѣи лѡдѣтѣи.

Тропѡрь: Рѡдѡнѣа, блгѡдѡтнѡа бѣе дѡо:

Стѣхѡ г: Помѡнѡ ѡмѡ твоѡ во вѡлѡкѡмз рѡдѣ ѡ рѡдѣ.

Тропѡрь: Рѡдѡнѣа, блгѡдѡтнѡа бѣе дѡо:

Вход: Сказà гдѣ спасѣніе свое, предзà языки шкрьì прѣвдѣ свое. Тропар празника: Радѣиша, благодѣтелиа бѣе дѣо: Слава, и нынѣ кондак празника: Оутрѣбѣ дѣицѣ шквалчѣивый рѣчѣвомъ твоимъ: Прокимен гл. 3: Величїи дѣшл моа гдѣ, и возрадѣвша дѣшз мои ш бѣѣ епѣ моэмъ. **Стѣхъ:** *Гѣко призрѣ на смиренїе рабы своей: се бо ш нынѣ оублажѣтѣ мѣ вси роди.* Апостол ко ѡбрѣемъ зач. 316: Грѣтїе, безъ всѣкагѣ прекослѣвїа: **Аллади, глѣз и:** **Стѣхъ:** *Нынѣ шпѣщѣеш раба твоего, вѣко, по глаголѣ твоемѣ, съ мирома.* **Стѣхъ:** *Свѣтѣ ко шкровенїе языковъ и глѣвѣ людѣи твоишз иша.* Еванѣлье по Луки зач. 7: Во время оно, вознесѣта родитѣла отрѣчл иша ко іерѣимъ: Место Достѣнно: Бѣе дѣо, оупованїе хрѣтїаномъ, покрѣи, соблѣдн и спасѣ на тѣ оупованцїшз. Въ законѣ еѣни и писанїи ѡбразъ виднѣ, вѣрнїи, всѣкѣ мѣжекїи полз, ложеиà разверзѣа, стѣз бѣѣ, тѣмъ перворождѣнное глѣо, оцѣа безначѣльна, еша первородѣща мѣрїю неникѣомѣжнѣ, величѣемъ. – до Оданиа празника. Причасно: Чашѣ спасѣнїа прїимѣ и иша гдѣне призовѣ. Аллади: Отпуст празника: Иже ко шѣлѣтїшз прѣнагѣ сѣмѣона ношѣтѣа ишвѣланѣи нашегѣ радн спасѣнїа хрѣтѣсз иштиннѣи бѣз Нашз:

Кад падне у недељу пре Митра и Фарисеја:

Служба се свршује исто по правилу изложеном за службу Малој Госпојини , кад падне у недељу.

Кад падне у недељу Митра и Фарисеја, Блудног Сина, Месопусну или Сиропусну:

На Великом вечерњу Блаженъ мѣжз: Гдѣ, воззвѣшз: стихире васкрсне 3, Триода 3 и празника 4.

Ако је недеља Месопусна: васкрсне 3, Триода 4 и празника 3. Слава Триода и нынѣ празника. Вход и паримеји празника. На литији стихире празника гл. 1: Вѣтхїи дѣньми: и Триода хвалите 2 стиха.

Ако је недеља Фарисеја: гл. 3: Фарїсеа велехѣлѣивнїи: и гл. 8: Ѣ дѣлз похвалѣнѣми:

Ако је недеља Блудног Сина: после стихира празничних Триода гл. 2: Иждїшз влѣднѣ: и гл. 6: Ѣче блгїи: (писане на хвалите јутрењу).

Ако је недеља Месопусна: после празничних хвалите стихире Триода гл. 6: Помышлѣю дѣнь онз: б.и, Ѣ каковѣи чѣз тогдѣ:

Ако је недеља Сиропусна: на литији стихире хвалитне Триода гл. 5: Оубѣ мнѣ: б.и, Попрїце добродѣтели: Слава у све те недеље из Триода, писане на литији и нынѣ празника. На стиховѣе стихире васкрсне Слава Триода и нынѣ празника. На блгѣсловенїи хлѣбшз: тропар празника 3, (ако нема бденија тропар васкрсан Слава и нынѣ празника); отпуст празнични.

На јутрењу на Гїз гдѣ ропар васкрсан 2, Слава и нынѣ празника, катизме; сједални васкрсни с богородичнима; полијелеј и величаније празника.

Ако је недеља Блудног Сина, Месопусна или Сиропусна: после Хвалите има господне: додаје се и трећи псалм: На рѣкаѣхъ вавѣлѣнскихъ: онда Величаније и сједалан празника. Степени гласа. Прокимен празника гл. 4: Поманѹ ѿма твоѣ во вѣкомъ родѣ ѿ родѣ: Еванђеље празника: Воскрѣнѣ хрѣтово: Псалм 50; Слѣва: Молѣтвами бѣды, гѣсе, спасѣ насъ. ѿ нынѣ: исто., и стихира празника. Канон васкрсан са ирмосом на 4 Триода на 4 и празника на 6. Катавсија: Сѹшѹ глѣбородитѣльнѹю зѣмлю: (Ако је недеља Месопусна: Канон васкрсан на 4, Триода на 6 и празника на 4). По 3 песни кондак, икос и сједалан Триода, Слѣва ѿ нынѣ празника. По 6 песни кондак и икос празника. На 9 песни: Чтѣнѣншѹю: свѣтилан васкрсан Слѣва Триода ѿ нынѣ празника. На хвалите: стихире васкрсне 4 и празника 4 Слѣва Триода ѿ нынѣ Превѣгословѣнна ѣсѣ.

Ако је недеља Месопусна: На хвлаите: стихире васкрсне 4 и празника са славом с припевима празника и стихирама празничним, затим: Воскрѣнѣ гдѣнъ бѣже мѡй: стихира самогласна Триода гл. 8: Данїилъ прѣрокъ: Слѣва: гл. 1: Прѣдѹчїстїмъ себѣ братѣ: ѿ нынѣ: Превѣгословѣнна ѣсѣ:

Ако је недеља Сиропусна: На хвалите стихире као и у недељу Месопусну, (само се додаје стих: Воскрѣнѣ гдѣнъ бѣже мѡй: са стихиром гл. 6 самоглас.: ѿдѣмъ ѿзъ раѣ ѿгѡнїтѣа: Слѣва исти ѿ нынѣ, Превѣгословѣнна ѣсѣ). Славословије велико, тропар васкрсан и отпуст недељни. На часовима тропар васкрсан Слѣва, ѿ нынѣ: богород. часова. После Оѣе насъ: кондак празника и Триода наизменице.

На литургији блажени гласа, Триода песма 3 и празника песма 6. Вхѡдноѣ празника. Тропар васкрсан и празника Слѣва кондак Триода ѿ нынѣ празника. Прокимен гласа и празника (Ако је недеља Месопусна прокимен Триода и празника) Апостол, еванђеље и причасно најпре недеље, затим празника, отпуст недељни.

Кад Сретеније падне у понедељак, уторак или четвртак Сиропусне (Беле) седмице свршује се служба празника сва.

Ако Сретеније падне у среду или петак Сиропусне (Беле) седмице свршује се служба празника: после вечерња и јутрења и после сваког часа по 3 велика поклона. Литургија Златоустова свршује се у своје време, а вечерње се поје опет у своје време; после обичног псалма катизма (ако је било бденије, катизме нема) на Гдѣнъ воззвѣхъ: стихире празника 3 и св. Симеона 3, Слѣва светог ѿ нынѣ празника. Прокимен дана, паримеј и прокимен: Да оѹповѣетъ ѿиль на гдѣа: На стиховѣ Триода самогласан дана двапут и мученичан, Слѣва, ѿ нынѣ празника, Тропар празника и отпуст.

Ако Сретеније падне у суботу Сирину (Белу)

Въ патѡкъ вѣчерѣ, на мѡдѣнъ вѣчернѣ, стїхїры прѣзднїка, на ѣ. Слѣва, ѿ нынѣ, прѣзднїка. Прокїменъ, ѿ паремїѣ дне: ѿ по ней прокїменъ: Да оѹповѣетъ ѿиль на гдѣа: На стїховѣ трїѡднъ самогласенъ дне двѣжды: ѿ мѣнченъ. Слѣва, ѿ нынѣ, прѣзднїка: Тропаръ прѣзднїка, ѿ ѿпѣетъ.

На великомъ вечерњу Бїжїенъ мѡжъ: на Гдѣнъ воззвѣхъ: стихире на 10, празника 6 и Отаца 4 Слѣва Отаца ѿ нынѣ празника, Вхѡдъ: Прокимен дана и паримеји празника. На литији све празника. На стиховѣ стихире празника, Слѣва Отаца ѿ нынѣ празника. На бїгословѣнїнъ хлѣбѡвъ: тропар празника 2 и Отаца 1.

И њдѣже нѣсть веноциаго бдѣнїа: поѣмъ на велицѣй вечерни, всѣ по предписанномѹ. Прокїменъ, и чтѣнїе дне: и прокїменъ, да оуповаѣтъ ѡна на гдѣ: тѣже, чтѣнїа праздника. На стїхобнѣ праздника: тѣже Отцѣвъ причѣвъ: Чтнѣ предъ гдѣмъ смѣрть прїбныхъ ѣгѹ. и поѣмъ самогласенъ ѡхъ: Моначѹвъ множѣства: Слѣва, самогласенъ трїѹди. И нѣнѣ, праздника.

На ютрењу на бѣзъ гдѣ тропар праздника 2, Слѣва Отаца гл. 4: И нѣнѣ праздника. Полијелеј и величаније праздника. Сједалан праздника. Степени први антифон 4 гл. Прокимен еванѣље и све друго праздника. Канон праздника и Отаца. Катавасїа: Сѹшѹ глѹбородителнѹ зѣмлю: По 3 песни кондак и икос Отаца и сједалан Слѣва И нѣнѣ праздника. По 6 песни кондак и икос праздника. На 9 песни Чтнѣшѹ: Свѣтилан праздника Слѣва Отаца И нѣнѣ праздника. На хвалте стихире праздника 3, и отаца3; Слѣва Отаца И нѣнѣ праздника. Славословије велико и тропар Отаца Слѣва И нѣнѣ праздника, отпуст празнични.

На литургији блажени од канона праздника песма 3 и Отаца песма 6. Кхѹдъ: Празника. Прокимен, апостол, еванѣље и причасно: најпре праздника затим Отаца.

Ако Сретеније Господње падне у понедељак прве седмице поста онда се свршује служба сва праздника у недељу Сиропусну.

45. Попразнство Сретенија.

Попразнство Срѣтенїа Гдѣна

Кад падне у недељу пре Митра и Фарисеја:

Подобѣтъ вѣдати, ѡце сдѣнїа попразнство срѣтенїа гдѣна
въ недѣлю прѣжде недѣли мытарѹ и фарїсеа:

Ако попразнство Сретенија падне у недељу пре Митра и Фарисеја: у суботу на малом вечерњу стихире васкрсне и Богородице по обичају, тропар васкрсан Слѣва и нѣнѣ: богород. његов.

На великом вечерњу после катизме на Гдѣ воззвахъ: стихире васкрсне 3, источна 1, праздника тога дана 3 и из Минеја светога 3. (Ако се поје светоме на 6 или који има полијелеј: стихире васкрсне 3, праздника 3 и светога 4, Слѣва светога); Слѣва праздника и нѣнѣ: богородичан првог гласа. На литији стихире праздника тога дана редовне стиховње и светога, ако има полијелеј, Слѣва светога и нѣнѣ: праздника. Ако нема Слѣва и нѣнѣ: праздника. На стиховње стихире васкрсне Слѣва светога ако има, ако нема Слѣва и нѣнѣ: праздника. На вѣгословѣнїи хлѣбѹвъ: тропар бѣже дѣво: 2 и праздника 1. (Ако не би било бденија тропар васкрсан Слѣва светога, ако нема Слѣва и нѣнѣ: праздника).

На ютрењу на бѣзъ гдѣ: Тропар васкрсан 2, Слѣва светога, ако нема Слѣва и нѣнѣ: праздника. Катизме. Сједални васкрсни и богородични њихови. Затим се поје непорѹчны и ипакој. (Ако свети има полијелеј по катизмима поје се полијелеј светога и ѡгльскїи говоръ и после јектеније сједални светога по 1. Слѣва сједалан по полијелеју и нѣнѣ богородичан његов). Степени и пркимен гласа, еванѣље васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4 Богородице на 2 праздника на 4 и светога на 4. (Ако је полијелеј и славословије велико: Канон васкрсан са ирмосом на 4, праздника на 4 и светога на 6). Катавасїа праздника. По 3 песни кондак и икос праздника и светога ако има и сједалан његов, Слѣва и нѣнѣ: праздника. По 6 песни кондак и

икос васкрсан. На 9 песни поје се Чтнѣишѣ: Свѣтилан васкрсан Слѣва светога , ако има и нѣиѣ: празника. На хвалте стихире васкрсне 4 и светога ако има, подобне 3 и самогласан, који се поје на Слѣва, поје се с припевима његовим. Ако свети нема хвалитних стихира, поју се васкрсне 4 и празника 4 тога дана стиховње јутрењске с њиховим припевима. Слѣва стихира еванђељска и нѣиѣ: Прѣблголовѣнна љи: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст.

На 1 часу тропар васкрсан Слѣва празника; тропар светога и кондак, ако их има, говоре се наизменице и нѣиѣ: богородичан часова. По Оѣи нѣиш: кондак празника. Тако се и на осталим часовима говори, најпре васкрсан тропар а празника и светога наизменице. Кондак васкрсан и празника говоре се такође наизменице; ако свети има полијелеј онда и његов.

На литургији блажени из Октоиха на 6 с троичним и празн. песма на 4; (Ако свети има песму: на блажени васкрсне на 4, прзн. песма 4 и светога песма 6 на 4); после Крѣдѣ: тропар васкрсан и празника, затим храма и светога ако има; кондак васкрсан и храма, Слѣва светога , ако има и нѣиѣ: празника. Прокимен, апостол и еванђеље: најпре редовно недељно, затим светога, ако има. Причасно Хвѣлѣте гдѣ: и светога, ако нема, празника.

Кад падне у понедељак, уторак и четвртак Беле (Сирне) седмице:

Подобѣтѣ вѣдѣти, љце сѣвнѣтѣа попрѣзднѣтво срѣтѣнѣа гдѣна
вз понѣдѣльнѣкѣ, љнѣ во вѣторнѣкѣ, љнѣ вз четврѣтокѣ сѣрнѣа недѣлѣ:

На Гдѣи воззвѣлѣх: стихире празника 3 и светога 3, Слѣва светога , ако има и нѣиѣ: празника, ако нема Слѣва и нѣиѣ: празника. На стиховње Триода самогласан дана 2, и мученичан Слѣва светога , ако има и нѣиѣ: празника, ако нема Слѣва и нѣиѣ: празника тропар светога, ако има, Слѣва и нѣиѣ: празника, јектенија и отпуст празнични.

На јутрењу на Њѣи гдѣ: Тропар празника 2, Слѣва светога , ако има и нѣиѣ: празника. Катизме; сједални празника. Канон празника са ирмосом на 8 и из Минеја на 4, (где је трипјеснец канон празника са ирмосом на 4 и Минеја 3 стих на два и Триода на 8). Ако свети има кондак и икос, говори се по 3 песни; затим сједалан Триода писан после 2 катизме, Слѣва светога и нѣиѣ: празника. По 6 песни кондак и икос празника.

На хвалите стихире празника на 4 стиховње тога дана, Слѣва и нѣиѣ: празника. На стиховње Триода самогласан дана 2, и мученичан Слѣва светога ако има и нѣиѣ: празника, ако нема Слѣва и нѣиѣ: празника, јектенија и час 1.

На часовима тропар празника Слѣва и нѣиѣ: богородичан часова. По трѣтѣомѣ кондак празника.

Кад падне у среду или петак Беле (Сирне) седмице:

Подобѣтѣ вѣдѣти, љце сѣвнѣтѣа попрѣзднѣтво срѣтѣнѣа гдѣна
на сѣрнѣи недѣлѣ вз срѣдѣ, љнѣ пѣтѣокѣ:

Пази поклона нема, осим на крају сваког часа по 3 велика поклона. На Гдѣи воззвѣлѣх: стихире празника 3 и из Минеја светога Слѣва светога , ако има, ако нема Слѣва и нѣиѣ: празника.

На стиховње Триода самогласан дана 2 и мученичан Слѣва светога , ако има и њѣнѣ: празника, ако нема Слѣва и њѣнѣ: празника. Тропар светога, ако има Слѣва и њѣнѣ: празника, ако нема, само празника, јектенија 3 велика поклона и отпуст празника.

Повечерије поје велико, од псалма Внегда призвати мѣ: на којем се поје трипјеснец јутрњески Триода 1. По достојно и по тритомъ кондак празника. После Чтѣнѣшю: 3 велика поклона.

На јутрењу на Їѣъ гдѣ: Тропар празника 2, Слѣва светога , ако има, ако нема Слѣва и њѣнѣ: празника. По катизмима сједални празника; Канон празника с ирмосом на 6, Минеја на 4 и Триода на 4; кад дође трипјеснец поје се канон празника са ирмосом на 4 и Минеја на 2 прва 2 стиха као један и Триода на 8, настојећег канона редовна песма на 4 а другог трипјеснец отпојан је већ на повечерју. По 3 песми кондак светога, затим сједалан Триода Слѣва светога и њѣнѣ: празника. По 6 песми кондак и икос празника. По 9 песми свјетилан светога, ако има Слѣва и њѣнѣ: празника, ако нема, празника 2. На хвалите стихире празника, подбне на 4, стиховње тога дана, Слѣва и њѣнѣ: празника. На стиховње Триода самогласан дана 2 и мученичан, Слѣва светога, ако нема Слѣва и њѣнѣ: празника. По тритомъ тропар светога Слѣва и њѣнѣ: празника, ако нема само празника, јектенија и поклона 3 велика и час 1.

На 1 часу тропар празника Слѣва светога и њѣнѣ: богородичан часова. По Чтѣнѣшю: 3 велика поклона и остало и 3 поклона. На осталим часовима тропар празника и по тритомъ кондак празника; по Чтѣнѣшю: 3 поклона.

На 6 часу тропар, паримеји и читање, и прокимен. После 9 часа читају се блажени побрже и остало.

У среду, на вечерњу стихире празника 3 и Минеја светога 3 Слѣва и њѣнѣ: празника. Прокимен и паримеј дана. На стиховње Триода самогласан дана 2 и мученичан Слѣва и њѣнѣ: празника, јектенија, поклона 3 велика и молитва: Вспетѣла тѣце: и Вѣдн ѣма гдѣне: 3, Псалм 33 и отпуст празнични с 3 поклона.

Кад падне у суботу Беле (Сирне) седмице:

Ѧце попразднство срѣтенїа гдѣна свѣчѣна въ свѣвѣтѣ сыропѣстнѣю:

У петак после отпуста часова почиње одмах вечерње и после обичне катизме, стихире празника 3, и Отаца 3 Слѣва Отаца и њѣнѣ: празника. Прокимен и паримеј дана: Сподобн гдѣ: на стиховње самогласан Триода двапут и мученичан Слѣва Отаца и њѣнѣ: празника, тропар Отаца Слѣва и њѣнѣ: празника, јектенија и отпуст.

На повечерѣи, кондакъ прѣздника.

На јутрењу на Їѣъ гдѣ: тропар празника 2, Слѣва Отаца и њѣнѣ: празника. По катизмама, сједалан Отаца по двапут, Слѣва и њѣнѣ: празника. Канон празника са ирмосом на 6 и Отаца на 8 и Катавасија празника. По 3 песми кондак и икос празника и сједалан Отаца двапут, Слѣва и њѣнѣ: празника. По 6 песми кондак и икос Отаца Слѣва и њѣнѣ: празника. На хвалите стихире празника 3 на стиховњи тога дана и Отаца 3, Слѣва Отаца и њѣнѣ: празника. Славословије велико. Тропар Отаца Слѣва и њѣнѣ: празника, јектенија и отпуст празнични и час 1.

На часовима тропар празника и Отаца. Кондак празника и Отаца говоре се наизменице.

На литургији блажени празника песма редовна на 4 и Отаца на 6, после Вхѣдѣ: тропар празника, Отаца и храма светога; затим кондак храма светога Слѣва Отаца и њѣнѣ: празника. Прокимен, апостол и еванђеље дана и Отаца. Причасно празника.

Кад падне у недељу Фарисејеву, Блудног Сина или Месопусну:

Ѣще сѣднѣтсѣа попрѣзднстѣо срѣтенїѣ гдѣна
вѣ недеѣлю фарисеевѣ, ѡнѣ блуднагѣ, ѡнѣ месопустнѣю:

На малѣи вечерни, на Гдѣ възвѣахѣ, ѡ на стѣхобнѣ стѣхѣры ѡктѣвнѣ, по ѡбѣчаю.

На великом вечернѣ Гдѣ възвѣахѣ: стихире васкрсне 4, Триода 3, и празника 3. (Ако је недеља Блудног сина или Месопусна: васкрсне 3, Триода 4 и празника 3). Слѣва Триода и ѡнѣ: богородичан гласа. На литији стихире празника редовне тога дана стиховѣе и Триода тога дана хвалитне; Слѣва Триода и ѡнѣ: празника. На стиховѣе стихире васкрсне, Слѣва Триода и ѡнѣ: празника. На бѣгословѣнїи хлѣбѣвѣ: тропар бѣе дѣо: 2 и празника 1. (Ако нема бденија: тропар васкрсан Слѣва и ѡнѣ: празника), отпуст празнични.

На јутрењу на бѣгѣ гдѣ: тропар васкрсан 2, Слѣва и ѡнѣ: празника; катизме; сједални васкрсни с богородичнима.

Ако је недеља Фарисеја само: ѡггѣльскїи собѣрѣ:

Ако је недеља Блудног Сина или Месопусна: полијелеј и На рѣкѣахѣ вѣвѣловнскнхѣ:

Степени и прокимен гласа; евенжеље васкрсно и све друго васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2, Триода на 4 и празника на 4. Катавасїја:

Ако је недеља Месопусна канон васкрсан на 4, Триода на 6 и празника на 4.

Катавасїја Триода. По 3 песни кондак и икос празника Слѣва сједалан Триода и ѡнѣ: празника. По 6 песни кондак и икос Триода. На 9 песни Чтнѣнїшѣю: Свѣтилан васкрсан. Слѣва Триода и ѡнѣ: празника. На хвалите стихире васкрсне 4, празника 4 с припевима;

Ако је недеља Месопусна додаје се стих стихира Триода гл. 8: Днїнѣл прѣрѣкѣ: Слѣва: Триода гл. 1: Прѣдѣчїстїлѣ себѣ: ѡ ѡнѣ: Прѣбѣгословѣнна сїнѣ:

Ако је недеља Фарисејева или Блудног Сина, не говори се триодски стих, но после празничних стихира, Слѣва Триода и ѡнѣ: Прѣбѣгословѣнна сїнѣ.

Славословије велико и тропар васкрсан, јектенија и отпуст недељни.

На часовима тропар васкрсан Слѣва и ѡнѣ: богородичан часова. По ѐче нѣшѣ: кондак Триода и празника наизменце.

На литургији блажени гласа Триода песма 6 и празника редовна песма. После вхѣдѣ: тропар васкрсан и празника Слѣва Кондак Триода и ѡнѣ: празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно недеље.

46. О Оданију празника Сретенија.

- Ако Сретеније падне у недељу Блудног Сина или у понедељак или уторак Месопусне седмице онда се одаје празник у петак исте седмице.
- Ако падне у среду, четвртак, петак или суботу Месопусне седмице, онда се одаје у уторак Сирне седмице.
- Ако падне у недељу Месопусну или понедељак Сирне седмице, одаје се у четвртак исте седмице.
- Ако падне у уторак или среду Сирне седмице, одаје се у суботу исте седмице.
- Ако падне у четвртак, петак или суботу Сирне седмице, одаје се у недељу Сиропусну.

Ако падне у суботу Сиропусну (Белу):

Ѧще ли ѿданиѣ ѿрѣченїа гдѣа слѣчнѣса въ сѣбѣѡтѣ сиропѣстнѣю:

У петак на вечерњу на Гдѣи воззвѣхъ: стихире празника 3 и Отаца 3, Слѣва Отаца и нѣнѣ: празника. Прокимен и паримеј дана, и прокимен: да оуповѣятъ ииѣ на гдѣа: На стиховнѣ Троида самогласан дана, 2 и мученичан с обичним припевима, Слѣва Отаца и нѣнѣ: празника, тропар Отаца, Слѣва и нѣнѣ: празника.

На јутрењу на Гдѣи гдѣ: тропар празника Слѣва Отаца и нѣнѣ: празника. По катизмама сједални празника. Канон празника са ирмосом на 8, и Отаца на 6. Катавасија празника. По 3 песни кондак и икос Отаца и сједалан њихов, Слѣва и нѣнѣ: празника. По 6 песни кондак и икос празника. На 9 песни Чтѣнїишѣю: Свѣтилан празника. Слѣва Отаца и нѣнѣ: празника На хвалите: стихире празника 3 и Отаца 3, Слѣва Отаца и нѣнѣ: празника Слѣва и нѣнѣ: празника. Славословије велико. Тропар Отаца Слѣва и нѣнѣ: празника отпуст празнични и час 1.

На литургији блажени празника песма 9 на 4, Отаца песма 6 на 4. Вхѡдъ: тропар празника и Отаца Слѣва кондак Отаца и нѣнѣ: празника. Прокимен и причасно празника и Отаца, Апостол и еванђелье дана и Отаца.

46-а: Обретање главе св. Јована Крститеља и Младенци:

Служба I и II обретању главе св. Јована Крститеља (24 фебруар)

Первое и второе ѡбрѣченїе Чтѣнїа главы прѣтечевы:

Служба мученицима у Севастији (Младенци) (9 март)

Стихъ мѣ мѣнкъ, въ севастиїскомъ ѣзерѣ мѣчнѣшихса.

Ако Обретање падне у суботу месопусну:

Ѧще слѣчнѣса ѡбрѣченїе Чтѣнїа главы іѡанна прѣтечи въ сѣбѣѡтѣ месопѣстнѣю:

Служба се врши тек у петак месопусни.

Ако Обретање падне у понедељак или уторак сирне седмице:

Ѧще ли слѣчнѣса ѡбрѣченїе Чтѣнїа главы іѡанна прѣтечи

въ понедѣльникъ, илѣ во втѡрникъ сирнѣа недѣли:

У недељу на вечерњи Глѣжнъ мѣжъ: у остале дане редовна катизма. На Гдѣи воззвѣхъ: стихире Претече на 6, Слѣва Претече и нѣнѣ: богородичан, васкрсан по гласу славе. Прокимен дана, паримије Претече. На стиховнѣ: Троида, Слѣва Претече и нѣнѣ: богородичан, Тропар Претече и Слѣва и нѣнѣ: богородичан васкрсан.

На јурењи Тропар Претече 2 пута, Слѣва и нѣнѣ: богородичан. По првој катизми сједалан триода, по другој оба сједална Претече, полијелеј и величаније. Степена: први антифон 4 гласа, Прокимен, еванђелье, стихира по еванђельу Претече: Прокїменъ, гласъ дѣ: Тѣмъ возрѣцѣ роуъ дѣдови. Стихъ: Помани гдѣа дѣа: Всакоѣ дыханїе:

Вече лѣтѣ, зчало ѿ. Канон Богородичан на 6 и Претече на 8. Катавасија: Вечеръ оугла мо. За које песме има трипеснац: Претече 6 и Триода 8. По 3 и 6 песни Претече.. Свјетилан и хвалитене Претече, па мало славословље. Стиховње Триода Слава Претече и њинѣ: богородичан. Тропар Претече, Слава и њинѣ: богородичан.

На литургији блажени Претече песма 3 и 6. Прокимен, апостол, еванђеље и причастен дана и Претече.

Ако падне у среду или петак сирне седмице:

Ице ли сличитѣ ѡбрѣтениѣ Чтныа главы ѿ ѿанна прѣчн въ средѣ сырныа седмицы, и поэмъ сажѣдъ ѿгѡ, вечеръ и оугра, во вторникъ сырныа недѣли.

Ице же въ пятѡкъ, и поэмъ сажѣдъ ѿгѡ въ четвертѡкъ.

Служба Претече се служи дан раније.

Ако падне у четвртак сирне седмице:

Ице сличитѣ ѡбрѣтениѣ Чтныа главы въ четврѡкъ сырныи.

На вечерњи на Гдн воззвѣхъ: као у понедељак сирни, прокимен и паримија триода, па паримије Претече. Одмах: Сподобен гдн: Стиховње и тропар као у понедељак. По сугубој јектенији 3 велика поклона, молитва: Вечерѣ тѣце и Бдн ѿма гдне: Псалм 33, Достојно ѣтъ: и ѡпѡстѣ. (И вхѡднмъ въ трапѣздѣ, и разрѣшѣемъ на сыр и ѿнца).

Ако падне у суботу сирне седмице:

Ице сличитѣ ѡбрѣтениѣ Чтныа главы ѿ ѿанна прѣчн въ сѣбѡтѣ сырѡпѡстѣндо:

У петак увече Блжѣнъ мѡжъ: на Гдн воззвѣхъ: стихире Претече 3 и Отаца 3, Слава Претече и њинѣ: богородичан првог гласа. Вхѡдъ: прокимен и паримија Триода па Претече; Сподоби гдн въ вечеръ ѿн: На стиховње триода, затим припев: Возвѣлитѣ прѣникъ: и самогласна Претече: Иже прежде на блѡдѣ: Слава Претече и њинѣ: богородичан истог гласа. Тропар Претече Слава и њинѣ: Ѣже ѡ вѣка оуглаѣно: По сугубој јектенији 3 поклона велика и завршетак као у четвртак сирни.

На јутрењи Тропар Претече 2 пута, Слава и њинѣ: Ѣже ѡ вѣка оуглаѣно: По катизмама седални Отаца, Полијелеј и седални Претече. Степена: први антифон 4 гласа, Прокимен, еванђеље и стихира Претече. Канон Претече на 6 и Отаца на 8. Катавасија Триода. По 3 песни кондак, икос и седалан Претече, Слава Отаца и њинѣ: богородичан. Славословије Велико, тропар Претече, Слава Отаца и њинѣ: богородичан.

На литургији блажена Претече песма 3 на 4 и Отаца песма 6 на 4. Тропар храма, Претече и Отаца, кондак храма и Претече; Слава Отаца и њинѣ: богородичан или Предстѣтельство хрѣстѣнъ: Прокимен, апостол и еванђеље Претече и Отаца. Напомена: редовни апостол и еванђеље читају се као подзачало.

Ако падне у понедељак прве седмице поста:

Ице ли сличитца ѡбрѣтениѣ ѿтнѣа главы прѣтечевы въ понедељникъ ѿ ѿ недѣли постѡвъ:

Служба всѧ прѣчин поѣтца въ недѣлю сырнѡю.

Служба се врши у недељу сырну; ако ли у који други дан те седмице, онда у недељу сырну или на Теодорову суботу.

Ако падне у суботу прве недеље поста:

Ице ли сличитца ѡбрѣтениѣ ѿтнѣа главы прѣтечевы въ субѡтѡу ѿ ѿ недѣли постѡвъ:

У петак увече катизма редовна. На Гдн воззвѧхъ: стихири Триода 3, Претече 3 и Теодора 4, Слѧва Теодора и нѣнѣ: богородичан првог гласа. Вхѡдъ: прокимен и паримија дана и Претече 3 и даље литургија преѣосвећена.

Где не буде преѣосвећене: На Гдн воззвѧхъ: стихири Претече 3 и Теодора 3, Слѧва Теодора и нѣнѣ: богородичан гласа без Вхѡда. Прокимен и паримија дана, затим Претече. На стиховѣ: самогласне Триода и мученичан, па уз припев: Возвеличѣа прѣникъ: Теодора гл. 2; Бжѣтвенныхъ дѧрѡвъ: Слѧва Претече гл. 6: Бокрѡвнице бжѣтвенныхъ: И нѣнѣ, Бѣе, ты ѣси лозѧ: Тропар Претече Слѧва Теодора и нѣнѣ: Вѧ пѧче смѧсла: јектенија и 3 поклона велика и отпуст.

Повечѣрѣе поѣмъ великое, на нѣмже поѣмъ канѡнъ оубѡпшнхъ: и мнѣн радѡвѣн. Тропарѣ же по ѧмъ трисѡбѡмъ, глаголемъ ѡбѡнхъ стѧхъ: ѧ на послѣднемъ трисѡбѡмъ кондакъ прѣчин.

На јутрењи Тропар Претече 2 пута, Слѧва Теодора и нѣнѣ: Вѧ пѧче смѧсла: По првој катизми оба сједалан Претече Слѧва и нѣнѣ: богородичан. По другој сједалан Теодора Слѧва и нѣнѣ: богородичан. Полијелеј и величаније Претече. Степена први антифон 4 гласа. Прокимен, еванђѣље и стихира Претече. Канон Претече на 6 и Теодора оба канона на 8. Катавасија: Ѧвѣрзѡ оубѡ мо: По 3 песни кондак, икос и сједалан Претече. Слѧва Теодора и нѣнѣ: богородичан. По 6 песни кондак и икос Теодора. Светилан: Претече, Слѧва Теодора и нѣнѣ: богородичан. Хвалитне Претече 3, Слѧва Теодора и нѣнѣ: Бѣе, ты ѣси лозѧ: Славословије Велико, тропар Претече Слѧва Теодора и нѣнѣ: богородичан, јектенија и отпуст.

На чѧсѧхъ, тропарѣ прѣчин. Слѧва, дѧбѡдѡра: И нѣнѣ, бѡродиченъ чѧсѡвъ. Кондакѣ же глаголемъ прѣчнѡвѣце.

На литургији блажени Претече песма 3 на 4 и Теодора песма 6 на 4. Тропар Претече и Теодора, кондак Теодора, Слѧва Претече и нѣнѣ: храма Богородице или Предстѧтельство хрѣтѣанъ: Прокимен Претече и Теодора, апостол и еванђѣље суботе а Теодора подзачало, затим Претече.

Ако падне у прву недељу поста:

Ице ли сличитца ѡбрѣтениѣ ѿтнѣа главы ѡлѧнна прѣчин въ ѧю недѣлю постѡвъ:

Ако Обретење падне у прву недељу поста служба му се врши као у Крстопоклону недељу сем клањања крсту и ових разлика: На литији вечерње Слѧва Претече писана на Гдн воззвѧхъ и нѣнѣ: Триода. На стиховѣ Слѧва Претече и нѣнѣ: Триода. На Бѣгъ гдѣ: тропар васкрсан 2 пута, Слѧва Претече и нѣнѣ: Прѣчѡмѡ тѡбѡмѡ ѡбразѡ: Катавасија Триода.

Ако падне у суботу 2 и 3 недеље поста:

Ѣще сѣдѣнїѣ ѡбрѣтенїе честнѣа главы прѣтечевы въ сѣбѣотѣ ѿ-ю, или ѿ-ю постѣвъ:

У очи праздника на Гдѣи воззваѣхъ: стихире Триода 6 и Претече 4, Слава Претече и нынѣ: Богородичан први глас. Вхѣдъ, прокимен и паримије дана и Претече 3. Да испрѣвнїѣ мѣтва моѣ: и даѣе литургија преѣеосвѣена.

Где не буде преѣеосвѣене: на Гдѣи воззваѣхъ: стихире само Претече на 6. Остало као напред. По паримијама: Сподобен Гдѣи, Нѣполннмъ вечернюю мѣтѣвѣ. Стиховѣе самогласан Триода и мученичан октоиха, Слава Претече и нынѣ: богородичан. Тропар Претече Слава и нынѣ: Богородичан вакрсан владаѣуѣег гласа. Јектенија и 3 поклона, молитва Крестѣа трѣце: и Кѣгословѣн гдѣ: Псалм 33 Дѡстѡнно ѣртѣ: Отпуст.

Повечерије велико с четѣеропѣвнѣцъ сѣбѣотѣ (четѣеропѣвнѣцѡм суботе).

На јутрењи, часовима и литургији служба само Претече.

Ако падне у 2 недељу поста:

Ѣще ли сѣдѣнїѣ ѡбрѣтенїе главы ѡвѣнна прѣтечи во ѿ-ю недеѣлю постѣвъ.

Напомена: Кад свети с полијелејем падне у недељу на јутрењи канон ваокрсан, триода и Претече. По 3 песни кондак триода, кондак и икос Претече и сѣдалан његов с богород. По 6 песни кондак и икос вакрсан. Служба св. Григорија се поје у суботу 2 недеље поста.

Въ сѣбѣотѣ вечера, на мѣлѣи вечерни стѣхїры вокрѣны и бѣы, по ѡвѣчїю.

На величїи вечерни, на Гдѣи воззваѣхъ, стѣхїры вокрѣны, г, и ѡнѡбѡлїевъ ѡ, и прѣдтечи на ѡ. Слава, прѣдтечи: Н нынѣ, бѣорѡдиченъ ѡи гласа. Вхѣдъ, и чтѣнїе прѣдтечи. На лѣтїи стѣхїра хрѣма, и прѣдтечи стѣхѣвнѣа. На стѣхѡвнѣ стѣхїры вокрѣны по ѡфавнѣтѣ. Слава, прѣдтечи: Н нынѣ, бѣорѡдиченъ. На бѣгословѣнїи хлѣбѡвѣ, бѣе дѣо, трїѣжды, и чтѣнїе во ѡпѡстѡльїкнѣхъ послѣнїнѣхъ.

На бѣгъ гдѣ, трѡпарѣ вокрѣнѣ, двѣжды. Слава, прѣдтечи: Н нынѣ, бѣорѡдиченъ, по гласѣ трѡпарѣ. По кадїемѣхъ сѣдѣлнѣи вокрѣны, и бѣорѡдичнѣи ѣхъ, и чтѣнїе во ѡвѣлїи. По полѣелѣн, сѣдѣлнѣи прѣдтечи, ѡба. Слава, по полѣелѣн сѣдѣленъ: Н нынѣ, бѣорѡдиченъ, и чтѣнїе прѣдтечи. Сѣпѣннѣ, и прокїменъ гласа: и ѡвѣлїе вокрѣно: Псалѡмъ ѡ. Слава, стѣхїра, гласъ ѡ: Поклѡнїѣ ѡвѣрзи мнѣ двѣрїи: и прочее. Канѡнъ вокрѣнѣ со ѡмоѡмъ на дѣ: и трїѡднѣ на дѣ: и прѣдтечи на ѡ. Катѡвѣїѣ, ѡвѣрзѣ оѣртѣ мо: По г- и пѣвнїи, кондакѣ трїѡднѣ: тѣже кондакѣ и ѣкоз прѣдтечи, и сѣдѣленъ ѡгѡ двѣжды. Слава, и нынѣ, бѣорѡдиченъ: и чтѣнїе прѣдтечи. По ѡ-и пѣвнїи кондакѣ и ѣкоз вокрѣнѣ. По д-и пѣвнїи свѣтїленъ вокрѣнѣ. Слава, прѣдтечи: Н нынѣ, бѣорѡдиченъ вокрѣнѣ. На хвалїтѣхъ стѣхїры вокрѣны, дѣ: и прѣдтечи со славнѣмъ дѣ: съ прїпѣвѣи ѡгѡ. Тѣже прїпѣвѣи: Вокрѣнѣи гдѣи бѣе моѣ: и поѣмъ самогласнѣ стѣхїрѣ трїѡднѣ. Слава, тѣже: Н нынѣ, Прѣбѣгословѣнна ѣнѣ: Слѡвослѡвїе великое. Тропарѣ вокрѣнѣ, ѣктѣнїи, и ѡпѣртѣ, и ѡсхождѣнїе въ прїтѣвѡрѣ. Слава, и нынѣ, стѣхїра ѡвѣлїїѣ, и часъ ѡ-и: Тропарѣ вокрѣнѣ. Слава, прѣдтечи: Н нынѣ, бѣорѡдиченъ часѡвѣ. По ѡче нѡшѣ, кондакѣ трїѡднѣ, и соѡврѣннѣи ѡпѣртѣ.

На прочнѣхъ же часѣхъ кондакѣ трїѡднѣ, и прѣдтечи прѣмѣнѣѡѣе глаголѣмъ.

На лѣтѣрїи, бѣѣннѣ гласа на ѡ: и прѣдтечи пѣвнѣ г- ѡ, на дѣ: и прочѣа сѣжба днѣ, и прѣдтечи.

[Зрн] Стáгw же григóриа сáжквѣ поэмъ, ѣгда разсѣднѣтъ ѣкклесиáрхъ, въ предидѣщыа недѣли, д̄ю, или ѣ- ю: или предтѣчевѣ сáжквѣ поэмъ въ сѣбѣвѣтѣ б̄ю.

Ако падне у недељу Крстопоклону:

Въ сѣбѣвѣтѣ вечера, на малѣй вечерни стѣхѣры, и на стѣхобнѣ, въ трѣидни, по ѡбычаю.

На величѣй вечерни, по кадѣсмѣ, на Гдн воззваѣхъ, стѣхѣры воискрѣны г̄: и (с. сѣа ѡб.) крѣта д̄: и предтѣчи г̄. Слáва, крѣта д̄: и предтѣчи г̄. Слáва, крѣта: И нынѣ, бѣгородиченъ а̄ и глаго. Прокименъ дне: и парсѣми предтѣчи. На литѣи стѣхѣра хрáма, и предтѣчи, ѣже сѣтъ на стѣхобнѣ, и хвалитны. Слáва, предтѣчи: И нынѣ, крѣта. На стѣхобнѣ стѣхѣры воискрѣны. Слáва, предтѣчи: И нынѣ, крѣта. На бѣгословѣни хлѣбевъ, Кѣе дѣо: двáжды: крѣта ѣдиножды: Сѣи гдн людн тво: На оутрени, на

Бѣгъ гдѣ, тропáрь воискрѣнъ двáжды. Слáва, предтѣчи: И нынѣ, крѣта. По кадѣсмахъ сѣдáльны воискрѣны и бѣгородичны и хъ, и чтѣнѣе во ѣвлѣи толковомъ. Полѣелѣй предтѣчи: и сѣдáльны ѡба. Слáва, сѣдáленъ по полѣелѣи: И нынѣ, бѣгородиченъ, и чтѣнѣе предтѣчи. Степѣнна глаго. Прокименъ и ѣвлѣе воискрѣноѣ. Воискрѣнѣе хрѣтово: Псаломъ п̄: и Поклáниá ѡбѣрзи мнѣ двѣри: Канѡнъ воискрѣнъ со ирмосомъ на д̄: и предтѣчи на д̄: и крѣта на ѣ. Ватавáиá крѣта: Бѣжѣственнѣйшѣи прохвразнѣ: По г̄-н пѣсни, кондáкъ и йкосъ предтѣчи, и сѣдáленъ ѣгѡ двáжды. Слáва, и нынѣ, крѣта: и чтѣнѣе предтѣчи. По ѣ-н пѣсни, кондáкъ и йкосъ крѣта. На д̄-н пѣсни поэмъ, Чтнѣишю: Свѣтѣленъ воискрѣнъ, Слáва, предтѣчи: И нынѣ, крѣта. На хвалитѣхъ стѣхѣры воискрѣны д̄: и крѣта подобны г̄: а̄-н двáжды, съ припѣвы и хъ: Помани сѡнмъ твоѡ: б̄-н, Бѣгъ же црѣ нашъ прѣжде вѣка: тáже припѣвъ, Воискрѣнѣ гдн ѣже мѡнѣ: И поэмъ самоглáинѣ стѣхѣрѣ дне, въ трѣидни. Слáва, тѣюжде: И нынѣ, Прѣбѣгословѣнна ѣнѣ: Слáвоелѡвѣе великое, тристѡе пѣнѣемъ. Поэмъ, вхѡдъ: глаголемъ тропáрь: Сѣи гдн, людн тво: трижды. И бывáетъ поклонѣнѣе Чтнáгw крѣта по ѡбычаю, ѣкоже оуказáа въ трѣидни. тáже ѣктѣснѣи и ѡпѣтѣтъ, и исхождѣнѣе. Слáва, и нынѣ, стѣхѣра ѣвлѣикаа (с. сѣб): и подчѣнѣе стѣдáтѡво и чáсъ а̄-н въ притворѣ.

На часѣхъ, тропáрь воискрѣнъ. Слáва, крѣта: И нынѣ, бѣгородиченъ часѡвъ. По Ѡче нашъ, кондáкъ воискрѣнъ. На г̄-мъ часѣ, тропáрь воискрѣнъ. Слáва, предтѣчи: И нынѣ, бѣгородиченъ часѡвъ. По Ѡче нашъ: кондáкн глаголемъ премѣнáюще.

На литѣргѣи, бѣжѣнна глаго, на д̄: и крѣта пѣснѣ г̄-а, на д̄: и предтѣчи ѣ-а, на д̄. По вхѡдѣ тропáрь воискрѣнъ, и крѣта, и предтѣчи. Тáже кондáкъ воискрѣнъ. Слáва, предтѣчи: И нынѣ, крѣта. Прокименъ, апѡстѡлъ, Ялнлѣа, ѣвлѣе, и причáстенъ, прѣжде крѣта, и потѡмъ предтѣчи.

Служба мученицима у Севастији (Младенци) (9 март):

Стѣхъ м̄ мѣнкъ, въ себастѣйскомъ ѣзерѣ мѣчнѣшнхъа.

Вечеръ, на Гдн воззваѣхъ, предвараѣетъ трѣидни самоглáиенъ дне двáжды: и мѣчненъ, и подобны г̄. Поэмъ стѣхѣры мѣчнквѣ самоглáины на д̄, глаго б̄. Слáва, глаго тѡйже: Терпáще настѡтѣма: а̄ю стѣхѣрѣ. И нынѣ, бѣгородиченъ: Прѣнде сѣнѣ: Вхѡдъ. чтѣнѣа дне, и стѣхъ г̄: Тáкъ глаголетъ гдѣ, виѣ иáзыцы: И прочѣе возслѣдованѣе прѣждецѣенныа.

[Зрѣ] ѿце же не совершяется преждецѣннаа, на Гдѣ воззвахъ, поэмъ стѣхъры на ѿ, трїѡдн подобны г, и мѣнкѡвъ г. Слава, стѣхъ: И нынѣ, бѣгородиченъ: и по чтенїи: Сподоби гдѣ: и ѡктенїа: Исполнимъ вечернюю: На стѣхъбнѣ, трїѡдн самогласенъ днѣ, дважды: и мѣнченъ. Слава, стѣхъ, гласъ ѿ: Въ пѣнопѣнїахъ кохвалымъ: И нынѣ, иже ты єси лоза: По нынѣ ѡпшїаешн:

Тропарь, гласъ ѿ:

Полкъзньми стѣхъ, ѿмниже ѡ тебе пострадаша, ѡмолѣнъ вѣдн гдѣ, и вс. наша колѣзнь ищелн члвѣколѡбче, мѡлимъ.

Слава, и нынѣ: Гаврїилъ вѣщаешъ: ѡктенїа, и г поклѡны великїа, и ѡпшїаешн.

На ѡтрени, на стѣхъ гдѣ, тропарь дважды. Слава, и нынѣ, бѣгородиченъ, и ѡбичныа кадѣмъ. По ѿ, и по бѣ кадѣмѣ, сѣдальны трїѡдн. ѡктенїи же не глаголемъ. По гѣ же кадѣмѣ глаголетъ іерей ѡктенїю малю. Также сѣдальнъ, гласъ д. Слава, ины: И нынѣ, бѣгородиченъ: и чтенїе. По полѣелѣ сѣдальнъ, гласъ є, дважды. Слава, и нынѣ, бѣгородиченъ. **Степенна**, ѿ антїфѡнъ д-гѡ гласа. **Прокїменъ, гласъ д:** Прондѡхомъ иквѡзѣ ѡгнь и вѡдъ: **Стѣхъ: Разжѣглъ ны єси, ѿкоже разжнзаетъ сребрѡ.** Вєакѡе дыханїе: ѿлаіе лѡкн, зачало рс. По н-мъ шамѣ стѣхъра, гласъ б: Прѡочеки ѡгъ вопїаше дѣдъ: Канѡна стѣхъ двѡ со ірмогѡмъ на и, гласъ б. **Ватлавіа, ѡвѣрзъ** ѡгтѡ мо: И иже трипѣнецъ, и поэмъ канѡны стѣхъ со ірмогѡмъ на ѿ: и трїѡдн по чїнѣ ихъ, на и. Последн ірмогѡ трїѡдн. По гѣ пѣни, сѣдальнъ, гласъ и, дважды. Слава, и нынѣ: бѣгородиченъ. По ѿ пѣни, Кондѡкъ гласъ ѿ. Подѡбенъ: ѿже ѡ насъ: Вєе вѡннство мїра ѡтѡвльше, на нѣрѣхъ влѣѣ прилѣпїстѣа, стѣтѡтѣрпцы гдѣн четыредеаать: иквѡзѣ ѡгнь ко и вѡдѣ прошѣдше бжєнїи, дѡстѡйнѡ воспрїаѣте славу из небєєз, и вѣнцєвъ множетѡво. И ікоєа. По д-н пѣни, свѣтїленъ мѣнкѡвъ: Слава, ины: И нынѣ, бѣгородиченъ. **На хвалїтѣхъ стѣхъры**, гласъ є. Подѡбенъ: Радѣиа: Слава, гласъ тѡнже: Стѣтѡтѣрпцы хрїтѡвъ: И нынѣ, бжїимъ тѡ вѣ дѡ: На стѣхъбнѣ трїѡдн самогласенъ днѣ, дважды: и мѣнченъ. Слава, гласъ б: Истїны чашею: И нынѣ, Непроходїмаа двѣрь: Также, бжго єсть: єдиножды. Трїстѡе. тропарь стѣхъ. ѡктенїа и г поклѡны великїа: члєз ѿ, из кадѣмою, и ѡпшїаешн. Во вѣрма же своє вывѣлетъ, гѣ, ѿ, и д-н члєз по чїнѣ ихъ, из кадѣмами: и бжєнны покѡрѣ, и прѡчеє. На коємаждо члѣ по г поклѡны великїа. Въ тѡнже дѣнь вѣчєра, по ѡбичноѣ кадѣмѣ, на Гдѣ воззвахъ, стѡвнмъ стѣхъвъ .. и поэмъ трїѡдн самогласенъ днѣ дважды, и мѣнченъ, и подобны г: и стѣхъ д, гласъ ѿ: Лїкъ четѡеродеаатѡїаннїи: дважды: гласъ б: ѿзеро ѿкѡ рїи: Слава, гласъ тѡнже: Прѡочеки ѡгъ вопїаше: И нынѣ бѣгородиченъ: Вєе ѡпованїе: ѿце кз средѣ нлн пѡткѣ, крїтѡбѣгородиченъ: вхѡдъ из євїаємъ. Прокїменъ днѣ, и чтенїе трїѡдн. И да исправнѣа мѣтѡ мо: ѡктенїа малѡа. Поэмъ прокїменъ, гласъ єнѣ Ты гдѣ сохраниши ны, и соблюдеши ны ѡ рѡда єгѡ и во вѣкъ. **Стѣхъ: Спїсї ма гдѣ, ѿкѡ ѡскѡдѣ прїбєнїи.** Ипѡстѡлъ ко євѣємъ, зачало тѡа. Илїадїа, гласъ д: Восклїкнїте гдѣевъ вєа зємаа, пѡнѣ же ѿменн єгѡ. **Стѣхъ: Икѡ икѡдїилъ ны єси вѣе, разжѣглъ ны єси, ѿкоже разжнзаетъ сребрѡ.** ѿлаіе магдѣа, зачало и. и прѡчеє бжєтѡвеннаа лїтѡргїа преждецѣннїхъ. Причлєтенъ, Радѣиа:

Ⲅ 47. Претпразнство Благовести.

Предпразднство блговѣщенїа пресыїа еѵѵы

Вечеръ, Ѡбывинаа кадїема. На Гдн воззвѣхъ самоглаенъ дне двѣжды, ѡ мчнченъ, ѡ подобны трїѡди трн: ѡ предпразднства, на д̄: глаенъ д̄. Подобенъ: Ёѵкѵ дѡбала: Слава, ѡ нынѣ, глаенъ е: Блговѣстѣдетъ гаврїила: Вхѡдъ. Прокїменъ: ѡ чтєнїа дне, ѡ прочаа слѡжеба преждецїенныхъ. Ѧ ѡдѣже нѣсть преждецїенныхъ, на Гдн воззвѣхъ, стїхѣры, подобны трїѡди трн: ѡ предпразднства г̄. Слава, ѡ нынѣ: Блговѣстѣдетъ гаврїила: На стїхѡвнѣ самоглаенъ трїѡди двѣжды, ѡ мчнченъ. Слава, ѡ нынѣ, предпразднства, глаенъ е: Еже ѿ вѣка: На оутрени, Ѧлнлѡдїа, ѡ трїны глаен. Ѧще слѡчнтелъ въ сѡбѡтѣ, ѡлн въ недѣлю, на Бгъ гд̄.

Тропарь, глаенъ д̄:

Днєсь вселїрныа радѡсти начѣтки, предпразднственное воспѣти повелѣваютъ. еѵ бо гаврїила прнхѡднтъ, дѣѣ носѡ блговѣстїе, ѡ кз нєй копїетъ: радѡнїа блгодѣтнаа, гд̄ ез тобѡю.

Ѧ Ѡбывинаа кадїема, ѡ прочаа по Ѡбываю. Канѡнъ предпразднства, со їрмосѡмъ на Ѡ, глаенъ д̄: ѡ трїѡди по чннѣ ѡхъ. По г̄-ѡ пѣени, еѡдленъ, глаенъ д̄. Подобенъ: Ёѵнїла ѡн: Нашѣтѣемъ дх̄а вселѣгѡ: Слава, ѡ нынѣ, дрѡгїн: глаенъ г̄. Подобенъ: Красѡтѣ: Днєсь всѡ тѡвѣр радѣтелъ: По Ѡ-ѡ пѣени, Кондѣкъ, глаенъ ѡ. Подобенъ: Взебранной: Вѣемъ земнымъ началѡ спєенїа нашегѡ ты ѡн еѵе дѡ: еѵнїн ко слѡжнтелъ ез нєсз поланъ предстѣти тѡвѣ, велїкїн чннѡначальникъ гаврїила, радѡсть ѡбрѡдованнѡю тн прннесѣ. Тѣмъ всн зѡемъ тн: радѡнїа невѣсто нєневѣстнаа. По д̄-ѡ пѣени, ѡще сѡбѡтѣ, свѣтїленъ предпразднства двѣжды. На стїхѡвнѣ трїѡди самоглаенъ дне двѣжды: ѡ мчнченъ. Слава, ѡ нынѣ, предпразднства, глаенъ д̄: Мзѡка ѡгѡже нє вѣдѡше: Ѧ члєз ѡ-ѡ, ез кадїемою, ѡ ез поклѡны, по Ѡбываю.

Ако падне у субботу 3 или 4 седмице поста:

Подобѣетъ вѣдѣти, ѡще слѡчнтелъ предпразднство блговѣщенїа пресыїа еѵѵы
въ сѡбѡтѣ г̄-ѡ ѡлн д̄-ѡ недѣлан постѡвъ.

Въ патѡкѡ вечера, кадїема Ѡбывинаа. На Гдн воззвѣхъ, поемъ стїхѣры на : трїѡди самоглаенъ дне двѣжды, ѡ мчнчны д̄, глаенъ ѡ предпразднства на д̄: Слава, предпразднства: Ѧ нынѣ, еѡроднченъ ѡ-ѡ, настѡѡцагѡ глаен. Вхѡдъ, свѣте тнхїн: прокїменъ: чтєнїа дне. Да ѡсправнтелъ: ѡ прочее преждецїенныхъ.

[Зрн] Ѧще нѣсть преждецїенныхъ: На Гдн воззвѣхъ, стїхѣры предпразднства на Ѡ. Слава, предпразднства: Ѧ нынѣ, еѡроднченъ ѡ-ѡ глаен. тѡже, свѣте тнхїн, безъ вхѡда. прокїменъ, ѡ чтєнїа дне. Поемъ: Сподѡбн гдн: ѡ ѡктенїа: Ѧспѡлнмъ вечернѡю: На стїхѡвнѣ самоглаенъ трїѡди, двѣжды пїсанъ на Гдн воззвѣхъ: ѡ мчнченъ по глаенъ ѡгѡ, ѡ ѡктѡнѡхъ: прнпѣвы же глаголємъ Ѡбывинаа: Въ тѡвѣ возведѡхъ: Слава, ѡ нынѣ, предпразднства. По нынѣ ѡпѡцѡешн, тропарь предпразднства. тѡже ѡктенїа: Помнлѡн насъ еѵе: ѡ трн поклѡны велїкїа. Поемъ: Велѣа трїце: Бздн ѡма гдн: трнжды. тѡже, достѡнно ѡтѣ: ѡ ѡпѡетъ.

[Зрѣ] Повечеріе поэмъ великое безъ поклонивъ. По ѿмъ трисомъ, Кмѣтѣ, Провѣтѣ ѿчн мон: глаголемъ тропарь предпрѣзидствѣ: Днесь вселѣрныа: По ѿмъ трисомъ тропарѣ ѿбычныа: Помилѣи насъ гдѣ: Канѣнъ ѿктѣнхѣ мѣртвѣнъ. По Достѣннѣ: кондѣкъ предпрѣзидствѣ.

На ѡттрѣнн, на Бѣзъ гдѣ, тропарь предпрѣзидствѣ трѣжды: ѿ ѿбычныа кадѣмѣ: ѿ свѣдѣльны ѿктѣнхѣ. Непорѣчны за ѡтпокоѣ не поэмъ. Пѣснѣ же ѿ-ю ѿ ѿ-ю, глаголемъ прѣжде въ пѣтѣокъ. Канѣнъ предпрѣзидствѣ, со ѿрмоѣомъ на ѿ: ѿрмоѣз двѣжды. По г-ѣ пѣснѣ, свѣдѣленъ предпрѣзидствѣ. Слѣва, ѿ нынѣ, дрѣгѣи.

[Зрѣ] ѿгда же припѣтѣтъ четвѣропѣснѣнъ, ѿ поэмъ канѣнъ предпрѣзидствѣ, ѿкоже предѣказѣа: ѿ трѣдѣи на ѿ. По ѿ-ѣ пѣснѣ, кондѣкъ предпрѣзидствѣ. По д-ѣ пѣснѣ, свѣтѣленъ предпрѣзидствѣ. На стѣхѣнѣ ѿктѣнхѣ настѣѡщагѣ глаѣ мѣнчны хвалѣтнѣ: Припѣтѣвы же глаголемъ ѿбычныа: Нѣполнхѣомѣа: Нѣ вѣдѣи свѣтлѣстѣ: Слѣва, ѿ нынѣ, предпрѣзидствѣ, глаѣзъ дѣ: ѿзѣика, ѿгѣже не вѣдѣашѣ:

На чѣсѣхъ, тропарь ѿ кондѣкъ предпрѣзидствѣ.

На лѣтѣргѣи, блѣжѣнна предпрѣзидствѣ, пѣснѣ г-ѣ ѿ ѿ-ѣ. По вхѣдѣ тропарь хрѣма хрѣтѣѡва, ѿце ѿсѣтъ. тѣже тропарь предпрѣзидствѣ: Слѣва, кондѣкъ хрѣма: Нѣ нынѣ, предпрѣзидствѣ.

Кад падне у недељу Крстопоклоу:

ѿце предпрѣзидствѣ блѣговѣщенѣа слѣчнѣтѣа въ недѣлю крѣтѣпоклѣннѣю.

Въ свѣѡтѣ на велицѣи вечернѣ, на Гдѣ воззвѣхъ, стѣхѣнѣ воисѣнѣ гѣ, крѣтѣ дѣ, ѿ предпрѣзидствѣ гѣ. Слѣва, крѣтѣ: Нѣ нынѣ, вѣгорѣднѣнъ лн глаѣ. На лѣтѣи стѣхѣнѣ хрѣма. Слѣва, крѣтѣ: Нѣ нынѣ, предпрѣзидствѣ, писѣна на Гдѣ воззвѣхъ. На стѣхѣнѣ стѣхѣнѣ ѿктѣнхѣ. Слѣва, крѣтѣ: Нѣ нынѣ, предпрѣзидствѣ, писѣнъ на ѡттрѣнн на стѣхѣнѣ. На блѣгѣсловѣнѣи хлѣшѣвъ тропарь: Кѣ дѣѡ рѣдѣнѣа: двѣжды: ѿ крѣтѣ: ѿднѣжды: ѿ вѣдѣи ѿма гдѣ: трѣжды.

На ѡттрѣнн, на Бѣзъ гдѣ, тропарь воисѣнѣ двѣжды. Слѣва, крѣтѣ: Нѣ нынѣ, предпрѣзидствѣ: ѿ прѣчѣе ѿбычно. Канѣнъ воисѣнѣ со ѿрмоѣомъ на дѣ, ѿ крѣтѣ на ѿ, ѿ предпрѣзидствѣ на дѣ. Катѣвѣа: блѣжѣтвѣннѣишѣи прѡвѣрѣзѣи: По г-ѣ пѣснѣ, кондѣкъ предпрѣзидствѣ: ѿ свѣдѣльны крѣтѣ: Слѣва, ѿ нынѣ, предпрѣзидствѣ. По ѿ-ѣ пѣснѣ, кондѣкъ ѿ ѿкозъ крѣтѣ. По д-ѣ пѣснѣ, свѣтѣленъ воисѣнѣ. Слѣва, крѣтѣ: Нѣ нынѣ, предпрѣзидствѣ. Прѣчѣе же на хвалѣтѣхъ, ѿ на лѣтѣргѣи, вѣе, ѿкоже писѣно въ недѣлю г-ѣю постѣ, тѣѣю на чѣсѣхъ тропарь воисѣнѣ глаголемъ непрѣмѣннѣ: Слѣва, крѣтѣ ѿ предпрѣзидствѣ, глаголемъ прѣмѣнѣѡщѣ. По ѿчѣ насъ: кондѣкѣ на вѣсѣхъ чѣсѣхъ глаголемъ крѣтѣ, ѿ предпрѣзидствѣ, прѣмѣнѣѡщѣ.

Кад падне у понеделѣак 4, 5 или 6 седмице поста:

ѿце слѣчнѣтѣа предпрѣзидствѣ блѣговѣщенѣа
въ понеделѣннѣкъ дѣ-ѣ, ѿлѣ ѿ-ѣ, ѿлѣ ѿ-ѣ недѣлѣи постѣвъ:

Въ недѣлю вѣчера, стѣхѣнѣ на „, ѿктѣнхѣ поклѣннѣа дѣ, ѿ трѣдѣи гѣ, ѿ предпрѣзидствѣ гѣ. Слѣва, ѿ нынѣ, предпрѣзидствѣ. Вхѣдъ, прѣклѣнъ великѣи. Тѣже, Сподѣбнѣ гдѣ: ѿ поклѣны гѣ. поэмъ ѿктѣнѣ: Нѣполннѣмъ вечернѣю: Тѣже, поэмъ стѣхѣнѣ въ трѣдѣи ѿ припѣтѣвы ѿбычными: Слѣва, ѿ нынѣ, предпрѣзидствѣ, писѣнъ на ѡттрѣнн на стѣхѣнѣ, глаѣзъ дѣ: ѿзѣика ѿгѣже не вѣдѣашѣ: поэмъ, Нынѣ ѡпѣцѣлѣши: ѿ трѣнѣѡ ѿ поклѣны, ѿ тропарь: Кѣ дѣѡ рѣдѣнѣа: ѿ поклѣны. ѿ Гдѣ помилѣи, мѣ: ѿ Нѣнѣи царѣ: по ѿтнѣишѣю, гѣ поклѣны, ѿ ѡпѣтѣтъ.

На оўтрени, поэмз Ялланѣа, њ трѣны глаѣа, њ њбычына кад.-емы, њ прѡчее поэмз на оўтрени њ на часѣхз, ѣакоже оўказѣа прѣжде вз радѣ вз ѣд-њ дѣнь.

Ако падне у четвртак четврте седмице поста:

Ѣще слѣчнѣа предпрѣзданство бѣговѣщенїа вз четвертѡкз д-а недѣли постѡвз.

Вз срдѣ вечера, на Гдњ воззвѣхз, стѣхѣры на : трїѡди на ѣ: њ предпрѣзданства на д. Слава, крѣтѣ: Ѣ нынѣ, предпрѣзданства. Тѣже вхѡдз, њ прѡчее прѣждещїенныхз.

На оўтрени же, поэмз вѣе, ѣакоже оўказѣа на радѣ вз ѣд-њ дѣнь.

Ако падне у среду пете седмице поста:

Подобѣтѣ вѣдатѣ, ѣще слѣчнѣа бѣговѣщенїе пресѣтїа вѣы вз срдѣ ѣ-а недѣли постѡвз.

Ѣ предпрѣзданства бѣговѣщенїа, поэмз слѣжеѣ, стѣхѣры њ канѡнз вз понедѣльникз, на радѣ: минѣн же сѣгѡ поэмз на повечѣрїи.

Ако падне у четвртак пете седмице поста:

Ѣще ли же слѣчнѣа предпрѣзданство бѣговѣщенїа пресѣтїа вѣы
вз четвертѡкз ѣ-а недѣли постѡвз.

Ѣ поэмз слѣжеѣ предпрѣзданства, стѣхѣры њ канѡнз напредњ вз срдѣ на радѣ, великагѡ радњ канѡна: радѡвѣгѡ же сѣгѡ слѣжеѣ тѣакоже поэмз на повечѣрїи.

Ако падне у четврту или пету недељу поста:

Ѣще слѣчнѣа предпрѣзданство бѣговѣщенїа пресѣтїа вѣы вз недѣлю д-ю, њлњ ѣ-ю постѡвз.

На велицѣй вечерѣ, стѣхѣры вокрѣны г: њ њнатѡлїевы г: њ предпрѣзданства д. Слава, предпрѣзданства: Ѣ нынѣ, бѣорѡдиченз глаѣа, њ прѡчее по њбычаю. На оўтрени, на бѣз гдѣ, трѡпарѣ вокрѣнз двѣжды. Слава, њ нынѣ, предпрѣзданства: њ прѡчее вокрѣно њ до канѡна. Канѡнз вокрѣнз со ѣрмосѡмз на д: њ вѣы на б: њ трїѡди на д: њ предпрѣзданства на д. Катѡвѣя: Ѣвѣрѣз оўрѣтѣ мо: По г-њ пѣсѣни, кондѣкз предпрѣзданства: њ сѣдѣленз трїѡди. Слава, њ нынѣ, предпрѣзданства. По ѣ-њ пѣсѣни, кондѣкз њ ѣкосз вокрѣнз. По д-њ пѣсѣни, свѣтїленз вокрѣнз: Слава, њ нынѣ, предпрѣзданства. На хвалнѣхз стѣхѣры вокрѣны по њбычаю. Поэмз глаголѣмз припѣвз: Вокрѣнњ гдњ бѣе мѡй: њ поэмз самоглаѣенз трїѡди: Слава, пѣки тѡйже. Ѣ нынѣ, Превѣгѡсловѣнна ѣнѣ: Славолюбїе великое. Ѣ прѡчее по њбычаю. На д-мз часѣ, трѡпарѣ вокрѣнз: Слава, предпрѣзданства: Ѣ нынѣ, бѣорѡдиченз часѡвз. Сѣхз же слѣжебы, ѡлѣнна лѣствннннннн, њ марїн ѣгѣптѣнннн, вз сї. недѣли ѡставлѣютѣа, њ поютѣа ѣгдѣ ѣкклнїархз разѣднѣтѣ.

Ако падне у суботу пету Акатиста:

Їще сльчїтєа предпразднество бл҃говѣщенїа въз сѣбѣвѣтѣ пѣтѣю акадїста.

Вз пѣтѣокъ вѣчера, на Гдѣ въззвѣхъ, поѣмъ стїхїры, самогласенъ днѣ, двѣжды: ѿ мѣненъ: ѿ акадїста на дѣ: ѿ предпразднества, г. Слава, предпразднества: ѿ нынѣ, акадїста. Вхѣдъ, прокїменъ, ѿ чтѣнїа днѣ. Да ѿсправнїтєа: ѿ прѣчеѣ преждѣщїенныхъ.

[Зрѣ] Четверопѣиенъ же трїѣдн поѣмъ на повечерїи.

На оутрени, на Гдѣ гдѣ, тропарь акадїста, двѣжды. Слава, ѿ нынѣ, предпразднества: ѿ ѡбывнѣа кадѣмы. Кондакѣ ѿ ѿкобы акадїста, по чїнѣ ѿхъ. Канѣнъ предпразднества, со ѿмосѣмъ на ѣ: ѿ акадїста на ѿ. Качавїа: ѿвѣрѣ оутѣ мо: По гдѣ ѿ по ѣ_н пѣиен, кондакѣ ѿ ѿкобы по ѡбывчѣю. По дѣ_н пѣиен, свѣчїенъ акадїста двѣжды. Слава, ѿ нынѣ, предпразднества. На хвалїтєхъ стїхїры акадїста на дѣ, глѣзъ дѣ. Подѣбенъ: Гдѣкѣ добла: Слава, ѿ нынѣ, глѣзъ дѣ: ѿзѣка сѣгѣже не вѣдѣше: Славогласїе велїкоѣ, ѿ ѿпѣтѣ.

Ако падне у Лазареву Суботу:

Їще сльчїтєа предпразднество бл҃говѣщенїа въз сѣбѣвѣтѣ лѣзаревѣ.

Напомена: Поје се служба претпразнства у четвртак исте седмице. Од Цвети до уторка светле седмице нема овај празник претпразнства.

48. Благовести Пресвете Богородице.

Бл҃говѣщенїе пресѣтїа влѣцы нашѣа вѣцы, ѿ принодѣвы мрїи.

Напомена: Почїнѣу од четвртка треѣе седмице поста и доспевају до среде Светле седмице.

На Гдѣ, въззвѣхъ: стихире Триода дана, и празника гл. 6 подобан: Сѣвѣтѣ превѣчнїи ѿкрывѣа чѣвѣ ѡтроковнїце: Гдѣвѣшнѣа мнѣ гдѣкѣ чѣвѣкѣкѣ: Гдѣ ѿдѣже хѣцѣтѣ, повѣждѣтєа сѣтѣтѣвѣ чїнъ: Слава, ѿ нынѣ: Пѣланъ вѣсѣтъ ѿ нѣсѣ гаврїилъ архѣгѣлъ: Вхѣдъ. Сѣвѣтѣ чїхїи: Прокїмен и паримеји дана и 3 празника: **[Глѣвѣ ѿн]** ѿзѣде ѿкѣвѣ ѿ сѣдѣнѣа клѣтѣвннѣгѣ: Прорѣчѣтѣа ѿезекїилѣа чтѣнїе. **[Глѣвѣ ѿг ѿ мѣ]** Гдѣкѣ глѣгѣтѣ гдѣ: **[Глѣвѣ дѣ]** Премѣдрѣтѣа ѿздѣ сѣвѣ дѣмъ: Да ѿсправнїтєа молїтѣа моѣ: и наставѣа се литургија прѣѣосвѣѣна.

Ако нема прѣѣосвѣѣене: После паримеја: Сподѣбн, гдѣ: На стихѣнѣа самогласан дана, Слава, ѿ нынѣ: Днѣсѣ рѣдѣтѣ: после Нынѣ ѿпѣщїаешн: тропар празника, јектенија и отпѣст.

У 7 сати увече звоне сва звона и почїнѣе се велико повечерїе као на Божиѣ; поје се Сѣ наѣн гдѣ: Слава въз вѣшннхъ: бива литїа по обичѣју, стихире гл. 1: Вз шѣстїи мѣсѣацъ: Вз мѣсѣацъ шѣстїи: Пѣланъ вѣсѣтъ архѣгѣлъ:

Напомене:

- **Ако је субота или недеља:** Слава: гл. 8: Да веселѣтсѧ небеса и радовѣтсѧ земля: И нынѣ: Благовѣстѣветъ гавріїлѧ благодѣтнѣй днѣсь:
- **Ако је дан постан:** Слава и нынѣ: Благовѣстѣветъ гавріїлѧ благодѣтнѣй днѣсь:

На стиховне стихире празника гл. 4 с припевима. Слава, и нынѣ: Днѣсь радостъ благовѣщенїѧ: На благословенїе хлѣбѡвѧ тропар празника гл. 4: Днѣсь спасенїѧ нашегѡ главїзна: 3 и Бѣдн ѣма гдѣ:

На јутрењу на Бѣз гдѣ: тропар празника 3 Днѣсь спасенїѧ нашегѡ главїзна: По 1 катизми оба сједална Триода, без јектенија; по 2 катизми јектенија и сједалан празника гл. 1: Великій воевода: Слава и нынѣ: По 3 катизми сједалан празника гл. 3: Днѣсь всѧ тѡварь радѡетсѧ: Слава и нынѣ: Полијелеј и величаније: Архангльскїй гласъ вопїемъ ти, ѿгла: радѡисѧ блгодѣтнаѧ, гдѣ еѧ чѡбѡу. Псалм избрани: Бѣже, ѡдѧ тѡвоѧ црѣвн дѡждѡ: Слава, и нынѣ: Аллелѡїѧ, **трижды** После полијелеја сједалан гл. 4: Гавріїлѧ еѧ нѣсѣ: Слава и нынѣ: Посланъ бѣитъ гавріїлѧ кѧ дѡѣ мрїи: Степени 1 антифон 4 гл. Прокимен гл. 4: Благовѣстїте дѣнь ѡ днѣ спасенїѧ бѣѧ нашегѡ. Еванђеље по Луки зач. 4: Во днѣ ѡны востѡвѡши марїѡмъ: псалм 50; Слава: Млѣтвами вѣѡы, мїлостївѣ, ѡчїстїи мнѡжѣствѧ согрѣшенїи нашихъ. и нынѣ: исто. Стихира гл. 2: Благовѣстѣветъ гавріїлѧ благодѣтнѣй днѣсь: канон празника гл. 4, ирмос по двапут, тропари на 12, Катавасїѧ: ѿверзѡ ѡрѣта моѡ: **(а где има трипѣснецъ онда катавасїѧ Триода).** По 3 песни сједалан празника гл. 6: Слово бѣже на зѣмлю нынѣ сїнде: Слава и нынѣ: Посланъ бѣитъ еѧ нѣсѣ: по 6 песни кондак гл. 8: Взыбранной воеводѣ повѣдѣтсѧльнаѧ: и икос: Яггѧ предстѡитель еѧ нѣсѣ посланъ бѣитъ рецїи вѣѡѣ: На 9 песни не поје се: Четнѣншѡю: но припев празника: Благовѣстѣвѡи, земля, радостъ велїю, хвалїте, небеса, бѣжїю славу. и ирмос: Ягкѡ ѡдѡшѡвѡенномѡ: тропарима трипѣснеца придаје се припев: Слава тѡѣѣ, бѣже нашѧ, слава тѡѣѣ. Свѣтилан празника 2, Слава и нынѣ: Бѣже ѡ вѣѡка днѣсь познавѡетсѧ тѡннство бѣжїѣ: На хвалите стихире гл. 1: Слава и нынѣ: Бѣже ѡ вѣѡка днѣсь познавѡетсѧ тѡннство бѣжїѣ:

Напомене:

- **Ако је субота или недеља:** славословије велико, јектенија и отпуст.
- **Ако је дан постан:** славословије мало, стиховне Триода Слава и нынѣ: **празника:** Да веселѣтсѧ небеса:

Благо ѣтѣ: по Ѡчѣ нашѧ: тропар празника 1, јектенија и 3 поклона и одмах 1 час песни као што је изложено у понедељак прѡе седмице великог поста са тропаром и кондаком. Молитѡ: Хрѣте, свѣѣте ѣстинный: отпуст: Хрѣтѡсѧ ѣстинный бѣѧ нашѧ, млѣтвами прѣѣтѡѧ своеѡ мѣре, стѣхъ славныхъ и всѣхъвальныхъ апѡлѧ, стѣхъ прѣѡныхъ бѣоѡцѧ іѡакїма и анны, и вѣѡхъ стѣхъ, помїлѡетъ и спасѣтъ насѧ, ягкѡ блгъ и чѡловѣколюбѣцѧ.

Литургиѧ отпочїне вечерњем, осим суботе и недеље. На Гдѣ, воззѡвѡхъ: стихире Триода и празника гл. 4 самогласан: Вѧ шѡетѡый мѣѡацѧ посланъ бѣитъ арханггѡлѧ: Мѡзыка, ѣгѡже не вѣѡдѡше, ѡѣльшѡ вѣѡ: Се воззѡвѡнїе нынѣ гаврїѡлѧ: Гавріїлѧ великій: Великое тѡннство: Свѣѣта сын ѣполнѧ прїенѡ: Слава, и нынѣ: Посланъ бѣитъ еѧ нѣсѣ гавріїлѧ арханггѡлѧ: Свѣѣте тнѣхїи:

Напомена: Док се стихире поју свѣштеник свршује проскомидију.

Вход са еванђељем. Вѣтѣ тѣхѣй: Прокимен сана и паримеји дана и празника 2. После читања мала јекетенија: возгласъ тритѣгъ, ѿ тритѣоѣ: Прокимен гл. 4: Блговѣстѣ дѣнь ѿ днѣ спсѣнїе бѣа нашегъ. Апостолъ къ ѣврейсѣмъ зач. 306 Прѣтѣ, стѣлѣ ѿ ѿцѣмѣмѣн, ѿ ѣднѣгъ вѣн: **ѿлладѣа, гласъ ѧ. Стѣхъ: Сндѣтѣ ѧкѡ дѡждѣ на рѣнѡ, ѿ ѧкѡ кѣпла кѣплюцѣа на зѣмлю. Стѣхъ: Пѣдѣтѣ ѧма ѣгѡ блгословѣно во вѣкѣн, прѣжде сѡлнца прѣкѣвѣтѣ ѧма ѣгѡ.** Еванђеље по Луки зач. 3 Ко днѣхъ Ѧнѣхъ, зачѣтѣ ѣлїсѣвѣтѣ женѣ захѣрїнна ѿ тлѣшесѣа мѣсѣцѣ пѣтъ, глгѡлѣцѣн: и даље литургија Златоустова. Место дѡстѡйно: ирмос: **ѿкѡ ѡдѡшѣвлѣннѡмѡ бѣжїю кївѡтѡмѡ.** Причасно: **Нѣбрѡ гдѣ ѡѡна, ѿ нѣвѡлн ѣгѡ въ жнлїцѣ сѣвѣ. ѿлладѣа, трїтѣдѣ.**

Ако падне у суботу треће или четврте седмице поста:

ѿце слѡчнѣтѣа блговѣщенїе въ сѡбѡтѡмѡ г-ю, ѿлн д-ю постѡвѣ.

У петак на вечерњу нема катизме. На Гдн, воззвѣхъ: стихире Триода и празника. Слѣва ѿ нѣнѣ: празника, паримеји дана и празника 5 и даље литургија пређеосвѣдена.

У 7 сати увече велико повечерїе и све остало празника, блажени од канона песма 3 и 6.

Ако падне у трећу недељу поста:

Подѡвѣтѣ вѣдѣтн, ѿце слѡчнѣтѣа блговѣщенїе въ недѣлю г-ю постѡвѣ.

На вечерњу у суботу катизма. На Гдн, воззвѣхъ: стихире васкрсне 3, Крста 3 и празника 4, Слѣва Крста гл. 3: **хрѣтѣ ѣже нашъ: ѿ нѣнѣ: празника гл. 6: Пѡслѣнъ вѣтѣ съ нѣсѣ: Входъ и паримеја 5. На литїи** стихире празника гл. 1 и Крста писане на хвалите: Слѣва празника ѿ нѣнѣ: Крста. На стихѡвѣе стихире васкрсне Слѣва Крста ѿ нѣнѣ: празника. На блгословѣнїн хлѣбѡвѣ: тропар празника 2 и Крста 1.

На јутрењу на Ггъ гдѣ: тропар васкрсан 2, Слѣва Крста ѿ нѣнѣ: празника. Катизме. Сѣдални васкрсан с богородичнима. Полијелеї и величаниїе и сѣдални сви празника. Степени гласа. Прокимен празника; **Вгласѡе дѡхлїнїе:** Еванђеље празника: **Кокрѣнїе хрѣтѡво:** псалм 50; Слѣва **Млѣтѣамн вѣцѣ: ѿ нѣнѣ** исто. Стихира празника: **Блговѣстѣвѣтѣ гѡврїлѣа блгодѣтѣнѣ днѣсѣ:** Канон васкрсан на 4, Крста на 4 и празника на 6. Катавасїа: **Ѧвѣрѣдѡ ѡстѣа моѡ:** по 3 песми кондак и икос Крста, сѣдалан Крста. Слѣва, ѿ нѣнѣ празника. По 6 песми кондак и икос празника. На 9 песми поје се **Чтнѣнїшѡю:** Свѣтилан васкрсан. Слѣва Крста ѿ нѣнѣ: празника. На хвалите: стихире васкрсне 4, и празника 4 гл. 1 Слѣва Триода самогласан дана ѿ нѣнѣ: празника. Слѡсѡлѡвїе велико и бива износ Крста по правилу изложеном у Триоду за тај дан.

Пѡсѣмъ ѣктѣнїн, ѿ ѡпѡстѣ. Слѣва, ѿ нѣнѣ, стѣхѣра ѣвѣлїкѣа, ѿ ѡглѣшенїе стѡдѣтѡво, ѿ чѣсѣ ѧ ѿ прѣтѡвѣрѣ. На ѧ мѣ чѣсѣ, тропарѣ **кокрѣнѣ.** Слѣва, крѣтѣ: **ѿ нѣнѣ, бѡроднїенъ чѣсѡвѣ.** По **Ѧче нашѣ,** кондакѣ **крѣтѣ,** ѿ прѡчѣа: ѿ совѣршеннѣ ѡпѡстѣ. Ко вторѣнѣ же чѣсѣ днѣ нѣхѡднѣмъ вѣнѣ монастырѣа, ѧкоже прѣдѡказѣа: ѿ **возвѣрѣшесѣа пѡсѣмъ чѣсѣ,** на нѣхѣе глгѡлетѣа тропарѣ **кокрѣнѣ** ѿ прѣзднїка, ѿ крѣтѣ, прѣмѣнѣѡщѣ. Тѡкоже ѿ кондакн.

На литургији блажени гласа на 4 и празника песма 3 на 4 и Крста песма 6 на 4. После **Входѣ** тропар васкрсан и Крста, празника, Слѣва кондак Крста ѿ нѣнѣ: празника. Место : **тритѣгъ: Крѣтѣ** тѡѡемѡ **пѡклѡнѣемѣа влїко:** Прокимен, апостол, еванђеље и причасно: најпре празника, затим Крста. Место дѡстѡйно: ирмос: **ѿкѡ ѡдѡшѣвлѣннѡмѡ бѣжїю кївѡтѡмѡ.** Литургија св. Василија Великог.

Такожде и во сва недѣли стѣхъ постѡвъ, въ нѣже ѿце прѣздникъ сѣи сдѣнѣа, бываѣтъ литѣргїа великаго велиїа непремѣннѡ.

Ако падне у трећу, четврту или пету недељу поста:

У ове недеље свршује се литургија св. Василија Великога, само ако падне на Цвети, служи се литургија Златоустова.

Ако падне у понедељак 4, 5 или 6 седмице поста:

ѿце сдѣнѣа блговѣщенїе въ понедѣльникъ д-а, илѣ е-а, илѣ з-а недѣли сѣхъ постѡвъ.

Въ недѣлю на малѣи вечерни, стѣхѣры прѣздника на д. Слава, и нынѣ, прѣздника. На стѣхѡвнѣ трїѡди, самогласенъ дне двѣжды, и мѣнченъ. Слава, и нынѣ, прѣздника. Тропарь прѣздника, ѣктенїа малѡ, и ѡпѣетъ.

На велицѣи вечерни, по ѡбѣчному ѡмѣнѣ, поѣмъ (с. еи ѡб.) блжѣнъ мѣжъ, ѿ и антѣфѡнъ. На Гдѣи воззвѣхъ, стѣхѣры на: трїѡди подобны г, и прѣздника з. Слава, и нынѣ, Посланъ бысть: Вхѡдъ, прокїменъ дне, и чтѣнїа прѣздника г. и поѣмъ ѣктенїа: Рцѣмъ вѣн: Таже, Сподѡби гдѣи: И Испѡнимъ вечернюю: На литїи стѣхѣры прѣздника. Слава, и нынѣ прѣздника. На стѣхѡвнѣ стѣхѣры прѣздника, съ припѣвы прѣздника: Слава, и нынѣ, прѣздника. На блгословѣнїи хлѣбѡвъ тропарь прѣздника, трїжды: и чтѣнїе прѣздника.

На ѡттрени, поѣмъ прѣздника сдѣжѣ, ѿкоже въ постѣнъ дѣнь предпїсѣа на рѡдѣ. Въ понедѣльникъ же д-а недѣли постѡвъ.

На д-мъ часѣ, бываѣтъ поклонѣнїе ѣтномѣ крѣтѣ, по ѡбѣчїю.

Напомена: У понедељак четврте седмице поста, бива на првом часу поклоњење Крсту по обичају.

Ако падне у Среду Крстопоклону:

ѿце ли сдѣнѣа блговѣщенїе въ срдѣ крѣтопоклонѣнїю.

Изостављају се стихире и канон Крста и поју се у понедељак или петак исте седмице и поје се служба сва празника са средњим трїпѣнцѣмъ: на 1 часу на јутрењу бива поклоњење Крсту.

Ако падне у 4 или 5 недељу поста:

ѿце ли сдѣнѣа блговѣщенїе въ недѣлю д-ю, илѣ е-ю постѡвъ.

Въ сдѣвѡтѣ на малѣи вечерни, стѣхѣры прѣздника, на д: Слава, и нынѣ, прѣздника. На стѣхѡвнѣ стѣхѣра вѡскрѣна ѣдїна: и прѣздника стѣхѡвна великїа вечерни, съ припѣвы ѣхъ. Слава, и нынѣ, прѣздника. Тропарь прѣздника, ѣктенїа малѡ, и ѡпѣетъ.

У суботу на вечерњу блжѣнъ мѣжъ: на Гдѣи воззвѣхѣ стихире вѡскрсне 3, источна 1 и празника 6; Слава, и нынѣ: Посланъ бысть съ нѣе: Вхѡдъ: прокимен дана и 5 паримеја празника. На литїи стихире празника. Слава гл. 8 и нынѣ гл. 2. На стихѡвнѣ стихире вѡскрсне Слава, и нынѣ празника. На блгословѣнїи хлѣбѡвъ тропарь празника 3 и чтѣнїе въ послѣнїхъ ѡплѣкнѣхъ, илѣ прѣздника.

[зрн] При часѣ же бѣмъ дне, творимъ исхожденіе внѣ монастырѣ: Возвращшеся же поемъ часы.

На литургии блажени празника песма 3 на 4 и светога песма 6 на 4. По вхѣдѣ: тропар празника и Лазара: Слѣва кондак Лазара и нынѣ: празника. Уместо трисуга поје се вѣлицы во хрѣтѣ крѣстїтєлѣ: Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре празника, затим Лазара. Место догѣбно: поје се ирмос празника Іѣкѡ ѡдѡшевєлѣнноу: литургија Златоустова.

Ако падне на Велики Понедељак:

Ѣще слѡчїтєлѣ бл҃говѣщенїе прєстѣлѣ вѣцы вѣ великїи понєдѣльнїкѣ.

На малом вечерњу стихирє празника на 4, Слѣва, и нынѣ: празника. На стиховѣе празника великог вечерња. Слѣва, и нынѣ: празника. Тропар празника.

На великом вечерњу бл҃женъ мѡжѣ На Гдѣи воззвѣхѣ: стихирє празника на 6, и Цвети на 4, Слѣва Цвети гл. 6 Имѣлѣ прѣдѡлѣ нѣо: И нынѣ празника: Пѡблнѣ вѣстѣ: вхѣдѣ: Прокимен дана и паримєји празника 3. На литїи стихирє празника Слѣва, и нынѣ: празника. На стиховѣе стихирє Триода дана, Слѣва: Ѡ вѣтѣвѣи и вѣлїи: и нынѣ: празника 3. На бл҃гословѣнїи хлѣбѡвѣз тропар празника. Отпуст: Градѣи Гоподѣ на волнѣю.

На јутрєњу на бл҃гѣ гдѣ тропар празника 3. По првој и другој катїзми сѣдалан Триода дана, а по 3 јектенија мала сѣдални празника. Полијєлєј, величанијє и сѣдалан празника. Степени први антифон 4 гласа. Прокимен гл. 4: бл҃говѣстїтѣ дѣнь ѡ днѣ: вєлѣкѡє дѣхѣнїе: еванђеље празника, пслам 50 и стихирѣ празника. **(Напомена: Еванђеље дана изоставља се, ма у који дан ове седмице да падну Благовєсти).** Канон празника са ирмосом на 6 и трїпѣснѣца на 4. Катавасїја Триода. **(Напомена: Где нема трїпѣснѣца, канон и катавасїја празника).** По 3 песми кондак и икос дана и сѣдалан празника. По 6 песми кондак и икос празника. На 9 песми не поје се Чтїнѣишѣю: но припєви празника бл҃говѣстѣвѣи землѣ рѣдѡстѣ вѣлїю, тропаримѣ трїпѣснѣца припєва се Слѣва тєкѣ вѣжє нѡшѣ, слѣва тєкѣ: и завршѣє с ирмосом: Іѣкѡ ѡдѡшевєлѣнноу: Свѣтилѣн празника Слѣва, дана и нынѣ: празника. На хвалитє стихирє празника, Слѣва, празника, вѣжє ѡ вѣклѣ: И нынѣ, дана: И зєрѡшїѣ слѡкѡвнїцѣ: Затим се чита: Слѣва тєкѣ показѣвшємѣ нѡмѣ вѣстѣ: потѡмѣ јектенија: Исполнимъ ѡчтєрєннїю: На стиховѣе стихирє дана гл. 1 Градѣи гдѣ: Припєв, Исполнїхомѣ: догѣнїшє вѣрнїи: Припєв, во вєл днїи нѡшѣ возвєєлїхомѣ, за днїи вѣ нѡжє смнрїлѣ нѣи єсїи: Гдѣи градѣи кѣ ст҃рдѣнїю: Припєв, И прїзрїи на рєбѣ тѣо: Гдѣи кѣ тѣннїтѣвѣ: Припєв, И вѣднїи вѣстѣлѡстѣ: Гдѣи совєршєннѣишѣлѣ: Слѣва, гл. 8 вѣторѣю євѣ: И нынѣ празника: да вєєлѣтѣлѣ нѣєлѣ: бл҃го єстѣ испѡвѣдѣтїлѣ: По трїстѡмѣ тропар празника, јектенија, 3 поклѡна Прїдїтѣ поклѡнїмѣ: 3 и час 1 на комє се чита тропар и кондак празника; отпуст: Градѣи гдѣ:

Напомена: Пре литургије на један сат свршѣју се часови и чита се тєтѣрѡєвѣлїє као што је прописано за Велику Сєдмїцу.

Гл҃голєтѣлѣ же вѣ нїхѣ трѡпѣрѣ прѣзднїкѣ: кондакїи гл҃голємѣ днѣ, и прѣзднїкѣ прѣмѣнѣлїюцє: и на конєцѣ коєгѡждѡ часа, по 7 поклѡны великїѣ. тѣкождє поємѣ и д-їи часѣ: и бл҃жєннѣ прѡстѣвѣ безѣ пѣнїѣ: и Помѣннї нѣєз гдѣи: и прѡчѣлѣ. По Ѡчѣ нѡшѣ, кондакѣ днѣ: Слѣва, и нынѣ, прѣзднїкѣ. Гдѣи помнїлѣи, мѣ. Слѣва, и нынѣ,

Чтнѣишю: ѿ поклѣны трѣ великѣа, ѿ мѣтва, Ввѣтѣа трѣце: ѿ ѡбѣ, Прѣидѣте поклонѣмѣа, трѣжды: ѿ поѣмѣа вечерѣню, безъ поклѣнѣвѣа ѿ безъ кадѣисмы.

Ако би било литургије:

ѿ ѿдѣже великѣа рѣдн ѿжды бѣдетѣа лѣтѣрѣгѣн:

На литургији која почиѣе с вечерѣем без катизме на Гѣдн воззвѣахѣ: стихире дана 5, и празника 5, Слава, дана, ѿзвѣашиа смѣкѣбницы: ѿ нынѣа празника: Вхѣдѣа са еванѣељем. Свѣтѣе трѣхѣн: Прокимен и паримеји дана и празника 2. Затим мала јектенија и трѣстѣе, прокимен и апостол празника. Еванѣеље празника и дана, и даље литургија Златоустова.

Ако не би било литургије:

ѿ ѿдѣже великѣа рѣдн ѿжды не бѣдетѣа лѣтѣрѣгѣн:

На Гѣдн воззвѣахѣ, стѣхѣры на ѿ ѿ поѣмѣа днѣ, ѿ, глаѣа ѿ, повѣорѣающе пѣрѣвѣа двѣа: ѿ прѣздника, ѿ. Слава днѣ, глаѣа ѿ: Вѣторѣа ѿвѣ: ѿ нынѣа, прѣздника. Вхѣдѣа со ѿвѣаељем. Свѣтѣе трѣхѣн: Прокимен, ѿ чтѣнѣа днѣ: ѿ прѣздника двѣа. Таже прокимен, апѣртолѣа, ѿлѣаѣа, ѿ ѿвѣаељем прѣздника, ѿ днѣ. Сподѣбн гѣдн: ѿктѣнѣа, ѿполнимѣа вечерѣню: На стѣхѣвнѣа днѣ, глаѣа ѿ: Гѣдн ѿбѣрѣшѣнѣишѣа мѣдрѣтѣвѣаѣнѣа двѣажды, со прѣпѣвѣа днѣвнѣамн. ѿ дрѣгѣн стѣхѣа, глаѣа ѿ, ѿзвѣашиа смѣкѣбницы: Слава, глаѣа ѿ: Гѣдн, гѣрѣдѣнѣа кѣа стѣрѣдѣнѣа: ѿ нынѣа, прѣздника. Нынѣа ѿпѣцѣаеши: трѣпѣрѣа прѣздника, ѿктѣнѣа, ѿ ѿпѣтѣа. Снѣце поѣмѣа ѿ вѣа прѣчыа днѣа великѣа недѣа. На трѣпѣзѣа разрѣшѣнѣе на ѿлѣа ѿ вѣнѣа трѣчѣа.

На повечѣрѣнѣа, поклѣнѣвѣа ѿкѣтѣа, трѣчѣа по Слава вѣа вѣшнѣахѣ, ѿ поклѣны: На трѣстѣе ѿ поклѣны: вѣа конѣа, трѣа поклѣны великѣа, ѿ ѿ мѣахѣа. На конѣаѣномѣа трѣстѣе ѿ поклѣны: поѣмѣа же трѣпѣеѣа кѣрѣа ѿдрѣа.

Ако падне на Велики Уторак:

ѿ трѣомѣа прѣздникѣа, ѿце ѿлѣчѣтѣа вѣа великѣа вѣтрѣорнѣа.

У уторак без катизме. На Гѣдн воззвѣахѣ: стихире дана 5 и празника 5. Слава дана гл. 7 Сѣа трѣеѣа трѣлѣнѣа: ѿ нынѣа празника. Вхѣдѣа са еванѣељем. Прокимен и паримеји дана и празника 3, да ѿспѣвѣтѣа мѣтва моѣа: Еванѣеље дана по Матеју зач. 102 и даље литургија прѣеѣосвѣѣена.

У 7 сати увече поје се велико повечерије.

Со ѿамн бѣа: на ѿба лѣа: ѿрѣнѣа же кадѣтѣа, вѣа начѣаѣа по ѿбѣаѣа. ѿ по Слава вѣа вѣшнѣахѣ, ѿсхѣжѣнѣе вѣа прѣтѣорѣа: ѿ поѣмѣа на лѣтѣн стѣхѣры прѣздника: Слава, ѿ нынѣа, прѣздника же. На стѣхѣвнѣа стѣхѣры, ѿ Слава, ѿ нынѣа, прѣздника: На ѿлѣословѣнѣнѣа хѣѣеѣа, трѣпѣрѣа прѣздника трѣжды: ѿ чтѣнѣе прѣздника.

На ѿтѣрѣнѣа, на ѿгѣа гѣа, трѣпѣрѣа прѣздника трѣжды: ѿ по ѿбѣахѣа кадѣисѣахѣа ѿдѣаѣвнѣа трѣѣа: ѿ чтѣнѣе днѣ. По ѿ ѿ кадѣисѣа ѿктѣнѣа, ѿ ѿдѣаѣвнѣа прѣздника ѿба: ѿ чтѣнѣе прѣздника. Полѣелѣа, ѿ ѿдѣаѣвнѣа, ѿ чтѣнѣе прѣздника. Сѣтѣенѣа, ѿ ѿ ѿтѣѣѣа ѿ гѣа глаѣа. Прокимен: Вѣакоѣа дѣхѣнѣа: ѿвѣаељем прѣздника, ѿлѣомѣа ѿ. Стѣхѣра прѣздника. Канѣнѣа прѣздника, со ѿромѣомѣа на ѿ. Вѣаѣаѣа прѣздника, ѿромѣомѣа ѿба лѣа вѣѣѣа.

[Зрѣ] ꙗ́ ѿдѣже трипѣнецъ, поѣмъ канѡнъ прѣздника со ѿмогомъ на ѿ: ѿ трипѣнецъ на ѿ. Катаваѿа, ѿмомъ трѣѡдн.

По г-ѣ пѣни, кондакъ ѿ ѿгомъ дне, ѿ сѣдленъ прѣздника: ѿ чтенїе прѣздника. По ѿ-ѣ пѣни, кондакъ ѿ ѿгомъ прѣздника. На д-ѣ пѣни, Чтнѣишю не поѣмъ: но поѣмъ припѣвы прѣздника, ѿкоже предъказѣа. Свѣтїленъ прѣздника. Слава, дне: ѿ нынѣ, прѣздника. На хвалитехъ стѣхѣры прѣздника, на д: Слава, дне, гласъ ѿ: Днесь хрѣтѡсъ прихѡдитъ: ѿ нынѣ, прѣздника, гласъ ѿ: ѿже ѡ вѣка чинство: На стѣхѡвнѣ дне, съ припѣвы ѿхъ, ѿкъ предпїсѣа въ великїй понедѣльникъ. Слава, прѣздника, гласъ ѿ: Да веселѣтъя нѣсѣ: ѿ нынѣ, дне, гласъ чѡйже: Гдн, ѿже во мнѡгѣа грѣхѣ: ѿ прочее по преждепїсанномѣ. При чарѣ же г-мъ дне творїмъ ѿсхожденїе внѣ монастырѣ, ѿ возврацшесѣ поѣмъ чары съ кадїсмами: ѿ чтѣтъя тетроевѣлїе, ѿ прочее чарѡвъ, ѿ лїтѣргїн, ѿкоже предпїсѣа въ понедѣльникъ, ѿ вѣторникъ съ едмїцы. Въ концѣ же чарѡвъ бывѣтъя процѣнїе, по ѡбычаю: Повечерїе же поѣмъ по предпїсанномѣ, ѿ трипѣнецъ кѣръ ѿдрѣа крїтскаго.

Ако падне на Велику Среду:

Ѡ томъже прѣздницѣ, ѿце слѣчнѣтъя въ сѣдѣ великѣю.

Ако падне на Велики Четвртак:

Ѡ томъже прѣздницѣ, ѿце слѣчнѣтъя въ великїй четвертокъ.

Въ сѣдѣ великѣю вѣчера поѣмъ вѣчерню безъ кадїсмы. На Гдн воззвахъ, стѣхѣры самогласны дне ѿ: ѿ прѣздника ѿ: Слава, дне: ѿ нынѣ, прѣздника. Вхѡдъ со ѿвѣемъ. Прокїменъ, ѿ чтѣнїа дне, ѿ прѣздника г: Да ѿсправнѣтъя: ѿ поклѡны г. ѿвѣлїе дне: ѿ прочее преждепїсанныхъ. На трапѣзѣ же пїемъ вїно.

[Зрѣ] При чарѣ же ѿ нѡщн ѡддарѣтъя въ великїй, ѿ во всѣа тажкѣа. ѿ совравшесѣ во храмѣ, поѣмъ повечерїе великое, ѿерїе же каднѣтъя по ѡбычаю. ѿ по Слава въ вѣшнихъ, ѿсхожденїе въ пригѡръ: ѿ поѣмъ на лїтїн самогласны стѣхѣры, ѿ Слава, ѿ нынѣ, прѣздника. На стѣхѡвнѣ стѣхѣры: ѿ Слава, ѿ нынѣ, прѣздника. На блгословенїн хлѣбѡвъ, тропѣрь прѣздника, трїжды: ѿ чтенїе прѣздника.

На ѡутрени, на бгъ гдѣ, тропѣрь прѣздника, двѣжды. Слава, ѿ нынѣ, ѿгдѣ слѣвнїн ѡвнѣцѣ: тѣже полѣелїн, ѿ сѣдленъ: ѿ чтенїе прѣздника. Степѣнна, ѿ ѿнтѣфѡнъ д-гѡ гласѣ. Прокїменъ: Великое дыханїе: ѿ ѿвѣлїе прѣздника. Ѱсаломъ ѿ. Стѣхѣра прѣздника. Канѡнъ прѣздника со ѿмогомъ на ѿ: ѿмомъ по двѣжды: ѿ дне со ѿмогомъ на ѿ. Катаваѿа, ѿмомъ дне: ѿба лїка вкѡпѣ. По г-ѣ пѣни, кондакъ ѿ ѿгомъ дне, ѿ сѣдленъ дне: Слава, ѿ нынѣ, прѣздника: ѿ чтенїе прѣздника. По ѿ-ѣ пѣни, кондакъ ѿ ѿгомъ прѣздника, ѿ прологъ, ѿ сѣназѣрїн. На д-ѣ пѣни, Чтнѣишю не поѣмъ: но поѣмъ припѣвъ прѣздника, ѿкоже предъказѣа, послѣднѣа ѿмомъ: Странствѣа блчнѣа: тѣже припѣвъ прѣздника, ѿ ѿмомъ. Свѣтїленъ прѣздника: Слава, дне: ѿ нынѣ, прѣздника. На хвалитехъ стѣхѣры прѣздника, на д: Слава, прѣздника, ѿ нынѣ, дне. Посѣмъ, Слава, въ вѣшнихъ, ѿ ѿктенїа. Тѣже на стѣхѡвнѣ стѣхѣры дне съ припѣвы ѿхъ: Слава, дне: ѿ нынѣ, прѣздника. По блго ѿсѣтъ, ѿ по Ѡче нѡшъ: тропѣрь дне: Слава, ѿ нынѣ, прѣздника: ѿ ѿктенїа: Помнѣднѣа нѡсъ еѣже: Тѣже, Прїиднѣа поклонїмѣа: трїжды: ѿ чаръ ѿ-ѣ, на немъже тропѣрь, ѿ паремїа дне, ѿ ѡглашенїе прѣздника, ѿ ѡпѣтъ.

[Зрѣ] При часѣ же ѿ-мз дне бывлетъ исхожденіе вѣнѣ монастырѣ: и возвращшеа поэмз часъ въ притворѣ, г-н, ѿ-н, и д-н: на нѣхже глаголемз тропарь праздника: Слава, дне: И нынѣ, еѣородиченз часѡвз. По Оѣе нѣшз: кондакѣ премѣнѣлемз. Помани нѣз гдѣ: и прѡчла. Лѣкз нѣнын: По Оѣе нѣшз, кондакз праздника: Гдѣ помилѡи, м. и мѣтва: Вертѣа трѣце: и ѡпѣртз.

Бѣгословѡ гдѣ на всѡкое врѣма, не глаголемз.

Ако падне на Велики Петак:

Ѡ томже праздницѣ, ѡце слѣчитѣа въ великѣй пѣтѡкз.

Вз четвертѡкз вечерѣ, на Гдѣ възвѡхз, стѣхѣры дне, ѿ: и праздника, ѿ. Слава, дне: Рожденіе ѿхидново: И нынѣ, праздника: Посланз бысть: Вхѡдз со ѿвѣлемз. Прокименз, и чтеніе дне: и праздника г. Ѣктеніѣ мѣлаа, и възгласз. и трисѡе. Прокименз, апѡстолз, ѡлланѡіа, и ѿвѣ дне, и прѡчлаа бѣжертвенныа литѣргін великагв ваііа, ѡкоже прѣжде ѡзѡвѣа.

На трѣпѣзѣ же разрѣшѣлемз на ѿлѣи и вѣно.

Повечеріе, поэмз мѣлое, съ трѣпѣнцемз. По трѣтѡмз кондакз дне: Слава, и нынѣ, праздника. **[Зрѣ]** При часѣ же ѿ-мз ноци ѡддрѣетъ въ великѣй и во всѣа тѣжкаа, и начинѣемз ѡтрению.

На бѣз гдѣ: тропарь праздника, двѣжды: Слава, и нынѣ дне: Ѣгда слѡвнѣи ѡтѣнцы: Поэмз Ѣктеніѣ мѣлаа. и ѡе діаконз, или іерей глаголетъ: И ѡ сподѡбѣнса нѣмз слѡшаніѡ стѡгз ѿвѣа: и чтетъ ѿвѣа ѡе нарѡѡтель. и потѡмз ѡнтѣфѡны, и ѿвѣа стѡхз стѣртѣ по чинѡ нѣх: и по чтеніи ѿ-гв ѿвѣа, чтеніе дне. Поэмз стѣпѣнна, ѡ ѡнтѣфѡнз д-гв глаа. Прокименз праздника: Всѡкое дыханіе: ѿвѣа праздника: и ѡе ѿвѣа слѡхз стѣртѣ, и.е. ѡломз и. стѣхѣра праздника. Тѡже, мѣтва: Спѣи бѣже лѡди тѡо: и Гдѣ помилѡи, бѣ. Канѡнз праздника со іромѡмз на дѣ. Катавѡіа праздника, ѡба лѣка вѡдѣ. ѡ иѡдѣже трѣпѣнецз, поэмз канѡнз праздника со іромѡмз на ѿ: іромѡз двѣжды, и трѣпѣнецз на и. Катавѡіа, іромѡз трѣѡдн, ѡба лѣка вѡдѣ. По г-н пѣени, кондакз и ѡкоз дне: Слава, и нынѣ, стѣдѡленз

праздника: и чтеніе праздника. По ѿ-н пѣени, кондакз и ѡкоз праздника: и ѡназѡрѣи. На д-н пѣени, Чтѣнѣишѡю не поэмз: но поэмз прѣпѣвз праздника. Сѡѣтѣленз праздника: Слава, дне: И нынѣ, праздника. тѡже ѿвѣа д-е.

На хѡлнѣтехз стѣхѣры самогласны дне: Слава, дне: И нынѣ, праздника, тѡже ѿвѣа .е. Поэмз, Слава въ вѡшннхз: Ѣктеніѣ: Нѣполнимз ѡтрянню мѣтѡв: и възгласз. Поэмз ѿвѣа ѡ. Тѡже, на стѣхѡвнѣ стѣхѣры праздника: (с. сѡн) Слава, дне: И нынѣ, праздника. тѡже ѿвѣа бѣ. Поэмз, Бѣго ѿтъ иповѣдѡтисѣа гдѣви: и по Оѣе нѣшз, тропарь, гласз д: Нѣкѡпѣлз ны ѿнѣ: Слава, и нынѣ, праздника. Ѣктеніѣ: Помилѡи нѣз бѣже: Іерей: Прѣмѡдрѡртѣ. и ѡпѣртз, и чѡз ѡ-н поэмз, ѡкоже ѡказѣа въ великѣй пѣтѡкз. Глаголемз же на нѣмз тропарь праздника, и дне: и кондакз праздника. При часѣ же ѿ-мз дне тѡоримз исхожденіе вѣнѣ ѡвѣтели: и возвращшеа поэмз г-н чѡз, и ѿ, и д-н, съ тропарѣ, и парѣмѣи, со апѡстолы, и ѿвѣаи, и чтеніѡми, и съ прѡчнми слѣжбы нѣх. Глаголетѣа же въ нѣхз тропарѣ часѡвз, великагв пѣтѡкѣ, ѿже ѿтъ дне, и праздника: кондакз дне, и праздника: и прѡчлаа, ѡкоже въ великѣй пѣтѡкз ѡказѣа. ѡломз же ѡг зѡѣ ѡстѡвлѣемз, и глаголемз ѿгѡ на литѣргін.

При часѣ же ѿ-мз дне знаменлетъ въ великѣй и во всѣа тѣжкаа, и начинѣемз вечерню, и тѡоритъ іерей прокомѣдѣи.

Ако падне у Свету и Велику Неделю Пасхе:

Подобаетъ вѣдати, ѿкъ ѿце слачнѣтъ въ самю стю и великую неделю пасхи,
ѣже ѣсть **кѹрїопасха**, прѣздникъ блговѣщенїа престыа бѣы.

Въ великую сѣбѣотѣ вечера, на Гдн воззвахъ, погѣвнмъ стѣхѣвъ ї и поэмъ стѣхѣры вокрѣны трн, и великїа сѣбѣоты трн: и прѣздника д. Слава, гласъ с: Днешнїй дѣнь тѣинъ: И нынѣ, прѣздника, гласъ тѣойже: Побланъ бѣить: Вхѣдъ со сѣвѣмъ. Свѣте тѣхїй: Прокїменъ же не глаголетъ, но ѿбѣ іерей: Премдрость: и чтенїа, ѿе чтенїе днѣ: Въ началѣ сотвори бгъ нѣо и зѣмлю: ѣдина паремїа: Тѣже прѣздника блговѣщенїа чтенїй с. и прѣчала чтенїа днѣ, по чїнѣ ѿхъ, и по радѣ бжѣтвеннаа лїтѣргїа великаго всїаїа.

По ѿпѣченїи же лїтѣргїи, **Пываетъ ѿдѣнїе**, и чтенїе дѣвїнїи сѣхъ апѣстѣвъ по чїнѣ ѿхъ, ѿкоже оѹказѣа въ великую сѣбѣотѣ: и кончѣнѣ бѣвшѣ чтенїю, блгословївшѣ іерейю, глаголемъ трисѣе, и по Оѣе нѣшъ, Гдн помїаѣи, бѣ: Слава, и нынѣ: Прїидїте поклонїмъ, трїжды. тѣже ѡслобѣи, и поэмъ канѣнъ прѣздника, со ірмосѣмъ на с: и великїа сѣбѣоты со ірмосѣмъ на ѿ. **Ватавїа**, ірмосѣ сѣбѣотннн, ѡба лїка вкѣпѣ. По г. ѿ пѣени, кондѣкъ и ѿкоз прѣздника, и сѣдѣленъ днѣ. Слава, и нынѣ, прѣздника, и чтенїе прѣздника. По с. ѿ пѣени, кондѣкъ и ѿкоз днѣ, и чтенїе днѣ. По д. ѿ пѣени трисѣе, по Оѣе нѣшъ, тропѣрь: Вгдѣ снзшѣаъ сѣи къ смѣрти: Слава, и нынѣ, прѣздника, сѣктенїа, и ѿпѣтъ. И ѿце сѣдетъ времѣа порѣнѣ, Прилагѣтъа чтенїе днѣ: сѣмѣе чѣомѣ, Настѣатель раздѣтъ свѣщы брѣтїи. Кандїловжїгѣтель же взѣмъ блгословѣнїе оѹ настѣателя, и шѣаъ знаменѣтъа во вѣа И по чтенїи нѣходнмъ въ прѣтворѣ, прѣаходѣщымъ настѣателю съ лампѣамн, и затѣоршымъа дѣверѣмъ, кадїтъ по чїнѣ вѣю брѣтїю, и стѣвъ прѣд великїмн брѣтѣ црѣковнмн, кадїтъ крѣтѣобрѣзнѣо трїжды, и речѣтъ: Слава стѣи и ѣднѣсѣщнѣи: и нѣмъ ѡбѣщѣавшымъ: ѿмїнѣ. И начнїаетъ настѣатель тропѣрь, гласъ с: Хрѣтѣоъ вокрѣе нз мѣртѣвѣхъ: трїжды. Поэмъ поѣтъ брѣтїа трїжды. Настѣатель, стѣхъ а: Да вокрѣнетъ бгъ: И брѣтїа: Хрѣтѣоъ вокрѣе: ѣдиножды. Настѣатель, стѣхъ б: ѿкъ нѣчѣзѣетъ дѣмъ: И брѣтїа: Хрѣтѣоъ вокрѣе: ѣдиножды. Настѣатель, стѣхъ г: Тѣкъ да погнѣнѣтъ грѣшннцы: И брѣтїа: Хрѣтѣоъ вокрѣе: ѣдиножды. Настѣатель, стѣхъ д: Сѣи дѣнь сѣоже сотвори гдѣ: И брѣтїа: Хрѣтѣоъ вокрѣе: ѣдиножды. И ѿбѣ настѣатель вѣеглѣннъ: Хрѣтѣоъ вокрѣе: И ѡбѣршымъа брѣтѣомъ вхѣднѣтъ, прѣднѣщымъ лампѣамъ, и настѣателю кѣпнѣ и брѣтѣамъ поѣщымъ: И сѣщымъ во грѣвѣхъ жнвѣтъ дѣровѣвъ. По внѣгдѣ же внїти сѣмѣ во ѣлтѣрь, глаголемъ слава, и поэмъ тропѣрь прѣздника, гласъ д: Днѣъ сѣсѣнїа нѣшего главнїзна: И нынѣ, тѣойже. Тѣже сѣктенїа великаа: Мїромъ гдѣ помѣнмъ: и по возгласѣ начнїаетъ прѣдѣстѣатель ірмосѣ: Вокрѣнїа дѣнь: и поэмъ Канѣнъ пасхи, со ірмосѣмъ на ѿ: ірмосѣ по двѣжды. И блговѣщенїа со ірмосѣмъ на ѿ: ірмосѣ по двѣжды: послѣднї же ірмосѣ ѡвоѣ канѣнѣвъ, кїнѣдо лїкъ своѣ ірмосѣ: тѣже кѣтавїа: Вокрѣнїа дѣнь, ѡба лїка вкѣпѣ: и тропѣрь: Хрѣтѣоъ вокрѣе: трїжды. И по кѣнѣждѣ пѣени сѣктенїа мѣмъ, и возгласы по чїнѣ ѿхъ. По г. ѿ пѣени, кондѣкъ и ѿкоз пасхи, и ѡпѣкѣ, и чтенїе въ бгословѣ: сѣмѣе начало: На стѣажи моѣй стѣнѣ: По с. ѿ пѣени, кондѣкъ и ѿкоз прѣздника блговѣщенїа, и чтенїе въ бгословѣ же, сѣмѣе начало: Вокрѣнїа днѣъ: Тѣже прокїменъ прѣздника, гласъ д: Блговѣстїте: Стѣхъ: Воспоѣте гдѣви пѣень нѣвѣ: Вѣакоѣ дѣхѣнїе: сѣвѣ лѣкн, зачѣало д: Во днї ѡны вѣгѣвшн мрїамъ: Тѣже: Вокрѣнїе хрѣтѣоѣ: трїжды. и стѣхѣра: Вокрѣз ѿнѣ: трїжды, на гласъ с. Поэмъ пѣень з. а, и прѣчыа двѣ. На д. пѣени поэмъ прѣпѣвы пасхи, и прѣздника. Свѣтїленъ пасхи ѣдиножды, и прѣздника двѣжды. На хѣланѣхъ стѣхѣры вокрѣны на д, и блговѣщенїа на д, съ прѣпѣвы ѿхъ.

Тѣже ѿба лѣка вкѡпѣ, припѣвз ѧ: Да воискрѣнетз бѣз: стѣхѣры пѣхн, глѣзз ѿ, из прочнми припѣввы ѣхз. Слѣва, бѣговѣщенїѧ, глѣзз ѣ: Да веелѣтѣл нѣл: Н ѣнѣ, пѣхн: Воискрѣнѧ дѣнз: н цѣлованїе по ѿбѣчїю, н подчѣнїе златоѡстагѡ. Ѳктѣснїи, н ѡпѡдетз. Нѣхожденїе же внѣ монастырѧ не бывѣетз.

Чибѣ же поѡтѣл по ѡртѡвѣ пѣхн. На лѣтѡргїи антѣфѡны пѣхн. По вхѡдѣ же глагѡлемз: Вз црѣкѡхз бѣгословїтѣ бѣл, гдѧ ѡ ѣтѡчннкз ѣлевѣхз, Хрѣтѡсз воискрѣ: трїжды. Слѣва, тропѣрь: Днѣсь спѣнѣл нѧшегѡ: Н ѣнѣ, кондѣкз: Ѧще н во грѡбз снзшѣлз ѿн: Кмѣстѡ трнѣтѣгѡ поѣмз: Ѳлнцы во хрѣтѧ крѣтїстѣл: Прокїменз, ѧпѡстѡлз, Ѧлнлѡдїѧ н ѿвѣлїе прѣжде пѣхн, потѡмз прѣздннкѧ.

Ако падне у Понеделѣак, Уторак или Среду Светле Седмице:

Ѡ тѡмже прѣздннцѣ, Ѧще слѡчнѣл бѣговѣщенїе прѣстѣлѧ бѣцы
вз понѣдѣльннкз, во втѡрннкз нлн вз срдѣ свѣтлыѧ недѣлн.

Во стѣю н велнкѡю недѣлю пѣхн, на малѣнѣ вѣчѣрнн, по внѣгдѧ рѣцн іерѣю: Хрѣтѡсз воискрѣ: трїжды, н стѣхн ѿбѣчнныѧ. Слѣва, н ѣнѣ, Хрѣтѡсз. воискрѣ: На Гдѣ воззвѣхз, стѣхѣры воискрѣны, на ѧ: Слѣва, н ѣнѣ, прѣздннкѧ, глѣзз ѿ: Ѣже ѡ вѣка чѣннстѡ: Тѣже, свѣтѣ чнхїи: бѣз вхѡдѧ. Прокїменз велнкїи: Ктѡ бѣз вѣлїи: н стѣхз ѿгѡ ѧ. тѣже, спѡдѡбн гдѣ: На стѣхѡвнѣ стѣхѣра воискрѣнѧ ѧ. тѣже стѣхѣры прѣздннкѧ самоглѣсны, г: глѣзз ѧ, велнкїѧ вѣчѣрнн стѣхѡвныѧ из припѣввы ѣхз. Слѣва, бѣговѣстѣвѣтз гаврїїлз: Н ѣнѣ, воискрѣнѧ дѣнз: Хрѣтѡсз воискрѣ: трїжды. Слѣва, н ѣнѣ, тропѣрь: Днѣсь спѣнѣл нѧшегѡ: Ѳктенїѧ малѧ, н ѡпѡдетз.

На велнцѣнѣ вѣчѣрнн, по внѣгдѧ каднчн іерѣю, н рѣцн ѿмѣ: Слѣва, стѣнѣ н ѣднносѡщнѣнѣ: поѣтз: Хрѣтѡсз воискрѣ: трїжды, н стѣхн ѿгѡ. Слѣва, н ѣнѣ: Хрѣтѡсз воискрѣ: трїжды, тѣже ѿктенїѧ. На Гдѣ воззвѣхз, стѣхѣры воискрѣны г: н ѧнатѡлїевз ѧ, н прѣздннкѧ ѿ, Слѣва, н ѣнѣ, прѣздннкѧ: Пѡсланз бѣстѣ: Вхѡдз, свѣтѣ чнхїи: Прокїменз, глѣзз ѿ: Ктѡ бѣз вѣлїи, ѧкѡ бѣз нѧшз: со стѣхн ѿгѡ, н чтѣнїи прѣздннкѧ ѿ. **[Ѧще вз недѣлю вѣчѣра: поѣмз іерѣнѣ: Н ѡ спѡдѡбнчнл нѧмз: ѿвѣлїе іѡѧнна, зачѣлѡ ѿ: ѿщѣл пѡздѣ вз дѣнз тѡнѣ: Конѣцз: Не ѧмѣ вѣрѣы.]** тѣже, ѿктенїѧ. На лѣтн стѣхѣры самоглѣсны прѣздннкѧ: Слѣва, н ѣнѣ, бѣговѣстѣвѣтз гаврїїлз: На стѣхѡвнѣ стѣхѣра воискрѣнѧ ѣдннѧ, тѣже припѣвз: Да воискрѣнетз бѣз: н поѣмз стѣхѣры пѣхн, из припѣввы ѣхз. Слѣва, прѣздннкѧ: Днѣсь рѣдѡстѣ: Н ѣнѣ, пѣхн: Воискрѣнѧ дѣнз: н на конѣцз: Хрѣтѡсз воискрѣ: трїжды. Тропѣрь прѣздннкѧ, трїжды, н бѣгословѣнїе хлѣбѡвз, н рѣздѧнїе, н чтѣнїе прѣздннкѧ.

На ѡѡтрѣнн, по внѣгдѧ бѣгословнчн іерѣю, н рѣцн: Хрѣтѡсз воискрѣ: трїжды, н стѣхн ѿгѡ, н по скончѧнїи, Слѣва, тропѣрь прѣздннкѧ: Н ѣнѣ, тѡнѣже. Тѣже, ѿктенїѧ велнклѧ, н полѣелїн, н сѣдѧленз, н чтѣнїе прѣздннкѧ. Ѹтѣрѣннѧ, ѧн антѣфѡнз ѧгѡ глѣл. Прокїменз, н ѿвѣлїе прѣздннкѧ. Воискрѣнїе хрѣтѡѡ: трїжды. Ѳглѡмз н не глагѡлемз, но ѧбѣ: Слѣва: Млѣтѡмн бѣцы: Н ѣнѣ, тѡнѣже. поѣмз припѣвз на глѣзз ѿ: бѣговѣстѣнѣ дѣнз ѡ днѣ: н поѣмз стѣхѣрѣ самоглѣнѣ прѣздннкѧ, глѣзз ѿ: Пѡсланз бѣстѣ: тѣже млѣтѡ: Ѹпѣн ѣже лѡдн тѡѡ: н Гдѣ помнѣлѣн, ѿ. н по возглѣтѣ, Канѡнз пѣхн со ірмѡсѡмз на ѿ: н прѣздннкѧ, со ірмѡсѡмз на ѣ: ірмѡсѡ пѣхн н прѣздннкѧ, по двѣжды. Вѡтѡвѣлїѧ бѣговѣщенїѧ, ірмѡсѡз, ѿба лѣка вкѡпѣ. По гн пѣснн, кондѣкз н ѣкоз пѣхн, н сѣдѧленз прѣздннкѧ. По ѿн пѣснн, кондѣкз н ѣкоз прѣздннкѧ, н чтѣнїе днѣ: тѣже воискрѣз ѣсз: трїжды. На ѧн пѣснн припѣввы пѣхн, н прѣздннкѧ. свѣтнленз пѣхн ѣдннѡжды, н прѣздннкѧ двѣжды. На хѡлїтѣхз стѣхѣры воискрѣны глѣл трн: н прѣздннкѧ подѡбны трн. Тѣже, да воискрѣнетз бѣз: н поѣмз стѣхѣры пѣхн, из припѣввы ѣхз.

Слѡва, прѡзвѡнна: Да веедѡтъсѡ нѡсѡ: Ѡ нынѣ, пѡсѡхн: Воскрѣнѡ дѡнь: Хрѣтѡсѡ воскрѣе: трѡжды. Слѡва, Ѡ нынѣ: трѡпѡрѡ прѡзвѡнна. Ёктѣснѡ, Ѡ ѡпѡсѡтъ. Ѡ дѡетѡ стѡн ѡлѡй вѡртѡн: Ѡ вьвѡетѡ лѡтѡ внѣ ѡбѡтѡн.

Чѡсѡ же поѡмѡ по ѡбѡчѡю пѡсѡхн.

На лѡтѡсѡрѡгѡн, прѡпѣвѡ ѡхѡ. Слѡва, прѡзвѡнна: Днѡеѡ рѡдѡсѡтъ: Ѡ нынѣ, пѡсѡхн: Воскрѣнѡ дѡнь: Ѡ на конѡцѡ: Хрѣтѡсѡ воскрѣе: трѡжды. Трѡпѡрѡ прѡзвѡнна, трѡжды, Ѡ бѡгѡсѡлѡвѡнѡе хѡлѡеѡвѡз, Ѡ рѡздѡдѡнѡе, Ѡ чѡтѡнѡе прѡзвѡнна. На ѡѡтѡрѡнѡ, по внѡгдѡ бѡгѡсѡлѡвѡнѡи ѡерѡю, Ѡ рѡсѡнѡ: Хрѣтѡсѡ воскрѣе: трѡжды, Ѡ стѡхн ѡгѡ, Ѡ по икончѡнѡн, Слѡва, трѡпѡрѡ прѡзвѡнна: Ѡ нынѣ, тѡѡнѡе. Тѡѡе, ѡктѡнѡ вѡлѡнкѡл, Ѡ полѡелѡнѡ, Ѡ сѡдѡлѡнѡз, Ѡ чѡтѡнѡе прѡзвѡнна. Степѡснѡ, ѡ ѡнтѡфѡнѡз ѡгѡ гѡлѡ. Прѡкѡмѡнѡз, Ѡ ѡвѡлѡе прѡзвѡнна. Воскрѣнѡе хрѣтѡѡѡ: трѡжды. ѡсѡлѡмѡз Ѡ не гѡлѡбѡлѡмѡз, но ѡбѡе: Слѡва: Мѡтѡвѡмн ѡѡѡ: Ѡ нынѣ, тѡѡнѡе. поѡмѡз прѡпѣвѡз на гѡлѡз ѡ: Ѡ ѡгѡвѡсѡтѡтѡе дѡнь ѡ днѡ: Ѡ поѡмѡз стѡхнѡрѡ сѡмѡгѡлѡнѡ прѡзвѡнна, гѡлѡз ѡ: Поѡлѡнѡз вѡсѡтъ: тѡѡе мѡтѡвѡ: ѡпѡн ѡѡе лѡдн тѡѡѡ: Ѡ Гѡн по мѡлѡѡнѡ, ѡн. Ѡ по вѡзгѡлѡѡѡ, Канѡнѡз пѡсѡхн ѡ ѡмосѡмѡз на ѡ: Ѡ прѡзвѡнна, ѡ ѡмосѡмѡз на ѡ: ѡмосѡ пѡсѡхн Ѡ прѡзвѡнна, по дѡѡѡдѡ. Катѡвѡсѡѡ бѡгѡвѡѡщенѡл, ѡмосѡз, ѡѡл ѡнѡ вѡсѡпѡѡ. По ѡ ѡ пѡсѡнн, кондѡкѡз Ѡ ѡкосѡ пѡсѡхн, Ѡ сѡдѡлѡнѡз прѡзвѡнна. По ѡ ѡ пѡсѡнн, кондѡкѡз Ѡ ѡкосѡ прѡзвѡнна, Ѡ чѡтѡнѡе днѡ: тѡѡе Воскрѣз ѡнѡз: трѡжды. На дѡ ѡ пѡсѡнн прѡпѣвѡ пѡсѡхн, Ѡ прѡзвѡнна. Сѡсѡтѡнѡнѡз пѡсѡхн ѡднѡнѡдѡдѡ, Ѡ прѡзвѡнна дѡѡѡдѡ. На хѡлѡнтѡхѡз стѡхнѡрѡ вѡскрѣнѡ гѡлѡ трѡн: Ѡ прѡзвѡнна по дѡбѡнѡ трѡн. Тѡѡе, да вѡскрѣнѡтъсѡ бѡз: Ѡ поѡмѡз стѡхнѡрѡ пѡсѡхн, ѡз прѡпѣвѡ ѡхѡ. Слѡва, прѡзвѡнна: Да веедѡтъсѡ нѡсѡ: Ѡ нынѣ, пѡсѡхн: Воскрѣнѡ дѡнь: Хрѣтѡсѡ воскрѣе: трѡжды. Слѡва, Ѡ нынѣ: трѡпѡрѡ прѡзвѡнна. Ёктѣснѡ, Ѡ ѡпѡсѡтъ. Ѡ дѡетѡ сѡн ѡлѡй вѡртѡн: Ѡ вьвѡетѡ лѡтѡ внѣ ѡбѡтѡн. Чѡсѡ же поѡмѡз по ѡбѡчѡю пѡсѡхн. На лѡтѡсѡрѡгѡн, ѡнтѡфѡнѡ пѡсѡхн. По вѡхѡдѡѡ гѡлѡбѡлѡмѡз стѡхнѡ: Вѡ цѡркѡвѡхѡз бѡгѡсѡлѡвѡнѡе бѡ гѡлѡ: Хрѣтѡсѡ воскрѣе: трѡжды. трѡпѡрѡ прѡзвѡнна. Слѡва, кондѡкѡз пѡсѡхн: Ѡ нынѣ, прѡзвѡнна. Вѡсѡсѡтѡ трѡнѡтѡгѡ, Ёлѡнѡцѡ вѡ хрѣтѡ крѣтѡнѡтѡсѡл: Прѡкѡмѡнѡз, ѡпѡсѡтѡлѡз, ѡлѡлѡлѡлѡ, Ѡ ѡвѡлѡе, прѡѡдѡе бѡгѡвѡѡщенѡл, тѡѡе днѡ. Ѡ по рѡдѡ бѡѡсѡтѡвѡнѡл лѡтѡсѡрѡгѡл зѡлѡтѡсѡтѡгѡл. Прѡчѡсѡтѡнѡз днѡ, Ѡ прѡзвѡнна.

Оданије Благовести:

Оѡкѡзѡз ѡ ѡдѡнѡн бѡгѡвѡѡщенѡл прѡсѡтѡлѡ ѡѡѡ:

Ако падне у петак треће и четврте седмице поста:

Подѡбѡетѡз вѡдѡдѡнн, ѡѡе сѡлѡчнѡтѡ бѡгѡвѡѡщенѡе вѡ пѡтѡѡкѡз ѡ, Ѡлѡ дѡлѡ недѡлѡн посѡтѡѡвѡз.

Напомена: Одаје се у суботу трећу, односно четврту.

У суботу на јутрењу на бѡз гѡлѡ: трѡпѡрѡ прѡзвѡнна 2, Слѡва Аранѡѡлѡ Ѡ нынѣ: прѡзвѡнна; сѡѡдѡлнн сѡн прѡзвѡнна, канѡн прѡзвѡнна сѡ ѡмосѡмѡ на 8 и Аранѡѡлѡ на 6. Катѡвѡсѡѡ прѡзвѡнна. [зрѡн] Четѡверѡпѡсѡнѡдѡ же зѡлѡ не поѡмѡз, но поѡмѡз на прѡеднѡ на поѡвѡечѡрѡн. По 3 пѡсѡмн кондѡкѡ Аранѡѡлѡ и сѡѡдѡлѡн. Слѡва Ѡ нынѣ: прѡзвѡнна. По 6 пѡсѡмн кондѡкѡ и ѡкосѡ прѡзвѡнна. На 9 пѡсѡмн поѡу се прѡпѡевн прѡзвѡнна. Сѡѡетѡлѡн прѡзвѡнна Слѡва Аранѡѡлѡ Ѡ нынѣ: прѡзвѡнна. На хѡлѡнтѡ стѡхнѡрѡ прѡзвѡнна 3 и Аранѡѡлѡ 3 Слѡва Ѡ нынѣ: прѡзвѡнна. Слѡвѡсѡлѡвѡнѡе вѡлѡкѡ, трѡпѡрѡ Аранѡѡлѡ, Слѡва Ѡ нынѣ: прѡзвѡнна. Јѡктѡнѡнѡ и ѡтѡпѡст. На ѡлѡмѡз чѡсѡѡѡ, трѡпѡрѡ прѡзвѡнна Ѡ ѡрѡлѡгѡлѡ: Ѡ кондѡкѡз прѡзвѡнна, Ѡ прѡѡчѡлѡ: Ѡ сѡвѡрѡшеннѡн ѡпѡсѡтъ.

На лѡтѡсѡрѡгѡн бѡлѡженн прѡзвѡнна пѡсѡмн 3 и 6. По По вѡхѡдѡѡ трѡпѡрѡ прѡзвѡнна и Аранѡѡлѡ, Слѡва кондѡкѡ Аранѡѡлѡ Ѡ нынѣ: прѡзвѡнна. Прѡкѡмѡнѡ прѡзвѡнна. Мѡсѡ дѡсѡтѡѡнѡ: ѡмосѡ прѡзвѡнна и Прѡчѡсѡно прѡзвѡнна.

Ако падне у недељу трећу поста:

И́ще слѣчи́тъсѧ ѿдѣ́ніе бл҃говѣщеніѧ въ неде́лю г҃ю постѡвъ.

Въ сѣбѣѡтѣ на мѣлѣй вечерни, ѡбычнѡ трїѡдн.

На великом вечернѣ на Г҃дн воззва́хъ: стихире васкрсне 3, Крста 4, и празника 3, Сла́ва Крста И́ нынѣ: празника (или богород. први глас); Вхѡдъ, прокимен дана, јектенија. На литији стихире празника гл. 1 Сла́ва Крста И́ нынѣ: празника. На стиховѣе стихире васкрсне. Сла́ва Крста И́ нынѣ: празника. На бл҃гоговѣніи хлѣбѡвъ: тропар празника 2 и Крста 1.

На јутрењу на Г҃гъ гдѣ: тропар васкрсан 2. Сла́ва Крста И́ нынѣ: празника, остало све васкрсно. По кадѣмахъ сѣдальны воікрѣны, и б҃городичны ѿхъ, и чтѣніе во ѡв҃лїи толковѡмъ. По непорѡчныхъ ѡпакѡи гл҃са, и чтѣніе во ѡв҃лїи. Степѣнна, и прокіменъ гл҃са. Вѣлкое дыханїе: ѡв҃ліе воікрѣно. Псаломъ ѿ: Ст҃хирѧ, гл҃сѧ ѿ: Покаліїѧ ѡбѣрзи мѣ двѣри: и прочее воікрѣно. Канон васкрсан са ирмосом на 4 празника на 4 и Крста на 6. Катавасїѧ Крста: По 3 песни кондак празника и сједалан Крста. По 6 песни кондак и икос Крста. На 9 песни поје се: Чт҃иѣишѡ: Свјетилан васкрсан, Сла́ва Крста И́ нынѣ: празника. На хвалите стихире васкрсне 3, Крста 2 и празника 3, Сла́ва Триода И́ нынѣ: Пребл҃гоговѣнна ѡи: Славословије велико, и износ Крста по пропису изложеном у Триоду; јектенија и отпуст. Сла́ва, и нынѣ, ст҃хирѧ ѡв҃льскаѧ, и чл҃сѧ ѧ ѿ въ прѣтворѣ.

На чл҃сѣхъ, тропаръ воікрѣнъ: Сла́ва, кр҃тѧ: И́ нынѣ, б҃городиченъ чл҃сѡвъ. По О҃че нашъ, кондакъ кр҃тѧ. На г҃мъ чл҃сѣ, тропаръ воікрѣнъ, Сла́ва, прѣздника: И́ нынѣ, б҃городиченъ чл҃сѡвъ. По О҃че нашъ, кондакъ прѣздника, и кр҃тѧ, прѣмѣнѡюще гл҃голѣмъ.

На литургији блажени гласа 4, Крста песма 3 на 4 и празника песма 9 на 4. По Вхѡдѣ тропар васкрсан, Крста и празника. Сла́ва кондак Крста И́ нынѣ: празника. Прокимен, апостол, евн҃гелје и причасно: најпре Крста, затим празника Богородице. Место дог҃тоино: поје се: Ѡ тѣбѣ ра́дѡетсѧ: - Литургија св. Василија.

Напомена: Служба Аранђела Гаврила поје се у понедељак.

Ако падне у недељу 4 или 5 поста:

И́ще слѣчи́тъсѧ ѿдѣ́ніе бл҃говѣщеніѧ, (и собѡръ архїєстратїга гаврїїла),
въ неде́лю г҃ю постѧ, и ѿще ѡсѣтъ храмъ ѡг҃ѡ:

На великом вечернѣ на Г҃дн воззва́хъ: стихире васкрсне 3, источна 1, и празника 3 и Аранђела 3, Сла́ва празника И́ нынѣ: богородичан гласа. Вхѡдъ, прокимен дана. На литији стихире празника све. На стиховѣе стихире васкрсне све. Сла́ва И́ нынѣ: празника. На бл҃гоговѣніи хлѣбѡвъ: тропар празника и Крста. (Ако нема бденија, по трїстѧгѡ: тропар васкрсан, Сла́ва кондак Аранђела И́ нынѣ: празника).

На јутрењу на Г҃гъ гдѣ: тропар васкрсан 2. Сла́ва Аранђела И́ нынѣ: празника, остало све васкрсно. По кадѣмахъ сѣдальны воікрѣны, и б҃городичны ѿхъ, и чтѣніе во ѡв҃лїи толковѡмъ. По непорѡчныхъ ѡпакѡи гл҃са: и чтѣніе. Степѣнна, и прокіменъ гл҃са. ѡв҃ліе воікрѣно: воікрѣнїе хр҃тѡво: Псаломъ ѿ. Ст҃хирѧ, гл҃сѧ ѿ: Покаліїѧ ѡбѣрзи мѣ: и прочѣѧ. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Триода на 4, празника и Аранђела на 6. Катавасїѧ

Крста: По 3 песни кондак Аранђела и сједалан Слава Њ нынѣ: празника. По 6 песни кондак и икос Крста. На 9 песни поје се: Чтнѣишѹ: Свјетилан васкрсан, Слава Аранђела Њ нынѣ: празника. На хвалите стихире васкрсне 4, и празника 4 са славним 3 с припевима његовим. Затим припев: Коиѣни гди бже мой: и самогласна стихира Триода. Слава Триода Њ нынѣ: Преѣлгоговѣнна ѣи: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст. Слава, ѡ нынѣ, стѣхѣра ѣвльскаа, ѡ ѡглашеніе стѣдѣтково. ѡ чѣсз ѡ-нъ въ прѣтворѣ. На ѡ-мъ чѣсѣ, тропарь коиѣни: Слава, крѣта: Њ нынѣ, бѣородиченъ чѣсѣвъ. По трѣтѣомъ кондакъ крѣта. На ѡ-мъ чѣсѣ, тропарь коиѣни: Слава, празника: Њ нынѣ, (с. ѣд ѡб.) бѣородиченъ чѣсѣвъ. По трѣтѣомъ, кондакъ празника, ѡ крѣта, ѡ архѣгѣла, глаголемъ премѣнающе
На литургији блажени гласа песма 9. По вхѣдѣ тропар васкрсан, празника и аранђела. Кондак васкрсан Слава Аранђела Њ нынѣ: празника. Прокимен, апостол, еврѣе и причасно дана и празника. Место достѣоно: поје се: Ѡ тѣбѣ радѣетѣа: - Литургија св. Василија.

Ѣце слачнѣтѣа бѣговѣценіа ѡдѣніе въ недѣлю ѡ-ю ѡнѣ ѣ-ю поствѣвъ.

Въ сѣбѣѡтѣ, на малѣи вечерни, стѣхѣры по ѡбычаю.

На велицѣи вечерни, на Гди воззвѣхъ, стѣхѣры коиѣны г: ѡ анатѣлевъ ѡ: ѡ празника г: ѡ архѣгѣла г. Слава, празника: Њ нынѣ, бѣородиченъ ѡ-нъ, гласа. Вхѣдъ, прокименъ дне. На литѣи стѣхѣры празника г, самогласны, гласъ ѡ, стѣхѣвны. Слава, ѡ нынѣ, празника. На стѣхѣвнѣ стѣхѣры коиѣны по ѡфавѣтѣ. Слава, ѡ нынѣ, празника. На бѣговѣненіи хѣсѣвъ, тропарь: Бѣе дѣо: трѣжды: ѡ чтеніе.

На ѡчтѣени, на бѣз гдѣ: тропарь коиѣни двѣжды. Слава, архѣгѣла. Њ нынѣ, празника. По кадѣсмахъ сѣдѣльны коиѣны из бѣородичны ѡхъ: ѡ чтеніе во ѣвѣин толковѣмъ, ѡ прочее коиѣно. Канѣнъ коиѣнъ, со ѣромѣмъ на ѡ ѡ трѣѡдѣ на ѡ: ѡ празника ѡ архѣгѣла на ѣ. Ватавѣи празника. По г-нѣ пѣени, кондакъ архѣгѣла, ѡ сѣдѣленъ. Слава, ѡ нынѣ, празника. По ѣ-нѣ пѣени, кондакъ ѡ ѡкозъ празника. На ѡ-нѣ пѣени, поѣмъ Чтнѣишѹ: Свѣчнѣленъ коиѣнъ. Слава, архѣгѣла. Њ нынѣ, празника. На хвалитѣхъ стѣхѣры коиѣны ѡ: ѡ празника ѡ: со славою, из прѣпѣвы ѣгѡ. Тѣже прѣпѣвъ: Коиѣни гди бже мой: ѡ самогласенъ трѣѡдѣ: Слава, тѣже: Њ нынѣ: Преѣлгоговѣнна ѣи бѣе дѣо: Славоелѣвѣе великое, тропарь коиѣнъ. ѣктѣни, ѡ ѡпѣетъ, ѡ ѡглашеніе стѣдѣтково, ѡ ѡбычное ѡхожденіе. Слава, ѡ нынѣ, стѣхѣра ѣвльскаа. ѡ чѣсз ѡ-нъ въ прѣтворѣ.

На чѣсѣхъ, тропарь коиѣнъ. Слава, празника: Њ нынѣ, бѣородиченъ чѣсѣвъ. По Ѡче нѣшъ, кондакъ празника.

На литѣргѣи, бѣжѣнна гласа на ѣ: ѡ празника пѣенъ ѡ-а на ѡ. По вхѣдѣ тропарь коиѣнъ ѡ празника, ѡ архѣгѣла. кондакъ коиѣнъ. Слава, архѣгѣла: Њ нынѣ, празника. Прокименъ, ѡпѣстѡлъ, ѡлладѣа, ѣвѣіе, ѡ причѣстенъ дне, ѡ празника. Вмѣстѣ, достѣоно, поѣмъ: Ѡ тѣбѣ радѣетѣа:

Ако падне у среду 4 седмице поста-Крстопоклону:

И́ще ѿдани́е бл҃говѣщеніа сл҃чнѣна въ сре́дѣ дѣла недѣли
постѡвъ, ѣже ѣсть кр҃стопокло́ннѣю.

У уторак на Гдн воззвѣхъ: стихире Триода самогласан дана 2 и мученичан и подобне 3 и празника 4; Слава Крста И нынѣ: празника; Вхѡдъ, прокимен дана и паримеји дана и празника и по реду литургија Златоустова.

Напомена: Служба Аранђела поје се у други који дан или на повечерију.

На јутрењу канон празника са ирмосом на 6, и Крста на 4. По 3 песми кондак и икос празника, сједалан Триода; Слава И нынѣ: празника. По 6 песми кондак и икос Крста. На 9 песми поје се Чтнѣишнѣ: Свјетилан троичан. На хвалите стихире Крста писан у уторак на Гдн воззвѣхъ: Слава И нынѣ: празника. На стиховње стихире Триода, Слава самогласан Триода И нынѣ: исто. На 1 часу бива поклоњење Крсту.

Ако падне у четвртак 5 седмице поста:

И́ще сл҃чнѣна ѿдани́е бл҃говѣщеніа въ четвѣрто́къ ѣла недѣли постѡвъ.

У среду на вечерњу и у четвртак на јутрењу поје се сва служба празника с Триодом као што бива у постан дан, а Оданије се поје у четвртак на јутрењу с тринѣицеми апостолским, јер се велики канон поје у уторак исте седмице.

Ако падне у суботу Акатист:

И́ще сл҃чнѣна ѿдани́е прѣздника бл҃говѣщеніа въ субѡтѣ ака́диста.

У петак на Гдн воззвѣхъ: стихире дана 2 и празника 8. Слава Триода ѣже ѿ вѣка тѣнство: И нынѣ: и паримеји дана и празника 2, јектенија мала, возглас, трисѣгво: Їѡкв стъ ѣи ѣже нашь: тѣже поѣмъ, Стѣи ѣже: Прокимен, апостол, еванђеље и причасно празника – Литургија св. Јована.

На јутрењу у суботу на Їѡ гдѣ: тропар Акатиста по првој катизми читају се кондака 3, икоса 3 и кондак 1 па опет читање Акатиста. По другој катизми кондака 3, икоса 3 и опет кондак први и читање. Псалм 60. Канон празника са ирмосом на 6 и Акатиста на 8. Катавасија: ѿвѣрзѡ ѡ҃҃҃҃ моа: По 3 песми опет кондака 3 и икоса 3 и опет кондак 1 и сједалан празника. По 6 песми 3 кондака и 3 икоса, затим кондак ѿ вѣпѣтла мти: 3 и најпосле опет први икос. На 9 песми поју се припеви празника и ирмос Їѡкв ѡдѡшевлѣнномѡ: Свјетилан празника 2. На хвалите стихире Триода, на 4 Слава И нынѣ: празника. Славословије велико и тропар празника, јектенија, отпуст и час 1.

На ѣ мѣ часѣ, тропар прѣздника. По трисѣгво кондакъ прѣздника: ѡ прѡчеѣ, ѡ совершенный ѡпѡ҃҃҃҃.

На литургији блажени Акатиста песма 3 и 6. По Вхѡдѣ тропар празника Слава И нынѣ: Кондак. Прокимен: Величнѣ дѡша моа гдѣ: апостол, еванђеље дана и Богородице. Место догѡноно: поје се ирмос: Їѡкв ѡдѡшевлѣнномѡ ѣѡио кѣвѡтѡ: Причасно: Члшѡ ѣиѣниа: Литургија св. Јована.

Ѣще сдѣнѣа ѡдѣніе бл҃говѣщенїа преслыа бѣы въ сѣбевѣтѣ лѣзаревѣ, нлѣ недѣлю влѣн, нлѣ во сѣднѣх ѡ днѣх ст҃р҃тнѣах седмїцы, нлѣ свѣтлыа: тогда ѡдѣнїа бл҃говѣщенїа нѣсѣтъ, н поютеа ст҃х҃ры н канѡнх попразднѣа, н архїг҃ла на повежерѣн въ мнѡшѣдшнх҃ днѣх҃ шестыа недѣлн.

✙ 49. Служба св. Великомученику Георгију.

С҃тагѡ слабнагѡ велнкѡмѣнка, повѣдонѡца н чѣдотвѡрца геѡргїа

[зрѣн] Ѣще храмѣ, нлѣ вохѡщѣтъ настоѡтель, твѡрїмѣ едѣнїе.

Напомена: Овај празник почиње од Великог Петка и доспева до четвртка 5 седмице после Пасхе. Ако падне на Велики Петак, Велику Суботу или на Саму Пасху, служи му се служба у понедељак Светле Седмице са дневном службом.

На малом вечерњу на Гдн воззвѣхѣ: стихире гл. 1: Слава: Великагѡ цр҃квѣ бѡнне: Ннѣнѣ празника. На стиховѣе стихире самогласне гл. 4 с припевима њиховим. Слава: глас исти Ннѣнѣ празника. Тропар гл. 4: Подвнгомѣ добрымѣ подвнзлѣа сѣн ст҃р҃т҃отѣрпче хр҃тѡвѣ: Мала јектенија и отпуст.

На великом вечерњу бл҃женѣ мѡжѣ: на Гдн воззвѣхѣ: стихире празника 3 и светога 5 гл. 4 самоподобан: Ѓѣкѡ добла: Слава гл. 6 дѡртѡннѡ ѣменн пожнлѣ сѣн: Ннѣнѣ празника. Вхѡдѣ прокимен дана и паримеја 3 светога: Прѣбѡчѣтѣа ѣлїнна: Таѣкѡ гл҃голѣтъ гдѣ: вѣн ѣзѣцы собрѣшлѣа: ѣ.е, Премѣдрѡстн солѡмѡнн: Прѣннѣх҃ дѡшы въ рѡцѣх҃ бѣжїей: г.е, Премѣдрѡстн солѡмѡнн: Прѣннѣх҃ ѣще пострѣгнѣтъ. На литїи стихира храма и светога гл. 1 Слава гл. 5 Возгїа вєннѡ: Ннѣнѣ празника. На стиховѣе стихире светога гл. 4 Слава гл. 4 Развѣмнѡгѡ ѡдамѡнтѣ: Ннѣнѣ празника. На бл҃гословѣнїн хлѣбевѣх҃ тропар светога гл. 4: Ѓѣкѡ плѣннѣх҃х҃ свѡводѣтель: Ннѣнѣ дѣо: 1. н бл҃гнѣ ѣмѡ гдѣн: трїждѣ. Ѳлѡбѡмѣ лг: бл҃гословлѡ гдѣ: до не лншѡтѣа: Ѣрѣн: бл҃гословѣнїе гдѣн на вѣсѣ: н чтѣнїе с҃тагѡ.

На јутрењу на бл҃гѣ гдѣ Тропар празника 2 Слава: светога Ннѣнѣ празника. По прѡвѡ катїзмї сѣдалнн празника а по другој сѣдалнн светога Слава: Ннѣнѣ празника. Полијелеј и Величаније: Псалм избрани: Сѣдалан светога: Слава: Ннѣнѣ празника. Степени прѡи антифон 4 гл. Прокимен гл. 4 Прѣннѣх҃ ѣкѡ фїнїзѣх҃ процѣтѣтъ: С҃тїх҃: Наслѣдѣнн въ домѣ гдѣн: Еванђелье по Луки зач. 63 Ннчѡже покровѣно сѣтъ: стихира светога гл. 6 Днѣвѣ вєлѣннѡа вєлѣ: Канѡн празника са ирмосѡм на 6 и светога два на 8. Катавасїа: Воисрѣнїа дѣнѣ: П 3 песмї кондак и икос празника, сѣдалан светога, гл 8 Слава: други Ннѣнѣ празника. По 6 песмї кондак светога гл. 4 Воздѣлѡнѣх҃ ѡ бѣа: и икос. По 9 песмї свѣтилѡн светога, Слава: други Ннѣнѣ празника. На хвалите стихире светога гл. 2 на 4 Слава: светога гл. 2 да помѡвлѡтъ прѣнна: Ннѣнѣ празника. Славословије велико тропар светога Слава: Ннѣнѣ празника; јектенија и отпуст; н дѣтѣа ст҃ыѣ сѣлѣн вратїн ѡ кандїла с҃тагѡ, н чѣсѣ ѡ.н.

На ѡмѣ часѣх҃, трѡпарѣх҃ прѡздннѣа: Слава, с҃тагѡ: Ннѣнѣ, бѣорѡднѣнѣх҃ часѡвѣх҃. По трїстѡмѣх҃ кондакн прѡздннѣа н с҃тагѡ, гл҃голѣмѣх҃ прѣмѣнѡюще.

На литургији блаженнѣ празника песма редѡвна и светога песма 3. По вхѡдѣх҃ тропар. Тропарї поју се по правилу изложеном у Пентикѡстару. Прокимен гл. 7 Возвєелнѣтѣа прѣннѣх҃х҃ ѡ гдѣх҃: С҃тїх҃: Оуслѡшн бѣже гл҃сѣ

мѡѣ: Апстол дана и светога, дѣланій зач. 29 Козложн ѿрѡдз царь рѡцѣ: ѿлнлѣла днѣ, и стѡгѡ, глѡсз дѣ: Прѣннкз ѿкѡ фїніѡз процѣтѣтѣз: **Стѣхз:** **Налаждѣни въ домѣ гдѣни:** Еванђѣлѣ дана и светога по јовану зач. 52 Сн заповѣдаю вѡмз: Причасно празника и светога Кз пѡмѡть вѣчнѡю: (На трѡпѣзѣ оѡтѣшѣнїѣ брѡтѣн.) Место дѡстѡѣнно: поје се ирмос празника.

Оѡкѡзз ѡ велїкомз мѣнцѣ геѡргїи.

Начннѡетѣѡ ѡ днѣ велїкагѡ пѡткѡ, и вѡсхѡднтѣ до четвѣрткѡ ѣ-ѡ недѣлн по пѡсѣ. И ѡце слѡчнтѣѡ велїкомѣнцѡ геѡргїѡ въ велїкїѣ пѡтѡкѣ, ѿлн въ велїкѡю сѡбѡтѣ, ѿлн на сѡмѡю пѡсѣ, поѡтѣѡ стѣхїрѣ сѡгѡ, и канѡнз, и прѡчѡѡ слѡжѣѡ, въ понѣдѣльннкз свѣтлѡѡ недѣлн, сз слѡжѣѡю днѣвнѡю.

Ако падне у било којї дан Светле Седмице:

ѿце лн слѡчнтѣѡ велїкомѣнцѡ геѡргїѡ во ѣднїз ѡ днѣѣ свѣтлѡѡ недѣлн.

Вечерње на Гдѣн вѡззвѡхз, стихирѣ вѡскрснѣ 3 и светога 3 Слѡвѡ, светога гл. 6 дѡстѡѣннѡ ѿмѣнн: И нѡнѣ, богѡродичѡн прѡи глѡс. Вхѡдз. Свѣтѣ тѣхїѣ: прѡкїмѣн дана и парїмѣѡ 3 и светога (ако је на саму Пасху, на вечерњу, јерѣј гѡворн: ѡ спѡдѡбнтнѡѡ нѡмз). Лнтїѣ нѣмѡ. На стїхѡвѣѡ стїхнра вѡскрснѡ и стїхнрѣ Пѡсхѣ с прїпѣвнмѡ. Слѡвѡ, светога гл. 4 Рѡзѡмнѡгѡ ѡдѡмѡнтѡ: И нѡнѣ, Пѡсхѣ гл. 5 Вѡскрѣнїѡ дѣнѣ: Хрїтѡсѣз вѡскрѣѣ, 3 Слѡвѡ, трѡпар светога И нѡнѣ, богѡродичѡн. Јерѣј: Прѣмѡдрѡстѣ, и ѡпѡсѣтѣ.

На јутрењу по Хрїтѡсѣз вѡскрѣѣ, и по четвѣртѡм стїху Слѡвѡ, трѡпар светога: И нѡнѣ, богѡродичѡн обнчнѡ јѣктѣнїѡ, сѣѡдалѡн светога 2 Слѡвѡ, и нѡнѣ, богѡродичѡн. Прѡкїмѣнз: Кѣѡкоѣ дѡхѡнїѣ: еванђѣлѣ светога. Вѡскрѣнїѣ хрїтѡѡѡ: 3. Слѡвѡ, Млѣтѡлн стѣрѣтѣрѡцѡ: И нѡнѣ, Млѣтѡлн вѣѡѡ: Прїпѣв: Вѡзвѣелнѣтѣѡ прѣннкз ѡ гдѣѣ, и оѡповѣѣтѣѡ на нѣгѡ. Стїхнра сѡмоглѡснѡ: Днѣѣѡ вѣселѣннѡѡ вѣѡ: Молнтѡ: Спїсѡ бѡжѣ лѡдн тѡѡ: и Гдѣн пѡмнѡлѣѡ, ѣѡ. По вѡзгласу канѡн Пѡсхн сѡ ирмосѡм. Катѡвѡсїѡ Пѡсхн. По 3 пѣснн конѡѡк и икос Пѡсхѣ. По 6 пѣснн конѡѡк и икос светога. На 9 пѣснн прїпѣвн пѡсхѣ. Свѣтїлѡн Пѡсхѣ Слѡвѡ, светога И нѡнѣ, Пѡсхѣ. На хѡвлнтѣ стїхнрѣ вѡскрснѣ 3 и светога 3 зѡтнм стїхнрѣ Пѡсхѣ с прїпѣвнмѡ Слѡвѡ, светога И нѡнѣ, Пѡсхѣ. Вѡскрѣнїѡ дѣнѣ: Хрїтѡсѣз вѡскрѣѣ: 3. Слѡвѡ, трѡпар светога: И нѡнѣ, богѡродичѡн; јѣктѣнїѡ и ѡтпѡст.

Чѡсѡѡ жѣ поѡтѣѡ по ѡбѡчѡѡ.

На лнтургїѡ пѡчѣтѡк Пѡсхѣ Хрїтѡсѣз вѡскрѣѣ: 3 и прїпѣвнмѡ антїфнн Пѡсхѣ; трѡпар светога Слѡвѡ, конѡѡк: И нѡнѣ, Пѡсхѣ. Умѣстѡ трнстѡгѡ: Ѣлнцѡѡ во хрїтѡѡ: Прѡкїмѣн, апѡстѡл, еванђѣнѣ и прнчѡснѡ нѡјпрѣ данѡ, зѡтнм светога; ѡтпѡст Пѡсхѣ с Крѡстѡм.

Ако падне у недељу Самарјанке:

Ѣще ли сѣдѣнїѣа велнкомѣнїа геѡргїа въ недѣлю самарѣнїнн

Ако се ово деси оставља се служба Преполовљења и поје се васкрсна Самарјанке и св. Георгија.

✝ 50. Служба Преносу моштију св. Оца Николе.

И пренесе́нїе чѣтнѣхъ мощѣй, ѣже во стѣхъ О́тца на́шегѡ
Нико́лаа чѣдотѡборца, ѡ мѣрѣ въ бѣрѣ градѣ.

Напомена: Где се овај празник светкује или где је храм цркве, служи се служба њему и сваком другом светом, који има бденије а падне у време св. Педесетнице по овом правилу.

На великом вечерњу Пѣже́нѣ мѡжѣ: на Гдѣ воззѡвѣхъ: стихире празника 3 и светога 5 гл. 8 На нѣо текѡщѣе: Сла́ва, гл. 6: Стѣтѣлей оудобрѣнїе: И нынѣ, празника. Вхѡдѣ. Прокимен дана и паримеја 3 светога. На литији стихира храма и светитеља гл. 2 Сла́ва, глѣз ѿ: Пѣгнѣ рабе: И нынѣ, прѣзднїка. На стѣхѡвнѣ стѣхѣры, глѣз ѿ. Подѡбенѣ: Ёѡкѡ до́бла: ѣз прїпѣвѣ ѣхъ. Сла́ва, гл. 6: Челѡвѣче бѣжїи: И нынѣ, празника. По Нынѣ ѡпѡщѣешн: и по трїстѡмѣ,

Тропа́рь, глѣз ѿ:

Прїспѣ де́нь свѣтлагѡ торжестѡа, градѣ бѣрїкѣй ра́дѡстѡа, и ѣз нѣмѣ велѣннаѡ велѣ лнкобѡтѡвѡетѣ пѣсньмн и пѣсньмн дѣобнѣмн: днѣѣ бо ѡцѣнноѡ торжестѡѡ, въ пренесе́нїе чѣтнѣхъ и многоцѣлѣбнѣхъ мощѣй сѣтѣла и чѣдотѡборца нїко́лаа, ѣѡкоже ѡлнце незаходнѡе возгѣа свѣтѡзѡрнѣмн лѣчѣмн, разгонѡа тьмѡ нїкѡшѣнїи же и бѣдѣз, ѡ вопїющнхъ вѣрнѡ: спсѣи на́сѣ ѣѡкѡ прѣдѣтѣтель на́шѣз велнкѣй нїко́лае.

Сла́ва, и нынѣ, прѣзднїка.

На јутрењу на Пѣз гдѣ: тропа празника 2 Сла́ва, светога. И нынѣ, празника, и ѡбѣчнѣмѡ каднѣмѡ. По ѿнѣ каднѣмѣ сѣдѣленѣз прѣзднїка, двѣждѣ: и чѣтѣнїе ѡ пренесе́нїи мощѣй стѣгѡ. По бнѣ каднѣмѣ сѣдѣленѣз, глѣз ѿ, двѣждѣ. Сла́ва, и нынѣ, прѣзднїка. Полијелеј и Величаније. Сједалан светога. Степени прѣвн анѣфон 4 гл. Прокимен гл. 4 Чѣтнѣ прѣд гдѣмѣз смѣрть прѣбнѣхъ ѣгѡ. Стѣхъ: Чѣтѡ воздѣмѣз гдѣвн: Вѣлѡкоѡ дѡхѣнїе: Еванѣље по Јовану зач. 35 од поле: Не вхѡдѣи двѣрѣмн: Пслам 50; стихира гл. 6 Наслѣднїче бѣжїи: Канон празника са ирмосом на 6 и светога 2 канона на 8 један гл. 8 а други гл. 4. Катавасија: празника. По 3 песми кондак и икос празника и сједалан светога. Сла́ва, и нынѣ: празника. По 6 песми

Конда́къ, глѣз ѿ. Подѡбенѣ: Дѣа днѣѣ:

Взыде ѿкѡ свѣзда ѿ востока до запада, чѡ. мѡщи ентелю нѣкѡле, мѡре же ѡснѡ шѣстѡемз твоѡмз, ѡ градз бѣрскѣи прѣемлетз твоѡю бѣгодѡтъ: нѡиз во дѣла гвнѡга ѿи чѡдотѡрець нѡзѡщный, преднѡвнѣи ѡ млѣтнѡвнѣи.

И ѿкоз, ѡ чтѣмз прѡлогз. По 9 песни свѣтилан светога 2 Слѡва, ѡ нынѣ: празника. На хвалите стихире 4, самогласне гл. 1 Слѡва, гл. 5: Вострѡбемз трѡбѡю: И нынѣ, празника. Славословије велико. По трѣнѡтѡмз трѡпарь стѡгѡ: Слѡва, ѡ нынѣ, празника. Вѣктѣннѣи ѡ ѡпѡстѡз. Знаменѡютѡ же вѣртѡл стѡмз ѿлѣемз ѡ кандѡл стѡгѡ: ѡ чѡсѡ ѡи, ѡ конѣчный ѡпѡстѡз.

На литургији блажени празника песма редовна светога песма 3. Тропар празника Слѡва, кондак светога ѡ нынѣ: празника. Прокимен гл. 7 Восхвалѡтѡ прѣпѣннѣи во слѡвѣ, ѡ возрѡдѡтѡ на лѡжахз своѡхз. **Стѡхз:** Воспоѡйте гдѣви пѣснь нѡвѡ, ѿкѡ днѡвна сотѡри гдѣ. Апостол ко ѿвѣремз, зач. 335: Повнѡдѡтѡ на стѡбннѡмз бѡшымз: Илнѡдѡ, глѡиз бѣ: Сѡцѣннѡцы твоѡ ѡблекѡтѡ: Еванѡеље по Луки зач. 24: Стѡ иѡсѡ на мѣстѣ рѡвнѣ: Причасно: Вз пѡмѡтъ вѣчнѡ:

Ако падне у недељу Мирносица, Разслабљенога, Самарјанке или Слепог:

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне 4, Слѡва, светога ѡ нынѣ: богородичан. На стиховѣе стихира васкрсна и светога с припевима Слѡва, светога ѡ нынѣ: празника. Тропар васкрсан Слѡва, светога ѡ нынѣ: богородичан.

На великом вечерњу Блжѣнз мѡжз: на Гдѣи воззѡвѡхз: стихире васкрсне гласа 3, празника 3 и светога 4. Слѡва, празника самогласан Триода И нынѣ, богородичан прѡи глас. Вхѡдз. Прокимен дана и паримѣји светога. На литији стихира храма и свѣтитеља гл. 2 Слѡва, светога И нынѣ, празника. На стиховѣе стихира васкрсан и Пасхе све. Слѡва, светога ѡ нынѣ: празника.

На јутрењу на Бѡгз гдѣ: **(У недељу Разслабљеног, Самарјанке и Слепог)** трѡпра васкрсан 2, Слѡва, светога. И нынѣ, богородичан прѡи истога гласа. **(Ако је недеља Мирносица: трѡпар васкрсан Слѡва, светога 1 И нынѣ)**. По катизмама сѣдални сви васкрсни с богородичнима. Полијелеј и Величаније светога и сѣдални. Степени и прокимен гласа, еванѡеље васкрсно 3, псалм 50; стихира васкрсна. Канон Пасхе са ирмосом и богородични на 6, светога на 4 и Триода на 4. Катавасија. По 3 песни кондак, икос и сѣдалан светога, Слѡва, ѡ нынѣ: празника. По 6 песни кондак и икос празника. На 9 песни не поје се Чтнѣишѡ: но припеви Пасхе. **(У Недељу Слепога свака страна ирмос)**. Сѡтилан Пасхе, Слѡва, светога ѡ нынѣ: празника. На хвалите стихире васкрсне и светога, Слѡва, празника ѡ нынѣ: Прѣлѡгѡвѣннѣи ѿи: Славословије велико и трѡпар само васкрсан.

На литургији блажени гласа на 4, Триода песма 3 на 4 и светога песма 6 на 4. После вхѡдѣ: Тропар васкрсан и светога Слѡва кондак светога ѡ нынѣ: празника. Прокимен, апостол, еванѡеље и причасно најпре дана, затим светога. Ирмос Пасхе.

Ако падне у Среду Преполовљења:

На малом вечерњу по напред изложеном правилу.

На великом вечерњу после катизме на Гди̇н̇ въззвѣхъ: стихире празника на 4 и светога на 4, Слѣва, светога њ њѣнѣ: празника вхѣдѣ прокимен дана, паримеји празника и светога. На литији стихира храма и светога, Слѣва, светога њ њѣнѣ: празника. На стиховње стихире празника Слѣва, светога њ њѣнѣ: празника. На бл҃гословѣнїи хлѣбѣвѣ тропар празника 2 и светога 1.

На јутрењу на Бг҃ъ гдѣ: Тропар празника 2, Слѣва, светога њ њѣнѣ: празника. По катизми сједални празника. Полијелеј и Величаније светога, сједалан светога. Степени први антифон 4 фласа. Прокимен и еванђеље светога; псалм 50 и стихира светога. Канон празнични са ирмосом на 4 и светога на 6 и други канон празника на 4. Катавасија: По 3 песми кондак и икос и сједалан светога Слѣва, њ њѣнѣ: празника. По 6 песми кондак и икос празника. На 9 песми не поје се Чт҃нѣишѣ: но свака страна по ирмос. Свѣтилан празника Слѣва, светога њ њѣнѣ: празника. На хвалите стихире празника 3 и светога 3 Слѣва, светога њ њѣнѣ: празника.

На литургији блажени празника од канона 4 гласа песма 3 и светога песма 6. После вхѣдѣ Тропар празника и светога Слѣва, кондак светога њ њѣнѣ: празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре празника, затим светога.

Ако падне у Недељу Самарјанке:

Ако падне у Недељу Самарјанке оставља се служба Преполовљења и поје се служба васкрсна Самарјанке и светога, као што је изложено у друге недеље.

Ако падне у среду пред Спасовдан:

т.ј. Оданије Пасхе

У Уторак на великом вечерњу, пошто свештеник отвори царске двери, с кадионицом и свећом у руци, после Бл҃гословѣнѣ бг҃ъ нѣшъ: поје: Хр҃тоуъ вокрѣе њз мѣртвѣхъ: 3; појци поју исто 3 затим говори свештеник стихове све као на саму Пасху и после последњег Хр҃тоуъ вокрѣе њз мѣртвѣхъ: чита се псалм Бл҃гослови дѣше моѡ Гоподи: Велика јектенија и катизма. На Гди̇н̇ въззвѣхъ: стихире о Слепом на 6 и светога 4 Слѣва, светога њ њѣнѣ: дана: Кто възглаголетъ: вхѣдѣ прокимен дана, паримеји светога. На литији стихира храма и светога. Слѣва, светога њ њѣнѣ: Се исполнил: На стиховње стихира васкрсна гл. 5 Тебе воплощеннаго: и стихире Пасхе с припевима. Слѣва, светога њ њѣнѣ: Пасхе Вокресеиѡл денъ: Хр҃тоуъ вокрѣе њз мѣртвѣхъ: 1. На бл҃гословѣнїи хлѣбѣвѣ, тропар светога 2 и Богородице Дѣво: Отпуст обични без Крста, и помиње се свети, који се слави **(Ако нема бденија тропар васкрсан, Слѣва, светога њ њѣнѣ: богород. по гласу тропара светог).**

На јутрењу после Слѣва сѣѣи што бива с кадионицом и свећом, при отвореним царским дверима и после Хр҃тоуъ вокрѣе њз мѣртвѣхъ: и стихова као на саму Пасху чита се шестопсалмије. На Бг҃ъ гдѣ: Тропар васкрсан гл. 5 Собезначалное слово: 2 Слѣва, светога њ њѣнѣ: богород. по гласу тропара светога. По 1 катизми сједални васкрсан, по 2 сједалан о Слепом. Полијелеј, Величаније и сједалан светога. Степени први антифон 4 гл. Прокимен и еванђеље светога; псалм 50; Слѣва светога који се слави њѣнѣ: Молитвѣми Богородици: Помилѡи мѡ Боже: и стихира светога. Канон Пасхе без богород. са ирмосом на 6 светога на 4 и о Слепом на

4. Катавасија: Спалителю БогѸ: По 3 песни кондак и икос светого, ипакој Пасхе: ПредварившиѸ оутро: Слава, сједалан светого и нынѣ: Слепога. По 6 песни кондак и икос Пасхе. На 9 песни не поје се ЧтнѣишѸю: но припеви Пасхе, напослетку ирмос: ТѸ паче оума: Свјетилан Пасхе Слава, светого и нынѣ: Слепога. На хавлите стихире светого на 4, затим Ѹа воскресетѸ бѣх: и стихире Пасхе са стиховима. Слава, светого и нынѣ: Пасхе гл. 5. ВоскресенїѸ день: ХрїстоѸ воскресє иѸ мѣртвѸхѸ: 1. Славословије велико. Тропар васкрсан Слава, светого и нынѣ: богородичан васкрсан по гласу тропара светого, јектенија и отпуст без Крста као и на вечерњу.

Литургија (почетак) као и на саму Пасху. Место антифона поју се изобразителна. Блажени од канона Пасхе песма 3 и светого песма 6. После входѣ: Спани ны ѡне вожїи: Тропар васкрсан и светого Слава, кондак светого и нынѣ: Пасхе. Прокимен Пасхе СвѣтїсѸа, свѣтїсѸа нобѸи їерѸалиме: Причасно Пасхе и светого. Крај литургије поје се као и на саму Пасху, отпуст чини свештеник с Крстом и све друго као и на саму Пасху.

Ако празник падне на Спасовдан:

На малом вечерњу стихире васкрсне 4, Слава, светого и нынѣ: празника. На стиховње стихире светого с припевима великог вечерња Слава, светого, и нынѣ: празника. Тропар светого, Слава, светого, и нынѣ: празника, јектенија мала и отпуст.

На великом вечерњу БлїженѸ мѸжх: на Гдї воззвѸхѸ: стихире празника 6 и светого 4. Слава, светого, и нынѣ: празника. После входѣ: прокимен дана, паримеји празника и светого. На литији стихире празника Слава, светого, и нынѣ: празника. На стиховње стихире празника с припевима. Слава, светого, и нынѣ: празника На бл҃гословїии хл҃бѸвѸ тропар празника 2 и светого 1.

На јутрењу на їгѸ гдѸ: Тропар празника 2, Слава, светого, и нынѣ: празника. Катизме. Сједални празника. Полијелеј и Величаније празника, сједалан празника. Степени први антифон 4 гл. Прокимен и еванђеље празника; псалм 50 и стихира празника. Канон празника оба са ирмосом на 6 и светого на 4. Катавасија: БожїтвеннїмѸ покрѸвѸнѸ: По 3 песни кондак и икос светог, и сједалан 2 Слава, светого, и нынѣ: празника. По 6 песни кондак и икос празника. На 9 песни не поје се ЧтнѣишѸю: но припеви празника; тропарима светого припев: свјетилан празника, Слава, светого, и нынѣ: празника. На хвалите стихире празника 3 и светого 3, Слава, светого, и нынѣ: празника. Отпуст празника.

На литургији изобразителна. Блажени од канона празника песма 3 и светого песма 6. После входѣ: тропар празника и светог Слава, кондак светог и нынѣ: празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре празника, затим светог. Место дог҃отно: поје се ирмос: место: КндѸѸом свѣтѸ нїтїннїѸи: поје се тропар празника; Отпуст празника.

Ако падне у недељу 7 после Пасхе светих 318 Отаца:

Оставља се служба Вазнесенија и поје се васкрсна, светога и св. Отаца

На малом вечерњу стихире васкрсне 4, Слава, светога и њинѣ: богор. малог вечерња. На стиховње стихира васкрсна 1, и светог великог вечерња с припевима. Слава, светога, и њинѣ: богор. по гласу. Тропар васкрсан, и Отаца, Слава, светога, њинѣ: празника.

На великом вечерњу после катизме на Гдн воззваѣх: стихире васкрсне 3, Отаца 4 и светога 3, Слава, Отаца и њинѣ: богородичан гласа. После вхѣдѣ: прокимен дана, паримеји Отаца и светога. На литији стихире Отаца и светотога, Слава, светога, и њинѣ: празника. На стиховње стихире васкрсне, Слава, светога, и њинѣ: празника. На еѣлогловѣнн хѣбѣвѣ: Богородице дѣво: 2 и светога 1. На Гѣх гдѣ: Тропар васкрсан и Отаца, Слава, светога, и њинѣ: богородичан. По катизми сѣдални сви васкрсни с богородичнима. Полијелеј и Величаније и сѣдални светог. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно; псалм 50 и стихира васкрсна. Канон васкрсан са ирмосом на 4, светога на 4, и Отаца на 6. Катавасија: Пожеитвеннымъ покровенъ: По 3 песми кондак и икос светога, сѣдалан Отаца, Слава, светога и њинѣ: богородичан. По 6 песми кондак и икос Отаца. На 9 песми поје се Чтѣнншю: Свѣтилан васкрсан и отаца; , Слава, светога и њинѣ: богородичан. На хвалите стихире васкрсне 3, Отаца 2 и светога 3, , Слава, Отаца, њинѣ: Преблагословенна еи: Славословије велико и тропар само васкрсан; отпуст.

На литургији блажени гласа Отаца песма 3 и светога песма 6. После вхѣдѣ: тропар васкрсан Отаца и светога, кондак Отаца, Слава, светога, и њинѣ: празника. Прокимен, апостол и еванђеље Отаца и светога. Причасано: Хвалите гопода: Место доргоно: поје се ирмос празника: место: Видѣомъ свѣтъ и глѣннѣи: поје се тропар; Отпуст празника.

Напомена: По овом правилу бива служба и св. Кирилу и Методију.

51. Служба св. Константину и Јелени.

Стѣхъ великихъ царей и равноапѣвѣхъ константина и ѣлены.

На великом вечерњу Пѣженъ мѣжъ: на Гдн воззваѣх: стихире празника г: и стѣхъ ѣ, глѣх ѣ. Подобенъ: Дѣлѣ ѣи знаменіе: Слава, глѣх ѣ: Богѣхъ дарѣхъ: И њинѣ, празника, илн еѣорѣченъ. Вхѣдѣ. Прокимен дана: и чтѣнн стѣхъ: Царѣхъ третнхъ: Стѣ солѣмонъ предъ лицѣмъ жѣртвенника гднѣ: Прѣрѣчѣтѣ илннн: Да возрѣдѣтѣ дѣшѣ моѣ гдѣ: Прѣрѣчѣтѣ илннн же: Свѣтнѣа, свѣтнѣа иѣрѣиме: На литији стихира храма: и стѣхъ, глѣх ѣ. Слава, глѣх ѣ: Церковь днѣхъ оѣкраиншнѣа: И њинѣ, празника, илн еѣорѣченъ. На стиховње стѣхѣры, глѣх ѣ. Подобенъ: Вѣдѣ ѣ дрѣва: ех припѣвѣ: ѣи припѣвѣ: Вознесѣхъ иѣбрѣннаго ѣ людѣи моѣхъ: ѣи: Сегѣ радн помѣза тѣ бѣе еѣхъ тѣѣи ѣлѣемъ радѣсти: Слава, глѣх и: Свѣтѣхъ прѣсвѣтѣлѣи: И њинѣ, празника.

Тропарь, глѣх и:

Крѣтѣ тѣоегѣ ѣвѣразъ на нѣи вѣдѣвѣ, и ѣкоже пѣвелъ звѣніе не ѣ чѣловѣкѣхъ прѣемѣ, вѣ царѣхъ ѣпѣлѣ тѣѣи гдн, царѣтѣдѣущнй глѣдъ вѣ рѣцѣ тѣѣи положн: ѣгоже еѣиѣи вѣсгдѣ вѣ мѣрѣ, мѣтѣами вѣѣы, ѣдннѣ чѣвѣколѣбѣе.

На јутрењу, на Бѣз гдѣ, тропар празника, дважды: Слава, стѣхъ: Н нынѣ, празника. По ѿ-и каѡимѣ сѣдѣленъ, гласъ г, дважды: Слава, и нынѣ, празника, илѣ бѣгородиченъ. По б-и каѡимѣ сѣдѣленъ, гласъ с, дважды: Слава, и нынѣ, празника. По полѣелѣн сѣдѣленъ, гласъ д, дважды: Слава, и нынѣ, прѣздника. Степѣнна, ѿ-и антѣфѡнъ д-гв гласа. Прокѣменъ, гласъ д: Вознесѡхъ ижебраннаго ѿ людѣи моиѡхъ: **Стѣхъ: Сегѡ рѣдн помѣза тѣ бѣе бѣз твоѣи: Велѡкое дыханѣе: Бѣлѣе иѡанна, зачѣло ѿс.** По н-мъ ѡламѣ, Слава, Мѣтвѣми бѣовѣнчѣнныѡхъ царѣи: Н

нынѣ, Мѣтвѣми бѣе: Тѣже, Помѣлѣи мѣ бѣе: Посѣмъ стѣхѣра: Бѣгочертѣваго кѡнстантѣна: ицѣ на лѣтѣи. Канѡнъ прѣздника на с: и стѣхъ на и, гласъ и. Катѡвѣѣа прѣздника: илѣ: **Ѧвѣрзѣ оустѣ мо:** По г-и пѣени, конѡкъ и ѡкоз прѣздника: тѣже сѣдѣленъ стѣхъ, гласъ и, дважды: Слава, и нынѣ, прѣздника. По с-и пѣени,

Конѡкъ, гласъ г. Подѡбенъ: Дѣа днѣеъ:

Кѡнстантѣнъ днѣеъ сз мѣтерѣю сѣленю крѣтѣ ѡблѡютѣ, вѣсѣтѣноѣ дрѣво, вѣсѣхъ оѡеѡ ѡдѣеѡвз погрѣмѣнѣе сѡце, ѡрѡжѣе же на прѡтѣвныѡ вѣрныѡхъ царѣи: насъ бо рѣдн ѡвнѣса знѣменѣе вѣлѣе, и бо вранѣхъ грѡзноѡ.

И ѡкоз. По д-и пѣени, сѣвѣтѣленъ стѣхъ. Слава, илѣ: Н нынѣ, празника, илѣ бѣгородиченъ. На хвалите стѣхѣры празника г: и сѣхъ г, гласъ и. Подѡбенъ: **Ѧ** прѣсѣлѣнагѡ ѡдѣеѣ! Слава, гласъ и. Црѣ царѣи, и бѣз: Н нынѣ, прѣздника. Славословиѣе велико. Бѣктѣнѣи, и ѡпѡсѣтѣ.

На литургиѣи блаженѣи прѣздника, пѣенѣ радѡвѣа: и стѣхъ, пѣенѣ с, на д. Прокѣменъ, гласъ и. Ко вѣдѡ зѣмлю: **Стѣхъ: Нѣсѡ повѣдѣютѣ сѣлѣ вѣжѣи:** ѡпѡсѣтолѣ кз галѣтѡмъ, зачѣло г. ѡце же пѣтѣдѣсѣтѣнѣца, ѡпѡсѣтолѣ дѣлѣнѣи, зачѣло м-д. ѡмнѣдѣа, гласъ д: Вознесѡхъ ижебраннаго ѿ людѣи моиѡхъ. **Стѣхъ: Гдѣи илѡю твоѣю возвѣелѣнѣца црѣ:** Бѣлѣе иѡанна, зачѣло лс, ѡ полѣ. Причѣтѣнъ: Ко вѣдѡ зѣмлю:

[зрѣ] Вѣсѣтно вѣдн, ѡце сѣлѣнѣца пѣмѣтѣ сѣгѡ црѣлѣ кѡнстантѣна вѣ четвѣртѡкъ вознесѣнѣа, илѣ вѣ недѣлю з-ю стѣхъ ѡтѣсѣз, сѣлѣвѣ сѣгѡ пѣтѣи ѡкоже иѡаннѣ бѣоелѡвѣ по тѣмѣже глѣвѣмъ.

Ако падне у недељу слепога, на Оданије Пасхе, Спасовдан:

или у недељу 7 - Светих Отаца

Служба се поје као и св. Николи или другоме светом, који има бденије.

Ако падне у петак 7 седмице на Оданије Спасовадне:
или у суботу пред недељом Свих Светих, на Оданије празника Духовског

У петак на вечерњу поје се Ђлжѣнз мѣжз: на Гдн воззвѣхз: стихире празника на 6, и светих на 4, Слѣва, светих Њ њѣнѣ: празника. вхѣдѣ: Прокимен дана и паримеји светих. На литији стихире празника и стиховње светих. Слѣва, светих, Њ њѣнѣ: празника. На стиховње стихире празника, Слѣва, светих, Њ њѣнѣ: празника. На кѣгословѣнѣн хлѣбѣвѣз тропар светих 2., празника 1, и отпуст празника.

На јутрењу на Ђгз гдѣ: тропар празника 2, Слѣва, светих Њ њѣнѣ: празника. Катизме, сједал ни празника. Полијелеј и Величаније и сједалан светих. Слѣва сједалан по полијелеји светих Њ њѣнѣ: празника. Степени и први антифон 4. гл. Прокимен и еванђеље светих. псалм 50. стихира светих. Канони празника оба са ирмосом на 6, и светих на 4. Катавасија а празника. По 3. песми кондак, икос и сједалан светих Слѣва, светих Њ њѣнѣ: празника. По 6. песми кондак и икос празника. На 9. песми не поје се Чтѣнѣшѣю: но припеви празника. Свјетилан празника, Слѣва, светих Њ њѣнѣ: празника. На хвалите стихире празника 3, и светих, Слѣва, светих Њ њѣнѣ: празника. Славословије велико, тропар светих, Слѣва Њ њѣнѣ: празника На литургији блажени празника песма 9 и светих песма 3. После вхѣдѣ: Тропар празника и светих, Слѣва, кондак светих, Њ њѣнѣ: празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно дана и светих. Ирмос празника и отпуст празнични, на ком се спомиње и свети, који се слави.

Ако падне у суботу уочи духова:

Поје се се служба сва празника а служба мртвима поје се у прошлу суботу или прошли четвртак.

Напомена:

Ако падне ма који велики свети који имабденије или храмовни празник у недељу Педесетнице т.ј. на Духове или понедељак Св. Духа т.ј. други дан Духова или ма у који дан духовске седмице или у недељу Свих Светих поје се служба по правилима означеним у храмовним главама.

Ако падне изван св. Педесетнице:

Поје се служба само празника обично као и сваком другом светом, који има бденије.

52. Служба Рођењу св. Јована Претече

Рождество̀ честна̀гѡ сла̀внагѡ прѣ̀рока, прѣдѣ̀чн ѡ крестнѣ̀телѡ ѡ̀wann.

На малом вечерњу стихире на 4 глѣз ѡ. Подѡбенз: Зѡанный свѣшше: Слѣва, глѣз ѡ, самогласѣнз: Подѡбѣтз ѡwannѡ: Њ њѣнѣ, влѣцѣ прѣнмѣ: На стиховње стихире, глѣз ѡ, подѡбенз: Дѡме ѡвфрѡдовз: ѡз припѣвѡ ѡхз: ѡ-ѡ, Ђлгословѣнз гдѣ бгз ѡнѣвз: ѡ- ѡ, Њ ты ѡтрѡчѡ прѣрокз: Слѣва, ѡ њѣнѣ, глѣз ѡ: Вѡждѡ ѡлѣвѣтз:

Тропарь, глѣз ѡ:

- **ѿще нѣсть храма хрѣтова, глаголемъ тропарь прѣжде прѣтѣчи. Слава, кондакъ ѿгѡ. ѿ нынѣ: Предсѣдательство хрѣтіанъ:**

Прокимен, апостол, евангелъе чтѣмъ прѣтѣчи ѿднѣхъ, такожде и причастный. Прокименъ, гласъ 3: Возвелеиша прѣдъннѣхъ ѡ гдѣ: **Стѣхъ:** Оубыиши еже гласъ мой: Апостолаъ къ римляномъ, зачало рѣ: **Нынѣ** ближайшее намъ спсѣніе: **ѿлладѣа, гласъ 4:** Блгословенъ гдѣ бѣхъ иже: **Стѣхъ: Великое дыханіе: Стѣхъ: Хвалите бѣа во стѣхъ ѿгѡ:** Евангелъе по лѣкѣ, зачало г: **Зачатъ** ѿсаветъ жена захаріина: **Конѣцъ:** До дне іавленіа своего ко іаю. По и-мъ **ѿламе** стѣхѣра, гласъ 6: **Изъ** чеба мрѣа ѡсвѣщѣа: писана на стѣхѣнѣ. **Канон** претечи, твореніе іоанна, гласъ 4, со іромомъ на и: іромъ по двѣжды: и дрѣгѣ канѡнъ, твореніе андрѣево, на 5, гласъ тоиже: **Катавасія: ѿверзѡ о҃р҃тѣ мо:** По г-и пѣсни, свѣдѣнъ, гласъ и: **Слава, гласъ 4:** ѿ нынѣ, бѣгородненъ. ѿ чтеніе. По 5-и пѣсни,

Кондакъ, гласъ 6. Подобенъ: Дѣа днѣеъ:

Прѣжде неплѡды, днѣе хрѣтова прѣтѣчѣ раждаетъ, и тои ѿтъ исполненіе всѣагѡ пророчества: ѿгѡже во прѣрѡцы проповѣдаша, на егѡ во іорданѣ рѣкѣ положивъ, іависа бѣіа слова прѣрѡкъ, проповѣдникъ, вѣдѣи и прѣтѣчи.

ѿ ікозъ, и чтѣмъ прологъ: По 4-и пѣсни, свѣдѣнъ прѣтѣчи, двѣжды. **Слава, и нынѣ, бѣгородненъ.** На хвалитѣхъ, стѣхѣры на 4, гласъ и. **Подобенъ: ѿ** прѣлавагѡ чѣде! **Слава, гласъ 5:** **Свѣзда свѣзда прѣтѣчи; ѿ нынѣ:** **Ице** ты ѿи лозѣ: **Славословіе** велико. По трѣстѡмъ тропарь прѣтѣчи: **Слава, и нынѣ: ѿже** ѡ вѣка: **Јектенија** и отпуст.

Посѣмъ дѣтѣа ѿлѣи брѣтѣи ѡ канѣла стѣгѡ, поубымы намъ стѣхѣрѣ самогласѣ, по ѡбычаю, и чѣзъ 4.

На 4-мъ чѣдѣ, тропарь прѣтѣчи. По трѣстѡмъ, кондакъ ѿгѡ, и конѣнный ѡпѣтѣ. **На литургији блаженіи прѣтѣчи, 4-гѡ канѡна пѣснь 6-а на 4: и 6-гѡ, пѣснь 5-а на 4:** После вхѡдѣ тропарь храма Христова, и бѣы, ѿце ѿтъ, тропарь претечи: **Кондакъ** храма Христова. **Слава, претечи. ѿ нынѣ, храма богород.. ѿще нѣсть храма бѣы, ѿ нынѣ, кондакъ** храма хрѣтова. **ѿще нѣсть храма хрѣтова, глаголемъ тропарь прѣжде прѣтѣчи. Слава, кондакъ ѿгѡ. ѿ нынѣ: Предсѣдательство хрѣтіанъ:** Прокименъ, апостолаъ, и ѿвѣи чтѣмъ прѣтѣчи ѿднѣхъ, такожде и причастный. Прокименъ, гласъ 3: Возвелеиша прѣдъннѣхъ ѡ гдѣ: **Стѣхъ:** Оубыиши еже гласъ мой: Апостолаъ къ римляномъ, зачало рѣ: **Нынѣ** ближайшее намъ спсѣніе: **ѿлладѣа, гласъ 4:** Блгословенъ гдѣ бѣхъ иже: **Стѣхъ: ѿ ты ѿтрѡчѣ прѣрѡкъ:** Евангелъе по лѣкѣ, зачало 1 **Понѣже** о҃бѡ мнози начаша чинити: **Конѣцъ, въ зачалѣ 4:** До дне іавленіа своего ко іаю. **Причасно: Въ пѣмѣтъ вѣчнѡ:**

53. Служба светим апостолима Петру и Павлу

Стѣхъ слабныхъ и всехвѣльныхъ и первоверхѡвныхъ апѡлѡвъ **п е т р ѡ и п а в л а.**

На малом вечернѡ на , На Гдѣ воззвахъ, стѣхѣры на 4, гласъ 4. **Подобенъ: Дѣа** ѿи знаменіе: **Слава, гласъ и:** **Досадитель и гонитель: ѿ нынѣ:** **Крѡкъ** твои бѣ дѣо: **Прокименъ** днѣ. **На стиховѣе стихире,** глас 2 **Подобенъ:** **ѿгѡ ѡ дрѣва:** **сз** припѣвы ихъ: 4-и, **Во** видѣ зѣмлю и зѣидѣ вѣщаніе ихъ: 6-и, **Нѣсѣ** повѣдаютъ слабѣ вѣію: **Слава, гласъ 4:** **Хрѣтозъ** тѣа пѣрваго: **ѿ нынѣ, Изѣави** насъ ѡ вѣдъ:

Тропарь, гласъ ѿ:

ѿплѡвѡзъ первопрестѡльницы, ѿ вселѣнныа оучителїе, вѣкъъ вѣчѣхъ молїте, мїръ вселѣннѣй даровати, ѿ дѡшамъ нашьмъ вѣлю мѣтъ.

Слава, ѿ нынѣ: Ѹже ѡ вѣка оутѣлено: Јектенија мала и отпуст..

На великомъ вечернѣу, по ѡбычномъ ѡсаммѣ, поемъ Блжѣнъ мѡжъ, ѿ ѿ антїфѡнъ. На Гдѣ воззвахъ, стїхїры на ѿ, гласъ бѣ, самоподобны: Кїи ми похвалными вѣнцы: Слава, гласъ ѿ: Трикратнымъ: ѿ нынѣ: Ѹже тебе радї: Вхѡдъ. Прокимен дана, ѿ чтѣнїа г: ѿ.е, Соборнагъ посланїа петрова: Пратїе: блгословѣнъ бгъ ѿ оцъ гдѣ нашегъ: б.е, Тогѡже соборнагъ посланїа:

Возлюбленнїи, преподѡсѡше чреда: г.е, Тогѡже соборнагъ посланїа: Возлюбленнїи, молю ѡкъ пришельцы: На литїи стихире гласъ 2, самогласны. Слава, гласъ бѣ: Премѡдростъ вѣїа: ѿ нынѣ, бгородиченъ, Блжїмъ тѡ бѣ: На стиховнѣ стихире гласъ 1, самогласны. Слава, гласъ бѣ: Праздникъ радостенъ: ѿ нынѣ: Творецъ ѿ ѿзбавитель: На блгословѣнїи хлѣбѡвъ, тропарь, гласъ ѿ, двѣжды, пїсанъ на малѣй вечерни, ѿ бѣе дѡ: ѿдиножды. ѿ бгдѣ ѿма гдѣ: трїжды съ пѣнїемъ. ѡсаммъ ѿг: Блгословїа гдѣ: ѿ чтѣнїе съхъ ѿплъ.

На ютрянѣу на бгъ гдѣ тропарь ѿплѡвѡзъ, двѣжды. Слава, ѿ нынѣ: Ѹже ѡ вѣка оутѣлено: По кадїсмахъ сѣдальны ѿплѡвѡзъ съ бгородичны ѿхъ. ѿ чтѣнїе. По полѣлен сѣдленъ, гласъ ѿ. Подобенъ: Премѡдрости: двѣжды. Слава, ѿ нынѣ, бгородиченъ: ѿ чтѣнїе. Степена ѿ ѿ антїфѡнъ ѿ. г. ѡ гласъ. Прокименъ, гласъ ѿ: Ко вѡ зѣмлю ѿзбѡде вѣщанїе ѿхъ: Стїхъ: Нѣсѡ повѣдаютъ славу бгїю: великое дыханїе: Стїхъ: Хвалїте бгѡ: евангелїе од ѿѡнна, зачало .з: ѿвѣсѡ ѿнѣз оучнѡмъ своимъ, востѡвъ ѡ мѣртвѡхъ: По ѿ.мъ ѡсаммѣ стїхїра, гласъ бѣ: Блгочестїа ѿтннныа проповѣдникї: Канѡнъ ѿпла петра, творѣнїе ѿѡнна дамакинѡ, гласъ ѿ, со ѿмосѡмъ на ѿ: ѿмосѡ по двѣжды. Ардгїи канѡнъ ѿпла пѡла, творѣнїе тогѡже, гласъ ѿ, вѣз ѿмосѡвъ, на б. Катавасїа: Ѹвѣрзъ оутѡ мо: По г. ѿ пѣнн, ѡпакѡн, гласъ ѿ: Кїа темнїца не ѿмѣ тебе ѡзникѡ: По б. ѿ пѣнн,

Кондакъ, гласъ бѣ:

Твѣрдыа ѿ бгѡвѣщнныа проповѣдатель, вѣрхъ ѿплѡвѡзъ твоѡхъ гдѣ, прїѡлъ ѿнѣ вѡ насаждѣнїе блгїхъ твоѡхъ ѿ покой: болѣзни бо ѡнѣхъ ѿ смѣртъ прїѡлъ ѿнѣ, пѡче вѡкагъ вѣплодїа, ѿднѣ свѣдѡнїи сѣрдѣчнѡ.

ѿ ѿкосъ, ѿ прѡлогъ. По б. ѿ пѣнн, свѣтнїи лѣнъ ѿплѡвѡзъ двѣжды. Слава, ѿ нынѣ, бгородиченъ. На хвалїтехъ, стїхїры на ѿ, гласъ ѿ. Подобенъ: Зѡанный свѡше: Слава, гласъ бѣ: Всечестнѡй ѿплѡвѡзъ прїпѣе праздникъ: ѿ нынѣ, бѣе, ты ѿнѣ лозѡ: Славословиѣ Велико. По трнѡмъ, тропарь ѿплѡвѡзъ. Слава, ѿ нынѣ: Ѹже ѡ вѣка оутѣлено: Ѹктѣнїи, ѿ ѡпѡртъ. ѿ длѣтѡ стѡй ѿлѣй вратїи ѡ канѡла съхъ ѿплъ, поѡщымъ намъ самогласнѡ стїхїрѡ ѿплѡвѡзъ, ѡже вѡнтъ ѿкклнїархъ: ѿ прѡчѡа, ѡкоже прѣдказѡа, септѣмвріа вѡ кѡ. ѿ дѣнъ, ѿ чѡсъ ѿ. ѿ.

На ѿ.мъ чѡсѣ, тропарь ѿплѡвѡзъ. По трнѡмъ, кондакъ ѿхъ. ѿ конѣннѡй ѡпѡртъ.

На литургїи блаженїи ѡ канѡна, ѿпла петра, пѣнн г. ѡ на ѿ: ѿ пѡла, пѣнн б. ѡ на ѿ. По вхѡдѣ, Оукѡзъ ѡ тропарѣхъ, ѿ кондакѡхъ, зрѣ сѣгѡ мѣсѡца вѡ кд. ѿ дѣнъ. Прокименъ, гласъ ѿ: Ко вѡ зѣмлю: Стїхъ: Нѣсѡ повѣдаютъ славу бгїю: ѿпѡстѡлъ къ корїндѡнѡмъ, зачало ргї: Ѹ немыѣ ѡце дерзѡетъ ктѡ: ѿлнѡдїа, гласъ ѿ: ѿповѣдатъ нѣсѡ чдѡелѡ тво. гдѣ. Ѹвѡїе, матѡ.еа,

зачало .з: Пришедъ иже во странѣ кесарѣи фѣліпповы: Причасно во всю зѣмлю: Радовый апостолъ и ѡблѣ
вычитаемъ прежде.

На трапѣзѣ, разрѣшеніе на рыбы и вино, аще и средѣ или пѣтокъ.

Напомена: Ако овај празник падне у недељу поје се служба по правилу изложеном у глави 14 под: Г. Кад свети, који има бденије падне у недељу.

54. Служба св. Оцима шест васељенских сабора.

Памѣть совершамъ стѣхъ ѡтѣцъ вселенскихъ шестѣ соборомъ

Напомена:

- Ако 16 јули падне у недељу, онда се тог дана свршује служба св. Оцима. Ако 16. падне у понедељак, уторак или среду поје се служба св. Оцима у прошлу недељу, ако ли падне 16 у четвртак, петак или суботу, поје се служба св. Оцима у идућу недељу.
- Ова служба се поје по правилу изложеном у глави 16 под 12., исто онако, као и: [Служба Светим Оцима седмог Сабора.](#)

55. Служба св. Пророку Илији.

Сѣгѣ славногъ пророка илїи.

Напомена:

Ако празник св. Илије падне у недељу поје се служба као што је иложено у гл. 14 под г. [Кад свети који има падне у недељу.](#)

На малом вечерњу на Гдн, воззвахъ, стѣхѣры на д. Гл҃гъ ѧ. Подобенъ: Нѣныхъ чинѡвъ:

Триблнечнымъ свѣтомъ бжтвеннагъ іанїа, оумѣ чистотѡю нечестиваго царѣа, ѧкѡ законопретѣпника, праведнымъ сѡдомъ ѡбличїа ѣси, и нѣсѣ закључїа ѣси, и вдовїцѣмъ сѡномъ препитїа ѣси. молї, прроче, спастїсѣ дшїамъ нашымъ. 2

Бжтвеннымъ еѡбидїнемъ достѡиннѡ прроческимъ сѡномъ, и рѣзѡмомъ почтенъ бывъ, бжтвенный прроче, прорїаешї дїлнаѣ ѧкѡ блїзъ сѡцїа: царѣа ѧкѡ неправедна ѡбличїа ѣси, и стѣднѣѣ еѡцѣнникѣ ножемъ закљаѣ ѣси. молї хрїта б҃га, спастїсѣ дшїамъ нашымъ.

Нечестивый царь не терпѣ твоегѡ ѡбличїа, тебѣ, бжтвенный прроче, глаголетъ: ты ли ѣси томѣ и развращїа іїла; ты же реклѣ ѣси: не ѧзъ, ѡ царѣа, но ты и домъ ѡтца твоегѡ: понїже б҃га твоегѡ,

сочворшаго тѣ, ѡстѣвѣхъ єси, и чюддыѣхъ ввѣхъ єси. но молитвами, хрѣте, твоегѡ прѣрока ѡ таковыѣхъ прелестьи и збѣхъи наєхъ и спаси души наша.

Слава, гласъ ѿ: Бжтвенный прѣоче илїе, ты неправдоваши царѣ ѡ навѣдѣевѣхъ оубиствѣхъ, и ѡ вогхищенїи єинограда ѡблчїевъ, дерзновѣннѡ рѣкхъ єси: понѣже безъ правды оубїхъ єси мѡжа ильтаннина: еице и єлмъ оубїенъ єддешн, и пѣи крѡвь твоѣи понижѡтхъ, и блдннцы вх крѡви твоѣи и змынѡтсѣ. но молитвами, хрѣте, твоегѡ прѣрока кѡпнѡ и оубѡдннѣ, таковыѣхъ прещенїѣхъ и збѣхъи наєхъ, и души наша спаси, ѣкѡ члѣвколѡбѣецъ.

И нынѣ, єгѡроднченъ: На стиховѣе стихире, гласъ ѿ. Подѡбенъ: Дѡме єнѣрѣдѡвхъ:

Бжтвенный прѣоче, ты ревнѡ по гдѣ вседержителн, молитвою нѣлѣ заключилъ єси, рѣкхъ: дѡждь и росѣ да не снїдетхъ на зѣмлю, чѡкмѡ глаголомъ оубѣтхъ моїхъ.

Стїхъ: *Мѡвѣсеи и ларѡнхъ во іереехъ єгѡ, и єлмѣхъ вх прнзываетхъ ѣма єгѡ.*

Бжтвенный прѣоче, ты молитвою и мїлованїемъ пѣкн небел ѡверзѣлешн, и дѡждь жѣждѡщымъ людемъ богѣтнѡ дѣрзешн.

Стїхъ: *Ты іерей во вѣкн по чїнѣ мелхїседековѣ.*

Бжтвенный прѣоче, ты вдовнцѣхъ єхъ єїномъ препнтѣлъ єси, и молитвою гѡреть мѡкн и чѣвнѣцъ мѣлѣ оумнѡжнѣхъ, по глѡбѣхъ господнѡ, гѡреть мѡкн и чѣвнѣцъ мѣлѣ не оумѣлнѣхъ.

Слава, гласъ и подѡбенъ тѡйже: Бжтвенный прѣоче, ты молитвою твоѣю ѡгнь єхъ небел свѣлъ єси, и царѣ оубѣрѣлъ єси глаголатн: констнннѣ єдннѣ єгѣ, ѣже илїю проповѣдлемыи.

И нынѣ, єгѡроднченъ: Влѣце блгѣлѣ, стїи твоѣи рѡцѣхъ кх єнѣ твоелѣхъ воздѣжн, дѡшелнѣвомѣхъ содѣтелю, оубѣдритн рѣкѣ твоѣ.

На великомъ вечернѣ на Блаженъ мѡжхъ: ѣ. и антѣфѡнъ. На Гдн, воззѡхъ, стїхїры на ѣ. Гласъ ѣ. Подѡбенъ: Нѣннѣхъ чннѡвхъ:

Иже дѣскїтанннѣ илїѡ колеснїцею ѡгненною ѡ землн шѣдрѣ преложнвнѣхъ єлѡвѣ: єгѡ молитвами спаси наєхъ вѣрнѡ тѣлѣ єлѡвѣцнхъ, и тогѡ творѡщнхъ радѡстнѡ єжтвеннѡ пѣлѣтѣ и спасенѡ. **[Дѡждь.]**

Вх трѣсѣхъ и внхрѣхъ тѡнцѣхъ вѣдѣлъ єси єжїє прншествїе, илїе єгѡблженнѣ, просѣвѣцїѡщѣє тѣлѣ дрѣвѣ: на колеснїцѣхъ же єдѣлѣ четвѣрокѡннѣхъ, нѣѡ прѣвѣждѣлъ єси єтрѣннѡлѣпнѡ, оубнѡлѣемъ, єгѡдѡхнѡвеннѣ. **[Дѡждь.]**

ἑλισσέο ὠστάβль. тѣмже мѡлнмз тὰ, ἄще н тѣломз вохнцѣнз бѣмз ἑсн, но дхѡмз ѿ насз не раздѣчѣса, н
всегда хрѣтѣ молнса, спастнса дшамз нашымз.

Светозаренз облакз, вѣтвенный прроче, явилса ἑсн, нкапла тѣчѣ егоразмѣа вѣмз вѣрнымз, напала
богатнв вѣнѡмз вееѣла вѣхз, вѣрою прнтнчдцнхз кз вѣтвеннѣйшемѣ храмѣ твоемѣ. тѣмже мѡлнмз тὰ,
вѣтвенный прроче н еговндче нлѣ, побѣды на врагн бѡннствѣ нашемѣ дѣрѣн, н дшамз нашымз бѣлю мнлостъ.

Самодѣржцѣ оѣмѣ плѡть покориаз ἑсн, вѣтвенный нлѣ прроче, оѣсѣрднв вохжѡдѣнѣа ѣкѡ по степенемз вѣ
сѣрды твоемз полагаѣа. тѣмже н неправдовавша црѣа ѡблнчѣвз, гнѣба бѣѣа запрѣченѣе нзрѣкз, н стѣднвѣа
бвдцѣнннкн ѣкѡ неправднвн ножемз погѣбѣаз ἑсн, н вѣхз наѣчнлз ἑсн ѣснѡ вопнтн: вѡнстнннѣ ἑдннз ḡртъ
бѣз, ḡгоже нлѣа проповѣда.

Слѣва, глазз ѣ: ѿ нечестнѣа царѣа повелѣнѣа! ѡ порѣа нсполнена крѡве н беззакѡнѣа! заповѣда поѣтѣз, да
оѣвнѣтѣво сотворнтѣз, н лѣѣе оѣвѣнз бѣтѣть навѣдѣѣн ѣнлѣтнннз. что же, прроче, кз снмз рѣквз ἑсн; ѣкѡ тѣкѡ
глаголетѣз гдѣ: понѣже безз прѣбды мѣжа ѣнлѣтнннѡ оѣбнлз ἑсн, тѣкожде н тѣѡѡ крѡвѣ пролѣена бѣдетѣз, н
блѣдннцн кз крѡвн тѣѡѣн нзмѣнѡтса. но молнтѣамн, хрѣтѣ, тѣѡегѡ пррѡка н проповѣдннкѡ, тѣкѡвѣгѡ
безчелѡвѣчѣствѣа нзбѣвн дшѡн нашѡ, ѣкѡ чѡлѡвѣколѡбѣцз.

И нынѣ, егорѡднченз: Бѣе, ты ἑсн лѡзѡ нстнннѡ, вѡзрѣтнѣвшѡа намз плѡдз жнвѡтѡ, тѣбѣ мѡлнмса, молнса
влѣще со стѣмн лѣплѡ, помнлѡвѣтн дшѡн нашѡ.

На стиховѣе стихире, глазз н. Подѡбенз: ѿ прѣслѣвнагѡ чѣдѣеѣ!

Нлѣа пррѡкз прѣднѣвннѣ, зарѣѡ оѣмз просѣчтнѣвз, вѣѣ бѣтѣть вѣтѣвенз, н царѣа нечестнѣа ѣдз неправдннѣ зрѣа
негодѣетѣз: тѣмже н ѣдѡмз бѣѣнмз ѡрѣченѣе посылѣетѣз на негѡ, тѣкожде н царнцѣа, ѣкѡ немнлостнѣѣ н
златѡлюбнѣѣ, ѣдѣ бѣѣѡ прѣдѣдѣ. но молнтѣамн, хрѣтѣ, тѣѡегѡ пррѡка нлѣн, спастн вѣхз насз, ѣкѡ мнлѡсѣрдз.

Стѣхз: Μωϋσεί η λαρώνη βο ιερέηη ἑγὼ, η ελμδῆλαη κη прнзѡвѣѡцнхз ѣмѡ ἑгѡ.

Дѡколѣ гдн, плѣть нечестнѣвѣхз спѣетса, прроче, рѣквз ἑсн; ты насаднлз ἑсн, н вкоренншаса, н сотворншѡа плѡдз
беззакѡнѣа: вѡнстнннѣа н сѣмн сѣлѣ погнѡбѡша нечѣстнѣемз свонмз. вѡзопнѡтѣз кз тѣбѣ, н не оѣблѣшншн. вѣсѣѡ
мн показѣлз ἑсн нечѣстнѣе ѣдѣѣн законѡпрѣтѣпннхз;

Стѣхз: Ты ἑсн ιερέηη βο вѣкн, по чннѣ мелхѣѣѣѣковѣ.

Иже чѣстнѡѣ тѣѡѣ вохжѡдѣнѣе, чѣстнѣнѣ во пррѡцѣхз, велнкнѣ нлѣе, прѣздѡнѣѡцнхз тѣѡнмн молнтѣамн ѡ бѣдз
нзбѡвлѣнѣ н скорѣѣн, н лѡтѣхз нахжѡдѣннѣ: да всегда тѣбѣ, прѣслѣвннѣ прроче, хрѣтѡмнѣнтн лѡдѣе, почнтѣемз н
оѣблѡжѣемз.

Слава, гласъ ѿ: Пророче, проповѣдникъ хрѣтовъ, прѣтѣла величествѣа нкогдаже ѡтѣдѣеш, и коемѣждо болащѣ приешу предѣтоиши. въ бышнихъ слѣжа, вселеннѣю блгоговлаещи, вѣдѣ проглабляемъ: прогнѣ ѡчищеніе дѣшамъ нашьмъ.

И нынѣ, бѣгородиченъ: Творецъ и ижеавитель мой, прѣтѣла, хрѣтовъ гдѣ иже твоихъ ложенъ прошѣдъ, въ мѣ ѡбокиа, первыа клѣтвы адама свободнѣ. тѣмже тѣ, вѣтѣла, ѣкѣ бѣи мѣри же и дѣѣ, констннѣ копѣмъ немолчнѣ: радѣа ѣггѣки, радѣа блѣце, предѣтѣтельство и покрѣве, и спасѣнѣ дѣшъ нашихъ.

Тропарь пророка двѣжды, гласъ дѣ:

Во плѣти ѣггѣ, пророкѣвъ ѡинованіе, вторыи прѣтѣа пришествѣа хрѣтова, илѣа славыи, свѣше послѣвыи ѣлѣееви блгодѣть, неадѣи ѡгонѣти, и прокажѣнныа ѡчищѣти: тѣмже и почитѣющымъ ѣгдѣ тѣчнѣтѣ ищѣлѣнѣа.

И иже дѣо: ѣдиножды.

На ютрењу на бѣгъ гдѣ, тропарь двѣжды, гласъ дѣ:

Во плѣти ѣггѣ, пророкѣвъ ѡинованіе, вторыи прѣтѣа пришествѣа хрѣтова, илѣа славыи, свѣше послѣвыи ѣлѣееви блгодѣть, неадѣи ѡгонѣти, и прокажѣнныа ѡчищѣти: тѣмже и почитѣющымъ ѣгдѣ тѣчнѣтѣ ищѣлѣнѣа.

Слава, и нынѣ, бѣгородиченъ: Бже ѡ вѣка ѡртѣенное, и ѣггѣамъ невѣдомое тѣннѣтво, тобою, бѣе, ѣщымъ на землѣ ивнѣа бѣ, в неслѣтнѣомъ соединѣнѣи бопоцѣаемъ, и крѣетъ болею нѣз раднѣ копрѣимъ: ѣмже вокрѣенѣвъ первозадннѣаго, спасѣ ѡ смѣртнѣ дѣшы наша.

По а-н стѣхологѣи сѣдѣленъ, гласъ дѣ:

На ѣггннѣю колесницѣ, ѣкѣ на крнѣ вѣтрѣннѣ возшедъ, бжѣтвенный пророче, къ невѣемъ прѣлабнѣ шѣствѣемъ днѣе тѣворнѣи, свѣше ѣггѣею блгодѣть и мѣлѣть ѣлѣееви ѡртѣа. **[Двѣжды.]**

Слава, и нынѣ, бѣгородиченъ: Мѣрь тѣа бѣиу молнѣмъ вѣи, дѣѣ констннѣ и по рѣтѣѣ ѣвльшѣа, любѣиу прнѣѣгѣющѣи къ тѣоѣи блгѣсти: тѣе ко ѣмамы грѣшнѣи предѣтѣлннѣцѣ, тѣе стѣжѣхомъ въ напѣстѣхъ спасѣнѣе, ѣднѣ всенепорѣчнѣю.

По б-н стѣхологѣи сѣдѣленъ, гласъ гѣ.

Храмъ тѣоѣи бжѣтвенный вѣемъ ищѣлѣнѣа незвѣтнѣи итѣчѣетѣ, пророче прѣдѣне, ѣз ѣлѣеемъ предѣвнымъ, хрѣтѣ вѣщѣ молѣщѣа, ннзпоклѣти мѣръ мѣровнѣ, и лѣдемъ чѣщымъ вѣз бѣлѣиу мѣлѣстѣ. **[Двѣжды.]**

Слава, и нынѣ, бѣгородиченъ: Вѣждо иже спасѣтѣа, тѣамъ прѣвѣднѣи и прнѣклѣетѣ: и коѣ иноѣ тѣковѣ прнѣѣжнѣе, ѣкѣ тѣи, бѣе, покрѣвающѣе дѣшы наша.

Полѹелѣй ѿ величїи:

Величїемъ тѣ, ст҃гый прроче бжїи илїе, и почитїемъ ѣже на колесницѣ огненнѣй, преславное возхожденїе твоє.

Псаломъ избранный: ѿ бл҃женъ мѡжъ боанѣа гдѣ: Слава, ѿ нынѣ: Явилѡдїа, **трижды.**

По полѹелѣи ст҃дїаенъ, гл҃сѣ ѿ.

Премѡдрости ѡкв рачитель бѣвѣ, прроче всечестне, неправедна царѣ неправдѡща ѡквѣ ѡбличивѣ, ѿ оубѣривѣ ѣснѣ копнннѣ: боистнннѣ бг҃ъ ѣдинъ ѣсть, ѿже илїею проповѣдѡемый. ѡсїодѣ же іезавѣль, ѡ возхнцїенїи ѿ ѡзлчолѡбїи ѡбличивѣ ѣснѣ. прроче ѿ предтѣче пришествїа хр҃тѡва, илїе великомненїте, молн хр҃тѣ бг҃а, грѣхѡвѣ ѡст҃авленїе даровѣти возхожденїе твоє вѣрнѡ славащымъ.

Слава, ѿ нынѣ, бг҃ородиченъ: ѡкв дѣвѣ ѿ ѣдинѣ вѣ женѡхъ, тѣ безъ ст҃мене рѡждшѡю бг҃а плѡтїю, вснѣ оублажїемъ рѡди чловѣчестїи: ѡгнь ко вселїса вѣ тѣ бж҃тѣвѣ, ѿ ѡкв млнца млекѡмъ пнтлѣши знжднтелѣа ѿ гдѣ. тѣмъ аггльскїи ѿ чловѣчестїи рѡдъ, дорчѡннѡ славнмъ пресїтѡе рж҃тѡѡ твое, ѿ согл҃снѡ вѡпїемъ тнѣ: молн хр҃тѣ бг҃а, согрѣшенїи ѡст҃авленїе даровѣти поклонѡщымъ вѣрою пресїтѡмѣ рж҃тѡѡ твоемѣ.

Степени, ѿ ѿ антїфѡнъ дг҃ѡ гл҃сїа, ѿже стїхнѣ повтѡрѡюще поемъ:

Ѥ ѿности моеѡ мнози бѡрѡтѣ мѡ ст҃рѣти, но еїмъ мѡ зарѣдннѣ, ѿ спнѣ спсе мѡнѣ.

Ненавїдѡщїи еїѡна, пограмнтелѣа ѡ гдѣ, ѡкв тѣрѣвѣ ко ѡгнемъ вѡдетѣ ѿзѡхше.

Слава: Ст҃гымъ дх҃омъ вѣака дѡшѡ жнвнтелѣа, ѿ чнстѡтѡю возвышїетѣа, свѣтлѣетѣа тр҃їескнмъ ѣдннствѡмъ ец҃еннѡтлннѣ. ѿ нынѣ, тѡйже.

Прокїменъ, гл҃сѣ дг҃:

Ты ѣснѣ іерей ко вѣкн, по чннѣ мелхїседековѣ: Стїхъ: Речѣ гдѣ гдѣвн моемѣ: ст҃дн ѡдеснѡ менѣ, дѡндеже положѣ врагн твоѡ поднѡжїе нѡгъ твоѡхъ.

Дрѡгнїи прокїменъ: Вѣлѡкое дыханїе да хвалннѣ гдѣ. Стїхъ: Хвалннѣ бг҃а ко ст҃гымъ ѣгѡ, хвалннѣ ѣгѡ ко оубтѣрженїи снлы ѣгѡ.

Ѥлїе лѡкн, зачїло дг҃. Во дннѣ ѡны вѡстѡвннѣ марїїамъ, По ѿмъ псалмѣ:

Слава: Мл҃твamn ст҃гѡмъ пррѡка илїи, мнлѡстнѣ, ѡчнстннѣ мнѡжѣствѣа согрѣшенїи нашинъ.

ѿ нынѣ: Мл҃твamn ец҃ы, мнлѡстнѣ, ѡчнстннѣ мнѡжѣствѣа согрѣшенїи нашинъ.

ѿ поемъ: Помнлѡн мѡ еже, по велнцѣи мнлѡстннѣ твоєї, ѿ по мнѡжѣствѣа цѣдрѡтѣа твоѡхъ, ѡчнстннѣ беззакѡнїе мое.

И стѣхѣра: гл҃аг҃ъ д҃.

На ѿгненнѣи колесницѣ, на ѿбл҃кѣхъ възл҃аг҃а єси, и во странѣхъ свѣтѣовѣднѣхъ преложил҃а єси, ѿ дѣвѣтъаннѣхъ илїе! ст҃днѣхъ пророкии поирамивѣхъ. иже нѣбо сло́вомъ свѣдѣннѣхъ, та́къ разрѣши и на́ша согрѣшѣнїа ко гд҃у моли́твами твоїми, и испи́и дѣшѣ на́ша.

Канѡнъ вѣи со ірмо́гомъ на 5, гл҃аг҃ъ и: вѡдѣхъ прошѣдѣхъ: и прѣ́рока, двѣ канѡна на и.

Первыи канѡнъ, гл҃аг҃ъ в. Пѣнь а.

Ірмо́гъ: Пои́мъ гд҃евн, въ мѡри дрѣвле лю́ди нартѣльшемъ, и въ нѣмъ фараѡна со всеко́ннѣствомъ погрѣзѣннѣмъ, пѣнь побѣднѣхъ, ѣ́къ просла́внѣа.

Видѣти желѡущїи илїи чд҃е́хъ ѡгнедохновѣннѣхъ еи́хъ, ѡгнезрѣннѣхъ и четнѣхъ ѡзвѣща, дѣхъ крѣпость, по досто́инїю собра́хомѣа.

Оүр҃тнѣ, е҃гоно́е, и недоу́мннѣхъ ѡзвѣща тѣсночѣ же и хд҃огл҃аг҃е, дѣннѣхъ єже въ тѣбѣ дѣхъ ѡвѣрзи, и оүр҃тнѣхъ въ пѣнїю чд҃е́хъ твоїхъ.

Дѣши па́че єстество́а повннѣшымѣа, сло́ве, четнѣхъ твоїхъ повелѣнїемъ, и покорѣши дождѣхъ двѣри дѣхъ, оүтвѣрждѣемо сло́во содѣла́а.

И҃горѡдиченъ: По́емъ гд҃евн ѡ дѣхъ рождѣннѣхъ, и мїрѣхъ ѡбнѡвннѣхъ, и то́а радн на́мъ жїзнь бж҃твеннѣхъ даровѣннѣхъ, пѣнь побѣднѣхъ, ѣ́къ просла́внѣа.

Др҃дгїи канѡнъ, творѣнїе іеромона́ха пахѡміа, єгѡ́же краегранѣе: Пою́ хвалѣхъ вели́комъ илїи.

Гл҃аг҃ъ и. Пѣнь а.

Ірмо́гъ: вѡдѣхъ прошѣдѣхъ ѣ́къ еи́хъ, и єгѣпѣтїкѣхъ елѣхъ ижебѣжѣвѣхъ, илїаннѣхъ вопїаше: ижебѣвннѣхъ и егѣхъ на́шемъ пои́мъ.

Ор҃ганъ іавнїа єси оүдарѣемъ бж҃твеннѣхъ брацѣломъ, прѣ́оче прѣдннѣхъ, всебѣдѣа е҃а вопѣла́а, ѡмщѣнїе прѣвѣднѣхъ вѣхъмъ дя́ща по дѣлѡхъ нѣхъ.

иже не терпѣ прѣлѣтн, проро́че чд҃ннѣхъ, царѣхъ ѡблнчїлѣхъ єси непрѣвѣднѣхъ ѡ беззакѡнїи. тѣмъже едѣхъ бж҃їи по́лнѣхъ гнѣва то́мъ нанѣлѣхъ єси ѡвѣдѣнїа.

Прѣ́оче и прѣдтѣче благодѣтн, бж҃твенннѣхъ илїе, дѣла нечѣстнѣхъ царѣхъ ты, ѣ́къ законопрнѣдннѣхъ, ѡблнчнѣхъ, ст҃днѣхъ свѣщѣнннѣхъ ѣ́къ непреподѣннѣхъ погдѣннѣхъ єси.

Пігородиченз: Хрѣтовѣ мѣрь въз пѣснехъ воспѣти достоинъ вѣрнѣи потцинма, ѿкѡ и҃са вѣхъ рѡждшю, жнвѡтомъ и҃ смѣртїю владычествующаго.

Катгавіа: Ѽвѣрзѡ о҃гта моѡ, и҃ напѡлнагта д҃ха, и҃ слово ѡрыгнѡ цр҃ице мѣри, и҃ іаванса свѣтла торжествѡ, и҃ воспоѡ радѡла тоѡ чдѡел.

Пѣснь г҃.

Ірмосъ: На каменѣ мѡ вѣры о҃твердѣвъ, разширилъ єси о҃гта моѡ на врагѣ моѡ, возведеи бога д҃хъ моѡ, внегда пѣти: нѣсть свѡтѡ, ѿкоже бг҃ъ нашъ, и҃ нѣсть праведенъ, паче тебе, гд҃и.

Іакѡ и҃зраденъ, прроче, о҃чредитель, и҃же враномъ творѡ тебе гоцеиѣ, єдинъи насыщай всѡко жнвѡтно благоволеніа. ємѡже вѣи зовѣмъ: ты єси бг҃ъ нашъ, и҃ нѣсть свѡта паче тебе, гд҃и.

Благодѡть благодѣтелю и҃ строителю, вдовицѡ и҃ пррѡка напичѣшемѡ, незречѣннымъ промыслѣнемъ. ємѡже вѣи зовѣмъ: ты єси бг҃ъ нашъ, и҃ нѣсть свѡта паче тебе, гд҃и.

Затворивъи тѡченѡсныа ѡблаци ѡждѣти, пици лишлемѣ ерефдѣ, ѡстѡнокъ брашна, непрестѡнно росѣти сотвори. ты же зывѡлѡ єси: нѣсть свѡта паче тебе, гд҃и.

Пігородиченз: Ты єдина паче вѣхъ ѡ вѣка великимъ сподѡбилѡ єси и҃ паче єстества: бга ко невмѣстимаго вѣю тварю во чрѣвѣ прѡла єси, и҃ воплотила єси. тѣмже ецѡ тѡ вѣи почитѡемъ.

Інз. Ірмосъ: Нѣнагѡ крѡга вѡхотѡрче гд҃и, и҃ цр҃кве зиждителю, ты мене о҃тверди въз любѣи твоѣи, желаніи краю, вѣрныхъ о҃тверженіе єдине члѣвоколюбче.

Вѣхъ милостивнѡ, прроче, наказѡеши, и҃ вѣхъ милѡеши, кѡ тебе вѣрою причекѡущихъ во храмъ твоѡ: и҃ помоци ѡ тебе проѡци, никакоже погрѣшиша.

Іхава нечестнѡго царѡ ты, вжѣтвенный прроче, ѡблчилъ єси: и҃ ѿкѡ престѡпника закона, єдѡмъ вжѣимъ ѡдѡилъ єси.

Престѡлаа царѣца іезавѣль тебе, вжѣтвеннѣиши прроче, и҃скаше о҃бѣти: ѿкѡ на тоѡ неващѣнныа свѡщенники, по достоинію єдѡ смѣртный навѣлъ єси.

Пігородиченз: Мѣсто свѡщеніа славы, и҃ мысленнѡ, чѣта, трапѣзѡ, хлѣбъ хр҃та жнзнь вѣхъ прѣемшю, поѣмъ тѡ, влчѣе.

Пѣтородиченз: Надѣждѣ и оутвержденіе, и спасеніа стѣнѣ нерушимѣ, тѣ стѣжѣше, вепѣтѣла, слѣбы вѣдѣтѣ и збавлѣемѣ.

Катавасія: Сѣдѣи въ слѣвѣ, на прѣтолѣ ежерствѣ, во облацѣ легцѣ пріиде иисъ пребѣжественный, нечлѣнноу дланію, и спсе зовѣщыа: слава хрѣтѣ силѣ твоѣй.

Пѣень ѿ. Ірмосъ: Свѣта подателю и вѣковѣ творче гди, во свѣтѣ твоихъ повелѣній наставн иисъ: рѣзвѣ бо тебѣ ииогу бога не знаемъ.

Законъ отеческій тѣ, ѣкѣ молитвенника вѣнчѣнна показѣ, чюдѣйственника, ѡбращающа ѡтѣствѣ стѣхій, илїе, и прѣенѣ жертвѣ попалающа водами.

Посрамилъ єси израданѣ, ѣкѣ иртныи сдѣжнтелю, прѣене, еквернагу стѣдѣ прѣрокн, вееблаженне илїе, ѣкѣ начертѣвѣ трѣескѣю силѣ.

Слобѣмъ благодѣти евацѣнствѣла, илїе, заклѣлъ єси евацѣнникн стѣдныа небннныи твоими рѣкѣми, ѣкоже ѡгнѣмъ, рѣбноу стѣлаемъ.

Пѣтородиченз: Тебѣ рѣдшей хрѣтѣ, веемѣ содѣтелѣ, взываемъ: рѣдѣла, чѣтѣла, рѣдѣла, свѣтѣ возиѣвшѣла нѣмъ: рѣдѣла, вѣчѣтѣвшѣла бѣ невѣчѣтѣмаго.

Иисъ. Ірмосъ: Векѣю мѣ ѡрнѣлѣ єси ѡ лица твоегѣ, свѣтѣ незаходимый, и покрѣла мѣ єсть чѣждѣла тѣла ѡкааннагѣ, но ѡбратнѣ мѣ, и кѣ свѣтѣлѣ заповѣдей твоихъ пѣтнѣ моѣ напѣвн, молїемъ.

Иже ежѣтвенныа благодѣти евацѣна незаходимѣла зарѣ, и оумъ ежѣтвеннѣйшій, прѣоче илїе, искреннѣ стѣжѣвѣ, елагѣертѣвѣхъ кѣ пѣнїю возрѣтавлѣешн.

Ктѣ не оуднѣтѣла ежѣтвеннѣй рѣбноу твоѣй, прѣоче веечѣтнѣ; ктѣ ли не вѣпоѣтѣ хрѣтѣ, толикѣ крѣпоу тебѣ дарѣвѣвшѣго;

Ѣ бѣла, прѣоче, оукраилѣла єси прѣочѣтѣвѣмъ, илїе прѣчѣдне, ѡнѣдѣ бѣлѣ вееъ еоедннѣла, прѣлеетѣ ѡблѣчѣла, иилѣтѣны кѣ ежѣю познѣнїю прнѣлѣлѣ єси.

Пѣтородиченз: Солнце рѣдшн, бѣе, незаходимѣе, веегѣ мѣ прѣвѣчѣтнѣ ѡмрачѣннагѣ стѣрѣтѣмнѣ, и испѣлн мѣ ежѣтвеннагѣ свѣтѣла.

Катавасія: Оужѣсѣла вѣчѣскаѣ ѡ ежерѣтвеннѣй силѣ твоѣй: ты бо неискѣсѣбѣрѣла дѣво, илѣла єси во оутрѣбѣ наѣ вѣлн бѣла, и роднѣла єси безлѣтнагѣ снѣ, вѣлѣмъ вѣспѣвѣющыи тѣла, мнѣхъ подаѣющѣла.

Прѣнь ѿ. Ирмосъ: Бѣздана согрѣшѣній ѡбыде мѧ поимѣдана, но ѡакъ прѣрока ѡиѡ гдѣ, гдѣ, возведе ѡзъ иотлѣнѣа жнвотъ мой.

Стѡлпъ благочѣтѣа ѡ житѣа чѣстагѡ, адѣтель чѣстоты бѣлз ѿнѣ, ѡггѡмъ же подобникъ, чѣднѣй ѡлѣ бѣгонѣе.

Гнѣвъ тѧ пророкоубѣицы жены ѡстрѣшивъ, вѣзѣти ѡ рѣшити прѣимша дождѣвъ течѣнѣе, чѣднѣй ѡлѣ, бѣгати творѣтъ.

Возвысилъ ѿнѣ, колѣна преклонѣвъ, ѡумѧ превознеѣнное ѡко, мольбою ѡзрѣдноу рѣшѣнѣе творѣ, ѡ бразды земнѣа ѡпоилъ ѿнѣ тѣчамнѣ.

Бѣгородиченъ: Кѣпнѣа тѧ вѣ ѡнѣнѣ, неѡпальнѡ прѣлижнѣшнѣа ѡгнѣ, прѣдпапѣдетъ мѣтъ прѣснодѣлѣ, вѣспѣтѣа бѣе мѣе.

Иъз. Ирмосъ: ѡчѣсти мѧ, ѡпѣе, мнѡга бо вѣзакѡнѣа моѧ, ѡ ѡзъ глѣбннѣа ѡѡлз возведе, молиѣа: кѣ тѣеѣ бо возопѣхъ, ѡ ѡслабѣши мѧ, бѣже спасѣнѣа моегѡ.

Молебное прѣнѣе прѣносѣ кѣ бѣлѣ, прѣроче вѣечѣтнѣй, ѡ вѣѣхъ вѣ бѣтѣвннѣй хрѣмъ тѣвоѡ прѣтѣкѡущихъ, да тѧ вѣегда ѡакъ велѣка зарѣтѣпникѧ почитѣемъ.

ѡумъ чѣловѣчь не достѣгнетъ житѣе тѣвоѣ, прѣроче, по достѡннѣтѣлѣ похвалѣти: пѣче ѡѣе ѡумныхъ чинѡвъ возвелѣчилѣа ѿнѣ, зрѣа хрѣтѣоѡ прѣвѣражѣнѣе.

Иже вѣлѣчѣкнхъ гдѣ ѡ творѣцѣа нѧмъ ѡбѣеа, по тѣоѣмѣлѣ пророчѣтѣлѣ, блаженнѣе ѡлѣ, вѣлѣ чѣловѣкн прѣзывѣа кѣ познѣнѣю своѣмѣлѣ, ѡакъ члѣвѣколѣбѣецѣ.

Бѣгородиченъ: Марѣе, чѣтнѣ дѣвѣства соудѣ, ѡчѣсти мой ѡумъ ѡ стрѣтнѣгѡ ѡмрачѣнѣа, ѡ ѡполнѣа благодѣти ѡ прѣвды сѣрдѣе моѣ, вѣенѣпорѣчнѣа.

Катавасѣя: Бѣжѣтѣвннѣе ѡе ѡ вѣечѣтнѣе, соѣврѣшѡщѣе прѣзднѣетѣо, бѣомѣдрѣнѣ бѣомѣтѣре, прѣндѣте рѣклѣмнѣ коплѣщнмъ, ѡ неѣа рѣждѣшагѡсѣ бѣа сѣлѣвнмъ.

Кондѣкъ, глѣзъ ѿ: Прѣроче ѡ прѣвѣдѣе велѣкнхъ дѣлз бѣа нѧшегѡ, ѡлѣ велѣконменѣте, вѣѣщѣнѣемъ тѣвоѡмъ ѡстрѣбнѣвнѣй вѣодѣтѣчнѣа ѡблѣкн, моли ѡ нѣзъ ѿдѣнѣаго члѣвѣколѣбѣецѣ.

Ікогъ: Многое человекъвъ беззаконіе, ежѣ же многое человекѡлюбѣе зрѣ, пррѡкъ смѣщашеся, илїа іарѣа, и словеса немилостивна къ милостивномѹ подвиже, прогнѣбайся, возопѣвъ, на ѡмѣщѣшыаа твѣѣ, едѣи прѣведный. но оутрѡбѹ елїагѡ никакоже подвиже, ѣже мѣчннн тогѡ ѡметѣюшыаа: прїенѡ ко покаѣнїа вѣѣхъ ждѣтъ ѣдиннй члѣѣколѡбѣецъ.

Пѣнь 3. Ірмѡгъ: Вдпїна въ горѣ огнешпальнаа, и рогононаа пѣць халдѣйскла іавѣ предпїа тѡ, егоневѣрто: ежѣтвенннй во невецѣтвенннй въ вецѣтвенннѣмъ чрѣѣѣ огнь нешпальнѡ прїааа ѣн. тѣмъ нзъ твѣѣ рѡждшемѣа поѣмъ: елгословѣнъ ѣн, ежѣ ѡтѣцъ нашнхъ.

Прелѣвнѡ ежѣтвенноѡ тѡи вѡвбраженноѡ еилоѡ ѡбелѣа, пїцеѡ четырѣдѣаѣтоднѣбноѡ, илїѣ чѣдннн, долгїи шѣѣтѡвалъ ѣн пѣть. тѣмъже въ хѡрївѣ глаголѡмъ ѣн: елгословѣнъ еѣѡ ѡтѣцъ нашнхъ.

Хлѣдъ крѡтокъ показѣ и тѡнокъ гѣа твѣѣ, илїѣ, по еѣѣ ребндюцѣ вседержїтѣлн, не дѣхъ еѣренъ, нн трѣзъ, нн ѡгнь етрашѣаи. тѣмъже иїѣдъ крѡтѡкомѣ пѣаъ ѣн: елгословѣнъ ѣн, ежѣ ѡтѣцъ нашнхъ.

Егоѡвлѣнїа сподѡбнла ѣн и пррѡчѣтѡ, іакоже велїкїи мѡвїей, пррѡкн помазѣа дѣхомъ, и царї, илїѣ чѣдннн. и славы на давѡрѣ хрїѡѡвы зрїтѣлѣ бѡвъ, пѣаъ ѣн: елгословѣнъ ѣн, ежѣ ѡтѣцъ нашнхъ.

Егорѡднченъ: Раждѣешн безъ еѣмене безначѣльнаго и превѣчнаго гѣа, ѡѣа еїа, мѣдрѡсть же и еїаѣ, напоелѣдокъ прѣѣтѣа, пѣѣ ѣртѣтѡвѣа плѡтїѡ, на ѡновлѣнїѣ земннхъ. тѣмъже нзъ твѣѣ рѡждшемѣа зѡбѣмъ: елгословѣнъ еѣѡ ѡтѣцъ нашнхъ.

Инъ. Ірмѡгъ: Ѡ іѡдѣн дошѣдше ѡтѡрѡцы въ бавѣлѡнѣ иногѣа, вѣѡроѡ трѣѣкоѡу плѣмень пѣцнннй попраша, поїѡце: ѡѣѣвъ ежѣ, елгословѣнъ ѣн.

Лїѡдн иїаевы, еъ пѣтїдѣаѣѣтоначѣльннкомъ къ твѣѣ, ежѣтвенннй илїѣ, прншѣдшыа, ѡгнѣмъ еъ небѣѣ іакѡ недѡстѡнннѡа попаїаъ ѣн.

Иже еѣѡвндѣнїемъ ѡїаѣемъ, дѡстѡннѡ ежѣтвенннѣншїи пррѡкъ бѡмъ ѣн, илїѣ всечѣстнннй, и бааѡѡѡы жѣртѡѡы ѡннѡдъ оупразднїаъ ѣн.

Елїкѡ дѣхъ прѣѣтїи поаѣдѣ прѡрнцѣтн, всечѣстнннй пррѡѣ илїѣ, прѡрѣкѡмъ ѣн ѡ прншѣѣтѡїн еїа ежїа, и не погрѣшїаъ, всеблѣжѣннѣ. ѣмѣже поѣмъ: елгословѣнъ еѣѡ ѡтѣцъ нашнхъ.

Етѣдннмъ еѡѡѣнннѡмъ, тѡпѣзѣ іѣзавѣлннѣ непраѣвднѡ іадѣѡѡмъ, вѡїѣтнннѣ еѣдѡмъ ежїнмъ, и пррѡкѡ рѣѡѡѡ, іадъ емерѣтн по дѡстѡнїѡ ѡрѣгнѣа.

Пѣторѣдиченз: Спаси мѧ, мѣти бжїѧ, содержима гл҃венноѹ согрѣшенїи, и всѧкѧ врагѡвѣз и҃схити слѡбы, да твоѣ спасѣемь величїю застѣплѣнїе.

Катавасїѧ: Не послѣжиша твѧри бѣгомѣдїи пѧче создѧвшагѡ, но ѡгненное прещенїе мѣжеи҃кн попраѣше, рѧдовахѣмъ поѹще: препѣтый ѡтцѣвѣз гдѣ и бг҃ъ бл҃гословѣнѣз є҃си.

Пѣень и҃. Ирмосѣ: О҃гнѣрашиѧ ѡтрокѡвѣз благочестїивыхѣз, сообрѧзнагѡ дѣши нескѣрнагѡ тѣла, и о҃гнѣраниѧ коспитѧнный вѣ безмѣрномѣз вѣщевѣѣ, нео҃гнѣрѣдѣнѣз ѡгнѣ, приножнѣдѣщѣ же, и҃звѣдѣдѣщѣ плѧмѣню, вѣчнѣдѣщѣмъ пѣень воспѣвѧшеѧ: гдѣ всѧ дѣла пѡнѣте, и прѣвознои҃те во всѧ вѣкн.

И҃зраднѡ ѡбѣрѣте дѣвѣз рѡда ѡраженїе вседѣнїтельное, прѣрѡка ѡблнѣнїемѣз, скѣрнагѡ о҃бїи҃ства мѣрзѣкое мѣченїе: дѣевѣтѧннѣз же ѡ ѡгнедохновѣнна о҃умѧ жнзнодѣтелю пѣень воспѣвѧше: гдѣ всѧ дѣла пѡнѣте, и прѣвознои҃те во всѧ вѣкн.

Дождѣтѣз тѣвѣѣ ѡгнѣ єз неевѣе попалѧла, и҃лїе, ѡдержнїмыхѣз пѧчѣдѣѣтѣз ѡдѣвѣз, и҃акѡ бжїю и҃зраднѣ слѣжнїтелю: держѧщѣмѣ во приножнѣнѡтнѣю жнзнь бѣолѣпнѡ пѣень взывѧлѣз є҃си: гдѣ всѧ дѣла пѡнѣте, и прѣвознои҃те во всѧ вѣкн.

Таиннїка тѧ показѧ хрїтѡсѣз, и҃акѡ чнстѡтѣ еднїтеле, и дѣвѣтѣ прѣбжѣтѣвенное прозѡбѣнїе, на дѣвѡрѣ бжѣтѣвеннагѡ воплоенїѧ, бжѣтѣлѣ непортнїжнїмыи свѣтѣз во своѣй плѡти показѧвѣз тѣвѣѣ, зовѣщѣ: гдѣ всѧ дѣла пѡнѣте, и прѣвознои҃те во всѧ вѣкн.

Пѣторѣдиченз: Внѣбогѧтна бѣи҃ть о҃гнѣрѡва бжїѧ мѣтѣре, и҃акѡ прїи҃мши слѡво дѣвельствѡмѣз плѡти, ѡ неѧ смѣшѣна земнѧгѡ зрѧка по ѹпѡстѧси, и҃авнѣа грѧдѣз бжїи҃, / вѣ нѣмѣже вѣшнїи жн҃ти благоволнѣ. є҃мѣже поѣмѣз: гдѣ всѧ дѣла пѡнѣте, и прѣвознои҃те во всѧ вѣкн.

И҃нз. Ирмосѣ: Црѧ нѣнаго, є҃гоже поѡтѣз вѡнѣ лг҃льстїи, хвалнїте и прѣвознои҃те во всѧ вѣкн.

И҃же всѧ вѣднїи, и҃акѡ бг҃ъ, едѣдѣщнхѣз и бѣити хотѣдѣщнхѣз рѧзѣмѣз тѣвѣѣ, и҃лїе, и҃акѡ вѣрнѣ ѡдѣщѣ, вѣвѣрѣдѣтѣз, и҃ далѣе ѡдѣмъ и҃акѡ блнзѣз показѣтѣз.

Благочестнївымѣз дерзнѡвѣнїемѣз вжннївѣз о҃умѣз тѣвоѣ, блжѣннѣ прѣрѡче, прорнцѣешн рѧзѣтѡдѣмъѣмъ и҃акѡ блнзѣз ѡдѣмъ, вѣечѣстннїи прѣрѡче.

Ѡчнстнѣз ѡ всѧкѧ скѣрнѣнѣ, бжѣтѣвенннїи прѣрѡче, тѣвоѣ о҃умѣз: тѣѣмѣз и вѣсь свѧтѣз бѣмѣз є҃си, кѣ бжѣтѣвенномѣ свѣтѣѣ вѣѣхѣз наставѧлѧ.

Пѣторѣдиченз: Бг҃оже роднѧ є҃си слѡво пѧче слѡва, бѣторѣднїтельннннѣ чѣтаѧ, ѡ нѧсѣ молнѣ вѣрнѡ чѣдѣщнхѣз тѧ.

Катавасїѧ: Ѡтрокн бл҃гочестнївыѧ вѣ пещнѣ ржѣтѣвѡ бѣторѣдннѣ е҃слѡ є҃сть, тогдѧ о҃уѣѡ ѡбѣрѣзѣемое: ннннѣ же дѣнствѣемое, вѣелѣннѣю вѣнѣ воздѣнзѣѣтѣз пѣтнѣ тѣвѣѣ: гдѣ пѡнѣте дѣла, и прѣвознои҃те є҃го во всѧ вѣкн.

Прѣнь д. Ірмозъ: Їже прѣжде солнца, свѣтлыника бѣа возйавшаго, плѣтки къ намъ пришѣдшаго, ѡзъ вокъ дѣиѣ, нензрѣеннѣ воплѣтившаа, бл҃гословѣннаа вѣѣтла, тѣ, бѣе, велнчѣемъ.

Нетрѣнное челоуѣки шѣтвѣ на землѣ поужнѣ, млѣтѣю стрѣю іорданскѣю десвѣтаннѣ прешѣдъ, ѡрѣжннкъ воздѣшнѣ некотѣчное совершнѣ стрѣнное шѣтвѣ дѣомъ.

Благотѣтѣа рѣвностѣю десвѣтаннѣ ѡпалѣемъ, на ѡгнезрѣчнѣи колесннѣ взнмѣтѣа, млѣтѣ же свѣрже: ѣюже ѡтѣнтѣа не возмѣже, ѣлїсѣи ѡдѣавѣа, прѣемлетъ бѣжѣтвеннѣю бл҃годѣтѣ.

Ѡкрѡвѣннѣ бѣовидецъ десвѣтаннѣ из мѡѣсѣемъ зрѣтѣ, ѣже ѡко не вѣдѣ, ѡ ѡѣхо не слыша, ѡ на сѣрдце челоуѣкѣ земнорѣднѣхъ не взыде, воплѣченѣа гѣа, на двѣрѣ вѣдѣржнѣтѣа.

Пѣорѣднѣнъ: Напрѣнагѡ дрѣвнагѡ ѡдѣтѣннѣ ѡдѣжѣнѣа, ѡ прѣмѣтѣре ѡсправлѣнѣа, ѡже рѣда къ бѣѣ внѣ прнѣвоѣнѣа, къ зннѣднѣтѣлю мѣртѣ, тѣ, бѣе, велнчѣемъ.

Иъз. Ірмозъ: Коѣстннѣ бѣѣ тѣ ѡспѣдѣемъ, спасѣннѣи тѣѡѡю, дѣѡ ѣтла, из безплѣтнѣми лнѣи тѣ велнчѣюце.

Зарѣю невѣсѣтвенноу живѡначѣльнѣа тѣрѣцѣ, прѣрѣче ѡлѣ, ѡбожѣемъ: тѣемъ тѣѣ вѣи къ бѣѣ ѡ мѣрѣ молнѣтвенннѣа прнѣѡднѣмъ, бл҃жѣннѣ.

На землѣ тѣа ѡглѣа познѣхомъ, бѣжѣтвеннѣи прѣрѣче, ѡ на нѣсѣи ѡнѣѡдъ челоуѣка бѣжѣа, ѣкоже ѡ сѣмъ гѣѣ рѣчѣ: понѣже ѡлѣ челоуѣкѣ жѣтѡкъ ѣснѣ, согрѣшѣющѣ ѡнѣю тѣрпѣтнѣ не мѣжѣши, взыднѣ тѣи ко мнѣ, да ѡзъ дѡлѣ снѣдѣ.

На землѣ, бѣжѣтвеннѣи прѣрѣче, ѣкѡ безплѣтенъ поужнѣ ѣснѣ, ѡ нынѣ на нѣсѣа возноѣмъ, со ѡглѣкнѣми лнѣи лнѣкѡсѣтѣѣши: нѣсѣ вѣыше назнрѣи поѡщнѣхъ тѣа, бл҃жѣннѣ.

Пѣорѣднѣнъ: Нѡснѣи на ѡбѣтѣахъ бѣа, носѣагѡ вѣлѣснѣа, ѡ пнѣтѣешнѣ пнѣтѣтѣа, ѣтла, намъ ѡѡподѡбѣшнѣа: ѣѡже молнѣ, лѣдемъ тѣѡнѣмъ дѣрѡвѣтнѣ вѣѣхъ лѣтѣхъ ѡзѡвлѣнѣе.

Кѣтѣвѣа: Вѣлѣкъ земнорѣднѣи да взыгрѣтѣа дѣомъ прѡсѣѣцѣемъ, да торжѣтѣѣтѣ же безплѣтнѣхъ ѡѡмѡвъ ѣтѣтѣѡ, почнтѣюце сѣенное торжѣтѣѡ бѣомѣре, ѡ да вопѣтѣ: рѣдѣнѣа вѣбѣжѣннѣа бѣе, ѣтла прнѣѡдѣѡ.

Свѣтнѣнъ. Подѡбенъ: Свѣтѣ нензмѣннѣи:

Свѣтѣ на ѡгннѣи чѣтѣрѡкѡннѣ колесннѣ, некѡшѣтвеннѣа тѣа покѣзѣвнѣи ѡрѣжннѣа, ѡлѣ, не поужрѣ вѣ конѣцѣ: ѡгнѣ со ѡзѣкомъ ѡгннѣмъ прнѣвлѣкъ ѣснѣ ннѣдѣ, ѡ ѡзѣшнѣ ѣснѣ тѣчы.

57. Происхођење Часнога Крста.

И седам мученика Макавеја

Прохожденіе ѿтнихъ дръвъ, ѿтнѣгъ и животворѣцагъ крѣтѣ:

[Ѡ крѣтѣ чина изношеніа на прѣтолъ зрѣ всегъ сеπτѣмврѣа въ дѣ-н дѣнь.]

И пѣмать сѣ бѣхъ седемь мѣникъ маккавѣи, и матере ихъ солонихъ, и оучителѣ ихъ ѣлеазара.

На вечернѣу после катизме на Гдѣ воззвахъ, Стихире Крста 3, гл. 4 и светихъ 3, Слѣва, глѣзъ ѣ: Стѣн маккавѣи: И нынѣ, крѣтѣ, глѣзъ тоѣже: Ёгоже дрѣвле мѡѡсеѣ: На стиховнѣхъ из ѡктѡнхѣ. Слѣва, глѣзъ ѣ: Дѡшы прѣнихъ: И нынѣ, крѣтѣ, глѣзъ тоѣже: Глѣзъ прѣрока твоегъ мѡѡсеѣ: Тропарѣ, глѣзъ ѣ: Болѣзньми стѣхъ: ѡктѡврѣа въ дѣ-н дѣнь. Слѣва, и нынѣ, крѣтѣ, глѣзъ тоѣже: Стѣн гдѣ лѣди тво: сеπτѣмврѣа въ дѣ-н дѣнь.

На ютрѣнѣу на бѣгъ гдѣ, тропарѣ крѣтѣ, двѣжды. Слѣва, мѣникъвз: И нынѣ, крѣтѣ, и ѡбичныа кадѣмь, и сѣдѣльны ѡктѡнхѣ: и чтѣніе. Канѡнъ ѡктѡнхѣ на дѣ: и крѣтѣ на ѣ, глѣзъ ѣ: и мѣникъвз на дѣ, глѣзъ ѣ. Катавасіа: Крѣтѣ начертѣвз: По г-н пѣени:

Кондѣкъ стѣхъ, глѣзъ ѣ. Подѡбенз: Кышнихъ ищѣ:

Премѡдрости бѣжѣа столпѣ седемочисленнѣи, и бѣжѣтвеннагъ свѣта свѣтѣльницы седемосвѣщнѣи, маккавѣи всемѡдрѣи, прѣжде мѣникъвз превѣлѣи мѣницы, сѣ нимже вѣхъвз бѣгъ молѣтѣа, стѣтѣа почитѣащымъ бѣзъ.

И ѣкозъ, и сѣдѣленъ стѣхъ, глѣзъ ѣ. Слѣва, и нынѣ, крѣтѣ, глѣзъ ѣ. По ѣ-н пѣени,

Кондѣкъ крѣтѣ, глѣзъ дѣ:

Вознесѣнѣа на крѣтѣ волею, тѣзонменѣгомѣ твоемѣ номѣ житѣльствѣ щедрѡты тво дѣрѣи хрѣтѣ бѣже, возвесеи силю твоѣю блѡговѣрнаго имперѣтора нашего, никѡлаѣ лѣзѣандрѡвнѣа, побѣды дѣа ѣмѣ на сопѣтѣты, побѣтѣ имѣщѣ твоѣ ѡрѣжѣ мѣра, непобѣдѣмѣю побѣдѣ.

Икос и пролог.. По дѣ-н пѣени, свѣтѣленъ ѡктѡнхѣ. Слѣва, мѣникъвз: Чѣдныа воспѡемъ: И нынѣ, крѣтѣ: Крѣтѣ хранѣтель: На хвалитѣ стихире на ѣ: Крѣтѣ гѣ, глѣзъ ѣ. Подѡбенз: Нѣныхъ чинѡвз: и стѣхъ гѣ, самоглѣсны, глѣзъ тоѣже. Слѣва, глѣзъ дѣ: На маккавѣи собрѣвшѡгѣ рѣтѣ: И нынѣ, крѣтѣ, глѣзъ тоѣже: Посѡбѣвѣи гдѣ крѡтѣкомѣ дѣдѣ: Славѡсловіе велико тѣхъ, и со глѣсомъ. Іерѣю же ѡблѣчѣнѣ сѣщѣ во вѣнѣ ѡдѣждѣ цѣнѣническѣю, прихѡдѣтѣ сѣ кадѣломъ кѣ стѣнѣ трапѣзѣ, предѣхѡдѣщѣ ѣмѣ дѣаконѣ сѣ лампѣдою, и кадѣтѣ сѣ ѡ трапѣзѣ и ѿтнѣи крѣтѣ: и тѣкѡ взимѣетѣ ѿтнѣи крѣтѣ сѣ блѡдомъ на глѣвѣ, и нехѡдѣтѣ сѣвернымъ дѣверѣи ижѣ ѡлтарѣ, предѣдѣщымъ ѣмѣ со дѣвѣмѣ лампѣдамѣи, и сѣ кадѣломъ: прихѡдѣтѣ же прѣмѣ цѣрѣкѣхъ дѣверѣи, и стѡитѣ, ѡжнѣдѣа концѣ трѣи агѡ. кончѣвѣемѣ же трѣи ѡмѣ, возглѣшѣетѣ іерѣи: Премѡдрѡстѣ, прѡрѣчи. И клирѣицы поѡтѣ тропарѣ: Стѣн гдѣ лѣди тво: трѣжды. и тѣкѡ прихѡдѣтѣ іерѣи, носѣа на глѣвѣ ѿтнѣи крѣтѣ прѣдѣ сѣа цѣрѣкѣа дѣсѣри ко ѣналѡгѣю, ѣмѣже ѡкрѣшенѣ сѣщѣ, полагѣтѣ на нѣмъ ѿтнѣи крѣтѣ, и тѡорѣтѣ поклонѣніе ѿтнѣомѣ крѣтѣ, трѣжды, поѣа тѣхѡглѣснѡ: Крѣтѣ твоемѣ поклонѣемѣа вѣко, и стѡѣе вокрѣнѣе твоѣе славѣмъ. И ѣкобѣе тѡже поѡтѣ

велегласно, трижды. и начинаются покланяются, яже во обители, иже менз или инз первенствахъ ко священныхъ. Такожде и прочии священницы, покланяющиеся предъ чинами крестомъ дважды. цѣлуетъ же прежде старѣйшій: и по цѣлованіи пакы покланяются единожды. такожде творятъ и прочии священницы, десная страна и лѣвая: такожде приходатъ и братія два два, покланяющиеся по чинѣ ихъ. кланяющимися же братіямъ, Поёмъ стѣхны самогласны, гласъ ѿ, Приидите вѣрнии: гласъ ѿ: Зраци тѣ тварь: гласъ и: Днесь вѣка тварь: Слава, и нынѣ, гласъ тояже: Днесь непорочноенный: Лектенија: Помилуй насъ еже, и исполнимъ оутреннюю мѣтвѣ: и часъ ѿ. **На часѣхъ**, тропарь крѣтѣ. Слава, сѣхъ: И нынѣ, бородиченъ часѣхъ. По Оце нашъ, кондакъ крѣтѣ, и совершенный ѿпѣетъ.

Напомена: Ако први дан августа падне у недељу:

Яже же ѿ-и день августа сдѣнѣтѣ въ недѣлю:

У субботу на малом вечернѣ стѣхны воисрѣны, и вѣцы, по обѣчамъ.

На великом вечернѣ после катизме на Гди воззвахъ стѣхны воисрѣны г: и анатолѣвкъ ѿ: и крѣтѣ г: и мѣнквкъ три. Слава, крѣтѣ: И нынѣ, бородиченъ ѿ-и гласъ. На литији стихира храма, и мѣнквкъ хвалитныхъ. Слава, мѣнквкъ: И нынѣ, бородиченъ. На стиховнѣ октѣнхѣ воисрѣны. Слава, мѣнквкъ: И нынѣ, крѣтѣ. На елгословеніи хлѣбвкъ тропарь: Бже дѣо: дважды, и крѣтѣ, единожды. тѣже, Бди нма гдѣне: и прочее.

Ако нема бденија: по Нынѣ ѿпѣиши, тропарь воисрѣнъ. Слава, стѣхъ: И нынѣ, крѣтѣ.

На повечеріи, по Достойно, кондакъ крѣтѣ.

На ютрѣнѣ на Бгъ гдѣ, тропарь воисрѣнъ дважды. Слава, мѣнквкъ: И нынѣ, крѣтѣ. Канѣнъ воисрѣнъ со ірмогомъ на д: и вѣцы на двѣ: и крѣтѣ на д: и мѣнквкъ на д. Катавасија: Крѣтѣ начертѣвъ: По г-и пѣсни, кондакъ мѣнквкъ, и сѣдѣленъ дважды. Слава, и нынѣ, крѣтѣ. По ѿ-и пѣсни, кондакъ и ікозъ крѣтѣ. Свѣтѣленъ воисрѣнъ. Слава, мѣнквкъ. И нынѣ, крѣтѣ. На хвалите стихире воисрѣны д: и крѣтѣ со гласнымъ д, со стѣхнъ своимъ: Возносите гдѣ бѣа нашего: **Стѣхъ:** Бгъ же црѣ нашъ: Слава, стѣхѣнѣ ѿвльска: И нынѣ: Превлгословенна ѿи: Славословіе велико тропарь воисрѣнъ точию. И бывѣтѣ водосвѣеніе, и поклоненіе крѣтѣ: и прочее, якоже выше речеа.

На литургији блажени воисрѣна на д: и крѣтѣ пѣснь г-а на д: и мѣнквкъ пѣснь ѿ-а на д. По вхѣдѣ тропарь воисрѣнъ, и крѣтѣ, и мѣнквкъ. тѣже кондакъ воисрѣнъ. Слава, мѣнквкъ: И нынѣ, крѣтѣ. Прокіменъ, Аллѣлѣа, и причастенъ крѣтѣ, и мѣнквкъ ипѣстѣа, и ѿвлье радѣе и крѣтѣ, и мѣнквкъ.

Напомена:

Истог дана после отпуста вечернѣ, свѣтеник у Епитрахильу и фелону окади крст и при пояну тропара: **Спѣи** гдѣи лѣди тво: **и кондака:** Вознесѣнѣа на крѣтѣхъ воленъ: **уноси крст у олтар и постави на престо.**

[Зрѣ] ꙗ́ ѿ ѿдѣже нѣсть едѣнїа, по нынѣ ѿпѣщїаеши, тропарь воискрѣн: Слава, ѿ нынѣ, предпрїзднства.

На покечєрїи, по достѣйно, кондакъ предпрїзднства.

На оутрєни, тропарь воискрѣн, двїжды. Слава, ѿ нынѣ, предпрїзднства, ѿ прочее до канѣна воискрѣно. Канѣнъ воискрѣн со ѿмогѣмъ на ѡ: ѿ бѣы на бѣ: ѿ предпрїзднства на ѡ: ѿ ст҃агѣ на ѡ. Каттавїа: Крѣтъ начерт҃авъ: По г҃-нѣ пѣени, кондакъ ѿ ѿкозъ предпрїзднства: ѿ сѣд҃аленъ ст҃агѣ. Слава, ѿ нынѣ, предпрїзднства. По с҃-нѣ пѣени, кондакъ ѿ ѿкозъ воискрѣн. На д҃-нѣ пѣени, поэмъ Чт҃нѣнїшю: Свѣч҃нленъ воискрѣн. двїжды. Слава, ѿ нынѣ, предпрїзднства.

На хвалитѣхъ ст҃їхїры воискрѣны ѡ: ѿ предпрїзднства ст҃їхїры со славымыѣ ѡ. Слава, ст҃їхїра сѣльскаа. ѿ нынѣ: Прєд҃гословєнна с҃н: Славогласїе великое. Тропарь воискрѣн, с҃кт҃снїи, ѿ ѿпѣтѣ, ѿ ѿглашенїе ст҃д҃агѣо, ѿ ѿб҃ычнѣе ѿсхождєнїе въ притѣоръ, ѿ чл҃зъ ѡ-нѣ.

На ѡ-мъ чл҃зѣ, тропарь воискрѣн. Слава, предпрїзднства. ѿ нынѣ, бѣгѣорѣднченъ чл҃зѣвъ. По О҃тє нашь, кондакъ предпрїзднства: т҃акожде ѿ на прочнхъ чл҃зѣхъ глаголемъ прємѣн҃ающе.

На литур҃гїи, бж҃снн҃а глагола, на с҃: ѿ предпрїзднства пѣенъ г҃-а. По вхѣдѣ тропарь воискрѣн, предпрїзднства, ѿ хр҃ама бѣы, ѿце с҃еть, ѿ хр҃ама с҃ агѣ, ѿнѣ ст҃ыа. Т҃аже кондакъ воискрѣн. Слава, хр҃ама с҃ агѣ, ѿнѣ с҃ б҃а. ѿ нынѣ, предпрїзднства. Прокїменъ, апѣстѣо, ѿлнн҃дїа, сѣ-лїе ѿ прнч҃стнєнъ днѣ. ѿ оутрєннїи апѣстѣо, ѿ сѣ-лїе р҃адъ, под҃зач҃аомъ.

59. Преображене Христово.

Ст҃ѣе прєвбраженїе г҃а б҃га ѿ с҃пса нашьєгѣ ѿнса хр҃ч҃а.

На малѣмъ вечернѣу стихире на 4, гл. 1 Слава, ѿ нынѣ, глагола: Мр҃акъ законннѣ: На ст҃їхѣоѣ ст҃їхїры, глагола бѣ. Подѣбенъ: Дѣме сѣвфр҃адѣо: Днѣс хр҃тѣо: Прнпѣвъ ѡ-нѣ: Тѣо сѣтъ нѣсѣ, ѿ тѣоѣ с҃еть земл҃а. б҃-нѣ: Фл҃вѣоръ ѿ сѣрмѣнъ ѿ ѿменн тѣоѣмъ возр҃адѣтєл҃а. Слава, ѿ нынѣ, глагола ѿ подѣбенъ тѣоѣже: Внѣдѣша на д҃авѣрѣ:

Тропарь глагола с҃:

Прєвбразил҃а с҃н на горѣ хр҃тѣ бж҃е, показ҃авннѣ оут҃нкѣмъ тѣоѣмъ славоѣ тѣоѣ, ѿкоже мож҃ахѣ да возр҃адѣтѣ ѿ нашь грѣшнннѣмъ свѣч҃тѣ тѣоѣ прнносѣщнннѣ, мѣтѣамн бѣы, свѣч҃тод҃авчѣ, слава тѣбѣ.

С҃кт҃снїа м҃ала, ѿ ѿпѣтѣ.

На великомъ вечернѣу, ст҃їхѣологїа не бѣвѣтѣ, тѣоѣмъ ѿце с҃еть недѣла, тѣоѣд҃а поэмъ кад҃сѣмъ вѣо. **ѿце въ понєдѣльнннѣ, ѡ-нѣ антїфѣннѣ.** На Г҃дн возвѣахъ, ст҃їхїры на ѿ, глагола ѡ, самогласннѣ: Прѣжде крѣт҃а тѣоѣгѣ г҃дн: Слава, ѿ нынѣ, глагола с҃: Прѣвбразѣла воискрѣнїе тѣоѣ. Вхѣдъ. Прокїмен дана. Чт҃снїа г҃: ѡ-е: Нсхѣда: Речѣ г҃дѣ кз мѣнѣю, взыдн ко мнѣ на горѣ: б҃-е, Нсхѣда: Ко днѣхъ снѣхъ, глагола г҃дѣ кз мѣнѣю лнцѣмъ кз лнцѣ: г҃-е, Црѣтѣа трѣт҃агѣ: Ко днѣхъ снѣхъ, прнѣде нлїа въ внрѣвїо: Лектєнїа. На литїи стихире празнїка, глагола бѣ: Нѣже свѣч҃томъ тѣоѣмъ: Слава, глагола с҃: Прнѣднѣте взыдемъ: ѿ нынѣ, глагола тѣоѣже: Законнѣ ѿ прѣрѣкѣвъ: На стихѣоѣ стихире, глагола ѡ, самогласннѣ: Нѣже дрѣвѣ: сз прнпѣвннѣмъ на м҃лѣннѣ вечерннѣ. Слава, ѿ нынѣ, глагола с҃: Петрѣ, ѿ ѿкѣвѣ, ѿ ѿаннѣ: На бѣгословєнннѣ хлѣбѣвъ, тропарь, глагола с҃: Прєвбразил҃а с҃н на горѣ хр҃тѣ бж҃е:

трижды. писанъ на мѣсѣ вечерни. И КѸди ѿма гдѣне: пѣнѣмъ трижды. Ѳаломъ ѿ: Пѣгословѣо гдѣ: до Не
лишѣтѣа всѣкагѡ бѣга. И чтѣмъ слово апаѣтѣѣа еѣнаѣкагѡ, ѣмѣже начало: Ѣѣкѡ стѣашно мѣѣтѣо еѣ:

На ютѣреу на Пѣгъ гдѣ, тропѣрь прѣздника, трижды. и Ѧбѣчныхъ кадѣнмы, и стѣдѣльны прѣздника: и чтѣмъ
ѣѣѣѣ въ толковѣнѣн, ѣже ѡ лѣкѣ. И даѣтѣа свѣщы бѣртѣамъ. По полѣелѣн стѣдѣльны прѣздника, и чтѣнѣ.

Степени, ѣ-нѣ антѣфѡнъ дѣгѡ глѣа. Прокѣменъ, глѣзъ ѣ: Ѡавѡръ и ѣрмѡнъ ѡ ѿмени твоѣмъ возрѣдѣтѣа.

Стѣхъ: Тво ѣдѣтѣ нѣа, и твоѡ ѣдѣтѣ землѣа. Всѣкое дыѣнѣе: **Стѣхъ:** Хвалѣтѣ бѣа во стѣхъ ѣгѡ. Ѧѣѣѣ лѣкѣ,
зачѣло мѣс: Поѡтѣз ѿнѣз петѣа и ѣѡанна и ѣѣкѡва: Ѳаломъ ѿ. Слѣва, всѣѣѣкаа днѣѣ рѣдѡрѣи ѣпѡлнѣшѣа,
хѣтѡѣз прѣвѣрѣнѣа прѣд ѡѣтѣкѣ. И нынѣ, тѡѣже. **Стѣхѣра**, глѣзъ ѣ: Пѣѣтѣа твоѣгѡ еѣе: и прѡѣе. Канѡна двѣ:
Ѧдѣнъ, кѣръ коѣмы, глѣзъ ѣ. **Дрѣгѣн**, кѣръ ѣѡанна, глѣзъ ѿ. **Ирмѡѣ** Ѧѡѡо канѡнѡвѣз, по двѣжды: тропѣри на бѣ.
Катавѣсиѣа: Кѣтѣз начѣртѣвѣз: По 3 пѣсми сѣдалан, глѣзъ ѣ. **Подѡбенъ:** Оѣдѣнѣа ѣѡнѣфъ: Слѣва, и нынѣ, тѡѣже.
По 6 пѣсми:

Конѣкъ, глѣзъ ѣ:

На горѣ прѣвѣрѣнѣа ѣнѣ, и ѣѡѡѣ вѣѣщѣѣѣ ѡѣтѣнѣѣ твоѡ, слѣвѣ твоѡ, хѣтѣ бѣѣ, вѣдѣшѣа: да ѣгдѣа тѣ
ѡѣѣртѣз рѣпнѣѣа, стѣдѣнѣе ѡѣѡ ѡѣрѣдѣмѣѣтѣз вѡѣноѣ, мѣровн же прѡѡѣдѣдѣтѣз, ѣѡѡ тѣ ѣнѣ вѡѣѣтнѣнѣ
Ѧѣѣе еѣѣнѣе.

И ѣѡѡѣ. На 9 пѣсми, Ѧтнѣѣшѣѡ не поѣмъ, ѣѣе и въ недѣлю, но поѣмъ прѣпѣѣз прѣздника: Всѣнѣѣѣ дѣшѣ моѡ:
Пѣкѣ вѣнѣгѣѣтѣз свѣщы бѣртѣа. По ѣ-нѣ пѣѣнѣ, свѣтѣленъ: Свѣтѣ ненѣзмѣннѣѣ: трижды. На хвалѣтѣхъ стѣхѣры
на ѣ, глѣзъ ѣ. **Подѡбенъ:** Зѣѣннѣѣ свѣшѣ: Слѣва, и нынѣ, глѣзъ ѿ: Поѡтѣз хѣтѡѣз: Славословиѣ велико. По
трѣѣтѡмъ, тропѣрь прѣздника. **Дѣтѣнѣѣа** и отпѣст.

И даѣтѣа ѣлѣн бѣртѣн ѡ канѣна еѣѡѡѣ. Поѡѣшымъ намъ стѣхѣрѣѣ самоглѣнѣѣ прѣздника, ѣѡѡе вѡлѣтѣз ѣккѣнѣѣѣрѣхъ.
и чѣзъ ѣ-нѣ, и конѣчнѣѣ ѡпѣѣтѣз. и вѣѣѣѣтѣз лѣтѣѣрѣѣа порѣнѣѣ, бѣѣнѣѣа рѣдѣ.

На литургиѣ, антѣфѡнъ ѣ. Глѣзъ ѣ: **Стѣхъ ѣ:** Ѳаломъ ѣ: Вѡкѣлѣкнѣтѣ гдѣвн всѡ землѣа, поѣтѣ же ѿмени ѣгѡ,
дадѣтѣ слѣвѣ хвалѣѣ ѣгѡ. **Мѣтѣвѣамн** вѣѣѣ еѣѣ еѣнѣ нѣѣз. Пѣкѣ дрѣгѣнѣ лѣкѣ тѡѣѣѣ **стѣхъ:** Вѡкѣлѣкнѣтѣ гдѣвн:
Мѣтѣвѣамн вѣѣѣ еѣѣ еѣнѣ нѣѣз. И пѣкѣ ѣ-нѣ лѣкѣ, **стѣхъ ѣ:** Ѳаломъ Ѧѡ: Глѣзъ грѡма твоѣгѡ въ колѣнѣ, ѡѣѣѣтѣшѣа
мѡлнѣа тѡѡ всѣлѣнѣѡ, подѣнѣѣѣа и трѣпѣтѣна бѣѣтѣ землѣа. **Мѣтѣвѣамн** вѣѣѣ еѣѣ еѣнѣ нѣѣз. Тѣѣѣ ѣ-нѣ лѣкѣ,
стѣхъ ѣ: Ѳаломъ рѣ: Во ѣпѡѣѣдѣнѣе и въ вѣлѣѣѣѣѣтѣ ѡѣлѣѣѣа ѣнѣ, ѡдѣлѣѣа свѣтѡмъ ѣѡѡ рѣѡѡ. **Мѣтѣвѣамн**
вѣѣѣ еѣѣ еѣнѣ нѣѣз. Слѣва, и нынѣ: **Мѣтѣвѣамн** вѣѣѣ еѣѣ еѣнѣ нѣѣз. **Антѣфѡнъ ѣ-нѣ:** Ѳаломъ мѣз: **Стѣхъ ѣ:** Гѡры
еѣѡнѣкѣа, рѣѣѣа стѣѣѣѣѣа, гѣдѣз ѣѣѣа вѣлѣѣкагѡ. Еѣнѣ ны еѣѣ еѣѣнѣ, прѣвѣрѣнѣѣѣѣа на горѣ поѡѣѣѣа тнѣ: ѣлѣнѣѣѣ.
Дрѣгѣн лѣкѣ тѡѣѣѣ. **Стѣхъ ѣ:** Ѳаломъ Ѧѡз: И вѣѣѣ ѣ въ гѡрѣ ѣ ѣннѣ своѣѡ, гѡрѣ еѣѡ, ѣѡѡе стѣѣѣа дѣѣнѣѣа ѣгѡ.
Еѣнѣ ны еѣѣ еѣѣнѣ, прѣвѣрѣнѣѣѣѣа на горѣ: **Стѣхъ ѣ:** Гѡрѣ еѣѡннѣ, ѣѡѡе вѡзлѣнѣ и сѡзѣа ѣѡѡ ѣдннѡрѡѣа ѣ ѣлѣѣѣ
своѣ. Еѣнѣ ны еѣѣ еѣѣнѣ, прѣвѣрѣнѣѣѣѣа на горѣ: Слѣва, и нынѣ: Ѧдннѡрѡднѣѣѣ еѣѣ и слѡѣѣе еѣѣнѣ: **Антѣфѡнъ ѣ,**
Ѳаломъ рѣдѣ, глѣзъ ѣ. **Стѣхъ ѣ:** **Надѣѣѣѣѣѣѣ** на гдѣ, ѣѡѡ гѡрѣ еѣѡнъ не подѣнѣѣѣѣѣа во вѣѣѣѣ. **Тропѣрь:**
Прѣвѣрѣнѣѣѣѣ ѣнѣ на горѣ хѣтѣе бѣѣ: Всѣѣ до конѣѣ. **Стѣхъ:** Гѡры Ѧѡѣѣѣѣѣ ѣгѡ, и гдѣ Ѧѡѣѣѣѣѣ лѣѣѣѣ своѣѣѣѣ ѡ
нынѣ и до вѣѣѣѣ. **Тропѣрь:** Прѣвѣрѣнѣѣѣѣ ѣнѣ: Ѳаломъ дѣ. **Стѣхъ ѣ:** Гдѣ, ктѡ ѡѣнѣѣѣѣѣѣѣ въ жнѣлѣѣнѣ твоѣмъ; ѣлѣ

кто вѣлнѣтъ во стѣю горѣ твоѣ; Тропарь: Превразнѣла єси: Фаломъ кг. **Стѣхъ д:** Кто възидетъ на горѣ гдню; или кто стѣнетъ на мѣстѣ е фмз єгѡ; Тропарь: Превразнѣла єси: Вхѡдно: Гдн, посли свѣтъ твоѣ, и истинѣ твоѣ, т ма настѣвнѣта, и введѡтъ ма въ горѣ е ѡ твоѣ. Тропарь: Превразнѣла єси: Слава, и нынѣ: Кондакъ, глѣз тоѣже: На горѣ превразнѣла єси: Тринтѡе. Прокименъ, глѣз д: Ыкѡ возвелнѣша дѣла тво гдн, въ премѣдрѡстѣю сотвориѣла єси. **Стѣхъ:** Ыгословн дшѣ моѡ гдн: Ыпѡстѡлз петрѡва послѣнѣа, зачѣло є: Потщнѣтѣа нзвѣстнѡ: Ылнлѣа, глѣз н: Тво єдѣтъ нѣа: **Стѣхъ:** Ылжѣни людѣ: Євѣлѣ матѣа, зачѣло є: Поѡтъз ииѣз петрѡ, и ѣакѡва, и ѣѡнна: Место догѡноѡ ирѡбѡз: Ржѣтво твоѡ негѣбно: и до ѡдѣнѣа. Причѣстѣнз: Гдн во свѣтѣ лицѣ твоегѡ поѣдемъ, и ѡ имени твоѡмъ возрѣдемѣа во вѣки.

На трапѣзѣ же разрѣшѣемъ на рыбѣ, и єлѣн, и вѣно, ѣще и єредѡ или пѡтѡкѡ.

60. Попразнство и Оданије Преображења.

Кад падне у недељу

ѣще ли слѣчитѣа ѡдѣнѣе прѣздника превразнѣнѣа хрѣтѡва въ недѣлю.

Напомена: Служба се свршује као и попразнству и Оданију Крстовдане (под 9 и 10) осим са овим изменама за попразнству:

На мѡлѣн вечерни, стѣхѣры воискѣны. На стѣхѡвнѣ стѣхѣра воискѣна, и прѣздника стѣхѡвна, єз припѣвы своѡмн велнкѣа вечерни. Слава, и нынѣ, прѣздника. тропарь воискѣнъ. Слава, и нынѣ, прѣздника.

На велицѣн вечерни, на Гдн воззвѣхъ, стѣхѣры воискѣны г, и анѡтѡлѣвз єдннз: и прѣздника є, поємыа на єѡмнѣ прѣздникѣ. Слава, прѣздника: И нынѣ, єгѡроднчѣнз пѣрвнѣ, глѣа. На лѣтнѣ стѣхѣры, и Слава, и нынѣ, прѣздника. На стѣхѡвнѣ стѣхѣры воискѣны: Слава, и нынѣ, прѣздника. По тринтѡмъ тропарь: Ыцѣ дѡ, двѣжды, и прѣздника, єднѡжды. и єлгословѣнѣе хлѣбѡвз, и чтѣнѣе.

На ѡтрѣнн, на гѣз гдѣ, тропарь воискѣнъ, двѣжды. Слава, и нынѣ, прѣздника. По кадѣсѡмъ єдѣлѣны воискѣны, єз єгѡроднчнѣ и хъ: и чтѣнѣе во євѣлн, недѣла рѡдъ, и прѡчѣа по ѡбѣчѣю. Канѡнъ воискѣнъ со ирѡсѡмъ на д, и єцѣ на є: и прѣздника ѡба канѡна, на и. Вѡтавѣа: Крѣтз начертѣвз: ѡба лнѣа вкѡпѣ. По г-н пѣснн, кондакъ и ѣкоєз прѣздника, и єдѣленъ прѣздника двѣжды: По є-н пѣснн, кондакъ и ѣкоєз воискѣнъ. На д-н пѣснн, поѣмъ Чтнѣнѣшѡю: свѣтнѣленъ воискѣнъ. Слава, и нынѣ, прѣздника. На хвалнѣтѣхъ стѣхѣры воискѣны д: и прѣздника д. со слѡвнѣмъ, єз припѣвы прѣздннѣмн. Слава, стѣхѣра євѣлѣа. И нынѣ, Прѣєлгословѣнна єси: Слѡвѡсѡвѣе велнкѡе. По тринтѡмъ, тропарь воискѣнъ тоѣю. єктѣснѣн, ѡглѣшенѣе, и ѡпѣтѣз, и чѣз д. и єз пригѡрѣѣ.

На часѣхъ, тропарь воискѣнъ. Слава, прѣздника: И нынѣ, єгѡроднчѣнъ часѡвз, кондакъ прѣздника, тѣкоже и на прѡчнѣхъ часѣхъ, кондакъ воискѣнъ, и прѣздника, глѡбѡлемъ прѣмѣнѡюцѣ.

На лѣтѣрѣн, єлжѣнна глѣа, на є: и прѣздника, д-гѡ глѣа, пѣснѣ д- ѡ, на д. Тропарь воискѣнъ, и прѣздника. Слава, кондакъ воискѣнъ: И нынѣ, прѣздника. Прокименъ, Ылнлѣа, и причѣстѣнъ днѣ и прѣздника. ѡпѡстѡлз и євѣлѣ днѣ.

61. Претпразнство Велике Госпојине.

Кад падне у недељу

Служба се поје претпразнства с васкрсном и пророчком, као што је речено код претпразнства Преображења Христова. Само се овде поје: Катавасија: Прездкрашеннаа:

На литургији после вхóдѣ тропар васкрсан и претпразнства и храма светог. Кондак васкрсан, Слава, храма светог, њ нынѣ: претпразнства.

Њ стáгw прѣ́рока мѣ́хѣа.

На Гдѣ въззвáхъ, стѣхѣры предпразднства ꙗ́, глáсъ д̄. Подóбенъ: ꙗ́къ дóбла: Въ кѣмвáлѣхъ възгласѣмъ: Њ прѣ́рока ꙗ́, глáсъ тóйже. Подóбенъ: Дáмъ ѣ́и зна́меніе: Слава, ѡ нынѣ, предпразднства, глáсъ тóйже, самогласенъ: Всечестно́е твоѣ оуспѣніе: ꙗ́ще въ пáчѣкъ вѣчера, Њ нынѣ, догмáтѣкъ. На стѣхóвнѣ стѣхѣры, глáсъ ѣ́. Подóбенъ: Дóме ѣ́вфрáдовъ: Припѣвъ пѣрвыи: Воискрѣни гдѣ въ покóи твоѣи: Вторыи: Кладѣтъ гдѣ дѣдѣ истинноу: Слава, ѡ нынѣ, глáсъ ѣ́: ꙗ́же нѣсъ вышшаа ѣ́щи:

Тропáрь, глáсъ д̄:

Людѣ преднгрáнѣте, рѣкáми плѣцѣще вѣрнw, ѡ лóбóвѣю соверѣтелá днесь рáдѣющеа, ѡ свѣтлw восклицáюще вси веселѣмъ: бжѣа во м ѡ н ѡмáтъ ѡ земныхъ къ вышнимъ прейтѣ славноу, ѡже пѣсньми прѣснw ѡкъ бѣдѣ славноу.

На оу́трени, на бѣ́хъ гдѣ, тропáрь предпразднства трижды, ѡ бѣ́чныхъ кад, смь: ѡ сѣдáльны предпразднства. Канóнъ предпразднства, со ѡмогóмъ на ѡ, глáсъ ѣ́: ѡ прѣ́рока на д̄, глáсъ ѡ. По г̄-ѡ пѣснѣ, сѣдáленъ прѣ́рока, глáсъ д̄. Слава, ѡ нынѣ, предпразднства, глáсъ д̄. По ѣ́-ѡ пѣснѣ,

Кондáкъ, глáсъ д̄. Подóбенъ: ꙗ́внѣа ѣ́и:

Въ славно́ѣи пáмáти твоѣй вселѣннаа неבעцѣтвеннымъ дхóмъ ѡспецрѣна, оумнw съ веселѣмъ зобѣтъ твѣѣ: рáдѣнѣа дѣо, хрѣ́тіанъ похвалò.

Њ ѡкоз. По д̄-ѡ пѣснѣ, свѣтѣленъ предпразднства. Слава, ѡ нынѣ, дрѣ́гѣи. На стѣхóвнѣ стѣхѣры, глáсъ ѣ́. Подóбенъ: Трнднѣбенъ: съ припѣвы ѡхъ. Слава, ѡ нынѣ, предпразднства, глáсъ ꙗ́: Прѣ́идѣте вси концы:

На литурги́и, блáжѣнна, пѣснь г̄. ѡ ѡ ѣ́. ѡ. По вхóдѣ тропáрь прѣ́жде хра́ма хрѣ́тòва, ѡ предпразднства, ѡ хра́ма стáгw. Слава, кондáкъ хра́ма стáгw: Њ нынѣ, предпразднства.

⊕ 62. Велика Госпојина.

Оуспеніе престыѣа слабныхъ блѣщцы нашешъ еѣы, ѿ приснодѣвы мѣи.

На маломъ вечернѣу на Гдѣи воззвахъ, стѣхѣры на ѧ, гласъ ѧ. Подобенъ: Нѣныхъ чинѡвъ: Слава, ѿ нынѣ, гласъ 5: Приидите всемирное оуспеніе: Прокименъ дне. На стиховнѣе стихире, гласъ 6. Подобенъ: Дѡме ѡвфрѣдовъ: Припѣвъ: Воскрѣни гдѣи въ покоѣи твоѣи: Второй: Клатѣа гдѣ дѣдѣ: Слава, ѿ нынѣ, гласъ тойже:

Двѣри нѣныа:

Тропарь, гласъ ѧ:

Въ рѣчѣхъ дѣство сохранила еси, во оуспеніи мѣра не ѡставила еси еѣе: преставилаа еси къ животоу, м и ѡци живота, ѿ мѣтвами твоими ѡзбавляеши ѡ смерти дѡшы нашѡ.

Лектенија мала и отпуст.

На великомъ вечернѣу на: Блѣженъ мѡжъ: ѧ ѿ антѣфонъ. На Гдѣи воззвахъ, стѣхѣры на ѧ, гласъ ѧ. Слава, ѿ нынѣ, гласъ тойже: Бѣгоначальнымъ мановеніемъ: Вхѡдъ. Прокименъ дне. Чтѣніа г: ѧе, бытїа: ѡзвѣде ѡквѡвъ ѡ стѣденѣа клатѣннагъ: 6е, Пррѡчетѡа ѡзекїаева: Тѡкъ глаголетъ гдѣ, вѣдетъ ѡ дне ѡсмагъ: ге, Причѣи: Премѡдрѡстѣ создѡ еѣѣ дѡмъ: На литїи стихире самогласны, гласъ ѧ. Слава, гласъ 6: Приидите празднѡлюбныхъ соборъ: ѿ нынѣ, гласъ тойже: Воспоите людїе: На стиховнѣе стихире самогласны, гласъ ѧ. Припѣвъ: Воскрѣни гдѣи въ покоѣи твоѣи: 6и, Клатѣа гдѣ дѣдѣ истинно: Слава, ѿ нынѣ, гласъ тойже: 6гдѡ ѡзшла еси еѣе дѣо: На блѣгословенїи хлѣбѡвъ тропарь, гласъ ѧ: Въ рѣчѣхъ дѣство сохранила еси: трижды, писанъ на малѣи вечерни. ѿ 6дѣи ѡма гдѣе: ехъ пѣнїемъ, трижды: ѿ ѡслобѡ: Блѣгословїе гдѣ: до Не лишѡтеа вѣкагъ блѣа. ѿ чтенїе.

На ютрянѣу на 6гъ гдѣ, тропарь праздника, трижды. ѿ ѡбѣчныхъ кад, смы, ѿ стѣдѡльны праздника, ѿ чтенїе. ѿ дѡтѣа свѣщцы брѣтїи. По полѣелѣи стѣдѡленъ, гласъ ѧ: Возопїи дѣе: Слава, ѿ нынѣ, тойже: ѿ чтенїе. Степени, ѧ ѿ антѣфонъ дгъ гласа. Прокименъ, гласъ ѧ: Поманѣ ѡма твоѡ: Стѣхъ: Слыши дци ѿ вїждѣ: вѣкаѡе дыханїе: 6вѣлїе лѣкн, зачѡло ѧ: Воставши мѣамъ: По ѧмъ ѡамѣ стѣхѣра, гласъ 5: 6гдѡ прѣставленїе: Канѡна двѡ: 6дїнъ, гласъ ѧ, кѣръ комы. Арѣгїи, гласъ ѧ, кѣръ ѡанна. Ирмосъ ѧгъ ѿ блѣгъ канѡна, по двѣжды. Тропарѣ ѡбоѡ канѡнѡвъ, на 6и. Катавасїа, кїиждѡ ликъ своѣи ѡмосъ. По гѣи пѣени, ѡпакѡн, гласъ ѧ: Блѣжїмъ тѡа вѣи рѡди еѣе дѣо: По 5и пѣени,

Конѡкъ, гласъ 6:

Въ мѣтвахъ недѡспѡющїю еѣѣ, ѿ въ прѣдстѣтельствѡхъ непрѡложное оупѡванїе, грѡбъ ѿ оумерцѡвленїе не оудѣржѣтѡ: ѡкоже ко живота м рѣ, къ животоу прѣстѡви, во оутрѡбѣ вѣелѣвнїеа приснодѣствѣннїю.

ѿ ѡкоз, ѿ чтѣмъ прѡлогъ. На дѣи пѣени, пакн вїжнїютъ свѣщцы брѣтїа. Чтнѣншѡю не поѣмъ, но поѣмъ припѣвы праздника. По дѣи пѣени, свѣтїленъ праздника: ѡпл ѡ конѣцъ: трижды. На хвалите стихире на дѣ, гласъ ѧ. Подобенъ: ѡкв дѡблѡ: Слава, ѿ нынѣ, гласъ 5: На вѣзѣмѣртное твоѡе оуспенїе: Славословїе велико и отпуст. ѿ дѣтѣа елѣи ѡ кандїла прѣе ѡа еѣы, ѡкоже прѣдрѣчѣа сѣптѣмѣрїа въ 65и денѣ. ѿ члѣз пѣрѡвнн, ѿ конѣчннн ѡпѣтѣа.

На литургии блажени ѿгв канѡна, пѣнь г_а, на д: и вторагв канѡна, пѣнь б_а на д. По вхѡдѣ тропарь праздника. Слава, и нынѣ, кондакъ. Прокименъ, гл҃гъ г, пѣнь вѣцѣ: Величитъ дш҃а моѡ гд҃а: Стѣхъ: Г҃акъ призрѣ на смиренїе рабы своеѡ: Апѡстолъ къ фїлїппїицѣмъ, зачало їм: Сїе да мѡдрствуетѣ въ вѣсѣ: Алланѡїа, гл҃гъ б: Воскр҃нїи гд҃н въ покоѣи твѡѣ: **Стѣхъ:** Вл҃аетѣ гд҃ь дѣл҃ ѿтннѡѡ: ѿвѣле лѡкн, зачало нд: Внїде їн҃с въ вѣсѣ нѣкѡѡ: Место достоѣно поѣмъ їрмоѡѡ: Повѣждаютѣ: и до ѡдѡнїа. Причасно: Чл҃ш ѿпѣнїа прїнмѡ:

На трапѣзѣ ѡтѣшнїе братїи. Ёще ли вѣдетъ праздникъ сѣи въ средѣ или въ пѡтѡкѡ, разрѣшѡемъ тѡчїю на рыбѣ и вїно. Ёще ли же въ понедѣльннхъ, и мїрѡне разрѣшѡютъ на мѡсо, и сыры, и ѡнца: монаси же тѡчїю на рыбѣ и вїно. Празднуетѣ же ѡвѣс сѣи праздникъ деѡать днѣи.

а). Ако падне у неделю

Подобаетъ вѣдати, ѡце слѡчитѣа праздникъ прѣстыа вѣцѣ ѡспѣнїа въ недѣлю:

Въ сѣбѡтѣ на малѣи вечерни, на Гд҃н воззвѡхъ, стѣхѣры воскресны гл҃га на д. Слава, и нынѣ, праздника, На стѣхѡвнѣ стѣхѣра воскресна ѡднѡ: и праздника, стѣхѡвна великїа вечерни, ѡз припѣвы праздника. Слава, и нынѣ, праздника. Тропарь воскресн. Слава, и нынѣ, праздника. Ѣктенїа малѡа, и ѡпѡетъ.

На величїи вечерни, по ѡбѣчнои кадѣемѣ, на Гд҃н воззвѡхъ, стѣхѣры воскресны г, и анѡтолїевъ ѡдннхъ: и праздника б. Слава, и нынѣ, праздника. Вхѡдъ, прокименъ днѣ: и чтѣнїа г, праздника. На лїтїи стѣхѣры, и Слава, и нынѣ, праздника. На стѣхѡвнѣ стѣхѣры воскресны. Слава, и нынѣ, праздника. На бѡгословѣнїи хѡвѣсѡвъ, тропарь праздника, трїжды. и чтѣнїе въ послѡнїихъ:

На ѡттрени, на Гїъ гд҃ь, тропарь воскресн, двѡжды. Слава, и нынѣ, праздника. По ѡбѣчныхъ кадѣмѡхъ, сѣдѡльны воскресны, ѡз бѡроднчны ѡхъ. и чтѣнїе во ѡвїи толковѡмъ, недѣла радѡваа. Тѡже полѡелїи, и тропари: Ёг҃льскїи собѡръ: и сѣдѡльны всїи праздника, по ѡднѡжды. и чтѣнїе праздника. Степѣнна гл҃га. прокименъ, и ѡвѣле праздника. Тѡже, Воскр҃нїе хр҃тѡво: ѡмѡмъ н, и цѣловѡнїе ѡвїа, по ѡбѣчїю. Поѣмъ, Слава: Мл҃твами вѣцѣ: и нынѣ, тѡйже. стѣхѣра праздника. Канѡнъ воскресн ѡ їрмоѡмъ на д: и вѣцѣ на двѡ: и праздника ѡба канѡна на н. Катаѡїа, їрмоѡѡ праздника, ѡвоѡхъ канѡнѡвъ. По г_и пѣснн, кондакъ воскресн, и ѡпѡкоѣи праздника, ѡднѡжды. По б_и пѣснн, кондакъ и ѡкоѡз праздника. и чтѣмъ прѡлогъ. На д_и пѣснн, припѣвы не поѣмъ, но Чтнѣнїшѡѡ: Сѡфїтїленъ воскресн. Слава, и нынѣ, праздника: На хѡвалїтѣхъ стѣхѣры воскресны д: и праздника д, ѡз припѣвы праздника. Слава, праздника: и нынѣ: Прѣбѡгословѣнна ѡн: и Славоѡбѡїе великѡе. трнстѡе, тропарь воскресн тѡчїю, Ѣктенїи, и ѡпѡетъ. дѡетѣ же и ѡлѣи ѡ кандїала праздника: тѡже, стѣхѣра ѡвѣльскѡа, и ѡглѡшѣнїе, и ѡбѣчное нѡхѡждѣнїе, и чл҃гъ ѡн въ прнтворѣ.

На ѡмъ часѣ, тропарь воскресн. Слава, праздника: и нынѣ, бѡроднченъ часѡвъ. По ѡче нѡшѡ, кондакъ воскресн и ѡпѡетъ. Тѡкожде и на прѡчнхъ часѣхъ тропарь воскресн. Слава, праздника: и нынѣ, бѡроднченъ часѡвъ. Кондакъ праздника, и воскресн, гл҃големъ прѣмѣнѡѡѡе.

На лїтѡргїи, бѡжѣнна воскресна гл҃га на б: и праздника пѣнь г, на д. По вхѡдѣ тропарь воскресн, и праздника. Слава, кондакъ воскресн. и нынѣ, праздника. Прокименъ, апѡстолъ, Алланѡїа, ѡвѣле, и прнчл҃стѣнъ днѣ и праздника.

б). Ако падне у суботу.

Їще сѣдичѣа по прѣзднствѣ оуспѣніа бѣи въ сѣбевѣтѣ:

Глаголемъ, на Гдѣ воззвахъ, Слава, прѣздника: И нынѣ, бѣгородиченъ ѿ нѣстоѡщагѡ гласа. На оутрени, канѡнъ прѣздника на ѡ, и стѣгѡ на ѡ.

в). Оданије Успења кад падне у неделю.

Подоблетъ вѣдати, ѡще сѣдичѣа ѡдание прѣздника оуспѣніа престѣла бѣи въ неделю:

Въ сѣбевѣтѣ на малѣи вечерни, стѣхѣры воискрѣны по ѡбѣчю. На стѣхѡвнѣ, стѣхѣра воискрѣна ѣдина, и прѣздника стѣхѡвна съ припѣвы своими великѣа вечерни. Слава, и нынѣ, прѣздника. Тропарь воискрѣнъ. Слава, и нынѣ, прѣздника.

На велицѣи вечерни, по ѡбѣчной кадѣимѣ, на Гдѣ воззвахъ, стѣхѣры воискрѣны г, и аначѡліевъ ѣдинъ, и прѣздника ѡ, по ѣсмы на ѣмыи прѣздникъ. Слава, прѣздника. И нынѣ, бѣгородиченъ ѿ нѣ гласа. На литѣи стѣхѣры и слава, и нынѣ, прѣздника: На стѣхѡвнѣ стѣхѣры воискрѣны. Слава и нынѣ, прѣздника. На елѣгеловѣніи хлѣбевъ, тропарь: Бѣе дѣо: двѣжды, и прѣздника, ѣдиножды. и чтѣніе въ послѣднихъ апѣлѣскихъ. На оутрени, на бѣгъ гдѣ, тропарь воискрѣнъ, двѣжды. Слава и нынѣ, прѣздника: По кадѣимѡхъ сѣдѣальны воискрѣны, съ бѣгородичны и хъ, и чтѣніе во ѣвѣли толковѡмъ, и непорѡчны, и ѡпакои гласа, и чтѣніе. Степѣнна, и прокѣменъ гласа. Вѣсѡкое дыханіе: ѣвѣліе воискрѣно. Воискрѣніе хрѣтѡво: ѡгалѡмъ и. стѣхѣра воискрѣна, и прѡчѡа по ѡбѣчю. Канѡнъ воискрѣнъ со іромѡбѡмъ на д, и бѣи на ѣ, и прѣздника ѡба канѡна на и. Катавѣліа: Прѣдкрѣшенна: По г-и пѣсѣни, кондѣкъ прѣздника, и ікоиз, и ѡпакои прѣздника. По ѡ-и пѣсѣни, кондѣкъ воискрѣнъ и ікоиз и прѡлогъ. На д-и пѣсѣни, поѣмъ Чтѣнѣишдѡ: Свѣчѣиленъ воискрѣнъ. Слава, и нынѣ, прѣздника. На хвалитѣхъ стѣхѣры воискрѣны на д, и прѣздника на д со главнымъ, съ припѣвы прѣздника. Слава, стѣхѣра ѣвѣлѣкаа. И нынѣ: Прѣелѣгеловѣнна ѣси: Славелѡвѣе великое. По тритѡмъ тропарь воискрѣнъ тѡчѣю. ѣктѣніи, и ѡпѣетъ, и ѡглашеніе стѣдѣтѡво, и нехождѣніе ѡбѣчное въ прѣтѡрѡхъ, и чѣсъ пѣрвыи, и конѣчныи ѡпѣетъ.

На чѣтѣхъ, тропарь воискрѣнъ. Слава, прѣздника. И нынѣ, бѣгородиченъ чѣсѡвъ. По Ѡче нашъ, кондѣкъ прѣздника, и воискрѣнъ, премѣнѣюще глаголѣмъ.

На литѣргѣи, елѣжѣнна гласа на ѡ: и прѣздника, пѣсѣнь д-а, на д: По вхѡдѣ тропарь воискрѣнъ, и прѣздника. Слава, кондѣкъ воискрѣнъ. И нынѣ, прѣздника. Прокѣменъ, апѡстѡлъ, ѡллидѣа, и ѣвѣліе днѣ и прѣздника. Причѣстенъ: Хвалите гдѣ съ нѣсъ: и прѣздника. Ѡ сегѡ же днѣ катавѣліа поѣтѣа: Крѣтъ начертѣвъ: до кѡ-гѡ септѣмвріа. С ѡгѡ же ѡппа поѣтѣа сѣдѣа въ кѡ-и дѣнь, ѡкоже прѣдѣказѣа.

63. Служба Усековању главе св. Јована Крститеља.

Оуѣтѣкновѣніе Чтнѣа главѣ Чтнѣагѣ славагѣ прѣрока, прѣтѣчн ѡ крѣтнѣтелѣ іѡанна:

На малом вечернѣу на Гдн воззваѣхъ, стихире на 4 глас 1. Подобенъ: Нѣныхъ чинѡвъ: Слава, гласъ ѡ: Прѣтѣче спѡсовъ: Ѣ нынѣ: Влѣще прѣимнѣ: Прокіменъ дне. На стиховнѣе стихире глас 2 с припевима, Подобенъ: Дѡме ѣвѣрѣдовъ: съ припѣвы. Слава, ѡ нынѣ, ѣгорѡдиченъ, подобенъ тоѡже: Ёдина хрѣтѣанъ:

Тропарь, гласъ ѣ:

Пѡмѡтъ прѣнагѣ съ похвалѡмн, тѣѣ же довлѣтъ свѣдѣтельство гднѣ прѣтѣче: показѡмъ бо съ ѣснѣ воистиннѣ ѡ прѣрокѡвъ четнѣншѣ, ѡкъ ѡ въ стрдѣхъ крѣтнѣтн сподѡбнѣа ѣснѣ проповѣданнаго. тѣѣже за ѡстиннѣ пострѡдѡвъ радѡеа, ѣговѣстнѣа ѣснѣ ѡ ѣщѣмъ бо ѡдѣ, ѣга ѡвльшагоа плѡтѣю, взѣмѡцаго грѣхъ мѣра, ѡ подѡѡцаго нѡмъ вѣлѣю мѣтъ.

Слава, ѡ нынѣ, въ пѡче смѣсла: Јектенија мала ѡтпуст.

На великом вечернѣу Блжѣнъ мѡжъ, ѡ ѡ антѣфѡнъ. На Гдн воззваѣхъ, стѣхѣры на ѡ, гласъ ѣ: Рѡтѣвѣ ѡтворѡемъ: Слава, тѡюжде стѣхѣрѣ: Рѡтѣвѣ ѡтворѡемъ: Ѣ нынѣ: Ктѡ тѣѣ не оубѣлѣнѣтъ: Вхѡдъ. Прокіменъ дне. Чтѣнѣа г: ѡ.е, Прѣрѡчѣства нѣлннѡ: Тѡкъ глаголѣтъ гдѣ: оуѣтѣшѡнѣте: оуѣтѣшѡнѣте: ѣ.е, Прѣрѡчѣства малахѣннѡ: Тѡкъ глаголѣтъ гдѣ всѣдѣрѣжнѣтелѣ: ѣ ѡзъ посылѡю ѡгѣла моего: г.е: Прѣмѡдрѡстнѣ соломѡннѣ: Прѣннѣкъ ѡще пострѣнѣтъ: На лѣтнѣ стѣхѣры самоглаѣны, гласъ ѡ. Слава, гласъ ѣ: Беззакѡннагѣ дѣлнѣа: Ѣ нынѣ, гласъ тоѡже: Кѡпѡнѣте лѡдѣ: На стиховнѣе стихире, самоглаѣны, гласъ ѣ. Припѣвъ ѡ.нѣ: Прѣннѣкъ ѡкъ фнѣнѣ: ѣ.нѣ: Кѡзвѣелнѣтъ прѣннѣкъ: Слава, гласъ ѡ: Прѣтѣче спѡсовъ: Ѣ нынѣ, Безневѣстнаа дѣо: На ѣлѡсловѣннѣ хлѣбѡвъ, трѡпарь ѣ агѡ, двѡжды, ѡ Бѣе дѣо: ѣднѡжды. ѡ Бѣднѣ ѡма гднѣ, съ пѣнѣемъ трнѣжды, ѡ ѡслобѡмъ ѡг: Кѣлѡсловѡ гдѣ: Конѣцъ: не лншѡтъа вѣлкагѣ ѣлѣа.

На ѡтрепнѣу на Бгъ гдѣ, трѡпарь прѣтѣчн, двѡжды. Слава, ѡ нынѣ: въ пѡче смѣсла: По кадѣсмахъ ѣдѡлѣны прѣтѣчнѣ: съ ѣгорѡднѣнѣ ѡхъ. Ѣ чтѣнѣе: По полѣелѣнѣ ѣдѡленъ, гласъ ѡ, двѡжды. Слава, ѡ нынѣ, ѣгорѡднѣнѣ. ѡ чтѣмъ слѡво торжѣѣтвенно. Стѣпѣннѡ ѡ.нѣ антѣфѡнъ дѣгѣ гласѣа. Прокіменъ: Чтнѣа прѣдъ гдѣемъ: Стѣхъ: Чтѡ воздѡмъ гдѣвнѣ: Вѣлѡкое дыхѡнѣе: Ёвѣлѣе мѡтѣдѣа, зачѡло ѡзъ: Слѡшлѡвъ ѡрѡдъ четвѣртѡблѣстннѣкъ ѣлѣхъ ѡнѡвъ: По ѡ.мъ ѡслобѣ стѣхѣра, гласъ ѣ: Пѡлѣа оуѣченнѣца вѣлѡкѡвагѣ дѡвола: Канѡна двѡ: ѣднѣнъ, гласъ ѡ: ѡ ѡрѡсѡмъ на ѡ: ѡ дрѡгнѣ гласъ тоѡже, на ѣ. Катавѡлѣа: Крѣтъ начѣртѡвъ: По г.нѣ пѣсннѣ, ѣдѡленъ гласъ ѡ, двѡжды. Слава, ѡ нынѣ, ѣгорѡднѣнѣ. По ѣ.нѣ пѣсннѣ,

Кондакъ, гласъ ѣ.

Прѣтѣчево славное оуѣтѣкновѣнѣе, смѡтрѣнѣе ѣбѣтъ нѣкое ѣжѣѣтвенное: да ѡ ѣщѣмъ бо ѡдѣ спѡво проповѣѣтъ прншѣѣтѣе. да рыдѡѣтъ оубѡ ѡрѡдѡа, беззакѡннѡе оубѣнѣтѡ ѡпрѡснѡвшнѣ: не закѡнъ бо ѣжѣнѣ, нн жнвѣнѣ вѣкѡвъ: но прнѣвѡрнѣнѣ, прнѣрѣмѣннѣнѣ.

И ѿкозъ, и прологъ. По дѣ-и пѣснн, свѣчїленъ прѣтѣчн: Слава, дрѣгїи: И нынѣ, вѣтородиченъ. На хвалите стихире на дѣ, гласъ и. Подобенъ: Ѿ преслабнаго чюдесе! Слава, гласъ 5: Паки ирѣдїа вѣснчїа: И нынѣ, Бѣе ты єси лозѣ: Славословије велико. По трисѣтомъ тропарѣ прѣтѣчн. Слава, и нынѣ: Къ паче смысла: Лектенија и отпуст..

На ѡ-мъ чиеѣ, тропарѣ и кондакъ прѣтѣчн: и конечный ѿпѣвѣтъ.

На литургији на блажени ѿ канѡна ѡ-го пѣснь 1-а: и вѣ-го пѣснь 5-а, на и. Прокїменъ, гласъ 3: Возвесеи чїа прѣннїкъ: Стїхъ: Оубышн еже гласъ мой: Апостолъ дѣанїи, зачїало 1г: Ко дни Ѿны, ѿкоже скончаваше іѡаннъ: Алїлїїа, гласъ 4: Прѣннїкъ ѿкѡ фїнїзъ процвѣтѣтъ: Стїхъ: **Насаждеи въ домѣ гднн: Бѣлїе мїрка, зачїало 6д: Слыша ирѣдъ царѣ слѣхъ иѿговъ: Причасно: Въ пїмачѣ:**

Напомена: Ако празник падне у недељу, поје се служба као и другом великом светом који има бденије, кад падне у недељу гл. 14 под г.

Мно́жества содѣланныхъ мною́ лю́тыхъ, помышля́а о́каланный, трепещи́ стра́шнаго дне́ сѣднаго: но надѣла́ на мѣть блго́дтробѣа твоегò, ꙗ́кѡ дѣаъ копи́ю ти: поми́ли мѣ бже́ по вели́чїи твоѣи́ мѣти.

Канонъ васкрсанъ Октоиха са ирмосомъ на 4, крстоваскрсанъ на 2, Богородице на 2 и Триода на 6 гл. 6.
Катавасїа: **Ѫвѣрзѹ о҃҃҃҃҃ моѡ:**

По 3 песни:

При́тчимъ вво́дѣи всѣ́ хрѣ́тозъ, кзъ жнѣ́а и́справленїю, мытарѣ́а возвышѣ́тз ѿ́ смнрѣ́нїа, показѣ́вз фарїсе́а возвышенїемъ́ смнрѣ́ема.

Ѫ смнрѣ́нїа чѣ́тъ высокотворѣ́цѹю, ѿ́ возношенїа́ же падѣ́нїе вѣ́да лю́тоє, мытарѣ́вмъ ре́внѣи́ дѹберымъ, и́ фарїсе́йскѹю́ сло́бѹ возненави́ждь.

Ѫ возношенїа́ и́спражнѣ́етса всѣ́коє блго́е, ѿ́ смнрѣ́нїа́ же потре́блѣ́етса всѣ́коє зло́е: ѣ́же ѡ́блѡбызѣ́нмъ вѣ́рнїи, гнѹшѣ́ющеса́ ꙗ́вѣ ѡ́бразѹ́ тѣ́слѣвнаго.

Смнрѣ́ннѡмъ́дрымъ бѣ́ти своѣ́мъ о҃҃҃҃҃мъ хотѣ́а вѣ́хз црѣ́ь, накла́зѡа о҃҃҃҃҃ше́ ре́вновѣ́ти мытарѣ́вѹ возды́хлїю́ и́ смнрѣ́нїю.

Сла́ва: ꙗ́кѡ мытарѣ́ стени́, и́ рыдѣ́ннми́ немѡ́лчнми́ гдїи́, нынѣ́ прихо́ждѹ́ твоемѹ́ блго́дтробїю́: о҃҃҃҃҃дри́ и́ мене́, смнрѣ́нїемъ́ жїзнь́ нынѣ́ препрово́ждѣ́юща.

Пѣ́оро́диченъ: Рѣ́зѹмъ, совѣ́тзъ, чѣ́лнїе, тѣ́ло, дѹшѹ́ и́ дѹхъ, блѣ́нце, возлагѣ́ю кзъ тѣ́бѣ: лю́тыхъ вѣ́лз и́ напѣ́ртен, и́ бѣ́дѹцаго́ преце́нїа́ и́збѣ́ви, и́ спї́и ма.

Катавасїа: **Ѫвѣрзѹ о҃҃҃҃҃ моѡ:** прене́бжнїи́ надѣ́авеса́, да не ѡ́падѹ́ до́браго чѣ́лнїа: но да о҃҃҃҃҃чѹ́ твою́ по́мощь чѣ́ла, всѣ́каго́ вре́да лю́тыхъ и́збѣ́лѣ́емый.

Сѣ́дальны, глѣ́з ѧ́. Подѡ́бенъ: Скорѹ́ предвѣ́рїи:

Смнрѣ́нїе возне́е ѡ́держнмаго́ слѣ́ми, мытарѣ́а возрѣ́нѣ́вша, и́ ѣ́же ѡ́чнѣ́ти, кзъ зннѣ́днтелю́ воззѣ́вша: возношенїе́ же ннзложнѣ́ ѡ́ прѣ́ды ѡ́калннѡго́ фарїсе́а веле́рѣ́чѹюща. тѣ́мже поревнѣ́нмъ дѹберымъ, слѣ́хъ ѡ́стѹ́пѣ́юще.

Сла́ва: Смнрѣ́нїе дрѣ́вле возне́е мытарѣ́а, плѣ́чмъ возопнѣ́вша: ѡ́чнѣ́ти, и́ ѡ́правдѣ́са. тогò подра́жѣ́нмъ бѣ́и, во глѣ́ннѹ́ сѡ́лз впа́дшїи, возопнѣ́мъ спѣ́л и́з глѣ́нннхъ сѣ́рдца: согрѣ́шнхѡмъ, ѡ́чнѣ́ти ѣ́днне́ члѣ́вѡколю́бче.

Н нынѣ, богородичан: Скорѡ прїимѣ вѣлице, молѣніа наша, и еѣа прїнесѣ твоємѹ еиѹ и бгѹ, гпїже венепорѡчнаа: разрѣши ѡбстоѣніа кз тебе прїтекающнхъ, сокрѣши кѡзни, и низложи дерзость коврѣжающнхъ безбожнхъ на рабѣ твоѣ, прѣчїтаа.

По 6 песни:

Ирмос: Житїа поприце мытарѣ вкѹпѣ и фарїсеѣ теачїта: но ѡвз ѡѣв высокодїемз содержїмъ, ераїмнѣ ѡ҃т҃онѹ, ѡвз же смрєніемз спїсєа.

Житїа еѣдное премнїюще мѣ теенїе, подражанимъ мытарєбо ѡѣв мѣдрѡвїнїе ревнїтельнхъ: бѣжїмъ же кнїенїа мєрзкѡв фарїсєа, и жївн бѣдемъ.

Нравомъ поревнїмъ еїа иїа, и ѣгѡ смрєнію, желїюще непрестанное радѡсти еелєнїе полѹчїти, во странѣ живѹщнхъ водворїющєа.

Показѣмъ ѣи вѣко, твоимъ ѡ҃чїнкѡмъ высокотворное смрєнїе, лєнїтемъ препѡсанъ по чрєслѡмъ, нѡзѣ ѡ҃мылѣмъ ѣи, и емѹ ѡбразѹ подражѣти повелѣмъ ѣи.

Слава: Житїе прѡдѡста фарїсєѣ добродѣтельнн, и мытарѣ прєгрѣшєннн. но ѡвз ѡѣв ѡ гѡдѡсти ѡ҃моврєдннѡ, ѡ҃т҃ѣпн смрєнїа: ѡвз же возношѣетєа, смрєннѡмѣдръ їавєлєа.

Бгѡродиченъ: Нага прѡтѡтѡю, нехїтрѡстнѡю же жїзнїю создана, прєтѣплєнїа лєгтїю ѡѣа мѣ брѣгъ, и плѡти дєбєлѣтѡмъ: нынѣ же твоимъ ходїтѣлїтѡмъ ѡ҃т҃роковїце, спїсїюа.

Кондакъ, глагѣ д. Подѡбенъ: Їївнїа ѣи днєѣ: Фарїсєєа ѡ҃бѣжїмъ высокоглагѡланїа, и мытарєвѣ наѹнїмєа высотѣ глагѡлѣ смрєнннхъ, покаанїемъ взывїюще: еїе мїра, ѡчїстїи рабѣ твоѣ.

Второй кондакъ, глагѣ г. Подѡбенъ: Дѣа днєѣ:

Воздыхнїа прїнесємъ мытарєкѡа гѣвн, и кз немѹ прїстѣпнмъ грѣшнїн їакѡ вѣлице: хѡцєтѣ ко спїсєнїа вѣхъ чєлѡвѣкѡвъ, ѡ҃стѡлєнїе подѣтѣ вѣмъ кїющымєа. насъ бо радн воплѡтнєа, бгѣ сыи ѡ҃цѹ сѡбєзначальнн.

Икос: Слїмъ сєбє брѣтїе вєи смрєннмъ въздыханнн, рыданнн повѣемъ сѡвѣтѣ: да вѣ сѣдѣ тогда вѣчнѡмъ тѣмъ їавнмєа вѣрнн, непѡвннн, полѹчнѣше ѡ҃стѡлєнїе. тѣмъ бо ѣстѣ вѡнїтннѹ ѡ҃слабєнїе, ѣже вїдѣтн тѣмъ нынѣ ѡ҃мѡлнмъ: тѣмъ болѣзнь ѡ҃бѣжє, печаль и нз глѣбннн въздыхнїа, во ѣдємѣ днѡвѣмъ, ѣгѡже хрїтѡѣ знїждїтель, бгѣ сыи ѡ҃цѹ сѡбєзначальнн.

По 9 песни:

Ірмосъ: Бгѣ чєлѡвѣкѡмъ: Пѹть возношєнїа смрєнїе, ѡ хрїтѣ вѣзмѣ спїсєнїа ѡбразъ, мытарєвѹ ѡбѣчїю поревнїмъ, кнїенїе возношєнїа далєче ѡмєтїюще, нравѡмъ же смрєннѡмѣдрїа бгѣ ѡ҃мѡлїюще.

Дѹшевною гордыню ѡбѣржнмъ, нрѣвъ прѣвыи смиренномѹдрїа стѣжнмъ, себѣ ѡпрвдѣти не тцнїмъ, тцеслѣвїа кнчїнїе возненавїднмъ, ѡ сѣ мытарѣмъ бѣа о҃молнмъ.

Млѣтвы содѣтелю мїлостн прїнесѣмъ мытарїкїа, фарїсеїкнхъ ѡбращїающїа неблагодарныхъ млѣтвъ, ѡ велехвѣльныхъ гласѡвъ, ѡже на ближнаго сѹдъ возбодѣтъ, да бѣа млѣтва ѡ свѣтъ прївлечѣмъ.

Многнмъ прегрѣшенїи собранїемъ ѡтѣгченъ, ѡзобнїлемъ слѡбы мытарѣ прендѡхъ, ѡ фарїсеѣво велехвѣльное кнчїнїе прїтѣжѣхъ, ѡвсѡдѹ пѡсѣтъ всѣхъ бывъ бл҃гнхъ: г҃дн, пощадн мѡ.

Твоегѡ сподѡбн бл҃женствѡ, тебе радн дѹхомъ ннцнхъ сѹцнхъ: о҃чїнїемъ ко твоегѡ повелѣнїа, дѹхъ сокрѹщенный тебе прїноснмъ, спїсе прїѣмъ, спїсн тебе слѣжѣщїа.

Слѡва: Бѣдъ мытарѣ нѣкогда помолївыисѡ, въ цр҃ковѣ вѣрнѣ вшѣдъ, ѡпрвдѣсѡ: въздыхѡньмн ко ѡ слезѡмн прїшѣдъ, сокрѹшенїемъ же сѣрдца: въ ѡложн грѣхѡвъ брѣмѡ ѡчнцѣньмн.

И нынѣ, богородичан: Пѣти, слѣвнцн, ѡ бл҃жнцн тѣ дѡбѡи нѡмъ, дѡстѡннѡ чтѹщїмъ тѣ прѣчѣта, ѡ рѣчѣѡ твоѣ величїащїмъ, сѣдннѡ бл҃гословѣнна: тѣ ко сѣн похвалл хр҃тїанѡмъ, ѡ кз бѣдъ млѣтвеннїца бл҃гопрїѡтна.

Бж҃апоствїлрїї воискр҃ный. Тѣже трїѡдн.

Подѡбенъ: Го о҃чнкн възїдемъ:

Слѡва: Кыкорѣчїа о҃бѣжнмъ фарїсеѣва слѣншагѡ, смиренїю же навѣкнемъ мытарѣвѹ ѡзраднѣншемѹ, да вознесѣмѡ вопїюще кз бѣдъ со ѡнѣмъ: ѡчнстн рабѣ твоѡ, роднвыисѡ ѡ дѡбы хр҃тѣ спїсе болѣю, ѡ кр҃стѣ претерпѣвыи, совоздвїгнѡвыи мїръ твоїмъ бж҃етвеннымъ мѡгѹтствѡмъ.

И нынѣ, богородичан подобан: Творѣцъ создѡнїа, ѡ бѣхъ всѣхъ, плѡтъ челоѡвѣческѹ прїѡтъ ѡз непорѡчнымъ о҃чтрѡбы твоѡ, вшпѣтлѡ бѣе: ѡ тлѣнное моѡ сѣтѣствѡ въ ѡбновн, пѡкн ѡкоже прѣжде рѣчѣлѡ ѡтѣвлѡ по рѣчѣвѣ. ѡонѡдѹже тѣ вѣроу всн вохвалѡюще зѡвѣмъ: радѡнїа мїрѹ слѡво.

На хвалте Октоїха 4, и Триода 4, глас 1: Не помѡлнмѡ фарїсеїкн брѣтїе: Фарїсеї тцеслѣвїемъ: Пнсанъ на вѣчѣрнн.

Сѣчїхъ: Воискр҃нн г҃дн бж҃е мої, да вознесѣтѡ рѣкѡ твоѡ, не забѡдн о҃бѡгнхъ твоїхъ до концѡ.

Гласъ г: Мытарѣ ѡ фарїсеѡ разлнчїе разѡмѣвшн дѹше моѡ, ѡнагѡ о҃бѡ возненавїждѣ гордыннѡ гласъ: ѡбгѡ же ревнѡ бл҃гѡмнлѣннѡ млѣтвѣ, ѡ возопїн: бж҃е, ѡчнстн мѡ грѣшнаго, ѡ помнлѡи мѡ.

Сѣчїхъ: Ншпѡвѣмѡ тебе г҃дн, всѣмъ сѣрдцемъ моїмъ, повѣмъ вѣдъ чѡдѣлѡ твоѡ.

Фарісеа белехвальныи гласз, вѣрніи возненавидѣвше, мытарёвой же блгоумиенной млтвѣ поревновавше, не вышкка мѣрствѣдемз, но себѣ смирающе со оумиеніемз воззовемз: бже, очисти грѣхѣ наша.

Слава, гласз ѿ: ѿ дѣлз похваленыи, фарісеа ѡправдающа себѣ ѡсудилз єси гдѣ, ѿ мытарѣ смирившася, ѿ воздыханьи ѡчищеніа просяща ѡправдалз єси: не внимашеши ко белемѣдреннымз помысламз, ѿ сокрѣщеннаа сердца не оумиеняешси. тѣмже ѿ мы тебѣ припадаемз во смиреніи, пострадавшемѣ насз рѣди: подаждь ѡсвобожденіе ѿ бѣлю млтвѣ.

Н нынѣ: Превѣсловенна єси бже дѣо: Славословіе велико и отпуст. На 1 часу тропар васкрсан и кондак Триода.

На литургии блажени гл. 6 на 6 и Триода песма 6 на 4. После Вхѡдз тропар васкрсан и храма Богородице и храма светога. Слава, кондак Триода Н нынѣ храма Богородице.

ѿплз къ тѣмодѣю, зачало єтѣ. (Зач. 296)

Чѣдо тѣмодѣе, послѣдовалз єси моемѣ оумиенію, житію, правѣтѣ, вѣрѣ, долготерпѣнію, любви, терпѣнію, ѿзгнѣнїемз, страданїемз, ѡквѣ ми быша во антїохїи, ѿ во іконїи, ѿ вѣстрѣхз: ѡквѣ ѿзгнѣнїа прїахз, ѿ ѡ вѣхз ма ѿзбавилз єсть гдѣ. ѿ всї же хотѣшїи благочестно жити ѡ хрїтѣ іисѣ, гонїи бѣдѣтз. лѣкѣи же члѣвѣцы, ѿ чародѣи предсѣютз на гѡршее, прельщающе ѿ прельщѣемн. тѣ же пребывѣи, вѣ нїхже налченз єси, ѿ ѡже вѣрѣна єсть тебѣ, вѣдѣи, ѡ когѡ налчилз єси. ѿ ѡкв ѿз мада щїеннаа псалнѣа оумиешси, могѣлаа тѣ оумѣдрити во спасенїе, вѣрою, ѡже ѡ хрїтѣ іисѣ. **ѿлладїа.**

ѿїїе ѡ лѣкѣ, зачало пѣ. (Зач. 89)

Речѣ гдѣ прїтѣ єтѣ: человекѣ двѣ внидѣтѣ вѣ цѣрковь помолїтнѣа: єдинз фарісеї, ѿ дрѣгїи мытарѣ. Фарісеї же стѣвз іисѣ вѣ себѣ молѣшася: бже, хвалѣ тебѣ воздаю, ѡкв нѣемь ѡкоже пробїи человекѣцы, хїщницы, неправѣдницы, прелюбодѣс, ѿлї ѡкоже єї мытарѣ. поцѣла двакрѣты вѣ сѣбѣѡтѣ, десѣтїнѣ даю всегѡ єлїкѡ прїтѣжѣ. мытарѣ же ѿдалѣчѣ стола, ѿ не хотѣше ни єтїю возвестїи на нѣо, но бѣашѣ пѣрїи свола, глагола: бже, мїлостивз єди мнѣ грѣшникѣ. глаголю вамз, ѡкв сїнде єї ѡправданз вѣ домз свої пѣче ѡнагѡ: ѡкв вѣакз возносаѣа, смиригѣа: смиралѣ же себѣ, вознеєтѣа.

Причасно: Хвалїте гдѣ єз нѣєз, хвалїте єгѡ вѣ вышнїхз. **ѿлладїа, трїїжды.**

2. Недѣля Блудног Сина

Недѣла, вѣ нїхже чтѣтѣа щїенное ѿ єтѣє єтїїе, прїтѣи блѣднѣагѡ сына.

На великом вечернѣ после катизме на Гдѣ воззвахз стихире васкрсе 3, источне 3 (Октоїха 6) и Триода 4. Слава, гл. 2: ѿ колїкнхз блгз ѡкланныи себѣ лишїхз: Н нынѣ: богородичан гласа. Вхѡдз. Свѣтѣе тїхїї: Прокїменз: Гдѣ коцїнѣа: **На литїи** стихира храма, Слава, гл. 4: ѿкв блѣднїи сынз прїндѡхз ѿ лѣз цѣдѣре: Н нынѣ: Прїзри на молѣнїа твоїхз рѣєз. **На стиховнѣ** Октоїха. Слава, гл. 6: ѿчѣскагѡ дѣра рѣгѣчїєвз когѣтѣтѣко: Н нынѣ: Творѣцз ѿ ѿзбавитѣл мѡн прѣтѣа: ѿпѣтнїтѣльнїи: Бже дѣо:

На ютренѣ на Ггѣ гдѣ тропар осмогласника васкрсан 2, Слава Н нынѣ: богородичан; Катизме. Сѣдални васкрсни. **Полиїелеї** обична два псалма, којима се додає и треїи: На рѣкѣхз вѣвѣлнїкнхз: Стѣєннїи, ѿ

прокіменъ гласа. Всакоє дыханіе: **Вѣліе оутреннее.** Воскрѣніе хрѣтово: **Слава, гласъ ѿ:** **Покланіа ѡвѣрзи** мѣ двѣри жнзнодѣвче: **И нынѣ, вѣтородиченъ:** На спсѣніа стѣзи нартѣи мѣ вѣе: **Катавасіа:** **Мѡѡсѣйскѡу пѣснь** воспріимши возопій дѡше: По 3 песни сѣдалан гл. 1: **Ѡбѣтѣа ѡѣа ѡвѣрзи** мѣ потщиса: **Слава И нынѣ** богородичан: **Безневѣстнаа ѣтлаа вѣе дѡ:** По 6 песни кондак гл. 3: **Ѡтѣекѣа славы твоеѡ оудалѣха** безѡмнѡ: **Икос:** **Спѣсѡ насѡемѡ** на всѡкъ дѣнь оуѣицѡ своімъ гласомъ: На 9 песни поје се **Ѣтнѣишѡу:** Свѣтилан васкрсан Триода: **Богѡтѣтво, ѣже мѣ далъ ѣси:** **Инынъ, подобенъ:** **Ратѡнѣхъ богѡтѣтво твое** ѡждѣвъ: **И нынѣ:** **Сѣла мѣтн** дѡ: **На хвалите** стихире васкрсне 4, источна 1 и самогласне Триода 3 гл. 2: **Блѡднагѡ гласъ** приношаю тѣи, гдѣи: с припевима. **Слава, гл. 6:** **Ѡче блгїи, оудалѣха ѡ тебе:** **И нынѣ:** **Превѣгословѣнна ѣси вѣе дѡ:** **Славословіе велико** и тропар васкрсан, јектенија и отпуст.

На литургији блажени гласа на 6 и Триода песма 6 на 4. После **Входъ** тропар као у недељу Митареву. Прокимен гласа. Апостол къ корінѡданѡмъ зач. 135: **Братѣе, всѡ мѣ лѣтъ ѡтъ:** Еванђелье по Луки зач. 79: **Рече гдѣ** пригѡсѡ сїѡ: **человѣкъ нѣкїи ѡмѣ** двѡ сына: **Причасно:** **Хвалите гдѡ** съ нѣсъ, **хвалите ѣго** въ вѣшннхъ. **Алмѡдїа, трїжды.**

[зрѣ] **Подобѣтѡ вѣдатн, ѡкъ въ седмицѣ масопѣтнѡй Алмѡдїа не поѣмъ:** ѡставѡлемъ же ѡ ѣднѡ кадѣмѡ **Ѣмѣтѣа ѡ оутрени, ѡ глаголемъ сїѡ** на вечерни. **Пѣсней во Ѣмѣтѣа не глаголемъ.** **Не поѣтѡ же ѡ междѡчїе, ѡ канѡнъ** молѣбннѡ прѣстѣнѡ вѣѣ, **поѣмнѡ** на повечѣрїи: **повечѣрїе же поѣтѡ** малое: **Такожде творимъ** въ седмицѣ **сырнѡй, рѡзвѣ** средѡ ѡ паткѡ: **но ѡ сѣмъ** вѣмъ тѡмъ оуѣказа ѡци. **Прочтѡлемъ же** въ сѣи недѣлан въ **кѡйнеѡ** дѣнь на оутрени **слово сѣгѡ макаріа ѡ** четыредеѡтннцѣ, ѡ пѡтѡдеѡтннцѣ, **ѣгѡже** началѡ: **Чѡдѡ** моѡ, **рѡдѡтѡ** сѣрдѡе моѡе вѡсѡ рѡднѡ: **Вѣдомо же** да ѣтъ, **ѡкъ** послѣдованїе приѡчиѡцихѡ сѣгѡхъ въ **сѡвѡтѡ,** ѡ въ недѣлю **масопѣтнѡу,** **поѣтѡ** въ **мнѡшеѡшнхъ** повечѣрїахъ. **Такожде ѡ** сѡвѡтѡѣ ѡ недѣлан **сыропѣтнѡй** творимъ: **ѡнѡ** кѡкъ нартѡѡтѡлѡ ѡзѡлантѡ, **кромѣ** ѡще гдѣ **сѡдѡчнѡ** великагѡ сѣгѡ пѡмѡтѡ.

3. У суботу Месопусну

Въ сѡвѡтѡ сырнѡу

пѡмѡтѡ совершаемъ **всѣхъ** прѣподобннхъ ѡ бѡнобннхъ **Ѡтѣцѡ,** въ **пѡдвнзѣ** прѡїѡвшнхъ.

Напомена: Овако се исто поје служба у суботу уочи Духова.

У петак на вечернѡу по катизми на **Гдѣ** **воззѡвѡхъ:** стихире мученичке Октоиха 3 и Триода 3 гл. 8: **Слава, ѡ** нынѣ, **вѣтородиченъ,** **гласъ** тѡйже: **Ѣже ѡ** вѣка оутѡеное: **Слава, гласъ ѿ:** **Плѡчѡ ѡ** рыданѡ: ѡ нынѣ **богородичан** гласа. Место прокимена поје се **Алмѡдїа,** на гл. 8. **На стиховѡе** мученичан гласа и две мртвима. **Слава:** **Пѡчатѡкъ** мнѡ ѡ **сѡртѡвъ:** **И нынѣ:** **Мѡтѡвлин** рѡждшн **тѡа** хрѣте: По **Инынѣ ѡтпѡщѡемши:** тропар гл. 8: **Глѡбннѡ** мѡдрѡстнѡ: **Слава, ѡ** нынѣ: **Тѡеѡ** ѡ **сѡтѡнѡ:** Јектенија: **Помнѡшн** насѡ **ѡже:** **Блѡдн** ѡма гдѣи: **трїжды.** **Блѡвѡ** гдѡ: **Дѡстѡѡнѡ** ѣтъ: и отпуст.

На јутренѡу уместѡ **Бгѡ** гдѣ поје се **Алмѡдїа,** на гл. 8 и тропар: **Глѡбннѡ** мѡдрѡстнѡ: **Слава, ѡ** нынѣ: **Тѡеѡ** ѡ **сѡтѡнѡ:** **ѡбичне** катизме; сѣдални Октоиха. Затим катизма 17 на две статије, између којих се говоре јектенија за мртве. После друге статије тропар гл. 5 с припевом: **Блѡгословенъ ѣси** гдѣи: **Ѣгѡхъ** **лнѡкъ ѡвѣрїѡтѡ** ѡтѡчннѡкъ

жизни и дверь райских: После того жекетенија за мртве: затим сједалан гл. 5: Покои еше наших, ех предными рабы твоя: Слава, и нынѣ: **Отдѣлы** возставый миръ хрѣте бже: пслам 50; Гдѣви поемз: Канон светога храма (обители) са ирмосом на 6 и Триода на 8. **Катавасија**: Пѣснь возземз людѣ чѣдномъ бгѣ нашемъ: По 3 песни обична жекетенија и сједалан Триода гл. 5: Пас ради претерпѣвый крѣтз и смѣртъ: Слава И нынѣ, богородичан. По 6 песни жекетенија за мртве као и горе. Кондак: Со стѣми оѣпокоѣ хрѣте: гл. 8 и икос Слмз еднѣнъ еиъ беземѣ ртный. На 9 песни поје се Чтнѣишю: и жекетенија обична. Светилан: Жнвы ми и мѣртвymi вѣладаган ѣкѣ бгз: Слава: Оѣпокоѣ рабы твоя во странѣ жнвы хз гдѣи: Мрѣ егоневѣ што: **На хвалите** стихире Триода на 4 гл. 8 Прѣидѣте прѣжде концѣ вѣи брѣтѣ: Чтѣ прельщѣетсѣ челѣвѣкз хвалѣсѣ: Рѣкою твоею создѣвый ѣдѣма: Хрѣтоз вокрѣе, разрѣшнѣвз оѣзы ѣдѣма перевозѣннагѣ: Слава, гл. 2: ѣкѣ цвѣтз оѣвадѣетз: И нынѣ: Рѣдѣе мрѣ бѣе: славословије и жекетенија. **На стиховѣе** стихире покојне гл. 6 Октоиха. Слава гл. 6: Полѣзнь ѣдѣмъ вѣетъ дрѣва вѣдѣнѣемз дрѣвле во едѣмѣ: И нынѣ: Ты еси бгѣ нашз всѣ вѣ мѣдрѣсти содѣвѣаи и совершѣаи: Ёго еетъ испѣдѣтсѣ: Гдѣнною мѣдрѣсти: Слава, и нынѣ: Тебѣ и стѣнѣ: и час 1 и отпуст. **На часовима** тропар и кондак мртвѣи.

На литургии блаженѣ Триода песма 3 и 6. После вхѣдз тропар Гдѣнною мѣдрѣсти: Слава кондак: Со стѣми оѣпокоѣ: И нынѣ: Тебѣ и стѣнѣ: Прокимен гл. 6: Дѣшы ѣхз во елѣи хз водворѣтсѣ. **Стѣхз**: **Вз тѣбѣ гдѣи, воздѣнѣо хз дѣшѣ моѣ.** Апостол корѣнѣанмз зач. 146: Брѣтѣе, всѣ ми лѣтѣ етѣ, но не всѣ на пользѣ: и солѣнѣмз зач. 270: Брѣтѣе, не хоцѣ вѣз невѣдѣтѣи ѣ оѣмершнхз: **ѣлнѣдѣи**, глѣз е: Блѣжѣнн, ѣже ѣзбрѣлз, и прѣѣлз еси гдѣи. **Стѣхз**: **И пѣмѣть ѣхз вѣ рѣдз и рѣдз.** еванѣлье по Луки зач. 105: Речѣ гдѣ: влѣдѣте, да не прельщѣнн бѣдетѣ: и мртвѣма по Јовану зач. 16: Речѣ гдѣ ко пришедѣшымз кз немъ ѣдѣемз: Причасно: Блѣжѣнн, ѣже ѣзбрѣлз, и прѣѣлз еси гдѣи, и пѣмѣть ѣхз вѣ рѣдз и рѣдз. **ѣлнѣдѣи**, **трѣждѣ**. После литургии чини се парастос свѣма мртвѣма над предложеним кольвом.

4. Неделѣ Месопусна

Недѣла месопусна

На великом вечерѣу Гдѣи воззѣвѣхз: стихире васкрсне 3 и источне 3 и Триода 4 гл. 6 подобан: Егдѣ хоцѣешн прѣитѣ: Книги разгнѣтсѣ: Возгласѣтз трѣбѣи: Пѣчѣ и рыдѣи: Слава, гл. 6: Егдѣ погѣвѣтсѣ прѣртѣи и вѣвѣрѣтсѣ книги: И нынѣ, богородичан. Вхѣдз. Свѣтѣ тѣхѣи: Прокимен: Гдѣ воцрѣеа: **На литији** стихира храма Слава: Гдѣи раздѣлѣвше зѣпѣвѣдѣи: И нынѣ: Подъ крѣвз твоеѣ влѣтѣ: **На стиховѣе** стихире Октоиха, Слава, гл. 8: Оѣвѣи мнѣ мрѣчнаѣ дѣшѣ: И нынѣ: Безневѣстнаѣ дѣо: 3.

На јутреѣу на Гѣз гдѣ: тропар васкрсан 2, Слава И нынѣ богородичан прѣи (т.ј. васкрсан). Обичне катизме. Сједални васкрсни с богородичнима, остало све као у неделѣ Блуднога Сина. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2, и Триода гл. 6 на 8. **Катавасија** Помѣщннѣи и покрѣвѣтѣль: гл. 6. По 3 песни сједалан Триода гл. 6: Помышлѣю дѣнь стѣашнѣи: Слава: Во ѣдѣи пѣлѣа: И нынѣ: Оѣповѣнѣи мѣра елѣа бѣе дѣо: По 6 песни кондак гл. 1: Егдѣ прѣидѣешн вѣже на зѣмлю со слѣвои: Икос: Стѣашноѣ едѣице твоеѣ помышлѣа прѣвѣлѣи гдѣи: Синаксар. На 9 песни поје се Чтнѣишю: Свѣтилан васкрсан и Триода Стѣашнѣи дѣнь едѣа: Едѣ дѣнь гдѣдѣтз гдѣ всѣдѣрѣжѣтѣлѣ: Чѣз испѣтѣнѣа: На хвалите стихире васкрсне 4, источна 1 и Триода 4 гл. 6 самоглас. С припевима. Прѣдѣчѣтнѣмз еѣе брѣтѣе: Слава: пѣкн тѣѣже стѣхз. И нынѣ: Прѣвѣлѣословѣнна еси: **Славословије велико**, тропар васкрсан, жекетенија и отпуст.

На литургији блажени гласа на 6 и Триода песма 6 на 4. После Вхѡдѣ тропар као у недељу Митареву. Прокимен гл. 3: Вѣлїи гдѣ нашѣ, њ вѣлїа крѣпостъ ѣгѡ, њ рѣзѡма ѣгѡ нѣстѣ числѣ. **Стїхъ:** Хвалїте гдѣ, ѡкѡ бѣгѣ ѡмѡмъ: бѡговѣ нашѣмѣ да ѡбладѣте хвалѣнїе. Апостол кз корїндаѡномъ зач. 140: Брѣтїе, брѣшно нѣз не постѣвнѣтѣ предѣ бѡгомъ: ѡлїнѡдїа, глѣз њ. **Стїхъ:** Прїндѣте возрѣдемѣ гдѣвн, восклицнемъ бѣѡ спїсїтелю нашѣмѣ. **Стїхъ:** Предварїмъ лицѣ ѣгѡ во ѡповѣданїи, њ во ѡмѡмѣхъ восклицнемъ ѣмѣ. Еванѣље по Матеју зач. 106: Речѣ гдѣ: ѣгда прїдетѣ ѣнѣ человекѣскїи вѣ слѡвѣ своѣи: Причасно: Хвалїте гдѣ ѣз нѣз, хвалїте ѣгѡ вѣ вѣшнїхъ. **Арѡгїи:** Рѣдѡнѣтеѣ прѣнїи ѡ гдѣ: прѣвѣмъ подобѣтѣ похвалѣ. ѡлїнѡдїа, **трїжды.**

5. Недеља Сиропусна

Вѣ недељу сиропуснѡю (ѡзгнѣнїе ѡдѡмово. Бѣнїе ѡбѣчноѣ)

Напомена: Треба знати, да од ове недеље до Крстовадне у све недеље, не поје се на јутрењу полијелеј, осим само на празнике Христове, Богородичне и великих светих, на недељном бденију.

У суботу на великом вечерњу прва катизма сва. На Гдѣ воззѡвѣхъ: Стихире васкрсне 3, источне 3 и Триода 4 гл. 6 подобан: Создѣтель моѡ гдѣ: ѡдежды бѡткѡннѣмѣ ѡвлекѡхѣ ѡкѡннїи Рѣѡ вѣѣтнїи: ѡдѡмъ ѡзгнѣнѣ вѣстѣ ѡз рѣѡ прѣѡлѡнїемъ: Слѡва: Сѣде ѡдѡмъ прѡмъ рѣѡ: ѡ нѣнѣ, богородичан првог гласа. Сѣѣте тїхїи: Вхѡдѣ. Прокимен: Гдѣ воцрѣнѣ: На литїи стихира храма, Слѡва: Сѡлнце лѣчы икрѣ: ѡ нѣнѣ, бѡродиченѣ. Подѡбенѣ: Творѣцѣ: ѡ ѡзѡвѣтель моѡ прѣѣтѣлѣ: Нѣнѣ ѡпѡцѣлѣшн: По Трїнїѡмъ ѡпѡѣтїтельнїи, Бѣѣ дѣѡ: **трїжды.** (Служба светоме из Минеја поје се на повечерију).

На јутрењу на Гдѣ гдѣ: тропар васкрсан 2, Слѡва ѡ нѣнѣ: богородичан први глас и остало све као што је написано у недељу Фарисејеву и Блудног Сина. Канон васкрсан са ирмосом на 4 и крстоваскрсан на 2, Богородице на 2 и Триода на 6. Катавасїа Триода гл. 6: ѡкѡ по ѡзѡвѣ: По 3 песми сѣдалан Триода гл. 4: ѡзгнѣнѣ вѣстѣ ѡдѡмъ ѡ рѡнѣкѡ слѡдѡртн: Слѡва, ѡнѣнѣ: Нѣнѣ вѣрѣма добродѣтелиѣ ѡвнѣнѣ: ѡ нѣнѣ: Не ѡѡмѡлїмъ нїкогда бѣѣ: По 6 песми кондак гл. 6: Прѣмѡрѡртн настѣвннѣ: Икос: Сѣде ѡдѡмъ тогда ѡ плѡкаѣ: Внѣѣвѣ ѡдѡмъ ѡгѣлѣ ѡзрѣнѣвѣшнѣ: Споколн рѣѡ стѣжѣтелю ѡбнѡцѣвѣшемѣ: Рѣѡ вѣѡвѡродѣтельнїи: Синаксар. На 9 песми поје се Ѣтнѣнѣшнѡ: Свѣтилан васкрсан Слѡва: Зѡповѣдѣ твоѡ: ѡ нѣнѣ: ѡзгнѣнѣ вѣвѣшнѣ гдѣ рѣѡ прѣѣѣ снѣѣдїѡ дрѣѡ: На хвалите стихире васкрсне 4 и источна 1, Триода 3, гл. 5: ѡѡвѣ мнѣ: Слѡва: Прнспѣ вѣрѣма: ѡ нѣнѣ: Прѣѣлѡговѣннѣ ѣнѣ бѣѣ дѣѡ: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст.

На литургији блажени гласа на 6 и Триода песма 6 на 4. После Вхѡдѣ иду тропари као у недељу Митра и Фарисеја. Прокимен гл. 8: Помолнѣтеѣ, ѡ воздѡдѣте гдѣвн бѣѡ нашѣмѣ. **Стїхъ:** Вѣѡмъ во ѡдѣн бѣѣ, во ѡнѣн вѣлїе ѡмѡ ѣгѡ. Апостол: кз рѡмѡномъ зач. 112: Брѣтїе, нѣнѣ бнѣжѡнѣше ѡмъ спѡсѣнїе: **Стїхъ:** Бѣѡ ѣѣтѣ ѡповѣдѣнѣ гдѣвн, ѡ ѣѣтн ѡмени твоѡмѣ вѣшнїи. **Стїхъ:** Возвѣцѣтн зѡѣтѣ мѣтѣ твоѡ ѡ ѣтннѣ твоѡ на вѣѡѡ нѡцѣ. Еванѣље по Матеју зач. 17: Речѣ гдѣ: ѡце ѡпѡцѣѣте человекѡмъ ѡгрѣшѣнїѡ ѡхъ: и даље литургија св Јована. Причасно: Хвалїте гдѣ ѣз нѣз, хвалїте ѣгѡ вѣ вѣшнїхъ. ѡлїнѡдїа, **трїжды.**

6. Почетак Светог и Великог Поста

Начало стагѡ ѡ великагѡ поста

а. Понедељак – прва седмица светог поста

Въ понедеѣльникъ первыѡ седмицы.

Полуноћница - Свештеник узме црни Епитрахиль на себе и отпочне полуноћницу са: Бѣгословѣнъ бѣъ нашь: не свлачећи завесе. Полуноћница ова је без поклона, само после Чтѣнѣишъ: 3 велика поклона с молитвом: Гдѣи ѡ вѣко: Ово бива само у овај први дан поста, а у остале дане поје се полуноћница сва с поклонима. У почетку Трѣтѣе: поклона 3, на Прѣидѣте поклонѣма: поклона 3. После: Вѣрѣю: Трѣтѣе: поклона 3. После Нже на вѣское время: Чтѣнѣишъ: после возгласа: Боже оушедри ны: 3 поклона велика, на којима се говори молитва Гдѣи ѡ вѣко: у себи: потом 12 малих поклона говорећи у себи Боже шчисти ма грѣшнаго: и опет молитва горе писана с једним великим поклоном. Затим молитва: Владико Боже отче: Прѣидѣте поклонѣма: са 3 поклона. Возведѡхъ ѐчи мои въ горы: Се, нынѣ благословѣте гдѣ: Слава, ѡ нынѣ: Трѣтѣе: поклона 3. Затим тропари обични и возглас; Помѡни гдѣ: Преславноѡ принодѣо: Оуповѡнѣ моѣ ѐцѣ: Слава, ѡ нынѣ: Гдѣи помѡлѣи 3, Бѣгословѣи, отпуст Хрѣтоѡв ѡтчинный бѣъ: свештеник: Помѡлимъ: појци: Гдѣи помѡлѣи често. Свештеник: Мѡлѣбни стѣхъ ѐтѣцъ нашь: Яминь.

Јутрење (без метанија) започиње се са: Бѣгословѣнъ бѣъ нашь: Трѣтѣе: возглас: Яко твое ѣсть црѣтво: Гдѣи помѡлѣи: 12 пута, Прѣидѣте поклонѣма: 3 без метанија и псалм 19 и 20. Затим Трѣтѣе: без метанија. После возгласа обични тропари: (док се све то чита и говори, свештеник кади олтар; **изађе на северне двери и кади сву цркву и по кађењу уђе у олтар кроз јужне двери у олтар**). Затим јектенија: Помѡлѣи насъ бже: возглас: Яко мѡлѣбъ ѡ члѣвѣколюбецъ: Чтѣцъ: Яминь. ѡ глаголетъ: ѡменемъ гдѣнимъ бѣгословѣи ѐтче. ѡ бже іерей: Слава стѣи, ѡ ѣдиноѡциѣи: Шестопсалмѣи: и остало по обишају јутрење. Затим: Слава, ѡ нынѣ, ѡмѡлѣи, **трѣкды, Стѣхъ ѡ: ѐи нѡци оутренкетъ дѡхъ моѡи къ тебе бже, занѣ вѣѣтъ повелѣнѣѡ тво. Стѣхъ б: Прѡбѡдѣи мѡлѣбѣѡ живѡщѣи на землѣи. Стѣхъ г: Зѡвѣтѣ прѣиметъ лѡди ненѡзѡнныѡ. Стѣхъ д: Приложѣи ѡмъ слѡ гдѣи, приложѣи слѡ слѡвнымъ землѣи. (свештеник улази на јужне двери у олтар)**. После тога поју се трѣины глѡѡ. На другом Слава: на треѣем ѡ нынѣ:.. Потом 3 поклона. Затим катизма једна из псалтира. После катизме не говори се јектенија уз цео Велики Пост, осим суботе и недеље. После прве катизме, долазе сједални гласа с краја Триода и мученичан и чита се св. Јефрем све до петка Цветне Седмице.

Напомена: Видети како се чита псалтир у време св. Четрдесетнице.

После друге катизме поје се сједалан Триода гл. 2: Постѡ бжеѣтѣвнымъ начѡткомъ оумилѣнѣи стѡжнимъ: Слава ѡ нынѣ, богородичан: Мѡрдѡѡ ѡци ѡтѡчнникъ: и чита се из св. Јефрема. По трећој катизми сједалан Триода гл. 2: Подѡбенъ: Прѣѣтомъ твоѡмъ ѡбразѡ: Вѣѣтнѡѣ воздержѡнѣи начѣмъ свѣтлѡ: Слава ѡ нынѣ, богородичан: Подѡбенъ: Нешворѣмѡю мѡлѣбѡ твоѡ стѡжѡвѡ въ лѡтѣхъ: Псалм 50 и свештеник молитву: Спѣи бже лѡди тво: возглас; затим: Гдѣи поѡмъ: на глас канона светого дневног из Минеја и говоре се стихови песама побрже, свака страна свој стих, докле не стигну до: Ѡгѡстѣшѡ: и одатле почињу држати стихове на 14 и поје се Минеј са ирмосом на 6. Поји се овако:

- Прва страна (десна) говори стих: Ѡгѡстѣшѡ: и поје ирмос;
- Друга страна (лева) говори други стих: Рѣѣ вѡргъ: и тропар канона;

2, и 1 мученичан и 3 подобне Триода, и 4 Минеја. Слава, и нынѣ: богородичан. Выходз с кадионицом, а кад се има да чита еванђеље, онда с еванђељем. Свѣтѣ тихѣи: прокимен и паримеји; после првог читања прокимен други и свештеник, који је досад стајао на дверима отвореним пред свећњаком на ком свећа гори и кадионица виси, узме свећњак, с кадионицом оберучке, окрене се часној трапези и правећи крст свећњаком говори: Премѹдростъ, прости, и обратив се на запад народу каже: Свѣтъ хрѣтовъ просвѣщаетъ свѣтъ. Чтац: надписаніе парѣмѣи. Дѣконъ: Кѡнмемъ. Чтац: глаголетъ парѣмѣи. Свѣщенникъ глаголетъ: Миръ ти. Чтац: И дхѡви твоемѹ. Дѣконъ: Премѹдростъ. Чтац поје стојећи да исправитѣ мѣтѣ моѡ: а десна и лева страна клечи: кад отпоје, чтац клекне, а десна страна устане и поје исто, па клекне; устаје чтац и поје стих и клекне а устане лева страна, и тако док се стихови не сврше. Свештеник међутим кади пред часном трапезом и на последњем стиху преда кадионицу, клекне пред часну трапезу и поје последње: да исправитѣ мѣтѣ моѡ: а сав народ, који је дотле са свештеником клечао, устајући поје и довршује: Воздѣаніе рѣкѹ моѡи; трипут метанишући, и наставља се даље као што је у служабнику назначено. Место херувимске песме, поје се Нынѣ силы нѣныа съ нами невидимъ сѣжатъ: кад се света тајна преноси, на глас звонцета сав народ пада на земљу тихо појући Се жертѣ чиннаѡ и напослетку 3 метаније. Свештеник узевши дарке са дискаса, покрива ваздухом свете даре, и навлачи завесу до половине, а другу половину навлачи после возгласа: Бѣгодѣтїю и щедрѡтами и чѣвѣколюбїемъ ѣдннорѡднѡгѡ сѡа твоегѡ:

Кад говори: Кѡнмемъ. Прежде свѣщеннаѡ стѡла стѣмъ. Тада поклонивши се, пружи руку испод ваздуха и дотакне се Агнеца; скинувши ваздух и звездицу свршује причешће као што је прописано у служабнику. Место причасна поје се: Вѣдите: Кад се говори Кѡнмемъ. Прежде свѣщеннаѡ стѡла стѣмъ народ пада на земљу, а при појави св. дарова поклон 1. После заамвоне молитве, кад се поје Бѹди нма господне; метанија 3, и отпуст.

Ако нема преѣосвећене, поју се на вечерњу стихире на 6. подобне из Триода, и из Минеја; Слава, и нынѣ: богоррличан по гласу Минеја. На стиховѣ Триода самогласан дана 2, и мученичан, писане на Гди воззвахъ: Слава, и нынѣ: богородичан истога гласа, и остало.

г. Четвртак – прве седмице поста

Въ четвѣртѡкъ пѣрвыа седмицы

На ѡтрењу Свѣтѣла въ концѣхъ ѡчѣнкѣ; Слава, И нынѣ, бѣгородиченъ: Бѣ не презри ма трѣбѹющаго зачѣплѣнїа твоегѡ: Свѣтѣлѣишее добродѣтели, Слава, И нынѣ, бѣгородиченъ: Сѣчѣиша херѣвѣмъ; Ирмѡе: Пришезъ еси ѡ дѣвѣ: Оѹдницею ма сѡсти прельстѣвъ льстѣвѣи, плѣнника вѡсхѣти: Ивѣстѣа сѡнца славы зарѣнїа ѡплн сѡвнїи: Бѣгородиченъ: Воззовѹ въ ноци и во дни ѡкорѣлаемъ къ тебѣ: Ирмѡе: Дѣла смѡтрѣнїа твоегѡ гди: Сѡнца правды еце ѡплн, свѣтѣла всесвѣтлаа: Слава, трѣенъ: Трѣцъ во ѣдннствѣномъ ещѣетѣ славаще: И нынѣ, бѣгородиченъ: Дѣла зачатъ во чрѣвѣ гди: Слава тебѣ еже нашъ, слава тебѣ: Иплѣскаа двоенадѣсѣтице, Ирмѡе: Дѣла смѡтрѣнїа твоегѡ гди: Ирмѡе: Величїю мѡчїтелевѹ: Постїма ѡ всѣкѡа сѡсти: Стоѡнїа ѡдѣнѹ ѡщнїка ма быти молїтѣа: На колѣнїцѹ ежѣетѣвннхъ добродѣтели: Бѣгородиченъ: Пребыла еси нешпалїма: Ирмѡе: Прїенїи твоѡ Ѳтроцы: Дѣла трѣвѣ хрѣтовѣ ѡчѣнкѣ: Иакѡ мѣтѣвннїи мїра: Трѣенъ: Трѣцъ всесѣдїо: И нынѣ и прїснѡ и во вѣки вѣкѡвъ, аминь. Бѣгородиченъ: Нензглаголанное твоѡ рѣчѣво вѣи поѣмъ чѡловѣцы: Слава тебѣ еже нашъ, слава тебѣ: Иплн молїтѣа: Хвалнмъ, бѣгѡсловнмъ, покланѣемъ гдѣи, поѡще, и прекѡзносѣце во всѣ вѣки. Ирмѡе: Прїенїи твоѡ Ѳтроцы: Ирмѡе: Невмѣстїмаго бѣа во чрѣвѣ

вмѣстившаа: **Ѡ**вѣрженъ въ глѣбокъю пѣчинѣ сластѣи: **П**лгодопробѣа источниче: **О**уѣнокѣвъ твоихъ иже: **П**ѣтородиченъ: **В**невесившаа наше земное смѣшеніе: **Н**ныи. **І**рмосъ: Величѣемъ хрѣте: **Н**з источникѣвъ прѣочеки сповѣхъ: **Ц**рѣ нѣнагъ ѣвльшеса кнѣзи аплн: **С**лава, трѣиенъ: Трѣе нераздѣльнаа: **Н** нынѣ, **Е**ѣтородиченъ: **Т**а мѣн ѣ дѣо ѣтла: **С**лава тебѣ **Е**же нашъ, **С**лава тебѣ. **А**пѣтольскѣи личе: **І**рмосъ: Величѣемъ хрѣте: **Н**а стѣхѣнѣ самогласенъ днѣ, двѣжды, **Г**ласъ **Г**: **Г**дн, мнѣ грѣшномѣ положилъ єси покаѣнїе: **М**ѣчениченъ: **І**акъ свѣтила въ мѣрѣ єдѣте: **С**лава, **Н** нынѣ, **Е**ѣтородиченъ, **Г**ласъ **Т**ѣиже: **П**ѣе, предстѣлительнице вѣхъ молѣщїица тебѣ:

На часу Тропарь прѣочетва, гласъ ѧ: **В**идимыхъ ѣ невидимыхъ вѣлгъ ѣзбѣи насъ гдн: **С**лава, **Н** нынѣ, **Н** повторѣемъ **Т**ѣиже. **П**рокїменъ, **П**саломъ **Г**, **Г**ласъ **ѧ:** **В**негда возвратитъ гдѣ плѣненїе людѣи своихъ. **С**тѣхъ: **Р**ече бездменъ въ єрдцѣ своемъ: **Н**бѣтъ бгъ. **П**рѣочетва **н**єлїнна **ч**тѣнїе.

[Глава ѣ, ст. ѧ-ѧ.] **В**ознесѣтѣа гдѣ єдинъ въ дѣнь Ѡный: **П**рокїменъ, **П**саломъ **ѧ**, **Г**ласъ **ѧ:** **Г**дн, ктѣ ѡбнѣтѣтъ въ жилици твоѣмъ: **С**тѣхъ: **Х**одѣи безъ порока, **Н** дѣлаѣи правдѣ.

На вечерю Во свѣтѣльничномъ Ѡвѣчноє стѣхѣловїе. **На Гдн** воззвахъ, **стѣхѣры** подѣвны трѣѣдн. **І**ѣнѣа. **Г**ласъ **ѣ:** **П**ровѣтѣтѣла нашего: **Ѡ**мрачѣна ма прѣлетѣми корцѣ: **П**одѣбенъ: **І**акѣже вѣноградъ на дрѣвѣ єпѣ вѣса: **Н**нъ подѣбенъ кѣрѣ дѣбѣвѣра, **Г**ласъ **Т**ѣиже. **П**одѣбенъ: **Ѡ** великагѣ тѣннства: **Ѡ** крѣта твоєгѣ силы! **Н** въ мнѣн **Г**. **С**лава **Н** нынѣ, **К**рѣтѣѣѣтородиченъ. **П**рокїменъ, **П**саломъ **ѣ**, **Г**ласъ **ѧ:** **П**лгооловлѣо гдѣ вразумѣвшѣа ма. **С**тѣхъ: **С**охрани ма гдн, **І**акъ на тѣа оупѣвахъ. **Б**ытїа **ч**тѣнїе. **[Глава ѣ, ст. ѧ-ѧ.]** **С**їа кнїга бытїа нѣєѣ ѣ землн: **П**рокїменъ **ѣ**, **П**саломъ **ѣ**, **Г**ласъ **ѧ:** **С**охрани ма гдн, **І**акъ зѣннцѣ Ѡка. **С**тѣхъ: **О**уѣлыши гдн правдѣ моѣ. **П**рїтчѣи **ч**тѣнїе. **[Глава Г, ст. ѧ-нї.]** **С**ыне, моихъ законѣвъ не забывѣи: **На стихѣвѣ** самогласенъ днѣ, двѣжды, **Г**ласъ **ѧ:** **Ж**елѣюще бѣѣтѣвннѣа плѣхн причѣтѣтнѣа: **М**ѣчениченъ: **П**рослабѣемъи въ пѣмѣтѣхъ стѣхъ твоихъ хрѣте **Е**же: **С**лава, **Н** нынѣ, **К**рѣтѣѣѣтородиченъ, **Г**ласъ **Т**ѣиже. **П**одѣбенъ: **І**акъ дѣблѣа: **Н**а крѣтѣ тѣа **І**акъ оуѣрѣ пригѣвѣдѣна гдн: **Н** прѣчеє послѣдованїе по Ѡвѣчїаю.

На повечерїю Глагѣлетъ єцѣннннѣ: **П**лгооловѣнъ бгъ нашъ: **Н** начинѣютъ брѣтїа: **І**лннѣ. **С**лава тебѣ **Е**же нашъ, **С**лава тебѣ. **Ц**рѣ нѣнннѣ: **С**тѣиѣи **Е**же, **С**тѣиѣи крѣпкѣи, **С**тѣиѣи беземѣртннѣи, **П**омнѣлѣи насъ. **Т**рїѣжды. **С**лава Ѡцѣ ѣ єѣѣ ѣ стѣомѣ дхѣ, **Н** нынѣ **Н** прнѣнѣ ѣ во вѣкн вѣкѣвъ, **І**лннѣ. **П**рѣтѣла трѣе: **Г**дн помнѣлѣи, **Т**рїѣжды. **С**лава, **Н** нынѣ: **Ѡ**че нашъ: **Є**цѣннннѣ: **І**акъ твоѣ єѣтѣ црѣтво: **Н** мы: **І**лннѣ. **Т**ѣже, **Г**дн помнѣлѣи, **ѣ**. **С**лава, **Н** нынѣ: **П**рнѣнтѣ, **П**оклоннѣма: **П**саломъ **ѣд**. **Е**же, въ пѣмѣщѣ моѣ вонннѣ: **І**рмосъ, по двѣжды: **П**омѣщннѣи ѣ покровнѣтѣлѣ бѣтѣ мнѣ во єпѣнїе: **П**рнѣвѣз: **П**омнѣлѣи ма, **Е**же, **П**омнѣлѣи ма. **І**гнѣ бѣїї: **Т**ебѣ припѣаю иже: **Н**є внннѣ єо мнѣю въ єдѣ ногѣ моѣ дѣлннѣа: **П**окаѣннѣа вѣрѣма: **Б**огѣтѣтво дѣшѣвноє ѣжднѣвъ грѣхѣомъ: **П**рнѣвѣз: **П**рѣпѣнаа мѣтн марїе, **М**олн **ѣ**га ѣ насъ. **М**арн: **П**рнѣлоннѣшнѣа хрѣтѣвѣмъ бѣѣтѣвннѣмъ законѣмъ: **С**лава, **Т**рѣиенъ: **П**рѣєдѣтѣвннѣаа трѣе: **Н** нынѣ, **Е**ѣтородиченъ: **П**ѣе, **Н**адѣжде ѣ предстѣлѣтѣтво тебѣ поѣщнхъ: **П**ѣнѣ **ѣ**. **І**рмосъ: **В**нннѣтѣ внннѣтѣ:

Мѣжа оуѣнхъ, **Г**лагѣлетъ: **С**тѣоплѣ оумдѣрнѣла єси создѣтн **Ѡ** дѣшѣ: **Ѡ** кѣкѣ порѣвнѣвѣхъ лѣлѣхѣ: **Ѡ** дождн гдѣ ѣ гдѣ Ѡгнѣ ѣногдѣ: **О**уѣзвнѣса, **О**уѣрннѣса: **П**рнѣвѣз: **П**рѣпѣнаа мѣтн марїе, **М**олн **ѣ**га ѣ насъ. **М**арн: **П**рѣтѣрѣла єси рѣцѣ твоѣ кѣ єдѣромѣ бгѣ: **С**лава, **Т**рѣиенъ: **Б**езначѣльнаа, **Н**єоздѣннѣа трѣе: **Н** нынѣ, **Е**ѣтородиченъ: **П**рѣтѣла вѣтѣе **Е**ѣтороднѣтѣлннѣе: **П**ѣнѣ **Г**. **І**рмосъ: **О**утѣвѣдн гдн: **І**гѣрѣ дрѣвѣлѣ дѣшѣ: **І**акъвѣа лѣтѣтнѣцѣ раздѣлѣла єси дѣшѣ моѣ: **Є**цѣннннѣа бѣїїа: **Ѡ**брѣтнѣса, **П**осѣтѣннѣ дѣшѣ Ѡкалннѣа: **Н**є бѣдн стѣоплѣ слѣннѣи дѣшѣ: **М**олѣннѣа вѣко: **С**лава, **Т**рѣиенъ: **Т**рѣе прѣтѣла: **Н** нынѣ, **Е**ѣтородиченъ: **Ѡ** Ѡцѣ безлѣтнѣи єїа: **П**ѣнѣ **ѧ**. **І**рмосъ: **О**уѣлышѣа прѣрокъ прнѣлѣтѣвїе твоѣ гдн, **Н** оуѣбѣса: **В**рѣма жнѣотѣ моєгѣ мѣло: **Ц**арннѣмъ доѣтѣннѣтѣвомъ: **І**ѣе прѣвѣденъ бѣшѣ

на́ми бѣзъ. Живѹщїи во странѣ́ и сѣ́ни смѣ́ртнѣ́й, свѣ́тъ воздѣ́етъ на вы: Іѣ́кѡ е́з на́ми бѣ́зъ. Іѣ́кѡ Ѡ́троцѣ́ роди́а на́мъ, е́иъ, и даде́а на́мъ: Іѣ́кѡ е́з на́ми бѣ́зъ. Бѣ́гѡже нача́льство вы́стъ на ра́мѣ́ ѣ́гѡ: Іѣ́кѡ е́з на́ми бѣ́зъ. И́ ми́ра ѣ́гѡ нѣ́сть преде́ла: Іѣ́кѡ е́з на́ми бѣ́зъ. И́ нарица́етсѣ́ ѡ́ма ѣ́гѡ, вели́ка совѣ́та ѡ́глъ: Іѣ́кѡ е́з на́ми бѣ́зъ. Чѹ́дениъ совѣ́тннкъ: Іѣ́кѡ е́з на́ми бѣ́зъ. Бѣ́зъ крѣ́покъ, властѣ́тель, нача́льнкъ ми́ра: Іѣ́кѡ е́з на́ми бѣ́зъ. Ѡ́цъ е́дѹцагѡ вѣ́ка: Іѣ́кѡ е́з на́ми бѣ́зъ. **Исполннвшымъ же са стѣхѡмъ, ѣ́кѡ предрече́а, поѣ́тсѣ́:** Е́з на́ми бѣ́зъ, рздѹмѣ́нче ѡ́зыцы, и покарѣ́нчсѣ́а: Іѣ́кѡ е́з на́ми бѣ́зъ. И́ па́ки ѣ́дннцсѣ́ ѡ́ Ѡ́коѡ́ лн́къ. **Сла́ва: Пѣ́рвыи лн́къ:** Е́з на́ми бѣ́зъ: И́ ны́нѣ: **Второ́й, то́жде. Та́же двѣ́ лн́ка вкѹ́пѣ́:** Іѣ́кѡ е́з на́ми бѣ́зъ. И́ **ѡ́е на́стоѡ́щыа тропарѣ́.** **Пѣ́рвыи лн́къ:** Дѣ́нь прешѣ́дъ, бл҃годарю́ тѣ́а гдѣ́, вѣ́черъ, прошѹ́, е́з но́щю́ безъ грѣ́хѣ́ подѣ́ждь мнѣ́ е́псе, и е́псѣ́ ма. **Второ́й лн́къ.** **Сла́ва:** Дѣ́нь прешѣ́дъ, славоу́облю́ тѣ́а вл҃ко, вѣ́черъ, прошѹ́, е́з но́щю́ безогоу́знствѡ́ подѣ́ждь мнѣ́ е́псе, и е́псѣ́ ма. **Двѣ́ лн́ка.** И́ ны́нѣ: Дѣ́нь прешѣ́дъ, пѣ́сноу́облю́ тѣ́а стѣ́иъ, вѣ́черъ, прошѹ́, е́з но́щю́ ненавѣ́тенъ подѣ́ждь мнѣ́ е́псе, и е́псѣ́ ма. **Вкѹ́пѣ́ двѣ́ лн́ка:** Безплѡ́тнѡ́е ѣ́стество́ херѹ́вїмское, немѡ́чныи пѣ́сьнми тѣ́а славоу́обѡ́атъ. шестоу́крї́льнаа жнвѡ́тнаа серафї́ми, непрестѡ́нныи гла́сы тѣ́а прекозно́у́атъ: ѡ́глѡ́въ же е́а е́ѡ́ннства трнстѣ́и пѣ́сьнми тѣ́а воу́хвалѡ́ютъ. прѣ́жде во вѣ́хъ ѣ́иъ Ѡ́цъ, и совезнача́льна ѡ́маши твоѡ́го е́иъ: и равноу́етна ноу́а́ дх҃а жнзнь, трѣ́цы ѡ́блѡ́ешн нераздѣ́льное. пресѣ́ла дѣ́ѡ мѣ́н вѣ́ка, и ѡ́же сло́ва самовї́дцы и е́л҃гн: прѡ́къ же и мѣ́нкъ всѣ́ лн́цы, ѣ́кѡ безсмѣ́ртнѣ́ ѡ́мѹ́е жнзнь: ѡ́ вѣ́хъ моу́нчсѣ́а прилѣ́жнѡ, ѣ́кѡ всѣ́ ѣ́мы вѣ́дѡ́хъ. да преле́стн ѡ́зѡ́вѣ́шеа лѡ́кабѡ́г, ѡ́глѡ́вѡ́ю вопѣ́мъ пѣ́сьнъ: стѣ́иъ, стѣ́иъ, стѣ́иъ, трнстѣ́и гдѣ́, помнѡ́дн и е́псѣ́ на́сз, ѡ́мннъ. И́ **ѡ́е ннзкнмъ гла́сомъ, ѡ́повѣ́данїе вѣ́ры:** Вѣ́рѹ́ю во ѣ́днѡ́го бѣ́а Ѡ́цѣ́ вседержнѣ́телѣ́: И́ **ѡ́е, Пресѣ́ла:** вѣ́а глаго́лючсѣ́а по двѣ́жды, кро́мѣ́ Пресѣ́ла вл҃чце, **ѣ́же глаго́летсѣ́а трнжды.** Пресѣ́ла вл҃чце вѣ́е, моу́н ѡ́ на́сз грѣ́шныхъ.

Вѣ́а нѣ́ныа снлы стѣ́ихъ ѡ́глъ и ѡ́рхѡ́глъ моу́нче ѡ́ на́сз грѣ́шныхъ. Стѣ́иъ ѡ́ѡ́нне прѡ́че, и прѣ́че, и крѣ́нчтелю́ гдѣ́ на́шегѡ ѡ́на хр҃тѣ́, моу́н ѡ́ на́сз грѣ́шныхъ. Стѣ́иъ сла́вннѣ́ ѡ́плн, прѡ́цы и мѣ́нцы, и всѣ́ стѣ́и, моу́нче ѡ́ на́сз грѣ́шныхъ. Прѣ́ннн и бѣ́гоно́снн Ѡ́тцы́ на́шн, па́стырїе́ и о́чнчтелїе́ вселѣ́ннаа, моу́нче ѡ́ на́сз грѣ́шныхъ.

Зѡ́ѣ́ же глаго́летсѣ́а и стѣ́иъ хр҃ама. Неповѣ́дїмаа, и непочннжї́маа, и бѣ́жѣ́твеннаа снло ѣ́тнагѡ и жнвѡ́тѡрѡ́цагѡ кр҃тѣ́, не ѡ́ста́вн на́сз грѣ́шныхъ. **Бѣ́же, ѡ́чнчтн на́сз грѣ́шныхъ. Бѣ́же, ѡ́чнчтн на́сз грѣ́шныхъ, и помнѡ́дн на́сз. Та́же: Стѣ́иъ бѣ́же, стѣ́иъ крѣ́пкѣ́й, стѣ́иъ безсмѣ́ртннн, помнѡ́дн на́сз. Трнжды. Сла́ва Ѡ́цѣ́ и е́иъ и стѣ́омѣ́ дх҃ѣ́, и ны́нѣ́ и прї́снѡ́ и во вѣ́кн вѣ́кѡ́въ. ѡ́мннъ. Пресѣ́ла трѣ́це: Гдѣ́ помнѡ́дн, трнжды. Сла́ва, и ны́нѣ́: Ѡ́че́ на́шъ: Сѡ́ѣ́нннкъ: Іѣ́кѡ твоѡ́е ѣ́сть цр҃тѡ́: И́ **мы:** ѡ́мннъ. И́ **поѣ́мъ тропарѣ́ сѣ́а во втѡ́рннкъ и вѣ́черѣ́,****

во гла́сѣ́ ѡ́: Невнѡ́днмыхъ врдгъ моу́нхъ недсыпѡ́нїе вѣ́сн гдѣ́: Стѣ́ихъ: Прнзрн, и о́у́слышн ма, гдѣ́ бѣ́же моу́н: Іѣ́кѡ стѣ́ашенъ е́дѹ́ тѡ́ѡ́ гдѣ́, ѡ́глѡ́мъ предсто́щыиъ: Сла́ва: Гла́зы мнѣ́ дѣ́ждь бѣ́же: И́ ны́нѣ́, бѣ́гѡрѡ́днченъ: Непочтѣ́днѡ́ю, вѣ́це: Гдѣ́ помнѡ́дн, **м. **Сла́ва, и ны́нѣ́: Чтнѣ́ншѹ́ херѹ́вїмъ: ѡ́менемъ гдѣ́нмъ бл҃гословн, Ѡ́тче. Іерѣ́н:** Мл҃чкѡ́ми стѣ́ихъ Ѡ́тѣ́сз на́шнхъ, гдѣ́ ѡ́не хр҃тѣ́ бѣ́же на́шъ, помнѡ́дн на́сз, на́сз. И́ **мы:** ѡ́мннъ. И́ **мл҃чѡ́вѣ́ снѡ́ вели́кагѡ васї́ла:** Гдѣ́ гдѣ́, ѡ́зѡ́блѣ́н на́сз ѡ́ всѡ́кѣ́а стѣ́ѡ́лы летѡ́щїа во днн:**

Еванђеље по Марку зач. 10 и светога по Јовану зач. 52. Прича́тенз: Вѣ пáмáть вѣ́чнѹ: - Литургија Златоустава.

Напомена:

Светима из Минеја, који падну у суботе и недеље св. Четрдесетнице, поје се служба на повечерију.

ђ. Субота – прве седмице поста

Вѣ сѢБЕѠТѢ ПЕРВѸЮ СТЫХЪ ПОСТѠВЪЗ

На јутрењу на Гѣз гдѣ, на глѣз бѣ, њ глаголемз тропарѣ стѣгѡ деодѡра, двѣжды: Вѣліа вѣрьѣ: Слава, њ нѣнѣ, бѣгородиченз ѣдиножды: Вѣа плѣе смѣсла: Њ Ѡбѣчное стѣхолобѣе. По ѡмз же стѣхолобѣи поемз сѣдѣльны мѣнничны, Ѡсмоглаиника, сѣдѣншагѡ глѣа, сз бѣгородичнымз. По бѣмз же стѣхолобѣи поемз настѡащымз сѣдѣльны сѣгѡ деодѡра. Глѣз гѣ. Подобенз: Бѣіа вѣрьѣ: Кипѣ вѣрьѣ правослѣбѣмз: Ардѣгѣи сѣдѣленз стѣгѡ, подобенз: Бѣѣствѣнный дѣрз, тѣа ко спѣенію всѣи дадѣ вселѣнѣѣ: Бѣгородиченз, подобенз: Невмѣстѣмаго бѣа: Тѣже чѣемз мѣчѣніе стѣгѡ. Тѣже ѡслобѡмз ѡ. Њ канѡнз стѣгѡ Ѡбѣтѣи со ірмосѣи на ѣ. Њ стѣгѡ деодѡра на ѡ: Сѣхолобѣимз же ѡ Гдѣи поемз. Канѡнз, ѣгѡже краестрѣѣе: Тѣрѡнз прѣслабѣный, слава первѣѣ сѢБЕѠТѢ. Вѣ первѣхъ же тропарѣхъ канѡна, ѡное краегранѣіе. Канѡнз, творѣніе іѡáнна, мѣтрополѣта ѣвхѣлѣикагѡ, глѣз дѣ. Пѣенѣ ѡ. Ірмосѣ: ѠвѣрзѸ оѡтѣа мо: Вѣхъ прѣвѣшшѣи: Вѣліаго вѣ мѣнѣхъ: Дѣнь вѣелѣый вѣ ікорѣхъ возѣа: Кропѣтѣ ѡнѣщѣнѣа цѣрковѣ: Бѣгородиченз: Вѣсно ѡѣе ѡ незрѣло: Њный канѡнз, тогѡже ѣвхѣлѣикагѡ, глѣз ѣ. Пѣенѣ ѡ. Ірмосѣ: Гѣкѡ по сѣхъ: Чѣдѣный во стѣхъ воістѣнѣнѸ вѣже: Тѣрдѡе вѣ страдѣльчѣствѣ: Слава: Бѣгѣствѣнѣю Ѡтѣцз вѣрѣ: Бѣгородиченз: Бѣрѣчѣнѣхъ прѣрѣчѣнѣа дрѣвѣ мѣжѣи: Катѡвѣіа: ѠвѣрзѸ оѡтѣа мо: Пѣенѣ гѣ. Ірмосѣ: Тѣо. пѣснословѣцы: Вѣдѣтѣ дѣнь сѣа тѣоегѡ: Повѣждѣютѣ вѣакѣи ѡвѣрѣзѣ сѣдѣнѣа: Сѣѡіствѣнный ѡ подобѣный тѣвѣ дѣрз: Дѡвѣрѣшѣе ѡновѣніе положѣа ѣи: Нѣістѡвѣтѡвѣз нѡвѣи ѡтѣшѣнѣкз: Бѣгородиченз: Њсполнѣа оѡѣ вѣ. дѣо, знѣтѣ гдѣ земѣа: Њный. Ірмосѣ: Нѣствѣ стѣ: Первѣе вѣ ѣвнѣи оѡшѣи пошепѣавѣый лѣстѣнѡ: Лѣстѣа ѡмѣше на нѣгѡ: Слава: Дѣнѣ начѣтокз стѣхъ настѣа постѠвѣз: Бѣгородиченз: Надѣждѡ мѣрѣ держѣбѣа: Катѡвѣіа: Тѣо. пѣснословѣцы вѣѣ: Сѣдѣленз, глѣз ѡ: Подобенз: Прѣмѣдрѡстѣи слѡво: Бѣѣствѣнное вѣеорѣжѣе копрѣимз: Слава, подобенз: Мѣжѣіаіновѣымѣи мѣкѣнѣмѣи нѣ оѡклонѣвѣа: Њ нѣнѣ, бѣгородиченз, Подобенз: Гѣкѡ вѣенѣпорѣчѣа невѣствѣа творѣа: Пѣенѣ дѣ. Ірмосѣ: сѣдѣа вѣ слѣвѣ: Ѡ нѡвѣагѡ ѡ прѣслабѣнагѡ смѣшѣнѣа же ѡ рѣствѡрѣнѣа: Вѣждѣ, кѣкѡ хѣтѣа лѡвѣше: Повѣдонѡнѣый ѡ страдѣльчѣствѣ дѡбѣлѣи рѣзрѣшѣи: Кѡствѣ оѡѣ нѣ сокрѣшѣа бѣа ѡ вѣкѣи моегѡ: Бѣгородиченз: Сѡдѣмѣршѣи вѣцѣ, жѣвѡтѣа сѣжѣнѣелѣи: Њный. Ірмосѣ: Хѣтѡсѣз моѡ сѣа: Совѣтѣз совѣщѣвѣетѣз нѣчѣствѣнѣшѣи: Вѣ дѣло прѣвѣдѣ совѣтѣз вѣззакѡнѣный: Слава: Бѣствѣ ѡвѣствѣнно ѡ ѡглѣшѣнно вѣззакѡнѣе вѣемз: Катѡвѣіа: сѣдѣа вѣ слѣвѣ: Пѣенѣ ѣ. Ірмосѣ: Оѡжѣасѡшѣа вѣсѣщѣкаа: Ѡвѣрзѣютѣа дѣнѣвѣ прѣдѣвѣрѣа бѣгодѣтѣи: Дѣрѣтѣз тѣзонмѣнѣтѣый дѣрз, бѣз: Нѣчѣтѡже кѣ мѣнѣлѣа сѣцѣи ѡ стрѣлѣи тѣо. вѣрѣже чѣловѣчѣскагѡ спѣенѣа: Бѣгородиченз: Стѣрѣнно бѣше прѣжде чѣдо бѣѡтѣрѡковѣнѣце: Њный. Ірмосѣ: вѣжѣимз вѣѣтѡмз тѣоимз: Тогдѣшѣи оѡѣ аѣхѣрѣи вѣсѣ оѡжѣасѣвѣа: Но ікорѣи воістѣнѣнѸ помѡщѣнѣкз: Слава: Ѡ вѣшѣнѣхъ помѡщѣнѣкз посылѣетѣа ѡкѡ ікорѣе на зѣмѣа: Бѣгородиченз: Нѣкѣтѡже прѣтѣкѣа кѣ тѣоелѣа вѣцѣ: Катѡвѣіа: Оѡжѣасѡшѣа вѣсѣщѣкаа ѡ вѣѣствѣнѣнѣи слѣвѣ тѣоѣи: Пѣенѣ ѣ. Ірмосѣ: Бѣѣствѣнное сѣи ѡ вѣчѣствѣноѣ: Постѣтѣнѣа, спѣе: Ѡстѣпѣи бѣа спѣающѣагѡ: Постѣдѣвѣз прѣдѣтѣа мѣдршѣи: Бѣгородиченз: Њзѣвѣлѣшеа дѣнѣвѣ: Њный. Ірмосѣ: Жѣнѣіаікоѣе мѡре: Стѣрѣнѣнѣмѣ оѡжѣааа вѣдѣнѣа тѣоегѡ: Ѡеодѡрз рѣчѣ: ѡзз ѣімѣ ѡвѣствѣнѣнѣи стѣрѣстѡтѣрѣпѣцз:

1. Недеља прва поста - Православља

Недеља прва поста - Врх нјуке православіе воспомніетсѧ.

На малом вечерњу стихире на 4, гл. 1 Слава, њ нѡнѣ: богор. На стиховѣе стихире гл. 2 Слава, њ нѡнѣ: Вознегл ѣсн смірѣннѡхъ рогъ бѣе: тропар гл. 2 Прѣчѡмѡ ѡбразѡ твоемѡ: и отпуст.

На великом вечерњу Глѡженъ мѡжж: сва катизма. На Гдн воззвѡхъ, стихире на 10 васкрсне3 источне 3 и Триода 4 гл. 4 подобан Тѡ непорочнѡмаго Слава, гласъ бѣ: Глѡгодѡтъ возгѡл ѡстннѡ: Ѣ нѡнѣ, бѡроднченъ ѡ ѡ гласа. На литији стихира храма. Слава гл. 2 Рѡдѡнѣеа прѡрѡцы четннѡ: Ѣ нѡнѣ, бѡроднченъ, гласъ тѡнѡже: Вѣе оѡповѡнѡе моѡ на тѡ возмѡгѡ, мѡтн бѡжѡа, сохрѡнѡ ма подѡ крѡвомъ твоемѡ. На стиховѣе стихире Октоиха. Слава, гласъ бѣ: Ѣзъ нечѣтѡа ко бѡгочѣетѡе прѣшѣдше: Ѣ нѡнѣ, бѡроднченъ: ѡ чѡдѣеѡ нѡвагѡ: Тропѡръ: Бѣе дѡ рѡдѡнѣа: И тропар празника, гласъ бѣ: Прѣчѡмѡ ѡбразѡ твоемѡ поклонѡемѡа бѡгѡ:

На јутрењу на Ггъ гдѡ тропар васкрсан 2, Слава: Прѣчѡмѡ ѡбразѡ твоемѡ поклонѡемѡа бѡгѡ: Ѣ нѡнѣ, бѡроднченъ: Вѣа пѡче смѡглѡа: Катизма и сѡдални васкрсни Слава Ѣ нѡнѣ богородичан први глас. По 2 катизми сѡдални васкрсни, Слава Ѣ нѡнѣ богородичан. Непорочни: ипакој гласа, степени и прокимен гласа. Еванѡеље васкрсно; псалм 50; Слава, гл 8: Поклѡнѡа ѡвѣрѡн мѡ двѣрѡ жнзнодѡвче: Ѣ нѡнѣ, бѡроднченъ: На гпѣнѡа стѣзѡ нарѡбн ма бѣе: Помѡлѡи ма бѡже: Мнѡбѣстѡа содѡбннѡхъ мнѡю лѡтѡхъ: Канон васкрсан са ирмосом на 4 и крстоваскрсан на 2 Богородице на 2 и Триода на 6. Катавасија гл. 4 Мѡрѡа чермнѡю: По 3 песми сѡдалан гл. 1 Бѡжѣетѡеннѡй твоеѡ зрѡкъ: Слава: Зрѡкамн прѡрѡкѡвѡ: Ѣ нѡнѣ: Лѡвѡбѡю ѡтѡа: По 6 песми кондак гл. 2 Нѡпнѡанное слѡво ѡчѣе: Ѣкогъ: Сѡе смѡтрѣнѡа тѡннѡгѡ: На 9 песми поје се Чтнѡѡшѡю: Свѡетилан васкрсан Слава: Триода: Взыгрѡнѡте, восплеѡнѡте, сѡ вѣеѡлемъ воспѡнѡте: Ѣ нѡнѣ: ѡрѡжѡа нѡнѣ ѡскѡдѡшѡа вѡрѡдѣбнѡа ѣрен: На хвалите стихире васкрсне 4, источна 1 и Триода 3 гл. 4 подобан: Вѡ тѡеѡ нѡнѣ рѡдѡетсѡа цѡковѡ чѡвѡколюбче: с припевима Слава: гл. 6 Мѡѡтѣѡ ко времѡа воздерѡнѡа: Ѣ нѡнѣ: Прѣбѡгѡсловѣнна ѣсн бѣе: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст.

На литургији блажени гласа на 6 и Триода песма 6 на 4. После вхѡдѡа тропар васкрсан и празника. Слава, ѡ нѡнѣ: кондак Нѡпнѡанное слѡво ѡчѣе: Прокѡменъ, гласъ ѡ. Пѡенъ ѡтѡѣвѡ: Глѡгѡловѣнъ ѣсн гдн бѡже ѡтѡѣцъ нѡшнѡхъ: Ѣпѡстѡлз кѡ ѣвѣрѣемъ, зачѡло тѡдѡ, ѡ полѡ. Брѡтѡе, вѡрѡю мѡѡтѣѡ великѡ бѡвѡ: Ѣлнѡдѡа, гласъ ѡ. Стѡхъ: Мѡѡтѣѡ ѡ лѡрѡнъ ко ѡерѣѡхъ ѣгѡ, ѡ смѡнѡз вѡ прнзѡвѡѡцнѡхъ ѡмѡ ѣгѡ. Стѡхъ: Прнзѡвѡхѡ гдѡ, ѡ тѡѡ погѡдѡшѡше ѡхъ. Ѣѡлѡе ѡ ѡѡнна, зачѡло ѣ. Ко времѡа ѡно, вѡсхѡтѡѡ ѡнѡз ѡзѡтн вѡ глѡлѡю: Истѡг дана на вечерњу прокимен велик гл. 8: Дѡлз ѣсн знѡменѡе:

Напомене:

- Од понедељка друге недеље поју се на повечеријима канони из Минеја оних светих, који падну у дане од Суботе Лазарева до Недеље Томине.
- У суботу 2, 3 и 4 недеље поста служба је мртвима по правилу, но на јутрењи по 6 песми оставља се канон храма и узима четвропеонец Триода.
- Ако те суботе падне Обретање, Младенци и Благовести узима се служба празника а мртвих се изоставља.

2. Недеља друга поста – Пачиста

Пачиста Недеља втораа стыхъ постѡвъ.

Поётса настоащее послѣдованіе, во стыхъ отца нашего григоріа архієпископа,
δέελλονίτικαγω υδотворца, палáмы. Сложѣнное ѡ всестѣйшагѡ патрїарха фїлодѣа.

На малом вечернѹ као обично.

На великом вечернѹ Ыжѣнз мѡжз: сва катизма. На Гдн воззвѡхъ, стихире на 10, васкрсне 3, источне 3 и Триода 4 гл. 2. Кїнми блгопохвалѣній пѣньми вопоимз іерáрха: Кїнми пѣснопѣній цвѣтáмн вѣнчáмнз іерáрха: Кїнми земнорóднїн оустнáмн воухвáлмнз іерáрха: Слáва, гл 6: Прїѣне, тревѣжѣнне, стѣйшїй Отче: Н нынѣ богородичан први владајућег гласа. На литији стихира храма. На стиховнѣ стихире Октоиха. Слáва, гл. 8 Пóдрыхъ ѡзыкъ твоѡ ко оучительствѡ: Н нынѣ, вѣрóднченз: Безневѣстна дѣо: Нынѣ ѡпѡцáемшн: Трїгѣоѣ тропáрь, Ыце дѣо: трїжды. Н прочее послѣдованіе бдѣнїа.

На јутренѹ По шестоуфáлмїн, бгъ гдъ: тропар васкрсан 2, Правослáвїа свѣтлїмнче: на гл. 8 Н нынѣ: Нже нáсз рáдн рождѣйсá: Катизме. Сједлáлни васкрсни с богородичнїма; после непорочнїх све остало као у прву недељу поста. Канон Васкрсан, са ирмосом на 4 и светога на 6. Катавасїа Ѣвѣрзѡ оустá мо: По 3 песни кондак гл. 4: Нынѣ вре́ма дѣлательное ѡвнѣсá: Сѣдáленз, глáсз д. Прелесть попáлнлз снї слога́вннхъ премѡдрє: Слáва Н нынѣ, вѣрóднченз: Скóрѡ прїмнї влчце молѣнїа нáша: По 6 песни кондак светога гл. 8: Премѡдрости цїеннїй н вѣѣственнїй о́ргáнз: Ыкогз: Ыггáз ѡвнѣсá снї на землн: Сѹназáрїй. На 9 песни Чтнѣншѡю: Свјетилан васкрсан, Слáва светога Рáднѣа отцѣсѡв похвалò: Н нынѣ, вѣрóднченз: Влчце, вѣхъ влчце, н вѣхъ вѣшшлá: На хвалите стихире васкрсне 4, источна 1 и остале с припевима и светога гл. 1 Ыжѣннѡ въз мїрѣ жнзнь совершнлз: Правослáвїа догмáты насáднлз снї: Непорóчнагѡ твоегѡ жнчїа блжѣнне свѣтлостн оуднвншлсá ѡггáз н челоуѣкз собóрн: Н глаголемз стїхъ: Воисрнн гдн бже мóй, да вознесѣтá рѡкáн твоò, не злвдн оубóгнхъ твоóхъ до концá. Н поэмз самогáсенз, глáсз с: Ко тьмѣ согрѣшѣнїй хòдáцымз: Слáва, тóйже. Н нынѣ: Превѣгословѣнна снї: Слословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст.

На литургији блажени на 6 и светога песма 3 на 4. . После вхòдѣ (где је храм Христов) тропар васкрсан и светога, Слáва кондак светога Н нынѣ: Триода.

- Где је храм Богородичан: тропар васкрсан храма Богородице и светога. Кондак Триода, Слáва светога Н нынѣ: Богородице.
- Где је храм светога: тропар васкрсан и храма светога и св. Григорија, кондак храма светога, Слáва кондак светога Н нынѣ: Триода.

Прокїменз, глáсз с: Ты гдн сохраниши ны, н соблюдѣши ны ѡ рòдá сегѡ н во вѣкз. Стїхъ: Спсї ма гдн, ѡкѡ ѡскòдѣ прїбннїй. Ыпóртолз ко сѡврѣснз, зач. 304. Ылнлѡглá глáсá. Сѡлїе ѡ мáрка, зач. 36 Н стóмѡ всà сáзжєл стїчельскá. Прнчáстнєнз: Хвалнте гдá сз нѣсз:

Истог дана на вечернѹ прокимен велики: Не ѡвратнї лицá твоегѡ ѡ отрока твоегѡ:

в) Недеља – Глувна

Послѣдованіе подобенѣ, ѿкоже њ въз прочнхъ недѣлахъ: въз неѣже поэмъ њ мненѣ послѣдованіе слѣдѣншаго сѣгѡ. Нѣнѣ же послѣднѣншѣи предѣла прѣти въз сѣю недѣлю послѣдованіе преподобныхъ мѣре нашѣа маріи ѿгупетскѣа

У суботу на великомъ вечернѣ после катиаме, на Гдѣ възвѣхъ: стихири осмогласника на 10, васкрсне 3, источне 3, и свете 4, гл. 6. подобанъ Тѣбѣ оубѡ възбранашѣ четнхъ взирнѣа: Слѣва, гл. 4. Учѣдоуторѣ хрѣтѣ крѣтѣ твоегѡ илѣ: Н ѣнѣ: богородичан први гласа. На литији стихири обичне. На стиховнѣ Октоиха. Слѣва,, преподобне гл. 2. Дѣшѣнѣа ловѣнѣа: Н ѣнѣ: богородичан ѿ чѣдѣе нѡблгѡ: тропари као у прошлу недељу.

На јутрењу на Гѣз гдѣ: тропаръ васкрсан 2, Слѣва: свете гл. 8 въз тѣбѣ мѣн ѡзвѣстнѡ иплѣа ѿже по ѡбразѣ: Нѣже нѣсѣ рѣдѣ рождѣнѣа ѡ дѣвѣ: и све остало као у прошде недеље. Канонъ васкрсни с богородичнѣа на 6, Триода на 4 и преподобне на 4. Катавасија ѿвѣрѣзѣ оубѣтѣ моѡ: По 3 песни кондакъ преподобне гл. 3 Блѣдѣми пѣрѣтѣ прѣнѣполнѣна всѣчѣикнѣи: сѣдалан гл. 8 Кзыгрѣнѣа всѣа плѡтѣкѣа ѡвѣзѣдѣнѣи трѣдѣи поѣтнѣикнѣи: Слѣва, њ нѣнѣ, бѣородиченѣ: Нѣнѣа вратѣ ѡ ковѣгѣз, вѣсѣтѣю гѡрѣ: По 6. песни кондакъ и икосъ васкрсан. На 9 песни поје се Чѣнѣнѣшѣю: Свѣтиланъ наскрсан, Слѣва, преподобне: ѿобразѣа поклѡнѣа тѣбѣ ѡмѣце вѣспрѣнѣаа маріе: Бѣородиченѣ: Слѣдоутѣ ѡгѣлѡвѣз, икорѣвѣнѣхъ рѣдоутѣ: На хвалите стихири васкрсне 4, источне 4; са стих. Слѣва, гл. 1 Нѣсѣтѣ црѣтѣо бѣжѣ пѣнѣа ѡ пѣтѣ: Слѣва, пакѣи тѡйже. Н ѣнѣ: Прѣблѡсловенна ѡзси2: Славословије велико, тропаръ васкрсан и отпуст.

На литургији блажени и прокименъ гласа, и преподобне гл. 4. Днѣнѣзъ бѣзъ ко сѣгѣхъ своѡхъ, бѣзъ ѡнѣвѣзъ: После Крѡда поју се тропари као у 4 недељу; литургија Василијева. Апостолъ ко ѿвѣрѣзмѣ зач. 321 од поле и кз глѡтѡмѣзъ зач. 208. Еванѣље по Марку 2ач. 47. и по Луки зач. 38. Причасно: Хвалите гдѣ сѣзъ нѣсѣзъ, хвалите ѿгѡ възъ вѣшнѣхъ. Дрѡгѣнѣ: възъ пѡмѡтѣ вѣчнѣю вѣдѣтѣзъ прѣнѣнѣкѣ: ѡ слѣха сѣлѣ не оубѡнѣтѣа.

6. Недеља шеста поста

а) Лазарева Субота

Возъ сѣвѣѡтѣ сѣгѡ ѡ прѣнѣагѡ лѣзарѣа.

На јутрењу на Гѣз гдѣ: Тропаръ гл. 1. ѿбѣе възкрѣнѣе прѣжде твоеѡ сѣрѣти оубѣрѣаа: По 1. кат. сѣдалан гл. 1 Оубѣдрѣнѣзъ мѡрднѣи ѡ маріннѣи слѣзѣ: По 2. кат. ѣктѣнија и сѣдалан гл. 5. Нѣтѡчнѣкѣ прѣмѣдрѡстѣи ѡ прѣдѣвѣдѣнѣа: Слѣва, ѡ нѣнѣ: Возкрѣнѣе хрѣтѡво: и пс. 50. Канона два до 6. Песме. Први канонъ са ирмосомъ на 8, други на 6 оба 8. гласа. Катавасија Кѡдѣ прошѣдѣа ѡкѡ сѣшѣ: По 3. песни сѣдалан гл. 4 Кѡзпѣ прѣдѣтѣсѣтѣ хрѣтѣ лѣзарѣвѣ сѣтрѣ: Слѣва, ѡ нѣнѣ: гл. 8 Прѡвѣдѣнѣ всѣчѣикѣа ѡкѡ тѡворѣцѣ възъ вѣдѣнѣи прѡрѣкѣзъ ѿнѣ оубѣнѣкѡмѣзъ тѡвоѡмѣзъ: Од 6. песме Четверѡпѣсѣнѣцѣ, Катавасија: ѿчѣнѣи мѡ ѡпѣ: По 6. песни кондакъ гл. 2 Кѡзпѣ рѣдоутѣ хрѣтѡвѣ: и икосъ. На 9. песни не поје Чѣнѣнѣшѣю: (одъ данасъ у све данѣ до Недеље Томине, Антипасхе), но ирмосъ и напослетку Катавасија: Кѡнѣчнѣнѣ вѣзѣ: Сѣзъ гдѣ бѣзъ нашѣ. Трѣнѣды. Свѣтиланъ Триода Слѡвѡмѣзъ тѡвоѡмѣзъ: Слѣва, ѡ нѣнѣ: Лѣзарѣмѣзъ тѣа хрѣтѡвѣзъ оубѣже рѣзрѣшѣетѣзъ сѣмѣртѣ: На хвалите стихири на 8, гл. 1 самогласне:

Воскрѣніе и жизнь чловѣкъмъ съи хрѣтѣ: с припевима. Слѣва, гласъ ѿ: Келіе и преслѣвное чѣдо совершилъ: И нынѣ: Прелѣгословѣнна єи, бѣе дѣо: Славословије велико, тропар празника, јектенија и отпуст.

На литургији блажени песма 3. и 6. После Входа тропар празника, Слѣва, и нынѣ: кондак. **Кмѣстѣ трисѣгѣ** поѣмъ: Блѣны во хрѣтѣ крѣпѣстѣа, во хрѣтѣ ѡблекѡртѣа, ѡмнѣдѣа. **Трижды.**

Прокіменъ, гласъ ѿ: Гдѣ просвѣщеніе мое, и спситель мой, когѡ ѡубоуба; **Стѣхъ:** Гдѣ заштититель животѣ моегѡ, ѡ когѡ ѡутрашдѣа; **Ѧплъ ко єврѣемъ, зачѣло тѣг, ѡ полѣ.** Братѣе, црѣтво непоколебѣмо пріемлюще, ѡммы блгодѣть: **Ѧвлѣ ѡ іѡанна, зачѣло ѡд.** Во время оно, бѣ некто бола лѣзарь ѡ вѣдѣннѣ: **Прнчѣстенъ:** Иѣ ѡутѣ мѣнѣцъ, и єдѣнѣхъ совершилъ єи хвалѣ. Ѧмнѣдѣа, **трижды.**

Подобѣтѣ вѣдѣти: **Ѧще хрѣмъ праведнагѡ лѣзара: по ѡбѣчной кадѣемѣ полѣелѣи: Величѣніе єтѣтельское, и ѡломъ:** ѡубѣшнѣе єѣа вѣн ѡзѣцы: **Тѣже єдѣленъ ѡже по ѿнѣ пѣснѣ. И жнѣтѣ єтѣгѡ лѣзара, ѡ нѣкѣфора єандѡплѣа написано. Степенна, ѡнтѣфѡнъ ѡн, ѡгѡ гласъ.** **Прокіменъ:** Четѣна предѣ гдѣемъ: **Стѣхъ:** Чѣо воздѣмъ гдѣнѣ: **Кѣкое дыханіе: Ѧвлѣ ѡ іѡанна, зачѣло ѡс:** **Ѧзъ єемъ двѣрь: ѡломъ ѿ.** **Стѣхѣра, гласъ ѿ:** Гдѣ, гласъ тѣѡнѣ рѣздѣшнѣ: **Канѡны двѣ, на дѣ: и катакѣѣа ѿ гѡ канѡна. По ѿнѣ пѣснѣ єдѣленъ праздѣника. По ѿнѣ пѣснѣ кондакъ:** Вѣхъ радѡстѣ: **И ѡкоз. И прочее поєлѣдованіе ѡкоже ѡказѣа.**

б) Служба на Цвети

Въ недѣлю цѣтѣчѡнѡгѣа

На малом вечернѣ стихирѣ празника на 4, гл. 6 подобан: **Ѧ** неслѡбѣныхъ мѣнѣцъ хрѣтѣ: Слѣва, и нынѣ: исто.

На стиховнѣ стихирѣ празника гл. 2 с припевима. Слѣва, и нынѣ: гл. 2 Поѡ тѣѡє стѣашѡное ємоѣрѣніе стѣахомъ: тропар: гл. 1 Ѧбѣеє вокрѣніе прѣжде тѣѡєѡ стѣтѣнѣ ѡубѣрѡѡ: Слѣва, и нынѣ: Спѡгрѣбѣшеа тѣѣѣ крѣченіемъ хрѣтѣ бѣе нѣшъ: јектенија и отпуст.

На великом вечернѣ **Кѣженъ мѡжъ:** Катизма сва; на Гдѣнѣ воззѡвѣхъ стихирѣ на 10, самогласне на гл. 6 Днѣь блгодѣть єтѣгѡ дѣа нѣзъ єѡрѣ: Слѣва, **ѡ ѡ стѣхѣрѣ:** Днѣь блгодѣть єтѣгѡ дѣа нѣзъ єѡрѣ: И нынѣ, **пѣкнѣ тѣѡнѣе.** Вхѡдъ. Свѣтѣе тѣхѣнѣ. **Прокіменъ:** Гдѣ воцрѣа, вѣ

лѣпѡчѣ ѡблѣчѣа. **Бытѣѡ чѣніе.** [Глѡвѣ мѣ, ст. ѡѡ.] **Прнзѡ ѡкѡвъ єыны єѡѡ, и рѣѣ ѡмъ: Прѡрѡчѣтѡ єѡфѡнѣєа чѣніе.** [Глѡвѣ ѿ, ст. ѡѡ- ѡѡ.] **Тѣкѡ глабѡлетѣ гдѣ: Прѡрѡчѣтѡ захарѣнна чѣніе.** [Глѡвѣ ѡ, ст. ѡѡ- ѡѡ.]

Тѣкѡ глабѡлетѣ гдѣ: **На литији** стихирѣ гл. 1 Вєєтѣнѣ дѣхъ: Слѣва и нынѣ, **гласъ ѿ:** Прѣжде шєєтѣнѣ днѣй бытѣѡ пѣснѣ: **На стиховнѣ** стихирѣ гл. 1 Рѡдѣнѣа и вєєлѣнѣа грдѣ єѡнѣ: с припевима, Слѣва гл 6 Днѣь блгодѣть єтѣгѡ дѣа нѣзъ єѡрѣ: И нынѣ: исто. **Нынѣ ѡпѡцѣешнѣ:** Трнѣтѣѡє, и прочее по ѡбѣчѡю. И глабѡлемъ трѡпѣрь ѡпѡѣтѣтѣльнѣй, **гласъ ѡ:** Ѧбѣеє вокрѣніе: **Дѡжды. Ѧнъ трѡпѣрь, гласъ ѡ:** Спѡгрѣбѣшеа тѣѣѣ: **Єдѣножды.** и Бѡднѣ ѡмѡ гдѣнѣ: **ѿ.** И **ѡломъ:** Кѣгословѡн гдѣ: И **прѣлѡжѣтѣа чѣніе.** Слѡѡ торжѣєтѣнѡєе праздѣника.

На јутренѣ на Бѣгъ гдѣ: тропар Ѧбѣеє вокрѣніе прѣжде тѣѡєѡ стѣтѣнѣ ѡубѣрѡѡ: Слѣва, и нынѣ: Спѡгрѣбѣшеа тѣѣѣ крѣченіемъ хрѣтѣ бѣе нѣшъ: по 1 катизми єѣдалан гл. 4 Сѣ вѣѣтѣвѣмнѣ ѡѣмнѡ ѡчнѣєннѣ дѡшѡмнѣ: Слѣва, и нынѣ: Четѣєрѡднѣєнѣ лѣзарѡ ѡ грѡѡа возєтѣѡвнѣнѣ гдѣнѣ: По 2 катизми єѣдалан гл. 4 **Надѣ дрѣгомъ тѣѡнѣмъ хрѣтѣ єлѣзѡ тѡчнѣшнѣ тѣннѡ:** Слѣва, и нынѣ: гл. 1 **Кѡхѡлѣтѣ єѡглѣнѡ лѡдѣє и ѡзѣцы:** Полиєлѣє и вєлѣчѡнѣє: **Вєлѣчѣемъ тѣѡ жнѡѡѡѡѡ хрѣтѣ, ѡєѡннѣа вѣ вѣшннѣхъ, и мѡ тѣѣѣ вѡпѣемъ: блгословѣнъ грдѣнѣ во ѡмѡ гдѣнѣ.** Псалми

Общее воскресіе преже твоєа ст҃ити оубѣрѣа, изъ мѣртвыхъ воздвѣглъ єси лѣзарѣ хр҃тѣ бже. тѣмже и мы ѣкѡ
Строцы побѣды знамєніа носѣще, тебѣ побѣднѣтелю смѣрти вопіємъ: ѡіанна въ бѣшннхъ, бл҃гословѣнъ градыйъ
во ѿма гд҃не.

Стѣхъ ѿ: Да речѣтъ оубо домы ѿлевы: ѣкѡ бл҃гъ, ѣкѡ въ вѣкѣхъ млѣтъ єгѡ.

Тропарь: Общее воскресіе:

Стѣхъ ѿ: Да речѣтъ оубо домы ѿрѡны: ѣкѡ бл҃гъ, ѣкѡ въ вѣкѣхъ млѣтъ єгѡ.

Тропарь: Общее воскресіе:

Стѣхъ ѿ: Да речѣтъ оубо всѣ боѡщїица гд҃а: ѣкѡ бл҃гъ, ѣкѡ въ вѣкѣхъ млѣтъ єгѡ.

Тропарь: Общее воскресіе:

Входъ: Бл҃гословѣнъ градыйъ во ѿма гд҃не, бл҃гословѣнхомъ въ изъ домѣ гд҃на, бл҃гъ гд҃ь, и ѡбнѣа намъ. **Тропарь**
Общее воскресіе: Слава, **тропарь, гласъ ѿ:** Спогрѣбшеа тебѣ крещенїемъ хр҃тѣ бже нашѣ и нынѣ, **кондакъ**
самогласенъ, гласъ ѿ: На прѣтолѣ на нѣбн: **Таже трисѣбе. Прокїменъ ѡіанна, гласъ ѿ:** Бл҃гословѣнъ градыйъ во ѿма
гд҃не, бл҃гъ гд҃ь, и ѡбнѣа намъ. **Стѣхъ:** Исповѣдайтеа гд҃ви ѣкѡ бл҃гъ, ѣкѡ въ вѣкѣхъ млѣтъ єгѡ. **ѿпѣвъ къ**
фїліппнїемъ, зачало ємъ.

Прѣтѣ, радѣйтеа всегда ѡ гд҃ѣ: **ѿпѣвъ ѡ,** **гласъ ѿ.** **Стѣхъ:** Воспойте гд҃ви пѣснь нѡвѣ, ѣкѡ днѣна сотворѣ гд҃ь.
Стѣхъ: Видѣша всѣ концы земли спсєніе бга нашегѡ. **ѿпѣвъ ѡ ѡіанна, зачало ма.** Преже шестн днн пѣхн,
прїиде ѿнъ въ виданїю: **Вмѣстѡ Достѡйна, поемъ ѡрѡсѡ, гласъ ѿ:** бл҃гъ гд҃ь, и ѡбнѣа намъ: **Прнчѣстенъ:**
Бл҃гословѣнъ градыйъ во ѿма гд҃не, бл҃гъ
гд҃ь, и ѡбнѣа намъ. **ѿпѣвъ, трїжды.** Отпуст празнични.

7. Недѣля страдања – Страсна Седмица

СТАА И ВЕЛІКАА СЕДМИЦА

Приредіо чтец Стефан Ђосиф

а. Понеделѣак – Страсне недѣље - Свети и велики понеделѣак

Во ст҃ый и великій понеделѣнникъ

У овај дан Црква се сећа целомудреног Јосифа; преобраза унижења и славе Сина Божијег; проклетства бесплодне смокве; и Еванђелске приче о виноградарима.

На Вечерњој:

Без Катизме. На Гдн, **воззвѣхъ:** стихире на 6, самогласно: Триода 3 (сваку појемо два пута) на гл. 8. Слава, -
прва стихира: **Радѣнїа и веселїа:** И сада; - последња стихира: На херѡвїмѣхъ носимый: **Вход.** Прокимен
(обични) дана, са стиховима. И одмах: Удостој нас Господе... **Стиховье** стихире Триода са стиховима, гл. 2.
(самогласно: **ѿ** вѣтвїй и влїй: гл. 3. Стрѣшно єже влѣтн: гл. 7. Сѡннице лѡкѡвѡ.), Слава, гл. 2. – прва
стихира: **ѿ** вѣтвїй и влїй: И сада; гл. 3 – друга стихира: Стрѣшно єже влѣтн: Тропари: гл. 4. Богородице
Джево: и чинимо велики поклон; Слава: Крститељу Христов: /велики поклон/ И сада; Молите за нас, Свети
Апостоли: /велики поклон/ Под Твоју милост прибегавамо: /без поклона/ Господе помилуј. /40 пута/ Слава,

и сада; Часнију од Херувима: Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Благословен је, Онај Који Јесте, Христос Бог наш: Игуман чита: Небески царе: Затим следе три велика поклона, говорећи у себи на сваку поклон молитву преп. Јефрема Сирина: Господе и Владару... Дух целомудрености... О, Господе Царе... Игуман (Свештеник): Слава Теби, Христe Боже... Чтец: Слава, и сада; Господе помилиј; /трипут/ Благослови. Отпуст.

Напомена:

У прва три дана на свим богослужењима говоримо посебан отпуст: Христос истинити Бог наш, који ради нашег спасења иде на добровољно страдање, молитвама Пречисте...

Повечерије мало:

Уобичајно, само са овим изменама: Појемо Трипјеснец (1. 8. и 9. песма) св. Андреја Критског (са ирмосом - двапут) и тропарима колико их има без понављања. На крају песме ирмос обе певнице поју заједно као Катавасију. Уместо обичних тропара, говоримо кондак Триода; по 1. песми са јутрења. Господе помилуј. /40 пута/ Христe Боже, Које се у свако време... Господе помилуј. /трипут/; Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Боже, смијуј се на нас: И молитву Јефрема Сирина са 16 поклона. Трисвето и по Оче наш: Господе помилуј. /12 пута/ И молитву: Нескверна, Беспрекорна... и остало по обичају. Полуноћница: свакидашња са молитвом преп. Јефрема Сирина и поклонима.

На Јутрењу

(у 4 час ноћи – 23:15): По Царском делу (читамо по поретку у Великој Четрдесетници), Шестопсалмију и Алилуја (8. гласа) са припевима, и тропар, гл. 8. *Сѣ жєніхъ грдѣтъ:* - трипут (док појемо овај тропар свештеник из олтарa износи икону Господњег Страдања и полаже на проскинитари у пратњи еклисијарха). Катизме 4. 5. и 6. - са обичним метанијама. Без малих јектенија; Сједални Триода; са Слава, и сада; такође. Чтеније тумачења Светог Еванђеља по Матеју; Чтеније св. Јована Златоустог „О сувој смокви“; Чтеније св. Јована Дамаскина „О сувој смокви и виноградарима“. Свештеник: И да се удостојимо... и остало и чита Св. Еванђеље са Двери (по Матеју, зач. 84.). Потом 50. псалм и свештеник: Спаси Боже, народ Твој... Господе помилуј. /12 пута/ и возглас: Милошћу и добротом... Амин. И појемо Канон. Триода (Трипјеснец): Библијске песме не појемо у Страсној седмици! Триода (Трипјеснец 1. 8. и 9. песма) са ирмосом (ирмос по двапут) и тропари на 12;. По 1. песми и малој јектенији: Кондак, икос и синаксар из Триода. По 8. песми Чстнѣйшую не појемо! По ирмосу (Катавасији) 9. песме (за време 9. песме (ђакон) свештеник кади), чинимо велики поклон! Мала јектенија. Свјетилен Триода: *Чертѡгъ тѣбѡй вѣждѣ:* - трипут. *Вѣлкоѡе днхннѣ* – на гл. 1. Хвалителни псалми и стихире на 4 (самогласно); гл. 1. и гл. 5. Слава, и сада; гл. 5. *Гдн, грдѣѣ кз стрдннѣ:* Мало Славословље (од Слава Теби Показавшему...). Прозбена јектенија. Стиховње стихире: Триода (самогласне) гл. 5. и гл. 8. са стиховима; Слава, и сада; гл. 8. *Вторѡю ѣвѣ ѣгвптѣнынѣ:* По Ђѣго ѣстѣ: - двапут. Трисвето и по Оче наш: Тропар - говоримо: У храму стојећи славе Твоје... Господе помилуј. /40 пута/ Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Благословен је, Онај Који Јесте, Христос Бог наш: Игуман молитву: Небески царе... Затим следе три велика поклона, говорећи у себи на сваком поклону молитву преп. Јефрема Сирина: Господе и Владару... Дух целомудрености... О, Господе Царе... Затим 12 малих поклона, говорећи у себи: Боже, милостив буди мени грешноме. И опет, завршивши поклоне говоримо молитву у целини: Господе и Владару... и 1 велики поклон. И одмах затим читамо Први час и отпуст.

На часовима:

Час 1. читамо по поретку, како се поје у Великој Четрдесетници: са Тропарима по псалмима: Које поје чредни монах или чтец, ставши на средину храма: Зајутра услиши... са стиховима на гл. 6. По сваки пут отпеваном тропару, чинимо велики поклон. Затим појемо Слава, и сада; Како да Те назовемо: И потом појемо: Стопе

моје управи... (двапут); Избави ме од клетве... (двапут); Лице Твоје просветли... (двапут); Да се испуне уста моја... (трипут). Ови се стихови поју само на 1. часу, а на осталим се читају. По Трисветом: кондак: Ѐакѡвѣ рыдаше рнсифа: Господе помилуј. /40 пута/ Христе Боже, Ко ме се у свако време... Господе помилуј. /3 пута/ Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Боже, смилуј се на нас... Затим читамо молитву преп. Јефрема Сирина са 16 (укупно) поклона. Трисвето: и по Оче наш: Господе помилуј. /12 пута/ Молитва: Христе, Светлости Истинита... и даље по обичају. После 1. часа отпуст. Часове (3. и 6. заједно; 9. у своје време и у наставју Изобразитељна и Вечерња) читамо по поретку, како се поје у Великој Четрдесетници: По Псалмима читамо Катизму (на 3. - 7. катизму; на 6. - 8. катизму; на 9. - без катизме). Тропаре појемо као и на 1. часу. После отпојаних тропара (са стиховима) и метанија.

Напомена о читању Св. Еванђеља на 3. 6. и 9. часу у прва три дана Страсне седмице: Св. Еванђеље читамо по Богородичну часа (3. и 9.); односно после Пророштва (6.).

Пред почетак 3. часа свештеник обучен у епитрахил и фелон износи Св. Еванђеље и поставља на припремљен налоњ који је постављен на средини храма; и отпочиње час. Затим пред свако читање врши кађење, (на 3. и 9. часу кади цео; а на 6. мало кађење) храма. Данас читамо на : (3. – Мт. гл. 1-14); (6. – Мт. гл. 15-28); (9. – Мк. гл. 1-8).

На 6. час читмо и Пророштво (по поретку: по Богородичну часа - [Појци поју тропар пророштва, глас 6. Слава, и сада; такође. Свештеник: Пазимо! Чтец: Прокимен Триода, глас 4, Псалам 125. са стихом; Премудрост! Читање из Пророштва Језекиљевих. Свештеник: Пазимо! И чтец Прокимен, гл. 6. Псалам 126 са стихом. И читање Св. Еванђеља. И потом: Нека нас брзо предухитре...]). Кондак Триода: Ѐакѡвѣ рыдаше рнсифа: Господе помилуј. /40 пута/ Христе Боже, Ко ме се у свако време... Господе помилуј. /3 пута/ Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Боже, смилуј се на нас... (односно: Молитвама Светих Отаца...) Затим читамо молитву преп. Јефрема Сирина са 16 (на 9. часу 3 велика) поклона. Трисвето: и по Оче наш: Господе помилуј. /12 пута/ И молитву часа. По молитви час читамо Изобразитељну.

На Изобразитељној:

Без Псалама. Блажена: У царству Твоме... и даље све по реду закључно са Ослаби, отпусти... и Оче наш: затим говоримо кондак: Ѐакѡвѣ рыдаше рнсифа: И домах: Господе помилуј. /40 пута/ Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Боже, смилуј се на нас... Затим читамо молитву преп. Јефрема Сирина са 16 (укупно) поклона. Потом: Господе помилуј. /12 пута/ Молитва: Свесвета Троице... И по Достојно је: одмах почињемо Литургију Пређеосвећених Дарова.

Напомена: Служимо Литургију Пређеосвећених Дарова.

6. Уторак – Страсне недеље - Свети и велики уторак

Во стѣи р великѣи вѣторникѣ

У овај дан Црква посвећује успомену на Господњи одговор фарисејима и садукеејима; о Другом свом доласку; О десет девојака; и о Последњем суду.

На Вечерњој:

Свештеник: Благословено Царство! Ходите, поклонимо се... – 3 пута. И Псалам 103. Катизма 18. (на три антифона са малим јектенијама). На Гдѣи въззвѣхѣ: стихире на 10: Триода, 6 (прве 4 понављамо); (самогласно: на гл. 1. гл. 5. и гл. 8.) Слава, и сада; 8. гласа: Вѣторѣнѣ ѣсѣ ѣстѣпѣнниѣ: Вѣход са Еванђељем. По Светлости тиха: Свештеник: Пазимо! Мир свима! Чтец: И духу твоме! Свештеник: Премудрост! Прокимен, из Триода (Гл. 6. Пс. 127.) са стихом. Свештеник: Премудрост! Чтец: Читање из Књиге Изласка. Свештеник:

Пазимо! Чтец чита паримију и по паримији; Свештеник: Пазимо! Чтец: Прокимен Триода (Гл. 6. Пс. 128.), други са стихом. Ђакон (свештеник): Заповедите! А за то време свештеник узима свећњак са кадионицом (који стоји испред Двери), окреће се ка истоку и возглашава: Премудрост, усправно стојмо! Затим се окреће ка народу, (који је на позив свештеника стоји) и возглашава: Светлост Христова просвећује све! (тек на овом возгласу клечимо) Свештеник: Премудрост! Чтец: Читање из Књиге о Јову. Свештеник: Пазимо! И по прочитаној паримији читамо: Свештеник: Мир ти! Чтец: И духу твоме. Ђакон (свештеник): Премудрост! И чтец почиње са певањем: Да се уздигне молитва моја... са стиховима и по молитви Св. Јефрема Сирина читање Св. Еванђеља (по Матеју, зач. 98.). Јектенија и до краја све по поретку како је изложен у Служебнику.

Напомена:

Од среде четврте недеље па све до Велике среде проузносимо јектенију и молитву за оне који се спремају за Свето Просвећење (=Крштење). Ову јектенију и молитву не проузносимо само на Литургији Пређеосвећених дарова, него и на Литургији св. Јована Златоустог и св. Василија Великог.

Трпеза: сухоједеније.

Повечерије велико:

Почињемо уобичајно, и Ходите, поклонимо се... – 3 пута. И читамо 4. Псалм и остале; даље све по реду. Тропар: Просвети моје очи... и даље. По свакодневном славословљу: Слава на висини Богу... појемо канон Појемо Трипјеснец (2. 8. и 9. песма) св. Андреја Критског (са ирмосом - двапут) и тропарима колико их има без понављања. На крају песме ирмос обе певнице поју заједно као Катавасију. Уместо обичних тропара, говоримо кондак Триода са јутрења. И даље по реду, и по: Сву наду полагајем на Тебе... Господе помилуј. /40 пута/ Христe Боже, Коме се у свако време... Господе помилуј. /трипут/; Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Боже, смијуј се на нас: И молитву Јефрема Сирина са 16 поклона. Трисвето и по Оче наш: Господе помилуј. /12 пута/ И молитву: Нескверна, Беспрекорна... и остало по обичају закључно са Јектениом као и на крају Полуноћнице.

Полуноћница: свакидашња са молитвом преп. Јефрема Сирина и поклонима.

На Јутрењу (у 4 час ноћи – 23:16):

По Царском делу (читамо по поретку у Великој Четрдесетници), Шестопсалмију и Алилуја (8. гласа) са припевима, и тропар, гл. 8. СЕ жени1хъ грздетъ: - трипут. Катизме 9. 10. и 11. - са обичним метанијама. Без малих јектенија; Сједални Триода; са Слава, и сада; такође. Чтеније празника св. Григорија Богослова у три дела. Свештеник: И да се удостојимо... и остало и чита Св. Еванђеље са Двери (по Матеју, зач. 90.). Потом 50. Псалм и свештеник: Спаси Боже, народ Твој... Господе помилуј. /12 пута/ и возглас: Милошћу и добротом... Амин. Мала јектенија. Кондак, икос и синаксар из Триода. И појемо Канон. Триода (Двопјеснец): **Библијске песме не појемо у Страсној седмици!** Триода (Двопјеснец: 8. и 9. песма) са ирмосом (ирмос по двапут) и тропари на 12; . По 8. песни Чтнѣишѹ не појемо! По ирмосу (Катавасији) 9. песме (за време 9. песме (ђакон) свештеник кади), чинимо велики поклон! Мала јектенија. Свјетилен Триода: Чертѹгъ тѡѡѹ вѣждѹ: - трипут. Всакоје диханије – на гл. 1. Хвалителни псалми и стихире на 4 (самогласно); гл. 1. и гл. 2. Слава, и сада; гл. 4. Скрѣвшагѡ члѣнчѡ: Мало Славословље (од Слава Теби Показавшему...). Прозбена јектенија. Стиховње стихире: Триода (самогласне) гл. 6. са стиховима; Слава, и сада; гл. 7. Сѣ тѣѣѣ члѣнчѡ: По Ыго љитѣ: - двапут. Трисвето и по Оче наш: Тропар - говоримо: У храму стојећи славе Твоје... Господе помилуј. /40 пута/ Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Благословен је, Онај Који Јесте, Христос Бог наш: Игуман молитву: Небески царе... Затим следе три велика поклона, говорећи у себи на сваку поклон молитву преп. Јефрема Сирина: Господе и Владару... Дух целомудрености... О, Господе Царе... Затим 12 малих поклона, говорећи у себи: Боже, милостив буди мени

грешноме. И опет, завршивши поклоне говоримо молитву у целини: Господе и Владару... и 1 велики поклон. И одмах затим читамо Први час и отпуст.

На часовима:

Час 1. читамо по поретку, како се поје у Великој Четрдесетници: са Тропари по псалмима:

Које поје чредни монах или чтец, ставши на средину храма: Зајутра услиши... са стиховима на гл. 6. По сваки пут отпеваном тропару, чинимо велики поклон. Затим појемо Слава, и сада; Како да Те назовемо: И потом појемо: Стопе моје управи... (двапут); Избави ме од клетве... (двапут); Лице Твоје просветли... (двапут); Да се испуне уста моја... (трипут). Ови се стихови поју само на 1. часу, а на осталим се читају. По Трисветом: кондак: Чѣз дѣшѣ концѣ: Господе помилуј. /40 пута/ Христe Боже, Коме се у свако време... Господе помилуј. /3 пута/ Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Боже, смилуј се на нас... Затим читамо молитву преп. Јефрема Сирина са 16 (укупно) поклона. Трисвето: и по Оче наш: Господе помилуј. /12 пута/ Молитва: Христe, Светлости Истинита... и даље по обичају. После 1. часа отпуст.

Часове (3. и 6. заједно; 9. у своје време и у наставју Изобразитељна и Вечерња) читамо по поретку, како се поје у Великој Четрдесетници: По Псалмима читамо Катизму (на 3. - 12. катизму; на 6. - 13. катизму; на 9. - без катизме). Тропаре појемо као и на 1. часу. После отпојаних тропара (са стиховима) и метанија.

Напомена о читању Св. Еванђеља на 3. 6. и 9. часу у прва три дана Страсне седмице: Св. Еванђеље читамо по Богородичну часа (3. и 9.); односно после Пророштва (6.).

Пред почетак 3. часа свештеник обучен у епитрахил и фелон износи Св. Еванђеље и поставља на припремљен налоњ који је постављен на средини храма; и отпочиње час. Затим пред свако читање врши кађење, (на 3. и 9. часу кади цео; а на 6. мало кађење) храм(а). Данас читамо: (3. – Мк. гл. 9-16); (6. – Лк. гл. 1-8); (9. – Лк. гл. 9-16).

На 6. час читмо и Пророштво (по поретку: по Богородичну часа - [Појци поју тропар пророштва, глас 1. Слава, и сада; такође. Свештеник: Пазимо! Чтец: Прокимен Триода, глас 6. Псалам 129. са стихом; Премудрост! Читање из Пророштва Језекиљевих. Свештеник: Пазимо! И чтец Прокимен, гл. 4. Псалам 130. са стихом. И читање Св. Еванђеља. И потом: Нека нас брзо предухитре...]). Кондак Триода: Чѣз дѣшѣ концѣ: Господе помилуј. /40 пута/ Христe Боже, Коме се у свако време... Господе помилуј. /3 пута/ Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Боже, смилуј се на нас... (односно: Молитвама Светих Отаца...) Затим читамо молитву преп. Јефрема Сирина са 16 (на 9. часу 3 велика) (укупно) поклона. Трисвето: и по Оче наш: Господе помилуј. /12 пута/ И молитву часа. По молитви час читамо Изобразитељну.

На Изобразитељној:

Без Псалама. Блажена: У царству Твоме... и даље све по реду закључно са Ослаби, отпусти... и Оче наш: затим говоримо кондак: Чѣз дѣшѣ концѣ: И домах: Господе помилуј. /40 пута/ Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Боже, смилуј се на нас... Затим читамо молитву преп. Јефрема Сирина са 16 (укупно) поклона. Потом: Господе помилуј. /12 пута/ Молитва: Свесвета Троице... И по Достојно је: одмах почињемо Литургију Пређеосвећених Дарова.

Напомена: Служимо Литургију Пређеосвећених Дарова.

в. Среда – Страсне седмице – Света и велика среда

Во сѣдѣно и великѣдо средѣ

Црква се овог дана сећа жене грешнице која је умилла ноге Спаситељеве миром, и обрисала својом косом; и подсећа на Јудину издају.

На Вечерњој:

Свештеник: Благословено Царство! Ходите, поклонимо се... – 3 пута. И Псалам 103. Катизма 18. (на три антифона са малим јектенијама). На Гдн въззвѣхъ: стихире на 10: Триода, 6 (прве 4 понављамо); (самогласно: на гл. 1. гл. 2. гл. 4. гл. 6.) Слава, и сада; 7. гласа: Сѣ твѣѣ члмнтъ: Вход са Еванђељем. По Светлости тиха: Свештеник: Пазимо! Мир свима! Чтец: И духу твоме! Свештеник: Премудрост! Прокимен, из Триода (Гл. 6. Пс. 131.) са стихом. Свештеник: Премудрост! Чтец: Читање из Књиге Изласка. Свештеник: Пазимо! Чтец чита паримију и по паримији; Свештеник: Пазимо! Чтец: Прокимен Триода (Гл. 4. Пс. 132.), други са стихом. Ђакон (свештеник): Заповедите! А за то време свештеник узима свећњак са кадионицом (који стоји испред Двери), окреће се ка истоку и возглашава: Премудрост, усправно стојмо! Затим се окреће ка народу, (који је на позив свештеника стоји) и возглашава: Светлост Христова просвећује све! (тек на овом возгласу клечимо) Свештеник: Премудрост! Чтец: Читање из Књиге о Јову. Свештеник: Пазимо! И по прочитаној паримији читамо: Свештеник: Мир ти! Чтец: И духу твоме. Ђакон (свештеник): Премудрост! И чтец почиње са певањем: Да се уздигне молитва моја... са стиховима и по молитви Св. Јефрема Сирина читање Св. Еванђеља (по Матеју, зач. 102.). Јектенија и до краја све по поретку како је изложен у Служебнику.

Напомена: Од среде четврте недеље па све до Велике среде проуносимо јектенију и молитву за оне који се спремају за Свето Просвећење (=Крштење). Ову јектенију и молитву не проуносимо само на Литургији Пређеосвећених дарова, него и на Литургији св. Јована Златоустог и св. Василија Великог.

Трпеза: сухоједеније.

Повечерије велико:

Почињемо уобичајно, и Ходите, поклонимо се... – 3 пута. И читамо 4. Псалам и остале; даље све по реду. Тропар: Просвети моје очи... и даље. По свакодневном славословљу: Слава на висини Богу... појемо канон - Трипјеснец (3. 8. и 9. песма) св. Андреја Критског (са ирмосом - двапут) и тропарима колико их има без понављања. На крају песме ирмос обе певнице поју заједно као Катавасију. Уместо обичних тропара, говоримо кондак Триода са јутрења. И даље по реду, и по: Сву наду полагајем на Тебе... Господе помилуј. /40 пута/ Христe Боже, Коме се у свако време... Господе помилуј. /трипут/; Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Боже, смијуј се на нас: И молитву Јефрема Сирина са 16 поклона (као што је раније изложено). Трисвето и по Оче наш: Господе помилуј. /12 пута/ И молитву: Нескверна, Беспрекорна... и остало по обичају закључно са Јектениом као и на крају Полуноћнице.

Полуноћница: свакидашња са молитвом преп. Јефрема Сирина и поклонима.

На Јутрењу (у 4 час ноћи – 23:18):

По Царском делу (читамо по поретку у Великој Четрдесетници), Шестопсалмију и Алилуја (8. гласа) са припевима, и тропар, гл. 8. СЕ женихъ грздетъ: - трипут. Катизме 14. 15. и 16. - са обичним метанијама. Без малих јектенија; Сједални Триода; са Слава, и сада; такође. Чтеније тумачења Светог Еванђеља по Матеју од св. Јована Златоустог; Свештеник: И да се удостојимо... и остало и чита Св. Еванђеље са Двери (по Јовану, зач. 41.). Потом 50. псалам и свештеник: Спаси Боже, народ Твој... Господе помилуј. /12 пута/ и возглас: Милошћу и добротом... Амин. И појемо Канон. Триода (Трипјеснец) гл. 2: Библијске песме не појемо у

Страсној седмици! Триода (Трипјеснец: 3. 8. и 9. песма) са ирмосом (ирмос по двапут) и тропари на 12;. По 3. песми и малој јектенији: Кондак, икос и синаксар из Триода. По 8. песми **Чтѣніишѣю** не појемо! По ирмосу (Катавасији) 9. песме (за време 9. песме (ѣакон) свештеник кади), чинимо велики поклон! Мала јектенија. Свјетилен Триода: **Чертѣгъ чѣбѣи вѣждѣ**: - трипут. Всакоје диханије – на гл. 1. Хвалителни псалми и стихире на 4 (самогласно); гл. 1. Слава, гл. 2. **Грѣшнѣи чѣчѣ**: И сада; гл. 6. **Погрѣжѣннѣ грѣхѣомъ**: Мало Славословље (од Слава Теби Показавшему...). Прозбена јектенија. Стиховѣ стихире: Триода (самогласне) гл. 6. са стиховима; Слава, и сада; гл. 8. **Гдѣи, ѣже во мнѣгѣмъ**: По **Бѣго ѣгѣ**: - двапут. Трисвето и по Оче наш: Тропар - говоримо: У храму стојећи славе Твоје... Господе помилуј. /40 пута/ Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Благословен је, Онај Који Јесте, Христос Бог наш: Игуман молитву: Небески царе... Затим следе три велика поклона, говорећи у себи на сваку поклон молитву преп. Јефрема Сирина: Господе и Владару... Дух целомудрености... О, Господе Царе... Затим 12 малих поклона, говорећи у себи: Боже, милостив буди мени грешноме. И опет, завршивши поклоне говоримо молитву у целини: Господе и Владару... и 1 велики поклон. И одмах затим читамо Први час и отпуст.

На часовима:

Час 1. читамо по поретку, како се поје у Великој Четрдесетници: са Тропари по псалмима: Које поје чредни монах или чтец, ставши на средину храма: Зајутра услиши... са стиховима на гл. 6. По сваки пут отпеваном тропару, чинимо велики поклон. Затим појемо Слава, и сада; Како да Те назовемо: И потом појемо: Стопе моје управи... (двапут); Избави ме од клетве... (двапут); Лице Твоје просветли... (двапут); Да се испуне уста моја... (трипут). Ови се стихови поју само на 1. часу, а на осталим се читају. По Трисветом: кондак: Паче блудни1цы блаже: Господе помилуј. /40 пута/ Христе Боже, Кома се у свако време... Господе помилуј. /3 пута/ Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Боже, смилуј се на нас... Затим читамо молитву преп. Јефрема Сирина са 16 (укупно) поклона. Трисвето: и по Оче наш: Господе помилуј. /12 пута/ Молитва: Христе, Светлости Истинита... и даље по обичају. После 1. часа отпуст. Часове (3. и 6. заједно; 9. у своје време и у наставју Изобразитељна и Вечерња) читамо по поретку, како се поје у Великој Четрдесетници: По Псалмима читамо Катизму (на 3. - 19. катизму; на 6. - 20. катизму; на 9. - без катизме). Тропаре појемо као и на 1. часу. После отпојаних тропара (са стиховима) и метанија.

Напомена о читању Св. Еванђеља на 3. 6. и 9. часу у прва три дана Страсне седмице: Св. Еванђеље читамо по Богородичну часа (3. и 9.); односно после Пророштва (6.).

Пред почетак 3. часа свештеник обучен у епитрахилъ и фелон износи Св. Еванђеље и поставља на припремљен налоњ који је постављен на средини храма; и отпочиње час. Затим пред свако читање врши кађење, (на 3. и 9. часу кади цео; а на 6. мало кађење) храма. Данас читамо: (3. – Лк. гл. 17-24); (6. – Јн. гл. 1-6); (9. – Јн. гл. 7-13 до 32. стиха). На 6. час читмо и Пророштво (по поретку: по поклонима - [Појци поју тропар пророштва, глас 8. Слава, и сада; такође. Свештеник: Пазимо! Чтец: Прокимен Триода, глас 4. Псалам 133. Са стихом; Премудрост! Читање из Пророштва Језекиљевих. Свештеник: Пазимо! И по прочитаном пророштву; Пазимо! И чтец Прокимен, гл. 6. Псалам 134. са стихом. И читање Св. Еванђеља. И потом: Нека нас брзо предухитре...]). Кондак Триода: Паче блудни1цы блаже: Господе помилуј. /40 пута/ Христе Боже, Кома се у свако време... Господе помилуј. /3 пута/ Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Боже, смилуј се на нас... (односно: Молитвама Светих Отаца...) Затим читамо молитву преп. Јефрема Сирина са 16 (на 9. Часу 3 велика) (укупно) поклона. Трисвето: и по Оче наш: Господе помилуј. /12 пута/ И молитву часа. По молитви часа читамо Изобразитељну.

На Изобразитељној:

Без Псалама. Блажена: У царству Твоме... и даље све по реду закључно са Ослаби, отпусти... и Оче наш: затим говоримо кондаци: У храму Христовом: **Паче блудни1цы блаже: Слава, Со стѣмни оупокѣи**: И сада; кондак:

Предсјателство хрѣтианъ: У храму Богородице: Паче блѣднѣицы блѣже: Слава, Со стѣмни оупокѣи: И сада; кондак св. Обители (Храма). У храму светих: Паче блѣднѣицы блѣже: св. Обители (Храма); Слава, Со стѣмни оупокѣи: И сада;

кондак: **Предсјателство хрѣтианъ:** И домах: Господе помилуј. /40 пута/ Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Боже, смилуј се на нас... Затим читамо молитву преп. Јефрема Сирина са 16 (укупно) поклона. Потом: Господе помилуј. /12 пута/ Молитва: Свесвета Троице... И по Достојно је: Потом почињемо Литургију Пређеосвећених Дарова у своје време.

Напомена: Служимо Литургију Пређеосвећених Дарова.

г. Четвртак – Страсне седмице – Свети и велики четвртак

Во стѣи њ великѣи четвртокъ

Успомена на установљење Тајне Вечере и прања ногу ученицима; Сећање на опроштајну беседу и свештеничке молитве пред Страдање.

На Вечерњој:

Свештеник: Благословено Царство! Ходите, поклонимо се... – 3 пута. И Псалам 103. Катизма 18. – без поклона (на три антифона са малим јектенијама). На Гдн воззвѣхъ: стихире на 10: Триода, 10; (самогласно: на гл. 1. гл. 2. гл. 6.) Слава, и сада; 8. гласа: Гдн, ѡже во мнѣгѣа: Вхѣд са Еванђељем. По Светлости тиха: Свештеник: Пазимо! Мир свима! Чтец: И духу твоме! Свештеник: Премудрост! Прокимен, из Триода (Гл. 4. Пс. 135.) са стихом. Свештеник: Премудрост! Чтец: Читање из Књиге Изласка. Свештеник: Пазимо! Чтец чита паримију и по паримији; Свештеник: Пазимо! Чтец: Прокимен Триода (Гл. 4. Пс. 137.), други са стихом. Ђакон (свештеник): Заповедите! А за то време свештеник узима свећњак са кадионицом (који стоји испред Двери), окреће се ка истоку и возглашава: Премудрост, усправно стојмо! Затим се окреће ка народу, (који је на позив свештеника стоји) и возглашава: Светлост Христова просвећује све! (тек на овом возгласу клечимо) Свештеник: Премудрост! Чтец: Читање из Књиге о Јову. Свештеник: Пазимо! И по прочитаној паримији читамо: Свештеник: Мир ти! Чтец: И духу твоме. Ђакон (свештеник): Премудрост! И чтец почиње са певањем: Да се уздигне молитва моја... са стиховима и по молитви Св. Јефрема Сирина читање Св. Еванђеља (по Матеју, зач. 108.). Јектенија. И до краја све по поретку како је изложен у Службнику. По Ђдн ѡма гднѣ: - три велика поклона (говорећи молитву преп. Јефрема Сирина) – и са овим завршавамо поклоне (до Празника Силаска Светог Духа на Апостоле) у храму; а у келији до Великог петка;

Напомена: Од среде четврте недеље па све до Велике среде проуносимо јектенију и молитву за оне који се спремају за Свето Просвећење (=Крштење). Ову јектенију и молитву не проуносимо само на Литургији Пређеосвећених дарова, него и на Литургији св. Јована Златоустог и св. Василија Великог.

Трпеза: сухоједеније.

Повечерије мало:

Појемо Трипјеснец (4. 8. и 9. песма) св. Андреја Критског (са ирмосом - двапут) и тропарима колико их има без понављања. На крају песме ирмос обе певнице поју заједно као Катавасију. Уместо обичних тропара, говоримо кондак Триода са јутрења. Полуноћницу читамо без поклона. Отпуст мали, општи. Остало по обичају закључно са Јектениом као и на крају Полуноћнице.

Полуноћница: не говоримо полуноћницу до Нове (Томине) Недеље!

На Јутрењу:

Еклисијарх клепа за почетак у 7. час ноћи (02:20). На Царском делу (Слава Теби, Боже наш... Царе Небески: читамо Трисвето: остало по поретку у Великој Четрдесетници), Шестопсалмије и Алилуја (8. гласа) са припевима, и тропар, гл. 8. Е#гда славни ѿшцы: - трипут. Без катизми. Свештеник: И да се удостојимо... и остало и чита Св. Еванђеље (по Луки, зач. 108.). Потом 50. псалам и појемо Канон. Триода са ирмосом (ирмос по двапут); тропари на 6; гл. 6: Библијске песме не појемо у Страсној седмици! По 3. песми и малој јектенији: Сједален из Триода. По 6. песми и малој јектенији: Кондак, икос и синаксар из Триода. По 8. песми Чтнѣшѣю не појемо! По ирмосу (Катавасији) 9. песме (за време 9. песме (ђакон) свештеник кади), чинимо велики поклон! Мала јектенија. Свјетилен Триода: Чертѣзъ тѣбѣи вѣждѣ: - трипут. Вѣскоѣе днхлннѣ – на гл. 2. Хвалителни псалми и стихире на 4 (самогласно); гл. 2. Слава, и сада; гл. 2. Вѣбоже проповѣда ѡгнцѣи ѡгнѣи: Мало Славословље (од Слава Теби Показавшему...). Прозбена јектенија. Стиховње стихире: Триода (самогласне) гл. 8. са стиховима; Слава, гл. 8. Нѣвѣзъ тѣбѣи льѣтѣи: И сада; гл. 5. Тѣиновѣдѣтѣвѣа тѣвѣѣ гдѣи: По Ђѣго ѣтѣ: - једанпут. Трисвето и по Оче наш: Тропар, гл. 8. Вѣгда ѡгнѣи ѡшцы: Сугуба јектенија. И по: Утврди Боже... одмах читамо Први час и отпуст.

На часовима:

Час 1. читамо по поретку, ван Велике Четрдесетнице: По тропару: Вѣгда ѡгнѣи ѡшцы: И сада; Богородичан часа: Како да Те назовемо... тропар пророштва, гл. 3. Слава, и сада; исто. Прокимен, гл. 1. Пс. 82. са стихом; и Читање из Пророштва Јеремијиних. Потом Прокимен, гл. 8. Пс. 75. и потом стихове: Стопе моје управи... и остало по реду и поретку ван Велике Четрдесетнице. Кондак по 6. песми са јутрења. После 1. часа отпуст Великог четвртка.

Напомена: Од данас па до Томине недеље не чинимо помене упокојенима.

Часове (3. и 6. заједно; 9. у своје време и у наставју Изобразитељна и Вечерња) читамо по поретку, како се поје ван Велике Четрдесетнице: Тропар и кондак појемо као и на 1. часу. По молитви часа читамо Изобразитељну. За време читања часова Епископ (или свештеник по благослову Епископа) врши чин Умивања Часне Трпезе.

На Изобразитељној:

Без Псалама. Блажена: У царству Твоме... и даље све по реду читамо закључно са Ослаби, отпусти... и Оче наш: затим говоримо кондак са јутрења. И домах: Господе помилуј. /40 пута/ Слава, и сада; Часнију од Херувима... Именом Господњим, благослови, оче. Свештеник: Боже, смилуј се на нас... Затим читамо молитву Свесвета Тројице... ђакон: Премудрост! И по Достојно је: Слава и сада; мали отпуст.

д. Петак – Страсне седмице – Свети и Велики Петак

Во сѣбѣи ѡ великѣи пѣтѣк

Спомен на Свето и спасоносно Страдање Господа и Бога нашег Исуса Христа.

На Вечерњој:

Звони се у велико звоно у 8. час дана (око 2 часа поподне). Свеће палимо са преступком. Свештеник: Благословено Царство! Царе небески: Чтец: Трисвето: и остало по реду и потом, игуман: Ходите, поклонимо се... – 3 пута. И Псалам 103. Без катизме. На Гдѣи воззвѣхъ: (док појемо стихире свештеник кади цео храм, а потом врши Проскомидију, коју завршава на Великом Входу) –

Напомена: У колико имамо потребе припремамо и други Агнец од кога припремамо честице за Причешће током целе године.

Стихире на 10: Триода, 5 (сваку појемо двапут - самогласно:) на гл. 2. Слава, и сада; самогласно, гл. 6. Рождѣніе ѿ Хри́дншкѣ: Вход (са Еванђељем). По Светлости тиха: Свештеник: Пазимо! Мир свима! Чтец: И духу твоме! Свештеник: Премудрост! Прокимен, из Триода (гл. 1. Пс. 139.) са стихом. Свештеник: Премудрост! Чтец: Читање из Књиге Изласка. Свештеник: Пазимо! Чтец чита паримију и по паримији; Свештеник: Пазимо! Чтец: Прокимен Триода (гл. 7. Пс. 58.), други са стихом и потом Читамо књигу о Јову; а потом и читање из Пророштва Исаијиних. Мала јектенија. Молитва Трисвете песме: Боже Свети... и возглас: Јер си свет, Боже наш... Трисвето; и даље по реду Литургија св. Василија Великог. Апостол – зач. 149. Еванђеље – по Матеју, зач. 107. Уместо Херувимске песме појемо на гл. 6. Вече́ри твоеѡ тѣ́йныѡ: Уместо Теби се Благодатна... појемо ирмос: Сѣ́рѣнѣтѣѡ вѣ́чнѡ: Причастен: Вечери твоеѡ тайныѡ: По заамвоној молитви вршимо Чин прања ногу. Уместо: Да́ ипѡ́бнѡтѣѡ: такође појемо: Вече́ри твоеѡ тѣ́йныѡ: Трпеза разрешена на уље и пијемо вино.

Повечерије мало:

Појемо Трипјеснец (5. 8. и 9. песма) св. Андреја Критског (са ирмосом - двапут) и тропарима колико их има без понављања. На крају песме ирмос обе певнице поју заједно као Катавасију. Уместо обичних тропара, говоримо кондак Триода са јутрења. Отпуст мали, општи. Остало по обичају закључно са Јектениом као и на крају Полуноћнице. Полуноћницу не читамо.

(Треће) Великопосно Бденије

На Јутрењу:

Еклисијарх клепа за почетак у 2. час ноћи (око 21:20 часа). На Царском делу (Слава Теби, Боже наш... Царе Небески: читамо Трисвето: остало по поретку у Великој Четрдесетници), Шестопсалмије и Алилуја (8. гласа) са припевима, и тропар, гл. 8. Е#гда славни ѱѣнцы: - трипут. За то време свештеник (епитрахил и фелон – монаси свештеници: мандију и епитрахил) и ђакон се облаче; а еклисијарх и параеклисијарх деле свеће. Ђакон кади цео храм. Аналогиј постављамо на Царске двери. Мала јектенија.

Напомена: За време читања Еванђеља стојимо! Постоји данас обичај да верни клече за време читања што није у духу Предања, јер канонски поредак налаже да нема клечања у храму у овом периоду све до вечерње на Педесетницу; такође, и ђаконов позив нас позива да **СТОЈИМО** (прѡ́стѣи; орвоі =устанимо) за време читања.

1. Еванђеље - Свештеник: И да се удостојимо... Народ: Господе помилуј. /3 пута/ Ђакон: Премудрост! Усправно стојмо! Чујмо свето Еванђеље! Свештеник: Мир свима! Народ: И духу твоме! Свештеник: Читање из светог Еванђеља по Јовану! Ђакон: Пазимо! И свештеник чита Св. Еванђеље по Јовану, зач. 46. И појемо по прочитаном: Сла́ва долготерпѣнію твоему́ гди. – по овом поретку читамо свих 12 зачала. /еклисијарх удара у железно било по сваком прочитаном Еванђељу, по броју Еванђеља/ Три Антифона (1, 2. И 3.). Мала јектенија (возглас: Јер теби приличи свака слава, част и поклоњење...). Сједален, гл. 7. На вече́ри оѿчѣнѣи: Слава, И сада; такође. (за време Сједална свештеник кади олтар). За време Сједалних стојимо! 2. Еванђеље – по Јовану, зач. 58. Три Антифона (4, 5. и 6.). Мала јектенија (возглас: Јер је благословено и прослављено, Свечасно и Величанствено Име Твоје...). Сједален, гл. 7. Кѣ́и тѡ ѡбразѡ іѡдо: Слава, И сада; такође. (за време Сједална свештеник кади олтар). 3. Еванђеље – по Матеју, зач. 109. Три Антифона (7, 8. И 9.). Мала јектенија (возглас: Јер си Ти (дакле) Бог наш, и Теби славу уносимо...). Сједален, гл. 8. Ка́кѡ іѡда иногда: Слава, И сада; такође. (за време Сједална свештеник кади олтар). 4. Еванђеље – по Јовану, зач. 59. Три Антифона (10, 11. и 12.). Мала јектенија (возглас: Нека је благословена и препрослављена моћ Царства Твога...). Сједален, гл. 8. Е́гда прѣдстѡѡзѣн: Слава, И сада; такође. (за време Сједална свештеник кади олтар). 5. Еванђеље – по

Ходите поклонимо се... трипут и псалми 34. 108. и 50. за време којих свештеник кади Еванђеље, престоне иконе, игумана, певнице и братију са долеје. По прочитаним псалмима Господе помилуј три пута; затим Слава, тропарь, гласъ ѿ: Гдн, ѡсѡднша тѡ ѡдѡс на смѣртъ: Н њнѣ, бѡрѡдиченъ: Кѡе, тѡ ѡс лѡзѡ ѡсчннѡл: затим обе певнице по једном поју тропаре гласъ ѡ. Слава, гласъ ѿ: Клекѡмъ на крѣтѡ: Н њнѣ, исту стихиру. Читач по истом поретку који је изложен на 1. часу стаје на место и возглашава Прокимен (гл. 4. Пс. 37.) са стихом и потом чита Паримију (Ис 50, 4-11) и Апостол зач. 88. (Рим 10, 19-31), и Еванђеље по Марку (Зач. 67, гл. 15, ст. 16-41). Затим Гдъ бѡзъ бѡгомѡвѣнъ: Трисвето и по Оче наш: кондак: Нѡсъ рѡдн рѡспѡтѡго: Господе помилуј; /40 пута/ и молитву: Христе Боже, Ко ме се... Гдн, помнѡдѡ, трипут, Слава ѡ њнѣ Четнѣшѡю. Потом свештеник возглас: Боже, смилуј се на нас... и молитву: Владико, Боже Оче, Сведржителю...; затим одмах почињемо 6. час кадећи као на 3. часу. 6. час - Ходите поклонимо се... трипут и псалми 53. 139. и 90. за време којих свештеник кади Еванђеље, престоне иконе, игумана, певнице и братију са долеје. По прочитаним псалмима Господе помилуј три пута; затим Слава, гласъ ѿ: Спѡсѡнѡе ѡдѡклѡл ѡсѡ по рѡдѡѡ землн: Н њнѣ, бѡрѡдиченъ: Гѡкѡ не ѡмѡмѡ: затим обе певнице по једном поју тропаре Слава, гласъ ѿ: Прѡднѡте хрѡтѡнѡснѡн лѡдѡе: Н њнѣ, исту стихиру. Читач по истом поретку који је изложен на 1. Часу стаје на место и возглашава Прокимен (гл. 4. Пс. 8.) са стихом и чита Паримију (Ис 52, 13- 15; 53, и 54, 1) и Апостол зач. 306. (Јев 2, 11-18), и Еванђеље по Луки (Зач. 111, гл. 23, ст. 32- 49). Затим Скѡрѡ да рѡдѡврѡтѡтѡ: и Трисвето и по Оче наш: кондак: Нѡсъ рѡдн рѡспѡтѡго: Господе помилуј /40 пута/ и молитву: Христе Боже, Ко ме се... Гдн, помнѡдѡ, трипут, Слава ѡ њнѣ Четнѣшѡю. Потом свештеник возглас: Боже, услиши нас... и молитву: Боже и Господе Сила... затим одмах почињемо 9. час, кадећи као и на 1. часу – цео храм: 9. час - Ходите поклонимо се... трипут и псалми 68, 69. и 85. за време којих свештеник (црквѡњѡк) кади Еванђеље, престоне иконе, игумана, певнице и братију и цео храм као и на 1. часу. По прочитаним псалмима Господе помилуј три пута; затим Слава, тропарь, гласъ ѡ: Вѡдѡ рѡзѡбѡннѡкѡз нѡчѡлѡннѡкѡ: Н њнѣ, бѡрѡдиченъ: Нѡже нѡсъ рѡдн: затим обе певнице по једном поју тропаре.

Одмах затим ѡјѡкон говори многољетије:

Благоверном и христољубивом православном роду нашем, подај Господе дуг и миран живот, здравље и спасење, победу над непријатељима, успех у сваком добру, и сачувај га на многе године!

Појци поју: Многаја ѡета!

Најсвѡтијѡм и високодѡстојном Господину (имѡ), милошћу Божијѡм православном Архиепископу пећком, Митрополиту београдско-карловачком и Патријарху српском - многе године! Или Преосвѡштенѡм и високодѡстојном, Господину (имѡ), милошћу Божијѡм православном Епископу (назив епископске катедре), - многе године!

Појци поју: Ис полѡѡ ети Деспѡта!

У манастиру говори многољѡствије и игуману:

Спаси Христе Боже, препѡдобнога игумана и ѡѡѡ нашега (имѡ) јерѡмонаха, са свѡм у Христу братијѡм, свѡту обитељ ѡву у миру сачувај и храм ѡвај свѡти утврди у векове векова. Амин.

Појци поју: Спаси Христе Боже! Спаси Христе Боже! Спаси Христе Боже!

По многољетију обе певнице зајѡдно поју: Слава, гласъ ѿ: Днѡсѡзъ вѡснѡтѡз на дрѡвѡѡѡ: Н њнѣ, исту стихиру. Читач по истом поретку који је изложен на 1. часу стаје на место и возглашава Прокимен (гл. 6. Пс. 13.) са стихом и чита Паримију (Јер 11, 18-23; 12, 1-5, 9-11, 14-15) и Апостол зач. 324. (Јев 10, 19-31), и Еванђеље по Јѡвану

зач. 59. (18, 28-40; 19, 1-37) које чита ђакон са амвона. Затим Не предаждь нас до концѧ: Трисвето и по Оче наш: кондак: Нѧсъ рѧдн рѧспѧчѧго: Господе помилуј /40 пута/ и молитву: Христе Боже, Ко ме се... Гдѧ, помилѧѧ, трипут, Слѧва ѧ нынѧ Четвѧкѧшѧю. Потом свештеник возглас: Боже, услыши нас... и молитву: Владико Господе, Исусе Христе...; затим одмах Изобразительна: Без Псалама. Блаженства читамо са Слѧва, ѧ нынѧ: Поманѧ нас, гдѧ и осталим стиховима до Лѧкъ нѧнѧй поѧтѧ: и одмах у наставку: Слѧва: Лѧкъ стѧхѧ ѧгѧл: ѧ нынѧ: Символ вере; и Ѡглѧн, ѧгѧн: и по Оче наш, кондак Нѧсъ рѧдн рѧспѧчѧго: Господе помилуј, /40 пута/ и молитву: Свесвета Троице, Једносушна Сило... Потом говоримо: Ђѧдн ѧма гдѧне: три пута, Слѧва, ѧ нынѧ: и псалам 33. Дѧстѧйно ѧтѧ: и отпуст: Христос истинити Бог наш, који је ради нас ѧуди и ради нашег спасења благоизволео претрпети телом страшна страдања, животворни крст, и добровољно погребeње, молитвама... (без дана светога и храма).

Напомена:

Треба знати да смо у Палестини примили да се у овај свети дан не врши ни пређеосвећена ни пуна литургија. Нити се поставља трпеза, нити ико једе било шта. Ако је ко стар, немоћан или изнемогао нека пости до заласка сунца, тада да му се да мало воде и хлеба. Ово да се не једе на Велики петак, примили смо од заповести св. апостола, јер је Господ рекао фарисејима: када се узме од њих жених, тада ће постити у те дане. Зато су ово блажени апостоли и изложили и ово ћеш наћи у апостолским заповестима добро их проучивши. Ово налаже и “правильное поглѧне” св. Дионисија, Архиепископа Александријског.

ђ. Субота – Страсне седмице – Света и Велика субота

Во стѧю ѧ великѧю сѧбѧтѧ

У овај да се празнује погреб и силазак у ад Господа Исуса Христа.

На Вечерњој:

Еклисијарх клепа у велико било, и потом у велико звоно 12 пута у 10. час дана (2 часа пре заласка сунца – 17:21). Ђакони постављају Плаштаницу на Часну Трпезу. – Еклисијарх поставља припремљен сто тзв. „Гроб Господњи“ испод великог полијелеја, уколико је изношено Распеће, постављамо и њега са источне стране стола. Потом пали све свеће на висећим крстовима и фуније. Свештеник: Благословен Бог наш... Царе небески... Чтец: Трисвето: и остало по реду и потом, игуман: Ходите, поклонимо се... – 3 пута. И Псалам 103. Без катизме. На ГДи возвахъ: стихире на 6: Троида, 5 (прву појемо двапут - самогласно:) на гл. 1. гл. 2. и 6. Слава, гл. 6. Ѡ кѧкѧ беззѧкѧнно: И сада; гл. 6. Страшно иЗ преславно таинство: (еклисијарх ѧуља хорс) Вход (са Еванђељем) – сви свештеници и ђакони учествују у входу. По Светлости тиха: Свештеник: Пазимо! Мир свима! Чтец: И духу твоме! Свештеник: Премудрост! Прокимен, из Троида (гл. 4. Пс. 21.) са стихом. Свештеник: Премудрост! Чтец: Читање из Књиге Изласка. Свештеник: Пазимо! Чтец чита паримију и по паримији; Свештеник: Пазимо! Чтец: Прокимен Троида (гл. 4. Пс. 34.), други са стихом и потом Читамо Књигу о Јову; а потом и читање из Пророштва Исаијиних (Напомена: За време читања паримија свештеник и ђакон облаче потпуно одјејаније (црвено) не читајући молитве притом). Ђакон: Пазимо! Свештеник: Мир свима! Чтец: И духу твоме! И даље по поретку чита Апостол – зач. 125. Алилуја са стиховима (док појемо Алилуја ђакон кади). Потом по поретку чита ђакон Еванђеље – по Матеју, зач. 110. (док ђакон чита еклисијарх враћа икону Распећа и поставља икону Скидања са крста или Полагање у гроб на проскинитари). Сугуба јектенија. Удостој на Господе... Прозбена јектенија. Стиховње стихире Троида 4 (самоподобно); гл. 2. са својим припевима. На појање Слава и сада; Епископ у мандији (или игуман) са Светм Еванђељем и свештеници износе Плаштаницу, обилазећи најпре три круга око Часне Трпезе и излађе предвођени свећоносцима и ђаконима који каде, излазе на северна врата и обилазе три круга око припремљеног стола

и полагају Плаштаницу; Епископ (или игуману-ако је манастир) полагаје Еванђеље на средину Плаштанице, а други свештеник му предаје Крст којег поставља са десне стране Еванђеља. Потом се врши поклоњење Светом Еванђељу и целивање, затим Крста и Плаштанице по реду. Еклисијарси остављају свећњаке иза стола и кога даље украшавају. Слава, и сада; гл. 5. *Текѣ ѡдѣѣцѣмога: Потом: Нынѣ ѡпѣщѣши: Трѣбоѣ. По Ѡче ныш:* Тропарѣ: гл. 2. *Бѣгоуѣрѣзныѣ ѡѡнѣ:* Слава, и сада; *Мѣроѡнѣцѣмѣ жѣнѣмѣ:* Ђакон: Премудрост! Чтец: Владико (или Оче) свети, благослови! И остало по реду и отпуст: Христос истинити Бог наш, који је ради нас људи и ради нашег спасења благоизволео претрпети телом страшна страдања, животворни крст, и добровољно погребѣње, молитвама... (без дана светога и храма). Повечерије у наставку, док верни народ целива Плаштаницу.

Напомена: Докле год је Плаштаница у храму, свештеник и ђакони говоре јектеније и возгласе испред плаштанице; а не у олтару или пред иконостасом.

Повечерије мало:

Појемо канон Распећа Господњег и Плач Пресвете Богородице (са ирмосом - двапут) и тропарима на 4. На крају песме ирмос обе певнице поју заједно као Катавасију. Уместо обичних тропара, говоримо кондак Триода: Насъ ради распстаго: и даље све по реду и отпуст мали, општи. Полуноћницу не читамо.

На Јутрењу:

Еклисијарх клепа за почетак у 7. час ноћи (02:22). На Царском делу (Слава Теби, Боже наш... Царе Небески: читамо Трисвето: остало по поретку у Великој Четрдесетници), Шестопсалмије и по *Бѣз гдѣ:* са припевима, и тропар, гл. 2. *Бѣгоуѣрѣзныѣ ѡѡнѣ:* Слава, *Бгдѣ иншѣлѣ ѣнѣ кѣ смѣрти:* И сада; *Мѣроѡнѣцѣмѣ жѣнѣмѣ:* - еклисијарх дели свеће; игуман, свештеници (епитрахилъ и фелон) и ђакони облаче црвене одежде. И појемо Прву Статију Непорочних (17. катизму) са припевима на гл. 5. са Слава, и сада; и први припев. Игуман, свештеници и ђакони стоје у полукругу испред Плаштанице, појући припеве по старешинству. На Првој Статији игуман кади цео храм праћен ђаконима са свећама; на Другој и Трећој следећи свештеници по старешинству по поретку малог кађења. Мала јектенија (возглас: Јер је благословено Име Твоје, и прослављено Царство Твоје...). Потом појемо Другу Статију по поретку као и Прву. Мала јектенија (возглас: Јер си Свет Боже наш, и на Престолу Славе Херувима овитаваш, и Теби славу уносимо...). Потом почињемо и Трећу Статију, на гл. 3. и по Слава, И сада; и одмах Игуман са свештеницима поје Тропаре по Непорочним, гл. 5. *Ангѣлѣскѣѣ ѡѡрѣ:* и улазе у олтар. Мала јектенија (возглас: Јер си Ти Цар мира, Христѣ Боже наш, и Теби славу уносимо, са Беспочетним Твојим Оцем, и Прсветлим и Благим и Животворним Твојим Духом...). Сједален Триода, гл. 1. *Плѣцѣнѣнѣю чѣстѣю:* са Слава, крајем; И сада; *Ѡѣжѣлѣбѣмѣ лѣнѣцѣмѣ:* Чтеније тумачења из Еванђеља по Матеју. Потом 50. псалм и појемо Канон. Триода са ирмосом (ирмос по двапут); тропари на 12; гл. 6. Катавасија – ирмос канона. Библијске песме не појемо у Страсној седмици! По 3. песми и малој јектенији: Сједален из Триода са Слава, и сада; такође. По 6. песми и малој јектенији: Кондак, икос и синаксар из Триода. По 8. песми ЧСтнѣйшую не појемо! По ирмосу (Катавасији) 9. песме (за време 9. песме (ђакон) свештеник кади). Мала јектенија. Свјетилен Триода: *Бѣз гдѣ бѣз ныш:* - трипут. *Вѣскоѣ дѣхѣнѣ* – на гл. 2. Хвалителни псалми и стихире (за време које игуман или чредни свештеник облачи потпуно (црвено) одјејаније) на 4 (самогласно); гл. 2. и 6. Слава, гл. 6. *Днѣшнѣѣ дѣнѣ чѣнѣ:* И сада; гл. 2. *Прѣблѣговѣнѣнѣ ѣнѣ вѣѣ дѣѣ:* Велико Славословје – на гл. 6. По Продужи милост Твоју... пред појање Свети Боже... вршимо литију са Плаштаницом око храма: прво иде еклисијарх са клепалом, затим са Крстом, двојица са фењерима, двојица са рипидама; потпм појци и ђакони са кадионицама кадећи пред Плаштаницом коју носе свештеници, игуман носи Еванђеље. За време литије, звоно звони „мртвачко“. За то време еклисијарси који остају у храму склањају сто на коме је стајала Плаштаница јер се по уношењу уноси у олтар и полагаје на Часну Трпез за време певања Тропара. Пред улазак у храм свештеници стају крај храмовних врата и подижу Плаштаницу како би они који улазе у храм прошли испод Плаштанице; ђакони стоје један наспрам другог поред

свештеника који држе Плаштаницу, кадећи оне који пролазе испод. Када сви прођу, игуман са Еванђељем говори: Премудрост! Усправно стојмо! и улазећи у храм сви поју тропар: *Πῶς ἐβρίσθη ἰώαννης* - и уносе Плаштаницу и полаже на Часну Трпезу. Потом тропар Пророштва, гл. 6. Прокимен, гл. 4. Пс. 43. и читање из Пророштва Језекијиних. Прокимен, гл. 7 са стихом. Потом читање Апостола – зач. 133. и 206. Алилуја са стиховима; Свештеник: И да се удостојимо... и остало и чита Св. Еванђеље (по Матеју, зач. 114.). Јектеније; по реду и отпуст. Потом читамо и Први час. На часовима (3. 6. и 9. заједно – у 4. час дана); Тропар: Триода. Кондак: Триода. Изобразитељна као и на Велики четвртак.

ГЛАВА ОСАМНАЕСТА – Триод Цветни ПЕНТИКОСТАР - ПЕДЕСТЕНИЦА

1. Недеља – Свето Васкрсење.

Господа Бога и Спаса нашег Исуса Христа

Во стѣю ѿ великѣю недѣлю пасху.

На Вечерњи:

Клепа еклисијарх у празнична била. Звони се у велико звоно на три статије у 10. час дана (2 часа пре заласка сунца – 17:33). Свеће палимо све и на фунијама, крстовима, полијелејима. Свештенослужитељи облаче црвене (или тамне) одежде, које носе до пред читања св. Еванђеља. Свештеник: Благословено Царство! Царе небески: Чтец: Трисвето: и

остало по реду и потом, игуман: Ходите, поклонимо се... – 3 пута. И Псалам 103. Без катизме. На Гдѣ воззвахъ: стихире (док појемо стихире свештеник кади цео храм, а потом врши Проскомидију, коју завршава на Великом Входу) на 8: Васкрсне 4, гл. 1. И Триода, 3 (прву понављамо) (самогласно:) на гл. 8. Слава, гл. 6. Днѣшний дѣнь тлѣннѡ: И сада; Богородичан (Догматик) гл. 1. Вселѣннѣю слава: Вхѡд (са Еванђељем). По Светлости Чтец чита Паримије, 15. на броју. Устајемо и појемо припеве: Господа певајте... Мала јектенија. Молитва Трисвете песме: Боже Свети... и возглас: Јер си свет, Боже наш... Уместо Трисвето: појемо: Ђлицы во хрѣтѣ крѣтителѣ: - црквењаци каде са кадцијама; и даље по реду Литургија св. Василија Великог. Апостол – зач. 91. И уместо Алилуја; појемо стихове 81. псалма, са припевима – док се ово поје свештенослужитељи пресвлаче црвене (или тамне) и облаче беле одежде и потом посипају по храму лаворово лишће. За то време звоне сва звона. Еванђеље – по Матеју, зач. 115. Уместо Херувимске песме појемо на гл. 8. Да молчи1тъ: Уместо: Теби се Благодатна... појемо ирмос: Не рыдай мене мѣти: Причастен: Костѣ ѣкв спѣ гдѣ: По заамвоној молитви свештеник благосиља Петохлебницу. Уместо: Видѣхомъ свѣтъ истинный: појемо:

Напомена: (у манастирима): Братија (сестре) остаје у храму, у својим стасидијама, пошто нема постављања трпезе, трпезарци деле братији (сестрама) четврт хлеба, мало вина; 6 смокви, мало ораха и бадема. И почињемо са читањем Дела св. апостола. По завршетку читања, еклисијарх пали кандила, и удара у клепало.

Полуноћница:

Пред полуноћницу украшава се црква, мењају свеће, пресвлаче налоњи; Часна Трпеза и сл. Сва звона на три статије. Благословен Бог наш... Трисвето: и даље по обичају. По 50. псалму, појемо Канон Велике суботе, ирмоси по двапут; а тропари по четири пута; и на крају обе певнице ирмос заједно. По 9. песми, Трисвето: тропар, гл. 2. Ђгда низшехъ ѣи: Јектенија и отпуст.

Јутрење:

Док траје полуноћница свештеници и ђакони облаче потпуно бело одјејеније. Еклисијарси скидају Св. Двери (олтарска врата) и која не враћају на своје место до Томине Недеље. Пошто све буде спремно, еклисијарси пале свеће братији. Излазимо у литију (најпре иду свећоносци; појци; ђакони са кадионицама; Предстојатељ носи Крст; први свештеник носи икону Васкрсерња, други свештеник Еванђеље;) појући, стихиру, на гл. 6. Воскрне твоЕ хгЕ сп7се: док траје литија, еклисијарх затвата врата, палећи све свеће у храму. По завршеном опходу око храма, еклисијарх поставља аналогиј (налоњ) пред вратима храма, окренут ка истоку, на који свештеник поставља Свето Еванђеље. Потом Предстојатељ примивши кадионицу од ђакона возглашава: Слава Светој и Једносушној и Животворној и Нераздељивој Троици... И по Амин! Предстојатељ поје на глас 5. тропар: Хрѣтѡвѣ воскресѣ: (чим почне појања еклисијарси ударају у сва клепала, и звоне у сва звона -

побрже). Претстојател пева тропар трипут и народ трипут. Потом проузноси стхове: Да воскреснетъ бгъ, и разточитъ врази егѡ, и да бѣжатъ ѡ лица егѡ ненавнѡдѡци егѡ. Їѡкѡ исчезаетъ дѡмъ, да исчезнѡтъ, ѡкѡ тѡлетъ бѡикъ ѡ лица огнѡ. Таѡкѡ да погнѡнѡтъ грѣшници ѡ лица бжѡа, а правѡдници да возвелѡтѡ. Сѡи дѡнь егѡже ѡтворѡ гдѡ, возрѡдѡемѡ и возвелѡемѡ бѡнь. Слѡва: И нынѣ: А по сваком стиху народ пева: Хрѡтѡсъ воскресѡе: И потом Претстојател, вишим гласом: Хрѡтѡсъ воскресѡе ѡз мѡртвѡхъ, смѡртѡю смѡртъ попрѡвѡ. И отвѡра врата храмѡ, а поѡци: И сѡщымъ во грѡбѡхъ живѡтъ дарѡвѡвѡ. Потом архиѡакон проузноси Велику јектенију, и Претстојател возглас: Јер теби приличи... и по Амин; појемо васкрсни канон: Воскрнѡз дѡнь: св. Јована Дамаскина на гл. 1. Ирмос се поју 4 путѡ; тропари на 12. На почетку сваке песме свѡштеници и ѡакони каде и почињу (свѡштеници) појање ирмосѡ. Припеви на тропаримѡ: Хгѡсъ воскресѡе из 38 мѡртвѡхъ. На крају сваке песме ирмос и тропар: Хрѡтѡсъ воскресѡе: три путѡ. Потом мѡла јектенија после сваке песме. По 3. песни: Їпѡкон, глѡсъ дѡ: Предварѡвшѡмѡ оѡтро: и чтеније св. Григорија Богослѡва на Псаху (за време читања гасимо свеѡе и по чтенију поново палимо) По 6. песни: Кондак, икос и синаксар. Потом читамо: Воскрѡсѡенѡе хрѡтѡво видѡвшѡе: - трипут. И појемо стихиру, на гл. 6. Воскрѡсѡе ѡнѡ ѡ грѡба: - трипут.

На 9. песни појемо припеве Празника са стиховимѡ 9. песме:

1. певница: Величитъ дѡшѡ моѡ воскресѡшаго: и ирмос: Свѡтѡнѡсѡ:

2. певница: исто.

1. певница: Величитъ дѡшѡ моѡ бѡлею: и ирмос: Свѡтѡнѡсѡ:

2. певница: исто.

1. певница: Хрѡтѡсъ нѡбѡлѡ пѡсѡхѡ: и стѡх: ѡ бжѡетѡвеннѡгѡ:

2. певница: исто.

1. певница: Їггѡлѡ вопѡшѡе бѡгодѡтѡнѡнѡ: и стѡх: ѡ бжѡетѡвеннѡгѡ:

2. певница: исто.

1. певница: Возвѡдѡмъ есѡи оѡснѡвѡхъ: и стѡх: ѡ бжѡетѡвеннѡгѡ:

2. певница: Магдѡлиѡа мѡрѡа причѡе: и стѡх: ѡ бжѡетѡвеннѡгѡ:

1. певница: Їггѡлѡ ѡбѡнѡстѡдѡнѡ: и стѡх: ѡ пѡсѡхѡ вѡлѡдѡ:

2. певница: Хрѡтѡсъ воскресѡе, смѡртъ попрѡвинѡ: и стѡх: ѡ пѡсѡхѡ вѡлѡдѡ:

1. певница: Днѡсъ всѡдѡка тѡвѡрѡ: и стѡх: ѡ пѡсѡхѡ вѡлѡдѡ:

2. певница: Днѡсъ вѡдѡка пѡсѡнѡ: и стѡх: ѡ пѡсѡхѡ вѡлѡдѡ:

1. певница: Величитъ дѡшѡ моѡ: и стѡх: ѡ пѡсѡхѡ вѡлѡдѡ:

2. певница: Рѡдѡнѡсѡ дѡбо, рѡдѡнѡсѡ: и стѡх: ѡ пѡсѡхѡ вѡлѡдѡ:

1. певница: Величитъ дѡшѡ моѡ воскресѡшаго: и ирмос: Свѡтѡнѡсѡ:

2. певница: Величитъ дѡшѡ моѡ бѡлею: и ирмос: Свѡтѡнѡсѡ:

Потом обе певнице заједно ирмос: Свѡтѡнѡсѡ: и тропар: Хрѡтѡсъ воскресѡе: - трипут. И по треѡи пут отпеваном тропару: Хрѡтѡсъ воскресѡе: Мѡла јектенија. Свѡтилен: Плѡтѡю оѡснѡвѡхъ: трипут. Всакоје дѡхѡније - на гл. 1. И појемо стихири васкрсне 4: Поѡмъ тѡвоѡ хрѡтѡ: и остѡле три; и потом на гл. 5. појеме Стихири Пасхе. Док ово појци поју; Нѡстојател, свѡштеници, ѡакони, и братија (народ), целивају св. Еванѡеље и меѡусѡбо се целивају и честѡтају празник, у рѡду и тишинѡ. По завршенѡм појању Претстојател са Дври (или из Трона - Епископ или игумѡн); чита васкрсно слово св. Јована Зѡлатѡустѡгѡ на Свету Пасху која почиње рѡчимѡ: Ако је ко побѡжан и бѡгољубѡв... и по завршетку појемо тропар светѡме, гл. 8. Оѡтѡтѡ тѡвоѡхъ: И потом Јектеније (сугубѡ и прозбѡнѡ), и по возгласу, ѡакон: Прѡмѡдрѡстѡ. Народ: Їлѡгѡловѡнѡ. Претстојател: Сѡиѡ бѡгѡловѡнѡ хрѡтѡсъ бѡнѡ нѡшѡвѡ, всѡгдѡ, нынѣ и прѡсѡнѡ, и во вѡвѡкѡ вѡвѡкѡвѡхъ. Народ: Їлѡнѡнѡ. Оѡтѡвѡрдѡнѡ бжѡе: Потом Нѡстојател

уместо: Слава тебе христе бже: поје: Христовъ воскресъ изъ мёртвыхъ, смертию смертъ попрáвъ. И народъ: И сщцымы во гробѣхъ живѡтъ даровáвъ. И потомъ Предстоjатель говори отпустъ: Христовъ воскресый изъ мёртвыхъ, смертию смертъ попрáвъ, и сщцымы во гробѣхъ живѡтъ даровáвъ: истинный бгъ нашъ, молитвами пречитыа своеа мѣре и вѣхъ рѣхъ, помилуетъ и спасетъ насъ, ѿкъ блгъ и члвколюбца. Затимъ говори: Христовъ воскресъ. трипут. Народъ одговара: Воистинну воскресъ. трипут. Потомъ појемо: Христовъ воскресъ: трнпѣт, цео тропар. И на краѣ појемо: И намъ даровá живѡтъ вѣчный, поклоняемса ѿгѡ трнднѣвному воскреснѡ. И појемо многолѣтије.
Часови: Правило о Ускрсу. - Појемо уместо полуношнице, часова и повечерија.

Литургија:

Уместо Царе Небески: на почетку: Христовъ воскресъ: трипут; и остало по реду: Слава на висини Богу... (двапут), и Госпде, отвори усне моје... (једном) итд. По почетнмъ возгласу Благословено Царство... Предстоjатель поје тропаръ: Христовъ воскресъ: трипут; потомъ појци исти тропаръ такође трипут. Потомъ престоjатель кади Часну Трпезу држећи Крст и свећу у левој руци; проузнесећи стихове Да воскреснетъ бгъ... између којихъ појци поју тропаръ: Христовъ воскресъ: По повратку предъ источну страну Часне Трпезе; поје: Христовъ воскресъ изъ мёртвыхъ, смертию смертъ попрáвъ. А народъ: И сщцымы во гробѣхъ живѡтъ даровáвъ. И ѣконъ почиње велику јектенију. Антифони Пасхе. Входноје: Въ цѣрквахъ благословите бга, гдѡ ѡ источникъ израилевыхъ. По Входу: тропаръ: Христовъ воскресъ: Ѹпакои: Предварившыа оутро: Слава, и нынѣ: кондакъ: ѿце и во гробѣхъ иншшлѣхъ ѿи: Уместо Трисвѣтогъ: Блнцы во христа крестителса, во христа ѡблекотелса: аллилуа. Апостолъ: зач. 1. (Дап 1, 1-8). Еванђелье: по Јовану, зач. 1. (1, 1-17) Уместо Достојно је: ѿгъзъ вопиаше блгодѣтнѣи: и ирмосъ: свѣтила, свѣтила новыи ѡбсалиме: Причasten: Тѣло христово прѣимите, источникъ безсмертнагъ вѣснѣ, аллилуа. Уместо: Благословенъ градъ во ѿма гдѣне: појемо: Христовъ воскресъ: - једном. Предстоjатель: Спаси бже людѣ твоа: Народъ: Христовъ воскресъ: једном. И по: Вегда нынѣ и прѣиншъ: Народъ: Христовъ воскресъ: једном. Уместо: Бгдан ѿма гдѣне: појемо: Христовъ воскресъ: трипут. И по: Благословеніе гдѣне на блгъ: Народъ: ѿминъ. Уместо: Слава тебе христе бже: Предстоjатель поје: Христовъ воскресъ изъ мёртвыхъ смертию смертъ попрáвъ. Народъ: И сщцымы во гробѣхъ живѡтъ даровáвъ. И отпустъ као и на крају јутрења.

[И потомъ Предстоjатель говори отпустъ: Христовъ воскресый изъ мёртвыхъ, смертию смертъ попрáвъ, и сщцымы во гробѣхъ живѡтъ даровáвъ: истинный бгъ нашъ, молитвами пречитыа своеа мѣре и вѣхъ рѣхъ, помилуетъ и спасетъ насъ, ѿкъ блгъ и члвколюбца. Затимъ говори: Христовъ воскресъ. трипут. Народъ одговара: Воистинну воскресъ. трипут. Потомъ појемо: Христовъ воскресъ: трипут, цео тропар. И на крају појемо: И намъ даровá живѡтъ вѣчный, поклоняемса ѿгѡ трнднѣвному воскреснѡ. И појемо многолѣтије].
Трпеза: велико утјешеније.

2. Понедељак Светле Седмице.

Понедељник свѣтлыа седмицы

На јутрењу пораније ујутру звоне сва звона, и свештеник дошанши у олтар облачи Епитрахиљ и Фелон, кади трапезу и олтар, и кадећи говори гласно: Слава ст҃ѣи, њ единосѣциѣи, њ животворѣи, њ нераздѣлимѣи тр҃циѣ, вьегда, нынѣ њ присно њ во вѣки вѣкѡвъ. (овај почетак говори се од данас, па све до Оданија Пасхе на сваком јутрењу). - После обичних стихова, као први дан, и Хр҃тоѡв вокрѣе њз' мѣртвыхъ, и после велике јектеније, поје се канон Пасхе Вокрѣеѣнѣа дѣнь, ирмоси на 2, тропари на 10. Слава: Њ нынѣ: богород. (Теофана и Јосифа, писани у недељу Мироносица.) Припев као и први дан. По 6. песни я҃це њ во грѡбѡхъ иннзшеахъ с҃и безмѣртнѣ целивање и све остало као и први дан. На хвалите, стихире васкрсне на 4, гл. 2 Вьскоѡ дыханіе њ вьа тварь: и стихире Пасхе: Да вокрѣеѣтѡхъ вѣхъ: Пасха с҃иеннаа намз днѣвъ показѣа: јектенија и отпуст, као и први дан на јутрењу.

На литургији почетак као и први дан а тако исто и антифони. Прокимен апостола гл. 8 Во вьо зѣмлю њзѣде вѣщаніе ѡхъ, њ вьз концы вьелѣнныхъ глаголы ѡхъ. **Ст҃ихъ:** Нѣса повѣдаютѡхъ славу бж҃ію, творѣніе же рѡкѡ с҃гѡ възвѣщѣютѡхъ твѣрды. Апостол **Дѣлнѣа** зач. 2 Во днѣ ѡны, возвратишасѣ а҃пѣли: еванђеље по Јовану зач. 2 Кѣа никтѡже видѣ нигдѣже: остало све као и први дан.

Напомена:

После литургије носе се литије, крст, еванђеље, иконе Васкресенија Христова и св. Богородице, ван места, на жита или винограде. Путем се поје стихира гл. 6. и канон Пасхе ;

На вечерње звоне сва звона, и свештеник у Фелону и Епитрахиљу отпочиње вечерње као и први дан; на Гд҃и воззвѣхъ: стихире на 6 васкрсне, гл. 3. васкрсне 3, источне 3, Слава: Глас 3. Њ нынѣ: Вхѡдѣи кадионицом. **Свѣте тѣхѣи:** Прокимен велики гл. 7. Јектенија. На стиховње стихира васкрсна гл. 3 и стихпре Пасхе с припевима и све остало као и први дан.

3. Уторак Светле Седмице.

На јутрење звоне сва звона и бива све оно, што је јуче у понедељник, било. На хвалите стихире васкрсне на 4, гл. 3. и стихире Пасхе, с припевима. Слава: Њ нынѣ: и све о.стало као први дан! На литургији почетак и антифони као први дан. Прокимен апостола гл. 3. Еванђеље по Луки све остало као први дан.

4. Недеља Антипасхе – Томина.

Недеља антѣпасхи.

На малом вечерњу, говори се Хр҃тоѡв вокрѣе: 3 и псалм 103 Пѣвѣи дш҃е моѡ гд҃а: На Гд҃и воззвѣхъ: стихире на 4 гл. 1 Слава, њ нынѣ гл. 2 **Свѣте тѣхѣи:** Прокимен: Гд҃ь воцрѣа: На стиховње гл. 2 с припевима Слава, њ нынѣ глас исти. Трѣгѣѡе. По Ѣ҃че намз: Тропарь гл. 7 Запечатану грѡбу: Јектенија и отпуст.

Подобаетъ вѣдати: ѿце ли гдѣ нѣсть едѣніа въ недѣлю: въ сѣвѣтѣ вечера на повечеріи по тринѣтомъ кондакъ трѣиѣхъ праздника: Слава, и нынѣ: Пасхи: ѿце и во гробѣ: Снце же глаголемъ и до ѡданиа пасхи.

На великомъ вечерю, говори се Хрѣтоу воскресѣ: 3 и псалм 103 Блгвн дшѣ моѡ гдѣ. Јектенија. На Гдѣ воззвахъ: стихире на 10 гл. 1 самогл. Дверемъ заключеннымъ: Слава, и нынѣ: гл. 6 Дверемъ заключеннымъ: Входъ. Свѣте тихій: Прокименъ дне: Гдѣ воцрѣса: На литији стихире гл. 4 Гдѣ, нестерпимымъ твоегѡ бжтвѣ блнстаниемъ: Слава, и нынѣ: гл. 8 Дверемъ заключеннымъ: На стиховнѣ стихире самогл. гл. 4 Ѡ прелѣбнаго чдееѣ: с припевима. Слава, и нынѣ: гл. 5 Члвѣколюбче, веліе и безприкладное множество цедротъ твоихъ: Нынѣ ѡбщашн: Тринѣтоѣ. И по Ѡце нашъ: Тропарь праздника, гласъ 3, трѣжды: Запечатанъ гробѣ.

ѿце нѣсть едѣніа, по Нынѣ ѡбщашн: и по Ѡце нашъ: Тропарь: Запечатанъ гробѣ: И ѡбщашн. Во ѡчрѣдѣ же поемъ полнощницѣ воскресеню, на нейже поемъ канѡнъ трѣиѣхъ, ѡктѡиха ѡ глѣ, пѣваемыи по полнощницѣ. По канѡнѣ же достоино ѣсть: трѣноѣ. И прочее. Тринѣтоѣ. По Ѡце нашъ: Тропарь: Запечатанъ гробѣ: Гдѣ помилѡи. м. Слава и нынѣ: Четнѣишю херѡвѣмъ: Стѣхъ: Бже ѡцедри ны: И молѣтва: Всемогщца и животворщца: И ѡбщашн.

На ютрею после шестоуѡлміе јектенија велика и бѣзъ гдѣ: тропарь праздника гл. 7 Запечатанъ гробѣ: 3, Катизме и сѣдални праздника. Полијелеј и величаније величѣемъ тѡ живодѣче хрѣте, насъ радн во ѡдъ шѣдшаго, и съ собою всѡ воскресѣшаго. Ѳлобѡмъ и зѣрѣннѡи. ѡ ликъ: Гдѣ воцрѣса, въ лѣпотѣ ѡбелѣемъ: Слава, и нынѣ: Ѳлнлѡдіа, трѣжды. После полијелеја сѣдалан гл. 1 Внда моѡ ребра: Слава, и нынѣ: исто. Степени 1 антифон гл. 4. Прокимен гл. 4 Похвалн іерѡсаліме гдѣ, хвалн бѣа твоегѡ іѡне. Стѣхъ: Іѡкѡ ѡчрѣдѣи верѣн вратъ твоихъ. Тѡже дрѡгн прокименъ: Вѣакѡе дыханіе да хвалнтъ гдѣ. Стѣхъ: Хвалнте бѣа во стѣхъ ѣгѡ, хвалнте ѣгѡ во ѡчтѣрженіи ны ѣгѡ. Еванѣлье по Матеју зач. 116 Во времѡ ѡно, ѣднннѡдѣсѣть ѡченицы идоша въ галілею: Воскресеніе хрѣтово видѣвшѣ: 3; псалм 50. Слава: Млчтвами ѡплѡвѣ, млчтнѣ, ѡчнчтн множѣства согрѣшеніи нашнхъ. И нынѣ: Млчтвами бѣы, млчтнѣ, ѡчнчтн множѣства согрѣшеніи нашнхъ. Стихира гл. 6: Воскресъ иисъ ѡ грѡба, ѡкоже прорече, даде намъ живѡтъ вѣчнѡи и велію милѡсть. Спасн бже лѡди твоѡ: Катавасіа воскресѣніа дѣнь: Канон праздника гл. 1 Поимъ гдѣн: По 3 песни ипакој гл. 6 Іѡкѡ посредѣ ѡченикѡвъ твоихъ прншелъ ѣсн іѡсе, мнрз даѡ илмъ: прнндн и къ намъ и спасн насъ. По 6 песни кондак гл. 8 Любопытною дѣвнцѣю: и икос . Ктѡ сохрани ѡченичѣ дланъ тогда неѡпалнмъ: Сѣнаѡрѣ въ недѣлю дѡмннѣ. На 9 песни се не поје Чтнѣишю: но свака страна ирмос и остале тропаре с припевом. Катавасіа свѣтнѣа, свѣтнѣа нѡвѡи іерѡсаліме: Стѣ гдѣ бѣзъ нашъ: гл. 1. Свѣтилан Моихъ ѡдѡвѣ рѡкоу твоѡю испытѡвѡи ѡзѡвѣ: Слава, и нынѣ: Днѣсъ вснѡ блгѡдѣетъ: На хвалите стихире на 4 гл. 1 По ѣже и зъ грѡба твоѡмъ стѣрашномъ: Слава, гл. 6: По днѣхъ ѡмнѣхъ востаннѡ твоегѡ іисѣ црѣю: И нынѣ: Преблгословѣнна ѣсн: Славословіе велико, тропарь праздника, јектенија и отпуст.

Напомена:

Од данас до Оданија Пасхе служи се свака литургија било у недељу, било у седмичне дане овако:

видѣвшє, поклонѣмѧ еѣомѹ гдѹ ии҃сѹ: и све остало као обично. Канон Пасхе са ирмосом и богород., на 6 и Мироносица на 8 гл. 2. **Катавасија** **Воскрѣніа** дѣнь: По 3 песни кондак Пасхе **Воскрѣніа** дѣнь, прогвѣтѣмѧ лѡдіе: икос и сѣдалан Триода гл. 2. По 6 песни кондак гл. 2 **Радоватнѧ** мѹронѡницѧмз повелѣлѧ єи҃: **Икоєз**: На грѡбѣз твоѣй е҃іє мѹронѡницѧицы нѣдѣщѧм: На 9 песни не поје се **Чтнѣишѹ**: но припеви Пасхе до Оданија Пасхе у све недеље. **Сѣѹ** гдѣ е҃ѹ нѡшѹ: Свѣтилан Пасхе, **Слѡва**, мѹронѡницѧмз: **Жєнѹ** оҹслѡишн҃те глѣєз рѡдованіа: **И** нѡнѣ: исто. **На хвалите** стихире на 8 васкрсне 4 и источне 4. **Слѡва**: стихира еванѣельска гл. 2 **Сѹ** мѹры пришедшѹмз ѡже єз мѡрією женѡмз: **И** нѡнѣ: **Преклѡговѣнна** єи҃ вѣе дѣо: **Славословиє** велико, тропар васкрсан и отпуст. **На литургији** блажени гласа од канона песма 6. После **Вхѡдѡ**: тропари: **Вгдѡ** сннзшеелѧ єи҃ кз смѣртнѣ: **Бл҃гошєрѡзньнѣ** іѡнѣфз: **Слѡва**: **Радоватнѧ** мѹронѡницѧмз повелѣлѧ єи҃: **И** нѡнѣ: **И**ще нѣ ко грѡбѣз сннзшеелѧ єи҃ безсмѣртнѣ: **Прокіменѹ**, глѣєз є: **Спѡи** гдѣн лѡдѣн твоѡ, нѣ бл҃гоговѣннѣ догтоѡнїє твоє. **Сѣѹ**: **Кз тебѣ гдѣн воззовѣ**, **єже мѡи**, **да не премолчиши ѡ менє**. **И**плѧ дѣѡнїи сѣѹхѧ аплѧ, **зчѡло єи**. **Ко** днѣ Ѧны, оҹмножѡвшѹмѧ оҹченнѡмз: **И**лнѡдїа, глѣєз нѣ: **Бл҃говѡнѡлѧ** єи҃ гдѣн зѣмлю твою, **возвратнѡлѧ** єи҃ плѣнѧз іакѡвѣ. **Сѣѹ**: **Мнѡгѡтѣ** нѣ

Истннѧ сѣѣтѡстѣѧ, **прѡвѣда** нѣ мнѡрѣ ѡблѡкѡызѡстѡмѧ. **Вгдѡ** єѹ мѡрка, **зчѡло єѹ**. **Ко** вѣремѡ Ѧно, **прїде** іѡнѣфз: **У**местѡ догтоѡно: **И**плѧ вѡпѡше бл҃годѡтнѣи: **И**рѡєз: **Свѣтнѧ**, **свѣтнѧ** нѡбѡнѣ ієрѡлѡлїмѣ: **слѡва** **ко** гдѣнѡ **на** тебѣ **возвѣ**. **лнѡдїи** нѡнѣ, нѣ вєєлѣлѧ єѹнѣ. **ты** же чнстѡлѧ крѡднѣлѧ єѹе, ѡ вѡстѡнїи рѡждєѣтѡлѧ твоєгѡ. **Прнѡстнѣнѣ**: **Тѣло** хрїтѡво **прнїмїте**, **нѣсточннѧ** **безсмѣртнѡгѡ** **вкѡнїте**. **Дрѡгїи**: **Хвалн҃те** гдѡ **єз** нѣєз, **хвалн҃те** єгѡ **єз** вѡшннѡхѧ. **И**лнѡдїа. **Трїждѡ**.

Напомена:

У недељу **Мироносица** **увече** (и **других** **недеља**) **не** **бива** **на** **вечерњи** **Вхѡдѡ** **сем** **ако** **је** **понедељак** **велики** **свети**.

6. Недеља четврта - Раслабљенога.

Недѣла **четвѣртѡлѧ** **по** **плѡцѣ**, **разслабљеннѡгѡ**.

На **малѡм** **вечерњу** **на** **Гдѣн** **воззвѡхѧ** **стихире** **васкрсне** **4** **Слѡва**, **гл. 5**: **Взѡде** **иисѧ** **во** **ієрѡлѡлїмѧ** **на** **Ѧвчѹ** **кѡпѣлѣ**: **И** нѡнѣ: **єѣорѡднѣнѧ**, **догмѡтїкѧ**, **глѣєз** **ї**: **Превѣліє** **чѡдо**: **На** **стиховѣ**: **Сѣѣтїю** **твоєю** **хрїтѣ**: **Трѡпарѣ**, **глѣєз** **ї**: **Да** **вєєлѡтѣлѧ** **нѣнѡлѧ**:

На **великом** **вечерњу** **на** **Гдѣн** **воззвѡхѧ**: **стихире** **на** **10** **васкрсне** **гл. 3** **источне** **4** **и** **о** **Раслабљеном** **3**; **Слѡва**, **глѣєз** **є**: **Взѡде** **иисѧ** **во** **ієрѡлѡлїмѧ** **на** **Ѧвчѹ** **кѡпѣлѣ**: **И** нѡнѣ, **єѣорѡднѣнѧ**, **глѣєз** **ї**: **Кѡкѡ** **не** **днѣмѡлѧ** **єѣомѡжнѡмѹ** **рѡжѣтѡлѧ** **твоємѹ**, **прѣчѣнѡлѧ**; **Вхѡдѡ**: **Свѣтѣ** **тнѣхїи**: **Прокіменѹ**: **Гдѣ** **воцѡрнѣлѧ**: **єо** **сѣтїи** **єгѡ**. **На** **лнѡдїи** **стихирѡ** **храмѡ**, **Слѡва**, **глѣєз** **є**: **Прн** **Ѧвчѣи** **кѡпѣлѣ**: **И** нѡнѣ: **єѣорѡднѣнѧ**, **глѣєз** **тѡнѣже**: **Хрѡмѧ** **нѣ** **двѣрѣ** **єи҃**:

На **јутрењу** **на** **Бїѹ** **гдѣ**: **тропар** **васкрсан** **да** **вєєлѡтѣлѧ** **нѣнѡлѧ**: **Слѡва**, **нѣ** **нѡнѣ**, **єѣорѡднѣнѧ**: **Тѡ** **ходѡтѡнѣтѡвѡлѡшѹ** **єпѣнїє** **рѡдѡ** **нѡшегѡ**: **ипѡкој** **Ѧднѡлѡлѧ** **внѣдѣнїемѧ**: **Степѣнѡ** **глѣєз** **ї**. **И**нтѣфѡнѧ **ї**: **Плѣнѧ** **єѣѡнѣ** **ты** **нѣзѡлѧ** **єи҃** **ѡ** **вѡвѡлѡнѡ**: **нѣ** **менѣ** **ѡ** **стѡрѡтѣи** **кз** **жнѡвѡтѹ** **прнѡлѡцѣи** **слѡвѣ**. **Вз** **їѡгѧ** **сѣѣнѡнѣ** **слєзѡмнѣ** **єже** **єтѡвнѣннѡмнѣ**, **жнѡдѣтѧ** **клѡсы** **рѡдѡстїю** **прнѡжнѡвѡтїѡлѧ**. **Слѡва**: **Сѣѣомѹ** **дѡлѧ** **всѡкѡє** **бл҃годѡрїє**, **ѡкоже** **Ѧцѹ** **нѣ** **єнѹ** **єѡвѡлнѣтѡлѣтѧ**, **єз** **нѣмѣже** **всѡ** **жнѡдѣтѧ** **нѣ** **дѡнѣжѡтѣлѧ**. **И** нѡнѣ **исто**. **Тѡже** **прокіменѧ**, **глѣєз** **ї**: **Рѡцѣте** **во** **їзѡцѣѣхѧ**,

ѣакъ гдѣ воцрѣна, нѣо исправи веле́ннѣю, ѣаже не подвижитса. **Стѣхъ:** Воспо́йте гдѣн пѣсьн но́вѣ, воспо́йте гдѣн вѣдъ зе́мля. Та́же дрѣгѣи прокѣменъ: Ве́лкое ды́ханіе да хва́литъ гдѣ. **Стѣхъ:** Хва́лите бѣа во стѣхъ ѣгѣ, хва́лите ѣгѣ во оутверже́ніи си́лы ѣгѣ. Ѣвѣліе ѡ лѣкѣи, дѣ, во́скре́еное зачѣло рѣи. Во вре́ма Ѣно, во ѣднѣ ѡ ѣбѣвѣтъ: и све друго као у прошлу недељу.

Преполовѣеъ Педесетнице- Уторак Преполовѣе́ніе стѣа пѣтдесѣтницеы въ вѣторникъ

Начѣло по ѡбычаю, ѣ каде́ма радова́а. На Гдѣи воззва́хъ: поѣта́внмъ стѣхѣвъ ѣ, ѣ поѣмъ стѣхѣры насто́ащыа ѣ, повто́рающе ѣ. Гла́съ дѣ. Подобе́нъ: Гдѣи, возше́дъ на крѣтъ:

Настѣа преполовѣе́ніе днѣи, ѡ спасѣтельнагъ начинѣемыхъ во́стѣа, пѣтдесѣтницею же бѣ́е́твенною печа́таемое, ѣ свѣтитса свѣ́тастн ѡко́дѣ ѣмѣщее, ѣ соедни́ающее ѡко́а, ѣ прѣнтѣ сла́вѣ пре́дѣла́ющее, вѣ́ннѣагъ вознесѣ́нѣа пре́дпочи́таѣтъ. Сла́ва ѣ возвеле́нѣа ѣво́нъ, вѣ́говѣстѣвшѣа хрѣ́то́вѣ во́скре́е́ннѣ: вѣ́рнѣи же ѣгѣ ѣво́не во́зрадова́шѣа се́го вѣдѣ́вшѣ, ѣ ѡмыва́ющѣа дѣомъ свѣ́рнѣ хрѣ́то́вѣнѣтѣа: гото́внѣа то́рже́тѣвѣющѣи, ѡво́нѣхъ ве́е́лое преполовѣе́ніе. Прѣбли́жѣа бѣ́е́твеннагъ ѣзѡбѣ́ннѣо ѣзлѣ́тѣе на вѣ́хъ, ѣакоже напѣа́а, дѣа: пре́дза́конѣнѣе проповѣ́дѣтъ преполовѣ́шѣеа, по хрѣ́то́вѣ смѣ́ртнѣ ѣ по́гревѣ́ннѣ ѣ во́скре́е́ннѣ, ѡ негѣ дѣнѣ ѣщѣ оутѣннѣомъ, не́лѣжнѣо ѡвѣ́щѣнѣю, оутѣ́шнѣтелево пока́зѣющѣ ѣвѣ́нѣе. Сла́ва, ѣ ны́нѣ гла́съ ѣ: Прѣ́здннѣкъ преполова́ющѣа, тѣвогѣ хрѣ́тѣ во́скрѣ́нѣа, ѣ бѣ́твеннагъ прѣше́тѣа стѣагѣ тѣвогѣ дѣа, соше́дшѣа ѣдѣ́еъ тѣво́нѣхъ во́пѣва́емъ тѣннѣтѣа, во́нѣже ѣзпо́лнѣ на́мъ ве́лію мѣ́лостѣ. Вхѣ́дъ. Прокѣменъ днѣ. Чтѣ́нѣа трѣ: Проро́чѣтѣа Та́къ глаго́летъ гдѣ: Проро́чѣтѣа ѣа́ннѣа чтѣ́нѣе. [Гла́вѣ ѣѣ.] мѣ́хѣннѣа чтѣ́нѣе. [Гла́вѣ дѣ.] Та́къ глаго́летъ гдѣ: Прѣ́тѣей чтѣ́нѣе. [Гла́вѣ дѣ.] Прѣмѣ́дрѣстѣа со́здѣа себѣ до́мъ, Та́же, ѣкѣтѣнѣа: Рѣ́е́мъ всѣи: ѣ возгла́съ. Та́же: Спо́добнѣ гдѣи: Поѣ́емъ: ѣпо́лннѣмъ вѣ́рнѣю: **На стѣхѣвнѣ** стѣхѣры сла́вогѣны, гла́съ дѣ. Ѣво́ннѣа мо́наха: Пѣтдесѣтницеы настѣа днѣи преполовѣе́ніе: **Стѣхъ:** **Пома́нѣ со́нмъ тѣо́и, ѣго́же стѣжа́аъ ѣнѣ ѣспѣ́ва.** Во стѣ́аице прѣше́аъ ѣнѣ прѣмѣ́дрѣстѣе бѣ́а: Гла́съ ѣ. Ѣгѣа преполовѣе́ніе прѣ́здннѣа настѣа: Сла́ва, ѣ ны́нѣ: гла́съ ѣ: Преполовѣ́шѣа прѣ́здннѣкѣ: По ны́нѣ ѡпѣ́аешнѣ: ѣ по Ѣ́е на́шъ: Тропа́рь, гла́съ ѣ: Преполовѣ́шѣа прѣ́здннѣкѣ: Та́же ѣе́е: Прѣмѣ́дрѣстѣа. ѣ ѡпѣ́етъ по ѡбычаю.

Напомена:

На по́вѣрѣнѣ стѣагѣа радова́агѣа поѣмъ стѣхѣры, ѣ канѣнъ. Конѣ́аъ прѣ́здннѣа. На по́лѣнощнѣѣ по ѣ́мъ трѣнѣ́омъ тропо́аъ прѣ́здннѣа. По ѣ́мъ трѣнѣ́омъ конѣ́аъ прѣ́здннѣа. Та́же, Гдѣи по́мѣаъ ѣи. ѣ ѡпѣ́етъ. Мо́лѣтѣы за́вѣпо́кѣннѣа: Пома́нѣ гдѣи въ наде́ждѣи: не глаго́лемъ.

Преполовѣеъ Педесетнице- Среда Преполовѣе́ніе стѣа пѣтдесѣтницеы въ сре́дѣ

На бѣ́гѣ гдѣ: тропо́аъ прѣ́здннѣа, гла́съ ѣ: Преполовѣ́шѣа прѣ́здннѣкѣ: По ѣ́мъ стѣхѣ́лобѣи свѣ́аенъ, гла́съ дѣ. Подобе́нъ: Сѣ́орѣа пре́дварѣ: Вѣ́хъ се́рдѣцъ помы́шлѣнѣа вѣ́дѣи: Сла́ва, ѣ ны́нѣ: то́нѣже. ѣ чтѣ́нѣе въ то́лковѣннѣи ѣвѣ́а ѣво́ннѣа. По ѣ́мъ стѣхѣ́лобѣи свѣ́аенъ, гла́съ ѣ. Подобе́нъ: Со́вѣзначѣ́льнѣо сло́во: Вѣ́а вѣ́хъ во хрѣ́мѣ стѣ́а: Сла́ва, ѣ ны́нѣ: то́нѣже. Та́же глаго́лемъ ѣднѣо́ждѣ: Во́скрѣ́нѣе хрѣ́то́во вѣдѣ́вшѣ: ѣ ѡ́а́омъ ѣ. Канѣ́на

праздника два со ірмосы на ѿ. Первый со ірмосы на и, второй на ѿ. Последні же катавасія, ірмосъ втораго канѡна, ѿба лика въѿпѣ. Канѡнъ, гласъ ѿ, гдѣнна деофана, ѿгѡже краестрѡче иіе: Преполовѣніе праздникѡвъ превеликихъ похвалю. Пѣснь ѿ. Ірмосъ: Мора чермнѡю пѡчннѡ: Пришелъ єси хрѣте, свѣтлостн бжестѡ испѡцаа: Премѡдростъ, правда, гдѣ: Плѡтъ твоа истлѣнѡа во грѣбѣ не видѣ, влѡко: Арѡгѣи канѡнъ, творѣніе гдѣнна андрѡа критикагѡ, гласъ и. Пѣснь ѿ. Ірмосъ: Море ѡдѡстѡа єси: Гдѣныцы восплецигте, євренѡ восплачгте: Чѡдо показѡа єси, вѡдѡ въ вѣно прешѣдшю: Стрѡа приноотѡдѡцаа сѡи гдѣ жнзні иотнннѡа: Хлѣбы блгословѡа єси, рыбы ѡумножилъ єси: Слава, трѣенъ: Трѣи соевзначѡлы слава и сопретѡлы: И нынѣ, бгѡродиченъ: Бдѣна влѣстѡа єси зиждѣтѡа твоѡго бгѡродѣтельннѡа во чрѣвѣ: Катавасія: Море ѡдѡстѡа єси: Пѣснь і. Ірмосъ: Веселѣтѡа ѡ тѡбѣ црѡкъ твоа хрѣте: Вѡдѡ жнвѡтѡорныхъ иотѡчннѡа ѡвѡрѡа єси црѡкн: Ѡ землѣ ѡгѡ на нѡо вознестѣа: Бжестѡомъ жнвѡтѡорѡи, и ѡ дѡы родѣныѡа гдѡ: Ннъ. Ірмосъ: Оѡтѡвѡрѣа єрдѡе моѡ во гдѣ: Не иже на лицѣ єдѡа єднѣтѡа іѡдѣс: Ище и словесѡмъ не вѣрѡете іѡдѣс: Ище месѣи вѡкѡ подобѣтѡа прѣнтѣ іѡдѣс: И нынѣ, бгѡродиченъ: Бдѣнъ ѡ трѣцы сѡи вѡвъ, плѡтъ видѣа єси:

Катавасія: Оѡтѡвѡрѣа єрдѡе моѡ во гдѣ: Стѡленъ, гласъ и. Подѡбенъ: Премѡдростн слова: Стѡа поредѣ свѡтѡлнѡа: Слава, и нынѣ: Подѡбенъ: Премѡдростн вѡдѡ и жнзні, иотѡчѡа мѡровн: Пѣснь ѿ. Ірмосъ: Вознестѡа тѡа видѣвшн црѡкъ на крѣтѣ: Растѡрѡавъ ємертн вратѡа илоу твоѡу: Преполовѣніе вѡсѡхъ и конѡцъ иѡчѡа: Гдѡкѡ бгѡ и вѡсѡхъ иѡчѡа влѡстѡ: Бгѡродиченъ: Дѡешн богѡтнѡа блгѡдѡтъ тѡеѡ поѡцѡымъ: Ннъ. Ірмосъ: Прѡрѡкъ ѡвѡкѡмъ: Ище месѣи подобѣтѡа прѣнтѣ: Не разѡмѣѡѡе писѡнѣ, прельѡѡетѡа вѣи вѡ євренѡ беззѡконнѣ: Бдѣно дѡло показѡхъ вѡмъ, и вѣи ѡжѡ днѡвтѡа, взыбѡше іѡдѣсѡмъ хрѣтѡс: Дѡла сотѡорѣхъ мнѡгѡа, и кѡегѡ рѡдн дѡла кѡменѡмъ бѣтѡа ма: Во ѡпѡстѡлѡхъ дѡнѡтѡвѡа, и во прѡрѡцѡхъ єаѡмъ почнѡа єз дхѡмъ: Слава, трѣенъ: Трѣе нерѡзѡбѡлѡа єдннѡа: И нынѣ, бгѡродиченъ: Во чрѣвѣ твоѡмъ, бгѡ неѡписѡннѡа влѣстѡнѡа: Катавасія, ірмосъ: Прѡрѡкъ ѡвѡкѡмъ ѡумнымѡ ѡчѡа: Пѣснь ѿ. Ірмосъ: Ты гдѣ моѡ, свѣтѡ въ мѡрѡа прншелъ єси: Бжестѡенныхъ праздникѡвъ преполовѣнѡа дѡстѣгѡше: Гдѡкѡ коѡстннѡа єцѣнѡе настѡѡѡѡе торжѡетѡо преполовѣніе: Бгѡродиченъ: Оѡмъ архѡгѡльскѣи не мѡжетѡ: Ннъ. Ірмосъ: Гдѣ бжѡ нѡшъ, мѡрѡа дѡждѡ нѡмъ: Чѡдѡсѡ ѡкрасѡа єси ѡпѡстѡлы твоѡ: Вѡа прѡсѡвѣтѡнѡа землѣ конѡцы ѡчѡеннѡа: Хѡлѡ возымѡемъ цѡрѡствѡю твоѡмѡ, пѣнѣе же тѡбѣ прнѡсѡмъ: Слава, трѣенъ: Слава тѡбѣ, ѡче єтѡиѡ, бжѡ нерѡждѣнѡе: И нынѣ, бгѡродиченъ: Бѡитѡ чрѡво тѡѡ єтѡа трапѣза, иѡдѡа нѣнѡи хлѣбъ: Катавасія: Гдѣ бжѡ нѡшъ: Пѣснь ѿ. Ірмосъ: Пожрѡ тн со гласѡмъ хѡленѡа гдѣ: Преполовѣніе пѡтѡдѡстѡннѡа настѡа днѡсѡ: Глѡбѡа єси въ хрѡмѣ хрѣте предѡтѡа: Бгѡродиченъ: Бѡдн мѣ предѡтѡельннѡа, и єтѡнѡ нерѡшнѡа: Ннъ. Ірмосъ: Гдѡкѡ вѡды морѡкѡа: Вѡа содержѡи конѡцы, возшелъ єси иіе: Ѡвѡрѡа єси ѡстѡнѣ твоѡ влѡко: Дѡло ѡчѡе соеврѡнѡа єси: Бевзначѡлыи єнѡа нѡчѡло вѡстѡ: Слава, трѣенъ: Бдѣно въ трѣчѣ бжестѡо: И нынѣ, бгѡродиченъ: Дѡл по ржѡтѡѣ поѡмъ тѡа: Катавасія: Гдѡкѡ вѡды морѡкѡа чѡлѡвѡколѡбѡе: Конѡкѡ, гласъ ѿ. Подѡбенъ: Вознестѡа: Праздникѡ законѡмѡ преполовѡѡѡѡа: Ікозѡ: Ѡладѣнѡвѡшю моѡ дѡшѡ прѡгрѡшѣнѣи: Сѡназѡрѡ мнѣн. Тѡже трѡѡдн.

Пѣснь ѿ. Ірмосъ: Въ пѡцн ѡвѡамѡстн ѡтрѡцы прѡдѡтѡнѣ: Крѡпѡстѡю иіе ємертнѡю разѡрь єаѡ: Плѡтъ ногѡца вѡдѡѡе: Бгѡродиченъ: Вѡшнѡагѡ ѡвѡѡѡенѡе бжестѡенѡе єелѣнѡе, рѡдѡнѡ!

Ннъ. Ірмосъ: Хѡдѣнѡа пѡцнѡ: Плѡтѡкн потрѡдѡа єси, ѡпокоѣнѡе вѡсѡхъ: Сѡмарѡнѡнн гдѣ жѡнѣ вѡсѡвѡа єси: Вѡдѡ жнвѡю иотѡкѡѡѡѡю: Пѡтѡмн хлѣбы прѡпнтѡа єси: Гдѡнѡ тѡѡе: Оѡднѡа єси влѡко тѡѡе ємѡтрѣнѡе: Прѡкѡжѣннѡа ѡчнстѡа єси: Слава, трѣенъ: Пѡклѡнѡемѡа твоѡмѡ гдѣ прѡчнстѡмѡ ѡцѡ: И нынѣ, бгѡродиченъ: Во чрѣвѣ твоѡмъ влѣстѡа єси невѡсѡстѡмаго слова: Катавасія: Хѡдѣнѡа пѡцнѡ: Пѣснь и. Ірмосъ:

Рѣцѣ распротѣръзъ данїиѣ: Красѣнъ ѡзъ грѣба востѣвъ: Оумертвѣнъ ѡдѣ ѡакъ бѣжъ жнвоначѣльнѣишїи: Лѣчи, ѡакъ
 слнцѣ хрѣтѣ правды ѡбнѣва: Бѣгороднѣнъ: Сѣ нѣнѣ ѡскѣдѣ ѡвѣ ѡ ѡднна плѣмене кнѣзь ѡ вѣждъ: Ынъ. Ыромѣзъ:
 Ыггѣл ѡ небеса, на прѣстѣлѣ: Прїндѣте вѣднѣте лѣдїе, на прѣстѣлѣ славы вопѣвѣлемѣго: Ты сѣнъ вѣнѣтннѣ хрѣтѣсѣ,
 въ мїръ сѣнъ прншѣдѣи: Прѣмѣдрѣстѣ бѣжїа: Въ сѣбѣвѣтѣхъ хрѣтѣсѣ: Разслабленнаго, глаголетѣ, въ лѣтѣхъ же
 мнѣзѣхъ лежѣцаго: Не мѣвѣнъ лн вѣмъ законъ дѣвыи: Неблагѣдѣрнѣ всѣгда въ пѣртѣннѣ жнвѣшїи: Бѣгословнѣмъ
 ѡцѣ ѡ снѣ ѡ сѣлѣго дѣла, гѣла. Трѣнѣнъ: Сѣдннъ бѣжъ ѡвѣмъ трѣцѣ: Ы нѣнѣ ѡ прнѣнѣ ѡ во вѣкнѣ вѣкѣвѣвъ, ѡмннѣ.
 Бѣгороднѣнъ: Вѣакъ роднѣ сѣнъ: Тѣже: Хвѣлннѣмъ, бѣгословнѣмъ, покланѣемѣ гѣвнѣ: Катавѣсїа: Ыггѣл ѡ небеса:
 Чѣстнѣишѣю: не стѣхословнѣтѣла. Пѣснѣ дѣ. Ыромѣзъ: Вѣмѣнь нерѣкорѣчнѣишїи: Нѣвомѣ ѡ чнстѣмѣ жнтельствѣ: Ты
 моѣ смѣртнѣо жнзнѣодѣвѣ: Въ небѣноѣ пѣкнѣ жнтїѣ звѣннѣ вѣвѣше: Бѣгороднѣнъ: Ыакъ кѣрѣнь, ѡстѣчннѣкъ ѡ внѣшъ
 нечлѣнїа: Ынъ. Ыромѣзъ: Чѣжде мѣтерѣсѣмъ дѣвѣтѣво: Прѣздннѣкѣ прѣполовѣлѣюцѣла ѡдѣнѣкомѣ: Ыцѣлѣснѣла дарѣвннѣи
 ѡзвѣвнѣтель моѡ ѡстѣчїа: Нѣпокорнѣвѣ ѡдѣснѣ ѡзвѣвнѣтель моѡ ѡбнѣчїа: Бѣвѣлѣла чѣдѣсѣ ѡчѣннѣкѣмъ тѣвоиѣмъ
 сѣнѣ: Ыцѣ чѣловѣка ѡбрѣзѣете въ сѣбѣвѣтѣ, да не кѣкѣ разорнѣтѣла законъ: Сѣхѣю ѡцѣлѣвнѣишїи рѣкѣ слѣвомъ:
 Прѣкажѣннѣо моѣ сѣрдѣце ѡчнстнѣвъ: Слава, трѣнѣнъ: Чѣжде сѣтѣ беззакѣннѣишїи славнѣтнѣ безнѣчѣльнѣю трѣцѣ: Ы
 нѣнѣ, бѣгороднѣнъ: Вѣчѣстнѣла сѣнъ во чрѣвѣ тѣвоѣмъ дѣво мѣтнѣ: Катавѣсїа: Чѣжде мѣтерѣсѣмъ дѣвѣтѣво:
 Сѣзпѣртѣлѣрнѣи. Подѣбенъ: Нѣко сѣвѣздѣамнѣ: Чѣшѣ ѡмѣлѣнѣ нечѣстѣннѣишїи дарѣвнѣ: [Трїжѣды]. На хвѣлнѣтѣхъ, вѣсѣкѣоѣ
 дѣхѣнїѣ: постѣвнѣишїи стѣхнѣ дѣ ѡ поѣмъ подѣбнѣ прѣздннѣкѣ гѣ, повтѣрѣюцѣе ѡ, глаѣзъ дѣ. Подѣбенъ: Ыакъ дѣбла:
 Прѣмѣдрѣстѣ, ѡ снѣла, ѡчѣе сѣлѣнїѣ: [Дѣвѣжѣды]. Внѣжннѣкѣмъ зѣтѣкѣшѣ ѡвѣтѣ: Нѣвѣдѣла кѣменнѣмъ повѣшѣла: Слава, ѡ
 нѣнѣ, глаѣзъ дѣ. Ынатѣлѣла. Прѣвѣчѣтнѣшѣла вѣртїѣ: Славословїѣ великѣоѣ. По трнѣтѣоѣмъ трѣпѣрѣ прѣздннѣкѣ. Вѣктѣснѣи,
 ѡ ѡпѣртѣ. Ы чѣсѣ ѡнѣ.

7. Недѣла пѣта - Самарѣанѣи.

Недѣла пѣтѣла по пѣсѣцѣ, самарѣаннѣи.

На малѣоѣмъ вѣчѣрѣнѣу стнхирѣ вѣскрснѣ 4. Слава гл. 6 ѡ нѣнѣ бѣгород. На стнховнѣе стнхирѣ вѣскрснѣ ѡ
 Бѣгороднѣцѣ, Слава гл. 8 ѡ нѣнѣ гл. истнѣ. Тропаръ сѣвѣтѣлѣю вѣскрснѣнѣ: Слава ѡ нѣнѣ: Прѣполовнѣшѣла прѣздннѣкѣ:
 На великѣоѣмъ вѣчѣрѣнѣу на Гѣднѣ вѣззѣлѣхъ: стнхирѣ вѣскрснѣ 3, истѣчнѣ 1, Прѣполовнѣнѣ 3, Самарѣанѣкѣ 3 гл. 1 На
 ѡстѣчннѣкѣ прншѣлѣ сѣнъ: Слава, гл. 6: Прн стѣдѣнѣцѣ: Ы нѣнѣ: бѣгороднѣнъ, глаѣзъ дѣ: Ыже тѣбѣ рѣднѣ бѣгосѣтѣцѣ
 прѣрокѣ дѣдѣ: Вѣхѣдѣ. Прѣкнѣмѣнъ днѣ. На лнтнѣи стнхирѣ храмѣ Слава, ѡ нѣнѣ: гл. 3 Да рѣдѣтѣла днѣсѣ сѣвѣтѣла нѣо
 ѡ зѣмлѣ: На стнховнѣе стнхирѣ вѣскрснѣ ѡ стнхирѣ Пѣсхѣ с прнпѣвнѣма Слава, гл. 8: Вѣгда ѡбнѣла сѣнъ во плѣчнѣ
 хрѣтѣ бѣжѣ: Ы нѣнѣ: Вѣскрснѣнѣ дѣнѣ: ѡ остѣло кѣо ѡ прошлѣ недѣлѣу.

На ѡтрѣнѣу на бѣжъ гѣдѣ: трѣпаръ вѣскрснѣ 2, Слава ѡ нѣнѣ: прѣздннѣкѣ Прѣполовнѣшѣла прѣздннѣкѣ: Катнзмѣ;
 сѣдалнѣи вѣскрснѣи; Ипѣкоѣ, Стѣпѣннѣи прѣокнѣмѣнѣ гласѣ: Вѣскрснѣнѣ гѣднѣ, помѣзнѣ нѣмъ, ѡ ѡзвѣвнѣ нѣсѣ ѡмѣнѣ
 тѣвоѣгѣ рѣднѣ. **Сѣтѣхъ:** Бѣжѣ ѡшнѣма нѣшнѣма ѡслѣбнѣшѣомъ, ѡ ѡтѣцѣ нѣшнѣ вѣзвѣстнѣшѣ нѣмъ. Тѣже дрѣгнѣи
 прѣкнѣмѣнъ: Вѣсѣкѣоѣ дѣхѣнїѣ да хвѣлнѣтѣ гѣла. **Сѣтѣхъ:** Хвѣлнѣте бѣла во сѣтѣхъ сѣгѣ, хвѣлнѣте сѣгѣ во ѡвѣтѣрѣжѣннѣи
 снѣлы сѣгѣ. Еванѣлѣе по Јѣванѣу зѣч. 63: Во вѣрѣмѣ ѡно, во сѣдннѣ же ѡ сѣбѣвѣтѣ: ѡ сѣе остѣло кѣо ѡ прошлѣ
 недѣлѣу. Канѣннѣ Пѣсхѣ сѣ ирѣмосѣмъ ѡ бѣгород. на 6, Прѣполовнѣнѣ на 4 ѡ Самарѣанѣкѣ на 4. Катавѣснѣ Пѣсхѣ.
 По 3 пѣсѣмъ конѣдакѣ Прѣполовнѣнѣ ѡ икѣс ѡ сѣдалѣнѣ гл. 4: Да рѣдѣтѣла нѣо, да лнковѣтѣвѣюцѣ зѣмнѣла: Слава,
 ѡ нѣнѣ: глас истнѣ. По 6 пѣсѣмъ конѣдакѣ гл. 8: Вѣрѣю прншѣдѣшѣла на клѣдѣзѣ самарѣаннѣи: ѡ икѣс, Сѣнѣзѣрѣ
 мннѣнѣ. Тѣже трѣднѣ. На 9 пѣсѣмъ не поѣе сѣ Чѣстнѣишѣю: Сѣтѣ гѣдѣ бѣжъ нѣшѣ: гл. 4. Сѣвѣтнѣланѣ Пѣсхѣ Слава

Самарјанке њ њѣнѣ: Преполовѣња. На хвалите стихире васкрсне 4, источна 1, Самарјанке 3 гл. 2: Да радѣтса днесь свѣтла нѣо њ земаля: Слава, глѣз тѣйже: Источникъ живначалѣа ѣнз ѣнз нашз: Ѣ њѣнѣ: Преплѣвенна ѣн: Славолюбѣе великое. Ѣ ѡпѣтз.

На литургији блажени гласа и Самарјанке песма 3 и празника песма 6. После вхѣдѣ тропар васкрсан и Преполовѣња, Слава: Вѣрою пришедшаа на клѣдзѣ самарѣнѣна: Ѣ њѣнѣ: Празникъ законномъ преполовляющѣа: Прокимен гл. 3: Пѣнѣте бѣѣ нашемъ, пѣнѣте, пѣнѣте црѣви нашемъ, пѣнѣте. **Стѣх:** Всѣ азѣцы восплещѣте рѣкамъ, воскликните бѣѣ глѣзомъ радванѣа. Апостолъ въ дѣѣнѣнхъ, зачало 28: Во днѣ Ѣны, разѣѣвшѣнѣа апѣстолѣ ѡ скѣрѣнъ бѣвшѣа при стѣфанѣ: Ѣлладѣа, глѣзъ дѣ: Паллцы, ѡ оупѣвѣнѣ, ѡ црѣвѣнѣ, ѣтнны радѣ ѡ крѣотѣнѣ, ѡ правды. **Стѣх:** Возлюбѣаъ ѣнѣ правдѣ, ѡ возненавѣдѣаъ ѣнѣ беззаконѣе. еванѣлье по Јовану зач. 12: Во время Ѣно, прѣидѣ ѣнѣ во градъ самарѣнѣнѣа глаголемѣа ѣхѣръ: Вмѣетѣ же доетѣнѣо: поѣмъ: Ѣгѣаъ вопѣашѣ блгодѣтнѣнѣ, чѣтѣа дѣо радѣнѣа, ѡ пакѣ рекѣ, радѣнѣа: тѣоѣ ѣнѣ вокрѣе трднѣвенъ ѡ грѣа, ѡ мѣртѣаъ воздѣнѣнѣнѣ, лѣдѣе велѣнѣтѣа. Тѣже ѣрмосъ: свѣтѣнѣа, свѣтѣнѣа нѣвѣнѣа ѣерѣлѣнѣе: слава бо гдѣна на тѣвѣе возѣа. лѣнѣнѣ ѡ ѡнѣ. тѣ же чѣтѣа крадѣнѣа вѣе, ѡ вѣртѣнѣнѣ рождѣтѣа тѣоѣгѣо. Причѣтнѣнѣ: Тѣло хрѣтѣоѣо прѣнѣмѣте, источникѣа беземѣртѣагѣа вѣдѣнѣте. Дрѣгѣнѣ: Хвалѣте гдѣа ѣзъ нѣзъ, хвалѣте ѣгѣо въ вѣшнѣнхъ. Ѣлладѣа. Трѣнѣа.

Слѣжеа ѣгѣагѣо мнѣнѣ поѣтѣа на повѣчѣнѣнѣ.

[зрѣ] Подѣбѣтѣ вѣдѣтѣ, ѣакѣ слѣжеа самарѣнѣнѣ поѣтѣа дѣ днѣ: въ недѣаю, въ четѣртѣокъ, въжъ пѣтѣокъ, ѡ въ ѣбѣвѣтѣ. Въ понѣдѣльнѣнѣнѣ оѣвѣ, ѡ во вѣторнѣнѣнѣ, поѣтѣа слѣжеа преполовѣнѣнѣо ѡ въ срдѣѣ ѡдѣтѣа: поѣмъ ѣкоже ѡ на сѣмѣнѣ прѣзднѣнѣнѣ, кромѣ вхѣдѣ ѡ чѣнѣнѣнѣ.

8. Недѣа шѣста - Слепом.

Недѣла шѣстѣа по пѣсѣцѣ, ѡ слѣпѣомъ.

На малѣо вечернѣу стихире васкрсне гл. 5 . Слава гл. исти ѡ њѣнѣ богород. На стиховнѣе стихира васкрсна и Богородице. Слава гл. 8 ѡ њѣнѣ гл. 5.

На великомъ вечернѣу 103 псалм, катизма прѣа. На Гдѣнѣ воззѣахъ: стихире васкрсне 3, источнѣ 4, Слепога 3 гл. 2: Слепѣнѣа родѣнѣнѣа: Слава, гл. 5: Гдѣнѣ, мѣмоходѣа пѣтѣмъ: Ѣ њѣнѣ, бѣгороднѣнѣнѣ: Въ чермѣнѣмъ мѣрѣ: Вхѣдѣ. Прокѣменъ днѣ. На литији стихира храма. Слава, гл. 4: Всѣ жѣтѣе слѣпѣнѣа нѣцѣа помѣшлѣа: Ѣ њѣнѣ: бѣгороднѣнѣнѣ, глѣзъ тѣйже: Прѣзрѣнѣа на молѣнѣа тѣоѣнхъ рѣзъ вѣнепорѣчѣна: На стиховнѣе стихира васкрсна гл. 5 и стихире Пасхе с припѣвѣа. Слава, гл. 8: Правды ѣнѣце мѣслѣнѣо хрѣтѣе вѣже: Ѣ њѣнѣ: Воскрѣнѣа дѣнѣ, ѡ просѣтѣнѣа торжѣтѣвѣомъ: и остало као у прошлу недѣаю.

На јутренѣу на ѣгѣа гдѣ: тропаръ васкрсанъ Сѣбѣзначѣае слово Ѣцѣ ѡ дѣховѣ: Пѣгороднѣнѣнѣ: Радѣнѣа дѣере гдѣна непроходѣмѣа: и остало као у прошлу недѣаю. Еванѣлье по Јовану зач. 64: Во время Ѣно, марѣа ѣгоѣашѣ оупѣ грѣа вѣнѣ пѣлѣцѣнѣ: и остало као у прошлу недѣаю. Канон Пасхе са ирмосомъ и богород. на 8 и Слепога на 6 гл. 5. Катавасија: Сѣнѣтѣа бѣѣ: По 3 песми кондакъ и икосъ Пасхе и сѣдаланъ Слепога. По 6 песми кондакъ гл. 4: Дѣшѣвнѣа Ѣнѣа ѡслѣплѣнѣнѣ: и икосъ. На 9 песми не поје се Четѣнѣнѣшѣю: но припѣви Пасхе и 9 песма канона

праздника. Также, Гдн помилуй. Ё. И шпѡдетъ. Молитвы, Помани гдн, въ надежди: не глаголемъ. Оутрени начало по обычаю. И аѡте чтецъ

глаголетъ: Прѣидите поклонимъ: трижды. и Обычныхъ двѣ Псалма, дѣ и ѳ. и шестоПсалма.

Въ четвертокъ на оутрени.

На ютрењу на Гѣъ гдѣ: тропарь праздника трижды, гласъ дѣ: Вознесена єси во славу хрѣте бже нашъ: Катизме; сѣдални сви праздника. Полиелей и Величание: Величьемъ тѣ, живодавче хрѣте, и почитаемъ єже на небѣ съ пречѣтою твоею плотью, бжеетвенное вознесєніе. Псаломъ ижебѣнный. Всѣ иъзыцы восплещѣте рѣкѣмъ: Слава, и нынѣ: Аллилуѣа, трижды. Сѣдалан гл. 5 Сошедый съ небѣ на земнѣа: И чтєніе праздника: Похвальная словеса, творєніе кѣрѣ андрѣа, илѣ прочѣхъ. Степени Прокименъ. гласъ дѣ: Възиде бѣъ въ воскликновєніи, гдѣ во гласѣ трѣбѣ. Стѣхъ: Всѣ иъзыцы восплещѣте рѣкѣмъ, воскликните бѣъ гласомъ радванѣа. Также дрѣгѣи прокименъ: Великое дыханіе да хвалитъ гдѣ. Стѣхъ: Хвалите бѣа во стѣхъ єгѡ, хвалите єгѡ во оутвержденіи силы єгѡ. Бѣлѣ ѡ марка, зачало ѡа: Во время ѡно, воскресъ ижеъ задрѣа: воскресѣ хрѣтово видѣвшѣ: Псалм 50; Слава: гласъ ѳ: Молитвами апѡстолѡвъ: И нынѣ: Мѣтѡвами бѣѡ: Также, стѣхъ: Помилуй ма бже, по величѣи милости твоеѣ: Днєъ на небѣхъ гѡрѣа силы наше єстество зраце: Катавасіа: Бжеетвеннымъ покровєнъ: По 3 песни сѣдалан гл. 8 Вѣдѣа на ѡблаки нѣныа: По 6 песни кондак гл. 6 Бже ѡ насъ исполнєвъ смотрєніе: Ікоъ: Иже землѣ на землѣ ѡтѣвѣшѣи: На 9 песни поју се припеви праздника. Катавасіа Радѣна бѣе мѣи хрѣта бѣа: Бжепѡстѣлѣи самогласєнъ: Оученикомъ зрацѡвъ тѣ: На хвалите стихире на 4 гл. 1 Ангѣлскѣ иже въ мѣрѣ торжествомъ: Слава, и нынѣ, глас 2: Родѣна єси ѣкѡ самъ вохотѣлѣ єси: Славолюбѣе великое. Шпѡдетъ: Иже во славу вознесѣна ѡ насъ на небо, и ѡдєснѡ сѣдѣи бѣа и ѡца, хрѣтоєъ истинный бѣъ нашъ, молитвами пречѣстѡа своеа мѣре, стѣхъ славыхъ и всехвальныхъ апѣа, и всѣхъ стѣхъ, помилуетъ и спасетъ насъ, ѣкѡ бѣгъ и человеколюбєцъ. И чѣсъ ѣи въ прѣтворѣ. И совершенный шпѡдетъ. На литургии антифони пс. 46 гл. 2:

Поємъ антифѡны, Псаломъ мѣ, гласъ ѳ:

Стѣхъ а: Всѣ иъзыцы восплещѣте рѣкѣмъ, воскликните бѣъ гласомъ радванѣа.

Молитвами бѣѡ спсе спасѣ насъ.

Стѣхъ б: Іѣкѡ гдѣ въшнѣи стѣрашенъ, црѣ велѣи по всѣи землѣ.

Молитвами бѣѡ спсе спасѣ насъ.

Стѣхъ г: Покорѣ лѣдѣ намъ и иъзыки подѣ ногѣ наша.

Молитвами бѣѡ спсе спасѣ насъ.

Стѣхъ д: Възиде бѣъ въ воскликновєніи, гдѣ во гласѣ трѣбѣ.

Молитвами бѣѡ спсе спасѣ насъ.

Слава, и нынѣ: Молитвами бѣѡ спсе спасѣ насъ.

Ἀντιφώνη β, ψαλμός λζ, γλῶσσ. β.

Стіхъ а: Βεβαῖν γὰρ ἢ χυλάων ἐφλω, во градѣ бѣла нашегω, въ горѣ стѣнι ἐρω.

Спїи нѣзъ сїе бѣїи, вознесїиѣа во слѣвѣ, поўщыа тїи: ἄλλαδїа.

Стіхъ б: Γόρυ εἰωνικῆ, ρεβρα εἰβερω, градъ црѣа великагω.

Спїи нѣзъ сїе бѣїи, вознесїиѣа во слѣвѣ, поўщыа тїи: ἄλλαδїа.

Стіхъ г: Πῦξ въ тѣлѣтѣхъ ἐρω знѣемь ѣить, ἐγὰ зарѣпаѣтъ ἡ.

Спїи нѣзъ сїе бѣїи, вознесїиѣа во слѣвѣ, поўщыа тїи: ἄλλαδїа.

Стіхъ д: Ἰἶκω εἰ црїе зѣметїи собрѣшася, сндошася вкдпѣ.

Спїи нѣзъ сїе бѣїи, вознесїиѣа во слѣвѣ, поўщыа тїи: ἄλλαδїа.

Слава, ѡ нынѣ: Ἐдннорόδннι сїе:

Ἀντιφώνη γ, ψαλμός λη, γλῶσσ. γ.

Стіхъ а: Οὐβлышнте сїа вїи ἰзъыцы, вндшїнте вїи жнвдщїи по веленїиѣи.

Тропарь, глῶσσ. д:

Вознѣеля ἐсїи во слѣвѣ хрїтѣ бѣже нѣшзъ, рѣдостъ сотворїиѣи о҃ченикѣмъ ѡбѣтовѣнїемъ стѣгω дхїа, ἰзвѣщїиѣмъ ἡмъ бѣвшымъ благословенїемъ, ἰἶκω тѣи ἐсїи сїи бѣїи, ἰзбѣвнтель мїра.

Стіхъ б: Земнорόδннι же ἡ εἰнове челоѣтѣтїи, вкдпѣ когѣтъ ἡ о҃бόгъ.

Тропарь: Вознѣеля ἐсїи во слѣвѣ:

Стіхъ г: Οὐστᾶ μοᾶ возглгόлѣтъ премддростъ, ἡ подчїнїе сѣрца моегω рѣзδмъ.

Тропарь: Вознѣеля ἐсїи во слѣвѣ:

Стіхъ д: Приκλонῆ въ прїтчδ о҃ххо моѣ, ѡвѣрзδ во ψалтїри ганѣнїе моѣ.

Тропарь: Вознѣеля ἐсїи во слѣвѣ:

Входный: Взыде бѣзъ въ воклнкнѣнїи, гдѣ во глῶссѣ трдбнѣ.

Тропарь, глῶσσ. д:

Вознѣеля ἐсїи во слѣвѣ хрїтѣ бѣже нѣшзъ, рѣдостъ сотворїиѣи о҃ченикѣмъ ѡбѣтовѣнїемъ стѣгω дхїа, ἰзвѣщїиѣмъ ἡмъ бѣвшымъ благословенїемъ, ἰἶκω тѣи ἐсїи сїи бѣїи, ἰзбѣвнтель мїра.

Слава, ѡ нынѣ: кондѣкъ самогласенъ, глῶσσ. ε:

Бѣже ѡ нѣзъ ἰсполннѣзъ смотрѣнїе, ἡ ἰже на землїи соединнѣзъ нѣнѣмъ, вознѣеля ἐсїи во слѣвѣ хрїтѣ бѣже нѣшзъ, ннкѣкоже ѡлчѣлѣа, но пребывѣа нѣѡстдпнннн, ἡ копїа лѣѣащымъ тѣа: ἰзъ ѣсмь сз вѣми, ἡ ннкѣтѣже на вѣи.

Тѣже трнѣѣѣ. Прокїменъ, глῶσσ. з: Вознѣеля на небел бѣже, ἡ по вїей землїи слава твоа. **Стіхъ:** Готѣѣо сѣрцѣ моѣ бѣже, готѣѣо сѣрцѣ моѣ: копоῦ ἡ поῦ во слѣвѣ моѣи. Ἰпѣзъ въ дѣлннїхъ, зчѣало ἰ. Пѣрѣѣѣ о҃гѣѣ слово сотворнїхъ ѡ вѣхъ ѣ дѣѣѣлѣ: Ἰлнлδїа, глῶσσ. б: Взыде бѣзъ въ воклнкнѣнїи, гдѣ во глῶссѣ трдбнѣ. **Стіхъ:** Вїи ἰзъыцы коплѣщїнѣ рѣкѣми, воклнкннѣтѣ бѣδ глῶссѣмъ рѣдѣвнїѣа.

Вѣліе лѣкнѣ, зачало рѣи. Во время оно, воскресъ иже ѿ мертвыхъ, еста посредеѣ оученикъ своихъ: **Вмѣстѣ же Достойно: поемъ и до ѿданиа:** Величій дѣше молѣ, вознесшаго ѿ земли на небо, хрѣта жизнѣодѣвца. **Ірмосъ, гласъ 6:** Та паче оумѣ и словесе мѣръ бжѣю, въ лѣто безлѣтнаго незреченнаго рѣждшю вѣрнѣи единамѣдренноу величѣемъ. **Причѣтныи:** Взыде бгъ въ востанковеніи, гдѣ во гласѣ трѣбѣ. **Ілиидіа, тріжды.**

10. Неделя седма - Св. Отаца.

Неделя седмѣа, стѣихъ тѣи, егонѣсныхъ оцѣхъ, иже въ никѣи.

На малом вечернѣ стихире васкрсне 5, гл. 6 Слѣва и нынѣ, егорѣдиченъ: Достойно еста ѣкѣ вѣстннѣ: **На стиховнѣ** стихира васкрсна и Богородице Слѣва: **Оцѣмъ, гласъ 4:** Молѣеню пѣмѣ днѣе егонѣсныхъ оцѣхъ: **И нынѣ:** прѣдникѣ, гласъ тѣиже: **Гдѣ, чѣнство** еже ѿ вѣкѣвъ сокровенное и ѿ родѣвъ исполненъ ѣкѣ вѣхъ: Тропарь вострѣнъ, гласъ 5: **Іггльскѣа** ины на грѣбѣ твоѣмъ: Слѣва, и нынѣ, тропарь прѣдника, гласъ 4: **Вознесла** еси во славѣ хрѣте бже нашъ: **Вѣрѣннѣ, и ѿпѣтъ.**

На великом вечернѣ, катизма прва сва. На **Гдѣ** воззвѣхъ: стихире на 10, васкрсне 3 гл. 6 Спасовске 3 и Отаца 4 гл. 6 подобан. Слѣва, гласъ 5: **Тѣиныхъ днѣе** дѣа трѣбѣ: **И нынѣ, егорѣдиченъ:** Ктѣ тебе не оублажитъ прѣстѣла дѣо: **Входъ.** Прокіменъ днѣ, и чѣснѣа. **Бытѣа чѣнѣе.** [Глава 4.] **Слышавъ** аврамъ: **Вторѣгѣ** закона чѣнѣе. [Глава 4.] **Во днѣхъ** онѣхъ, рече мѣнѣи къ сынѣмъ іранѣсвымъ: **Вторѣгѣ** закона чѣнѣе. [Глава 5.] **Во днѣхъ** онѣхъ, рече мѣнѣи къ сынѣмъ іранѣсвымъ: **На литији** стихира прѣдника гл. 1 **Возшедъ** на небеса: Слѣва: **Оцѣмъ, гласъ 5:** **Іггльскѣа** ины прѣдникѣ и звѣстнѣи хранѣтелее бысте стѣи оцѣхъ: **И нынѣ:** прѣдникѣ, гласъ 5: **Гдѣ, смѣрѣнѣа** совершнѣхъ чѣнство: **На стиховнѣ** стихире вострѣнѣ твоѣ хрѣте иже: Слѣва: **Оцѣмъ, гласъ 4:** Молѣеню пѣмѣ днѣе егонѣсныхъ оцѣхъ: **И нынѣ:** прѣдникѣ, гласъ тѣиже: **Гдѣ, чѣнство** еже ѿ вѣкѣвъ сокровенное и ѿ родѣвъ исполненъ ѣкѣ вѣхъ: **Тѣже, Нынѣ ѿпѣдѣши:** **Трѣтѣе, и по Оце** нашъ: Тропарь оцѣхъ двѣжды, гласъ и: **Прѣпрослѣвенъ** еси хрѣте бже нашъ: **И тропарь** прѣдника единожды, гласъ 4: **Вознесла** еси во славѣ хрѣте бже нашъ: **И елѣгловѣнѣе** хлѣбѣвъ, и чѣнѣе дѣаннѣи стѣихъ іпѣа. **Иже** ли нѣсть едѣнѣа, тропарь вострѣенъ: **Іггльскѣа** ины: Слѣва: **Оцѣхъ:** **И нынѣ:** вознесѣнѣа. **На повечѣрнѣ** кондѣкъ оцѣхъ: Слѣва, и нынѣ: вознесѣнѣа. **На полѣноциницѣ** поемъ канѣнъ трѣчнѣи оцѣхъ гласѣ, и прочѣе ѣкѣ ѿбычно. **И ѿпѣтъ.**

На **јутренѣ** на бгъ гдѣ: тропарь вострѣенъ двѣжды, гласъ 5: **Іггльскѣа** ины на грѣбѣ твоѣмъ: Слѣва: **Оцѣхъ, гласъ и:** **Прѣпрослѣвенъ** еси хрѣте бже нашъ: **И нынѣ:** тропарь вознесѣнѣа, гласъ 4: **Вознесла** еси во славѣ хрѣте бже нашъ: **По ѣмъ** стѣхослѣбѣи, едѣленъ, гласъ 5. **Грѣбѣ ѿверѣдѣ, ѣдѣ** плѣщѣдѣа: **Стѣихъ:** **Вострѣнѣ** гдѣ бже мой, **да вознесѣте** рѣка твоѣа, **не забѣдан** оубѣгнѣхъ твоѣхъ до концѣ: **Гдѣ, прѣдѣстоѣше** грѣбѣ твоѣмѣ мѣа магдалинѣа: Слѣва, и нынѣ: егорѣдиченъ: **Блѣвеннѣю** нареки твоѣ мѣръ: **По ѣмъ** стѣхослѣбѣи, едѣленъ, гласъ тѣиже. **Живѣтъ** во грѣбѣ возлежѣше: **Стѣихъ:** **Исповѣмѣа** тебе гдѣ, **вѣмѣа** ердѣемъ моимъ, **повѣмѣа** всѣа чѣдѣа твоѣа. **Вѣльною** смѣртнѣю живѣтъ безсмѣртнѣи ѿверѣтохомъ: Слѣва, и нынѣ, егорѣдиченъ: **Иже** дѣо, молѣ ина твоѣго: **По непорѣчнѣхъ, блѣгловѣнъ** еси гдѣ: **Іггльскѣи** собѣрѣ: **И лѣте** ѿпѣконѣ, гласъ 5: **Вѣльною** и живѣтворѣцию твоѣю смѣртнѣю хрѣте: **Степѣна** и прокимен гласѣа. **Вѣліе** воскресѣно ѿ іѣанна, зачало 35: **Во время** оно, **авнѣа** иже оученикъмъ своимъ: **Тѣже** глаголемъ единожды: **Вострѣнѣ** хрѣтово видѣвшѣе: **Псалѣмъ и:** **И прочѣе, ѿбычно.** **Канѣнъ** вострѣенъ, со ірмосѣмъ на 4: и вознесѣнѣа на 4: и свѣтѣихъ оцѣхъ на 5. **Канѣнъ** васкрсан гласѣа са ирмосѣмъ на 4, прѣдника 4 и Отаца на 6. **Катавасија** бжѣтѣвеннымъ покровѣнъ: по 3 песми кондѣкѣ и икосѣ

оумдрішася, и ізъикн въ вѣрѣ оубоивше, бжеетвєннаѧ вѣтїиствовахѣ. тѣмже и мы вопїемъ тї: иже на землїи явлїеся, и ѿ прелестьи спасїи насъ, гдїи слава твѣѣ.

На етїхобнѣ самогласны, гласъ б:

Вїдѣхомъ свѣтъ истинный, прїахомъ дха небєснаго, ѡбрѣтохомъ вѣрѣ истиннѣю, нераздѣльнѣи трїцѣ поклонѧемса: тѧ бо насъ спасла єсть.

Стїхъ: Сердце чисто созїажди во мнѣ бже: бо пророцѣхъ возвѣстїахъ єи насъ пѣть спасенїа, и во аплѣхъ возвїа спїе насъ, бгдодѣть дха твоегѡ. ты єи бгъ первыи, ты и по иухъ, и во вѣки ты єи бгъ насъ.

Стїхъ: Не ѡвержи мене ѿ лица твоегѡ: бо двѡрѣхъ твоихъ вопю тѧ спїа мїра, и преклонь квлѣна, поклонїеся твоєи неповѣдїмѣи силѣ, вѣчеръ, и оутрѡ, и полднє, и на вєакоє врѣмѧ бггословїю тѧ гдїи.

Слава, и нынѣ: гласъ тоїже: Трїцѣ єдиноєдїнѣю пѣсноєловнмъ, оца и сїа, со єымъ дхѡмъ: тѧкѡ бо проповѣдаша всї пророцы, и апѡстолїи єз мѣченики.

Нынѣ ѡпдцїаешїи: Трисѡе. Прєлѧ трїце. Оце насъ: иѧкѡ твое єсть црїтво: ѡпдєтїтєльный трѡпѣрь, гласъ и: Бггословєнъ єи хрїтѣ бже насъ: и прочєє ѡбьчнѡ.

И ѡпдєтѣ. (л. єн)

На великом вечернѣ

На величїи вечерни, ѡбьчноє етїхѡєлѡбїе. На гдїи воззвѧхъ: поєтѧвнмъ етїхѡвѣз .. И поємъ етїхїры самогласны гъ первыа, повтѡрѧюще пєрвѣю. Тѧже є, втѡрагѡ глѧа, повтѡрѧюще пєрвѣю. Гласъ л:

Патдеѧтїицѣ прїзднѣмъ, и дха прїшєетвїе, и предлѡженїе ѡвѣщанїа, и надєжди исполненїе, и тїннєтво єлїко, иѧкѡ велико же и чєстнѡ. тѣмже вопїемъ тї: содѣтелю вѣхъ гдїи, слава твѣѣ. [Дѡважды.]

Мѣзыками ииорѡднѣхъ ѡбновїахъ єи хрїтѣ, тво. оученики, да тѣмн тѧ проповѣдаѣтѣ безмєртнѡго єлѡва бгѧ, подающаго дшѧмъ насъ єлїю мнѡєсть.

Вс. подаѣтѣ дхъ єый, точитѣ пророцєствїа, сїєнники совершѧетѣ, некиижныа мѣдрѡсти надїи, рѣбарїи бггословцы показѧ, вєсь соєнрѣтѣ соєоръ црїковнїи. єдиноєдїнє и сопрєстѡльнє оца и сїа, оутѣшїтєлю, слава твѣѣ.

Гласъ б:

Вїдѣхомъ свѣтъ истинный, прїахомъ дха нѣснаго, ѡбрѣтохомъ вѣрѣ истиннѣю, нераздѣльнѣи трїцѣ поклонѧемса: тѧ бо насъ спасла єсть. [Дѡважды.]

Бо пророцѣхъ возвѣстїахъ єи насъ пѣть спасенїа, и во аплѣхъ возвїа спїе насъ, бгдодѣть дха твоегѡ: ты єи бгъ первыи, ты и по иухъ, и во вѣки ты єи бгъ насъ.

Бо двѡрѣхъ твоихъ вопю тѧ спїа мїра, и преклонь квлѣна, поклонїеся твоєи неповѣдїмѣи силѣ, вѣчеръ, и оутрѡ, и полднє, и на вєакоє врѣмѧ бггословїю тѧ гдїи. (л. єн ѡб.)

Бо двѡрѣхъ твоихъ гдїи, вѣрїи квлѣна дшѣ и тѣлѣз преклонше, вопѣвѧемъ тѧ безначальнаго оца, и соєзначальнаго сїа, и сопрїсноєдїнѡго и прєлѡго дха, проєвѣщѧющаго и ѡвѣщѧющаго дшѣи насъ.

Трїцѣ єдиноєдїнѣю пѣсноєловнмъ, оца и сїа, со єымъ дхѡмъ: тѧкѡ бо проповѣдаша всї пророцы, и аплїи єз мѣченики.

Слава, и нынѣ: гласъ и. Творенїе лѡва владыки:

Прїидїте людїе, трїюпорѧнѡмѣ бжеетвѣ поклонїеся, сїа во оцаѣ, со єтымъ дхѡмъ: оца бо безлѣтнѡ родїи сїа сопрїсноєдїнѡ и сопрєстѡльнѡ, и дхъ єтїи вѣ во оцаѣ, єз сїѡмъ проєавлѧемь: єдїна сїа, єдїно єщєетвѡ,

Во двѣрѣхъ твоихъ вопою́ тѣ спѣла мѣра, и преклонѣна квалѣна, поклонѣна твоѣй неповѣдимѣй силѣ, вѣчеръ, (л. ѣм) и оутро, и полднѣ, и на всѣкое время бѣгословлю́ тѣ гдѣ.

Во двѣрѣхъ твоихъ гдѣ, вѣрнѣи, квалѣна дѣшъ и тѣлѣзъ преклонше, воспеваемъ тѣ безначальнаго оца, и собезначальнаго сѣа, и сопреносѣчнаго и преслаго дха, проевѣщающаго и ѡвѣщающаго дѣшы нашѣа.

Слава, и нынѣ: гласъ ѣ:

Вгда дха твоего послазъ сѣи гдѣ, сѣдѣщымъ апѣтолѣмъ, тогда сѣврсѣнскѣа дѣти зрѣще оужасѣхѣа оужасомъ: слышѣхѣа во ѣ вѣщающаа нынѣи страннѣи мѣзыкѣ, ѣкоже дхъ подаваше ѣмъ. невѣрѣи во сѣще оумдѣрѣшѣа, и ѣзыкѣи въ вѣрѣ оуловѣше, бѣжѣтѣсѣннаа витѣтѣсѣвоахѣа. тѣмъже и мы вопѣемъ тѣ: ѣже на землѣи ѣвлѣѣа, и ѡ прѣлѣтѣи спасѣи нашѣа, гдѣ слава тѣбѣ.

На стѣхѣобнѣ стѣхѣры самогласны, гласъ ѣ:

Не раздѣлюще ѣзыкѣи гдѣ, преслаго дха на ѣпы тво. Бывшѣа силѣ, ѣзмѣненѣе ѣзыкѣи пѣанство быти мнѣхѣа. мы же оутвердѣшѣа ѡ ныхъ, непрѣстѣннѣи сѣце глаголемъ: дха твоего стѣго не ѡнмѣи ѡ насъ, мѣимъ ти сѣа чѣловѣколѣече.

Стѣхъ: Сѣрдѣе чѣсто созѣданъ во мнѣ бѣже:

Гдѣ, стѣго дха нашѣтѣе, ѣпы тво. ѣполнѣшѣе, ѣнынѣи ѣзыкѣи глаголатѣи оутро. тѣмъже прѣлавное, невѣрнѣимъ оуево пѣанство мнѣшѣа, вѣрнѣимъ же ходѣатѣнствѣнно спасѣнѣа: сѣгоже сѣанѣа и насъ спѣдѣи, мѣимъ ти сѣа чѣловѣколѣече. (л. ѣм ѡб.)

Стѣхъ: Не ѡвѣрѣи менѣ ѡ лицѣ твоего:

Црѣо нѣнѣи, оутѣшѣитѣлю, дѣше ѣстнѣи, ѣже вѣздѣ сѣи, и вс. ѣполнѣаѣи, сѣкрѣвице бѣгѣхъ, и жѣзѣи подѣтелю, прѣидѣи и вѣлѣа въ ны, и ѡчѣстѣи ны ѡ всѣкѣа сѣвѣрнѣи, и спасѣи бѣже дѣшы нашѣа.

Слава, и нынѣ: гласъ ѣ:

ѣзыкѣи ѣногдѣ раздѣсѣшѣа, дѣрзѣстѣи радѣи стѣлопѣтворѣнѣа: ѣзыкѣи же нынѣи оумдѣрѣшѣа, сѣабы радѣи бѣговѣдѣнѣа. тѣмъ ѡсѣдѣи нечѣстѣивѣа погрѣшѣнѣемъ: зѣтѣ проевѣтѣилъ сѣтѣ хрѣтѣосъ рыбарѣи дхѣомъ. тогда оупразднѣа безгласѣе къ мѣчѣнѣю: нынѣи ѡновлаѣтѣа сѣгласѣе ко спасѣнѣю дѣшъ нашѣхъ.

ѡпѣстѣительный трѣпарѣ, гласъ ѣ:

Бѣгословѣнъ сѣи хрѣтѣе бѣже нашѣа, ѣже прѣмѣдѣры ловѣцы ѣвлѣѣи, нѣзполѣвѣзъ ѣмъ дха сѣго, и тѣмѣи оуловѣѣи вѣелѣнѣю, чѣловѣколѣече слава тѣбѣ. [Трѣжды.]

Тѣже бѣгословѣнѣе хѣбѣвѣа. ѣ чтѣнѣе дѣанѣи сѣхъ ѣпѣа. [зрѣи] ѣще ли не вѣдетъ бѣнѣа: По нынѣи ѡпѣцѣшѣи: трѣпарѣ прѣзднѣка сѣдиножды. На повѣчѣрѣи, по дѣстѣнѣо: и по трѣсѣомъ, конѣакъ прѣзднѣка. Полдѣнощнѣцѣа поѣмъ по ѡбѣчаю. Канѣнъ глаголемъ трѣченъ во ѡктѣвѣхѣ, гласѣа.

На ѣутрѣю

На оутрѣи, на бѣгъ гдѣ: трѣпарѣ прѣзднѣка, трѣжды. По ѣмъ стѣхѣсѣобѣи сѣдѣленъ, гласъ ѣ.

Подѣбенъ: Оудѣнѣа ѣѣсѣфъ:

Попразднственный вѣрнѣи, ѿ конечный прѣздникъ прѣзднѣмъ свѣтлѣ, сѣи ѣсть пѣтдеѣтница, ѡбѣщанѣа (л. ема) исполненѣе ѿ предложенѣа: въ сѣи бо ѡгнь оутѣшнтелевъ снѣде на зѣмлю, ѣкѡ въ видѣ ѡзыкъ, ѿ оученикъи проевѣтѣи, ѿ сѣи нѣботинники показа. Свѣтѣз прѣиде оутѣшнтела, ѿ мѣрз проевѣтѣи. [Дважды.]

И вывѣтѣз чтенѣе въ толкованѣи ѡванна, Слово ѿ: Въ послѣднѣи дѣнь:надово.

По бѣи кадѣимѣ сѣдѣленз, глѣз ѿ подобенз тоѣже:

Дѣа ѿстѣнникъ пршѣдз на зѣмлю, бо ѡгненнымъ рѣки раздѣлѣа мѣсленнѡ, ѡпы ѡрошѣше проевѣщѣа: ѿ вытѣи ѿмъ ѡблѣкъ ѡрошѣа ѡгнь, проевѣщѣа тѣхъ, ѿ ѡдождѣа пламень, ѿмнѣе мы прѣдохомъ благодѣть, ѡгнемъ же ѿ водоу. свѣтѣз прѣиде оутѣшнтела, ѿ мѣрз проевѣтѣи. [Дважды.]

И чтенѣе. По полѣелѣи сѣдѣленз, глѣз ѿ. Подобенз: Повелѣнное тѣннѡ:

По вортѣи хрѣтѣ, ѣже ѡ грѣа, ѿ ѣже къ вышѣи нѣной бѣжѣтвенномъ вознесенѣи, бѣобѣдѣмъ елѣдъ тѣвоу низпоелѣмъ сѣи цѣдре, дѣа прѣблѡго ѡбновѣный оученикомъ. тѣмъ же ѣкѡ гдѣль мѣеѣкѣа, вѣемъ оуаснѣа бѣжѣтвеннымъ брѣцѣломъ тѣннѡ сѣе глашенѣа, ѿ смотрѣнѣе тѣвоѣ. [Дважды.]

И чтенѣе въ бѣсловѣ. Степѣнна, ѿ ѿнѣфѡнъ дѣгъ глѣа.

Прокѣменз, глѣз ѿ: Дѣа тѣвоу бѣгѣи настѣвнтѣ ма на зѣмлю прѣвѣ.

Стѣхъ: Гдѣ оуелѣши мѣтѣвѣ моу, видѣши молѣнѣе моѣ. Вѣлѡе дыханѣе:

Бѣлѣе ѡванна, зачѣло .ѣ: Сдѣлѣ поздѣ: Конѣцъ: ѿмнѣе держнтѣ, держѣтѣ.

Вокрѣнѣе хрѣтово: не глаголемъ, но ѣеѣ ѡломъ ѿ. Тѣже, Слѣа:

Мѣтѣамн ѡпѣз: ѿ нынѣ: Мѣтѣамн вѣзъ: Тѣже стѣхъ: (л. ема ѡб.)

Помнѣдѣ ма бѣже: Стѣхѣа, глѣз ѣ: Црѣ нѣнѣи:

Канѡна прѣздника двѣ. ѿромъ ѡвоу канѡнѡвъ по двѣжды, ѿ трѡпарѣи на бѣ. Послѣдѣи же ѣдинъ лѣкъ, ѿ ѿромъ: ѿ дрѣгѣи лѣкъ, дрѣгѣи ѿромъ.

Канѡнъ, ѣгѡже краетрѣоѣ: Пѣтдеѣтницѣ прѣзднѣмъ. Творѣнѣе коемъ монаха. Глѣз ѣ.

Пѣень ѿ.

ѿромъ: Пѣнѡмъ покрѣи фараѡна ѣз колѣнѣамн сокрѣшѣа брнн мѣщѣю выѡкою, поимъ ѣмѣ, ѣкѡ проелѣвѣа.

Дѣломъ, ѣкоже дрѣвѣе оученикомъ ѡбѣщѣа сѣи, оутѣшнтела дѣа послѣбѣи хрѣтѣ, возѣлѣз сѣи мѣрѣ свѣтѣз чѣловѣкоубѣе.

Закѡномъ дрѣвѣе проповѣданное ѿ прѡрѡки, исполнѣа: бѣжѣтвеннагѡ бо дѣа днѣе вѣемъ вѣрнымъ бѣгодѣть ѿзлѣа.

ѿнѣи канѡнъ ѡмѣеѣкѣи, творѣнѣе кѣрз ѡванна ѡрѣкѣагѡ. Глѣз ѿ.

Пѣень ѿ.

ѿромъ: Бѣжѣтвеннымъ покровѣнъ медленѡзѣгѣный мѣкомъ, ѿзвѣтѣтѣва бѣопѣланный законъ: тнѣ бо ѡтрѣзѣ ѡчѣе оумнагѡ, видѣнтѣ сѣцаго, ѿ надѣаетѣа дѣа рѣзѣмѣ, хѣлѣа бѣжѣтвеннымъ пѣенѣмн.

Рѣкѡша чѣста ѿ чѣртѣа оутѣа: разлѣчѣнѣа вѣмъ не бѣдетѣ, ѡ дрѣзѣ! ѣзъ бо на ѡчѣмъ вышнемъ прѣтѡлѣ (л. ема) сѣдѣа, ѿзлѣо дѣа, возѣлѣтѣи желѣющымъ бѣгодѣть незавѣтнѣю.

Предѣлъ прѣшѣдѣшее ѿтнѣнѣишее слѡво, тнѣоверѣннѡ совершѣтѣз ѣрдѣе: дѣло бо ѣкончѣз, возвѣелѣи дрѣгн, дыханѣемъ нѣжнымъ ѿ ѡгненнымъ ѡзыкъи, подѣвъ дѣа хрѣтоѡвъ, ѣкоже ѡбѣщѣа.

Катѣаѣи: Пѣнѡмъ покрѣи: Бѣжѣтвеннымъ покровѣнъ: Пѣень ѿ.

Ірмозъ: Съ высоты сілю, оученикомъ хрѣтѣ, дождеже ѡблецѣтеца, рекъзъ сѣи, сѣдите ко іерусалимѣ: ѡзъ же ѡкъ менѣ, оутѣшителя нѣго, дѡха моего же и ѡца полюбѣ, въ немже оутвердѣтеца.

Бжѣетвеннаго дѡха нашедша сіла, раздѣльшица древле глагъзъ, сѡбѣ согласѣвшихъ, ко сѣнно прилѣче бжѣетвеннѣ совокѡпнѣ, вѣдѣнѣемъ тѣцы враздѣляющн вѣрныа, въ нейже оутвердѣхомъ.

Ірмозъ: Развѣрзе оутрѣбы нечѣстковавшѡ оузы, догдѡ же недоботерпѣмъ блгодѣтвѣющѡ, сѣнна млѣтва прорѡчнцы древле ѡнны, носѡщѡ дѡхъ сокрѡшенъ, къ сільному и бгѡ раздѡмъ.

Непостижѣма сѣть блгодѣтвѣющѡ: вѣтѣа ко нѣзѡбн безкнѣжныа, рыбари премѡдрыа, заѡщѡющѡ слѡвомъ, и ѡ глѡбѡкѣа нѡщн нѣзмѡщѡ лѡдн безчѣленны, блстѣнѣемъ дѡхѡ.

Бѡше нѣходенъ ѡ нерожденна свѣтѣа, всесѣльный сѣщѡщѣ свѣтѣзъ, сѣгѡже сѡмъ ѡтѣескѣа блстн, нынѣ (л. сѣб ѡб.) ѡблѣетъ іеруленное ѡзрѣнѣе, ѡгненнѣ глагъзъ въ сѣнѣ іазыкомъ.

Тѡже сѣдѡленъ, глагъзъ и. Подѡбенъ: Повелѣнное тѡннъ:

Сѣповы рѡчнтелѣе рѡдѡстн нѣполнѣша, и дерзновѣнѣе прѣѡша, прѣжде кощѣнѣа: ѡкъ дѡхъ сѣнѣ днѣсѣ вѣыше снѣде на дѡмъ оученѣескѣнѣ, и ннъ ннѡа глагѡлаше къ людемъ. ѡзыцы ко разсѣлаша, вѣдннѣ ѡкъ ѡгнѣ: и сѣхъ не ѡпалн, но пѡче ѡросн.

Слѡва, и нынѣ: тѡнѣ.

Пѣснь д.

Ірмозъ: Смотрѡдѡ прорѡкъ въ послѣднѡа твое хрѣтѣ прншествѣе, копѡлаше: твоѡ оуслѣшахъ гдѣ сіа, ѡкъ всѡа спастн помѡзанныа твоѡа прншелъ сѣи.

Ко прорѡцѣхъ глагѡлавынѣ, и законѡмъ проповѣданнынѣ пѣрвѣе несовершѣннѡмъ, бгѡ истнннѣнѣ оутѣшитель, слѡва сѡдѣнѣелѣмъ и снѡдѣтелѣемъ познавѣтеца днѣсѣ.

Знѡменѣе бжѣетвѣа носѡнѣ, ѡплѡмъ ко ѡгнѣ, дѡхъ раздѣлѣа, и стѣраннынѣ ѡзыкн ѡблѡлаша, ѡкъ ѡтѣескѡа бжѣтвеннаа сіла градѡщаа сѣть, самоповелѣтельнаа.

Ірмозъ: Цѣрѣнѣ цѣрѣнѣ, ѡковѣнѣ ѡ ѡковѡгъ сѣннѣ слѡве проншѣдѣнѣ ѡ ѡцѡа безвнѡбнѡгъ, равномѡщнѡгъ твоегѡ дѡха ѡплѡмъ истнннѡ полюбъзъ сѣи, ѡкъ блгодѣтѣла поѡщѡмъ: слѡва держѡвѣе твоеѣ гдѣ.

Бѡню бжѣетвеннѡу пакнѣтѣа слѡвомъ растворѣнѣ, сѡложѣнное сѣтѣетвѡ, дождѡточнѣнѣ мнѣ стѣрѡ ѡ (л. сѣг) неглѣннопрѡбѡденнѡгъ твоегѡ рѣбрѡ, ѡ вѣнѣнѣ слѡве, запѣчатлѣа теплотѡу дѡха.

Преклонѡютъ всѣ оутѣшнтелѡу квѣтѣа, снѣ же ѡцѡ, ѡцѡ іеруленномѡ, въ нѣцѣхъ ко вѣдѣша тѣгѡбѣхъ сѡщѣетвѡ истнннѡе, непрнконовѣеннѡе, безлѣтнѡе, сѣднѡе: возѣа ко свѣтѣзъ блгодѣть дѡха. Да нѣполнѣтѣа вѣнѣ блгодѣтвѣнѣннѡмъ, сѣнѣцы сѡдѣнѣтелѣе тѣнѣвѣтѡлагъ сѡщѣетвѣа: пѡче сѣтѣетвѣа ко совершѣетъ ѡкъ блгодѣтель, и ѡгнѣвѣтнѣтъ хрѣтѡсъ ко спѡсѣнѣе, всѡ даѡ блгодѣть дѡха.

Пѣснь сѣ.

Ірмозъ: Стѣрѡа рѡдн твоегѡ зачѣтѣнѣ гдѣ ко чрѣвѣ прорѡкѡвъ, и рожденнѣнѣ на землѣ дѡхъ спѡсѣнѣа, ѡпѡстѡльскаа сѣрдѣа сознѡдетъ чнѣтѣа, и въ вѣрнѣхъ прѡвѣнѣ ѡновлѣетѣа: свѣтѣзъ ко и мѣрѣ занѣ твоѡ. повелѣнѣа.

Нашедша сіла днѣсѣ сѣа, дѡхъ блгнѣнѣ, дѡхъ премѡрѡстн бжѣа, дѡхъ ѡ ѡцѡа нѣходѡнѣ, и сѡмъ вѣрнѡмъ нѡмъ ѡблѣнѣа подавѣтелѣнъ, въ нѣхъже всѣлѣетѣа сѣтѣетвѡмъ сѣннѣ, въ нейже зрѣтѣа.

Нѣнѣнѣ.

вз цѣрковь внѣтѣ: тогда бо и мы влѣнаго причащаемъ тѣла и крове. Ови оубо тоа ради бнии глаголютъ, ѿже оу ѡбрѣн патдеаѣтницѣ (л. ема ѡб.) прѣзаноуачиса: Ови же вз чѣтъ ѿкоже глаголютъ, патдеаѣтницъ днѣмъ, вз нѣже постѣвса мѡуѣей, бѣопѣланный законъ прѣаѣтъ, вкѡпѣ помниающымъ и тельца жрснѣа, и ннѣхъ, ѿже ѡдѣ мѡуѣей воуходѣ на горѣ, и ннхходѣ содѣа. Ардѣимъ же нещевѣаа патдеаѣтницѣ оу ѡбрѣн оумѣлнтиса, чѣтъ ради седмѣнаго чнла, ѿкоже речеа: то бо ѡ себѣ слагемо, творѣтъ патдеаѣтное, ѡднѣомъ ѡкѡдѣвающѣ днѣн. Чѣтъ же седмѣнелѣа оу ѡбрѣн, не тоѣю бо днѣхъ ѣтъ, но и вз лѣта доутизающаа, ѡ ннхже лѣтъ и ѣже оу ннхъ творѣтъ ѡбнлеонъ, казѣемо ѡставлѣнѣ. Оуѣдморнѣаемымъ бо лѣтѡмъ, се бѣлѣтъ, ѡдѣ и зѣлаю нещеванию ѡставааютъ, и жнѡтнмымъ подаютъ ѡлабѣ, и кѡпѣнымъ раѡмъ ѡходѣти повелѣвааютъ. Трѣтѣи же прѣзаникъ, кѣнопѣнѣа, сеетъ, сеѣннцъ потчѣнѣе, прѣзандѣмый по себранин плодѡвъ, ѣже ѣтъ по патнѣхъ мѣлацѣхъ прѣзаника пѣхн. Совершѣше же са сеѣ вз пѣматѣ днѣ, конѣже мѡуѣей прѣжде потчѣ сеѣннцѣ на горѣ сеѣнѣтѣн вѣдѣннѣю ѡблакомъ, и оуѣтобанию ѡ переводреводѣла вѣелѣнѣа: сеѣнн бо и сеѣн творѣще, сеѣн прѣзаникъ прѣзаноуахъ и на сеѣхъ пребываающѣе, и благодѣаще бѣа, плоды сеѡнѣхъ трѣдѡвъ себнраахъ. Вз сеѣн мнѣтѣа и даѣдъ ѿже ѡ тоѣнѣхъ надпнсеѡати ѡламы. Оуѣраза же бѣ тоѣн нз мѣртѡвѣхъ нашего вокреѣнѣа, ѡдѣ разрѣшнѣшымъ тѣлѣснмымъ сеѣнемъ нашымъ, и пакн сеѣплѣсннымъ, сеѡнѣхъ трѣдѡвъ плоды сеѡпрѣнѣемъ, торжестѡвнѣе вз вѣчнѣхъ сеѣнѣхъ. Подѡбѣтъ же вѣдѣти, ѿкѡ вз сеѣн дѣнъ патдеаѣтницъ сеѡврѣлѣмыа, дѣхъ сеѣн на оуѣеннѣн прѣнде. Бѣла же стѣн ѡѣн нзѡбнла раздѣлѣти прѣзаникъ, ради вѣнѣа прѣаго и жнѡтворѣааго дѣа, ѿкѡ ѡднѣхъ ѣтъ стѣа и жнѡначѣлнмыа трѣцы. Се и мы речеамъ водѣре, кѣкѡ дѣхъ стѣн прѣнде. Стѣхъ аплъ мѣтѡмн хрѣтѣ помнѣнѣа насъ. аминь.

Пѣнъ з.

Ирмѡсъ: Вз пѣць ѡгнннѣю вѣрженн прѣпѡдѡбнн ѡтѣоцы, ѡгнъ вз роѣл прѣложнша, сеѡпѣванѣемъ сеѣце сеѡпѣоце: блѡгословѣнъ ѡднъ гдн бѣе ѡтѣецъ нашнхъ. (л. ема)

Вѣтѡвнмымъ бѣеѣтѡсннла вѣнѣа апѡстѡлѡмъ, дѣа дѣнѣтѡ нещевѣашеа пѣанѣтѡ нещевѣтѡвнмымъ, нмже трѣца познаѡтѣа, ѡднѣхъ бѣ ѡтѣецъ нашнхъ.

Неразѡлѣнное ѣтерѣтѡ прѡсѡлавно бѣословнмъ бѣа ѡѣа безнѡчѣлнмаго, тоаже влѣстн слѡва и дѣа, блѡгословѣнъ ѡднъ, зѡвѣще, бѣе ѡтѣецъ нашнхъ.

Ннъ.

Ирмѡсъ: Соглаѣнаа возшѡмѣ ѡргѣнака пѣнъ, почнтѣти златѡсѡтворѣннѣе бездѡшнѣе нѣтѡкѣнъ: оуѣшнтѣлеа же сеѣтѡнонаа блѡдѣтъ почѣтѡвѣтъ, ѣже сеѡпѣтн: трѣце ѡднѣа, равнѡснлнлаа, безнѡчѣлнлаа, блѡгословѣна ѡднъ.

Глаѣа прѡроковѣщѣаѣтѣлнмаго не раздѣлѣше, глаголаахъ бездѡмнн бѣносѡтворѣннѣе пѣанѣтѡ, рѣчн ѿкѡ стѣаннн сеѣшлша апѡстѡлѡвъ: блѡгѡчѣтнѣн же тѡтѣ сеѡпѣемъ бѣеѣтѡсннн: бѣодѣтѣлау вѣхъ блѡгословѣнъ ѡднъ.

Бѣеѣтѡсннѣе оуѣнѣе возгрѣмѣ вѣдѣн вѣдѣнѣа бѣеѣтѡсннн ѡнѡл, бѣоначѣлннѣншаго, нмже нзѡнѣ, рѣкъ, ѿкоже слѡва, дѣа сеѡсѡпѣоцнмымъ: ѣтерѣтѡ трнѣщѣаннѣе сеѣтѡлое, блѡгословѣнъ ѡднъ.

Трѣннѣю оубо раздѣлн зрѣа блѡдѣтъ, ѿкѡ да сеѡнѣтъ трн ѡпѡстѣсн, почнтѣти вз прѡстѡтѣ влѣстн, но бо ѡднѣомъ нынѣ днн гдѣкомъ, сеѣн, ѡѣн и дѣхъ блѡгословѣнъ.

Пѣнъ н.

Свѣтъ ѿцѣ, свѣтъ слово, свѣтъ и сын дхъ, ѿже во азъицѣхъ ѿгненныхъ апостоломъ послана. и чѣмъ вѣсь мръ проевѣщаетъ тѣхъ починати едо.

На хвалитѣхъ,

Велкое дыханіе: постанемъ стѣхъвъз ѿ, и поемъ нартоащима самогласны, гласъ ѿ, повторающе ѿ:

Преславнаа днѣвь видѣша вси азъицы во градѣ дѣдовѣ, егда дхъ инде сынъ во ѿгненныхъ азъицѣхъ, ѿкоже еглоглобный лѣка повѣстуетъ, глаголетъ бо: собранномъ оученикомъ хрѣтовымъ, бысть шѣмъ, ѿкоже носимъ дыханію едрнѣ, и исполни домъ, и дѣже бѣхъ едѣще: и вси начаша глаголати странными глаголы, странными оученіи, странными повелѣніи сына тѣхъ. [Дважды.]

Дхъ сынъ еѣ оубо присно, и естъ, и едетъ: ниже начинаемъ, ниже престаѣи, но присно ѿцѣ и еѣ счиненъ и счелѣемъ: живѣтъ, и живѣтворѣи: свѣтъ, и свѣта подателъ, самоелгій, и истѣиникъ елгостынн: ѿже ѿцѣ познаветъ, и еѣ проелавлетъ, и ѿ вѣхъ познаветъ, едина сила, едино счѣтаніе, едино поклоненіе сына тѣхъ. [Дважды.]

Дхъ сынъ свѣтъ и живѣтъ, и живѣи истѣиникъ оумный: дхъ премудрости, дхъ рѣзѣма, елгій, правѣи, оумный: ѿбладѣи, ѿчицѣи прегрѣшеніа: еѣ и еготворѣи, ѿгнь ѿ ѿгна пронеходѣи: глаголаи, (а еѣ) дѣи, раздѣлаи даровнѣ, ѿже пророцы вси, и еѣственнѣи елпн ез мѣченики вѣнчаша, странное слышаніе, странное видѣніе, ѿгнь раздѣлаи ез подлѣни дарованнѣ. [Дважды.]

Слава, и нынѣ: гласъ ѿ:

Црѣ небесный, оутѣшителю, душе истинны, ѿже вездѣ сынъ, и вс. исполниаи, сокровнице благихъ, и жизни подателю, принди и веліе ез ны, и очисти ны ѿ всѣхъ ескверны, и спаси еѣже души наша.

Славоелѣе веліе. ѿпдѣтителный тропарь прѣздника. Тѣже, ектеннѣ. И творитъ еѣенникъ ѿпдѣтъ снѣ:

ѿже ез видѣ ѿгненныхъ азъикъ, ез нѣе низпоелавн прѣло дхъ на стѣа своѣ оученики и елпы, хрѣтоез истинный еѣ нашъ, мѣтвѣми прѣтѣа своѣа мре, сыхъ слыныхъ и всехвалныхъ елпн, и вѣхъ сыхъ, помилуетъ и спасетъ насъ, ѿкѣ елгій и чѣвѣколюбѣцъ.

И чѣз ѿ. На ѿмъ чѣрѣ тропарь прѣздника. По трѣомъ кондѣкъ прѣздника. И конѣный ѿпдѣтъ.

На литургии

На лѣтѣргин глаголемъ антѣфѣны еѣ. ѿнѣтѣфѣнъ ѿ, ѿломъ ни, гласъ е:

Стѣхъ ѿ: Нѣе повѣдаютъ елѣвѣ еѣио. Молитвѣми еѣи, еѣе спаси насъ.

И дрѣгнѣ лихъ, тѣиже стѣхъ: Нѣе повѣдаютъ елѣвѣ еѣио, твореніе же рѣкѣ еѣгѣ възвѣщѣетъ твѣрдѣ. Молитвѣми еѣи, еѣе спаси насъ.

Стѣхъ е: Дѣнь днѣ ѿрыгѣетъ глагола, и нѣчь нѣци възвѣщѣетъ рѣзѣмъ. Молитвѣми еѣи, еѣе спаси насъ. (а еѣ ѿб.)

Стѣхъ е: Во видѣ зѣмлю и зѣде вѣщаніе ѿхъ, и ез концы веленныхъ глаголы ѿхъ. Молитвѣми еѣи, еѣе спаси насъ. Слава, и нынѣ: Молитвѣми еѣи, еѣе спаси насъ.

ѿнѣтѣфѣнъ е, ѿломъ ѿ, гласъ тѣиже.

Стѣхъ ѿ: Оубышнѣтъ тѣ гѣ ез дѣнь печали. Спаси ны оутѣшителю елгнѣ пощима тѣ: алаѣи.

Дрѣгѣа еѣгнѣ тѣиже стѣхъ: Оубышнѣтъ тѣ гѣ ез дѣнь печали, зацнѣнтъ тѣ ѿма еѣа іакѣла.

Спаси ны оутѣшителю елгнѣ:

Стѣхъ е: Поблетъ тѣ помоцъ ѿ елгѣ, и ѿ еѣвна зацѣпнтъ тѣ.

мѣре, стѣхъ славыхъ и всехвалныхъ аплз, и вѣхъ стѣхъ, помилуетъ и спасетъ насъ, ѿкъ блгн и члвколюбца.

На литургии блажен и од канона праздника песма 3. и 6. Вхѡдъ: Вознесѣа гдн силою твоєю, воспоёмъ и поёмъ сны твоѡ: тропар праздника, Слава, и нынѣ: кондак праздника: Прокименъ апостола, гласъ 5: Спаси гдн люди твоѡ, и благоговѣ достоинѣе твоѣ. **Стѣхъ:** Въ тебѣ гдн воззовѡ, бже мой, да не премолчиши ѡ менѣ. Аплз ко ѡфеецмз, зачало ед.: Братѣе, ѿкъ члвк свѣта ходите: Аплз гласъ 6: **Стѣхъ:** Помилди мѡ бже, по величѣи милости твоѣи. **Стѣхъ:** Не ѡвержи мене ѡ лица твоегѡ и дхъ твоегѡ стѣгѡ не ѡнми ѡ мене. Евлѣе ѡ матдѣа, зачало 56: Рече гдн: блудите, да не презрите единагѡ ѡ малыхъ сихъ: Причастный: Дхъ твоѡ блгн настѣвитъ мѡ на зѣмлю правѡ. Аплз гласъ 6: трижды.

Напомена:

Светима: који падну у идућу суботу и недељу поје се служба у петак на повечерију.

13. Недеља Свих светих.

Недеља вѣхъ стѣхъ.

На малом вечерњу

Недеља вѣхъ стѣхъ, въ свѣтѣ вѣчерн, на малѣи вѣчерни, на Гдн воззвахъ: погубимъ стѣхн д. И поёмъ стѣхны въскрѣсны, д, гласъ 6: Вѣчерню пѣсны: Гдн, гдн, не ѡвержи: Радѣа еѡне: Бже ѡ бга ѡца слово: Слава: гласъ 5: Мученикѡвз бжеетвенный ликъ: [Ицихъ стѣхъ на величѣи вѣчерни] И нынѣ: егорѡдиченъ догмѣткъ, гласъ 6: Какѡ тѡ оублажимъ еце; какѡ же воспоёмъ преблгоговѣннаа, непорочимѡе тѣлнство рождѣнѣа твоегѡ; вѣкѡвз во творецъ, и нашегѡ создатель естество, своѡ образъ оублаженъ, низведе самогѡ себѣ во истощанѣе неизлѣдимѡе: сый въ нежеетвенныхъ недѣлѣхъ стѣхъ, во оубрѡбѣ твоѣи чистаа, великаа, и плѡть непреложну бысть, ѡ тебѣ неизлѣчимѡе, пребывъ оубе еже бѣ естествомъ бгъ. тѣмъ же смѡ поклонѣемъ егѡ совершѣннѡ, и человекѡ совершѣннѡ, томѡ во оубоэмъ зрѣтѣ: ибо оѡ естество въ немъ стѣ констнтнѡ. едѣа же въ проповѣдѣемъ естествоннаа егѡ еѡнства, по едѣомѡ естество, двѡ почтѣюще дѣйства и хотѣнѣа: еднѡшценъ во сый егѡ и ѡцѡ, самовлѣтнѡ хощетъ и дѣйствуетъ ѿкъ бгъ: еднѡшценъ же сый и намъ, самовлѣтнѡ (л. ѡ ѡб.) хощетъ, и дѣйствуетъ ѿкъ человекѡ. того молн, чистаа, всеблженнаа, спастѣа дшамъ нашимъ. На стѣхѡвнѣ стѣхнра въскрѣсна. Тѣже егорѡдичны, подобны 6. Гласъ 6: ѡ прелѣбнагѡ чдесе! **Стѣхъ:** Поманѡ ѿма твоѣ во всякомъ родѣ и родѣ. Радѣа еце всепѣтаа. радѣа истѡчнице, жизнь вѣрнымъ истѡчѡущѣи. радѣа вѣхъ влѣце, и гпже тѣарн блгоговѣннаа. радѣа венепопѡчнаа, препрославленнаа. радѣа всепречистаа. Радѣа палѣго. радѣа бжеетвенное селѣнѣе. Радѣа чистаа. радѣа мн дѣо. радѣа егоневѣрто. **Стѣхъ:** Слыши дци и вниждь, и приклони оухѡ твоѣ. Радѣа егѡмѣти прѣчѣа. радѣа вѣрныхъ надежде. радѣа мѣра оучнѣнѣе. радѣа всякѣа корѣн иже влѣающн рабы твоѡ. Радѣа человекѡвз оубрѣшенѣе жнвононое. радѣа застѣплѣнѣе. Радѣа предѣтѡлпѣе призывѡущымъ тѡ. радѣа бже бжеетвенное пребыванѣе, и горѡ сла. **Стѣхъ:** Лицѡ твоѡ помѡлачѣа богѣтн людѣтн. Радѣа еце, мн хртѡва. радѣа едина надежде, человекѡвз застѣплѣнѣе. радѣа прнѣжнѣе. радѣа свѣщнѣе свѣта свѣтлыи. радѣа свѣщѣе ѡсвѣщеннаа. радѣа палѣго. радѣа раѡ. Радѣа бжеетвенное селѣнѣе. радѣа истѡчнице, истѡчѡущѣе воды прнѣкающымъ къ тебѣ. (л. ѡѡ) Слава, и нынѣ: егорѡдиченъ: Егѡже нѣо не

вмѣстѣ дѣо еѣе, во чрѣвѣ твоѣмъ негѣномотѣрнѣи вмѣстѣса, и пребыла єси чистѣа, словомъ неизреченнымъ, ничимъже дѣвствѣмъ ѡсквернишѣса. ты бо єдина была єси въ женѣхъ, и мн, и дѣа: и ты єдина пречистила воздоила єси сѣа жнводѣвца, и на ѡбѣтѣахъ твоихъ носила єси недрѣмлющее ѡко. но не ѡтѣаи нѣдра ѡѣа, ѣакоже прѣжде вѣкъ предвѣстѣ: но горѣ вѣсь бѣъ со агглы, долѣ вѣсь нзъ текѣ съ человѣки, и вездѣ несклазанны. того̀ моли ввекѣа вѣще, спастѣса православноу бѣмъ ѡтѣю иповѣдающимъ тѣа. По нынѣ ѡпѣцѣаши: и по ѡче нашь: тропѣрь вокрѣнѣ. Слава, и нынѣ: бѣгородиченъ. Ѳктѣннѣ. и ѡпѣстѣ.

На великомъ вечернѣу

На велицѣй вечерни, по ѡбычномъ Ѳсалмѣ пѣрвѣю кадѣемъ вѣю. На Гдѣи воззвахъ: поставимъ стѣхѣвъ . и поѣмъ стѣхѣры вокрѣсны ꙗ: и востѣчны * ꙗ: и сѣхъ дѣ.

Стѣхѣры вокрѣсны, глѣсъ и:

Вечернюю пѣснь, и словенѣю славѣмъ, тебѣ хрѣте приносимъ: ѣакъ бѣговоила єси помилѣвати насъ вокрѣнѣемъ.

Гдѣи, гдѣи, не ѡвѣржи насъ ѡ твоегѣ лица: но бѣговоли помилѣвати насъ вокрѣнѣемъ.

Радѣнѣа, сѣвне сѣи, мн и црѣвѣи, бѣѣе жилище, ты бо прѣлаз єси пѣрвыи, ѡтѣавленѣе грѣхѣвъ, вокрѣнѣемъ. (л. сѣа ѡб.)

Востѣчны

Ѣже ѡ бѣа ѡѣа слово, прѣжде вѣкъ рѣждшесѣа, въ послѣднѣа же времена, тобѣе ѡ неискѣсобранныа коплѣщесѣа болѣю, распѣтѣе смѣртное прѣтерпѣе: и дрѣвѣ оумерцѣленнаго человѣка сѣе своимъ вокрѣнѣемъ.

Ѣже нзъ мѣртвѣхъ твоѣ вокрѣнѣе славословимъ хрѣте, ѣмъже освободил єси адѣмскѣи рѣдъ ѡ адова мѣчнѣельства: и даровал єси мироу ѣакъ бѣъ жизнь вѣчнѣю, и велѣю млѣть.

Слава тебѣ хрѣте сѣе, сѣе бѣѣи єдинорѣднѣи, пригвоздѣннѣа на крѣтѣ, и вокрѣснѣи нзъ грѣба трнѣвенъ.

Стѣхѣры вѣемъ сѣимъ, глѣсъ сѣ.

Подобенъ: вѣю ѡложнѣше:

Ахѣвнѣи вѣтнѣи, оумерцѣи сѣговѣ, ахѣ ѡргѣннѣи бѣвшѣе вѣроу, разрѣшѣшѣа въ концѣи земли, ѡтнѣе проповѣданѣе православноу сѣюше: ѡ нѣхъже прозѣбѣша бѣжѣтвеннымъ земледѣлѣемъ, и бѣгодѣтнѣи мѣнкъ вѣннѣства, стѣратѣ четнѣю ѡвраздѣща, многобѣразнымъ раздрѣбленѣи рѣнами и ѡгнѣмъ, и со дерзновѣнѣемъ молѣтѣа ѡ дѣшѣхъ нашьхъ.

Ѳгнѣмъ воспалѣемн гдѣи любѣе, ѡгнѣа презрѣшѣа, и ѣакъ бѣжѣтвенное оумерцѣе возжнѣемн четнѣи мѣчѣннѣи во хрѣтѣ, попалнѣа хвѣртное лѣтнѣи шѣтѣнѣе: свѣрѣи же заграднѣа оумерцѣи четнѣимъ призывѣнѣемъ, и во главѣи оумерцѣемн, погѣкоша врагѣ вѣ. ѡполчѣнѣа, и кровѣи проливающе потѣки терпѣливнѣа, црѣковѣ напоиша вѣроу проговѣцѣемъ.

Со свѣрѣмнѣи бѣвшесѣа, бѣемн мечѣмъ, ноготѣмнѣи растѣрзѣемн, рѣкѣмн ѡемлемн, и мѣчнѣи тѣвѣрднѣи мѣчѣннѣи, (л. сѣа) и ѡгнѣмъ вѣщѣтвеннымъ нещѣднѣи палимн, и пробѣдемн, и соствѣи сѣцѣемн, прѣтерпѣшѣа тѣвѣрднѣише: оумерцѣнѣе предвѣдѣшѣа бѣдѣе, и негѣтѣннѣа вѣнцѣи, и славѣ хрѣтѣа, ємѣже со дерзновѣнѣемъ молѣтѣа ѡ дѣшѣхъ нашьхъ.

Во вѣрѣхъ концѣхъ стѣрадѣшѣа вѣрнѣи аплѣи, мѣчѣннѣи, сѣеннѣи бѣомѣдрѣи, ѡтнѣихъ жѣнѣи сѣенное стѣкѣнѣе, сѣеннымнѣи пѣснѣмнѣи по долѣмъ вѣсѣалнѣмъ, ѣакъ соединнѣшѣа нѣнымъ земнѣи, и стѣртѣмнѣи безѣтѣртнѣе блѣтнѣю хрѣтѣовѣи прѣлаша: и нынѣ ѣакъ свѣзды вѣтѣлыа ѡзарѣюще насъ, со дерзновѣнѣемъ молѣтѣа ѡ дѣшѣхъ нашьхъ.

Слава: глѣсъ тоѣже:

На літін стіхіра храма.

Таже самогласны і ыхз вѣхз. Гласъ ѿ:

Вѣры согласіемъ мірское торжество, ѿ вѣка бгѣ блгодѣодѣвшихъ, патріарховъ четинѣ и пророковъ (л. сѡг ѡб.) соглобѣ, апловъ оудвереніе, мѣнквз собраніе, поѣтннквз похвалѣ, вѣхз і ыхз пѣмать дхѡвнѣ прѣзднѣмъ: мѡлатъ бо са непретѣннш, даровѣтнш мѣрѣ міровн, и дѣшѣмъ нѣшымъ вѣлѣй мѣлостн.

Прѣндѣте всѣ вѣрнѣ, і ыхз вѣхз всеелѣвнѡ пѣмать, во ѡламѣхъ, пѣннѣхъ и пѣнехъ дхѡвнѣхъ вохвалѣмъ: крѣтѣла епѣтелева, аплы, пророкн и мѣнкн, еѣнноначѣлннкн, оуѣнтелн же и прѣбнѣмъ, поѣтннкн и прѣбнѣмъ, и сѣхъ жѣнз бѣолобѣное соглобѣе, четнш оубѣлѣѡцѣ, согласнш возопѣмъ: прѣблгѣн хрѣтѣ бѣе нѣшз, тѣхъ мѣтвѣмн подѣждъ мѣрз црѣквѣмъ тѡнѣмъ, побѣды на врагн хрѣтолюбѣвнѣмъ людемъ, и дѣшѣмъ нѣшымъ вѣлѣю мѣлостъ.

Прѣндѣте всѣ дхѡвнѣ возвелемѣмъ ѡ пѣмѣтн сѣхъ: еѣ бо прѣнде когатѡтвѡрнаѣ нѣмъ даровѣнѣмъ прнносѣцн. тѣмѣже бо гласѣ рѣдѡстн, и чнѣтѣн сѡбѣрѣтн возопѣмъ, гласѡнцѣ: рѣдѣтѣла пророковъ соглобѣе, иже прншѣетѣе хрѣтѡво міровн проповѣдавше, и іаже иѣдалѣчѣ, іакъ блнзѣ прѣдвѣдѣвшѣ. рѣдѣтѣла аплѣскѣн лнчѣ, іазыковъ мрѣжннцѣ, и ловцѣ чѣловѣкѡвъ. рѣдѣтѣла мѣнквз собѡре, ѿ концѣз землн собрѣвшнѣмъ бо ѣднѣмъ вѣрѣ, и ѡ тѡн мѣкз тѡмѣснѣмъ прѣтерпѣвшн, и совершѣннѣмъ страдѣннѣмъ вѣнѣцъ прѣемшн. рѣдѣтѣла ѡцѣвз насладѣннѣ, ско. тѣлѣѣмъ поцѣнѣемъ иѣтѣлѣвшѣ, и оумѣртѣнѣвшѣмъ стрѣстн плѡтнкѣмъ, оумъ бѣжѣтѣвнѣмъ рѣчѣнѣмъ впернѣте, на нѣсѣмъ возлетѣтѣте, и со агглы водворѣѡцѣмъ, копрѣемлетѣ вѣчнѣмъ блгѣмъ. но ѡ пророцѣ, аплн, и мѣчннцѣ сѣ (л. сѡд) поѣтннкн, вѣсѣ вѣнѣлѣвшѣмъ прнлѣжнш молнѣте, иѣбѣнтнѣмъ ѿ врагъ вѣднѣмъхъ и некѣднѣмъхъ, вѣ вѣрѣ и любѣн совершѣѡцѣмъ прнѣнш четнѣмъ пѣмать вѣшѣ.

Слѣва: гласъ ѣ:

Нѣнѣшнѣмъ торжество стѣцѣмъ вѣрнн: прѣдлагѣтъ са и нѣмъ дхѡвнѣмъ трапѣза, и чѣша тѣннѣтѣннѣмъ ѿ слѣдѣнѣхъ брѣшенъ, вѣелѣѣмъ иѣполѣнѣмъ мѣчннчѣскнхъ добродѣтелѣн. епѣмъ бо терпѣлнводѣшннѣмъ ѿ концѣз землн, тѣлѣснѣе всерѣзѣннѣмъ прѣдѣвшѣмъ рѣнамъ, бгѣ прннесѡша жѣртѣмъ словѣснѣмъ, вѣлѣкѣнѣмъ бѡзрѣтѣ: ѡбн оубѣмъ во гласѣмъ оубѣкѣлѣмн, ѡбн же по хрѣтѣмъ стрѣжѣмн: дрѣзнн же рѣкз ѿсѣчѣннѣ и вѣхъ оудѡвъ, всѣмъ вѣдѣпѣ сн хрѣтѡвнѣмъ страдѣннѣмъ ѡбщннцѣ бѣшѣ. но вѣнцѣмъ тѣмъ возмѣздіѣ мѣкз подѣвнѣмъ гдѣмъ, во слѣдѣз тѣхъ жнѣтѣлѣтѣвѡтн спѡдѡбн нѣсѣмъ, іакъ чѣловѣколѡбѣцѣмъ.

И нынѣ: бѣорѡднѣнѣмъ, гласъ тѡйже:

Храмъ и двѣрѣ ѣсн, пѣлѣтѣ и прѣстѡлз црѣвъ, дѣво всечѣстнѣмъ: ѣюже иѣбѣнтѣлѣ мѡн, хрѣтѡвъ гдѣмъ, во тѣмѣ спѣцѣмъ іѣвнѣмъ, снѣце сѣннѣмъ прѣвды, провѣтѣтнѣтн хотѣмъ, іаже создѣ по ѡбразѣмъ сѡемъ рѣкѡю сѡею. тѣмѣже вѣепѣтѣла, іакъ мрнѣ дерзновѣннѣмъ кз немъ стѣжѣвшѣмъ, непрѣтѣннш молнн спѣтнѣмъ дѣшѣмъ нѣшымъ.

На стѣхѡвнѣ стѣхнры воѣкрѣнѣ. гласъ и:

Возшѣлз ѣсн на крѣтѣмъ иѣсѣ, сннзшѣдѣннѣмъ сѣ нѣсѣ: прншѣлз ѣсн на смѣртѣ жнвѡтѣ безмѣртнѣмъ, кз сѣцѣмъ во тѣмѣмъ вѣтѣтѣмъ иѣстнннѣмъ: кз пѣдшымъ вѣхъ воѣкрѣннѣ, провѣтѣцѣннѣ, и спѣсѣ нѣшз, слѣва тѣтѣ.

(л. сѡд ѡб.)

Ины стѣхнры ѡстѡчнѣмъ * по ѣлѣвнѣтѣмъ.

Стѣхъ: Гдѣмъ воцрѣнѣмъ, вѣмъ лѣпотѣмъ ѡблѣчѣмъ.

Хрѣтѣмъ славогѡвнѣмъ, воѣкрѣвшѣмъ ѿ мѣртѣвѣхъ: дѣшѣмъ бо и тѣмъ прѣемъ, стрѣстн ѿѡбѡдѣмъ ѿсѣчѣ, прѣчѣтѣннѣмъ оубѣмъ мѣннѣмъ бо іѣдъ сошѣдшѣннѣ, ѣюже и пѣннѣ: бо грѡбѣмъ же иѣстѣннѣмъ не вѣдѣ сѡе тѣмъ, иѣбѣнтѣла дѣшѣмъ нѣшымъ.

Стіхъ: Нѣо оутвердѣнъ вселеннѣю, ѣже не подвижитсѣ.

Ѹламы и пѣньми словословимъ хрѣтѣ, ѿ мѣртвѣхъ твоѣхъ воскреснїи: ѣже насъ освободилъ єси мѣстѣхъ
ѣдова, и ѣкѡ бѣ даровалъ єси жизньъ вѣчнѣю, и вѣлю мѣтѣ.

Стіхъ: Дѡмъ твоѣмъ подоблетъ сына гдѣ, въ долготѣ днїи.

Ѹ вѣко вѣхъ непостижимѣ, творче нѣсѣ и землѣ, крѣтомъ пострадавѣи, мнѣ безстрастїе и точилъ єси:
погребенїе же прїемъ, и воскресъ во славу, и воскресилъ єси ѣдѣма рѣкою всеилюю. Слава твоѣмъ трндѣвномъ
восстанїю, ѣже даровалъ єси намъ вѣчнѣю жизньъ, и ѡчищенїе грѣхѡвъ, ѣкѡ єдинъ бѣгѡтробенъ.

Слава: глѣзъ ѣ:

Прїидите вѣрнїи, днѣсь ликъ совокупнѣше, бѣгѡчестнѡ торжествѡмъ, и вѣхъ сѣхъ прелѣвнѣю и четнѣю
пѣмѣхъ славно почтѣмъ, глаголюще: радѣхѣхъ ѣпѣи славно, пророцы, и мѣченицы, и цѣнноначальницы.
радѣхѣхъ преподѡбныхъ собѡре и правѣднѣхъ. радѣхѣхъ четнѣхъ женъ личе, и хрѣтѣ ѡ мѣрѣ молїте, побѣды на
сопротивнѣмъ дарѡвѣти, и дѣшамъ нашимъ вѣлю милостѣ. (л. ѡѢ)

И нынѣ: бѣгороднѣнъ:

Творецъ и иже вѣнчатель мой, прѣчѣта, хрѣтѡс гдѣ иже твоихъ ложѣнъ прошѣдъ, въ мѣ ѡболкнѣа, пѣрвыа
клатѣы ѣдѣма освободї. Тѣмѣже ты, вѣчѣта, ѣкѡ бѣи мѣри же и дѣѣ, воистиннѣ вопїемъ немѡлчнѡ: радѣхѣхъ
ѣгѣльскѣ, радѣхѣхъ вѣцѣ, предѣстѣительствѡ и покрѡве, и спасенїе дѣши нашихъ.

По трнѣомъ трѡпѣрѣ: бѣѣ дѣо радѣхѣхъ: двѣжды. И сѣхъ єдиноци.

И благословенїе хлѣбѡвъ. И чтенїе послѣнїа собѡрагѡ ѣкѡвѣа.

ѣще ли оѣкъ не творитсѣ бѣѣнїе, на гдѣ воззвѣхъ: воскресены гѣ: и ѡвѡчѣнъ * єдинъ, и сѣ сѣхъ на ѣ. Подѡбенъ:
вѣю ѡложнѣше:

По трнѣомъ трѡпѣрѣ воскресенъ: Слава: сѣмъ: И нынѣ: бѣгороднѣнъ: писаны въ началѣ оутрени. И ѡпѣтѣ. На
полнощницѣ канѡнъ трѡнчнѣи ѿ ѡктѡнѣа, глѣа.

На ютренью

Въ недѣлю вѣхъ сѣхъ на оутрени, на бѣзъ гдѣ: трѡпѣрѣ воскреснѣи, глѣзъ ѣ.

Съ высотѣхъ снизшелъ єси бѣгѡтробнѣ, погребенїе прїалъ єси трндѣвное, да насъ освободнѣи страстѣи, живѡтѣ и
воскресенїе наше, гдѣ слава тебѣ.

Слава: сѣмъ трѡпѣрѣ, глѣзъ ѣ:

ѣже во всемъ мѣрѣ мѣнѣхъ твоихъ, ѣкѡ баграннѣю и кѣсомъ кровнѣи црѣковѣ твоѡ оукрашѣвшиа, (л. ѡѢ
ѡѣ.) тѣмѣи вопїетъ ты хрѣтѣ бѣже: людемъ твоимъ цѣдрѡты твоѡ ннѣпѡли, мѣрѣ житѣльствѣ твоѣмъ дѣрѣи, и
дѣшамъ нашимъ вѣлю милостѣ.

И нынѣ: бѣгороднѣнъ:

ѣже ѿ вѣка оутѣенное, и ѣгѣломъ невѣдомѡе тѣннствѡ, тобою, бѣѣ, сѣцѣмъ на землѣ ѣвнѣа бѣзъ, въ
неслѣтнѡмъ соединенїи воплощѣемъ, и крѣтѣхъ болю насъ радѣи воспрїимъ: ѣже воскреснѣи
первоздѣннаго, спѣсѣ ѿ смѣртнѣи дѣши нашей.

По ѣмъ стѣхословїи сѣдѣленъ воскресенъ, глѣзъ ѣ:

Воскрѣилъ єси иже мѣртвѣхъ живѡтѣ вѣхъ, и ѣгѣлъ вѣѣта женѣмъ вопїашѣ: прѣстѣннѣѣ ѿ слѣзъ, ѣпѣломъ
бѣгѡвѣстнѣѣ, возопїите поїцѣ: ѣкѡ воскресѣ хрѣтѡс гдѣ, бѣгѡволнѣи спѣсѣти ѣкѡ бѣзъ, рѡдѣ чѣловѣчѣскѣи.

Стіхъ: Воскрѣннѣ гдѣ бѣже мой:

Человѣцы еіѣ грѣбѣз твоѣи запечаташа, агглы камень ѿ дѣрѣи ѿблани: жѣны видѣша воставша изъ мѣртвыхъ, и тыѡа благоговѣтиша оученикомъ твоимъ въ еіѡнѣ, ѡакъ воскресъ еси животѣ вѣчнѣхъ, и разрѣшиша оузы смѣртныѡа: гдѣи слава тебѣ.

Слава, и нынѣ: бѣгородиченъ:

Иже наизъ ради рождеіѣа ѿ дѣвы, и расплатѣ претерпѣвъ благоїѣи, ипробѣрїїи смѣртїю смѣртъ, и воскресѣніе іавлѣи, ѡакъ бѣзъ, не прѣзри іаже создани еси рѣкою твоѣю: іавнѣи человеколѣбїе твоѣе милоствїе, прїимнѣи рождшю тѣа бѣзъ, моладїюса за ны, и спасїи еіѣе нашіѡа людїи ѿчланныѡа.

И чтенїе во еіѡнѣи толковомъ. (л. 105)

По бѣмъ стїхословїи едїаленъ, гласъ и.

Подобенъ: Повелѣнное чїишъ:

Бѣлоносаїи гаврїилъ свѣтелъ предѣтѣа, ѡакъ въ видѣ мѡлїи, хрїтѡвѣ грѣбѣ, и камень ѿблани ѿ грѣба, и стрїхъ вѣлїи содержаше твоѡа. стрїжнѣи, и внезапѣ прѣбывша вїи іакн мѣртвїи. ѿ грѣба стрїжей, и камени печатїи оустыдїи҃тѣа прѣвеззаконїи, разумѣїте, ѡакъ воскресъ хрїтѡвѣ.

Архїїи едїаленъ. Подобенъ: Премудрости слова:

Воскрѣсъ ѿ грѣба ѡакъ воїтїишю, преподавенымъ повелѣнъ еси женамъ проповѣдати востанїе іаплѡмъ, іакоже писано естѣ: и іакорїи пѣтръ предѣтѣа грѣбѣ, и свѣтѣ въ грѣбѣ зрѣа оужалїшеа. тѣмже и видѣвъ плацїанїицы едїины, кромѣ бѣжѣтвеннаго тѣла, въ нѣмъ лежїиша, со стрїхомъ возопїи: слава тебѣ хрїтѣе бѣже, ѡакъ спаслїиши всѡа еіѣе нашіѡа, о҃чїе во еси іаїиѣ.

Слава, и нынѣ: бѣгородиченъ [не едїаще поѣмъ, но етоаще и со стрїхомъ и благоговѣнїемъ глаголемъ] настїацїи:

Ѿ тебѣ радѣтѣа бѣгодїтнаѡа вѣака тѣарѣ, агглыскїи соборъ, и человекѣскїи родъ: ѡсвѣщенїи храмѣ, и раю словѣнїи, дѣтвеннаѡа похвалѡ, изъ неаже бѣзъ воплотїса, и младѣнецъ бытѣ, прѣжде вѣкѡа сїи бѣзъ нашіѡа: ложена во твоѡа прїтѡа сотворїи, и древо твоѣе прїстїанїе нѣсѣ содѣла. ѿ тебѣ радѣтѣа бѣгодїтнаѡа, вѣака тѣарѣ, слава тебѣ.

И чтенїе во еіѡнѣи толковомъ.

По непорочнахъ тропарїи: Агглыскїи соборъ: (л. 105 ѡб.)

И по нїхъ ѡпакоїи, гласъ и:

Мїронїицы жїзнодавца предѣтѡащїѡа грѣбѣ, влїкѣ іакїхъ въ мѣртвѡхъ беземѣртнаго, и радѡстѣ благоговѣнїи ѿ агглы прїѣмшїѡа, іаплѡмъ возвѣщїахъ воскресъ хрїтѡвѣ бѣзъ, подїаїи мїровнѣ вѣлїю мїлостѣ.

Стѣпѣнна, гласъ и. Аїнтїфѡнъ іа:

Ѿ юности моѣа вразъ ма іакїшлѣтѣ, слѣтїи палїтѣ ма, іазъ же надѣа на тѣа гдѣи, побѣждїю егѡ.

Ненавїдїи еіѡна, да вѣдѣтѣ оу҃гѡ прѣжде іакторженїа ѡакъ тѣа: свѣтѣ во хрїтѡвѣ вїа іахъ, оу҃гѣнїемъ мѣкѡ.

Слава:

Самъ дїхѡмъ, е҃же жїтїи вѣацїи: свѣтѣ ѿ свѣта, бѣзъ велїкѡа, со о҃цѣмъ поѣмъ е҃мѣ, и словомъ.

И нынѣ: тѡїже. Аїнтїфѡнъ бѣ:

Сердце моѣ стрїхомъ твоимъ да покрїѣтѣа, смїренѡмудрѣтѣвѣе, да не вознѣшѣа ѿпадѣтѣ ѿ тебѣ вѣсѣдрѣ.

Ще́ргшаго́са прѣжде за́повѣди гдѣи, и́зриновѣнна мѧ ѡ́ца ѿ тебе́ сотвори́лз є́си, въ него́же коверзи́вса, послѣ́шанию́ же навѣ́кз, себѣ́ па́ки наза́лз є́си распѣ́тїемз.

Премѣ́дростїю́ вс. прозвѣ́дѣвкыи гдѣи, и́ рѣзѣ́момз твои́мз водрѣ́зныи пренипѣ́днѧ, не не сподобилз є́си (л. сѢд.) иннзхо́ждѣнїемз твои́мз сло́ве бжїи, коикре́ннѣи є́же по ѡ́бразѣ́ твоємѣ́.

И́нз. Ирмо́сз: Ты є́си о́утвержде́нїе:

Дѧждь на́мз по́мощь твои́и млѣ́твами вѣ́нчїа, прилогн ѿража́ющн лю́тыхз ѡ́бсто́анїи.

Бѣ́нѣ прама́тери ты исправле́нїе бы́лз є́си, нача́льника́ жїзни мі́ровн хрї́та бжїе́ ро́ждши.

И́нз. Ирмо́сз: О́утвержде́н въ нача́лѣ́ неве́л:

Сщїе́нствомз сщїе́ннымз сщїе́ннїцы и́ па́стырїе ѡ́блѣ́кше́са, и́ то́ мѣ́дртвеннѡ ѡ́кормї́вше хрї́тѣ́, досто́ннѡ о́украи́ша о́чїнїтельствѧ сло́во, свѣ́ше кои́стнннѣ́ ѡ́богати́вше́са. [Дѧжды.]

О́украи́вше́са о́добре́ннми пѣ́рвагѡ до́бротворе́нїѧ, и́ гѧвнѣ́ше́са ѧ́кѡ неперѣ́сѣтнаѧ свѣ́тїла, ѡ́небеснѣ́те цр҃ковь, хрї́то́вѣ́ сїи, ѡ́ннѣ́дѣ́ инѧгѡ тѣ́ рѣзлнчнѡ о́украи́вше. [Дѧжды.]

Слѧ́ва:

Зако́нѣ́ повнѣ́ющее́са твоємѣ́́ блаже́нныхз собо́ри, мно́госѣ́рѣзными до́бродѣ́тельнми просвѣ́тївше́са: наслѣ́довавша ѡ́бнѣ́сїи нѣ́ныѧ вл҃ко, рѣ́дѡюще́са: и́нѣ́ю бо и́нын, всѣ́ ты́ѧ досто́ннѡ исполнї́ша.

Бг҃оро́днїчнз:

Ще́рѣ́са дѣ́вствєнна, и́же ѿ бг҃ѧ бг҃ѧ сло́ва роди́лз є́си на́мз бг҃омѧтн, є́го́же дѣ́вы чїстѡѧ бг҃олѣ́пнѡ возлюбї́ша, и́ въ слѣ́дз тебе́ вс. семѣ́ гѧвѣ́ послѣ́доваша.

Сѣ́дѧленз, глѧ́сз и́. Подобенз: Премѣ́дростн сло́ва:

Пр. о́цз, о́цз, па́трї.рхз, і́плз, мѣ́чсннкз, проро́кз, снѣ́телеи, и́ преподо́бныхз твои́хз, по́стннкѡвз и́ (л. сѢд, ѡ́б.) пра́ведныхз же, и́ всѧ́кагѡ и́мене пї́саннѧгѡ въ кнї́зѣ́ жїзни, сѣ́ю па́мѧть соверша́юще хрї́тѣ́ бжїе́, вѣ́хз подви́зѧемз на молнѣ́вѣ́, мола́щїе́са: о́умнрї́ ми́рз тво́и тѣ́мн ѧ́кѡ члѣ́вколюбѣ́цз, да всѣ́ вопї́емз тн: бжїе́ просла́вляе́мый въ свѣ́тѣ́хъ сы́хз твои́хз, ты є́си кои́стнннѣ́ просла́вннѡ досто́ннѡ па́мѧть и́хз.

Слѧ́ва: то́иже. И́ нынѣ́: бг҃оро́днїчнз:

Нѣ́нѣ́ю двѣ́рь и́ кї́вѡтз, пресѣ́ю го́рд, свѣ́тлыи ѡ́блѧкз воспѡ́мз, неуплѧ́ннѣ́ю кѣ́пннѣ́, словѣ́сннѡ ра́и, є́вы воззѡ́нїе, вє́лє́ннѡ всє́л вели́кое сокрѡ́бнїце, ѧ́кѡ сплє́нїе въ не́и содѣ́лае́са мі́ровн, и́ ѡ́стѧвле́нїе дрѣ́вннхз согрѣ́шенїи. сє́гѡ рѣ́дн вопї́емз є́и: мола́е́са є́иѣ́ твоємѣ́́, прегрѣ́шенїи ѡ́стѧвле́нїе дарѡ́вѧтн, благочѣ́стнѡ покланѧ́ющыи́са вє́сѡ́мѣ́ рѣ́тѣ́вѣ́ твоємѣ́́.

Пѣ́снь ѧ́.

И́рмо́сз: Ты моѧ́ крѣ́пость гдѣи, ты моѧ́ и́ сила, ты моѧ́ бг҃з, ты моѧ́ ра́дованїе, не ѡ́стѧвль нѣ́дра ѡ́ца, и́ на́шѣ́ ннцїе́тѣ́ погѣ́тнѣ́в. тѣ́мз є́з проро́комз ѧ́вѧкѣ́момз зѡ́вѣ́ тн: сї́лѣ́ твоє́и сла́ва чє́ловѣ́колюбѣ́че.

Ты врагъ ѡ́ца мѧ́ сѣ́лѡ возлюбилз є́си, ты исто́щани́емз стрѧ́ннѡмз соше́лз є́си на зѣ́млю, благодѣ́тробне сї́е, послѣ́днѧгѡ моє́гѡ дола́ждѣ́нїѧ не ѡ́вѣ́ргса, и́ пребывз на вы́сѡтѣ́хъ пречн́стѡѧ твоє́ѧ сла́вы, прѣ́жде безчѣ́стѡвѧннаго просла́вилз є́си.

Кто́ зрѧ́ вл҃ко, нынѣ́ не о́ужасѣ́тсѧ, стрѧ́стїю́ смѣ́рть разрѣ́шѧемѣ́, крї́то́мз бѣ́жа́щее тлѣ́нїе, и́ смѣ́ртїю́ ѧ́дз бога́тїтѡвѧ исто́щѧвѧе́мый, бжї́евенно́ю снло́ю тебе́ распѣ́тагѡ; чѣ́дно дѣ́ло чє́ловѣ́колюбѣ́че. (л. і́п)

Бг҃оро́днїчнз:

Ѡкормѣ жнвѡтъ нѡшз, ѡкв прелѣгѣн, поѡщнхз твоѡ востѡнѣ, ѡ мѣрз подѡждь нѡмз челѡвѣколѡбче.

Иѡз.

Ирмѡсз: Оутреннююще копѣмз тѣ:

Оутролѣ нестерпѣмѡю вѡрю стлстѣн моѡхз, ѡже бѣ рѡждшаа, ѡкормѣтелѡ ѡ гдѡ. Слѡжатз рѡждетвѡ твоѡмѡ пречѣстелѡ бѣе, ѡгльстѣн чѣнове ѡ челѡвѣкѡвз собрѡнѣ.

Иѡз. Ирмѡсз: Вскѡю мѡ ѡрѣнѡлз ѣнѣ:

Предзрѣтѣн, ѡкоже прѡрѡцы бѣжѣтвеннѣн, хотѣша бѣтѣ спѡдѡбнстѣлѡ, ѡ возжелѣтѣ блѡгорѡдѣю дѡшн ѡчѣстѣтѣлѡ жнтѣмз чѣстѡмз, ѡ бѡнѡснѣн, прѡсѡщѡемн сѣлою дѡхѡвнѡ. [Дѡбѡждь.]

Дѣкз сѡхз нѡнѣ свѣтѣтѣлѡ бѣжѣтвеннѡмн дѡрѡбѡнѡмн, ѡже прѣжде зѡкѡнѡ вѣн патрѣлрѣн, прѡрѡцы, ѡплѡн, ѡ мѡчѣннѡкз собѡрн, ѡ портѣннѡкѡвз, ѡ ѡрѣнѣтелѣн, ѡ прѡвѡднѡхз, со свѡщѣннѡмѡчѣннѡкн. [Дѡбѡждь.]

Слѡбѡ:

Свѣтѡщѣемѡ зрѡще твоѡхз сѡхз днѣс собрѡнѣ, твоѡю сѣе свѣтлѡстѣю, ѡ свѣщѡмн недѡслѡемн блѡгодѡтн, твоѡ бѣжѣтвеннѡе бѡгѡтѣтѡ блѡгнхз ѡ ѡзѡбѡлѣе вѡспѣвѡемз неперѣтѡннѡ челѡвѣколѡбче. (л. сѣлѡ ѡб.)

Иѡрѡдѡнчѣнз:

Предѣнѡе твоѡ рѡжѣтѡ вѡзлѡбѣвшѡ жѣнѣ прѣчѣстнѡлѡ, крѣнѡ жнтѣлѡ ннѡчѡтѡже вѡчѣннѡлѡ всѣчѣстѡлѡ, ѣгѡ ѣднѣн рѡчнѣтѣлѡв жѡлѡюще свѣтлѡстн ѡ бѣжѣтвеннѡгѡ ѡпѡлнѡлѡ.

Пѣснѡ ѡ.

Ирмѡсз: Ѡчѣстн мѡ сѣе, мнѡгѡ бѡ беззѡкѡннѡ мѡ., ѡ ѡз глѡбннѡ сѡлз вѡзвѡдѣн, молѡлѡ: кз тѡбѣ бѡ вѡзѡпнхз, ѡ ѡгльшн мѡ бѣе спѡсѣнѡлѡ мѡегѡ.

Дрѡкомз крѣпкѡ ннѡлѡжн мѡ нѡчѡлѡбѡнѣн: тѣ же хрѣтѣ, вѡзнѣемѡ нѡ крѣтѣ, крѣпчѡе ннѡлѡжнѡлз ѣнѣ, погрѡмнѡвз сѡгѡ, пѡдшѡгѡ же вѡскрѣснѡлз ѣнѣ.

Тѡ ѡцѣдрѡлз ѣнѣ сѡнѡлѡ, вѡзсѡлѡвнѣн ѡ грѡбѡ, нѡвѡгѡ вѡчѣстѡ вѣтхѡгѡ сѡвершнѡвз, ѡкв блѡгодѡтрѡбѣнз, бѣжѣтвеннѡю твоѡю крѡвѣю: ѡ нѡнѣ цѡрѣтѡвѡешн вѡ нѣмз вѡ вѣкн хрѣтѣ.

Иѡрѡдѡнчѣнз:

Дѡ ѡзѡбѡнѡлѡ ѡ лѡтѡхз прѡгрѣшѣннѣн молѡбѡмн твоѡмн бѡрѡднѣтѣлѡннѣнчѣ чѣстѡлѡ, ѡ дѡ ѡгльчнѡмз прѣчѣтѡлѡ, бѣжѣтвеннѡе сѡлнѣ, ѡз тѡбѣ нѡнзрѣчѣннѡ вѡплѡщѣннѡгѡ сѣлѡ бѣжѣлѡ.

Иѡз. Ирмѡсз: Молнѣтѡлѡ прѡлѣнѡ ко гдѡ:

Дѡлн нѡ крѣтѣ рѡспрѡстѣрѡлз ѣнѣ, ѡцѣлѡлѡн недѡдрѡжѡннѡ прѡстѣртѡю вѡ ѣдѣмѣ рѡкѡлѡ вѡвѡздѡннѡгѡ, ѡ твоѡю вѡлѡю жѡлчн вѡдѡснѡлз, ѡ спѡслз ѣнѣ хрѣтѣ, ѡкв снѡленз, слѡвѡщѡлѡ твоѡлѡ стрѡднѡлѡ.

Смѣртнѣ ѡзѡбѡнѣтѣлѡ вѡдѡн дрѡвнѡгѡ ѡсѡждѣнѡлѡ, ѡкв дѡ ѡ тлѣннѡлѡ цѡрѣтѡ вѡзрѡшнѣтѡ: ѡ вѡ дѡкѡлѡлѡ сшѣдз вѡскрѣснѣн, ѡ спѡсѣ ѡкв снѡленз поѡщѡлѡ ѣгѡ вѡскрѣсѣнѣе. (л. сѣлѡ)

Иѡз. Ирмѡсз: Рѡзѡлѡ мнѣ подѡждь свѣтѡлѡ:

Хрѡмз тѡ бѣжнѣ ѡ кѡвѡтѡ, ѡ чѣртѡгѡ ѡдѡшѡвѡлѣннѡн, ѡ дѡвѣрѣнѡнѡн, бѣе, вѣрнѣн вѡзвѣщѡлѡмз.

Трѣбнѣнѡмз рѡзрѡшнѣтѣлѡ, ѡкв бѣз, бѡвѡшѡе рѡжѣтѡ твоѡе мрѣе бѡнѡвѣстѡ, поклѡнѡемѡ ѣтѣ со ѡцѣмз ѡ дѡхѡмз.

Иѡз. Ирмѡсз: Ѡчѣстн мѡ сѣе:

ѡкв чѣстнѡнѣ ѡзѡрѡннѡн, полѡжѣннѡн кѡлѡнѡн крѡлѡлѡннѡн, сѡн вѡ сѡнѡнѣ ѡбрѣтѡшѡ тѡлѡ вѡлѡко, ѡснѡвѡннѣ непокѡлѡбѣмѡе, ѡзѡрѡннѡе кѡлѡнѣе сѡбѣ нѡздѡшѡ. [Дѡбѡждь.]

Пронзѣнными твоими реершми, клин крове икапаша, из водою бгодѣтельнш, мрш ѡбновиша, и бжѣтвенный соборш съхш вѣхш блгодѣтелю приздаша. [Дважды.]

Слава:

Поэмз всеблагочѣтнш мшченикз ѡблакз бжѣтвенный, благодѣтнш просвѣщеный, и возйавшй свѣтлѣе баграницю крове, и червленнцю нхш твѣрдагш страдаша.

Пггродиченз:

Мрь всеистинншю бжтнш тлв шн знаемз, ѣже естество женское избавльшееся, всепорочна, ѡ хртѣ препотрада, добродѣтели же вслктл блгочѣтнш бысть исполнено.

Кондакз, гласз и:

Иакш начатки естества, нагаднтелю тварн, вселенна принонтш тн гдн бгоншныа мшченики. тѣхш молитвами из мрш глбѡцѣ црквь твою, жительство твоѣ, вѣю соблюди многомилиостиве.

Икосз:

Иже по всеи землн мшчнвшиса, и на нѣл (л. спв ѡб.) преселнвшиса, иже стрѣти хртѡвы подражавши, и стрсти наша ѡемлюши, заѣ днесь сообраютса, первожденныхш показшюще црквь, иакш горнша ѡбразз содержашш, и хртѡв вопишш: бгз мой еси ты, вѣю соблюди ма, многомлчнше.

И чтѣмз прологз.

Сѡназарь вш недѣлю вѣхш съхш.

Стѣхн: Гдл моегѡ всл поѡ дршгн:

Ище же ктѡ хотл ко вѣмз да йдетз.

Вз тоиже дѣнь вш недѣлю по патрелѣтннцѣ, иже повсидл вселенна, во лнн, лѡвнн и ѣврѡпнн, свѣрѣ же и ѡзѣ, съхш вѣхш празаннкз празандемз: егѡже оѣв по вселгш дха сошеетвнн бжѣтвенннн ѡтцы нашн оѡзаконнша совершати, акн бы ѡбразз нѣкнй показшюще, иакш вселгш дха пришеетвнн, ищев.а аплы дѣнствова, ѡсвѣтнвшее и оѡпрелшдрнвшее иже ѡ нашегѡ смѣшеннл, вш наполннннн ѡпадшагѡ ѡнагѡ чнна лгльскагѡ, снхш оѡстѣнвшее, и бгѡ хртѡмз прибѣдшее. ѡвѣхш оѡвм мшченнмз и кровтн, ѡвѣхш же добродѣтельными житѣмз и пребываннмз, и иже паче естества содѣловаетз. Схѡднтз оѡвм дхш сънн вш вндѣ ѡгна, естествомз горннвшее и мѣлн преложнннн: вѡсхѡднтз же кз гврннмз перстѣ, естествомз долл преложна ешн, и наше смѣшеннн, прѣжде в мллѣ оѡвм прлчтл, и ѡбоженна бгѡмз слѡвомз плѡть, вознесенна, и ѡдешншю ѡчн славы свѣдшл. Нынѣ же и вѣхш влечѣтз хотлшнхш, иакш ѡвѣтованнн, иакже бгѡ слѡвѡ показшущл примирнннл дѣлл, и нѣкнй намѣренннй конѣцз, ѣже кз намз плѡчтнш пришеетвнл егѡ и смѡтрннл, иакже дрѣвле ѡрнновѣнна вш соедннннннн и дршжество прибѡднтз бжтн, незншщнш ѡ мзвнхш лнн, человекскагѡ естествол акн нѣкнл начатки принолцагѡ бгѡ, иже вш нѣмз разлнчнш блгонншднвшнхш. По едннмѡ оѡвм ѡбразл, ище вѣхш съхш празандемз празаннкз: по вторѡмѡ же, понѣже мнѡзн оѡвм бгѡ (л. спг) блгѡдѡднша добродѣтели радн клнннл, и ннѡсѡбрлшнш безнменнтн ѡ человекз быша: илн и за нѣкла неглн человекскал, мнѡгѡ же ѡблчн сллвѡ ѡ бгѡ и мшщн. Илн иакш мнѡзн оѡвм по хртѣ жительствоваша во индн, и егѡптѣ, и арабн, междорѣчнн же и фрѣнтн, и иже вшше еврѣна мѡрл: ещѣ же и во всемз злпадѣ, дѣже и до самѣхш вретаннншнхш ѡстровѡвз, и прѡстѡ рещн, вш востѡцѣ и злпадѣ. Не блше же подобно снхш вѣхш иакже подоблѣтз почетн, радн безчнслства, иакже цркѡвннй прлчтз ѡблчлн: да оѡвм ѣже ѡ ѡнѣхш вѣхш по мѡщн прннмемз, идѣже ктѡ на землн бгѡ блгѡдѡдн. Инакш же: и бдшщнхш радн, неглн съхш вѣхш

праздникъ бж҃етвеннѣи о҃цы праздновати о҃законнша: всѣхъ же, ѣже прежде и послѣжде, гв҃ленныхъ же и негв҃ленныхъ, во е҃лицѣхъ дх҃ъ съи҃и вселенныа ѡ҃н, почитающе и воспріемающе. Илѣ и третѣе, подобаше по чл҃сти на кѣждо дѣнь празднѣсмыа съи҃а, и во е҃динъ собратѣ дѣнь да гв҃нѣа, ѣако ѡ е҃диномъ хр҃тѣ подвижаша, и вѣи тожде добродѣтели текѡша поприще. И тако вѣи ѣако е҃динаго б҃га равнѣ достѡннѡ вѣнчани бѣша, цр҃ковь сѣи сотавиша, горнѣи мѣрѡ вознаполнающе, поощрающе же и насъ равнѣи подвигъ сѣмъ творити, различенъ е҃щѣ и многобденъ, кѡ по е҃ликѣ же кождо имать силы, всѣмъ о҃усрдіемъ тѣцатиа. Сѣмъ о҃убо, ѣже ѡ вѣка съимъ всѣмъ, лѣвъ прѣснопамѣтнѣи и прѣмѡдрѣи царь храмъ превѣлѣи и предѡбрыи созда, блнзѣ же е҃сть сѣи съихъ аплѡвъ храма внѣтрѣ константина града: прежде о҃убо, ѣакоже глаголютъ, деофанѣ женѣ е҃гѡ первѣе сѣгѡ созидавѣи, о҃годнѣшей б҃гѣ въ концѣхъ. И е҃же прѣлавное посредеѣ мѡлвѣи и царствѣи внѣтрѣ: и понѣже прѣвѣщѣи намѣреніе своѣ цр҃кви, не ѡбрѣте е҃а покоренныа болн своѣи, ниже восхотѣ мѡдрѡванѣа е҃гѡ, глаголющѣи: ѣако не лѣпо е҃сть о҃нѣ, ѣаже вѣрѣа недѣвнѡ растлѣбашеа царкнмъ мечтаниемъ, и пищею, внезпѣ почитати толнѡвъ, ѣакоже созидати е҃и инцевѣи храмъ великолѣпнѣи, и нзрѣднѣи, и ниже времѣа далше е҃, ѣще и благогоднѣ б҃гѣ. Тогда прѣмѡдрѣишии цр҃ь соборнымъ хотѣнїемъ всеа цр҃кве, великѣи (л. еп҃г ѡб.) храмъ, ѣже созда, посвѣати всѣмъ съимъ вселенныа, глагола: ѣще и деофана е҃сть свѣта, да сопрѣтѣа со всѣмъ съимъ. И сѣгѡ раднѣ азъ мнѡ, ѣако ѡвѣлѣе прѣйтѣ началѡ праздноватиа сѣи праздникъ, внегда баше и прежде. Сѣгѡ раднѣ положнша и послѣднѣ всѣхъ праздникѡвъ, о҃крестѣа вѣ. Праздникъи лѣта сотагавѣи, и заклѡчавѣи ѣкн ѡгражденїемъ. Занѣ цр҃ковное о҃утавленїе и благочїнїе, ѣще и прежде многоагѡ началѣа, и помлѣе прихѡждаше въ доброе о҃утавленїе, ѣакоже подобаше: но во днѣ сѣгѡ цр҃ь о҃утавнша въ совершенное, и нзѡбразнша чїномъ, ѣже днѣеъ е҃сть. Трѣѡдѡ о҃убо, вкратѣе рецѣи, ѡбдержитѣ внѣтрѣ еѡ великнмъ прилѣжанїемъ, е҃лика б҃гѣ сотвори насъ раднѣ неизреченнымъи словесы. Паденїе дѣволе еѡ нѣе, первою прѣтчею нзгнанїе адѣмово, и прѣтѡпленїе: е҃же насъ раднѣ б҃га слѡва смѡтренїе вѣе, и какѡ на небеса съимъ дх҃омъ пакнъ въздохомъ, и испадшии о҃нѣи чїнъи исполнхѡмъ, е҃же съимъ всѣмъ познавѣтеа. Вѣдомо же бѣднѣ, ѣако вѣ. Нынѣ празднѣемъ, е҃лика благодѣтнѡ ѡсвѣтитѣ дх҃ъ съи҃и: глаголю о҃убо высочайшыа и ѡсвѣщѣельныа о҃умы, девѣтѣи гв҃ѣ чинѡвъ: Прѡоцы и патрїархи, прѡрѡкн и цр҃кнныа аплѡвѣ, мѡченикн и свѣщенноначальникн, свѣщенномѡченикн и прѣпомѡченикн, прѣпенѣа и прѣвѣдныа, и всеа съихъ женѣи инковнѣа, и инѣа всеа безмнѣннѣа съи҃а, еѡ ниимже да вѣдѡтъ и хотѣцѣи бѣити. Прежде же всѣхъ, и во всѣхъ, и со всѣмъ, съихъ сѡю, прѣсѡю, и тѣхъ прѣевзравнѣтельнѡ лѡшѡю аггльскнхъ чинѡвъ, гп҃жѣ нашѣи и влѣцѣ, бѣѡ мрїю прѣснодѣѣ: е҃аже мѣтвѣамн хр҃тѣе бж҃е, и всѣхъ ѡ вѣка съихъ твоихъ, помнѣи и спѣи насъ, ѣако е҃динъ блгѣи и члѣвѣколюбецъ.

Пѣснь 3.

Ирмѡсѣ: Бж҃їа инзхѡженїа о҃гнѣ о҃утыдѣа въ вавлѡнѣи иногда. сѣгѡ раднѣ о҃троцы въ пещнѣ, радѡваннѡю ногою ѣако во цвѣтнѣи инзѡще, полѡхѣ: благословѣнъ е҃и бж҃е о҃цѣ нашнхъ. (л. еп҃д)

Славное ирѡцанїе, бж҃твенное богѣтство твоѡ инцетѣи хр҃тѣе, о҃днѣлѣетѣ агглы, на кр҃тѣ зрѣцѣа тѣа пригѡждѣема, за е҃же спѣтнѣ вѣрѡю зѡвѣщѣа: благословѣнъ б҃гъ о҃цѣ нашнхъ.

Бж҃етвеннымъ твоимъ сошѣтѣемъ свѣта исполнилъ е҃и прѣспѡднѣа, и тѣмъ прогнѣа бѣитѣ прежде гонѣцѣа: ѡснѡдѣе вѡскрѣсѡша ѣже ѡ вѣка нзѡнцы, зѡвѣще: благословѣнъ б҃гъ о҃цѣ нашнхъ.

Тр҃ченъ.

Всѣхъ о҃убо гдѣ, е҃динаго же е҃динѡмѣ е҃дннорѡдномѣ снѣ православноѡ о҃цѣ е҃гѡловаще, тѣа возвѣщѣемъ, и е҃динаго вѣдаще ѡ тебе инхѡдѣа дх҃а прѣлаго, соестѣтвенна и сопрѣснодѣцна.

И́нз. Ірмо́сз: Ѡ ѿдѣн:

Спасѣніе содѣлаах ѣси посреде веле́нныа, проро́чєки бже: на древо бо вознесѣнз бывз, в. призвѣах ѣси вѣроу зовѣщыа: о́цз на́шнхз бже благослобѣнз ѣси.

Кокрѣсз ѡ грѣба ѣкоже ѡ сна цѣдре, вѣхз нзбавилз ѣси ѡ тлн, тварь же о́убѣрѣтца а́плы проповѣдающими корѣніе: о́цзѣвз бже благослобѣнз ѣси.

Ірмо́сз то́йже. Ѡ дѣвѣтвеннагв ложена коплѣца, ѣвнѣа ѣси на спасѣніе на́ше. тѣмже твою мрѣ вѣдаще вѣд, благодарѣтвеннв зовѣмз: о́цзѣвз бже благослобѣнз ѣси.

Жѣзлз прорастѣа ѣси дѣо ѡ корене іессѣова, вееблажѣннаа, плодз цвѣтоносѣщїи спасѣтельный, вѣроу енд твоємѣ зовѣщыа: о́цзѣвз бже благослобѣнз ѣси. (л. е́па ѡб.)

И́нз. Ірмо́сз: Бжѣа синхождѣніа:

Слѣхз чїнове, во слѣхз почивѣющаго немѣлчнв поѣще, сладоути бжѣтвенныа нынѣ наслаждѣютца, н рѣдѣющецв ликѣтцв поѣще: благослобѣнз бгз о́цз на́шнхз.

Бжѣтвенными е́аьными трисѣлечнагв свѣтопролітѣа, чѣтнѣ слѣхз соборн вѣѣшесв, ѣдїннцѣ трнчїсленнѣю бгослѣбѣтцв, о́цзѣа безначальна, н е́па блгочѣтнв, н дхѣа блго.

Нензрѣченноу славою твоѣю, ѣгда ѣвншесв бже посреде богѣвз, достѣйнаа подаа, н дары раздала, н вѣнцы даа, тогда е́пє сподѣбн пѣтн твѣѣ: благослобѣнз бгз о́цз на́шнхз.

Слава:

Рѣдѣющесв поимз слѣхз вѣхз соборз, ѡвѣдѣа собрѣвшнхсв, н роды вѣдѣѣ н достѣннѣтв, н жїтѣльствѣ н ез нїми поѣмз: благослобѣнз бгз о́цз на́шнхз.

И нынѣ: бгороднчнз:

Мрїю прѣчїдѣю, н прѣсѣю бгороднчельннцѣ, ѡтроковнцы в. лнкз бжѣтвенный кѣпнв состѣвншесв, велеглѣнв рѣдѣющесв возпоїтє: рѣдѣсв, радостн нстѣчннкз на́мз нстѣчѣющаа. Пѣснѣ н.

Ірмо́сз: Седмернцєю пѣщѣ халдѣнскїи мѣчнтель бгочѣтнвмыз неїстѣовнв разжжє: е́лоу же лѣчшєю спасѣны е́. вѣдѣвз, творцѣ н нзбавнтелю вопїашє: ѡтроцы блгословнѣте, свѣщєннцы возпоїтє, людїє превозноснѣте во всѣа вѣкн.

И́сѣова бжѣтѣа прѣбжѣтвеннаа е́ла вк на́сз бгѣпнв (л. е́пс) возїа́ла ѣтѣ: плѣтїю бо вкѣшз за вѣхз смѣртѣ крѣтнѣю, разрѣшн ѣдовѣ крѣпѣстѣ. ѣгѣже непрѣтѣннв ѡтроцы блгословнѣте, свѣщєннцы возпоїтє, людїє превозноснѣте во всѣа вѣкн.

Распннѣсв вѣтѣа, великовѣнннїи падѣ, падѣнїи н сокрѣщєнннїи нспрѣвнсв, тлѣа ѡвѣржєна бѣгѣтѣ н негѣлѣнїє процвѣтѣ: жнзнїю бо мѣртѣвенноє пожѣртѣ бѣгѣтѣ. ѡтроцы блгословнѣте, свѣщєннцы возпоїтє, людїє превозноснѣте во всѣа вѣкн.

Трѣчнз:

Трнсвѣтлоє бжѣтѣвѣ, во ѣднѣноу е́ающєє зарн, ѡ ѣднѣнагв трїнпорѣагнѣагв ѣстѣтѣа, роднѣла безначальна, ѣдннѣстѣтѣвенно же слѣво о́цзѣ, н цѣарѣтѣвѣющаго ѣдннѣщнѣнаго дхѣа, ѡтроцы блгословнѣте, свѣщєннцы возпоїтє, людїє превозноснѣте во всѣа вѣкн.

И́нз. Ірмо́сз: Повѣднѣтелн мѣчнтельа:

На дрѣвѣ рѣцѣ мнѣ прѣстѣршв, ѡбнажѣннаго мѣа прнзывѣюща, своѣю благосѣрѣзноу согрѣѣтн наготѣю, благословнѣте всѣа дѣла гдѣа, н превозноснѣте ѣгѣо во вѣкн.

И́зъ пренеподнагъ ѿда возне́ша мѧ па́дшаго, и́ выскокопресто́льною сла́вою роди́телеа почѣ́тшаго, е́лгословнѣте всѧ дѣла́ гдѧ, и́ превозноси́те є́го во вѣки. **И́нз.**

И́рмосъ: Црѧ́ нѣнаго:

Сопроти́вныхъ разжжѣ́нныа и́ пламеновѣ́дныа на насъ о́угаи стрѣ́лы, ѿкѡ да поѣ́мъ тѧ ѿтла, во всѧ вѣки.

Преестѣ́твеннѣ содѣ́телеа и́ е́па, е́га сло́ва родилѧ є́и дѣво: тѣ́мже тѧ поѣ́мъ во всѧ вѣки. (л. еѿс ѡб.)

И́нз.

И́рмосъ: Седмери́цею пѣць:

Ра́дѣи́телеа мѣ́чснныа, проро́цы, апо́столн, свѣ́щенномѣ́чсннкъ четнѣ́и собо́ре: пра́ведныхъ, преподо́бныхъ же и́ о́учи́телеи е́жеѣ́твеннѣи ли́че, е́з мѣ́ронѣ́нцями жена́ми сла́дкопою́ще: Ѹ́троцы е́лгословнѣте, свѣ́щенныа возпо́йте, лю́дѣ превозноси́те во всѧ вѣки.

И́же па́че о́умѧ свѣ́тлостѣю, насы́щале́и є́и е́жеѣ́твеннагъ ве́еѧ, и́ ра́достн исполна́емн, бо́зн быва́ете, кѡ е́ѣ приелѣ́нѣемъ, е́годѣ́тсальнымъ свѣ́тлостсѣмъ ѡбщѧ́ющеа, и́ сла́вы неизре́ченныа просвѣ́ти́вшеа лѣ́чiami, хрѣ́ста превозноси́те во всѧ вѣки.

Е́лгословнѣмъ Ѹ́цѧ, и́ е́па, и́ е́лго дѣ́а, гдѧ.

И́вѣншеа є́и ѿкѡ свѣ́зды многосвѣ́тлыа, црѣ́ковное нѣо о́уае́на́ете разли́чными дарова́ньми и́ разли́чными добрѣ́тами, вѡ пра́вдѣ, цѣ́ломѣ́рнѣ, мѣ́жествѣ́, ра́зѣмѣ́: вѣ́кѣ свѣ́щенныа возпо́йте, лю́дѣ превозноси́те во всѧ вѣки.

И́ нынѣ:

Е́з ве́еѧемъ вѡ жѣ́ны е́гомѣ́дрыва, сконча́шыаеа, по́ютъ дѣ́омъ дѣ́ѣ пречнѣ́стѣю, и́стнннѣю мѡрь е́же́ю, ѡ́ клѣ́твы прѡмѣ́ре є́вы насъ и́збѣ́вншею, е́лагоговѣ́ннѡ предсто́яще, то́д возпо́йте пло́дъ во вѣки.

Хва́лимъ, е́лгословнѣмъ, поклана́емъ гдѣн, пою́ще и́ превозноса́ще во всѧ вѣки.

Катава́сѧ: Ѹ́трокн е́лгосрѣ́тнвыа:

Та́же поѣ́мъ: Четнѣ́ишю херѣ́вмъ:

Пѣ́нь дѣ́.

И́рмосъ: О́у́жале́а ѡ́ е́емъ нѣо, и́ землѣ́ о́днѣ́шнша концы́, ѿкѡ е́ѣ ѡ́внѣа члѣ́кѡмъ плѣ́ткн, и́ чре́во (л. еѿс) твоѣ́ бы́ть прѡстрѧ́ннѣише нѣсѡ. тѣ́мъ тѧ е́ѣ, ѡ́глѡвѣ́ и́ челѡвѣ́кѣз чннѡчлѣ́а велнча́ютъ.

Е́жеѣ́твеннымъ и́ безнача́льнымъ є́ртертѡ́мъ прѡ́ртъ є́и, сло́жнѣа є́и прѣ́чтемъ плѣ́тн, вѡ тѣ́е самѡ́мъ е́ю соста́внѣз сло́ве е́же́и, и́ постра́дѧв ѿкѡ челѡвѣ́кѣз, прѣ́вѣмъ є́и кро́мѣ стѡрѡ́тѣи, ѿкѡ е́ѣ. тѣ́мже тѧ во двою́ е́ѣсствѣ́ неразда́льнѡ и́ неелѣ́ннѡ велнча́емъ.

Ѹ́цѧ по е́ѣсствѣ́ е́жеѣ́твенномѣ́, ѿкоже є́ртертѡ́мъ бы́вѣз челѡвѣ́кѣз, ре́кѡз є́и е́га, вы́шннѣи ра́еѡмъ иннзхо́дѧ: ко́крѣ́з ѡ́ грѡ́ба, е́лгодѣ́тнѣю Ѹ́цѧ земнѡро́днѣхъ поло́жь, и́же по є́ртертѣ́вѣ е́га же и́ вѣ́кѣ: е́з ннѣмже тѧ вѣн велнча́емъ.

Е́лгороднѣнъ:

И́внѣаєа є́и, е́д дѣво м.н е́же́а, па́че є́ртертѣ́а ро́ждшн плѣ́тнѣю е́га сло́ва, є́гоже Ѹ́цъ ѡ́рыгнѣ́ ѡ́ е́рѣ́ца своегѡ́, прѣ́жде вѣ́хъ вѣ́кѣз ѿкѡ е́лгъ, є́гоже нынѣ́ и́ тѣ́ле́з прѣ́вѣшнша ра́зѣмѣ́емъ, ѡ́це и́ вѡ тѣ́ло ѡ́блече́а. **И́нз.**

И́рмосъ: О́у́страшнѣа:

